

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**TÜRÂBÎ'NİN MANZUM BATTALNÂME'Sİ
İNCELEME / METİN**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Abdulkadir ÇOLAK

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Sadık ARMUTLU**

Malatya 2006

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	II
KISALTMALAR	IV
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	V
YÖNTEM.....	VI
SEYYİT BATTAL GAZİ.....	VII
BATTAL GAZİ’NİN TARİHİ KİŞİLİĞİ	VII
BATTAL GAZİ’NİN DESTANÎ KİŞİLİĞİ	X
YAZMA BATTAL GAZİ DESTANLARI	XIV
TÜRÂBÎ’NİN MANZUM BATTALNAMESİ	XV
ESERİN ŞÂİRİ : TÜRÂBÎ.....	XVI
ESERİN DİL ÖZELLİKLERİ.....	XVII
Eski Anadolu Türkçesi’nden Osmanlıca’ya Geçiş Döneminde Kullanılan kelimeler	XVII
Mahalli Söyleyişler.....	XXIV
BATTAL GAZİ DESTANI’NIN ANA ÇİZGİLERİ İLE OLAYLARI	XXVIII
SONUÇ.....	XXXV
hâza kitâb-ı battâl gâzi.....	1
bu kışşa kayser oğlu reb’in islâm oldığıdır.....	21
bu kışşa ahmed turân islâm ile müşerref olduğu.....	38
bu kışsa seyyid’in ‘ammusi kıızı zeyneb’i aldığıdır.....	63
bu kışşa ‘abdu’s-selam dardan hâlaş olduğu.....	85
bu kışşa fellâh oğlu muhammed beg cengidür	95
bu kışşa islamları seyyid hâpisten hâlas eyledüğüdür	104
bu kışşa seyyid’in mağribe gidüp ölü dirilttüğüdür.....	112
bu kışşa	116
bu kışşa kelp şabbah`ın dine geldiği beyân ider.....	143
bu kışşa târiyun seyyid oda yakdığıını beyân ider.....	166
bu kışşa seyyid-i battâl’a ağu virdüğü beyân ider	241
bu kışşâ seyyid-i battâl`ın ulu cengidür mel`ün ‘ükba’nın derisini çıkardığıdır.....	251
bu kışşa seyyid-i battâl`ın cengidür	286
bu kışşa seyyid’in çâha düşüp ketâyün’ı aldığı	322
bu kışşa gözende câzû’nın helâkidür	380
bu kışşa filkrâş seyyid oda yakdığıdır.....	399
bu kışşa kayser oğlu için kâf’a gitdüğü getürdüğü islâm oldığı.....	442
babek la`ini öldürdüğüdür ve seyyid’in ulu cengidür	480
bu kışşa seyyid gâzi’niñ ra`di câzûyı helâk itdüğü ve şehâdet buldüğüdür.....	531
vefât-ı battâl gâzi	556
BİBLİYOGRAFYA	561

ÖNSÖZ

Hemen hemen her Anadolu köyünde kahramanlıkları ve söylenceleri anlatılan Seyyid Battal Gazi, bugün bile her dinden, her kesimden, her yaştan birçok kişiyi ortak bir noktada buluşturmaktadır. Türk dünyasında olduğu kadar Arap âleminde ve bazı Hıristiyan topluluklarında daha çok yiğitlik ve kahramanlık sembolü olarak bilinen Seyyid Battal Gazi'nin kişiliği ve binlerce yıl içerisinde hakkında yazılanlar, onu özellikle Anadolu halkının gönlünde destanlaştırmış, zenginleştirmiş ve Anadolu Selçukluları ile Osmanlılar vasıtasıyla günümüze kadar taşımıştır.

XI. Yüzyılın sonlarında, XII. Yüzyılın başlarında yazıya geçirildiği kabul edilen Battalnâmelerin ilk olarak mensur olarak ortaya çıktığı daha sonra bu ilk metinden esinlenerek mensur ve manzum birçok yazmalarının bulunduğu bilinmektedir. Bu eserlerin bir kısmı bütün Battal Gazi hikâyelerini içerdiği gibi; bir kısmı da destandan bazı bölümleri içermektedir. Yerli ve yabancı birçok bilim adamının araştırmalarına da konu olan bu destanın mensur pek çok nüshasının yanında manzum olarak XVIII. Yüzyılda yaşamış Darendeli Bakaî tarafından yazılmış olanı bilim ve edebiyat çevrelerince bilinmekte ve tanınmaktadır.

Üzerinde çalışma yaptığımız Tûrabî'nin Battalnâmesi bilim ve edebiyat çevrelerince bilinmemektedir. Tûrabî'nin Battalnâmesi'ni bilim ve sanat çevrelerine kazandıran ve tanıtan emekli öğretmen, amcam Hüseyin Çolak olmuştur. 1960'lı yıllarda kitabı okuyamayan ve kıymetini takdir edemeyen bir arkadaşının çatısında bulmuştur. Kitap yaprakları yağmurdan ıslanmış, bazı sayfaları yerinden ayrılmış, yine ehli olmayan kişilerce adi bir bez ciltle ciltlenmiş ve sayfa altlarındaki takibeler bilinçsizce bu ciltlemede kesilmiş vaziyettedir. Bu çalışmamızda eser üzerinde tam bir çalışma yapılması için özverili bir şekilde kitabı istifademize sunan amcam Hüseyin Çolak'a buradan şükranlarımı arz ediyorum.

İnönü üniversitesince 1986 yılında yapılan, Malatya ve Yöresi, I. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu'nda Prof. Dr. Fahrettin Kırzioğlu tarafından eserin kısa bir tanıtımı yapılmıştır.

Hüseyin Çolak'ın özel kütüphanesinde bulunan, şair Tûrabî tarafından yazılmış, Mustafa Behçet tarafından H. 1272 tarihinde istinsah edilen Battal Gazi destanı pek çok yönden araştırmaya değer bir eser. Çünkü, eserin istinsahı yeni sayılabilecek kadar yakın bir

tarihi göstermesine rağmen eserdeki dil özellikleri 14. ya da 15. yüzyıl gibi eski bir tarihe kadar uzanabilir. Eserin istinsahında bazı imlâ yanlışları bulunmasına rağmen yine yazıldığı tarihin Malatya halk kültürünü ve dilini, mahallî söyleyişleri göstermesi bakımından dikkate değer olduğunu düşünüyorum.

Eser, diğer Battalnâmelerde olduğu gibi yalnızca olayları anlatmakla kalmamakta, şair tarafından seçilen kelime, tasvir ve diğer sanatlarla, yer yer ironiye yaklaşan akıcı anlatımıyla okuyucusunda derin etkiler bırakacak özellikleri taşımaktadır.

Bu eseri çeviriyazı olarak hazırlayarak dil ve edebiyat araştırmacılarının yararlanabileceği bir kaynak olarak istifadelerine sunmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Bu çalışmamda büyük destek ve yardımlarını gördüğüm değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Sadık Armutlu Bey'e, yine çalışmalarda katkılarını gördüğüm Dr. Cafer Mum Bey'e bana yardımcı olan üniversitedeki diğer hocalarıma, aileme, mesai arkadaşlarıma şükranlarımı arz ediyorum.

Hiçbir çalışma mükemmel değildir. Gözümden kaçan veya göremediğim hatalarım konusunda beni uyaracak herkese burada minnettâr kalacağımı peşinen ifade etmek isterim.

Ağustos 2006

Abdulkadir Çolak

KISALTMALAR

age. : adı geçen eser

Ank. : Ankara

c . : cilt

İst. : İstanbul

S. : sayfa

sy. : sayı

Yay. : yayınları

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ء	'
آ	Ā, ā
ا	A, a, E, e
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṭ, ṭ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	Ṣ, ṣ
ض	Ẓ, ẓ -Ḍ, ḍ
ط	Ṭ, ṭ
ظ	Z, z
ع	'
غ	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Q, q
ك	K, k, G, g, ñ
گ	G, g
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, (o, ö, u, ü)
ه	H, h, e
ی	Y, y, (ı, i, ĩ)

YÖNTEM

1. Metin harekeli olduğu ve dönemin dil özelliklerini yansıttığı için harekelere sadık kalınmıştır.
2. Arapça ve Farsça tamlamalar ve özel isimler aslına uygun olarak yazılmıştır.
3. İkilme olarak kabul edilen ifadeler yazıldığı ve harekelendiği şekilde çeviri yazıda gösterilmiştir.
4. Metinde yırtık ve silik olan yerler sıra noktalar (.....) ile gösterilmiştir.
5. Müstansih hataları olduğu gibi bırakılmıştır.
6. Metinde yeri değişmiş fakat müstensih tarafından işaret ve yazılar ile düzeltilmiş yerler, düzeltilerek yazılmıştır.
7. Yanlış ciltlemeden dolayı yeri değişen sayfaların yerleri diğer Battalnâme'lerle karşılaştırılarak anlama ve olayların akışına göre yerlerine yerleştirilmiş olup çok az sayıda bazı sayfaların eksik olduğu görülmüştür.
8. Eldeki nüshaya göre verilen sayfa numaraları (49a, 49b gibi) sayfaların konulara göre yerleştirilmesinde sıraları değişmiş olup, çalışmamızda bu numaralara dokunulmamıştır. Esas el yazmasındaki sıralamayı korumaktadır.

SEYYİT BATTAL GAZİ

Emevîlerin 7. yüzyılda Bizans'la yaptıkları savaşlarda ün kazanmış bir komutan, Arap ve Türk edebiyatlarında bir destan kahramanı. Arap kaynaklarına göre asıl adı Abdullah olup Türkler arasında çok kahraman anlamında Battal, Battal Gazi, Seyyid Battal, Seyyid Battal Gazi isimleri ile tanınmıştır. Battal Gazi destanlarıyla daha çok tanınan ve bilinen Battal Gazi'nin birbirinden biraz farklı bir tarihi kişiliği bir de destanî kişiliği vardır. ¹

BATTAL GAZİ'NİN TARİHİ KİŞİLİĞİ

Battal'ın tarihi kişiliğinden Taberî, Mes'udî, İbnu'l-Esîr, İbnu'l-Kesir gibi Arap kaynakları bahsetmektedir. Bunlara göre o, Arap asıllı olmayan bir azatlı köle idi. Babasının adı Amr veya Ömer'di. Battal'ın Antakyalı veya Dımaşk (Şam)lı olduğu rivayetler arasındadır. Halife Abdulmelik 6. Mervan tarafından Misis valiliğine tayin edilmiştir (685-705). Mesleme 6. Abdulmelik kumandasındaki Emevî ordularının Bizans kuşatmasında bulunduğu (717 -718), genellikle (H. 122/ M. 740) tarihinde şehit olduğu nakledilmektedir. ²

Pertev Naili Boratav, İslam Ansiklopedisi'nde, genel kanı olarak Battal Gâzi'nin Emevîlerin VIII.yüzyılda Bizans'a karşı giriştikleri seferlerde ün kazanmış bir Arap komutanı olarak bilindiğini belirtmekte ve İbn Asakir'in Emevîlerin azatlı bir kölesi olduğunu ve Arap aslından gelmediğini belirttiğini de kaydetmektedir. Bu görüş, İbnü'l-Esîr'de temellenmektedir. İbnü'l-Esîr Battal Gâzi'nin aslen Arap olmayıp Emevîlere intisab etmiş azatlı bir köle ailesinden geldiğini kaydetmektedir.

Menkıbevi eserlerde Seyyid Battal Gazi'nin bir de Nesebnamesi kaydedilmektedir. Bu Nesebname Seyyid Hüseyin Gazi'den, Seyyid Ali'den başlayarak Seyyid Battal Gazi'yi dokuzuncu göbekte Hz. Ali'ye ulaştırmaktadır. ³

Bu durumda Battal Gazi'nin bilhassa 717-740 yılları dolaylarında, Emevîler'in Bizans'a karşı yürüttükleri mücadelelerde rol aldığını ve hem Müslüman hem de Hıristiyan kaynaklara yansıyan efsanevî şöhretini bu sırada kazandığını kabul etmek doğru olacaktır.

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. c. 1, Dergah Yayınları, İst.1977 s.352

² age., c. 1, s.353

³ KÖKSAL, Yrd. Doç. Dr. Hasan, Nezif, Battal Gazi Destanı, Akçağ Yay. Ank.2003

Belirtilen kaynaklar Battal Gazi'nin Bizanslılarla Anadolu'da yaptığı mücadeleleri ayrıntılı olarak zikrederler.

Bunlardan en önemlisi ve bütün menkıbelere de kaynaklık eden H.109 yılındaki savaşlardır. Ayrıca Amasya, Tokat, Antakya ve Maraş ile ilgili bilgilerde yaşamı bakımından son derece önemlidir. Bu kayıtlarda yaşamı ve savaşları destansı bir anlatımla işlenmektedir.

Taberî'deki kayıta; H.113 yılında Anadolu seferlerinin içinde bulunmuş ve Maraş'ı almış, H.114'de İstanbul'a sefer düzenlemiş olarak görülmektedir.

Battal Gazi'nin muharebelerini anlatan söz konusu kaynakların zikrettikleri bölge, şehir ve kasaba isimlerine bakıldığında onun başta Malatya, Antakya, Amasya, Kayseri, Afyon ve Eskişehir yöresi olmak üzere, el-Cezîre (Güneydoğu Anadolu dahil) ve Suriye bölgelerinde faaliyet gösterdiği görülür. Hiç şüphesiz bu coğrafya gerçek muharebelerin olduğu coğrafyanın aynı olmalıdır. Battalnâme başta olmak üzere birçok Türk kaynağı ise onu daha çok Malatya ve Antakya yöresinde savaşmış gösterirler ki bu; Abbâsîler dönemi Bizans mücadelelerinin menkıbeleşmiş şekillerinin Battal Gazi'nin kişiliği etrafında toplanmasından kaynaklanmış gibi görünmektedir. Osmanlı kaynakları da bu bilgileri tarihsel olaylar olarak kabul etmektedir.⁴

Battal Gazi'nin adı etrafında, daha ilk kaynaklardan başlayarak, bir menkıbeler silsilesi oluşmuştur. Onun Rum seferlerindeki maceraları, Taberî'den başlayarak, Arap tarihçilerinde ve Bizans kroniklerinde, ya birbirinden nakledilmek suretiyle ya da birbirini tamamlayacak şekilde anlatılmıştır. Bunların hepsinin gerçek tarihî olaylar olduğuna Arap tarihçileri insanları inandırmak istemişlerdir; çoğunda, verdikleri haberleri, rivayet edenlerin adlarını kaydetmek suretiyle, belgelendirme gayreti görülür. Bununla beraber bu rivayetlerin çoğunda menkıbevî yaklaşım hemen fark edilmektedir. Menkıbe ile belgelendirilmiş tarih, bütün Ortaçağ edebî ürünlerinde olduğu gibi, Battal maceralarını hikâye eden eserlerde de, çok defa ayırt edilemeyecek derecede, birbirine karışmıştır; Battal romanlarındaki menkıbelerin bir çoğu tarih kitaplarında tesbit edilmiş olayların bir az bozulup, şekil değiştirip, abartılması ile meydana geldiği gibi, tarih kitaplarındaki olaylar da, şüphesiz bunlardan etkilenip, gerçek

---

⁴ SAY, Yrd. Doç. Dr. Yağmur, Anadolu Kültür, Edebiyat ve İnanç Tarihinde Önemli Bir Kaynak: Battalnâme ve Battal Gazi, <http://www.egm.gov.tr/StratejiGelistirmeDB/dergi/38/web/makaleler>

olayların oldukça menkıbeleşmiş şekilleridir. Eski kaynaklarda menkıbelerin tarih olarak kabul edilmesi çok sık karşılaştığımız bir olgudur.

Arap vekayinamelerinde çizilen Battal Gazi portresinin geniş ölçüde Türk kaynaklarının tasvir ettiği portreye benzediği hemen dikkati çeker. Arap vekayinamelerine göre O, Hıristiyanların çok korktuğu bir cengaverdir. Anneler yaramazlık yapan çocuklarını onunla korkuturlar, çocuklarına onun kim olduğunu öğretmek için kiliselerinde resimlerini bulundururlar. Battal Gazi sık sık kilise ve manastırlara saldırır, rahiplerle temas halindedir. Ele geçirmek istediği kale ve şehirleri bazen kılıç kuvvetiyle bazen de aklını kullanarak kendisine bağlar. Bu tablo Türkçe Battalname'ye de uymaktadır.

Battal Gazi'nin menkıbevi kişiliği Anadolu Türkleri arasında da kendisini kuvvetle ortaya çıkarmaktadır. Türkler bu savaşçıyı gerçek kimliğinden çıkarıp klasik bir Türk Alpi şeklinde düşünmüşler ve Battalnâme'yi muhtemelen XI. yüzyılın sonlarıyla XIII. yüzyılın başları arasındaki dönem içinde bu anlayışa göre yeni bir yorumla oluşturmuşlardır.

İbnü'l-Esir, eserinde "Battal'ın öldürülmesi" başlığı altında şunları yazar: Battal bu yıl içerisinde Anadolu'da bir grup Müslüman'la birlikte öldürüldü (H. 122). İsmi Abdullah Ebu'l Hüseyin el-Antakî'dir. (123 senesinde öldürüldüğü de rivayet edilir. Anadolu'da pek çok savaşlar ve Anadolu beldelerine pek çok akınlar yapmıştır. Burada şan ve şöhreti yayılmış ve müthiş bir korku salmıştır.⁵

Kaynakların verdiği bu bilgilere göre, büyük bir ihtimalle o, Abdullah el-Battal Emevî ordularının 98- 122 (717- 740) yılları arasında Bizans- Anadolu seferine katılmış ve H. 122 (M. 740) de bugünkü Afyonkarahisar yakınlarında bulunan Akroinon yakınlarında meydana gelen büyük muharebede öldürülmüştür. Şehit olduğu bu sene içinde hacca gitmişti. Halen Eskişehir iline bağlı Seyitgazi ilçesinde Battal Gazi'ye isnat edilen bir türbe ve Osmanlılar devrinde yapılmış bir külliye vardır.

---

⁵ İbn'ül-Esir, İslam Tarihi, El-Kamil Fi't-tarih, Çev. Ahmet Ağırakça, Abdülkerim Özeydin, c. 5, Bahar Yayınları 1986, s.206-207

BATTAL GAZİ'NİN DESTANİ KİŞİLİĞİ

Battal'ın adı etrafında daha ilk kaynaklardan itibaren menkıbeler oluştuğu görülür. Onun Araplar arasında olduğu gibi Bizanslar arasında da bir destan kahramanı hüviyetine büründüğü anlaşılıyor. Onunla ilgili menkıbevî rivayetlere Taberî'nin Farsça ve Türkçe tercümelerinde İbn-Arabî'de, Tel-Mahreli Denys ve Karamani'de rastlamak kabildir. Bunlarda mevcut çeşitli ifadelerle göre, Bizans'ı kuşatan Mesleme, Ayasofya'ya bir defa girmek ve böylece İstanbul'a girmeden dönmeyeceğine dair ettiği yerine getirmek şartı ile, muhasaraya razı olur. Kayser'in bunu kabul etmesi üzerine o Battal'ı kale kapısında bırakarak, içeri girer ve bir müddet şehri dolaştıktan sonra Ayasofya'ya girer, oradan kıymetli bir haç alır. Bundan sonra Battal'ın muhafazası altında, Arap ordusu gemilere binip İstanbul'dan ayrılır. ⁶

Mesudî'nin rivayetine göre Battal, müellifin kitabı yazdığı H. 332 tarihlerinde, Bizans halkı arasında, menkıbe kahramanıydı ve bir kilisede harp hileleri ve cesareti ile meşhur Battal'ın resmi, Hıristiyan kahramanları arasında yer alıyordu. ⁷

Battal'ın tarihi-efsanevî şahsiyeti, sanatkarların şahsi katkısıyla ve bir çok değişik motiflerin onun hikayelerine girmesiyle hemen hemen edebi bir kisvenin hakim olduğu bir destan kahramanı haline dönüşmüştür. Battal'ı bize bu şekilde tanıtan başlıca iki büyük eser mevcuttur. Bunlar Arapça Zatü'l-himme (halk arasındaki teleffuzuyla: Zelhimme) ve Türkçe Battalnâmedir. Zelhimme'nin birinci kısmında Emeviler devri menkıbelerini Battal'a isnat ettiği maceralar, başkumandan Mesleme'nin silah arkadaşı Şahsah'ın başından geçen vakalar olarak anlatılır. Kitabın ikinci bölümünde Battal, kendi ismi ve maceralarıyla yer alır. O, yalnız yaşadığı devrin değil çok sonraki devrin, IX. yüzyıldaki Abbasîler ve Danişmendliler hatta Anadolu Selçuklu devletinin kuruluş devrinin hadiselerinin özellikle Bizanslılarla olan savaşların kahramanı olarak anlatılır. ⁸

Elde mevcut ilk Battalnâme mensur bir eserdir. Bu eser Zelhimme'nin bir tercümesi olmamakla birlikte onun veya ortaçağ Arap nesrinin tesiri altında Danişmendlilerin hakim olduğu Malatya civarında yazıldığı kuvvetli ihtimaldir. Eserin üslup eda ve tekniğinin

⁶ Dergah Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. c. 1, 1977, s.353

⁷ age. s.353

⁸ age. s.353

Anadolu'nun ilk fethi devirlerinde ortaya çıkan Dede Korkut Kitabı'nda tipik örneği bulunan yarı manzum-yarı mensur Türk destanlarına hiç benzememesi ve Arap nesri tercümelerini andırması bu ihtimali kuvvetlendirmektedir. Ayrıca Türk ananesinde Danişmend Gazi'nin Battal soyundan gösterilmesi bu bakımdan oldukça manâlıdır.

Mamafih eserde Hindistan, Mağrip seferleri ile cin, sihirbaz, cadı, kafdağı, devlerin ve onun kahraman atının karıştığı esrarlı maceraların, müthiş mübalağaların bulunması, berraklık, realizm ve tabiiyetten uzaklaşması İran etkisini de düşündürmektedir.

“Battalnâme'nin telif veya tercüme tarihi kati olarak tespit edilemiyorsa da, bu büyük bir ihtimalle XI. yüzyılın sonları ile XII. yüzyılın başları olabilir. Destanın oluştuğu saha Danişmendliler sahasıdır. Ana tema yine Bizanslılarla olan savaşlardır.”

“Battal menkıbeleri Emevi kaynaklı olmasına rağmen Anadolu'daki Alevî – Bektaşî zümreleri tarafından da benimsenmiştir. Battal'ın Bektaşî evliyasına ait menkıbeleri bulunduğu kitaplara girmiş olması ve Alevî şairlerin Battal Gazi'yi konu alan manzumeler tertiplenmeleri bunu ispatlar. Mensur Battalnâme'de Haricilere karşı olan tavır ve Hz. Ali evladının yaşadığı felaketli yılların anlatılması bunun Alevî zümreler tarafından benimsenmesine yetmiştir.”

“Menkıbelerin ve edebî ürünlerden Battalnamenin etkileri o denli büyük olmuştur ki, Battal Gazi daha Selçuklular döneminden itibaren Anadolu'da özellikle sünni İslam inancı dışındaki Türkler (önce Kalenderiler, sonra Bektaşîler ve Alevîler) tarafından çok benimsenip yüceltilmiştir. Burada dikkatlerden kaçmaması gereken olgu; gerçekte Hz. Ali ve soyuna hiç de iyi gözle bakmayan bir hânedana, Emevîler'e mensup bir kişiliğin, bu niteliğinin unutulması en ön safta gelen bir evliya mertebesine çıkarılmış olmasıdır. Böylece, Emevî komutanı Battal Gazi, heterodoks Türk zümreleri arasında yerini Hz. Ali soyundan gelen Seyyid Battal Gazi'ye bırakmıştır.”

“Öte yandan kaynağı eldeki eser olan Battal Gazi hikayeleri dış Türkler arasında da çok yayılmıştır. Bunların kısmen mahalli şivelere uydurularak yayımlandığı görülmektedir. Buralarda Battal Gazi o kadar benimsenmiştir ki Doğu Türkistan'da, Aksu'da hatırası için bir mezarı bulunmaktadır.”⁹

⁹ Dergah Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. c. 1, 1977, s.354

Fügen Berkay'ın Danişmendname için söylediğini biz de Battalname için söyleyebiliriz. “Danişmendname doğrudan doğruya bir tarihi kaynak değildir ancak, bir masal ve yakıştırma da değildir. Bir tarihi menkıbe ve destandır, sosyolojik açıdan önemi de buradadır”¹⁰

Battal Gazi menkıbeleri, Türk halkı tarafından benimsenmiş uzun kış gecelerinde anlatılan ya da okunan Battal Gazi hikayeleri büyük alâka görerek nesilden nesile geçmiştir. Battal Gazi menkıbelerini konu edinen çeşitli eski ve yeni harfli kitaplar basılmıştır. Çağımız yazar ve şairleri de, halk arasında geniş ilgi gören bu destanî hikayeleri işlemişlerdir. Bunlar arasında A. Ziya Kozanoğlu'nun nesir (1937) ve B. Kemal Çağlar'ın nazım (1968) Battal Gazi destanı adlı kitapları anılabilir. Çeşitli defalar çevrilen Battal Gazi filmleri Türk sinemasının halk tarafından en fazla ilgi gösterilen ürünleri arasında yer almıştır.

VIII. Yüzyılda Emevîler'in Bizans'a karşı açtıkları savaşlarda "El-Battal" lakabıyla şöhret kazanmış bir savaşçının Türkler arasında yayılan kahramanlık menkıbelerinin destanlaştırıldığı bir halk hikâyesi olan Battalnâmenin yazma nüshaları Menâkıb-ı Gazavât-ı Seyyid Battal Gâzî, Hikâyet-i Seyyid Battal Gâzî gibi isimler taşımaktadır. Hikâyenin yazıya geçiriliş tarihi henüz kesin olarak tayin edilmemekle beraber bütün araştırmacıların birleşmiş gördükleri zaman dilimi, XI. yüzyılın sonlarından XIII. yüzyılın başlarına kadar olan 100 yıldan biraz fazla bir dönemdir. Ancak Battalname'den bazı kısımlar almış olup 643'te (1245-46) yazıldığı kesin olarak bilinen Danişmendnâme'de Melik Dânişmend'in Battal Gazi soyuna bağlandığı dikkate alınırsa, eserin bilinmeyen yazarının kitabını bu tarihten önce yazdığı anlaşılmaktadır. Nitekim Battalnâme, Türk destan edebiyatında XI. yüzyılda Hamzanâme ile başlayan Ebûmüslimnâme ve Dânişmendnâme ile devam eden, XV. yüzyılda da Saltuknâme ile son bulan bir zincirin ikinci halkasını teşkil etmektedir.

Battalnâme, tarihî bir şahsiyet olduğundan şüphe olmayan Battal Gazi'nin menkıbevî yaşamını, Anadolu'ya yerleşen Müslüman Türkler'in gözüyle aksettirir. Bu menkıbelere göre Battal Gazi, Hz. Ali soyundan Hüseyin Gazi'nin oğludur. Çok güçlü ve zekidir. Daha çocukken dinî ilimleri çok kısa bir zamanda öğrenmiştir. Savaş yöntemlerini aynı düzeyde iyi bilir. Abdülvehhâb Gazi tarafından kendisine ulaştırılan Hz. Peygamber'in tükürüğü sayesinde

---

¹⁰BERKAY, Prof. Dr. Fügen, “Anadolu'nun Türkleşme Sürecinde Malatya ve Yöresi”, I. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler, İnönü Üniversitesi, 1986, s. 128

bütün dilleri konuşur.

buyurmuş hâk gelür nesliñde bir er
ikiyüz târihinde adı ca' fer

diyâr-ı rûm'a islâmlık kıılır ol
kızıl yüzlü uzun boylu olur ol

olur dañi yañağında iki hâl
oluñ tâbi' kamuñız aña her hâl (27a-2,3,4)

Keşiş kılığında manastırlara girip İncil'den vaazlar verir. Rahiplerle tartışarak onları mağlup ederek İslama dönmeye mecbur eder. Hızır'la yoldaştır; sıkışık zamanlarda ondan yardım görür. Aynı şekilde perilerle de dosttur. Devler ve cadılarla savaşıır; okuduğı dualarla büyülerini bozarak onları yener. Ateşte yanmaz. Vahşi hayvanlar emrine âmâdedir. Doğa güçlerine hâkimdir. Göz açıp kapayınca kadar uzun mesafeler aşar. Kullandığı silahlar "Dahhak", "Rüstem" ve "Hamza" gibi eski ünlü cengaverlerin silahları, bindiğı atlar onların atlarının soyundan gelen atlardır. Bunlarla Hıristiyanlara karşı savaşıır. Onları İslâm'a davet eder, davetini kabul etmeyenleri öldürür.

“Battalnâme esas olarak Battal Gazi'nin Anadolu'da Hıristiyanlarla (Rumlar, Ermeniler ve diğeri) yaptığı savaşları konu edinmekle beraber, bunlarla ilgili menkıbeler büyük çapta eski Türk inançlarından ve İran peri masallarından alınan motifler ve sahnelerle süslenmiştir. Bunlar ayıklandığı zaman geri kalan savaş menkıbeleri ise VIII. yüzyıldaki Emevî-Bizans mücadeleleri devrinden XI. yüzyılda Anadolu'da Türk fetihlerinin sürdüğü dönemlere kadar uzun bir zaman diliminin anılarını taşır. Bu savaşlarda merkez alan genellikle Malatya ve yöresidir. Savaşlar, eserde, siyasî bir mücadele değil bir din savaşı (İslâmiyet-Hıristiyanlık mücadelesi) kimliği taşır. Cihad ve gazâ ruhu kendini çok kuvvetli bir şekilde hissettirir. Şehirlerde oturan Müslüman Türkler arasında meydana geldiğı muhakkak olan bu destanda Battal Gazi "yarı evliya" bir karakter sergiler; bu onun öteki Türk destan kahramanlarıyla olan en önemli ortak yanıdır. Melik Dânişmend Gazi ve Sarı Saltuk, Battal Gazi'nin isim değiştirmiş şekillerinden başka bir şey değildir. Bu da Battalnâme'nin tanımıyla Müslüman-Türk geleneklerine göre oluşmuş destanî bir halk hikâyesi olduğunu gösterir.”¹¹

¹¹ SAY, Yrd. Doç. Dr. Yağmur, Anadolu Kültür, Edebiyat ve İnanç Tarihinde Önemli Bir Kaynak: Battalname ve Battal Gazi, <http://www.egm.gov.tr/StratejiGelistirmeDB/dergi/38/web/makaleler>

YAZMA BATTAL GAZİ DESTANLARI

“Kahramânâne-dinî bir içeriğe sahip olan Battal Gazi Menkıbesi, Selçukluların ilk zamanından beri, manzum ve mensur birçok Battalnameler oluşmasına sebep olmuştur ki, H. Eth’ haklı olarak, bunun esasında, askerleri Anadolu fethine hazırlamak amacıyla yazılmış bir eser olduğunu iddia etmektedir; önce kimin tarafından ve her ne amaçla yazılmış olursa olsun, o dönem Türklerinin ortak duygularını yansıtan bu eser halk arasında büyük bir ün kazanmış, hattâ Doğu Türkistan'a kadar yayılmıştır; orada da bu menkıbevî kahraman hakkında birtakım menkıbelerin varlığı, hattâ Aksu şehrinde onun mezarına rastlanması bunu gösterir; oradaki menkıbeye göre, Battal Gazi, H. 81 (M. 700-701)'de Medine'de vefat ederek, Bakü'de defnedilen Muhammedü'l-Hanife'nin dördüncü torunu olup, İmâm Abdu'r-rahmân 'Alevî ismiyle tanınmıştır.”¹²

Ünlü tarihçi Hammer de Battalgazi için şu satırları yazmıştır: “Emeviler zamanında İslamın en büyük kahramanı olan Seyyid Battal (H. 122/ M. 739) senelerinde Rumlara karşı cihatta şehit olmuştur (Takvimü't-tevarih) Gazaları Türkçe birçok kahramanlık hikayelerine sermaye itihaz olunmuştur. Paris Milli Kütüphanesi'nde 317, 318, 338, 339, 340, 341, 342 numaralarda birçok nüshaları vardır. Bir takımı da Viyana İmparatorluk Kütüphanesinde 170 numarada kayıtlıdır.”¹³

Destanî halk hikayelerini çoğunlukla manzum olmasına rağmen eldeki en eski Battalname nüshası, içinde bazı manzum parçalar bulunmakla birlikte mensur bir eserdir. bu eserden bir hayli zaman sonra, XVIII. yüzyılda ve III. Mustafa devrinde Kâtip-zâde Dârendeli Bakâyî tarafından Silâhdar Mehmed Paşa'ya takdim maksadiyle yazılmış olan (1183/ 1769) manzum Battalname 6600 beyit tutarındadır. Eserin muhtevsından ve müellifin verdiği bilgilerden anlaşıldığına göre bu mensur Battalname'nin biraz kısaltılmış haliyle nazma çekilmiş şeklidir.¹⁴

---

¹² SAY, Yrd. Doç. Dr. Yağmur, Anadolu Kültür, Edebiyat ve İnanç Tarihinde Önemli Bir Kaynak: Battalname ve Battal Gazi, <http://www.egm.gov.tr/StratejiGelistirmeDB/dergi/38/web/makaleler>

¹³ Hammer, Büyük Osmanlı Tarihi, c. 1, İst. 1989, s. 238

¹⁴ SAY, Yağmur, age.

TÜRÂBÎ'NİN MANZUM BATTALNAMESİ

Türâbî'nin Battalnâmesi'ni bilim ve sanat çevrelerine kazandıran ve tanıtan emekli öğretmen, amcam Hüseyin Çolak olmuştur. Kitap yaprakları yağmurdan ıslanmış, bazı sayfaları yerinden ayrılmış, yine ehli olmayan kişilerce adi bir bez ciltle ciltlenmiş ve sayfa altlarındaki takibeler bilinçsizce bu ciltlemede kesilmiş vaziyettedir. Bu çalışmamızda eser üzerinde tam bir çalışma yapılması için özverili bir şekilde kitabı istifademize sunan amcam Hüseyin Çolak'a buradan şükranlarımı arz ediyorum.

Kitap hakkında ikinci çalışmayı değerli bilim adamı Prof. Dr. Fahrettin Kırzioğlu yapmış ve eser hakkında 1986 yılında İnönü Üniversitesi'nce düzenlenen 1. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu'nda bir bildiri sunmuştur. Sayın Kırzioğlu, daha sonra üniversiteye yayınlanan bildirisinde kitap hakkında şunları söylemektedir:

... (Ahmet Şentürk) “Başkanı bulunduğumuz Tarih bölümümüze iade edilmek üzere (üç yazma eser) göndermişti. Her üç yazma da çok okunmaktan yıpranmış, ve en çok örselenip başı ile sonu kopuk bulunan manzum yazma ise dilinin ve imlasının eskiliği bakımından, ötekilerden daha değerli görüldü.

Burada, nesirli olandan söz etmeyeceğiz. Manzum yazmalardan, Malatyalı Emekli Öğretmen Hüseyin ÇOLAK'a ait olanı, harekeli ve 371 yapaktır. Satırları birer beyitli olup, her sahifede 16 ile 19 arasında değişmektedir. Basit bir nesihle harekeli yazılmış olup, son yıllarda, bayağı kara bez kaplı karton kapakla ciltlettirilirken başı, yanı ve altı biçildiği gibi, “rakabe” işareti sahife altlarından bir takımının da, bıçağa uğradığı görülüyor. Ayrıca, bu son ciltlemede bazı formlar karışık ve asıl yerinden ayrılmış olarak dikilmiştir. Bu yüzden yazmanın ilk sahifesinde, “besmele” ile başlayan “Münacaat”ın ilk 16 beytinden sonrasının yazıldığı forması yoktur.

Başlı var, ilk yapaktan sonrası yok ve sonu tam bulunan bu nüshanın nâzımı, Türâbî adlı Malatyalı bir şairdir. Mesnevi biçiminde ve “ fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün /” veznindedir.

yarlığa üstâdumuz sen yâ ilâh
raḥmetiñ erzâmı kıl ey pâdişâh

dağı Şol bir m`min-i kmil ęıla
bir du` işbu trbi`ye ęıla

bu gzvat bunda irdi hire
vir Őalvt ĥzreti peyęambere

En sonra (271b), mstensihin adı, “Veliy`d-din-zde” demekle “ma`rf” olan Şeyh Ahmed oğlu Mustafa Behęet diye yazılmış; ve bitim tarihi H. “sene 1272” (1855-1856) de gsterilmiŐtir.”¹⁵

ESERİN ŐİRİ : TRBİ

Eserin son blmnde Trbi olarak Őairin adı geçmektedir. Trbi hakkında btn gayretlerimize rağmen bir bilgi bulamadık. Tezkire ve ansiklopedilerde ve edebiyat tarihi kaynaklarında Battalnme`si olan veya olması mmkn olan Trbi adlı bir Őaire rastlayamadık. İleride bu bilgiye ulaŐmayı temenni ediyoruz.

VARAK VE SATIR DURUMU ve BEYİT SAYISI

kağıt tr	yazı tr	satır sayısı	varak sayısı	toplam beyit sayısı
kalın varak	ince yazı	17`li	175	5950
ince varak	kalın yazı	17`li	4	136
kalın varak	kalın yazı	17`li	22	748
ince varak	kalın yazı	19`lu	70	2660
kalın varak	kalın yazı	19`lu	1	38
TOPLAM			272	9532

¹⁵KIRZIOęLU, Prof. Dr. M. Fahrettin, “XV. Yzyıl Malatya Yazması Manzum Battal-Gazi Destanı”, I. Battalgazi ve Malatya ęevresi Halk Kltr Sempozyumu, Tebliğler, İnn niversitesi, 1986, s. 159

ESERİN DİL ÖZELLİKLERİ

Yine bu konuda sayın Kırzioğlu'nun tanıklığına başvurmak istiyorum: “Malatyalı Cafer Türâbî'nin eserine göre daha sâde ve akıcı bir dille yazılan bu kitapta XV. Yüzyılın başları ve ondan eski zamanlarda Anadolu Türkçemizde kullanılan ve sonra bırakılan sözler ve deyimler bulunduğu gibi, meselâ “Kitab-ı Dedem Korkut ‘alâ lisân-i Taife-i Oğuzan”dakine benzer, hatta ondan daha eski bir Türkçe imlâ kullanıldığı görülür. Ancak elimizdeki nüshada, müstansihin, ana nüshaya tam uygunluk gösterdiği görülüyor; hatta tek tük kelime kaydırmaları ile veznin bozulduğu ve asıl yazmada bulunmaması gereken imla yanlışları da göze çarpıyor.” Kelime kaydırmalarına bir örnek olarak;

erenler şâhı battâl sîretini kıılup
şerh eyleyem ol hâzretini (40a- 13)

Biz kısaca XV. Yüzyıl ve daha öncesinde kullanılan Türkçe söz ve deyimler ile, hareke işaretleri olmadan doğru okunması mümkün olmayan imladan birkaç örnek sunacağız:

Eski söz ve deyimler: arkuru, aydı, ayıtdı, bangladı (ezan okudu), barışuk (musaleha), biti (mektup), bular (bunlar) ecdeha (ejderha), emir eki: gıl-/gil-, kaçma-gıl, kıl-gıl, bil-gil, eyle-gil, gibi, kancaru, karañuluk, karavaş, kezin, (defacık), kırnak (cariye), kızlık (kıtık), kiçi, (küçük) kurşan (kuşak), olar (onlar), ordu-kurmak (çadıra geçmek), sevnışüp (sevinerekten) süñü (süngü), tartağan (darma dağın), yakıncak, yalıncak, yalu (yalı) yapca (yavaşça), yaşıl (yeşil), yavlak (yaman, fena), yüksecük...¹⁶

Eski Anadolu Türkçesi'nden Osmanlıca'ya Geçiş Döneminde Kullanılan kelimeler

Çalışmamızda Eski Anadolu Türkçesi'nde bulunan ve Osmanlıca'ya geçiş döneminde de kullanılan kelimeleri tarayarak, beyit örnekleri ile araştırmacıların istifadelerinesunduk:

taşra (dışarı): o yanı da ‘aşkar’ıñ ol şındı aldı
çeküp atı kapudan taşra geldi (10a-4)

¹⁶KIRZIOĞLU, Prof. Dr. M. Fahrettin, XV. Yüzyıl Malatya Yazması Manzum Battal-Gazi Destanı, I. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler, İnönü Üniversitesi, 1986, s. 169

süñü (süğü, silah):	bağar kim ol süñü hoşca düzölmiş süñüsü kāvusiñ deyü yazılmış (10a-5)
kiçi (küçük): toyıl-(dozur-):	şehir ehlin ziyāfet eyledi ol ulusın kiçisin hep toyıldı ol (10b-10)
egni (sırtı, üstü):	halife işidüben itdi āhı tutup yās egnine giydi siyāhı (11b-11)
biti (mektup):	biti yazdı malaṭya beğlerine du‘ ālar kıldı hep serverlerine (11b-12)
diril- (toplanmak):	gider şahraya bir gün işbu ca‘ fer dirilüp başına bir kaç erenler (12a-15)
ṭınma-: (aldırmamak)	ṭa‘ āma ṭınmayup el sürmedi ol daḥi ol şofraya hiç bağmadı ol (12b-15)
niçe (nice):	niçe islāmları öldürdi mel‘ ün yıkup evler cigerler eyledi ḥün (14a- 11)
ayruksı (başka):	bağar ca‘ fer kim ḥāl ayruksı oldu hemān yumruğını ḥāzırı kıldı (18a-a)
bizek (süs):	ḳamu islām diyārına ṭuyuldu bizek cümle şehirde köyde oldu (19b-7)
kendüzin: (kendisi)	didi ‘ abdu’s-selām ca‘ fer işidür o ḡāyet kendüziñ bilmez kişidür (20b- 12)
Uşda (işte):	dir ol bu fitneyi vardı çıkardı işinden ḳorḳdı uşda kaçdı gitdi (21b-12)
kös (davul):	bunu böyle dir iken kös avāzı gelüp leşkerle ṭoldı ṭağ yazı (22b-7)
ṭamu: (cehennem)	inerken ṭiğ ile çaldı bölde anı düşüp yire ṭamuya virdi cānı (24a-9)
kimesne: (kimse)	kimesne gelmedi atından indi ḳolanıñ ‘ aşḳarıñ berkitdi bindi (24a-13)
ḳanḳı (hangi):	bozardı ḳanḳı ḳula uğrar ise bulurdu nirde yavuz er var ise (25a-11)
yavuz (kötü):	bozardı ḳanḳı ḳula uğrar ise bulurdu nirde yavuz er var ise (25a-11)

ķamu (hepsi):	ķamusı ca' fer'e ķarşı tırurlar idüp bey' at hep yüz ururlar (26a-6)
geyür- (giydir-):	ħalıfe andan şöıra dürlü ħil' at geyürdi cu' de'ye tuħfe zi-ķıymet (27b-15)
ķaķı- (kızmak):	be-ġāyet bu yaña Şem' ün ķaķıdı
oķı- (çaġırmak):	yavuz bir mel' ün var idi oķıdı (30b-11)
yitür- (yetiştirmek, kavuşturmak)	yitürdi at babasına süleymān ķıķardı taşra girü döndi ol an (30b-17)
ķaltaban (pezevenk):	urup bir na' ra ħayķırdı süleymān ķıķardı taşra ol biş ķaltabānı (31a-1)
sı- (kırmak):	şavup ' abdu's-selām ol ħamle şındı
aġu (zehir):	bu aħmer ķaķıyup aġuya döndi (31b-7)
ķarañu (karanlık):	olur ca' fer ķarañu yirde pinħān ķapudan girdi aħmer daħı ol an (35b-7)
ķande (nerede):	didı kimsiñ niĉün bu bāġa geldiñ geĉüp ķande gelüp burayı bulduñ (36a-8)
ķanı (hani):	ĉeküp atın başın meydānda tırdı ķanı aħmer deyüben ol ĉaġırdı (37a-14)
irte (yarın, sabah):	iydür ey beg ħasan irte getür sen ķızın baġtāl'a iste iş bitür sen (41a-2)
yaraġ (hazırlık):	görüp islām daħı geydi yaraġı dilirler baġladılar şolı řāġı (42b-5)
eyt- (söylemek):	bilād eytdi gelipdür cenge aħmer bilürsiz ķarşı tırmaz aña bir er (43a-1)
ķan ķaşan-: (kan işemek):	ķamu islāmı kāfir oldılar māt daħı hem ķan ķaşandı cümleten āt (3b-13)
Uĉmak (cennet):	ħudā uĉmaġını virdi biliñ siz ħarām oldı şamu aġāħ olıñ siz (47a-9)
yoħsul hem bay: (fakir ve zengin)	ciħān iĉre olursiñ böyle rüsvāy saña la' net ider yoħsul hem bay (48a-8)
söyünmez (sönmez):	yaħud ' isā ġüninden ķalma ķandıl ki vardur ol söyünmez māħ ile yıl (49b-19)

uğruluğ (hırsızlık):	giderken uğrulığa derdi-mendi tutup küffâr urur boynuna bindi (50a-6)
iskence (işkence):	ilettiler anı kayşer katına la‘în iskence eyler hâzretine (50a-7)
dün ü gün: (gece gündüz)	anı beklerdi kırk ruhbân dün ü gün güneş urup qurur gâyetde ham gön (50a-12)
Umur (iş):	didî şammâs kıti müşkil umurdur hallaş itmek anı gâyetde zordur (50b-11)
kıuc (kucaklamak):	işitdi sözleriñ meftul emiriñ kıucup öpdî iki çeşmin diliriñ (50b-16)
dünün yarısı: (gece yarısı)	olup aḥşâm dünün yarısı oldı işid ruhbânlarâ seyyid ne kıldı ((52b-1)
yarlığa- (bağışlamak)	oқыanı diñleyeni yazanı yazduranı rahmetiñle yarlığağıl yâ ğani (57b-9)
ıssı (ısı): sovuq (soğuk):	ol sebebden taqmışam böyle niqâb ıssı şovuk degmesün hem daḡi âb (9b-8)
arqaru (geri, arka):	böyle dirken tız döner baḡḡâl girü ḡıḡla çalar ol la‘îni arqaru (61a-13)
dün bucuğı: (gece yarısı)	dün bucuğı ol uyanur da ḡurur qarşusunda iki oğlancuk görür (61b-6)
Yaşıl (yeşil):	şekere benzer suyn hem lezzeti hem yaşıl itmiş ḡağı ḡaḡ hâzreti (62b-19)
mişe:(orman)	dir getürdüm ben bu il hayvânını şıqmasun bu mişe ‘aşqar cânını (64a-18)
çığır- (çığlık atmak, bağırmak):	qomañ bunı deyüp la‘în çığırdı çerisi bir uğrıdan aña sürdi (48b-9)
kızlık:(kıtlık)	kızlık olur müslimânlar aç kalur yolu baḡdâd’dan ‘ali bellü olur (66a-19)
segriş- (koşuşmak):	segrişüp kıullar ‘ali’yi aldılar alup mîriñ yanına hem geldiler (76b-13)
depret- (kıınıldatmak):	kıuvvet itdi aḡmedi ḡurrân aña anı hiç depretmedi ol bir yaña (77b-19)

barışık (barış):	ķayşer ile barışık ġāzi kıılır gune gune tuħfe armagān gelür (78-b7)
sevniş- (sevinmek):	itdi ġāzi baṭṭāl'am ben bī-gümān sevnişüp anlar olurlar şādumān (80a-2)
yazuķ (kötülük, günah):	çok yazuķlar itdi baṭṭāl özüme sürme mişli çekem küli gözime (80a-12)
irgür- (erdirmek):	saña mücde rasūlullah virüpdür beni saña düşimde irgürüpdür (55a-2)
bile (birlikte):	ṭavābil cu' de dört oġlanlar ile sa'id 'abdü's-selām naşr oġlı bile (56b-4)
şığış (sayı):	bu diyār leşkeri cümle gelür şığışın ancaķ te'āla'llah bilür (83b-16)
ķarcaş-(hareketlenmek)	ol buyurdı bindi leşker ķarcaşur orduniñ ol arķasına ṭolaşur (89a-16)
yavi:(düşman)	eytdi şāhā ṭur yeriñde varayım bu ķulıñ ol yāvi begler bulayım (94a-17)
öyke (öfke):	lerze düşdi cānına mel'un kızār öykesinden oldu cānından bizār (103a-8)
uġurlat- (çalmak):	şaldıñ adam sen uġurlatdıñ kıızı bu belāya böyle uġratdıñ bizi (124a-7)
iv- (acele etmek):	baķdı 'uķba bir yire ķonmuşdurur ammā bir er iverek yolca yürür (132b-2)
söyken- (sığınmak):	bir divāra söykenüp tiz yatdı ol bu yaña mümla ararlar şāġı şol (140b-9)
endiş (düşünce):	eytdi ruhbān yoķ seniñ bunda işiñ ķapu açmam boş ḡayāldür endişiñ (156a-3)
ķığır- (baġırmak):	ġāzi dir niçün kıġırdıñ kıuyuya böyle ıssız çāha çağırmaķ neye (177a-2)
cılbır (yular):	döndi baṭṭāl ṭıtdı atıñ cılbırın didi hāy lulān ne ṭıtdıñ at serin (178b-11)
segriş- (koşuşmak):	müslimānlar işidüp segrişdiler seyyid'iñ ayaġına hep düşdiler (180a-16)

uş (akıl):	şöyle řıķdı kim hemān ol bayınur tağılup uşşı la ^ˆ in bey-huş olur (200a-8)
emcek (meme)	ol yalıncaķdı aşılmış emcegi tuluma beñzerdi ol tamu segi (2004b-3)
yügrış- (koşuşmak):	sevinüp karşu aña yügrışdiler görüşüp hayli zamān ağlaşdılar (209b-16)
ķırnaķ (cariye):	ķoydılar bir ķırnaķı hoş şüreti çıkarup gösterdiler ol ķırnaķı (223a-3)
yu- (yıkamak):	yudı islām üzre anda ķayser'i řammās'ın yanında ķodı ol eri (232b-4)
alaçaķ vaķti: (aydınlık vaķti)	alaçaķ vaķti şehri tozlar oynadı toz içinde müslümānlar ķaynadı (242a-7)
artuk (fazla):	ađlamaķdan çāre yoķdur terki sen yaşadım üç yüzden artuk yaşı ben (254a-17)
keçik (keçi):	leşkere dir siz keçik şoyı turuñ hāzır oluñ na ^ˆ rama ķulaķ uruñ (255b-15)
toyla- (ziyafet vermek):	görüşüp şehre getürdi serveri ķondurup ^ˆ izzetle toylar ol eri (257b-10)
üz- (suda yüzmek):	ol sürüp deryāyı atı üzdürür üzerekden bir yaña toğrı yürür (259b-11)
iste-:(aramak)	gence bānu adlu ğā`ib oldı ol dört tarafı istedükdi şağı şol (261a-12)
yügrış- (koşuşmak):	söyleşürken ol kıızıla pehlüvān yügrışüp geldi nice kıızlar hemān (263b-17)
yağı (düşman):	eytdi ol kim ķanātür ķayser'i oldı yağı dirdi biş yüz biñ çeri (267b-8)
şavuş- (gitmek, gidermek):	^ˆ ali tıtdı tığına karşu ķalkān şavuşdı mel ^ˆ ūniñ ol đarbi asān (31a-13)
Bud (baldır, bacak):	kesüp ķalkānı budına tokundı yiyüp zağmı yüzün kaçmağa döndi (45b-5)
yađlıķ: (mendil)	tura geldi ^ˆ uķba mel ^ˆ ūn ol zamān tıtdı yađlıķ ađladı hay hay hemān (12b-13)

elet- (götürmek): öpüp çeşmin elinden dağı tutdı
çapudan içerü oğlın **eletdi** (12b-13)

Metinde kullanılan dönemin eklerinin listesi:

- gir-üben: gelüp bir gün hüseyñ'iñ bir gulāmı
çapudan **girüben** virdi selāmı (10b-1)
- kovar-sız: didiler geyigi niçün **kovarsız**
o kayşer'den bî-agāh oldıñız siz (11a-3)
- al-mağ-lıg: ki būs **almağlığa** ol mihr-i bābil
olur seyyidi gāzi'ye muğābil (18a-3)
- gel-gil: ider ca' fer la' in islāma **gelgil**
taleplerem atam çanını **bilgil** (18a-8)
- sen-cileyin: kesemez başını **sencileyiñ** er
inānmaz söziñe kimse yā ca' fer (19a-10)
- oğu-rağ: inüp abdest alup kıldı namāzı
binüp çur'ān **oğurağ** gitdi gāzi (21b-5)
- yağın_cak: didi 'abdü's-selām düşmāna gitmek
yağıncağ geldi bir tedbiri itmek (22a-2)
- yaz-up-dı: **yazupdı** nāme'i ta' zimle oldem
(yazmıştı) okıyup gāziler hep oldı çurrem (28a-5)
- gel-iser: didi yağındur bu er müslimāna
geliser inşāallāh bu imāna (36a-5)
- çarı-cuğ: biraz çurup naçar dört yaña kıldı
bakār kim bir çarıcuğ çıkageldi (57a-2)
- ide-vüz: diniñi biz dağı ikrār idevüz
her ne yola git dir iseñ giderüz (63b-10)
- öl-medin: ölmedin görsek yüzün ol gāzinin
server-i islām erenler bazınıñ (67a-6)
- söyle+vir: ol la' ine didi kimsiñ söylevir
ne la' insiñ baña tiz şerç eylevir (68a-4)
- yat-ur: bağılu miskin yatur iken göz ider
şāh-ı merdān yanına ol dem gider (2b-2)
- iş-dürür: zira bu iş pek büyük bir işdürür
çok işi bu kayşer'e itmişdürür (72a-17)

gön-dür-elim:	diler iseñ bunda biz öldürelim yoğ dir iseñ atıña göndürelim (72b-3)
yat-su:	yatsu vatı ol dönüp girü gelür yatmañız dir anda bir feryäd ılır (91a-13)
yağ-ıcağ :	kiçi oğlu rebi' yi şaldı amaq malatya şehrine geldi yağıcağ (20b-1)

Mahalli Söyleyişler

Metinde geöen mahalli söyleyişleri şu şekilde sıralayabiliriz:

boğça (bohça):	dağı hem anda var bir boğça ulu içinde amza'nıñ şilâhı olı (10a-6)
mücede (müjde):	saña dir mücede olsun ki o ca' fer seniñ oğlundurur ol mu' teber er (10a-12)
ilçi (elçi):	ki yaħyâ bin manşür adlu bir er var idi ilçilik islâm'a eyler (28b-15)
yigirmi (yirmi):	anıñ ardınca biriñ bir dağı hem yigirmi yidi kâfiri yıkdı ol dem (30b-9)
kimi (gibi)	yire degmez anıñ atı ayağı uçar uşlar kimi ' aşar bayâğı (33a-13)
tivi (tüyü):	öñinden bir geyik açdı düzenmiş cevâhirlle tivi anıñ bezenmiş (10b-15)
arışlı (harçlı):	var ıar altını arışlı eyle sen saña çoğ yol gösterürem şoñra ben (234a-6)
ovfli: (korkulu):	didı gördüñmi ovfli düşi gördüm şilâhım yoğ ' aceb ğavğaya irdim (11a-9)
virem (vereyim):	münâsib er gerekdür şimdi baña ki serleşkerligi ben virem aña (12a-1)
bağçe (bahçe):	ulu bir bağceniñ başına geldi olaşdı etrafın apuyı buldı (16b-17)
idek (edelim):	idek şerh müslimânlar leşkerini diyelüm anlarıñ tedbirlerini (24a-17)
biracuk (birazcık):	işitdi bu cevâbı ayşer oldem ğamı ğitdi biracuk oldı urrem (28b-1)

aḥşam (akşam):	alup abdest bu yaña müslimānlar cemā' atle kıılır aḥşāmı anlar (34b-16)
güleş (güreş):	baḳardı kim iki aşlan güleşmiş yılan mişli iki eceder ṭolaşmış (36b-7)
geydi giydi):	var idi mūşā'nıñ ' ammisi oğlı muḥammed adı geydi cevşenini (44b-9)
öñi (önü):	binüp aḥmed ṭurān meydāne sürdi görüp şem' ün öñinden gidi virdi (3a-4)
yatur (yatmak):	yataḳda mīr ' ömer bir gün yaturken daḫi hem rāyigān olup ṭururken (40b-19)
üzdür-: (derisini yüzdür-)	daḫi baṭṭāl derisin üzdürem dir başup şaman cihānı gezdürem dir (46b-5)
diş (rüya):	dişin ḳardaşına söyledi ol resūli gördügin şerḫ eyledi ol (48b-11)
ḫoban (verimsiz,: kurak)	bu vaḳṭ dirler niye geldiñ ḳoban yazu yaban oldı mı yoḫsa ḫoban (64b-8)
seviş- (sevinmek):	müslimānlar şād olup sevişdiler ḳarşu varup cümlesi görışdiler (74b-17)
bğuda (buğday):	buğda kehlesine beñzersin hemān sen ḳati seḫḫār ḳişisin bī-gümān (75b-1)
geyür- (giydirmek):	ol geyürdi beglerine ḫil' ati ol la' inler lāf iderlerdi ḳati (88b-16)
ağır- (anırmak):	orta yirde ol la' in na' ra urur yüz ṭutup islāma ṭođrı ağırur (95a-7)
üleş: (leş)	bir birü ardınca yüz yitmiş ḳişi mürd olup meydānda ḳaldı üleşi (109b-3)
çiz- (çözmek):	gördi ol ḳız ğāzi' niñ bu ḫālını vardı çizdi ḫüsrev' iñ tiz ḳolını (120a-5)
şavaşdı: (uğraştı)	çoḳ şavaşdı kim sökeydi bendini çāre idüp ḳurtaramaz kendini (120a-11)
degirman (değirmen):	hem degirmān ṭāşına bañzer başı ḳazmaya beñzer idi cümle dişi (146b-5)

Günümüz Türkiye Türkçesinde kullanılmayan fonetik farklılıkların listesi:

ur- (vurmak):	didî bunı kıovan kimdür uruñ siz baña tütüñ yâ anı öldürüñ tîz (11a-1)
biş (beş)	bu ca' fer dağı biş yaşında oldu kitâblar okıyup ma' nâyı bildi (12a-6)
depme ur- (tekme vurmak):	atup üstinden anı depme urdı kel imiş başı murdârıñ yarıldı (3b-15)
ögerler (övmek):	keşişler hep varup kıayşer kıatına ögerler pehlüvâni pis zâtına (51b-2)
irkek(erkek):	ki meryem yolına bunda kıalurlar olar irkek sesinden şakınurlar (54b-13)
yidi (yedi):	hem yidi gün ta' ziyeler itdiler hep siyâh püş oldılar yâs tıtdılar (83a-8)
sög- (sövmek):	eytdi seyyid kıula tîz ol müslimân sögdi şaydı aña mel' ün ol zamân (84b-8)
etmek (ekmek):	kıondılar etmek yimeye tırdılar oldem içre geldi seyyid gördiler (120b-11)
geyagü (güveyi):	yazdı geyâgümüle kıız kıardaşımı baña şal yoksa bilürem işimi (121a-14)
kövli (köylü):	hem dağı şol kövliyem ben giderem buğda alma kııla ben 'azm iderem (124b-5)
dög- (dövmek):	böyle diyüp mel' ünı çok dögdi ol yıkılup andan olur ol lâ-' u kıül (134b-1)
şovık (soğuk):	gice şovı kıdan işte ölmüşdürür bu divâr dibinde ol kıalmışdurur (157a-12)
barmak (parmak):	torğıluben 'arza kııldı ol imân barma kıın kıaldurdu oldu müslimân (232a-16)

Farklı deyimler

kula kıını çek- (kula kıına söylemek)	çeküp gâzi kıula kıın mücde eyler bir o ğluñ to ğdı deyü aña söyler (10b-2)
ziyafet eyle- (ziyafet vermek)	şehir ehlin ziyâfet eyledi ol ulusın kııçisin hep tıoyıldı ol (10b-10)

urı tur- (dimdik durmak)	te ^ç ālaya şıgımup urı tırđı hemāndem ra ^ç du vāri na ^ç ra urđı	(11a-10)
turı gel- gelip ayakta durmak)	rebī ^ç adlusı ol dem turı geldi babasından niyāz ol demde kıldı	(20a-9)
kulak ur-(kulak vermek, dinlemek)	didi destūr viriñ bir söz diyem ben kulağ urıñ size şerh eyleyem ben	(26a-15)
nevbet deg- (nöbet gelmek)	nevbet degdi ^ç ali'ye tıgı çaldı hıyār mānendi iki pāre kıldı	(31a-14)
düş gel- (rastlamak)	kıızı almış gider imiş iline düş gelür gāzi'de anıñ yolına (119b-1)	
vaz gel- (vaz geçmek)	bir pulı yoğdur anıñ ^ç āciz qalur ağiri ol göñlü ile vāz gelür	
at gör- (at getirmek)	bu sözi bābek la ^ç ĩn hep diñledi at görüñ meydāna ben girem didi	
takatı tak ol- takatsız kalmak	takatı tāk oldu vağğāş'ıñ kati na ^ç ra bir kez evvel urđı ĥazreti	

Farklı İkilemeler

şolı sağı:	binüp bir gün kılar arzu uzāğı şikār idüp gezerdi şolı sağı	(10b-14)
tağ yazı:	bunu böyle dir iken kōs avāzı gelüp leşkerle tđldı tağ yazı	(22b-7)
ufağ irisi	bağar şaf bağlamış küffār çerisi ider kaçđ ca ^ç fer'e ufağ irisi	(24a-1)
yapca yapca	yapca yapca arıtlarınca ol zamān gitdi seyyid bir yaña oldı revān	(177b-1)
öñden soña:	öldürüp kaçđ eylediñ imdi baña söyle kim nitdim saña öñden soña	(227b-12)

Diger Battal Gazi destanlarında Battal'ın babası Hüseyin Gazi'nin kâtilinin ismi, Mihriyâyl olarak okunmuştur. Bir iki yerde Mihriyabil okunmuş, biz incelememiz neticesinde Mihr-i Bâbil olarak okuduk. Ayrıca bazı bilimsel çalışmalarda, eserde geçen Bağdat kadısı Ukbe Kadı'nın ismi "Akabe" olarak okunmuştur. Bu eserin açık seçik

imlasında ismini “Uğbe” olarak okuduk. Halk arasında da bu isim ukbe olarak söylenmektedir.

BATTAL GAZİ DESTANI'NIN ANA ÇİZGİLERİ İLE OLAYLARI

Hüseyin Gazi, peygamber soyundan bir kişidir. Malatya'ya yerleşmiştir. Malatya'nın önde gelen kişilerindendir. Bir oğlu vardır ve adı Cafer'dir.

Hüseyin Gazi, bir av esnasında Rum beylerinden Mihr-i Babil tarafından öldürülür. Cafer genç bir delikanlı iken babasının katillerini öldürür ve serasker olur. Bundan sonra Kayser ordularıyla yapılan iki savaşta Cafer üstün başarılar gösterir ve Malatya beylerini güvenini kazanır.

Kayser, Ahmer komutasındaki bir başka orduyu Malatya üzerine gönderir. Cafer, Ahmer'le yaptığı ferdî mücadeleyi kazanır. Bunun üzerine Ahmer, müslüman olur. Kendisine Cafer tarafından 'Ahmet Turan' ismi verilir. Ahmet de Cafer'e 'Battal' ismini verir. Bunun üzerine Kayser, dört oğluyla birlikte ve yüzbin kişilik bir orduyla Malatya üzerine saldırır. Bu arada Battal, amcasının kızı Zeynep'le evlenir. İslâm gâzileri, Kayser'in ordusunu yenerler. Bu savaşta Battal, Kayser'in oğlu Şemmas'ı esir alır. Şemmas bir fırsatını bulur ve kaçır. Battal, ikinci defa yakalayıp esir alır. Şemmas ikinci defa, gözcülerin gafletinden istifade ederek, Battal'ın karısı Zeynep'i de yanına alarak kaçır. Battal hemen harekete geçerek Şemmas'ın elinden karısını ve Kayser'in kızı Mah-Piyruz'u alıp Malatya'ya yönelir. Durumu öğrenen Kayser oğulları yönetiminde büyük bir orduyla Battal'ın arkasından takip eder. Yapılan çarpışmada, Mah-piyruz, Battal'ın yanında kahramanlar gibi döğüşür ve Kayser taraftarlarını mağlup ederler. Kayser'in küçük oğlu Rabi de Battal tarafına geçer ve müslüman olur. Battal Mah-Piyruz'u da kendisine eş olarak alır.

Yararlardan Abdüsselam, Battal'ın savaşlarda gösterdiği kahramanlıkları bir türlü çekememektedir. O da böyle kahramanlıklar göstermek sevdiğine düşer. Atına atladığı gibi Tarsus'a gider. Yapacağı işler hakkında Tarsus beylerinden gerekli bilgileri alır. İstanbul'a gelir ve en kısa zamanda Kayser'in adamlarına yakayı kaptırır. Bunu bir yaş derinin içine koyarak, güneşe karşı kale burcuna asarlar. Battal'ın dostu Mihenk Hindu, Abdüsselam'ın durumunu ona bildirir. Battal, İstanbul'da kendini bir ulu kişi olarak tanıtır ve çok izzet, ikram görür. Bir fırsatını bulur ve Mihenk Hindu'nun yardımıyla, Abdüsselam'ı kaçıtır.

Abdüsselam'ın görüp sevdiği bir Rum beyinin kızı vardır. Battal onu da bir hile ile kaçırarak Abdüsselam ile evlendirir.

Tarsus beyleri, Battal'ın, Mihr-i Babil'in kardeşini öldürmediğini, dolayısıyla mansıp sahibi olamayacağını tartışırlar. Muhammed isimli, Battal'ı seven bir pehlivan, bu işi kendisinin yapacağını söyler. Hemen Mihr-i Babil'in kardeşi Mihran'ın peşine düşer. Mihran'ı bulur ve cenge koyulurlar. Muhammed yenilmek üzereyken, durumu öğrenen Battal ardından yetişir ve Muhammed'i kurtarır. Mihran'ı öldürür.

Sünbat isimli bir kafir, harap bir kaleyi tamir ederek müslümanlardan haraç almakta, vermeyeni öldürmektedir. Durumu öğrenen Battal, yaranlarla Sünbat'ın kalesine hücum eder. Bir gece baskısıyla kafirleri kılıçtan geçirirler. İlk anda Sünbat kaçır ve kurtulmayı başarır. Battal, takip eder, onu yakalayıp başını keser ve kalenin kapısına asar.

Battal, arkadaşlarıyla otururken bir ihtiyar iki oğlunun kaybolduğunu söyleyerek, ondan yardım ister. Battal, çocukların Maştıran kalesinde olduklarını öğrenir. Kalenin ileri gelenlerini kılıçtan geçirir. Kalenin beyi Şemun'u öldürür. Kaledeki esirleri bu iki çocukla kurtararak Malatya'ya getirir.

Battal'ın İslam düşmanları karşısındaki başarısı Kayser'i çileden çıkarır. Defalarca Malatya üzerine ordu gönderir, ama hepsinde mağlubiyete uğrar. Bu sefer büyü yoluna başvurur. Cadılıkta kendisine emsal bulunmayan Akratis'in kızı Beyza'yı Malatya'ya gönderir. Ancak Beyza, umulandı gösteremeyerek yenilir ve müslüman olur.

İlyun adlı bir kafir, gördüğü müslümanları türlü işkenceler yaparak öldürmektedir. Bunu duyan Seyyid Battal, bu vahşetin önüne geçmek için İlyun'un ülkesine gider ve önce İlyun'un babasını öldürür. Gazaba gelen İlyun'a ise her zaman olduğu gibi, önce müslüman olmasını söyler, kabul etmeyince başını keserek öldürür.

Battal bir gün arkadaşlarıyla otururken iki delikanlı amcalarının kendilerine bakmadığını; babalarından kalan malları kendilerine vermediğini ve Battal'dan kendilerine yardımcı olmasını isterler. Battal, İskenderiyye hakimine mektup yazarak, bu gençlerin mallarını amcalarından alarak kendilerine vermesini ister. İki kardeş Malatya'dan İskenderiyye'ye giderken Kaytur isimli kafir bunları esir alır, zindana atar. Kaytur'un kızı iki genci baştan çıkarır. Dinlerinden dönerler ve Battal'ı öldüreceklerine söz verirler. Bir bölük askerle Battal'ı uyurken gafil avlayıp yakalattırırlar. Battal'ı Kaytur'un huzuruna getirirler.

Kaytur önce Battal'ı öldürmek ister. Fakat sonra vaz geçerek onu Kayser'e göndermeyi kararlaştırır. O gece gördüğü rüyanın tesiriyle bu fikrinden vaz geçip müslüman olur. Battal'ı serbest bırakır.

Evinde yemek yemekte olan Battal'a bir kişi, Şamiliyye şehrinde Firdevs isimli bir Yahudi'nin Müslümanlara zulüm ettiğini, Battal'dan bu duruma bir çare bulmasını, peygamber soyundan bir kişinin de Firdevs'in elinde esir olduğunu bildirir. Bu haberi veren Yahudi tüccardır. Battal bununla birlikte yola koyulur. Önce bir adaya gelirler. Burada Battal, Firdevsin namli pehlivanını öldürür. Kendini onun suretine koyarak Firdevs'in kapısına varır. Bu kıyafetle onu kolayca öldürür. İleri gelen bütün beyleri ve müslüman olmak istemeyenleri kılıçtan geçirir. Adadaki esir Müslümanları ve Asım isimli seyyid kişiyi kurtarır.

Firdevs'in intikamını almak isteyen oğlu ve damadının akıbetleri de Kaytur gibi olur. Bu ikisinin peşindeki ordudan sağ kalanlar müslüman olmak için bir şart ileri sürerler ve Battal'dan ölüyü diriltmesini isterler. Battal, Asım'ın Hızır ve İlyas peygamberlerin yardımıyla bu işi başarır. Sonra Malatya'ya döner.

Battal yolda gelirken bir kaleye rastlar. Kalenin beyi Bahtiyar isimli biridir. Bu kişi kafirdir ve Müslümanlara aman vermemektedir. Battal, Bahtiyar'ın çobanını öldürüp onun kıyafetine bürünerek kaleye girer. Bahtiyar'la makamında yalnız kalmayı ve onu öldürmeyi başarır.

Kayser'e ulaşan haberlerde Battal'ın mağribe gittiği yer almaktadır. Bunun üzerine Kayser, beylerinden Şamaseb ve Sercail'i Malatya üzerine gönderir. Halifeden gelen yardıma rağmen Müslümanlar bir varlık gösteremezler. Battal'ın Şamiliyye'den dönmesiyle durum değişir. Şamaseb Battal tarafından öldürülür. Yüz binlerce kafir ordusundan yirmi bin kişi kurtulur.

Bu yenilgi üzerine Kayser, bütün sınır kapılarının tutulmasını, hiç kimsenin ülke topraklarına girmemesini emreder. Battal yasağa rağmen sınırı aşar, yakalanacağı sırada kaçır bir keşiş kılığına girer. Sonunda kim olduğu anlaşılır ve zindana Kelb tarafından atılır. Zindandan Kayser'in beylerinden olan Kelb'in gördüğü rüyalar sonucu kurtulur. Kelb Müslüman olur.

Kayser yüz bin kişilik orduyla Kilabad'ı Malatya üzerine gönderir. Günlerce yapılan savaşlardan sonra Battal, Kilabad'ı yener, onu öldürür. Kayser'in başka bir orduyla hemen

Malatya'ya gelmesi durumu değiştirmmez. Binlerce insan bu savaşta ölür. Kayser yenilir ve anlaşma yolunu seçer.

Harcen'de Tariyun isimli biri vardır. Cu'de Gazi'nin oğlu Musa bunun elinde esirdir. Battal durumu öğrenince Harcen yoluna düşer, Tariyun onu yakalatır ve zindana attırır. Bu zindanda diğer Müslümanlarla birlikte Musa da vardır. Battal, zindanda bazı harikuladelikler gösterir. Tariyun'un kızı kendisine aşık olur. Kayser Tariyun'a gönderdiği mektupta Battal'ın yakılmasını emretmektedir. Tariyun'un kızı Gülendama gördüğü rüya sonucu müslüman olur. Battal, Gülendama'nın yardımıyla zindandan çıkarılıp saklanır ve kendi elbiselerini öldürdüğü bir kafire giydirip, onun yakılmasını sağlar. Battal yakıldı diye Rum ve İslam çevrelerine haberler salınır. Yakılan kişinin külünden (Battal diyerek) Kayser'e gönderirler. Kayser'in sevinci sonsuz olur.

Battal, Malatya'ya bir sene dönmez ve Gülendama'la evlenip Harcen'de kalır. Bu durumdan Tariyun'un haberi yoktur. Battal, Malatya'ya gelmekte iken yolda büyük bir orduya rastlar. Bu ordu Malatya seferine çıkan Kayser'in ordusudur. Battal saka suretinde ordunun içerisine girer ve her gece belli pehlivan ve beylerden beş on kişiyi öldürür. Müslümanlar durumu öğrenince asker toplamaya başlarlar. Battal, bu arada sakalığa ve adam öldürmeye devam etmektedir. Malatya'ya geldiği sırada Battal, bir hile ile Kayser'in ordusunu birbirine kırdırır. Savaş sırasında kendisini ve atını siyaha boyayıp Çinli olduğunu çevresine yayar. Çok başarılı savaşlar yapar. Sonunda İslam askeri galip gelir. Kayser üzüntüsünden hastalanır. Bu sefer Battal doktor rolündedir. Yaptığı ilaçlarla Kayser'in saçını ve sakalının tamamen dökülmesini sağlar. Müslümanlar ise Çinlinin savaşta kendilerine yaptığı yardımları şükranla yad ederler. Bundan sonra Halife komutasındaki İslam ordusu ve Kayser komutasındaki küffar ordusu büyük bir savaş daha yaparlar. Battal, Çinli olarak savaşa katılmakta, kendisini bildirmemektedir. Müslümanlar Battal'ın ateşte yandığını sanmakta ve onu tanıyamamaktadırlar. Battal, bir hile ile Kayser'i meydana kendisi ile harp etmek için çıkarır. Maksudı onu öldürmektir. Yapılan ferdi mücadeleyi kazanır ve Kayser'i öldürerek kellesini Halifeye armağan eder. Daha sonra kendisinin Battal olduğunu açıklar. Müslümanlar çok sevinirler.

Bir gün Emir Ömer Halifeye ziyafet verir. Ziyafet esnasında Kayser'in gizli adamı olan Ukbe, Battal'a ve adı belli diğer iki beye ağu verir. Diğer beyler ölürler. Battal Hz.

Muhammed'in sebebiyle ölümden kurtulur. İyileştikten sonra Kayser'in başka bir ordusunu Malatya önlerinde bozguna uğratar.

Abdulahap Gazi, bir makam bünyad edecektir. Herkes gücü yettiğnce ona yardımcı olur. Battal'ın verecek birşeyi yoktur. Hediye edecek bir nesne aramaya çıkar. Yolda Kayser'in kızının gelin alayına rastlar. Kızı kaçırarak Malatya'ya getirir. Beylerin hepsi Battal'dan kızı kendilerine vermesini isterler. Battal, kızı birine vermek üzere onu Bağdat'da Halifeye gönderir. Halife şehirden ayrıldığı bir gün, Ukba kızı kaçırarak İstanbul'a gönderir. Halifeye kızı Abdulvahab'ın kaçırdığını söyler. Halife Abdulvahab'ı Bağdat'a çağırarak ona türlü eziyetler eder. Abdulvahab'la birlikte Bağdat'a gelen Battal gerçeği ortaya koymaya çalışır. Fakat Halifeyi inandıramaz. Halifeden kırk gün mühlet isteyip İstanbul'a kızı getirmeye koyulur. Otuz dokuz gün dolmadan zindanda bulunan Abdulvahab, çıkarılarak Ukbe'nin fitneliklerine bakarak işkence edilmeye başlanır. Dar ağacı kurulup idam edilmek istenir. Nihayet kırkıncı gün Battal kızı Bağdat'a halifenin huzuruna getirir. Battal Ukbe'nin Kayser'e yazdığı mektupları ele geçirmiş ve delilleri toplamıştır. Bunları Halifeye sunup Ukbe'nin gerçek kimliğini ortaya koyar. Sonunda Ukbe'nin Kayser'in casusu olduğunu ispatlar. Abdulvahap serbest bırakılır. Ukbe para karşılığında Kayser'e verilir. Battal onu yolda tekrar ele geçirerek geri Malatya'ya getirir. Bir daha Kayser'e satılır, Battal geri kaçar. Kayser Ukba için tekrar diyet ödemek istemeyince Battal derisini yüzdürerek Malatya kalesinin Alacakapı adlı kapısına astırır.

Savaşlarda ganimet malı almayan Battal fakir düşmüştür. Çocuklarının öğretmen parasını veremez. Malatya beyi Emir Ömer ise servet içinde yüzmektedir. Karısı bu durumdan şikayetçi olur. "Senin kahramanlığın sayesinde ganimet kazanıyor, şimdi kendisinden bir şey istesen vermez", der. Battal seyyit olduğunu, peygamber soyundan gelenlerin halktan bir şey istemeyeceğini söyler. Bunun üzerine Battal'la emirin kızını istemeye karar verirler. Emir Ömer karısının isteğine uyarak kızın karşılığında yerine getirilmesi zor şartlar ileri sürer. Bu istekleri yerine getirmesi için Battal'ın Hindistan'a gitmesi gerekmektedir. Hindistan'a giden Battal Cazu Dev'i öldürür ve Emir Ömerin isteği olan Ak Fil'i çeşitli savaşlar sonunda elde eder. Hızır Peygamber kendisine devamlı yardımcı olmaktadır. Hindistan'da pek çok beyin ve halkın müslüman olmasına sebep olur. Çok fazla mal ve mücevherle geri döner. Ancak Malatya Kayser tarafından yakılmış, yıkılmış ve Emir Ömer'in kızı esir edilmiştir.

Hindistan'dan getirdiği mal ve mücevherlerle Malatya'yı yeniden imar ettirir. Kızı kurtararak onunla evlenir. Kısa zaman sonra kız, Ukbe'nin oğlu Velid tarafından kaçırlırken bir uçurumdan aşığı yuvarlanarak ölür. Velid kaarak bir kiliseye sığınır. Battal velid'i takip eder. Soğuk bir kış gününde kiliseye alınmayan Battal, ölümden yine Hızır Peygamber'in yardımıyla kurtulur.

Velid kaar, Battal onu aramaya devam eder. Bu arada Battal Aden Banu isminde kahraman bir kızla tanışır. Bir bey oğlu olan Bedrun Şah kızı sevmektedir. Battal bunları evlendirir. Aden Banu Battal'a Kayser'in kızı Ketayun'dan bahseder. Üçü birlikte Ketayun'u almak için yola koyulurlar. Ancak bu işi başaramazlar. Battal yakalanır, Aden Banu ile Bedrun Şah kaamak zorunda kalırlar. Battal Kayser'in orduları tarafından yaralanarak Çah-ı Cehennem'e (cehennem kuyusuna) atılır.

Battal, atıldığı kuyudan bir yılanın kuyruğuna sarılarak dışarı çıkar. Kayser'in adamları, Battal'ı kuyuya attıktan sonra büyük taşlar üzerine atarak ve böylece kesin öldüğüne kanaat getirmişlerdir. Kuyu civarında domuz otlatmakta olan bir çobanı öldürerek onun kılığına girer ve Ketayun katına varır. Ketayun Battal'ı ihbar ederek kuyuya attırıldığına pişman olmuştur. Ketayun Müslüman olur ve Battal'la evlenir. Bu sırada Kayser ile Halife harp etmektedir. Battal hemen Malatya'ya gelir ve harbe katılır. Fırtınalı bir günde Battal'ın gösterdiği bir kerametle Müslümanlar savaşı kazanırlar. Battal Kayser'i öldürür ve esir Müslümanları kurtarır. Kayserliğe Esatur geaar. Esatur güçle Battal'ı yenemeyeceğini bildiği için, onu öldürmek için Harus adlı bir cadıyı görevlendirir. İstanbul kuşatması sırasında Harus'un çabaları boşa çıkar. Hızır Peygamberin sayesinde Battal ölümden kurtulur. Kendisi Harus'u öldürür. Karşısına çıkarılan başka bir cadıya da Battal aman vermez, onu öldürür. Esatur esir alınır ve yedi yıllık haraça karşılığında serbest bırakılır.

Bir süre sonra Halife Mu'tasım ölür ve yerine oğlu Me'mun geaar. Battal maiyetiyle birlikte yeni halifeyi kutlamak için gittiğinde, iki oğlu Beşir ve Nezir ile birlikte Esatur'un oğlu Tekfur, Gözende Cadı'nın dul karısı tarafından Kafdağı'na kaçırlılır. Battal'a mal edilen bu kaarıma olayı üzerine Esatur anlaşmayı bozar. Abdulvahab esir alınır, zindana atılır. Daha sonra Kayser'in kızı tarafından iğfal edilerek dininden döndürölür. Battal, Bağdat'dan döndüğünde durumu öğrenip Abdulvahab'ı bulur. Esatur'un adamlarından Filkirat, Battal'ı

gâfilce yakalattırır. Daha sonra Filkirat'la yalnız kalmayı başaran Battal, onun kılığına girerek Kayser'in emri üzerine onu Battal yerine yaktırır.

Kayser, oğlu Tekfur'un bulunması ve getirilmesi karşılığında Müslüman olmayı taahhüt eder. Battal Kafdağı'na gider. Burada devler ve cadılarla savaşır. Kafdağı'nın padişahı Hilal Cadı'dan Kayser'in oğlu Tekfur'u kurtarır. Kendi oğullarını ise Tamus peri Hilal'in şerrinden korumak için kendi ülkesine götürmüştür. Battal Tamus Peri'nin yardımıyla kendi oğulları ile birlikte Kayser'in oğlunu İstanbul'a getirir. Esatur verdiği sözde durur ve müslüman olur. Esatur ölünce oğlu Tekfur başa geçer. Battal'ın oğlu Beşir Tekfur'un veziri olur. Battal diğer oğlu Nezir ile birlikte Malatya'ya döner.

İslam diyarında Babek adlı sahte bir peygamber türer. Şeytan sayesinde bazı sihirleri keramet gibi göstererek, çevresine kalabalık bir kitle toplar. Halife Me'mun'un ölümü üzerine oğlu Mu'tasım Halife olur. Battal Babek'le savaşmak için Bağdat'a gider. Cenk ederler, fakat birbirlerine üstünlük sağlayamazlar. Mücadele uzun sürer, hatta Babek'in şeytani davranışları karşısında Battal'ın aciz kaldığı dahi olur. Hızır yardımıyla kılıcı üzerine İsmi Azam duasını yazarak Babek'in şeytani özelliklerinin ortadan kalkmasını sağlar. Babek önce Çin'e oradan İstanbul'a oradan da tekrar Bağdat'a kaçar. Sonunda Battal'a yenilir. Bağdat'ta ateşe atılarak öldürülür. Battal Bağdat'ta iken bu defa da Rad Cadı, halifenin kızını kaçıırır. Battal Hızır Nebi ve Tamus Peri'nin yardımıyla Rad Cadı'yı öldürerek Safiye ile birlikte kırk esir kızı kurtarır. Battal bu arada Mekke ve Medine'ye uğrayarak hac farızasını yerine getirir.

Artık İslamlar açısından çevrede tehlike kalmamıştır. Battal Medine'ye yerleşir ve orada yedi yıl kalır. Kayser Kanatur, Battal'a itaat edeceğine dair verdiği sözde durmaz, ve Malatya üzerine asker yürütür. Şehri yakıp yıkarlar. Battal durumu işitince, Halifenin ordusuyla Kayser kuvvetleri üzerine yürür, kâfirleri kılıçtan geçirir. Kayser kaleye çekilir. Battal kaleyi kuşatır. Kalenin duvarı dibinde uykusu gelir ve uyur. Kaleden onu gören Kayser'in kızı ona aşık olur. Uzaktan Bizans ordusunun geldiğini gören Kayser'in kızı Battal'ı bundan haberdar etmek için bir mektup yazıp taşla birlikte ona atar. Uyandırmak için attığı taş onun ölümüne sebep olur. Battal'ın başını kesme bahanesiyle kale kapısını açtıran prenses Battal'ın öldüğünü görünce hançerini çıkarıp bağrına saplar ve kelime-i şahadet getirerek canını Hakk'a teslim eder. O sırada çıkan büyük bir tufan bu iki vücudun kaybolmasına sebep olur.

SONUÇ

Türabî'nin Manzum Battalnâme'sinin transkripsiyonunu yaparak ve incelemesini tamamlayarak Türk Dili ve Edebiyatı'na kaybolmak tehlikesi ile karşı karşıya olan bir eseri kazandırmaya çalıştık. Daha önce de belirtildiği gibi edebiyat tarihçileri pek çok mensur Battalnâme'nin yanında yalnızca Darendeli Bakaî'nin manzum Battalnâme'sinden bahsediyorlardı. Türabî'ye ait Battalnâme'den hiç söz edilmiyordu. Bu çalışmamızla Türabî'ye ait Battalnâme'yi bilim ve edebiyat dünyasına tanıtmış olacağız.

Üzerinde çalışma yaptığımız el yazması eserin birkaç sayfası eksik olmasına rağmen başı ve sonu bellidir. Diğer Battalnâme'lere baktığımızda; bazı yazmaların eksik, bazılarının ise bazı bölümlerin olmadığı görülür. Bütün bölümleri tam olan Battalnâme sayısı azdır. Türabî'nin manzum Battalnâme'sinin ise bütün konuları tamdır. Bölümler birbirinden konuyla ilgili başlıklarla ayrılmıştır. Olayların gerçekleşmesinde diğer Battalnâme'lerle tam bir uygunluk içinde olup; konu, olay, olayların akışı, sırası, hatta yapılan konuşmalar, duygusal yaklaşımların ifade edilmesinde bir örtüşme görülmektedir. Bu bakımdan Battalnâme'ler hakkında değerlendirme yapacak olan bilim adamlarının ellerini kuvvetlendirecek bir kaynak olacaktır.

Eser, Eski Anadolu Türkçesi'nin sonu, Osmanlıca'nın başlangıcındaki dil özelliklerini yansıtmaktadır. Sade bir Türkçe ile yazılmıştır. Döneminin Malatya yöresi ağız özellikleri, deyim ve söyleyişleri ile yöresel ağzın gelişme seyrini göstermektedir. Metin harekeli olduğundan, dil araştırmacıları için tereddüt oluşturmayacak derecede bol malzeme sunmaktadır.

Türabî'nin Battalnâmesi, Anadolu'nun fethi sırasında gerçekleşen olayları menkıbeler çerçevesinde sunan bir eserdir. Tarihi bir kaynak değildir. Fakat bu fetihler döneminde Anadolu insanının düşünce ve duygu dünyasını ifade etmesi açısından, bugün yaşayanlara ışık tutmaktadır.

Olaylar, başta Malatya olmak üzere, Tarsus, Sivas, Amuryan (Ankara), Harcen (Amasya), İstanbul, Cezire (Doğu ve Güney Doğu Anadolu), Bağdat, Gürcistan, Hindistan ve benzeri yerlerde geçmektedir. Bu bölgelerin coğrafyası, o dönemdeki halk kültürü ve yaşayışı hakkında bizlere ip uçları vermektedir. O döneme ait tarihî ve coğrafi bilgilerle karşılaştırıldığında bir bütünü tamamlayacak niteliktedir.

Yapmış olduğumuz çalışmanın, Türk edebiyatına, Türk dili çalışmalarına, kültür ve etnografya araştırmacılarına ve okuyucularına katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.

hāza kitāb-ı baṭṭāl gāzi

bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm ve bihi nesta'īn

me fâ î lün / me fâ î lün / fe û lün

1b

muḳaddem ism-i ḥaḳḳı yād idek biz
sözümüz şoñradan abād idek biz

ḳamu iş üzre ḥaḳ ismi ezeldür
kemāl-i luṭf-i zāti bī-bedeldür

anıñla oldı her iş ibtidāsı
daḫi andan olupdur intihāsı

5 odur raḥmān bir ismi er-raḥīmdür
hep esmā-i camī' i ism-i ' aẓīmdür

anıñ ismi ḳamu esmādan a' lā
anıñ ḫükminde oldı cümle eşyā

yaratdı kâinātı bir nazarda
daḫi hem cümle maḫlûḳı bir arada

virür rızḳın görür ḳaydın ḳulunuñ
dükenmez ḫaznesi hem ol ulunuñ

ḳamu maḫlûḳ yoḡiken varidi ol
murād itdi ide icād nice ḳul

yaratdı bu zemini asumānı
ki virdi ḳudretile ḫāke ābı

10 anıñ emri türābı ḳıldı ādem
aña çift ḳıldı ḫavvā ane'i hem

ikisinden olupdur cümle insān
ḳamusınıñ virür rızḳın o ....

ḳamu rehberleriñ ol serveridür
ḫayālat-ı kemālatdan beridür

beşārātı beyānatdan münezzeh
mu' ayyen ḳıldı bu varlığı o ..

kemāl-ı ' ilm-i zāti hiç bilinmez
anuñ esrārına hiç kimse irmez

15 anuñ bildürdüğün bildi bilenler
anunla ṭoğrı yolu buldı bulanlar

ki sırr-ı ʿilmine hîç ʿâkı̄l irmez
ʿâkı̄l olan bilem diyü yorılmaz

10a didi ya rab buña sen kı̄l ʿilâcı
bu at ile idem ben imtizâcı

nidâ geldi itâʿat eyle ʿaşkar
yakın ı̄aldı gele dünyaya caʿfer

hemân ol at nidâyı kim işitdi
olup sâkin hüseyin'e beyʿat itdi

o yanı da ʿaşkar'ın ol şundı aldı
çeküp atı ı̄apudan taşra geldi

5 baı̄kar kim ol süñü hoşca düzülmiş
süñüsü kâvusiñ deyi yazılmış

daı̄hi hem anda var bir boı̄ça ulu
içinde ı̄amza'nın şilâhı ı̄olu

daı̄hi var ı̄azreti adem çuı̄kalı
görǖp şâd oldu ğâzi işbu ı̄alı

tutup ʿaşkar licâmın ata bindi
gelüp ol bir pıñâr başına indi

didi yâ rab ʿaceb kimdür bu caʿfer
nası̄b olmuş bu at hem bu silahlar

10 kı̄lar andan iki rikʿat namâzı
gelüp uyı̄ku yatup uyur o ğâzi

ki uyı̄kuda gelür bir iı̄tiyâr er
aña ol caʿfer'i hoş taʿrîf eyler

saña dir mücede olsun ki o caʿfer
seniñ oğluñdurur ol muʿteber er

işitdi bu sözi ol dem uyandı
ferah kesb eyleyüp zevke boyandı

kı̄lar çok secde-i şükür dilâver
binüp ol ʿaşkar'ı aldı berâber

15 malaı̄tya yolını çün tı̄tdı gitdi
gelüp günlerden bir gün şehre yitdi

evinde bir zamân ol ğâzi ı̄aldı
malaı̄tya mîri nuʿmân merı̄hüm oldu

- anıñ oğlu ‘ ömer yerine geçdi
olup ulı şad u hurrem şaçu şaçdı
- 10b gelüp bir gün hüseyñ’iñ bir gulāmı
ķapudan girüben virdi selāmı
- çeküp ġāzi ķulaġın mücde eyler
bir oġluñ toġdı deyü aña söyler
- didı ol mīr ‘ ömer ey ġāzi saña
ne dir ķulıñ haber vir anı baña
- eyder ġāzi kim ey mir-i sena-kār
saña toġmış gulāmı mücde eyler
- 5 bilürdi mīr ‘ ömer remlı beġāyet
gelürdi remlı anıñ ekşeri rāst
- nażar yılduzlara ol mīri ķıldı
bu oġlan tali‘iñ remlile bildi
- didı ey ġāzi bu oġlıñ olur er
cihānda kimse olmaz hīç berāber
- yazam ben bir du‘ ā başında ķalsun
daġı hem adı anıñ ca‘ fer olsun
- du‘ ā yazdı hüseyñ aldı götürdi
bu oġlan başına ol dem yitürdi
- 10 şehir ehlin ziyāfet eyledi ol
ulusın kiçisin hep toyıldı ol
- girer üç yaşına çünkü bu ca‘ fer
görenler altı yaşında şanurlar
- be-ġāyet kuvveti anıñ çoġ-idi
şecā‘ atde nazīri hīç yoġ-idi
- sivas etrāfına ġāzi giderdi
varup ol daġları şikār iderdi
- binüp bir gün ķılar arzu uzāġı
şikār idüp gezerdi şolı şaġı
- 15 öñinden bir geyik kaçdı düzenmiş
cevāhirle tivi anıñ bezenmiş
- aña bir kaç kemendi ġāzi atdı
geyige geçmeyüp ķurtuldu gitdi

kaçup ol mihr-i bâbil çadırına
girince başladı ol mel'ün ona

11a didi bunu kıovan kimdür uruñ siz
baña tutuñ yâ anı öldürüñ tız

çerisi bindi tağ başına geldi
gelüp anlar hüseyñ'i tağda buldı

didiler geyigi niçün kıovarsız
o kıayşer'den bî-agâh olduñız siz

didi gâzi geyigi bunda gördüm
sevüp anı gâyetde meyli virdim

5 dönüp ol mihr-i bâbil'e varuñ siz
hüseyin gâzi'yem ben bildürüñ siz

işitsün adım ol mel'ün 'âşi
virüp ol geyigi bulsun halâşı

çeri ile binüp ol tağa geldi
la'inler gâzi'yi araya aldı

yanında yok idi gâzi silâhı
yeri taşlık idi zâr oldu hâli

didi gördüñmi hovfli düşi gördüm
şilâhım yok 'aceb gavğaya irdim

10 te'âlaya şıgıñup urı tırdı
hemâdem ra' du vâri na'ra urdı

çeriyi birbiri üzere bıraktı
niçe kâfirleri meydâna yıktı

atın küffâr çerisi içre şoktı
gelüp râst mihr-i bâbil kelbi yıktı

la'in meydânda üç def'a yıktıldı
irüp kıullar selâmet yine buldı

zevâl vaktine dek eyler cidâli
aķup çok kıanı kıalmadı mecâli

15 aķup kıanı 'âkıl başında kıalmaz
çeriden taşraya çıkmayı bilmez

hemân bir bir kemend aña atarlar
la'inler gâzi'yi oldem tıtarlar

şehîd eyler la‘îner at tütulmaz
kovarlar tütmağa bir çâre olmaz

11b malatya yolını çünkim tatar at
hemân bir gün şehir içre biter at

oturmuşlardı bir yire yârenler
iderdi şöhetü cümle erenler

görürler kim hüseyñ’in atı gelmiş
ki yokdur şahibi kan içre kalmış

ķamusı ağlaşup feryâd iderler
‘aceb böyle işi kim itdi dirler

5 hemân yahyâ ibni manşûri geldi
hüseyñ’in hâlini hep şerhi kıldı

nesli ‘amr ümeyye idi ol
gezerdi gece gündüz şağı hem şol

ki islâm cāsüsü idi yürürdi
ki islâma haber her dem virürdi

hüseyñ’in hâlini görmüşdi ol er
ķamusın söyledi ağlaşdı begler

şehir ehli ķamu eyler figānı
tutup yās kara giydi piri civānı

10 mülûke şalmaya ilçî düzerler
hüseyñ’in hâlini cümle yazarlar

halife işidüben itdi āhı
tutup yās egnine giydi siyāhı

biti yazdı malatya beğlerine
du‘ālar kıldı hep serverlerine

didi zinhâr ki gâfil olmañız siz
o kayşer’den bî-agâh olmañız siz

ki ķal‘a burclarıñ muķkem düziñ siz
olan her işleri baña yazıñ siz

15 malatya şehrine bu nâme geldi
oķutdı māmeyi hep hurrem oldu

ulu kiçi ķamusı cem‘ olurlar
oturup meşveret anlar ķılurlar

didi kim mîr ‘ ömer ser-leşkerim yok
turur küffâra karşı bir erim yok

12a münâsib er gerekdür şimdi baña
ki serleşkerligi ben virem aña

daği ca‘ fer tıfıl serleşker olmaz
civândur daği cenk hâlini bilmez

hemân ol bu nice bir yol bulalım
anı ser leşker imdi biz kılalım

münâsib gördiler ‘ abdü’s-selâm’ı
görürler aña lâyıķ hâş u ‘ âmı

5 hemân ‘ abdü’s-selâm serligi aldı
ķamu leşker iķâ‘ at aña kıldı

bu ca‘ fer daği biş yaşında oldu
kitâblar okıyup ma‘ nâyı bildi

‘ ilimde hem icâdda bî-nazîr ol
viripdi kuvveti hem rabbisi bol

şehir ehli anî ‘ ilmin görürler
şehirden bir hıķâbetlik virürler

çıķup ca‘ fer hıķâbetligi kıldı
işidenler ķamusı bey-hûş oldu

10 cemâ‘ at aferin aña iderler
mübârek ola yâ şîr daği dirler

ğâzap adlu bir er anda olurdu
silâhşorluķı ol ğâyet bilürdi

bu ca‘ fer yanına her gün giderdi
silâhşorluķ aña ta‘ lim iderdi

silâhşor ‘ ilmini hep bildi ca‘ fer
berâber olmaz idi aña bir er

‘ ilimde her hünerde oldu mâhir
yirmi bir arşın boyı oldu zâhir

15 gider şahraya bir gün işbu ca‘ fer
dirilüp başına bir kaç erenler

eķâdişden ider tefsîr anlara
ider ca‘ fer’le ba‘ ş ol erenlere

ķamusın itdi ilzām anda ca' fer
muķırr oldı añā ol mu' teberler

12b ki ca' fer'den bu def' a ol ulular
iderler bir dilek ol baķtlular

didiler bir silahşorlıķı bize
ki göster seyr idek biz imdi size

bu ca' fer hōş diyüp bir ata bindi
gören şāhin oturur atda şandı

idüp bir hōş silahşorlıķı ol er
olur hayrān añā hep seyr idenler

5 ķamusı aferīn tākhsīn iderler
ġarīm olmaz saña hiķ kimse dirler

oturup yine şoķbet eylediler
atañıñ manşūbı vardır didiler

hemān var dilegil ol mīr ' ömer'den
taleb eyle ķamu ehl-i şehirden

ne kılsañ şübhe yok başa çıkarsın
köledür manşūbıñ yir sen baķarsın

didi ca' fer daķı vaķtı anıñ var
eger mevlam olursa ger baña yār

10 atam manşūbını maķlūb kıluram
ķomam ol köleden elbet aluram

anıñ manşūba göñli meyl itdi
turup herkes evine toġrı gitdi

ķapuyı açdı ca' fer vardı girdi
anası şıçrayup tiz ķarşu vardı

öpüp çeşmin elinden daķı tutdı
ķapudan iķerü oġlın eletdi

sa' id hātun idi anası nāmı
getürdi ca' fer'e ol dem ta' āmı

15 ta' āma tınmayup el sürmedi ol
daķı ol şofraya hiķ baķmadı ol

anası baķdı anıñ gözi tōlmış
gözine oġlanıñ yaş tōla ķalmış

- didi cānım oğul göziñ niçün nem
baña söyle çekersin sen neye ğam
- 13a didi ca' fer niçün ağlamayam ben
cigercüğim oña tağlamayam ben
- atam kılıcınıñ artuğı erler
benim manşübımı yir imdi anlar
- anıñ her biri bir beg seyr eyle
nedür manşübımız sen baña söyle
- anası ağlayup dir cānım oğul
atañdan ħavf iderdi şāğı hem şol
- 5 daħi ol mīr ' ömer serleşker idi
malatya beglerine rehber idi
- alurdı kayşer-i rüm'dan ħarācı
virürdi cümle küffār aña pācı
- nazar kııl ħālimüz imdi ne oldı
felek bize ne işler böyle kııldı
- didi ca' fer ne ağlarsın du' ā kııl
atam manşübımı ben virmezem bil
- şükür olsun ħudāya ' ilmi bildim
silahşörluķı hem ta' līm kııldım
- 10 varup yarıñ taleb beğden kııluram
atam manşübıdur andan aluram
- didi ħātun ki şabret bir zamān tır
ħuşümet olur bunda bī-gümāndur
- ki bu ' abdu's-selām devletlü erdür
katında begleriñ çok mu' teberdür
- daħi ol mīr ' ömer kavmidürür hem
cevābıñ diñlemez olur bize ğam
- şabr idüp ħavāle kııl sen ħudā'ya
nazar bir gün kıılır ol biz gedāya
- 15 ulu sulṭāndurur işin bilür ol
ķamu dertlülere dermān kıılır ol
- kerem kııl ey gözüm nūrı sözüm tır
hele sen bir zamān daħi de şābr it

yoğ idi ca' fer'in şabrı qararı
iderdi manşüb için intizarı

13b

şabāh oldı hemān abdest aldı
namāzın gitdi ol cāmi' de kıldı

yüzün döndürdi ca' fer didi ey mīr
kerem kıl bu du' ācına izin vir

saña bir şöhetim var söyleyem ben
merāmım mīrime şerh eyleyem ben

didi kim mīr ' ömer destūr yā ca' fer
söziñ söyle işitsün bu erenler

5

didi ca' fer atam manşübını ben
taleblerem kerem eyle baña sen

eger bir eksügim var ise söyleñ
hemān şöra beni siz men' eyleñ

işidenler kamu āh eylediler
sözi bu ca' fer'in doğru didiler

hemān urı turup ' abdu's-selām' ı
didi hīç söyleme böyle kelāmı

seniñ ki kendü hāliñ ile turmaq
varup mescid bucāğında oturmaq

10

atañiñ kurumadı dağikanı
şehid ol mihr-i bābil itdi anı

varup evvel sen anı katli eyle
gelüp işbu cevābı şöra söyle

kesilmiş başı destinde göreyim
atañ manşübını saña vireyim

iki fırka olup anda hālāyık
didi yarusı ca' fer buña lāyık

daği ' abdu's-selām'a şöhet oldı
bu şöhet bir zamān ortada qaldı

15

velākin kati maḥzūn oldı ca' fer
melūl maḥzūn evine geldi ca' fer

kederli ca' fer'i gördi anası
didi noldı saña ' ömrüm bināsı

- sa'ide mâcerâyı cümle söyler
olan şoĥbetleri hep şerĥ eyler
- 14a anası dir oĥul gördiñ mi ĥâli
didüm saña anıñ çok ĥavmi mâlı
- ĥalâyıĥ bu söziñi dinlemezler
saña tâbi' olup hiç añlamazlar
- ĥapudan iĥerü girdi ÷avâbîl
nedür dir beyniñizde işbu ĥâl u ĥîl
- ÷avâbîl daĥi bu ĥâli söyler
÷avâbîl ca'fer'e hem öĥüt eyler
- 5 dir oĥul idecegin böyle bir iş
gelüp bu dâ'ine sen bâri ÷anış
- eyü iş itmişsiñ sen yâ ca'fer
ki zengîn mu'teberdür imdi ol er
- bu ca'fer ĥandedür dir mihr-i bâbîl
yâ niĥe erdürür sen baña şerĥ ĥıl
- ÷avâbîl itdi şarpdür mihr-i bâbîl
deĥil anıñ ĥafasın kesme ĥâbil
- o mel'un pehlüvândur yok nazîri
daĥi çokdur anıñ mîri veziri
- 10 uzun boylu teni ĥâyet iridür
daĥi hem ĥayşer'in serleşkeridür
- niĥe islâmları öldürdi mel'un
yıkup evler cigerler eyledi ĥûn
- oĥul işbu fikir ĥâyet muĥâldür
bu sevdâyı seriñden imdi ĥaldur
- olur şâyed anıñ saña zararını
'inâyet eyle ĥaldur bu fikârini
- aña söyler sözin oldem ÷avâbîl
naşîĥat tutmaĥa olmadı ĥâbil
- 15 atası kölesidür ca'fer'in ol
anıñ ca'fer sözin ĥılmadı maĥbûl
- evine ol ÷avâbîl ĥalkdı geldi
hemân ca'fer özin aleste ĥıldı

- çıkarup cümleten tonını ca' fer
giyer başdan ayağa rüm tonlar
- 14b anası gördi tonın değışirdür ol
didi kande gidersin cânım oğul
- niçün sen bu gice vaḳti gidersin
ciğercügüm benim sen hün idersin
- bu ca' fer tınmayup hiç düzdi kendiñ
hemân atıñ varup ol sökdi bendiñ
- babasınıñ siyâh atın çıkardı
hemân dem bir eyer üstine urdı
- 5 daḳı ol bir kılıç beline bağlar
sa' id hâtun idüp feryâdı ağlar
- tevekkül eyleyüp haḳḳa şıgındı
şâhin mişli atıñ üstine bindi
- kim ol gice idi cum' a gicesi
dönüp anasına erler yücesi
- didi hiç ağlama sen imdi mâder
baña kıl gice gündüz çoḳ du' âlar
- vedâ' idüp revân ol yola oldı
sürüben ḳal' a ḳapusına geldi
- 10 ḳapudan çıkdı ol bir şuya geldi
alup abdest namâzın anda ḳıldı
- binüp ata yine ol yola sürdi
geçüp gice şabâhıñ vaḳti irdi
- bu yaña begleri şehrin gelürler
ḳanı ca' fer deyü teftiş ḳılurlar
- anasından anı varup şorarlar
ḳanı ol gelmedi câmi' e dirler
- anası dir gice nişfında gitdi
ki bilmem ḳancaruya 'azim itdi
- 15 didi kim mîr 'ömer ardınca gidiñ
varup hep yolları tîz teftiş idiñ
- bu ca' fer şüphe yoḳ kim rüm'a gitdi
atası ḳanını ol arzû itdi

velâkin dağı uşaqdur o ma' şüm
urur şâyed zarar ol kâfir-i şüm

15a bu ca' fer'dür hüsün'in yâdigârı
irüşün olmasun küffâr zararı

ikiyüz er binüp ol dem giderler
gezüp hep yolları teftiş iderler

bulunmaz atlular girü gelürler
kamu begler melül maḥzûn olurlar

sa' id ḥâtun idüp feryâd figânı
ta' âla'llaha ışmarladı anı

5 dir idi yıqma ḥaḳ bu ḥânemi sen
bağışla baña ol bir dânemî sen

baḳalım bu yaña ca' fer ne itdi
yidi gün yol gidüp bir deyrde yatdı

demürden yapılu anıñ ḳapusu
kamu taşdan yapılmışdı yapusu

ṭamıñ başında ruhbânı gezerdi
baḳup bu ca' fer'i ol anda gördi

o ruhbân aḡ şaḳallu ihtiyârdı
inüp ol ca' fer'in ḳatına vardı

10 selâm virüp aña ol ḥizmet eyler
o gice gördiği düşüni söyler

didi ca' fer'e ruhbân bunda gelmeñ
diyâr-ı rûm'a bunda 'azim ḳılmañ

atañ didi düşünde işde geldün
şükür olsunki geldiñ beni buldıñ

didi oḒlum gelür ḳanıımı ister
selâmet yolları sen aña göster

ṭarîḳıñ işleriniñ dağı söyle
ḥayırluca naşihât aña eyle

15 hemân ca' fer keşiş ile görüşdi
deyrin ḳapuların ol ruhbân açdı

alup bu ca' fer'i ol deyre girdi
içinde kilseniñ anlar oturdı

olur aḥṣām açar ruhbân kapucuk
girer ca' fer görür muşhaf kitâb çok

15b yerin altında bir mescid düzmiş
daḥi hem çok kelamu'llahı yazmış

o bir muşhaf atası ḥaṭṭı gördi
alup gözine hem yüzine sürdi

varup ruhbân ṭonın şammās çıkardı
temizce sofiyân ṭonlara girdi

alup abdest şammās itdi iḳâmet
daḥi hem ca' fer eyledi imâmet

5 cemâ' atle namâz anlar kılurlar
ki soñra soḥbete meşgûl olurlar

açup muşhaf bu ca' fer itdi tefsîr
baḳup ḥayrâne ḳaldı aña ol pîr

dönüp şammās'a ca' fer rûm'ı şordı
şaḡın şolin ḥaber ol aña virdi

ki mihr-i bâbil'i şerḥ itdi şammās
didi mel' undurur ḳorḳar ḳamu nâs

ḳati kuvvetlü heybetlü kişidür
bu rûmîñ erleriniñ ol başıdur

10 bahâdur pehlüvân bu rûmda çokdur
aña aḳrân olur hîç kimse yokdur

ḳamu rûm begleriniñ ol başıdur
hemişe ḳayşer'iñ serleşkeridür

hemân bâri ḥudâ ḳılsun ' inâyet
zirâ müşkildürür bu iş begâyet

şabâḥ olur biner atına ca' fer
vedâ' idüp rûma ol ' azim eyler

revân olup gice gündüz giderdi
tevekkül ḥaḳ ta' âlaya iderdi

15 ḥudâ'sından ' inâyet ister idi
atam ḳanın alam ben dir idi

dir idi rabbenâ ḳılgıl ' inâyet
bu rûmî feth idem ḳılgıl hidâyet

atamñ kâtilin katl eyleyem ben
hudâm vir fırsat-ı kuvvet baña sen

16a iderken bu niyâzı çıkdı bir er
silâhı atı tonı hep gümüş zer

bağup ca' fer anı karşuda gördi
dipüp at heybetle aña sürdi

dir atlu ca' fer'e kanda gidersiñ
nedür ne şan' at sen idersiñ

didi ca' fer be-gâyet cündiyem ben
kanâtur zerkeri adım tanı sen

5 kanâtur'dur atam zerker adım
benim bilmek silahşörlük murâdım

silahşör çok imiş rümde işitdim
anıñ çün ben rûma 'azmi itdim

la' in atluya bakar dil-ber cevândur
beñi hindi kati şeker zebândur

ki ağzı hoşkaya beñzer dişidür
kaşı beñzer kemâna kirpigi tır

cihân içre hüsünde yok nazîri
la' in atlu begendi bu emîri

10 didi oğlan irisersiñ murâda
gelüp buluñ beni imdi burada

silahşör 'ilmi gâyet bende çokdur
diyâr-ı rümde akrân baña yokdur

dağı kardaş-ı mihr-i bâbil'em ben
silahşörlük saña ta' lîm idem ben

adım şammâs'durur bil hem beni sen
cihanda bî-nazîr idem seni ben

didi ca' fer sünü 'ilmin bilürem
bahâdur erleri maqbûl kıluram

15 didi şammâs râst didüñ sen
velâkin lâfi güzaflar eylediñ sen

berü gel erligi gösterem saña
görüp erligi hizmet eyle baña

süñü ca' fer aña kıldı havāle
diler mel' ün süñüsin tiğa ala

16b ki şāmmas kaçıyup bir aġū oldu
la' iniñ gözleri ƣan ile ıoldı

öñinde itdi ca' fer'in firāri
yitüp bir gürz urdı şamşuvāri

atından aşıġı mel' ün yıkıldı
inüp şāhin gibi gögsine bindi

çeküp ƣançer dīne da' vet eyler
ƣabül etmez la' in çok herze söyler

5 keser başını ƣançer ile anıñ
olur evvel ġazāsı pehlüvāniñ

yine ata binüp tutar idi yol
şikār idüp ġıda her dem ider ol

giderken yüksecük bir yere vardı
baƣup bir ulu şehri anda gördi

ki şehre ƣarşu çadırlar ƣurılmış
ki yitmiş biñ ƣadar leşker dirilmiş

kıızıl atlas çadır orta yerinde
o çadır şavƣı yoƣdur hiç birinde

10 anı ca' fer görüp ġāyet 'acebler
gelüp ƣatına bir putperest er

şorar ol şehri andan ġāzi ca' fer
didi kim ma' mūriyye şehri dirler

bu leşker mihr-i bābil leşkeridür
bu rūmuñ begleriniñ serveridür

şehīd itdi hüseyñ-i ġāzi'yi hem
ki çekmez aña ƣarşu bir kişi dem

murādı var malaııyya'ya gide
varup bu şehri ƣarābı-yāb ide

15 daġı hem şām u şāmata ııƣam dir
varup ka' belerin oda yaƣam dir

ƣarifden bu sözi ca' fer işitdi
inüp atdan aşıġa toġrı gitdi

ulu bir baqçeniñ başına geldi
tolaşdı etrafın qapuyı buldı

17a qapudan iqrü atın sürür ol
baqr kim gül gülüstân meyvesi bol

görür bir taht öñünde havz qaynar
atar şadrevâni balıqlar oynar

şalup atıñ hemân ol köşke çıqdı
oturdı şadrevânlı havza baqdı

teferrüc eyledi güller yüzine
gelür lezzetlü bir uyqu gözine

5 tutar gönline ca' fer hoşca niyyet
didi yâ rab virürsen baña kuvvet

uyuyup tâ ki ben râhat olayım
şıqınup saña ben cengi kılayım

seniñdür kudret nuşret ilâhi
çü sensin pâdişâhlar pâdişâhı

bu niyeti erenler şâhı itdi
olup uyqusı gâlib anda yatdı

bu köşk ol mihr-i bâbil mel' unıñmış
aña çıkmaz imiş insân degil kuş

10 ki havfinden giremezmiş bir adem
la' inin olmadıqca izni mâdem

penâgâh mihr-i bâbil köşke geldi
anıñ üstinde bir maqbûb buldı

ber-â-ber begleri cümle gelürler
araya ca' fer'i anlar alurlar

didi kim mihr-i bâbil bu ne işdür
ider begler garîpdür bilmemişdür

sesine añların ca' fer uyandı
oturup yönini anlara döndi

15 turup ol mihr-i bâbil mel' una ol
edibâne ider hizmetleri bol

görüp bu ca' fer'in hizmetlerine
oçurur ol la' in kendü yerine

ḳamu begler aña dīvān tūrurlar
kebāba çoḳ geyik anlar ururlar

17b bu mel'ūn ca'fer'iñ hūsnini gördi
ne yirdendür geliş'iñ didi şordı

didi kim sercāil oḳlıdur adım
silahşörlüğü öğrenmek murādım

daḫi çinden çıkup buraya geldim
hemān bu rüm ilin ben arzu kıldım

atam dirdi silahşör rümde çoḳdur
olan er anda hiçbir yirde yoḳdur

5 o mel'ūn mihr-i bābil yine güldi
ki kendin ca'fer'e çoḳ mediḫ kıldı

didi yoḳ pehlüvānlıḳda nazīrim
benim çoḳdur silahşör hem vezīrim

olupdur devletiñ saña yarı
ki buldıñ ben mişillü yādigāri

adımdur mihr-i bābil rüm eriyem
daḫi ol ḳayşer'iñ serleşkeriyem

silahşörlüğü saña öğredem ben
seni hep ḳullarımdan yeg idem ben

10 ḳamusın terk idüp saña muḫabbet
idem pes eylegil sen baña ḫizmet

ne deñlü var ise bende hūnerler
saña hep öğredem ol mu'teber er

bu ca'fer eyler idi aña ḫizmet
gelür ortaya dürlü nān-ı ni' met

gelür hem kāselerle çoḳ şarāblar
içer kelpler gibi fi'li ḫarāblar

la'ın bu ca'fer'i ol dem çağırdı
eline bir ḳadeḫ ol şunu viridi

15 didi ca'fer buña ahd eylemişem
şaḳalsuz içmeyem ḫamrı dimişem

diyüp böyle elinden aldı tırdı
tutup bir dem yine kendüye viridi

- elinden ca' fer'in kim eyledi nūş
gidüp 'aqlı la'iniñ oldı sarhōş
- 18a   baqup ca' fer yüzine qaldı hayrān
diler ŧeftālukārлық ide ol an
- elin bu ca' fer'in tıutup eletdi
ikisi bağda halvet yire gitdi
- ki būs almaqlığa ol mihr-i bābil
olur seyyidi ğāzi'ye muqābil
- baqar ca' fer kim hāl ayruqsı oldı
hemān yumruğını hāzırı kıldı
- 5   hemān allah diyüp boynına ca' fer
urur yumruq olur hāke berāber
- o dem ašlān gibi gögsine çıqdı
ŧaçalın tıutdı hancer aña çekdi
- la'iniñ 'aqlı kim başına geldi
ne işlersiñ deyuben baqa qaldı
- ider ca' fer la'in islāma gelgil
ŧaleplerem atam qanımı bilgil
- hüseyin ğāzi oğlı ca' fer'em ben
ol islām ki amān saña virem ben
- 10   dir iseñ yoq kesem başıñ mel' ün
niçe iş işlediñ ey kāfir azğun
- la'in çoq herze söyler aña sözler
kesüp ca' fer qafasın mürdi eyler
- dönüp ol begleriñ qatına gitdi
diler beg sizi deyü da' vet itdi
- iki ulu begi dağı getürdi
kesüp kelleleriñ işin bitürdi
- hemān on dört begiñ oldemde ca' fer
kesüp kelleleriñ hep qodı bī-ser
- 15   var idi eflahūn adlu ğulāmı
gelüp ol ca' fer'e virdi selāmı
- düşüp ayağına diler amānı
olup islām qabūl eyler imānı

- 18b kamu başlarla tonlar düşürürler
giceniñ rub' ı olduĝda yürürler
- çıkup ordan iderdi şükri ca' fer
üçinci gün olar şehre gelürler
- haber kim mihr-i bâbil illerine
irişdi leşkerine kullarına
- kamu feryâd u efgân eylediler
'aceb kim bu işi itdi didiler
- daħi hem kayşer'e bildürdi anlar
yire tâcın urup itdi fiĝânlar
- 5 tamâmet rûm diyârı yâsı tutdı
gelüp bu yaña ca' fer şehre yitdi
- atasından kâlıpdı aña dört bâĝ
varup bâĝıñ birine indi ol çâĝ
- bırakdı eflahûn'la başı bindi
gelüp girdi şehre tenhâ kendi
- şabâh vaḳti kapudan girdi ca' fer
görür feryâd fiĝân anası eyler
- görüp hâtun didi ey tatlu cânım
göge çıĝdı benim ah u fiĝânım
- 10 beni bunda koyup sen kânde gitdiñ
yıkup 'ömrüm binâsıñ virân itdiñ
- bu düş midür hayâl mi baña söyle
daħi kânde gidüpdiñ şerhi eyle
- bu ca' fer mâcerâyı aña söyler
kamu itdugi işi şerih eyler
- tavâbil tuyuben tîz anda geldi
görüşdi ca' fer ile hurrem oldu
- didı ey nûr-ı 'aynım kânde gitdiñ
ne gördiñ ne işitdiñ yâ ne itdiñ
- 15 ider ca' fer ki rûm'a 'azme itdim
babamı öldüren kâfiri buldum
- kışâş idüp anıñ işin bitürdüm
kesüp başın nişân içün getürdüm

tavābil bu söze olur gāyet şād
gelüp yārenleri hep oldı abād

19a işitdi bu cevābı mīr ‘ ömer hem
gelüp tīz görışür ca‘ fer’le oldem

didi ey er haber bugün işitdim
saña hem aferin çok taḥsīn itdim

didiler rūm’a ca‘ fer ‘ azim kılmış
varup atasınıñ kanını almış

didi ca‘ fer beli ben rūm’a vardım
şükür kanım alup maḥşūda irdim

5 kesildi mihr-i bābil’iñ kafası
babama eyledim anı kışāsı

daḥi on dört begiñ bir qardaşınıñ
kesüp başın getürdüm cümlesiniñ

hemān ‘ abdu’s-selām bunı işitdi
gelüp bu ca‘ fer’i istihzā itdi

cemā‘ atler daḥi fi’l-ḥāli güldi
utandı gāyetde gāzi bozuldı

didiler mihr-i bābil mürdi olsa
anıñ tabutı ḥalvet bir yirde qalsa

10 kesemez başını sencileyiñ er
inānmaz söziñe kimse yā ca‘ fer

baqar ca‘ fer ḥalāyık böyle söyler
olar kendü sözün kız eyler

ṭurup dir söylemem hergiz ḥilāfi
erenler eylemez lāfi güzāfi

bizim bağda ṭurur başlarla bir kul
o kul islāmı kıldı anda maḥbūl

adıdur eflaḥūn geldi ber-ā-ber
ṭurur başlarla bağda şimdi ol er

15 getürsin anları imdi tavābil
görüp gözle olın siz baña ‘ āmil

didi böyle tavābil’e buyurdı
tavābil atlanup ol bāğa vardı

alup başlarla ol kılı getürdi
bu begler katına ol dem yitürdi

19b nazar kıldılar ol başlara anlar
bilürdi mihr-i bâbil bâşın anlar

bilürdi hem şâmas'ın başını bunlar
iderler ca' fer'e çok aferinler

gelelüm derdi mend 'abdü's-selâm'a
kırıyup kâdir olmaz bir kelâma

düzerler başları işbu hişâra
iderler çok şükür perver-digâra

5 hemândem bir peyik anlar düzerler
halife katına anlar yazarlar

varup günlerden bir gün nâme yitdi
okeyup şâh hudâya şükri itdi

kamu islâm diyârına tıyuldu
bizek cümle şehirde köyde oldı

halife oldı gâyet şâd u hurrem
malatya şehrine yazdı biti hem

yazar çok dil-nüvâzlık ca' fer'e şâh
dir aldın kânını elhamdü'lillah

10 ki hil' at mîr 'ömer hem mîrlere
şalar cümle malatya erlerine

eyder zinhâr zinhâr gâfil olmañ
ki gaflet kayşeriden aşla kılmañ

tevekkül haq te'âlâya kılın siz
la'inler cengine hâzır oluñ siz

okeyup nâmeyi şâdân olurlar
yiyüp içüp haqqa hamdi kılurlar

hem bu kışsa burada oldı tamâm
yazana okeyana diñleyene rahmet olsun

bu kışsa kayşer oğlu reb'in islâm oldığıdur

15 var idi kayşer'in bir oğlu ulu
adı şem'un anıñ çok idi kılı

olurdu şehri islâmbol'da mel'un
ki erlik da' visin eylerdi azgun

- işitdi kim gebermiş mihr-i bâbil
atup tâcın fiğânlar itdi câhil
- 20a didi kim eylemiş bu işi söyleñ
bu begler öldüren kim şerhi eyleñ
- didi kullar malatya'da bir er
hüseyn gâzi oğlu adı ca' fer
- henüz on biş yaşında şimdi olmuş
gelüp bu işleri ol böyle kılmış
- çalursa iki yıl işler ider çok
babasından olur bu daği artuğ
- 5 anı bir gün muqaddem öldürelim
cihânda adını biz kalduralım
- haber ol kayşer'e ol dem virildi
ulu kiçi katına hep dirildi
- ki dört oğlu var idi kayşer'iniñ
adı koştançini anıñ biriniñ
- biri şammâs daği şem' ün biriniñ
rebî' dür adı hem küçükleriniñ
- rebî' adlusı ol dem tırı geldi
babasından niyâz ol demde kıldı
- 10 didi şâhâ dayım başın kesen er
daği oğlan imiş ol nâmı ca' fer
- külüniz daği oğlanam gidem ben
dâyım kanın taleb andan idem ben
- rebî' in bu cevâbın hoş görürler
aña kırk biñ çeri anlar dirürler
- ider kayşer tutıñ şâğ anı baña
cihânda olmaduğ iş idem aña
- ol oğlanıñ derisiñ üzdürem ben
diyâr-ı rûm cümle gezdürem ben
- 15 katında iki şarp mel' ün var idi
olar erlikde gâyet nâmdardı
- biriniñ adı idi kibriyânūs
biriniñ adı daği ibriyânūs

- rebi' anları hem kuşandı kayşer
ki kırk biñ çift nefer daği erler
- 20b kiçi oğlu rebi' yi şaldı ahmağ
malatya şehrine geldi yağıcağ
- yazup bir nāme ol bir kula virdi
şehirden içerü kul geldi girdi
- emīrle otururdu cümle ulu
kapudan girdi kayşer oğlu kulu
- bitisin mīr ' ömer destine virdi
oğuyup gözleri çün kana döndi
- 5 yazıpdı nāmede ey mīr ' ömer sen
dilersen ger hālāş imdi benden
- o ca' fer adlu oğlanı baña vir
yidi yıllık haracı eyle hāzır
- hālīfeñ katına yaz ağah olsun
iṭā' at ca' fer'e ol daği kılsun
- eger yok dirseñiz şām'a çıkam ben
varup ol ka' be'ñiz hem yıkam ben
- seni hem ol hālīfeñ öldüreyim
cihāndan adlarıñız kaldurayım
- 10 oğudı nāmeyi mīr āşikāre
didi begler gerek bu işe çāre
- ķamu begler bu işe oldı sersem
be-ğāyet kōrkuben çekdi olar ğam
- didi ' abdu's-selām ca' fer işidür
o ğāyet kendōziñ bilmez kişidür
- yılanıñ kuyruğıñ ol vardı başdı
ki mihr-i bābil'iñ başını kesdi
- varup kendü cevābiñ daği virsün
rebi' e işbu demde ķarşu tursun
- 15 hemān ca' fer yerinde tırı geldi
bitiyi aldı pāre pāre kıldı
- didi hep eyledim bu işleri ben
kesüp bunda getürdüm başları ben

- yine tenhāca qarşu ben turayım
ne işler ol baña imdi göreyim
- 21a didi ‘abdü’s-selām baqıñ ulular
diler mi ‘özrini hiç işbu ca’ fer
- yañıldım işbu işi hiç dimez ol
şoñımı fikr idüp gamlar yimez ol
- didi ca’ fer ki senden ta’ n-kārlıq
qati çoqdur idersiñ halka horlıq
- hudām hiç virmemişdür baña qorku
iderse yardım ol bu bir içim şu
- 5 şıgıñup bāriye yarın gidem ben
turup qarşu reb’ iyle cenk edem ben
- haqqıñ emriyle anı tenhā bir hāl
idem yarın oturup eytme qıl u qāl
- diyüp bu sözleri ol gāzi gitdi
peyk dañi reb’ ye geldi yitdi
- aña şerh eyledi ca’ fer işin ol
dir oğlan eylemez hiç sözi qabul
- biniñ imdi dedi hep bindi leşker
evine geldi hem bu yaña ca’ fer
- 10 mübārek ‘aşkar’ı taşra çıkardı
hemāndem eyerin üstine urdı
- nazar ol boqçaya hem gāzi kıldı
otuz iki silāh içinde buldı
- qamusın anlarıñ hamza giyermiş
te’ āla cümlesin seyyid’e virmiş
- hamāyıl tiğını boynına kıldı
eline ol süñüyi dañi aldı
- biçare anası feryād iderdi
oğul qande gidersiñ söyle didi
- 15 du’ ā eyle didi tiz bindi gitdi
gelüp ol qal’ a qapusına yitdi
- var idi qapuniñ bekcisi bir er
ki ibrahīm bini manşur dirler

- didi ca' fer kapuyı fetḥ eyle
eyder bekci baña 'azmiñi söyle
- 21b didi kāfirlere karşı varuram
alam başlar yaḥud başım virürem
- kapucı itdi tenhāca varulmaz
çerisi çok imiş karşı kurulmaz
- ṭur imdi irte sen islāmlar ile
idüp tedbiri git anlarla bile
- kapuyı cebr idüben açdurur ol
sürüp bir çeşmeye gice varur ol
- 5 inüp abdest alup kıldı namāzı
binüp ḳur'ān oḳuraḳ gitdi ḡāzi
- ahāli bu yaña mescide geldi
didiler ḡāzi yoḳdur nirde ḳaldı
- ider bekçi gice nişfinda geldi
kapuyı zōrla açdı ṭaşra çıḳdı
- didi kim kāfire kendim urayım
alam başlar yāḥūd başım vireyim
- didi kim mīr 'ömer ca' fer uşaqdur
daḫi küffārla anıñ cengi yoḳdur
- 10 zafer bulup ider küffār zararı
helāk şāyed iderler nāmdarı
- buña çāre diyüp mīr āhi eyler
hemān 'abdu's-selām biçāre söyler
- dir ol bu fitneyi vardı çıḳardı
işinden ḳorḳdı uşda ḳaçdı gitdi
- ne çāre idek aña yā emir biz
o ḳaçdı işleriñize baḳıñ siz
- ṭavābil anda oldem ḥāzır idi
ḳati çok acı sözler aña didi
- 15 didi ol kimdürür sen söyle kimsiñ
'aḳılsuz ṭa' n-kār bir müddāhimsin
- odur ālī resül nesli 'azīzdür
neseb issi daḫi ḥulḳı temīzdür

anıñ neslinde düşmāndan kaçan yok
veli dīn uğrına serden geçen çok

22a

atası kılıcı nānını yirsiñ
ne zehr ile bu sözler aña dirsiñ

didi ‘abdü’s-selām düşmāna gitmek
yakıncağ geldi bir tedbiri itmek

hemān ‘avrat mişāli konuşuñ siz
turup birbirleriñize düşün siz

tavābil dir giderem imdi bende
serimi virürem ca‘ fer öñinde

5 gelüp ata binüp oldı revāne
murād itdi irişe pehlüvāne

ki vardı cu‘ de adlu anda bir er
severdi ca‘ fer’i gāyet o server

viripdi haq aña dört dāne oğlan
muḥammed’dür birisi hem süleymān

biri mūsā birisi daḥi evḥad
gelüp ata binerler işbu biş merd

didiler kāfire qarşu gidelüm
varup ca‘ fer öñinde cān virelüm

10 binüp anlar daḥi oldı revāne
gelelüm biz bu yaña pehlüvāne

gelüp şammās deyrine ol irişdi
mübārek pīr ile ca‘ fer görüşdi

şafā geldiñ deyü pīr itdi ḥizmet
namāz kılup oturdı ol iki zāt

bu ca‘ fer mihr-i bābil’i ger söyler
kafasın kesdigin şerḥ-i pīr eyler

olur şād gönli gāyet ihtiyārñ
dir olsun haq seniñ her yerde yārñ

15 du‘ ālar ca‘ fer’e çok eyleyüp pīr
getürüp hem ta‘ ām gāzi ile yer

şorār şammās ki ‘azmiñ qande ey yār
ider oğlunu şalmış bize kayşer

rebi' adlu kiçi oğlu gelürmiş
dā'isi şanıını ma'lıb kııurmiş

22b işidüp oldı ğamnāk hep yārenler
niçe şarşu şuralım didi anlar

şığındım haķķa ben şarşu giderem
varup tenhā anıñla cenk iderem

şehid oldığum bilsem dağı ben
giderem kııl du' ālar ey seğı sen

idem tenhā anıñla ben řavāřı
alam baş yā virem dīn çün bu başı

5 ne kim olmişsa taķdīr-i ğudā'nıñ
gelür yerine emr-i ğükmi anıñ

bize ibrāhim'iñ naķlı yiter bil
kerem eylerse od içre biter ğül

bunı böyle dir iken kōs avāzı
gelüp leşkerle şoldı şağ yazı

hemāndem 'aşkar'ı ca' fer çıķardı
sūñusin destine tiz aldı řurdı

didi ey pīr du' ālar eyle baña
naçar kııl ğösterem erligi saña

10 olursa ger baña 'avn-ı ğudā'nıñ
ğözine şar idem řağrāyı anıñ

diyüp böyle sürür küffāra şarşu
varup bir yirde řurur ol māhi-rū

baçar řoz yarılır kırķ biñ çerisi
çıķar ğiymiş demir ufaķ irisi

olar dağı bu ğāziyi ğörürler
ğaber ol dem rebi' řāha virürler

rebi' dir bir kişi tiz aña varsun
şuran atlu ne erdür anı ğörsün

15 sürüp bir er gelür ca' fer çatına
ne ersiñ dir şorar ol ğāzretine

didi ca' fer aradığıñ erem ben
ğüseyin ğāzi oğlu ca' fer'em ben

- kesen ol mihr-i bâbil'in kâfâsın
iden mürd daği on dört mir-i hâsîn
- 23a benem bil var rebî' ye imdi söyle
yine geldim şavaşa ta' rîf eyle
- didi mel' ün iyi herze yemişsin
bu yollu işleri sen eylemişsin
- şoñunu şanmayup bu iş idersin
başın imdi alup kânde gidersin
- didi ca' fer daği çok iş kılam ben
la' in kayşer başın daği alam ben
- 5 kılursa zü'l-celâl baña ' inâyet
alam bu rûm diyârîñ ben tamâmet
- yıkam deyriñ yapam mescid minâre
' ibâdet kılına perverdi-gâre
- la' in bu sözlere gâyet kaçıldı
tutup ol meydâne ca' fer okıldı
- didi tânûs-ı rûmam bil beni sen
iki pâre idem imdi seni ben
- tiğın mel' ün çeküp meydâna çıkdı
kılıçla çaldı ca' fer anı yıkdı
- 10 iki pâre idüp ağıtdı kanın
la' in işmarladı tamuya cânın
- deyriñ başında şammâs pîr temâşâ
idüp hayrân kalur işbu şavaşa
- didi çok aferin ey gâzi daği
hudâ her işleriñ kılsun küşâde
- seni her bir beladan hıfz kılsun
kamu düşmân eliñde böyle olsun
- temâşâ kıldı buña cümle kâfir
olar mağzûn olup gam çekdi vâfir
- 15 ki cemhûd adlu bir kâfir var idi
rebi' katında bellü bir er idi
- sürüben ol la' in geldi ber-â-ber
anı hem bî-emân öldürdi ca' fer

rebi' bunu görüp gâyet kaçıldı
bahâdır pehlüvânlar tîz okıldı

23b

çeri içre yavuz bir er var idi
adına kibriyânüs dirler idi

rebi' in katına ol sürdi geldi
şunu öldür deyüp gâziye şaldı

iriş tiz bu ere virme amâni
zîrâ öldürdi iki pehlüvânı

yir öpdi pehlüvândan yaña döndi
gören at üzre bir tağ anı şandı

5 vār idi gürzi yüz hünkâri batmân
ber-â-ber pehlüvâna geldi ol ön

havâle ulu gürzin aña atdı
hemân kalķanı ca' fer karşı tutdı

hudâ hıfz eyledi şahib-kırânı
anı incitmedi gürzi girânı

la' in pek kaķıyup bir daħi urdı
la' in bu def' â ca' fer karşı virdi

tutup gürzi elinden çekdi aldı
urup 'ışķile na' ra çüşa geldi

10 didi yâ rab baña vir zor kuvvet
bulam işbu la' ine imdi fırsat

la' iniñ gürzini kaldurdı ca' fer
tutar kalķanını mel' ün ber-â-ber

tağıldı kalķanı başına indi
ezildi beyni hem haşhaşa döndi

düşüp meydân içinde mürdi oldu
cehennem nârına cânını şaldı

iderdi rûmiler karşıda seyrân
gidüp aşşı kâmusı oldu hayrân

15 alur küffâr çerisi kıti heybet
gidüp çok mel' ünin 'aķlı olur mât

olur meydânda mürd çün kipriyânüs
gelür karđası mel' ün ibriyânüs

- çeküp tîğ ca' fer'e hamle kıldı
tavâbil-i rûm oldem çıka geldi
- 24a   bağar şaf bağlamış küffâr çerisi
ider kaşd ca' fer'e ufağ irisi
- hemân bir tîğ çalar gâziye 'âşi
tutup kalkan bulur tîğdan halâşı
- havâle ca' fer itdi gürzi oldem
gidüp boş ca' fer'in gürzi daği hem
- sürüp at kuşağından tutdı ol-zât
iriş mevlâm diyüben itdi kuvvet
- 5   tutup ol tığ mişâli pehlüvânı
kedi mişli tutar kolında anı
- irişdi cu' de dört oğlı ber-â-ber
bağarlar talğa urur deryâ leşker
- bu ca' fer yalañuz meydâna girmiş
iki kâfir daği anda gebermiş
- eli üzre biriñ ca' fer tutar hem
la' ini yukaruya atdı oldem
- inerken tîğ ile çaldı bölđi anı
düşüp yire tamuya virdi cânı
- 10   tavâbil cu' de dört oğlanlar ile
görüp anı olur şâd cümle bile
- şalâtile selâm çok söylediler
saña çok aferin ca' fer didiler
- sürüp at gâzi vardı ilerüye
çağırdı var mı er gelsün berüye
- kimesne gelmedi atından indi
kolaniñ 'aşqarıñ berkitdi bindi
- şığındı zü'l-celâle na' ra urdı
sürüp küffâr çerisin iki yardı
- 15   sağından girdi çıkdı şol yanından
boyandı tonları küffâr kanından
- rebi' üzre bırağdı leşkerini
helâk itdi aniñ çok serverini

- idek şerh müslimānlar leşkerini
diyelüm anlarıñ tedbîrlerini
- 24b ki bir gün ‘abd-i vehhāb mîre gitdi
varup ol mîr ‘ömer’i ta‘zîz itdi
- didi beglik daḡi hem müslimānlık
olur mı islām’a böyle ḡāyınlık
- bizim çün işbu düşmān ‘azim itmiş
yalñuz ba‘zî kimse qarşu gitmiş
- ev içre eylerüz şöḡbetlerini
ki bizler çekmezüz ḡayretlerini
- 5 didi mîr kim aña şādıksıñ ey pîr
ḡolupdur ḡayretile hem uzun pîr
- deyüp böyle hemāndem kôs uruldu
hemān biş biñ kadar leşker dirildi
- biñ erle hāşim’iñ oḡlı ‘ali’yi
şalar cenge hemāndem ol veliyi
- ki ‘abd-i vehhāb biñ adama hem
idüp baş gönderür anıda ol dem
- şalar ‘abdu’s-selām’ı biñ erile
qalur iki biñ er ḡāziler ile
- 10 iki biñ erle mîr oldu revāne
‘ali varup irişdi pehlüvāne
- hemāndem bir tarafından ḡamle itdi
siyl-i āb mişli ḡāke qanı qatdı
- görüḡ ca‘fer daḡi hem itdi tekbîr
girüp küffār çerisi içre ol şîr
- rebi‘ baqdı buña qarşu ḡurulmaz
cevāb ol ca‘fer’e aşla virilmez
- didi hāy ne qavim siz ne ḡurursuz
bolātıñ yüz şuyın yire virürsüz
- 15 idüñ ḡayret bu oḡlancaḡ ḡutulsun
mesiḡ’iñ yüz şuyı yirine gelsün
- dir iken böyle geldi ḡazret-i mîr
iki yüz ḡazilerle itdi tekbîr

- şalâtıla selâmi daği cümle
diyüp anlar kıılır küffâra hamle
- 25a görüp mîr geldügin gavğaya gâzi
urur bir na^ç ra titrer tağ yazı
- üninden niçe kâfir oldu sersem
yıkıldı çok atından aşığı hem
- kimi âh eyleyüp eylerdi zârı
kimi dir gizlensem bir yirde bâri
- kimi bey-hûş olup bilmezdi nide
kimi yol arar idi çaça gide
- 5 düşerdi ba^ç zınıñ dizgin elinden
kuryup hayr u şer çıkmaz dilinden
- daği hem çok la^ç in tîgin bırağdı
ğubâr at ayağından göge çığdı
- ider mestâne islâm kâr u zârı
semāvâta çıkar kanıñ buğarı
- erenler na^ç rası atlar avazı
sesiyle tola kıldı tağ u yazı
- bahâdur pehlüvânlar mürdi olmış
olar hasret kıızı oğlanı kalmış
- 10 zîrâ darb-ı na^ç ra kimse görmemişdi
bu ca^ç fer mişli merde irmemişdi
- bozardı kanğı kula uğrar ise
bulurdu nirde yavuz er var ise
- yıkup bir darb ile bî-cân iderdi
geçüp bir yavuza daği giderdi
- idüp tekbîr sâir müslümânlar
çalardı ‘ işkile hem tîgi anlar
- gehi ca^ç fer kılıcla gürzle gâhi
urup yığardı çok şâhib günâhi
- 15 rebi^ç e at şalar ol dem dilâver
rebi^ç hem anı görüp feryâd eyler
- komañ dir ca^ç fer’i kim baña kaşdı
ki yoğsa gitdim elden beni başdı

- kemān keşler kamu karşı giderler
dilire tir ü bārān hep iderler
- 25b bu ca' fer tınmayup hamle kıldırdı
gelenler uğrına bī-cān olurdu
- şāğa şola çalup eylerdi cengi
boyandı tonları kan lāle rengi
- iki yarup rebi' in leşkerini
yıklar atdan bahādur erlerini
- 'alemdārīn çalup kendüye yitdi
yıkup atdan aşāğa diri tutdı
- 5 tavābil eflāhūn'la geldi oldem
didi bağlañ bunı bir iple muhkem
- rebi' i ol iki er bağladılar
yüregın leşkeriniñ tağladılar
- görüp küffār rebi' in işbu hālin
döküp kaçdı olar hep raht u mālın
- görüp kaçduklarınıñ islām çerisi
hemān hamle kıldır ufağ irisi
- kimin tutup kimini öldürürler
leşiyle tağ u taşu taldururlar
- 10 dönüp sonra girüye müslimānlar
dirülüp cümlesi bir yire anlar
- girer ca' fer rebi' in çadırına
oturur kayşer oğlunıñ yerine
- gelürler mīr 'ömer'le 'abd-i vehhāb
tavābil cu' de hem oğlanları hep
- dañi hem eflāhūn 'abdü's-selām hem
dirildi gāziler çadıra oldem
- rebi' gelsün deyü ca' fer buyurdu
varup tız eflhūn anı getürdi
- 15 cüvāndı ol rebi' çok dilber idi
ki vechinde hem islāmlık var idi
- didi ca' fer rebi' gel müslimān ol
küfürden ol halāş ehl-i imān ol

muḳaddem ḳayşer' iñ oğlı idiñ sen
bu gñn ḳardaş ḳılam bilgil seni ben

26a

rebi' e oldı ḳaḳdan luḳfi iḥsān
dñnñp islāmı maḳbñl ḳıldı ol an

didi birdür ḥudā yoḳdur nazīri
ḳulıdur cñmle maḥlñḳ yoḳ vezīri

muḥammed'dür resñli hem ḳaḳıḳat
ḳabībi hem daḳı şāḥib-şeri' at

ḥulūş birle ināndım oldum islām
şñḳür buldum imānı ḳalmadım ḥām

5

rebi' iñ ḫutulan biş biñ çerisi
olurlar müslimān ufaḳ irisi

ḳamusı ca' fer'e ḳarşu ḫururlar
idüp bey' at hep yüz ururlar

şehīd olmışlar idi ikiyüz er
dirildi şağ ḳalan hep bāḳi erler

ḳamusı ca' fer'e ḫurup dīvānı
yire yüz urdılar pīr ü cñvānı

şorar ca' fer daḳı ḫāḫırlarını
gñleryüzle ider şād her birini

10

ḳıḳup şammās daḳı hem anda geldi
ḫulūşla çoḳ du' ā ḡāzi'ye ḳıldı

alup ca' fer anı mīr'e eletdi
añā islāmıḳın ta' rīf itdi

işitdi bu sözi ḡāzi'den ol mīr
hemān şammās gösterdi bir yir

şafā geldiñ diyü nevhāt ḳılar ol
ḳamu begler iderler şağ u hem şol

bu def' a ' abd-i vehhāb ḫurı geldi
ulular izin maḫlñb ḳıldı

15

didi destür viriñ bir söz diyem ben
ḳulaḳ urıñ size şerḫ eyleyem ben

biliñ sizler benim bu şehre gelmem
gelüp işbu malaḫya'da ḳalmam

muḥammed muṣṭafā kevneyiñ ḥocası
du-‘ âlem faḥri cümle ḳul yücesi

26b

zamân-ı eşrefinde otururken
gelür cibrîl aña bir gün ḥudâ’dan

ider gelse gerek neslinde bir er
olur ğâyet bahâdur adı ca‘ fer

bu rûm’iñ çok diyârlarıñ alur ol
yıḳup kilsâlarıñ mescid ḳılur ol

nişânın cümlesiñ şerḥ itmiş aña
rasûlu’llah daḫi şerḥ itdi baña

5 yazup bir nâme hem virdi emânet
beni gönderdi ol şâhib-‘ inâyet

anıñçün ben gelüp işbu diyâra
bakaram hem kebîre hem şaĝîre

nişânlar bir kişide pes göreyim
rasûlu’llah emânetiñ vireyim

rasûliñ ta‘ rîfi üzre nişânlar
ḳamu mevcûddurur ca‘ fer’de anlar

ne nişân kim dimişdi aña cibrîl
nazar ḳıldım ḳamu ca‘ fer’de tekmiñ

10 deyüp böyle hemân nâme çıkardı
öpüb ca‘ fer eline şunu virdi

öpüp ca‘ fer daḫi hem mîr’e virdi
idüp bûs mîr ‘ ömer destine virdi

görüüp islâm rasûliñ nâmesini
çıkardılar göge tekbîr sesini

deyüp bil’cümlesi allahü ekber
ṭurur dîvâna gedâ bay mîr server

anı ta‘ zîm tekrîmle açarlar
hemân meclîse misk ‘ anber şaçarlar

15 bakar bir aṭlas içinde şarılmış
anıñ içinde bir kaĝıd dürülmüş

ḥudâ’nıñ ismi yazılmış muḳaddem
yazusı ‘ oşmân’iñ ḥaṭṭıdurur hem

- yazılmış şoñra kim haq'dan rasûlem
dahi ben ol ulu sultāna kulam
- 27a size ma' lûm ola kim müslimānlar
benim ümmetlerim ehl-i imānlar
- buyurmuş haq gelür nesliñde bir er
ikiyüz târihinde adı ca' fer
- diyâr-ı rûm'a islâmlık kıtur ol
kızıl yüzlü uzun boylu olur ol
- olur dañi yañağında iki hâl
oluñ tâbi' kamuñız aña her hâl
- 5 hüdâ emriyle sancağdârımı ben
virüp gönderdüm aña yârımı ben
- emānet eyledim ki ol yigide
irüp ağızım yârımı teslim ide
- aña benden ide tebliğ selâmı
uya ümmetlerim hep hâş u 'âmı
- oğundı nâme böyle ol 'alemdâr
varup ol gösterüp dir uşda ol
- boğazın kâlduruben yârı izhâr
idüp dir bağıñız bir yumrıcağ var
- 10 bu yumrıdur muhammed muştafa'nıñ
mübârek yârı ol bañr-i vefânıñ
- emānet ol er için baña virdi
boğazımda olup ur böyle tırdı
- niçe yıldur tıurur ol ur mişâli
rasûliñ yarıdur yok kıl u kâli
- didi kimde bulunsa bu nişānlar
dañi hem bu 'alâmet adı şānlar
- anıñ ağızına virgil işbu yârım
benim olsun aña bu bergüzârım
- 15 gelüp bağar kamu islâm çerisi
görür ol yumruyı ufağ irisi
- tıurup oldem yerinde ġâzi ca' fer
aña aç ağızıñı dir emri eyler

- yanaşdı ağızını açdı ‘alemdār
çıķuben girdi ġāzi ağızına yār
- 27b niçe kim ġāzi oldem yuddı yārı
ķamu dil ma‘lūm oldu emr-i bārı
- olup ol yitmiş iki dilde māhir
olur dürlü ‘alāmet daħı zāhir
- daħı bildürdi ġaķ on iki ‘ilmi
be-ġāyet artdı ‘ilmi fikri ħilmi
- görüþ bu işleri hep sünni şādık
olurlar seyyid’e şıdķile ‘aşık
- 5 idüp ‘abdü’s-selām bi-çāre seyrān
ķalup seyyid’e ġayrān mīr ü mīrān
- göç itdi ol maķāmdan müslimānlar
yaķın geldi malatya’ya anlar
- şafā ile gelüp şehre girerler
ġanimet mālını cümle direrler
- saçarlar ikiyüz atlar bahādır
daħı bi-ħad ġarīr kıymetlü çadır
- yidi yüz daħı hem altun eyerler
rebi‘ le gönderek biz şāha dirler
- 10 ķoşarlar bile cu‘ de pehlüvānı
şalarlar şāha mezkūr armaġānı
- olur cu‘ de rebi‘ yola revāne
irişdiler müluk-i müslimāne
- virür cu‘ de rebi‘ le armaġānı
olur ħurrem ħalīfe mīr ü ħānı
- işitdi işbu fetħi ehl-i baġdād
ulu kiçi ķamusı oldu abād
- ħalīfe yazdı hem dört yaña nāme
tolupdı cümle şehre daħı şām’e
- 15 ħalīfe andan soñra dürlü ħil‘ at
geyürdi cu‘ de’ye tuħfe zi-ķıymet
- atası ol ħüseyin ġāzi’niñ hem
‘imāmesin virüp oġlına ol dem

didî ser-leşker itdim şehre anı
hüseyn oğluñı ca^ç fer pehlüvânı

28a virür hem dürlü hıl^ç at mîr^ç ömer çün
dañi hem adı bellü gâziler çün

rebi^ç le cu^ç de^ç ye teslimi eyler
naşihat sözlerinden hayli söyler

bular anda yola revân olurlar
malatya şehrine bir gün gelürler

dirilüp cümle mîri pehlüvânlar
halife nâmesin oğutdı anlar

5 yazupdı nâme^ç i ta^ç zimle oldem
okıyup gâziler hep oldı hurrem

olur^ç abdü^ç s-selâm maḥzûn u meftûñ
çalur mâtemde ol bî-çâre mağbûn

tamâm oldı burada bu gâzâvât
okıyup yazana hem ola rahmet

bu kışşa aḥmed ṭurân islâm ile müşerref oldığı

gelelüm bu yaña kayşer çerisi
varurlar kaçarak ufağ irisi

rebi^ç aḥvâlini şerḥ eylediler
kabûl islâmı kıldı ol didiler

10 dañi biş biñ kişi dinine qodı
rebi^ç le ca^ç fer^ç e hep vardı uydı

işitdi kayşer oldı işden aḡâh
yire tâcın urup ol eyledi âh

yidi gün ağlayup hiç taḡta geçmez
şamân yimez kızıl kırt şuyı içmez

vezîri begleri cümle gelürler
naşihat kayşer^ç e anlar kılurlar

iderler ağlamanıñ nef^ç i olmaz
çanağ kim dökilürse girü ṭolmaz

15 gerek kim imdi biz tedbîr idelüm
dirüp leşker malatya^ç ya gidelüm

yıkalım şehrine dañi ḥişârın
velâkin cümle islâmlar diyârın

işitdi bu cevābı kayşer oldem
ğamı gitdi biracuk oldu hurrem

geçüp taht üzre mel' ün hem oturdu
yazıcılar katına hep getürdi

bitiler yazdurup dört yaña şaldı
aña yüz biñ çeri üç günde geldi

var idi kayşer'in ' ammüsi aḥmer
bahādurdı bilürdi çok hüneler

- 5 kimesne pehlüvānlıqda ber-ā-ber
degildi çok bahādır idi ol er

şalup bir kul daḥi anı getürdi
ki ser-leşkerligi hem aña virdi

didi yatma uyuma tırmayup git
malatya şehrini varup virān it

alup yüz biñ çerisi gitdi aḥmer
bu yaña tıydı mır'le gāzi ca' fer

olar dört yaña nāme gönderürler
bu ḥāli şehre köye bildürürler

- 10 kaçup köyler şehir içre gelürler
kimi tağlara hem pinhān olurlar

ulu oğlın daḥi kayşer çağırdı
ki elli biñ çeri hem aña virdi

büyük oğludurur hem adı şem' ün
varidi biri şammās adlu azğun

çoşarlar elli biñ er aña ol an
ferīdün serca' il hem daḥi mihrān

irişdi aḥmer'e şem' ün u şammās
görüşüp kırdılar ordı-yı ḥannās

- 15 ki yaḥyā bin manşūr adlu bir er
var idi ilçilik islām'a eyler

görüp ordıyı islām içre geldi
mır'e küffār ḥālini şerih kıldı

didi şem' ün u şammās daḥi aḥmer
iki yüz biñ daḥi çeri ber-ā-ber

la'ınler bizleri arzū kıllurlar
fulān yire bugün anlar gelürler

işitdi mīr 'ömer hem pehlüvānlar
dirildi anda cümle müslimānlar

münādiler nidālar eylediler
olñ hāzır ğazāya tiz didiler

'alem sancağ hemān oldem açıldı
binüp leşker şehirden taşra çıktı

5 hişāra karşı çadırlar kuruldu
on iki biñ çeri oldem dirildi

dañi üç biñ piyāde müslimānlar
girüp yola revāne oldu anlar

olup aḥşām konar bir yirde leşker
çeküp atñ biner ol ğāzi ca' fer

sürüp ol hem depe üstine vardı
arkadan bir 'azīm orduyı gördi

teferrüc eyleyüp dir yā ilāhī
ki sensin pādişāhlar pādişāhı

10 saña asāndurur ḥağ cümle müşkil
'ināyet bu za'if islām'a kılgıl

şenā vü şükrüm saña bāri
kerem kıll baña luḥfiñ eyle yāri

iderken bu niyāzı anda ca' fer
gelür cu' deyle dört oğlı berāber

didi anlar yā ca' fer ne tırursın
bu küffāra ne ma' nā sen virürsiñ

degil evvelki leşker kıti çoğdur
tağ şahrā tolu payānı yoğdur

15 bağar kāfırleriñ gözcileri hem
görürler karşıdan bunları ol dem

ḥaber şem'ün u şammās'a virürler
ikiyüz biñ çeriye bindürürler

görüb ca' fer hemān aleste oldu
ki urmağ istedi kendüye urdu

hemān oldem aṣağı ġāzi indi
çeküp atın ḳolanın yine bindi

dönüp küffāra ol bir na‘ ra urdı
ṭavābil geldi oldem aña yitdi

öñüne gelüben itdi naṣīḫat
ṣabr eyle diyüben itdi minnet

yaḳındur uṣda geldi müslimānlar
baḳalım biz ne tedbīr eyler anlar

5 ne tedbīr eyler ise anda server
ber-ā-ber idelüm anlarla bizler

cevābın diñleyüben ṭurdı ġāzi
hemāndem oldı peydā at avāzı

yarıldı toz içinde çıḳdı leṣker
belürdi mīr ‘ ömer’le sünni erler

gelüp bu ca‘ fer’e anlar iriṣdi
beğ ile ġāzi varuben görüṣdi

küşād itmişdi ḫaṭṭāb ṣancāğın ol
ḳuşatmış yārları hep ṣağ ile ṣol

10 süvāri on iki biñ leṣkeri var
ḳamusı nāmdārān pehlüvānlar

olar seyyid’e destūr virmediler
hele ordı yerin bulaḳ didiler

didi ki ‘ abd-i vahhāb biz varalum
piyāde erleri hep ṭolduralum

anıñ dört yanını ḫendek uralum
girüp ḫendek içinde ḫıfz olalum

münāsib bu cevābı hep görürler
ḳazup ol ṭağı ḫendek oturlar

15 var idi ṣem‘ ün’iñ bir pehlüvānı
çağırtıdı ḳatına ol mel‘ ün anı

yazup bir nāme virdi ol la‘ ine
didi vir bunu islāmlar begine

daḫi ḳırḳ er aña ḳoṣdı la‘ inler
iriṣdi ḫendege ḳırḳ bir bī-dinler

30a

haber mîre virür müslimânlar
didi mîr yol viriñ gelsünler anlar

ol elçi mîr ‘ömer katına girdi
çıkkardı nâmesin destine virdi

yazmış kayşer oğlu şem‘ün’am ben
halâşîñ ger dilerseñ imdi benden

baña vir ca‘fer adlu ol cüvânı
halâş eyle elimden baş u cānı

5 tutup ol ca‘fer’i ilçiy e bu dem
ki ‘abd-i vehhâb adlu pîri hem

anıñla ca‘fer’i teslîm idesiz
girü qalan selâmetce gidesiz

dir iseñ yok varup şehriñ yıqam ben
dañi başîñ kesüp şâm’a çıkam ben

işitdi nâmeden ca‘fer bu sözi
kızâr qana döndi iki gözi

gelüp hışma yerinden tırı geldi
bitiyi mîr ‘ömer elinden aldı

10 iki pâre idüp atdı yabâna
yanaşdı ilçî başı bî-imâna

adı balkaşdı ilçî pehlüvânîñ
çeküp gâzi qopardı burnın anîñ

çeküp iki kulaqların qopardı
şâfi‘îñ köpegine döndürdi

hemân ol kesdügi burnın qulağın
tutup yine eline virdi anîñ

didi bunı götür şem‘ün la‘îne
di qoymasun küfri girsün toğrı dîne

15 dirse yok varup başın alayım
‘umumen rûm’ı islâmlıq kılayım

dañi vîrân idüp hep deyrlerini
kılam mescid minâre yirlerini

boğazından babasını aşam ben
harâca cümleten şehrin kesem ben

30b

alup burnın ulağın ili gitdi
varup Şem' n'a hali Őer itdi

grr balksn avlini Şem' n
tağıldı ' alı bey-hŐ oldu mel' n

ta' m ol yimedi hem imedi Şu
gzine girmede ol gice uyu

Őabh oldu buyurdı ol eriye
didi tz atlanun ufa iriye

5 baar hendek iinde muslimnlar
tutup Őf cenge hzır oldu anlar

srp cu' de atn gsterdi cevn
iki leşker aa hep itdi seyrn

ouyup bir Şi' ir med itdi kendin
baa bir er deyben eyledi n

gelr kfirlerin bir pehlvnı
ykar bir arb ile bu cu' de anı

ann ardınca birin bir daği hem
yigirmi yidi kfiri ykdı ol dem

10 amusı adı bell pehlvnlar
grp tekbr getirdi muslimnlar

be-đayet bu yaa Şem' n aıdı
yavuz bir mel' n var idi oıdı

ki ilys bin snbt dirler idi
diyr-ı rm'da bell bir er idi

srp at cu' de'ye geldi ber--ber
annla cu' de hayli cenk iderler

havle tğ ilys aa itdi
tğa alkan hemn tz arşu ttdı

15 tağıldı alkanı Şavdı başın ol
atna buldı kfirin tğı yol

dkp tı hemndem ol ykıldı
piyde cu' de meydn ire aldı

yitrdi at babasına sleymn
ıkarđı taşra gir dndi ol an

- 31a urup bir na‘ra haykırdı süleymân
çıkardı taşra ol biş kıaltabânı
- süleymân tığla bir kez çaldı anı
toğundı budına tığ ağıdı kanı
- la‘in feryād idüp itmez karararı
ider küffāra toğrı ol firārı
- görüp islām çerisi şād olurlar
idüp tekbîr haqqā şükri kıılurlar
- 5 olup öyle ezān islām okıdı
süleymân işidüp meydānı kıodı
- cemā‘atle namāzın vardı kııldı
binüp ata yine meydāna geldi
- feridūn-ı ‘acem meydāna geldi
süleymân depdi atın karşı vardı
- tığın çekdi feridūn çaldı ol an
ber-ā-ber kıalkānın tutdı süleymân
- la‘in çok dārb idi kıalkān tağııldı
zaħmıdār oldu atından yıkııldı
- 10 irişüp evħad u mūsā dilirler
anı taşra çıkardı iki şırler
- ‘ali’niñ oğlu mes‘ūd na‘ra urdı
idüp tekbîr atın meydāna sürdi
- çeküp tığın feridūn karşı geldi
‘ali’ye bir kezın dārb ile çaldı
- ‘ali’ tutdı tığına karşı kıalkān
şavuşdı mel‘ūniñ ol dārbı asān
- nevbet degdi ‘ali’ye tığı çaldı
kııyār mānendi iki pāre kııldı
- 15 cānın işmarladı oda feridūn
baķuben bu yaña āh itdi şem‘ün
- olup şād bu yañadan müslimānlar
didi allahü ekber cümle anlar
- ‘ali’ye çok du‘ālar eylediler
ħudā kıılsun saña yardım didiler

31b

yıkar ardınca bir bir yiddi kâfir
kamusı pehlüvân gâyet bahâdır

temâşâ eyleyüp düşmân çerisi
ider feryâd kamu ufağ irisi

binüp ata sürür meydâna aḥmer
‘ali’ye gürz ile urur ber-â-ber

ḥavâle gürzi aḥmer aña kıldı
‘ali kalkanı iki pâre oldı

5 başın şavdı ata gürzin irişdi
yıkıldı at ‘ali aşığa düşdi

aña ‘abdü’s-selâm geldi ber-â-ber
ḥavâle kıldı tîğın aña aḥmer

şavup ‘abdü’s-selâm ol ḥamle şındı
bu aḥmer kaḳıyup ağıya döndi

ider heybetle bu kez gürz ḥavâle
diler ‘abdü’s-selâm kalkanı ala

urınca darb ile kalkan tağıldı
süñüye tokınup atdan yıkıldı

10 çoğ-idi kulları oldem yürürler
faḳîr ‘abdü’s-selâm’ı kurtarırlar

tutup meydânı aḥmer kırık bahâdır
eri yıkdı ki ḥarbe darbe kâdir

hemân zabt eyledi meydânı ol gün
dönüp islâma toğrı eyledi ün

baña dir gündüziñ yavuz dil-âver
dil-âver kim baña ola ber-â-ber

kimesne sünnilerden ḥamle kılmaz
muḳâbil aḥmer’e meydânda olmaz

15 hemân islâma kendin urdı aḥmer
yıkıldı darb ile hem niçe erler

görüüp aḥmer işin küffâr olur şâd
olur şem‘ ün la‘iniñ gönli abâd

binüp şem‘ ün u şammâs daḳı begler
çıkarlar aḥmer’e karşı o segler

alup i' zātı ikrāmıla giderler
aña çok aferin taḥsīn iderler

anı ' izzetle çadıra oturdular
hemān şem' ūn aña ḥil' at getirür

geyüp ḥi' atleri aḥmer oturdı
idüp şoḥbet ḳati çok lâfi urdı

ṭutam dir irte diri ca' fer'i ben
hem abd-ı vehhāb adlu ol pīri ben

5 sözine aḥmer'in şād oldı mel' ūn
du' ālar eyledi za' mınca azḡun

gelelüm bu yaña islām çerisi
perişān oldılar ufaḳ irisi

alup abdest ḳılur anlar namāzı
iderler ḥaḳ te' ālaya niyāzı

ḳılup irte namāzın cenge ḥāzır
olup şāf baḡladı cümle bahādur

binüp küffār daḡi cenge gelürler
gelüp islāmı meydānda bulurlar

10 durup meydāna anlar ṭutdı şāfi
la' īnler itdi çok lâfi güzāfi

ki ' abd-ı vehhāb atın sürdi ol an
oḳıyup çok şı' īr gösterdi cevlan

biraz at oynadup meydānda ol şır
benem dir uşda ' abd-ı vahhāb pīr

yüzün gördüm muḥammed muştafā'nın
öñinde eyledüm çok cengi anın

ölüm arzū iden meydāna girsün
benimle cenk idüp cānını virsün

15 pīriñ sözlerini aḥmer işitdi
binüp meydānı ol dem arzū itdi

sünü ḳıldı ḥavāle aña aḥmer
idüp ḡayret sünüsün şavdı server

bu def' a pīr sünüyü aña atdı
şavup aḥmer daḡi ḳarb boşa gitdi

32b

on iki hamle orta yirde şındı
bu aḥmer kaḳıyup baruda döndi

ḥavāle ḥıṣmile gürz pīre atdı
başı üzre bu pīr kaḳkanı tıtdı

tağıldı kaḳkanı ḥaṣḥaşa döndi
pīriñ bağrına ol gürz indi

gidüp ‘ aḳlı atından düşdi ol an
boşandı ağızı burnından siyāh ḳan

5 hemāndem mīr ‘ ömer bu ḥāli gördi
binüp kendü atın meydāna sürdi

idüp cevḻānı devrān ol mīrāne
ber-ā-ber geldi aḥmer pehlüvāne

baḳar başdan ayağa mīre aḥmer
görür kim bu za‘ if tertiblü bir er

simāsında emīrligi mu‘ ayyen
silāḥı ṭonı sim zerle müzeyyen

didi aḥmer kişi kim saña dirler
nedür adıñ baña şerḥ eyle ey yār

10 didi kim ben malatya mīriyem
‘ ömer adım bu leşker serveriyem

ider aḥmer seni çok isterem ben
berü gel saña erlik gösterem ben

ṭurup ‘ abdü’s-selām bu yaña gitdi
varup ol ca‘ fer’i çok ta‘ ziz itdi

didi ey nefsi şüm bed-ḥuyılı ca‘ fer
nedür islāma itdügiñ bu işler

ne şüm sâ‘ atde sen bu ata bindiñ
getürdiñ bu yire islāmı şındiñ

15 vīrür mi mīr ‘ ömer aña cevābı
yıkup anı ḳapar bir ulu bābı

bilürsin işbu aḥmer çok bahādur
kişidür ḥarbe ḳarbe ḳādır

bizim bu pek za‘ ifce bir kişidür
anıñ aḥmerle şavāş ne işidür

33a

acı söz ca' fer'e çok böyle söyler
bu ca' fer tınmayup hiç şabr eyler

bu yaña aḥmer'e mîr kıldı ḥamle
bu aḥmer ḥamlesin men' itdi cümle

değer nevbet hemân aḥmer dilire
urur gürz-i girânı bu emîre

tutar kalkanı gürz karşı oldem
şınup kalkan olur mîr şanki sersem

5 başın gücle şavar bir yaña server
iner atın başına gürz-i aḥmer

mîriñ altında oldem at yıkıldı
piyâde meydânıñ içinde kaldı

görüp kullar aña bir at getürdi
selâmet çadıra anlar yitürdi

bu yaña ca' fer'iñ kalmaz qarârı
kaḫıyup na' ra urdı ḥamza-vâri

tağ taş titredür anıñ şadâsı
viripdi darb avâz aña ḥudâsı

10 tağ u şaḥra gelür şanki sâza
ta' accüb itdi aḥmer bu avâza

işiden sünni hem küffâr çerisi
serâsim oldılar ufaḫ irisi

biraz aḥmer 'aqlı başına dirdi
bakup heybetlü bir atlu gördi

yire degmez anıñ atı ayağı
uçar kuşlar kimi 'aşkar bayâğı

yüzinde burqa' ı var idi anıñ
gelür qarşusına ol pehlüvânıñ

15 yüzinde burqa' ın kaldurdı ca' fer
anı bir tâze oğlan gördi aḥmer

didi hiç yok mıdur sizde bahâdur
dil-âver pehlüvân kim darbe kâdir

çıka qarşuma idek imdi cengi
baña aḫrân ola idek ahengi

33b

şalarlar sen mişillü genc cüvānı
çeriniñ yoq midur hiç pehlüvānı

didı ca' fer cevānlığa nazar sen
şaxın meyl itme benden hāzer sen

var idi serveriñiz mihr-i bābil
anıñ başın kesen ca' fer benem bil

daği ol şāmasb adlu eriñ bil
daği on dört beginiñ sen nazar kııl

5 kesen aḥmer başın benem nazar kııl
cihān şāhib-ķırānım hāzer kııl

dir aḥmer isterem oğlan seni ben
berü gel viresin hāke teni sen

gör imdi nice olur pehlüvānlık
saña ben gösterem şāhib-ķırānlık

sünüsün ğāziye ca' fer yöneldi
şavup ca' fer sünüyi berkce tutdı

şavaşdı çok sünüsün ala aḥmer
tutup berk koyı virmez ğāzi ca' fer

10 sünüsün boşlayup aḥmer dilāver
olur gürzile ğāziye ber-ā-ber

bağırın gürze karşı tutdı ca' fer
aña hışm ile urdı gürz aḥmer

hemān bāri ḥudāniñ pāk zātı
muḥammed muştafā'niñ mu' cizātı

anı hıfz eyledi darbından anıñ
zararı olmadı gürz-i girāniñ

görüp islām çerisi itdi tekbir
didiler haq saña yardımcı ey şir

15 görüp şem' ün u şammās bu yaña hem
ta' accüb eyleyüp çok çekdiler ğam

dirler kimdürür bu işi itdi
bağrın aḥmer'e ol karşı tutdı

34a

diyüp bu sözleri çok kırıldı anlar
serāsım ğāyet oldı bī-īmānlar

üçüncü hamlisin pes itdi aḥmer
ayāsın qarşu tutdı ğāzi ca' fer

tutup gürzi çeküp aldı dilirān
derisi gitdi destiniñ bī-īmān

havāya gürzi ğāzi atdı tutdı
baḳup aḥmer daḫi çok taḥsīn itdi

5 didi ca' fer yā aḥmer turgıl imdi
idem bir ḥamle daḫi saña şimdi

birisi ' aşkına hibe ḥudāniñ
biri daḫi muḥammed muştafā'niñ

idem üç ḥamleki bir ḥamle aḥmer
nazar kıl niçe erdür ğāzi ca' fer

deyüp allāh alup gürz-i girānı
urur ḍarb ile aḥmer pehlüvānı

siper ḳalkanı aḥmer gürze kıldı
ki polad ḳalkanı oldem tağıldı

10 yıkıldı ḍarb-ı gürzinden dil-āver
temāşā eylediler iki leşker

dir islām leşkeri allāhü ekber
olup küffār çerisi hep mükedder

didiler aferīn ey ğāzi-zāde
işniñ ḫaḳ eylesün her dem küşāde

semāvāta çıkar islām avāzı
ṭolar tekbīr üniyle tağ u yazı

sürüp aḥmer ḳatına vardı ca' fer
idüp ' izzet hemān toğrıldı aḥmer

15 görüp küffār çerisi at yitürdi
binüp aḥmer biraz kendüyi dirdi

yine ca' fer ile ṭurdu şavāşa
velākin pek bozuldı ol bu işe

didi kim ol yā ca' fer ben yorulдум
ki ğāfildüm zebün ben saña oldum

34b izin vir bu gice rāḫat olayım
ki yarın ben seniñle cenk kılayım

didi ca' fer şafâ geldiñ yüri var
şikâımsıñ benim sen bilki her bâr

diyüp böyle yüzün islâm'a döndi
gelüp aḥmer daḥi çadıra indi

gelürler bu yaña islâm çerisi
ki karşı ca' fer'e ufaḫ irisi

- 5   ḫamusı aferin taḥsîn iderler
      şîr oḡlu şîr olur ne şüphe dirler

alup i' zâzla orduya gelürler
olup ḥurrem du' âlar çok kıllurlar

olurlar bu yaña küffâr perîşân
eger kıral eger begler eger ḥân

maḫâmına gelür şem' ün u şammâs
dirilüp başlarına cümle vesvâs

vezîriñ yerine oturdu aḥmer
didi çok pehlüvândur işbu ca' fer

- 10   cihânda eyledüm çok merde seyrân
      geçürdüm az yaşımnda ḥayli devrân

velâkin görmedüm ca' fer gibi er
şecâ' at ehli böyle bir dil-âver

daḥi oḡlandurur şâḥib-firâset
yerinde şekl-i şüret ḫadd-i ḫâmet

didi şammâs ne çok medḥ itdiñ anı
ḫati er itdiñ aḥmer ol cüvânı

dir aḥmer ' ömrüm içre görmemişem
ki böyle pehlüvâna irmemişem

- 15   anı gördüm gözümle itmeme inkâr
      iderem medḥin anıñ girü her bâr

alup abdest bu yaña müslimânlar
cemâ' atle kıllur aḥşâmı anlar

şumât geldi ta' âmı hem yediler
ḥudâya ḥamd u şükür eylediler

- 35a   maḫâmına erenler şâḥı vardı
      şoyunup rûmiyân ḥonlara girdi

çeküp atın binüp oldı revāna
tavābil rast geldi pehlüvāna

ķaraĝol ol gice ķünkim gezerdi
yā ca' fer ķande 'azmiñ didi şordı

didi kāfirlere bir kez varayım
niçe tedbir ider anlar göreyim

- 5 hemān himmet baña sen eyle yoldaş
idem ben inşāallāh bu işi baş

tavābil dir amān gitme dil-āver
yanınca yokdurur yoldaş ber-ā-ber

seni şāyed o şeytānlar görürler
yalañuzsıñ zarar saña ururlar

ķati çok yalvārur aña tavābīl
girü döndürmege olmadı ķābīl

depüp atın revāne oldı andan
gelüp bir yire atın ķıldı pinhān

- 10 piyāde çadır-ı şammās'a gitdi
temāşā haymeniñ içine itdi

baķar zer kürsinüñ üstinde aķmer
oturmuş çevre yanı tolu begler

daķi medķ eyler idi ca' fer'i ol
dir idi görmedüm böyle eri ol

ķati çok ca' fer'i medķ itdi aķmer
muķabbet eyledi hem aña ca' fer

çadırdan çıķdı ol aķmer dil-āver
yanınca hem iki ķulı ber-ā-ber

- 15 çıķuben ordıdan oldı revāne
irişdi giderek ıssız yabane

virüp destur ķulına kendü gitdi
gidüp şaķra içinde baĝa yitdi

hemān arduca bu ca' fer dil-āver
girer aķmer dilir ile ber-ā-ber

- 35b anıñçün aradı kim baĝ içinde
ola islāmdan 'asker belki anda

görür bir nerdübānı ğāzi anda
gelür dir aḥmer'e ol ſimdi bunda

çıķuben nerdübānıñ başına ol
turup aldı nazar hem ſağ ile ſol

müzeyyen bir apucuķ anda gördi
hemāndem içerüye ğāzi girdi

- 5 baķar ol orada bir taḥt urılmıſ
gümüş zer kāseler toptolu olmiſ

daḥi ol taḥtda bir maḥbüb oturur
yüzi ſavķı anıñ divāra urur

olur ca' fer arañu yirde pinhān
apudan girdi aḥmer daḥi ol an

gelüp arſuladı ol nigārı
otur dir taḥtına ol nāmudarı

turur ız aḥmer'e arſu dīvānı
olur ' aſıķ görenler bir kez anı

- 10 ılurdu aḥmer'e ol ſive nāzı
pusuda seyr iderdi añā ğāzi

yaķup altun gümüşden ſam' adanlar
adeḥlerle getürdi ḥamrı anlar

bu aḥmer tınmayup her giz ſarāba
daḥi ol baķmadı ol māh-ı tāba

biraz tab' in açuben gitdi ol ız
getürdi bir uzı büryānını tiz

yiüyüp büryānı aḥmer hem oturdu
daḥi ſarābı ortaya getürdi

- 15 adeḥle ız ſarāb ſunar eline
yine ca' fer gelür anıñ diline

ider bugün benimle cenk iden er
bahādur pehlüvān kim adı ca' fer

zebun itdi bugün cenkde uſ
anıñ ' aſķına idem bir adeh nüş

- 36a didi ız kimdürür sen söyle ol er
seni cenkde zebün hiç niçe eyler

kıza medh eyledi çok pehlüvânı
didi ben görmedüm ‘ömrümde anı

yüzi gökcek ki şâhib kıadd-i kıamet
giren cengine hiç bulmaz selâmet

bu aḥmer ca‘fer’i medḥ itdi cāndan
işüdüp ğāzi ḥurrem oldu andan

- 5 didi yakındur bu er müslimāna
geliser inşâallāh bu imāna

kıapudan içerye girdi ca‘fer
didi şıḥḥat ola bāde yā aḥmer

görüüp şıçrandı aḥmer baş u cānı
ki gördi kıurıdı kıalmadı kanı

didi kimsiñ niçün bu bāğa geldiñ
geçüp kıande gelüp burayı bulduñ

didi ca‘fer benim kim ol kışı uş
iderdiñ ‘aşkına imdi kıadeḥ nüş

- 10 baña aḥmer seni düşmān şanurdum
velākin dost imişsiñ imdi gördüm

benim için kıadeḥ nüş eyledüñ sen
daḥi erligimi çok söyledüñ sen

şehādet eyleyüp gel müslimān ol
idüp bu dini terk ehl-i imān ol

benim ‘izzetlü kıardaşım olursiñ
cehennemden ḥalāşıñ hem bulursiñ

didi aḥmer şafā geldiñ yā ca‘fer
mübārek renciñi şaldıñ dilāver

- 15 seniñle bir kıavil imdi kıuralım
anıñ üstinde bir muḥkem kıuralım

hemāndem bir güleş imdi kıotalım
türābı birbirine biz kıatalım

yıkıarsañ sen beni kıutam söziñi
olup islām idem kıardaş öziñi

- 36b yıkıarsam ben seni dinime gir sen
ya ca‘fer bir kıavi söz baña vir sen

diyüp hoş girdi meydāna dil-āver
hemān aḥmer daḥi geldi ber-ā-ber

dir aḥmer kurşāğın vir baña ca' fer
virem şoñra kuşāğım saña ey yār

virür ca' fer kuşaq aḥmer eline
getürdi var zorın aḥmer qolına

- 5 idüp üç ḥamleyi şāḥib kırānıñ
kıln depretmedi şir-i ḥuda'nıñ

idüp kız anlara bunda temāşā
olurdi ol işbu şavāşa

baqardı kim iki aşlan güleşmiş
yılan mişli iki ecder tolaşmış

diler aḥmer ura bir muştla anı
urur bir na' ra islām pehlüvānı

üninden anlarıñ 'aqlı tağıldı
hemān aḥmer'le kız bey-hüş oldu

- 10 deyüp allāhü ekber şāh-ı merdān
başı üzre anı qaldurdi ol an

yıqup şırtı üzre gögsine çıqdı
gözin aḥmer açup seyyid'e baqdı

baqar kendüsini bu ġāzi yıqmış
şir-i ġarrān gibi gögsine çıqmış

didi turur mısın 'ahd-i amāna
gelür misin yā aḥmer sen imāna

didi aḥmer vefā-yı ahde kıluram
baña öğret dīni islām oluram

- 15 kaqup gögsinden ol dem ca' fer anıñ
ider ta' rīf aña emr-i ḥudānıñ

şehādet eyledi kim birdürür ḥaq
rasūli muştafā anıñ muḥaqqaq

yüzün ol ca' fer'in pāyına sürdi
görüp ol kız daḥi imāna geldi

- 37a şehādet şözleriñ çok söyledi ol
ḥuluşla .....

bir adeh kız oldurup seyyid'e virdi
elin ol .....

didi bizde harām dindi řarāba
buña şimdi idiñ .....

5 götürdi kız hemān dem ol řarābı
getürdi .....

yir iken ca' fer ile didi aħmer
.....

virür destür seyyid ol dilire
.....

didi ca' fer uram ben daħi bir ad
anıñla .....

seniñ aħmed řurāni adıñ olsun
bu maħlař şaşre dek .....

10 be-ğāyet gāzi oldu řād-ı ħurrem
du' ālar aħmed'e çoğ itdi ol dem

dir aħmed pehlüvān orduña varğıl
gelüben irte meydān içre şurgıl

gelüp anda saña zebūn oluram
daħi islāmıgı maħbūl kıuram

diyüp hoş geldi bařřāl leşkerine
olınca irte bindi ' aşkar' ma

girüp meydāna ol gösterdi cevlan
sürüp at gösterür ol ħayli devrān

çeküp atın başın meydānda şurdi
kanı aħmer deyüben ol çağırdı

15 ... aħmer daħi meydāna sürdi
anı bir başka güne gāzi gördi

didi ca' fer yā aħmer azmayasıñ
şağın ahd-i amāniñ bozmayasıñ

dir aħmer o sözler anda şaldı
çati sarhoş idüm ' aqlım şağıldı

mecālim yoğ idi saña yıkıldım
özüm bilmez idüm islām'a geldim

havāle itdi ca' fer'e sūnüyi
bağar almış eline eski huyı

37b

..... çaldı
sūnüsin aḥmer'in dört pâre kıldı

.....çıkkardı
hemān hıṣmile bir müşt aña urdı

.....atdan
ğiri kıpdı hemāndem müslimāndan

.....
üninden anlarıñ şarşıldı yirler

5

.....
bağup aḥmer görür başkadurur hāl

.....
túrursañ hoş yok ise gitdi bu ser

.....
hudā virdi saña böyle hacālet

..... kıllur andan amānı
kıllam ben dir yine maḳbul imānı

iner gögsinden aşığa dil-āver
ayağ üzre tırup ol demde aḥmer

10

yüzün küffār çerisine çevirdi
yüce ünle şehādetler getürdi

didı aḥmed nazar kıll ki yā ca' fer
diyem küffāra niçe acı sözler

binüp küffāra toğrı vardı aḥmed
tırup islāmlığa ol eyledi hamd

çağırdı dinleyiñ yā kavm-i küffār
rezil kılsun te' āla sizi her bār

bi-ḥamdi'llāh baña baḥḫāl-ı ğāzi
erenler şāhı bu merd-i ḫicāzi

15

yolıñ toğrısını bildürdi bildüm
muḥammed dīnini maḳbül kıldum

ğiderdim aḥmer'i aḥmed tırān'am
biliñ şimden girü kāfir-kırānam

sözin bu aḥmedüñ şem'ün işitdi
yire tâcın urup feryâd itdi

didî bellü bu er oldı divane
yaḥud siḥir itdi ca' fer pehlüvâne

vezîri var idi anıñ oqıdı
söz añlat aḥmed'e var imdi didi

38a binüp ol aḥmed'in ƙatına geldi
nedür işiñ deyüp ya' ni darıldı

berü gel beg ƙatına biz gidelüm
saña siḥr eylemiş efsün idelüm

didî aḥmed berü gel müslimân ol
ƙoyup bu küfri tiz ehl-i imân ol

muḥammed dini toğrıdur muḥaƙƙaƙ
siziñ ef' aliñiz bi-şüphe nâ-ḥaƙ

5 ƙabül ƙıl sen daḥi bu müslimânı
yoğ ise virmezem saña amânı

kesüp başıñ hediye ca' fer'e ben
idem ol şâh-ı merdân servere ben

vezîri bu sözi gâyet ƙakıdı
hemân ahmed aña bir tîğı urdı

iki pâre idüp kesdi başını
meydânda ƙodı ol pis leşini

başın daḥi atar aḥmed tıranî
görüp şem'ün ide âh u fiğâni

10 var idi bir dil-âver adı mihrân
olurdu aḥmed'e erlikde aƙrân

binüp ol aḥmed'e geldi ber-â-ber
niçün dir böyle iş itdiñ ya aḥmer

atañ anañ dinin sen girü ƙoduñ
varup bir ḥilekâr câzuya uyduñ

dir aḥmed ol degildür ḥâşâ câzû
dîni toğrı var anda zor-ı bâzû

şecâ'atlü ḥalim bir pehlüvândur
mürüvvet ıssı bir şâhib-ƙırandur

15 anıñ tab‘ın daħi hūyın begendim
bilüp toğrılığın dīnine girdim

var ise devletiñ başında islām
olup bu küfr içinde almağıl hām

dir iseñ yok gider başıñla cānıñ
daħi ben diñlemem āh-ı fiđānıñ

be-đāyet ağıdı bu söze mihrān
çeküp tiğ aħmed’e oğıdı meydān

hemān aħmed ılıçla aldı anı
iki pāre idüp aıtdı anı

38b anıñ ardınca kır küffār ol ān
geberdüp eyledi hāk ile yeksān

görüþ işbu yaña islām çerisi
getürdi tekbīr ufağ irisi

idüp oğ aferin aħmed turan’a
du‘ālar itdiler řāħib-ırāna

amu sersem olur küffār la‘inler
ıarmaz aħmed’e hīç arşu bir er

5 dönüp aħmed turān bađđāl’a vardı
öñünde yir öpüp yüz yire urdı

dir ey řāħib-ırān destūr viresin
uram küffāra kendim seyr göresin

didi bađđāl saña destūr dil-āver
seniñle zū’l-celāl olsun ber-ā-ber

inüp aħmed çeküp atın olanın
ھاa işmarladı ol atlu cānın

anıñ ardınca hem bađđāl-ı ğāzi
erenler řāħı ol merd-i ħicāzī

10 urup heybetle na‘ra ھاırur ol
sürür at ğāziler hep şağıla şol

daħi ‘abdu’s-selām cu‘de dil-āver
anıñ oğlanları daħi ber-ā-ber

alur üç biñ yayanla mīr-i islām
ılur amle alanı hāşu hem ‘ām

talup kâfirlere islâm çerisi
iderdi tekbîr ufağ irisi

erenler şîr mişâli kükreşürler
ki ecder mişli anlar tolaşurlar

15 bu baṭṭâl kükreyüp na‘ ra ururdu
irirse her kime bî-cân olurdu

gehi gürzle gehi ıḡla ururdu
ki küffârı bölük bölük kııardı

sürür cenk işbu minvâl üzre bir gün
olup mürd ḡâke düşdi niçe azğun

semāvâta çıkar kıanın buḡarı
kıara kıanlar aқardı şu mişâli

yerin bir kıatı atlar ayağında
ütildi kıaldılar tozda dumanda

39a ata oğul biri birin ururdu
kı kıardaş kıardaşın hem öldürürdi

kimi bilmezdi kıande tırdığın hem
çeriniñ ekseri olmışdı sersem

erenler serveri merd-i ḡicâzi
şîr-i ḡak seyyid-i baṭṭâl ġâzi

gehi şağa gehi şola giderdi
niçe kâfirleri bî-cân iderdi

5 daği ‘ abdu’s-selâm cu‘ de dil-âver
şağa şola kıılıç anlar çalarlar

muḡammed mūsâ hem evḡad süleymân
çalardı ıḡı dört kıardaş dilrân

‘ ali hâşim daği aḡmed tırâni
revân eylerdi anlar kıara kıanı

olur bir gice bir gün cenk şavâşlar
gezerdi toḡ gibi meydânda başlar

ve lâkin çok idi küffâr be-ğâyet
aniñçün kıalmadı islâmda tākāt

10 kıalur kıullar olurlar çok perişân
kıalur cüz’i bozıla ehl-i imân

görüp işbu perîşānlığı ca' fer
hākka yalvarup itdi çok niyâzlar

ider hākdan niyâz islâma nuşret
ilâhi dir ümidüm sende biz'zât

bu işe ben sebep oldum ilâhi
ki sensin pâdişâhlar padişâhi

za' ifem bi-mecâlem hem bî-çâre
ümîdüm tütmişam sen girdi-gâre

15 tayındum ben bu islâma getürdüm
bu azğun leşkere kendimi urdum

'inâyet eyle islâma 'inâyet
viren sensin kuluña zor-ı kuvvet

oldem virür bir rûzigârı
şoğar küffâr gözine hep ğubârı

tutmaz gözi görmez kamunîñ
harâb oldı işi ehl-i tamunîñ

virüp bu luḫfi çün baḫtālî ğâzi
urur bir na' ra titrer tağ u yazı

39b sürüp ol 'aşkarı şaflar sökerdi
hemân çeşmin 'alemdâra dikerdi

yara yırtı 'alemdârına yıtdı
kılıçla çaldı iki pâre itdi

'alemdâr gitdügin düşmân çerisi
görüp yüz döndürür ufağ irisi

kovup çadırları mâli kaçarlar
yabâna 'ârı nâmûsı şaçarlar

5 olur islâmların her biri bir şîr
kovâr leşker-i küffârı yer yer

tamâm üç gün kovup anlar tururlar
şükürler hāk ta' âlaya kıllurlar

dönüp girü gelür hep müslimânlar
dirilüp bir yire hep cümle anlar

getürdi çadır-ı şammâsı baḫtâl
ne kim içinde varsa cümle mâl

virür aḥmed ṭurān'a ġāzi anı
ider ḥurrem anıñla pehlüvānı

- 10 ki yitmiş biñ tamām küffār gebermiş
la'ınler cānını küfrile virmiş

olupdı biñ kişi hem daḥi ṭutsaḡ
kılur hem kāfiri böylece ol ḥaḡ

o biñ kişi daḥi islām olurlar
giyerler ḥil'ati faḥri bulurlar

rebi' i ḡatına ol dem çıkardı
yiñi islāmları ḥaḡ aña virdi

rebi' kim ḡayser'iñ oġludurur ol
muḡaddem eyledi islāmı maḡbūl

- 15 ḡalan ḡadırı mālı düşürürler
ḡalife ḡaḡkını andan virürler

ider bāḡisini teslīm dil-āver
ḡomaz maḡzūn ḡamu islāmda bir er

ḡöçüp ṣehr-i malatya'ya gelürler
'acāyib ṣādılıḡ anlar kılurlar

ḡalife ḡaḡkını cu' de dilire
virüp tiz ḡönderürler ol emīre

fetiḡ-nāme ile ol mālları hep
virüp söyler olan bu ḡālleri hep

- 40a ṭuyup hem ṣād olur mīri vezīri
fütüḡāt ca'fer'iñdür cümle dirler

iṣūdüp müslimānlar hep olur ṣād
ṭonandı cümle ṣehr-i ehl-i baḡdād

yidi ḡün soñra cu' de'yi ḡıḡırdı
aḡır bahālu ḡil'at aña virdi

daḥi baṭṭāl ḡāzi mīr 'ömer çün
virür ḡoḡ ḡil'ati hep ḡāziler çün

- 5 malatya ṣehrine geldi iriṣdi
gelüp begler anıñla hep ḡoriṣdi

çıkardı herkesin ḡil'atlerini
ki virdi ṣāḡibine her birini

getürdi hem selâm şâhdan kamuya
ki tebliğ eyledi cümle uluya

oқыanı diñleyeni yazanı yazduranı
rahmetiñle yarlıgâğıl ya ğani

bu kıssa seyyid' iñ ' ammusi kıızı zeyneb' i aldıgıdur

uyan ey dil döner bu çarh-ı devrân
saña virmiş te' âlâ ' aql-ı iz' ân

10 nazâr kıl mâcerâ-yı sergüzeşte
olursıñ sen dağı bil öyle uşda

var iken fırsatıñ қо bu fenâyı
taleb kıl rûzi şeb hağdan bekâyı

bunıñ yoğ kimseye her giz vefâsı
veli çoğ miñneti cevri cefâsı

erenler şâhı bağğâl sîretini kılup
şerğ eyleyem ol hağretini

rivâyet eylemiş ki râviyânlar
ki bir gün otururdu mîrle ca' fer

15 binüp ikisi şâhraya giderler
gezüp dört yañaya seyrân iderler

şoyunup ğusl ider bir şu içinde
bağup bir mürğizâr bağ gördi anda

giyüp tonın hemândem ol dil-âver
gelüp bâğa görür bir ulu köşk var

be-ğâyet ol қаşır köşk yapılmış
yemişle dört tarafı tola kalmış

40b kimiñ bu köşk deyu tağsîn kıldı
tolaşdı қаpu-yı bağcayı buldı

temâşâ eyler iken bâğa ol şâh
görür bağ içre bir mağbûbı nâgâh

ayıñ on dördine beñzerdi yüzi
tağınmış incüler cevherdür özi

beñi hindi gözi şehlâya beñzer
dişi dür yüzi şevkı aya beñzer

5 olur biñ cânile ' âşıkı anıñ
görür kıız dağı yüzün pehlüvânıñ

görüp bu baṭṭāl'ın ḥüsn-i cemālin
ki ḳadd-i ḳametini daḫi kemālin

olup ḳız daḫi 'āşık cān u dilden
bu er kimdür şorar ol dāyesinden

ider dāye ḳızum bu 'ammiñ oḒlı
degil yād aḳrabañdurur seniñ bu

anıñ baṭṭāl-ı ḡāzi daḫi adı
sırrıñ açma görek nedür murādı

- 10 ḳızın 'aşkı eşer baṭṭāl'a ḳıldı
dönüp baṭṭāl beḒiñ ḳatına geldi

beg ile atlanup şehre giderler
giderken ikisi şoḫbet iderler

şorar ol bāḒı ḡāzi mīr 'ömer'den
ider bir baḳça gördüm vir ḫaber sen

kimiñdür şāḫibi yā niçe erdür
anıñ bu bāḒı böyle mu' teberdür

didim kim 'amiñ ḫasan bāḒıdur
yimiş bol hem daḫi yüzi aḒıdur

- 15 anıñ var bir ḳızı hem zeynep adı
cihānda bī-naẓīr ḳıl i' timādı

ḳati çok medḫin itdi mīr nigārıñ
daḫi arturdu 'aşkın namudārıñ

bu yaña ḳız da içdi 'aşḳ şarābın
dökerdi gice gündüz çeşm-i ābın

şarāb-ı 'ışkı ḳız hem ḡāzi içdi
tamām ḳırḳ gün bu iş beyninde geḑdi

yataḳda mīr 'ömer bir gün yaturken
daḫi hem rāyigān olup ṫururken

- 41a görür rü'yada geldi muḫammed
kim oldur aḫmed-i maḫmūd ol şād

iydür ey beg ḫasan irte getür sen
ḳızın baṭṭāl'a iste iş bitür sen

ki lāyık görmişem hem kendü görsin
dügün ṫutup ḳızın baṭṭāl'a virsün

- uyandı uykudan mîr ʔurı geldi
ḥasan ardmca tîz bir ʔulı Şaldı
- 5 ḥasan'ı ʔul varup mîre getürdi
düşin mîr aña cümle taʔrîr itdi
- rasûlu'llah sözün bildürdi aña
ḥasan didi muʔi' am aña saña
- be-ġâyet Şâdi ḥurrem oldu ol er
işidüp anda geldi cümle server
- nikâhı zeyneb'in ol dem ʔıyıldı
iki ' aşık biri birini buldı
- düğün ʔutuldu ʔazanlar kuruldu
evine seyyid'in begler dirildi
- 10 Őehîr ehli gelürler cümle varı
cüvân ' avrat yigit hem iḥtiyârı
- ʔuzı büryân ġüne ġüne Őerbet
virür her birisi bir başġa lezzet
- daḥi dürlü ʔa'âm bî-ḥad ʔıyâsı
biŐürüp ʔoyurur ol ġâzi nâsı
- olup aḥŐâm ʔâġıldı müslimânlar
hemândem oldu girdek ' aşıkânlar
- murâda irdiler ol Őâdiġânlar
ikisi ' ammi-zâde idi anlar
- 15 ʔalurlar bir zamân zevġ ile anlar
ki bir ġün otururdu pehlüvânlar
- daḥi meclisde seyyid mîr-i islâm
ġamusı ḥâzır idi ḥâŐıla 'âm
- ʔapudan girdi bir çâvuŐ hemân dem
didi devlet size yâr ola her dem
- yabandan geldi ibrahim'le manşûr
içerü gelmege diler çü destûr
- erenler anlara hep virdi destûr
ʔapudan girdi ibrahim'le manşûr
- 41b olar cäsûs idiler müslimâna
giderdi ikisi herdem yabana

ne tedbîr eyler ise kayşer anda
haber islâma eylerlerdi bunda

didiler ma' mûriyye adlu şehre
varup itdük temâşâ ol diyâra

ki kayşer oğlu şem' ün adlu kâfir
çeri dirmiş başına anda vâfir

- 5 hisâbı biş biñ imiş taşra çadır
çıkarmış kim gele bu şehre kâfir

ulular ol la' ini komamışlar
daği azdur çeri cem' it dimişler

yavuz leşker getür atañ katından
ki kaldur ordıñı sen soñra andan

la' iniñ buraya gelmek merâmı
dir imiş yaqayım şâmâtı şâm'ı

dir ibrahîm ben islâmbol'a vardım
ki mihr-i bâbil'i ben anda gördüm

- 10 sürüp ol kayşer' iñ katına gitdi
yire tâcin urup şekvâlar itdi

didi biz bî-aded leşker direlim
varup islâmları urup kıralım

dinine oğlını döndürdi baṭṭâl
niçe leşkerleriñ yok itdi baṭṭâl

daği aḥmer gibi pehlüvânı
alup gitdi baturdı adı şanı

niçe itler kanın dökdi türâba
cihâna gelmege hem itdi tevbe

- 15 diyüp bu sözleri çok ağlar idi
kanı nâmûsı ' ar ey şâh dir idi

didi kayşer ki dört oğlanlarımı
şalup қоşam bile cümle çerimi

olar yıqsun kamu islâm diyârın
ki gârât eylesünler mâl u tavârın

daği hem ca' fer adlu ol cüvânı
kesüp başın helâk itsünler anı

- tâcım tahtım virem kim öldürürse
olur şâh bu işi her kim görürse
- 42a didi bu sözleri ben girü tırdum
gelüp toğrı malatya'ya irdüm
- benim daği cevâbım bu emîrler
‘ilâc görsiñ hemân bu işe sizler
- didi kim mîr ‘ömer taħmince leşker
sivas’a oldu mı imdi ber-â-ber
- bugün gelmezse dir yarın gelür o
ider ey pehlüvân niçe olur bu
- 5 turalum mı yaħûd karşı gidelüm
buña imdi niçe tedbîr idelüm
- didi seyyid ‘alemler çıkaralum
dirüp leşker hemân hâzır olalum
- yigirmi biñ kadar leşker direrler
hişâra karşı orduyı kırarlar
- sekiz biñ er şehir içre kıalurlar
kıalanı kıal‘a içinde olurlar
- gelür oldem evine ğâzi ca‘fer
eydür zeyneb beni elet ber-â-ber
- 10 ki sensüz tıramam ey pehlüvânım
semavâta çıkar âh u fiğânım
- baña ‘ışkıñ eşer kıılmış be-ğâyet
firâka tâkatım yok kııl ‘inâyet
- oțur evde deyüp seyyid revâne
olup yitdi çeri-i müslimâne
- muқaddem ki tâğa yine varurlar
kıazup ħendek piyâde oturlar
- tevekkül ħaқ ta‘âlaya kıılurlar
dibinde ol tâğiñ sâkin olurlar
- 15 bu yaña kıalmayup zeyneb kıararı
taleb kııldı be-ğâyet göñli yarı
- binüp ata yola oldu revâne
gelüp kıavuşdı ğâzi pehlüvâne

elin būs itdi qarşusına tūrdu
niçün geldiñ deyüben ğāzi şordı

didı hısm eyleme yoqdur qararım
helāk itdi beni bil āh u zārım

didı bil gelmez isem ben divāne
olup bī-şübhe qaçardım yabāne

42b cevābıñ zeyneb'in işitdi baṭṭāl
aña bir çādırı kurdurdu fi'l-ḥāl

irişdi irte küffārıñ çerisi
demire ğarq olupdı her birisi

var imiş şammās'ıñ bir pehlüvānı
adı bilād idi göndürmiş anı

anı biñ kāfire baş eylemişdi
varup cenk qaşusını aç dimişdi

5 görüp islām daḡı geydi yarāğı
dilirler baġladılar şolı şağı

binüp baṭṭāl daḡı bir yaña tūrdu
aña aḡmed tūrān'la cu' de vardı

ki 'abd-i vehhāb sa' d u dil-āver
ne' am müsā tavābil-i rüm ber-ā-ber

daḡı abdu's-selām hāşim gelürler
bahādur on iki er cem' olurlar

olar destürı baṭṭāl'dan dilerler
uralım bu çeriye bizi dirler

10 virür destürı baṭṭāl pehlüvānlar
hemāndem kükreşür şır mişli anlar

urur aḡmed tūrān na' ra muqaddem
sürür ardınca ol on bir dilir hem

girüp küffāra hep allahu ekber
deyüp tıġlar çeker on iki server

tamām üç yüz eri aḡmed tūrāni
geberdüp sıyl gibi aqıtdı qanı

daḡı yoldaşları ol pehlüvānlar
qırar çok kāfiri hem daḡı anlar

15 kimi mecrūh olup girü kaçarlar
yabāna ‘ārı nāmūsı şaçarlar

tamāmen seyyid’e geldi dilirler
du‘ālar anlara çok itdi server

bilād sağ kırtılup şammās’a vardı
kağıyup meclisinden anı şordı

didı la‘net seniñ cāniña olsun
mesiḥ saña bu sa‘at hışım kılsun

on iki erden eyledük firārı
ki şaçdıñ yabāna nāmūsı ‘ārı

43a bilād eytdi gelipdür cenge aḥmer
bilürsiz karşı turmaz aña bir er

olup şammās işbu cevāba ilzām
kurup orduyı kaldı anda aḥşām

getürüp ḥamrı anlar eyledi nūş
olur şammās la‘in gāyet de sarḥoş

ider bir ilçi biz imdi şalalum
o baḥḫāl gāzi’ye tiz gönderelüm

5 var idi bir bahādur pehlüvānı
şubuḥ adı çağırdı şammās anı

yazup nāme қоşar hem kırk kişi ol
biti içre yazar çok lāf-ı güzāf ol

yazar kim mīr ‘ömer ol ca‘fer’i sen
hem ‘abd-i vehhāb adlu ol piri sen

ikisin bağlayup göndür bu yaña
virem re’yi leşkeriñe daḫi saña

eger yok dir iseñ şehrin yıkam ben
ura kıra varup şām’a çıkam ben

10 daḫi hem ka‘be’ñiz oda uram ben
medīne mekke ḫalkın hep kıram ben

anı aldı şubuḥ oldı revāne
irişdi ḫendege mel‘ün divāne

ki cu‘de bekcisiydi urı tutdı
alup ol kırk ḫāmı mīre getürdi

şubuh şammās bitisin mīre şundi
biti begler arasında okındı

cevābın nāmeniñ işitdi battāl
kızardı rüyü girü durdı derhāl

- 15 şūbuḥ'ı kırk eri islāma da' vet
idüp mel' ūnlara pek itdi şiddet

la' inler herze sözler söylediler
ölüm yegdür bize bundan didiler

idüp cellādlarına emri battāl
ki boynın kırk eriñ urdurdı fi'l-hāl

şubuh'ıñ burnını daḥi kulaḡın
kesüp virdi eline hem dudaḡın

çopān köpegine döndürdi anı
kaçup gitdi idüp zārı fiḡānı

- 43b yazup bir nāme virmişdi eline
yazubdı çok cevāb ol la' ine

dimişdi ey la' in şem' ūn u şammās
merāmım añlañız ey kavmi ḡannās

baḡuben rūmi islāmbol'a varam
kırup ḡalkın şehrin oda uram

aşup atañızı hep deyrlerini
yıkup mescid kılayım yirlerini

- 5 gelüp bizim dīni maḡbūl kılasın
elimden cān ḡalaşını bulasın

şubuh ol ḡal ile şammās'a yitdi
olan bu mācerāyı şerḡ itdi

ḡati ḡavflendi şammās ol bu işden
şarardı beñzi gitdi ' aḡlı başdan

didı çok ḡorkısız millet imişler
benim ilçime bu iş eylemişler

bular şayed olur bize zārı
yıklarlar cümleten şehri diyārı

- 10 var iken yüz şuyı girü gidelim
bu kavm ile şavāşı terk idelüm

didi şem'ün ne herze söylediñ sen
ki 'ârî nâmusı terk eylediñ sen

seni bunda muqaddem öldüreyim
dönüp bu leşkere kendim urayım

buyur leşkeri girdi şilaha
binüp şâf bağladılar şolı şağa

görüüp kâfirleri islâm çerisi
kamu atlandılar ufağ irisi

15 virüp arqaların ol tağa anlar
düzildi şağa şola pehlüvânlar

bu tağıñ şarplığın gördükde şem'ün
var idi bir diliri kıati azğun

serâbil idi adı tiz çıkardı
seçüp biş biñ yarar er aña virdi

didi işbu tağıñ sağ yanını sen
alup aqıt bu islâm kıanını sen

dağı nemrud adı bir er getürdi
seçüp biş biñ eri hem aña virdi

44a tağıñ şol yanına hem anı şaldı
dağı kendü nağâra kös çaldı

çeküp orta yerinden leşkerini
ki düzdi şağa şola erlerini

urup na'ra tağı anlar şararlar
aşağı sünniler taşlar yuvârlar

niçe kâfirleri taşla kırarlar
kimi ölür kimi mecrûh iderler

5 kıarañuya degin cenkler iderler
döner yerlü yerine iki leşker

var idi sercâili adlu mel'ün
kıati çok lâfi güzâflar itdi mağbün

olup ırte yine meydân bezendi
la'inler şilâhıñ geydi düzendi

bu yaña oqıdı islâm ezânı
namâzın kıldı hep piri cüvânı

binüp hendek içinde çıkdı anlar
düzildi şağa şola pehlüvânlar

- 10 urur karşıya karşı pehlüvânlar
sürer küffâr içinden atı bir er

bu yaña mûşâ ibni cu' de ol an
sürer at gösterür bir hoşca devrân

yıkar bir darb ile bu mûşâ anı
anıñ ardınca hem kırk pehlüvânı

helâk eyler kâmusın bî-amânın
ağıdur siyl gibi meydânda kanın

sürüp at aña sünbâṭ adlu kâfir
ider mûşâ ile ol cengi vâfir

- 15 zebûn encâmı mûşâ anı eyler
olam islâm deyüp yalanı söyler

ider destûr baña dir çadırıma
varup virem haber imdi çerime

gelüp anlar ile islâm olayım
muḥammed dinini maḳbûl kılayım

sözine mel' ünîñ mûşâ inandı
la' îniñ sözini ol ṭoḡrı şandı

hemân mûşâ la' îne virdi destûr
selâmet küffâr içre vardı mezbûr

- 44b didi şem' ün bu kim meydânı ṭutdı
bu deñlü pehlüvânı ḥâke katdı

bahâdur bir kişi olsaydı bâri
ki hiç çekmez idüm ben âh u zârı

bir er yok mı buña tîz karşı vara
çalup meydân içinde iki yara

varıdı târiyûn kâfir dil-âver
sürüp at mûşâ'ya geldi ber-â-ber

- 5 süñü gürz hem kılıcla kıldı ḥamle
hemân kalḳanı aldı mûşâ cümle

nevbet kendüye döñdi tîḡla çaldı
başından gögsine dek iki yarı

vaqit oldem olup öyle ezānı
mü'ezzinler oqıdılar ezānı

alup abdest cümle ehl-i islām
qılır öyle namāzın hāşile 'ām

var idi mūşā'nın 'ammisi oğlu
muḥammed adı geydi cevşenini

10 sürüp at meydāna gösterdi cevlān
şağa şola sürüp ol itdi devrān

çağırdı ey la' inler yoq mı bir er
benimle eyleyüp cengi vire ser

didı şem' ün ya sünbāt nūrı nārı
süresin şuña sen var qarşu bārı

çevirme yüz deyüp tenbih itdi
binüp sünbāt bi-dīn meydāne gitdi

qılıçla gürz ile üç ḥamle itdi
muḥammed ḥamlesini meni' itdi

15 zebūn itdi muḥammed aḥir anı
yine düzdi la' in mekri yalanı

didı kim yā muḥammed dünki gün ben
şavaş mūşā ile itdim işit sen

anıñla eyledüm qavli qarārı
didim islām olam hem saña yārı

muḥammed dir gel imdi maqbūl
didi var git gelüp olam hem saña qul

diyüp mūşā'ya didügi yalanı
muḥammed'den la' in qurtardı cānı

45a muḥammed bu yaña seyyid qatına
ḥaber virdi bu işi ḥazretine

didı seyyid saña ol ḥile itmiş
bu lu' biyle qaçup küffara gitmiş

olup aḥşam iki leşker dönerler
gelüp yerlü yerine hep qonarlar

namāza müslimānlar meşgūl
kimisi şübḥa dek gezdi qaraqol

- 5 olup irte yine şaflar kırıldı
iki leşker binüp meydâne geldi
- muḥammed müslimānlardan sürür at
silahşorlık idüp gösterdi heybet
- çığırdı ey la' in sünbaṭ yalanı
deyüp dün kırtarursıñ baş u cānı
- olam islām deyüp itdüñ firār sen
beru gel cenk idek ey ḥilekār sen
- er isen kırtarañuz baş u cānı
bu def' a diñlemem mekri yalanı
- 10 muḥammed sözini şammās işitdi
dönüp sünbaṭ la' ini ta' ziz itdi
- didı mekr ile düşmāndan kaçarsın
urup lāf güzāfı şadra geçersin
- öñinden düşmānıñ itdiñ firārı
utanmaz toğrısın di bunda bāri
- var idi bir la' in inṭāk-ı tāhir
muḥammed üstine at sürdi kāfir
- aña gürzin ḥavāle kıldı ol an
muḥammed şavdı ol gürzini asān
- 15 dönüp nevbet muḥammed gürzi urdı
darılup ol la' in pis mürdi oldı
- dönüp devrān idüp meydâne geldi
urup na' ra bir er maṭlūb kıldı
- gelüp kāfirleriñ bir pehlüvānı
cehennem kelplerine virdi cānı
- daḥi ardınca birin hem birini
muḥammed yıkdı altı erlerini
- ki şammās kaçıyup sünbāṭa muḥkem
didı meydāna var cenk eyle bu dem
- 45b varup al başını yā vir başıñ sen
dilerseñ yok tamam idem işiñ ben
- binüp meydāne vardı çār-ı nā-çār
dilire tiğ ile çaldı o bisār

tutup kalķanı karşı muħammed
ider asanlığıla đarbını red

deger nevbet muħammed pehlüvâne
çalar bir tığ la'îne 'aşıkâne

- 5 kesüp kalķanı budına tokundi
yiyüp zahmı yüzün kaçmağa döndi

depüp atın la'ın başlar firāra
görüp islām ider ĥamd girdi-ğāra

la'ın şammās çerisine buyurdu
depüp at çok la'ın meydāna girdi

ķamusı bir uğrıdan ĥamle kıldı
diliri cümlesi araya aldı

görüp bađđāl-ı ġāzi işbu ĥāli
aının hiç kalmadı şabrı ķararı

- 10 binüp ata urur bir na'ra ol dem
aının ardı şıra aħmed tıran hem

ki 'abd-ı vehhāb ile cümle islām
kılurlar ĥamle ol dem ĥāşile 'ām

şavaş eyler olar aħşām olunca
çalarlar gürzi tığ kollar ķalınca

ħudā islāmlara eyler 'ināyet
iderler kāfiri mürdi nihāyet

olup aħşam iki leşker dönerler
gelüp yerlü yerine hep ķonarlar

- 15 görüp birbirlerin sağ müslimānlar
kılurlar ĥamdi ĥaķķa şükri anlar

ider şem'un görüñ kim işbu nār-ı nur
bizi islām ķatında eyledi ĥor

iki leşker düzerler ķarakolı
gezerler irteye dek sağı şolı

olup ırte yine meydān düzendi
dilirler cevşenin geydi bezendi

sürer at meydāne şem'un muķadde
'alem şancaķ iki yüz ķulları hem

3a ber-â-ber aldı ikiyüz yedekler
eyer üstünde var cümle gümüş zer

ikiyüz kula zer kuşak kuşatdı
düzüp şâğı şolını sürdi gitdi

la'în bu şöhretiyle 'azm-i meydân
idüp islâmlara gösterdi cevân

binüp aḥmed ṭurân meydâne sürdi
görüp şem'ün öginden gidi virdi

5 anîñ şammâs yüzine çok tükürdi
la'în başın şalup maḥzunca ṭurdı

kaḫıyup didi şammâs ben varayım
ölem yaḥud anı iki yarayım

gelüp sercâ'îl ol demde irişdi
amân gitme deyüp pâyına düşdi

recâsın diñleyüp şammâs oṭurdı
binüp ol sercâ'îl kendüsi sürdi

hemân karşıladı aḥmed ṭurân'ı
görenler ḫayrâne kaldılar anı

10 firenk şâhı idi ol ḫadd-i kâmet
bahâdır şâh idi şâhib-şecâ'at

didi aḥmed ṭurân'a kim yâ aḫmer
revâ mıdur saña hiç böyle işler

atañ dedeñ dinin girü ḫoyasıñ
gelüp şimdi bu câzûya uyasıñ

gel imdi ben seni alup gideyim
recâ töhmetleriñ beğden ideyim

bu yanı diniñe gir 'izzeti bul
virür şâh saña beglik hem daḫi ḫul

15 hemân siḫr eylemişdür saña baṭṭâl
idek efsûn ola her siḫri ibṭâl

didi aḥmed ṭurân kim diñle ey şâh
baña in'âm ḫıldı biz'zât allâh

küfr içre ḫalup olmuşdum 'âşi
ḫudâm virdi baña andan ḫalâşı

gelüp islām'a buldum doğru yol ben
var ise devletiñ gel sünni ol sen

ki dirsiñ seyyid-i baṭṭāl'a seḥḥār
velâkin yoḡdur anda öyle ef'âl

3b sözi hem dīni doğru pehlüvândur
'asırda şübhe yoḡ şāhib-ķırândur

seni gel iletem imdi ķatına
gelüp islām'a ķul ol ḥāzretine

saña ikrām çoḡ eyler ķamudan
ḥalâş eyle daḡi cânıñ ŧamudan

sözine ŧınmadı aḡmed ŧurân'ıñ
hücüm üstine aḡmed itdi aniñ

5 süñü aña ḥavāle ķıldı aḡmed
la'ın aniñ süñüsin eyledi red

şavar aḡmed daḡi ķarbını aniñ
şavar sercā'il hem aḡmed ŧuran'ıñ

iderler bī-ķıyâş cengi cidāli
ki ķalmaz aḡmed'ıñ ķolda mecāli

zebün sercā'ile encāmı oldu
ŧavābil at sürüp meydāna geldi

uruben gürzile anıda yıḡdı
hemān birisi daḡi ķarşu ķıḡdı

10 gelen mü'minleri bir ķarbda mel'ün
yıḡınca sünniler hep oldu maḡzün

görüþ bu ḥāli baṭṭāl urı ŧurdu
binüp ata hemān bir na'ra urdu

işitdi na'rasın sercā'il oldem
ŧaḡıldı 'aḡlı mel'ün oldu sersem

ķamu islāmı kāfir oldılar māt
daḡi hem ķan ķaşandı cümleten āt

daḡi sercā'il atı ķan ķaşandı
bu ondan ürküben vaḡşiye döndi

15 atup üstinden anı depme urdu
kel imiş başı murdārıñ yarıldı

özin gücle düşirüp şîr gördi
ki sen kimsiñ deyüben aña şordı

didi ğāzi benem seyyid-i baṭṭāl
muḥibbi müslimān küffāra ḳattāl

didi mel'ün seni çok isterem ben
beru gel saña erlik gösterem ben

ḥavāle ol sünü baṭṭāl'a ḳıldı
şavup ğāzi növbet kendüye geldi

46a giderken bir iki er daḫi gördi
olardan şammās'ı ol daḫi sordı

ḥarecne şehrine dirler gidipdür
ki ol ḳayşer-i rüma 'azmi idüpdür

atın baṭṭāl çevirdi ol diyāra
giderken gördi bir ulu mağāra

atın pinhān idüp piyāde gitdi
ḥarecne şehrine ol vardı yitdi

5 daḫi şammās babasına irişdi
elin öpdi la'ın ile görüşdi

didi baba beni seyyid-i baṭṭāl
esir itdi getürdi başa çok ḥāl

mesih yardım idüp ḳurtardı cânım
revān eylerdi yoḳsa ḳara ḳanım

söküp zencir ḳasd baṭṭāl'a ḳıldum
yoğ idi anda 'avratını çaldım

getürdüm ḳızı ammā bunda baṭṭāl
gelir bu rüma ol bi şüphe herḥāl

10 bu def' a nā-bekārı öldürem ben
cihānda adı şanın ḳalduram ben

atası diñleyüp ğāyet olur şād
olur ḳalb-i ḥabīşi ḳati abād

var idi üç ḳızı biri ketāyün
ikinciniñ adı daḫi hümāyun

kiçinin adı daḫi māh-peyruz
ḳamudan küçük idi ammā ol ḳız

virürler zeynebi ol kıza konuğ
hamāma eletüp hizmet ider çok

15 getürdi zeyneb'e çok zībā tonlar
idüp ' izzet yedürdi dürlü honlar

ikisi bir iki gün anda kaldı
ki baṭṭāl bu yaña çarşuya geldi

bakar karpuz şatar bir ihtiyār er
virüp bir para karpuz aldı ca' fer

kesüp yemeklige anda oturdu
yigit kimsiñ deyü karpuzcu sordu

erenler şahı dir şammās kuliyam
anıñ katında gāyet sevgülüym

46b bozulduğ müslimāna gitdi mālım
ki şöḥbet etmege yoğdur mecālım

anıñ çün qalmışam ben böyle ' uryān
gözimden māl acısı ağıdur qan

didi karpuzcu şammās daḥi gelmiş
çalup baṭṭāl hātūnıñ hurrem olmuş

ḥalīfesin helāk idüp diyārın
yıkup gārāt idem dir cümle variñ

5 daḥi baṭṭāl derisin üzdürem dir
başup şaman cihānı gezdürem dir

bu gün ol ma' mürıyye'ye gidecek
malatya şehrini evvel yıkacak

erenler şahı pīrle dostlık itdi
evine seyyid'i alup eletdi

gice karpuzcu pīr uyğuya vardı
yerinden şah-ı merdān urı tırdı

sarāy-ı kayşer'e ol vardı nāgāh
bakup gördi oturur daḥi ol şah

10 anıñ dört oğlu yanında oturmuş
olar cevherlü tāk başına urmuş

yanar altun gümüşden şem' adānlar
iderdi seyyid'iñ medḥini anlar

geçüp bir pencereye daği vardı
ketâyun'la hümâyun anda gördi

o kızlar daği kendüyi añarlar
cihânda yoğ işi erlikde dirler

geçüp bir pencereye daği vardı
nazar ol odanıñ içine kıldı

15 bağar kim anda daği var iki kız
biri zeyneb birisi mäh-peyrüz

giyenmiş hâtünü kıymetlü tonlar
oturur mäh-peyruz ile anlar

bağar kim bir varak çıkardı peyrüz
şamı şüret yazılmış anda düpdüz

ki kendi şüreti daği yazılmış
daği yazanlarıñ şekli düzilmiş

şamı islâmlarıñ şüretleridür
yazılan hep malatya serveridür

47a görüp bağtâl ta^c accüb itdi gâyet
didi vardur bu işde daği hikmet

eline zeyneb'in kâğıdı virdi
bağup zeynep daği bu hâli gördi

didi zeyneb bu şüretler şamısı
hep islâm şüreti kiçi ulısı

buları kande gördiñ böyle yazdıñ
malatya mîrleri şeklini düzdüñ

5 didi peyrüz tamâm kırık gündür bu gün
görüp düş beklerim ben gâzi yolın

muhammed muştafa'yı düşde gördüm
olup ^c aşık anıñ katına vardım

dirülüp işbu şüretler katına
şamı hizmet iderler hazretine

didi mücde size kim pehlüvânlar
baña ümmet olan ey şadıkânlar

hudâ uçmağını virdi biliñ siz
harâm oldu şamu agâh olıñ siz

didüm ben yâ rasûlu'llah ' inâyet
10 kıllup baña dağı sen eyle himmet

beni vir işbu islâmın birine
anıñla varayım uçmağ yerine

didi şây kırk günü odaña her kim
gelürse bil seni ben aña virdüm

deyüp böyle baña ol mücde kıldı
tamâm kırk gün bu gice uşda oldı

hudâdan gelme hağ peygamber ise
hemân gelsün kapuda kim var ise

15 didi bağğâl ki amennâ rasûldür
hudâ`dan gelme dağı aña kıldur

cenâb-ı bâri'nin peygamberidür
dü-`âlem fağridür hem rehberidür

deyüp böyle iner ol nerdübândan
gelüp zeynep'le peyrüz karşı anda

nazar peyrüz idüp şâh-ı emire
olur biñ cân ile ' aşık dilire

kızi biryân şeker şerbeti ol
getürdi dürlü leziz ni`meti bol

47b yidiler cümle yarar malları hep
kıamu düşirdiler peyrüz'la zeynep

ğaffif yüğde bahâda çok olanı
mişâl-i altun gümüş rağt şem 'adânı

kıoyup şandüğa anlar tãmâ çığdı
divâra bir kement ğâzi birağdı

kemend kıutup aşığa hem inerler
inüp her biri bir ata binerler

5 bir ata yükladiler dağı mâlı
sürüp andan kıutarlar toğrı yolu

giderler irteye dek yolu vâfir
bağalım bu yaña neyledi kâfir

uyandı dâyesi peyrüz'ın ol dem
ğörüp kıız yirini boş oldı sersem

idüp feryād haber ol şāha virdi
la 'in dört oğlını başına dirdi

daği hep beglerin ol cem' itdi
otuz biñ er bular ardiñca gitdi

10 didi kayşer yitüp bađđāl başını
kesüp anıñ bitürin tiz işini

kesilmiş başını kimde göreyim
tácım tağtım kamu aña vireyim

bu yaña irteye dek gāzi gitdi
gelüp ol bir piñar başına yitdi

gāzi vağit olup abdest aldı
namazın çeşmeniñ başında kıldı

otuz biñ leşkeri küffār hemān dem
gelür silağı tonı çati muğkem

15 bağup ol leşkere şarşuda bađđāl
görüp sāzı şilağın giydi derđāl

şilağ geydürdi hem iki nigāra
şıgınuğ şurdılar perverdi-gāra

atın şammās çeriden şaşra sürdi
irişdüm uş deyüp bir na' ra urdi

dir ey řattāl bu kez virmem amānı
şakın kırtulmağa itme gümānı

didi peyruz baña ey şāh-ı merdān
virüp destur cenābın eyle seyrān

48a bu önce at süren er şardaşımdur
anı yıkmağ benim imdi işimdür

şakın hiç çekmegil ğam ey dil-aver
seniñle eylerem cengi ber-ā-ber

kıza destür virdi şāh-ı merdān
sürüp şammās'a çarşu vardı ol an

řavāle eyledi peyruz süñüyi
atından yıktı ol ehl-i şamuyı

5 güc ile toğrılup ol gidi virdi
kiçi şardaşı řoşañtini girdi

anı daħı urup bir arpla yıktı
buğur rāmin sürüp at karşı çıktı

ata bir ardaşı idi bu nigārīñ
didi ey māh-ı peyruz yok mı ‘ārīñ

cihān içre olursiñ böyle rüsvāy
saña la‘ net ider yoħsul hem bay

atañı añanı koyup gelürsiñ
turup ardaşlarıñla cenk kılursiñ

10 hemān şuretleri peyruz çıkardı
buğur rāmin eline şunu virdi

dişin ardaşına söyledi ol
resūli gördügin şerħ eyledi ol

düşinde kırk güne kavlı eyledügin
gelür baṭṭāl deyüben söyledügin

tamām kırk gün olunca pehlüvāniñ
gelüp olduğı gerçek muştafa’niñ

ķamusın söyleyüp dir ardaşım hoş
bu işi itmedüm ben hiç başı boş

15 idüp tecrībe bildüm bu dīni haķ
muħammed’dür resūlullah muħaķķaķ

bu baṭṭāl itdügi hep haķ işidür
sizinki cümle şeyṭān teşvişidür

benim yoksa neye var ihtiyācım
ulu şāh kıızı bir şāhib-i tācım

niçün terk eyledüm ben tācı taḥtı
ķaraveş ķulları hem māl u raḥtı

niçün terk eyledüm şehri diyārı
niçün ata idim nāmūsı ‘ārı

48b niçün atamı anamı koyaydım
ne tanurdum baṭṭāl’a uyaydım

çü bildüm haķ dini olduğın anıñ
peşin tıtdum anıñ çün pehlüvāniñ

buğur rāmin işitdi bu cevabı
aña kıldı te‘ālā fetih bābı

buğur rāmin heman barmağ getürdi
şehādet getürüp islāma girdi

5 gelüp baṭṭāl gözün öpdi diliriñ
buğur rāmin eliñ öpdi o şiriñ

didı destur baña vir şāh-ı merdān
oğul kız baş u cān yolında qurbān

sürüp at eyleyem merdāne cengi ben
cihānı eyleyem küffāre teng ben

görüp şammās la‘in bu hāli ol dem
tağıldı ‘aqlı fikri oldı sersem

qomañ bunı deyüp la‘in çığırdı
çerisi bir uğrıdan aña sürdi

10 buğır rāmin ile kız itdi hamle
ikisin cünbüşün işitdi cümle

erenler şāhı ol baṭṭāl-ı gāzi
dil-āver serveri merd-i hicāzi

quduz aşlan gibi haykırdı coşdı
urup bir na‘ra küffāra qarışdı

deyüp allahu ekber tığı ‘üryān
idüp ol eyledi meydānı pür qan

qanı siyl gibi eylerdi revāne
kimesne qarşu turmaz pehlüvāne

15 kime çalsa kılıç iki biçerdi
görenler heybetin cāndan geçerdi

añup kızla buğur rāmin hudā’yı
ururlardı tığı gürzi cidāyı

‘alemdara irişdi şāh-ı merdān
la‘ini iki pāre itdi ol an

görüp küffār çerisi itdi zārı
qaçup terk eylediler nāmūsı ‘arı

olar küffārı qovup çok qırarlar
binüp kāfirlerin bağrın yararlar

49a tutarlar biñ esir hem biñ eyü at
ider ol üç süvār böyle fütühat

çü fetḥ oldu dönüp şehre gelürler
görüp islâm kamu şādān olurlar

yidi gün toy idüp baṭṭāl-ı ğāzi
nikāḥ itdi daḥi peyruz-ı māḥı

ki girdek olıben irdi murāda
tamam oldu bu kıṣṣa hem burada

5 okıyup yazana hem yazdurana
ki diñleyen ḥuzur-ı müslimāna

murādın anlarıñ cümle vire ḥaḳ
size firdevs-i a' lāyı göre ḥaḳ

bu kıṣṣa ' abdu's-selam dardan ḥalaş olduğı

dilā bu ḥābı ğaflet içre ḳalma
uyup nefse belāya başı şalma

uyup nefse şaḳın olma divāne
ne yüz ile varasıñ ol divāne

bu nefsdür ki seni eyler avāre
bu nefsdür ki ider yüziñi ḳare

10 bu nefsdür ki şalar seni fikāre
sebebdür cānıñı sokmaya nāre

bilürsiñ saña düşmān nefs-i emmār
ḥazer mekrinden anıñ eyle her bār

var iken fuşatıñ di bir cevābı
ola bāri saña anıñ şevābı

emīr ğāziyān-ı şāḥib-ḳırānıñ
erenler şāhı ca' fer pehlüvānıñ

ki şerḥ it sīretini diñlesünler
o server rüḥına raḥmet disünler

15 muḥammed muşṭafa'ya hem şalāvāt
virüp şerḥ eyleñ bir bir ğazāvāt

dimiş kim rāviyān bu bāṭṭāl adı
çıkup erlige islām oldu şadı

varup kāfırleriñ şehrin virāne
idüp ḥoş şöreti çıktı irān'e

ḳamu islām aña idüp muḥabbet
olup ḳul eylediler aña bey'at

sefil ‘absü’s-selām ğāyet bi-çāre
olup dirdi gerekdür başa çāre

gönülden dir bir erlik itmeyem mi
varup baṭṭāl gibi iş ṭutmam mı

bu eslām seyyide yüz cümle ṭutdı
ḥalīfe hem anı ser-leşker itdi

be-ġāyet ḥor olup ben yurtda ḳaldım
erenler arasında maḥzūn oldum

5 idüp bu fikri atlandı yüridi
o vaḳt tarsus’da islām hem var idi

var idi ol şehriñ ulu begi
diliri çok ḥüseyn idi hem adı

sürüp ‘abdü’s-selām mazlūm bi-çāre
gelür bir gün o tarsūs adlu şehre

gelür ḳarşu aña şehriñ emīri
ber-ā-berdür yanınca hep diliri

sarāya ḳondurup ‘abdü’s-selām’ı
iderler mīr ile ḥayli kelāmı

10 muḥammeddür babası adı mīriñ
varıdı leşkeri on biñ o şīriñ

bekir’le yaḥyā hem naşr adlu bir er
gelür meclise bu üç ulu server

ṭurup ‘abdü’s-selām derdini söyler
elinden seyyidiñ şekvālar eyler

elimden mañşūbım dir aldı baṭṭāl
ḳati zūlm eyledi ol baña her ḥāl

olup server adı dünyāyı ṭutdı
beni nās arasında mahzūn itdi

15 didi naşr ibni ḥabbāb göster erlik
ki andan soñra maṭlūb eyle serlik

varup ḳayşer kızın çalup getürgil
serābil’iñ yaḥud işin bitürgil

la‘in islāmbol içre mu‘teberdür
ḳamu ruhbānlara hem daḥi server

yaḥud ʿ isā güninden ḳalma ḳandīl
ki vardur ol söyünmez māh ile yıl

yanar deyriñ içinde şubḥı şāmı
laʿ inler raġbet eyler ḥāş u ʿ āmı

50a yā bir put var ki zerden yapılıdur
içi hep misk-i ʿ anberle ṭoludur

görüḫ bu işleri ol puṭı çalġıl
ḥalīfeye hediye anı ḳılġıl

seni serleşker ider ol zamān ol
saña beyʿ at iderler şaġı hem şol

sefīl ʿ abdūʿs-selam tīz uru ṭurdu
şoyundu rūmiyān ṭonlara girdi

5 heman bu işleri çalmaġa gitdi
varup ol şehir-i islāmbolʿa yitdi

giderken uğruluġa derdi-mendi
ṭutup küffār urur boynuna bindi

ilettiler anı ḳayşer ḳatına
laʿ in iskence eyler ḥāzretine

ne ise geldügin bī-çāre söyler
anı ḳayşer şoyuben ʿ üryān eyler

buyurdu anda bir ḥām gön getürdi
gönün arasına bunu yaturdu

10 daḫi hem gerdürür zencīri melʿ ün
gön ile aşdurur miskini azġun

bir ucın deyre bağlar burca birin
fakīr ʿ abdūʿs-selam yaḳar cigerin

anı beklerdi kırk ruhbān dün ü gün
güneş urup ḳurur ġāyetde ḥam gön

sefīl ʿ abdūʿs-selamʿı pek sıḳardı
güneş hem miskiniñ cānın yaḳardı

iderdi gice gündüz āh u zārı
kimesne eylemezdi iʿ tibārı

15 meger bir naʿ lband anda var imiş
daḫi islām olup ol gizlerimiş

mehak hindî adına dirler idi
be-ğâyet sünnî islâm bir er idi

ne iş kim şehir-i islâmbolda olsa
la'în kayşer ne tedbîr anda kılsa

ki islâma haber ol er virürdi
hayır şer her ne olsa bildürürdi

malatya deyuben 'azmi eyler
gelüp 'abdü's-selâm hâlini söyler

50b idüp feryâdı figâni ol mîr 'ömer
dönüp yârenlere şerh anı eyler

erenler şâhı yaran haş u 'âmı
kamusı ağlaşur 'abdüs'selâmı

didî seyyid keder itmeñ bu işi
hudâm yardım kılsa asân işi

idiñ siz himmeti bu ben gedâya
tevekkül eyleyüp bâri hudâya

5 olursa ger meded perverdi-gârdan
varup kırtarayım ben anı dârdan

heman gâzi turup evine vardı
soyundu rûmiyân tonlara girdi

mehak hindiyi aldı ber-â-ber
revân oldu hemân yola iki er

ki şammâs deyrine anlar irişdi
gelüp şammâs heman karşı görüşdi

didî 'abdü's-selâm hâlini aña
dir eyle himmeti ey ata baña

10 olursa ger meded perverdi-gârdan
varup kırtarayım ben anı dârdan

didî şammâs kati müşkil umurdur
hallaş itmek anı gâyetde zordur

huda yardımcı ola saña her an
kamu güç işleriñ hak kılsun asân

yatup şammâsla hem ol gice gâzi
olur irte kılur anlar namâzı

didi buña kılursam ger ‘ ilâcı
toyuram ben tamâm biñ qarnı acı

15 ki biñ çıplağı dağı tonadam ben
nezîr olsun bu işleri idem ben

eger kim bu murâdım tañrı vire
tanıq olğıl ya şammâs bu nezîre

idem bu işleri allah yolına
meded eylerse bu miskîn kuluna

yağın islâmbol’a vardı dil-âver
meħak hindi yaniñca hem ber-â-ber

mağara içre atını da pinhân
eve şaldı meħâki şah-ı merdân

51a evine sağ şelâmet gitdi hindi
piyâde girdi islâmbol’a kendi

bağar kim bir mu‘azzam şah-ı bend var
anıñ orta yerinde ulu deyr var

tamâm dört yüz keşiş içinde qalmış
gelüp aħar diyârdan andan olmış

çoğı aq şakalı var ihtiyârlar
‘ilimde bî-nazîr hep cümle anlar

5 ‘ibâdet itmek için anda qalmış
oқыıyup her biri bir ‘ummân olmış

emîr-i pehlüvân şah-ı dil-âver
‘adu-yı kâfirin islâma hemyâr

çıkardı tonlarını itdi pinhân
geyindi egnine ol tonı ruhbân

kilise qapısına sürdi gitdi
keşişler qarşu geldi hizmet itdi

adı meftülmuğ bir er varidi
qamu ruhbânlara ol serveridi

10 keşişler seyyidi ana getürdi
gelişin niredendür didi şordı

didi beyt-i muqaddesden gelişim
adım şâmil oqumak cümle işim

anıñ ol şehirde bir ardaşı oğlı
var imiş tağşil eyleymiş o ilmi

şorar meftul anı şah-ı cihāndan
aber virgil baa sen imdi andan

didi seyyid seniñ ol sylediđiñ
simā-i şeklini vaşf eylediđiñ

15 benim ki ‘ilm-i tağşil anda ıldum
ziyāret un seni bu deyre geldum

işitdi szleriñ meftul emiriñ
ucup pdi iki eřmin diliriñ

ekup bağrına syler pehlivāna
yuzine gz yaşı olur revāna

la‘in şamil şanup şahib-ırānı
olur ma‘mur anıñ alb-i virānı

tuyan ruhbān amu diyre gelurler
dideñ ruseñ yā meftul ola dirler

51b ‘ilim bağşı o gun anda ılurlar
amusı seyyide ilzām olurlar

keşişler hep varup ayşer atına
ogerler pehlivānı pis zātına

iderler kim ‘aziz ruhbānı gelmiş
ii şaşrası hem ‘ilmile tolmiş

cevāb virur ne yirden aa řorsañ
mesih kendu řanursıñ anı gorsen

5 ilimde aa asağ angı bābı
hi irkilmez virur ol er cevābı

dirilup cümle ruhbān bağşı ıldığ
amumuz ol cüvāna ilzām olduk

didi ayşer ayaşofiya yarın
direm bāřıma miriñ cümle vāriñ

ziyāret eylesiñ ol dīn ulusın
‘isā dostı mesihini sevgülüsün

nařihat szleriñ anda idek gūř
bu ğamgīn gnlimüz hem eyleye hoş

10 şabaḥ ḳayşer ü şammās daḫi şem‘ ün
ve miṭran daḫi eblād adlu mel‘ ün

ve milād kürsisin hem daḫi anlar
ḳurarlar kim çıḳa üstine server

ziyâret çün bular ḥâzır olurlar
bu dîn düşmânları deyre gelürler

görüḫ anlar yüzün ol pehlüvânîñ
teni titrer ḳamu ḥarb-i imânîñ

taḡıldı çoḡımñ ‘aklı perîşân
olup ḡâyetde ḳorḳdı ehl-i küfrân

15 yıḳılmaklık ḳayşer rûyı tutdı
ḡulâmlar irişüp tutdı tırtıdı

elin bâṭṭâl’iñ ol öpmege gitdi
elin seyyid çeküp yeñin uzatdı

dir ey şâh dünyâ ‘ışḳı sende çok var
seven dünyâyı aḫiretde bulur nâr

elim degmesün aḡzıña yeñim öp
işîñ ‘ışyândurur zîrâ seniñ hep

yeñin ḳayşer yüzine sürdi gitdi
gelüp begler daḫi hep öyle itdi

52a iderler kürsiye bâṭṭâl’ı da‘ vet
buyur çıḳ bize dirler ḳıl naşîḫat

çıḳup ‘isâ dinince ḡâzi söyler
oḳur incil dönüben tefsîr eyler

görüḫ ḳayşer’le begler aḡladılar
mesîḫ kendüsidür bu şeyḫ didiler

ḳamusı aḡlayup cāndan geçerler
inince ḡâzi’ye altun şaçarlar

5 gelüp hoş ḳayşer’e işbu naşîḫat
be-ḡâyet seyyid’e eyler muḫabbet

ḳamu begler muḫabbet eylediler
saña çok aferin yâ şeyḫ didiler

tırup ḳayşer yakın seyyid’e geldi
şikâyet kendüyi kendüye ḳıldı

didî yâ şeyh kûlîz biz nârî nûra
yîne fursatî ol biz kûla vîre

iki yıldur bu oğlan oldî peydâh
helâk itdi niçe begler nice şâh

- 10 niçe ruhbânlarîñ başın kopardî
niçe adamlarım dînine girdî

dîniñ ulusısın ey hoca bizzât
tarîkîñ söyle bunîñ eyle himmet

hor itdi nârî nûrî eyle hürmet
ki yokdur ‘ asker imdi ‘ âri ğayret

‘ isâ ümmetleri yüz aña tıtdî
bu oğlan bizi kelpden alçağ itdi

merâmım bî-‘ aded leşker direyim
varup islâmları cümle kırayım

- 15 ol ođlanîñ derisin üzdürem ben
şamân başup cihânı gezdürem ben

halîfesin tıttup şehrin yıķam ben
ura kıra varup şâm’a çıķam ben

medîne mekke ehlin hep kırayım
daği ka‘ be’lerin oda yaķayım

deyüp böyle varur ol pehlüvâne
öpüp destin olur andan revâne

du‘ âlar itdi ğâzi aña dilden
velâkin eyledi la‘net gönülden

- 52b olup ağşâm dünün yarısı oldî
işıd ruhbânlara seyyid ne kıldî

çıkup ‘ abdü’s-selâm kıtına gitdi
nazar bi-çâreniñ hâline itdi

anı küffâr havâda gönle aşmış
kıriyup gön anı ğâyetde şıķmış

ķarañu bir yirde vardı çü tırdı
kıatı mişkil deyüp efkâra vardı

- 5 hüdâdan istedi ol isti‘ ânet
bir adam çıķa geldi ani sâ‘at

öpüp destin yüzini hāke urdu
ne ararsıñ didi bāttāl aña şordı

didi ey şır mehāki hindiyem ben
bu dün bir vāqı‘a gördüm diyem ben

muhammed muştafā rü`yama girdi
seniñ hālin haber ol baña virdi

didi bāttāl falān yirde turur ol
işine yardım eyle tiz tutup yol

10 uyandum uşda geldim bunda toğrı
kavuşdum saña şādık ol mäh-rū

buyur hizmet varise ben tutayım
yoluñda cānımı hāke қatayım

қulıñam ben seniñdür emr ü fermān
oğul қız baş cān uğrıña қurbān

didi seyyid bugün erlik zamānı
halaş idek bu dārdan pehlüvānı

görek biz tedbirin bu müşkil işe
bu er incinmeyüp aşığa düşe

15 mehāk itdi buyur var ise hizmet
bu din yolında ölmek baña ni‘met

didi bir iki mertek imdi bulğıl
dağı bir sim tıraşı hem getürgil

getürdi hindi ol sā‘atde anı
be-gāyet tutdı zulmet hem cihānı

erenler şāhı girü deyre geldi
қamu ruhbānları uyқuda buldı

kesüp ruhbānlarıñ hançerle başın
gelüp mertege bağlar sim tıraşın

53a varup babasını ol buldı başsız
haber geldi kim tahtda yoқdur ol қız

ne işdür bu deyü itdi fiğānı
dirildi başına pır ü cüvānı

ol oğlan atlanup öñce gelürdi
erenler şāhını arzū қılurdı

irişdi müslimānlar serverine
komañ deyüb üñ itdi leşkerine

- 5 alup orta yire bāṭṭāl'ı anlar
aña oqlar atarlar bi imānlar

urup bir na'ra ol şāh-ı dilāver
gelür ol mihr-i bānūs'a ber-ā-ber

süñü kıldı havāle pehlüvāne
tutup atdı süñüsin ol yabane

kılıcla anı çaldı şāh-ı merdān
kılıca tıtdı mel'un qarşu qalkān

kesüp qalkānını indi başına
başından yardı herdem ta döşine

- 10 iki pāre olup düşdi atından
görüp şeyṭān çerisi kaçdı andan

kovup anları vāfir gāzi kırdı
dönüp 'abdü's-selām katına vardı

du'ālar eyledi 'abdü's-selām çok
didi şāhip-kıransın aqranıñ yok

alup anlar küffār mālını
tutarlar tiz malatya yolını

gidüp bir gün irişdiler şehire
cem'i qarşu çıqdı iki şire

- 15 görüşüp şādı ḥurrem oldı islām
du'ā seyyide kıldı cümle ḥaş u 'ām

bu baṭṭāl erligin 'abdü's-selām'ı
ki şerḥ itdi olan hep mācerāyı

qabül islāmı eyler nūra bānu
dir allah bir resül muḥammed mäh-rū

nikāḥ itdi anı 'abdü's-selām'a
kavuşdı ol nigārı yüzi māha

tuyar islāmı kāfirler tamāmı
o baṭṭāl işlerini ḥaş u 'āmı

- 53b bu kışşa daḡı irdi intihāya
şalāvāt vir muḥammed mustafā'ya

oқыyup diñleyüp yazana ğaffār
‘ināyet eyleyüp göstermesün nār

bu kışşa fellāḥ oğlı muḥammed beg cengidür

gel ey dil bülbül-i cānñ uyarđıl
irişdi gül zamānı āh u zār kıl

5 dürişüp rüzi şeb gülşen talebe sen
kılup pes olma ğāfil ḥaḳ çalapdan

kıoyup ..... kıl gülşen arzū
murād virmez ḥaḳıḳaḳ kimseye bu

çü bildiñ yoḳ vefāsı rüzigārñ
di bir söz bāri ḳalsun yādigārñ

emiri pehlüvān şāh-ı dilirān
hüseyin ğāzi oğlu merd-i şirān

güzel sīretlerin di diñlesünler
anıñ pāk rüḥına raḥmet disünler

10 rivāyet eylemişler rāviyānlar
gören bu mācerāyı müslimānlar

fūlaḥ ođlu muḥammed mācerāsñ
deyüp şerḥ eylemişler māverāsın

dimişler şehr-i tarsus’da yārenler
dirilüp bir yire bir ḳaç erenler

geçen ğāzi bahādur pehlüvānlar
adıñ zikreyleyüp medḥ itdi anlar

kimi dir ki fulān ḥoşca er idi
kimi dir ki fulān ğāyet şir idi

15 ḫurup naşr ibni ḥabbāb daḫi söyler
öger baḫḫālī ğāyet medḥ eyler

didi kim bī-naẓir ol pehlüvāndur
‘asırda şübhe yoḳ şaḫib-ḳırandur

daḫi meclisde bir adam var idi
söziñ bilmez ‘aḳılsuz bir er idi

anıñ adı idi hem daḫi mevḫūr
didi baḫḫāl daḫi olmadı meşḫūr

babası ḳātili kim mihr-i babıl
olar üç ḳardaş idi kanlı ḳātil

- 54a gebertdi ikisin ġāzi biri var
adı mihrān bahādur namlı ġaddār
- olanlardan bu mel' ūn pehlŭvāndur
diyār-ı rŭmda ol ŧāhib-ķırandur
- anı öldürmedükce işbu ca' fer
dimem aña bahādur pehlŭvān er
- fŭlah oġlu muħammed pehlŭvānı
severdi bu söze tŭtmadı cānı
- 5 ġāzaplandı didi bu söz ne mevħŭr
söziñ bilmez ķiŧisiñ söyleme tŭr
- ögŭp mel' ūn bunca ey divāne
daħi terciħ idersiñ pehlŭvāne
- aña tenhāca imdi ben gideyim
bu baṭṭāl ' ıŧķına ŧavaŧ ideyim
- ' ināyet eyler ise baña sübhān
helāk ola benim tŭġımla mihrān
- binŭp ol azm-i ma' muriyye itdi
tamām on gün sürŭben yolu gitdi
- 10 giderken yolca gördi bir süvāri
selām virdi aña bu ŧehr-i yāri
- didi ol atlu kim ķande gelürsiñ
yalañuz ķande sen ' azmi ķılursın
- muħammed dir sivāsa'dur gidiŧim
benim vardur görecek anda işim
- ŧaķın mihran seni hiç görmesŭn dir
görŭnme sen aña öldürmesŭn dir
- muħammed dir ki ' azmim ol la' ine
kesem baŧın yāħud gire dinime
- 15 süvāri ķaķıyup çoķ herze söyler
ħavāle tŭġ fŭlah oġlma eyler
tŭġın asān la' iniñ eyleyŭp red
çalar bir ' āŧıkāne tŭġ muħammed
- ħıyār manendi anı iki bölđi
kesŭp baŧın sürŭp bir yere geldi

bağar kim bağlıdur diyriñ kapusı
kamu mermerle yapılmış yapusı

öñinde çeşme-sâr anın aqardı
alup abdest namāza anda tırdı

54b olup fâriğ namāzdan şeh-i yârı
görür deyriñ tımında bir nigârı

bağup ol kız daği bu şîri gördi
deyrin tımı ucında geldi tırdı

didi kanden gelüp kande gidişin
yalañuz bu maqamda var mı işin

tıramaz bu maqamda aşla insân
olırsa kendenüde biñ başla cân

5 yigit sen daği tırma bir yaña git
varup başka mağalde râhatı it

muhammed eytdi islāmam nigârı
gezerem mihrân için diyârı

tevekkül eyleyüp perverdi-gäre
anıñ kaşdıma geldim bu diyäre

didi kız atam adı mihr-i bâbil
atasın baṭṭâl'ın katlı itdi câhil

helāk itdi anı baṭṭâl dilâver
daği on dört begini hem ber-â-ber

10 bu gice düşte gördüm muştafa'yı
oluben müslimân buldum şafâyı

senin gelmekligiñ hem söyledi ol
geberdür mihrân'ı baṭṭâl didi ol

içinde bu deyriñ şâh kıızı çok var
kamusı hüsnile pek nāmūdârlar

ki meryem yolına bunda kalurlar
olar irkek sesinden şağınurlar

ta'âm mendille ol maḥbûb uzatdı
yitüp var git deyü hem tenbih itdi

15 gelüp mihrân seni hiç görmesün dir
la'ındür bir zarârı urmasun dir

muḥammed eytdi mihrān ḳānde söyle
yirin anıñ baña sen ta' rīf eyle

didi kız şol tağın ardında mihrān
ider kırk ḳullarıyla anda seyrān

muḥammed eytdi mihrān'ı bulursam
kesüp başın anı bī-cān kılursam

olur mısıñ benim ey şah-ı ḥübān
benimle eyle imdi ' ahdı peymān

55a didi kız baṭṭāl ol mihrānı ancaḳ
helāk eyler naşīb ḳılmıñ anı ḥaḳ

saña mücde rasūlullah virüpdür
beni saña düşimde irgürüpdür

muḥammed bu sözi kızdan işitdi
vedā' idüp tağı ol arzu itdi

gelelüm bu yañadan müslimānlar
dirülüp bir yire ḡam çekdi anlar

5 didiler bu muḥammed tenhā gitdi
la' in mihrān için ol ' azmi itdi

olupdur bellü söz nāmı nişānı
suāl itmez kimse pehlüvānı

ṭurup baṭṭāl ḡāziye giderler
muḥammed ḥālin aña şerih eyler

hemān ol bindi rūmi ' azmi ḳıldı
gice gündüz sürüp ol diyre geldi

yine ol kız baḳup seyīdi gördi
muḥammedden ḥaber ol aña virdi

10 didi düşte resūli gördigin hem
fülāh oğlına kendin virdügin hem

deyüp islāmıñın dir ey dil-āver
muḥammed gitdi tiz ardınca tiz var

olır şāyed aña mihrān zārarı
helāk eyler la' in ol nāmudarı

binüp seyyīd anıñ ardınca vardı
muḥammed bu yaña ol tağı aştı

bağar kim kırılı kırmızı çadır
öñinde dağı bir günlük bahadır

15 otururdu hem dağı bir kürsi altun
oturmuş üstine mihrân-ı mel'ün

tutar divânı karşusunda kırık kul
bişer av etleri 'işrettedür ol

muhammed tağ başında kim görindi
la'ın çok kaçıyup ağuya döndi

didi kim şol süvâr kimdür tutuñ siz
kesüp başın tenin anda aluñ siz

binüp bir kulu aña karşı geldi
havâle servere ol tiğ kıldı

55b la'iniñ darbını asân idüp red
çalup iki böler anı muhammed

şalar bir kul dağı hem aña mihrân
çalup anı dağı tiz itdi bî-cân

yidi kul birbiri ardınca öldi
komañ deyüp otuz üç kulu şaldı

şamusı tığların 'üryân kılurlar
fülâh oğlın ara yire alurlar

5 muhammed at depüp allahu ekber
deyüp yıkdı yigirmi kulu ol er

şalan kaçup yüzün mihrâna döndi
la'ın çok kaçıyup atına bindi

muhammed itdi yârab yok mecâlim
yoruldum çok 'ayândur saña hâlim

bu kırık kula niçe vaktüdür vurişdum
zaif vaktimde bu kelbe irişdüm

şefi' eyle habîbiñ muştafâyı
resûliñ şadıkiñ bağr-i vefâyı

10 kamu dertlülериñ dermânı sensin
zaif bî-çâreler sübhâni sensin

dir iken böyle bağğâl çıka geldi
sünü mihrân havâle aña kıldı

fülâh oğlın alup yabâne atdı
başıñ kesmeklige üstüne gitdi

heman seyyîd bakup bu hâli gördi
turup bir ra^c d-vâri na^c ra urdı

ki titretdi zemîni asumânı
ol mel^c ûniñ serâsim oldı cânı

15 öziñ düşürdi çok dehşet itdi
sürüp baṭṭâl hemân mel^c ûna yitdi

eliñ çek yâ la^c in didi çağırdı
hemân baṭṭâl'a döndi karşı vardı

saña virem didi bir armağânı
er iseñ kurtar imdi sen de cânı

süñü mel^c ün havâle aña itdi
şavup seyyîd hemân bir yaña gitdi

üzeñgüden ayak çıkardı baṭṭâl
yetişüp ol la^c ine urdı derhâl

56a hemân atdan aşağı anı yıkdı
şâhin mişli aniñ gögsine çıkdı

ki mihrân göz açup baṭṭâl'ı gördi
ki sen kimsiñ deyü baṭṭâl'a şordı

didi seyyîd benem baṭṭâl ki tanı
hemân tiz^c arz kılgıl sen imânı

dir isen yok kesem şimdi başıñ ben
kim itlere yedürem pes leşin ben

5 o mel^c ün ağzın açup herze söyler
kesüp başın teninden başka eyler

ayağına muḥammed geldi düşdi
aniñ seyyîd gözün öpdü görüşdi

o dem aniñ nesi varsa alurlar
hemân andan yola revân olurlar

sürüp anlar yine ol diyre geldi
hemân ol kız çıkuben karşı geldi

ayağına düşer baṭṭâl'ın ol kız
hep islâm oldı kızlar anda düpdüz

10 didi kırk kız daği kırk müslümān er
hāpişdür bunlara yatur cümle anlar

hemān tūrdı o islāmlar çıkardı
bu kırk kıızı o kırk islāma viridi

binüp t̄arsusa cāfer ʿazm kıldı
ali t̄uyup binüp t̄iz karşı geldi

sürüp şehre ʿali ile gelürler
yiyüp içüp şafā anlar kılurlar

bular böyle iken bir gāvğa çıktı
dönüp baṭṭāl ʿali yüzine baḳtı

15 ʿali dir bir laʿīn şarb bunda vardur
ki çok yavuz kişüdür nāmudārdur

deñiz semtinde bir ḳalʿa varidi
hārāb olmuş o bir tenhā yeridi

gelüp melʿūn anı taʿmīri kıldı
hārāmi başına anıñ dirildi

adı sünbaṭ laʿīn hiç rāḫat olmaz
yıḳar yaḳar cevābın kimse virmez

didi yardım kılursa baña allah
ki şerrin ḳalduram ben inşa`allah

56b malaṭya şehrine bir nāme şaldı
sürüp peyk mīr ʿömer ḳatına geldi

peyikden nāmeyi mīr ʿömer aldı
oḳıyup mihrān için hurrem oldu

gelür ʿabdü'l-vahāb aḫmed t̄urani
bu beg düşürdi üç yüz pehlüvānı

t̄avābil cuʿde dört oḳlanlar ile
saʿīd ʿabdü's-selām naşr oḳlı bile

5 çıkup tarsus'a bunlar ʿazim eyler
hüseyn oḳlı ʿali cemʿitdi yüz er

hemān baṭṭāl ʿali hāzır olurlar
ki binüp sünbaṭa ʿazim kılurlar

baḳar on biñ ḳadar ḳonmuş oturur
atın başıñ çeküp ol ḳāzi t̄urur

bu yüz adam hemân dört baḥş olurlar
gice yarusı ŧeb-ḥünlar kıılurlar

dögüp nağara dört yandan girerler
firenkler birbirini hep kıırlarlar

10 hemân sünbâḫı cenkde ğâzi buldu
urup bir ḫarb atından tîz yıkıldı

ğulu idüp firenk sünbâḫı buldı
la'ınler tîz kaçup kal'aya geldi

ķapuyı berkidüp tenhâ olurlar
bıraķup mâlları hep ḫağılurlar ,

firenk mâlını hep cem' itdi anlar
bu ķal'aya bulalum dir yol anlar

ḫolaşup dört yanın baḫḫâl gezdi
nola fırsat bulam buña dir idi

15 baķar kim ķal'aya aķardı bir su
sürüp suyu gider arduńca çün bu

baķar ŧu bir delüğe vardı girdi
meğer sudan çâre ola dir idi

atıñ pinhân idüp ḫonın çıkardı
diyüp allah delüğe vardı girdi

tevekkül ğâzi allaha kıılurdu
aķup su bir sarnıca dökilürdi

aķup seyyîd sarnıca vardı düşdi
sovuķ idi ki zaḫmet ḫadden aşdı

57a baķup gördi bu er bir nerdübânı
hemân çıkdı cihanıñ pehlüvânı

biraz ḫurup nażar dört yaña kııldı
bakâr kim bir ķarıcuk çıkageldi

bir oğlı ol ķarının pes vâri idi
olup ğâib ķarı işi zâr idi

bi-izni'llah aña beñzetti ķarı
görüp baḫḫâl'ı feryâd itdi ķarı

5 didi cânım oğul sen ķande gitdiñ
bu pîri sermesâr sen yola atdıñ

didi bu sözleriñ vaqti degil git
üşümişem ki var ateş hâzır it

üşüdüm ben gel ev içre götür dir
başup üstüm beni evde yatur dir

benim geldüğimi hiç söyleme sen
varup bir yirde hiç şerh eyleme sen

qarı vardı ta'âm aña getürdi
yidürdi yir yapup anda yaturdı

10 yatup gâzi çü rāhat oldu qaldı
firenk oğlu tonın giydi çıktı

sürüp sünbāt sarayına bu vardı
la'ın sarhoş idi gāyetde gördi

şarap keyfi ile laflar ururdu
yarın öldüreyim baṭṭāl'ı dirdi

der iken böyle geçdi keyfi yatdı
tağıldı qulları yerine gitdi

baqar baṭṭāl ki sünbāt hāli qaldı
deyüp allah başı ucına geldi

15 uyurken kılıcın anın çıkardı
uyanup baş ucunda anı gördi

didi kimsiñ tiz imdi baña söyle
benem baṭṭāl hemān din 'arza eyle

dir iseñ yok hemān başını kesdim
aman virmem seni ben şimdi başdım

hemān istedi ki çağıra mel'ün
kesüp başın cigerin eyledi hün

alup qal'a qapusına varur ol
ki sarhoş kırq kişi yatur görür ol

57b çeküp hançer başların hep qopardı
qapu açup 'acāyib na'ra urdı

işidüp na'rayı islām yürürler
biri birine küffār ururlar

şabāha dek yürütdiler kılıcı
ki qalmaz kāfiriñ hiç cenge güci

geçüp gice bu ʿālem rūšen oldu
malatya'dan üç yüz ġāzi geldi

5 görüp bu ʿalā a fetħin zār olurlar
duʿālar seyyīd'e anlar kıllurlar

daħi çok mālaları hem aldı anlar
ki taḡsīm eyledi hem müslimānlar

varup sünbāt kızını hem getürdi
hüseyn oġlı ʿaliye hem yitürdi

hemān ʿalā asını ḡarāb iderler
dönüp ŧehr-i malatya'ya giderler

oḡıyanı diñleyeni yazanı yazduranı
raḡmetiñle yarlıġaġıl yā ġani

bu kışşa islāmı seyyīd ḡapisden ḡalas eyledüġdür

10 işitgil bir ġazasın gel ŧafāya
řalavāt vir muḡammed muşşafa'ya

ʿacāyib bir ġazayı yād idem ben
ki ġamgin ġöñliñüz abād idem ben

ki řādān ola siz diñleyüp anı
ḡudā yārı kıla size imānı

ne istersiz ḡudādān siz bulasız
yazanı fātiḡa ile añasız

ki baḡḡāl siretin diñleyin ey yār
diyem size destānını her bār

15 yārenler ġazi bir ġün otururdu
çapudan bir kışi pes geldi girdi

öñinde seyyīdin yüz yire urdu
nedür ḡālīñ deyüp ol ġāzi şordu

bu pīr feryād idüp ġāyetde aġlar
erenler cigerin odlara řaġlar

didiler söyle ey pīr işidek biz
ʿilācı var ise saña idek biz

58a didi pīr ey cihānın pehlüvānı
ki sensin bu ʿasır řāḡib-ķırānı

bu dünyāda iki oğlım var idi
ikisi anların dil-āver idi

pe-nāgāh bellüsüz ikisi oldu
bilinmez nire gitdi nirde ıaldı

ki ıorıum pır kişiyem tüz ölem ben
ölüben anlara ıasret ıalam ben

5 didi bu sözleri ağladı ol er
erenler ağlaşurlar hep ber-ā-ber

didi seyyid ıulak sen baña urđıl
gidüben ben gelince bunda turđıl

gezüp arayısam anları li'llah
bulayım anları ben inşa`allah

pıre anıñ özi ğāyet göyindi
gelüp ol ‘aşkar’ın üstine bindi

tevekkül oluben ol rüma gitdi
sürüp şammās diyirine geldi yitdi

10 nire ‘azmiñ deyü baııtal’a şordı
o pır ģālin ģaber şammās’a virdi

didi şammās diyār-ı maşııran’da
metin bir ıal’a vardur belki anda

o şem’un oğlı dir anda olurmuş
la’in islamları maģbūs kılurmuş

yavuz mel’un imiş hem adı ģađbān
ki bir ruhbān didi dün baña ey cān

hemān kim bu ģaberi baııtal işitdi
hemān ata binüp durmadı gitdi

15 sürüp bir ıal’a aya ol ģāzi gitdi
yanında ıal’anıñ ol gice yatdı

şabaģ oldu yerinden ģāzi ıalkdı
ģalāyık ıal’adan hep taşra ııkdı

ģalāyıklar önince indi sürdi
nere ģidersiñüz ol didi şordı

şu tağda var didiler bir deyrimüz
gider aña bu ģün ufağ irimüz

on üç gün anda bed-nâm daği seyrân
eyderler biledür hem daği ğadbân

58b bu ğadbân şem‘ ünun oğlıdurur bil
hapisdür çok müslimân çıkarur bil

eziyyet itdürüp ğadbân ğazabla
oları öldürür dürlü ‘ azabla

hemân baṭṭāl bu sözleri işitdi
dönüp ol deyr yoluna sürdi gitdi

bağar bir kilise aq taşdan yapılmış
demirden hem kapusu hoş düzilmiş

5 önünde ṭariyün ğadbân çadırlar
kurup anda olar ‘ işret iderler

bir ağaç altına tiz endi baṭṭāl
ki pinhân ‘ aşqarı ol itdi fi’l-hâl

piyāde yürüyüp ol deyre geldi
hemân aqşama dek ol şabrı kıldı

qarañulıq oliñca tama çıqdı
deyriñ şamında ol aşağı baqdı

görünmez kimse ğāzi gezdi deyri
görür ol bir demür kapulı yiri

10 kapu kitlü idi yanına geldi
ki zindân oldıgın ol baqdı bildi

qulağın ol kapuya ğāzi tutdı
bir ağlaşmaq sesiñ anda işitdi

iderler ey dirigā bunda qalduq
esir küffār içinde böyle olduq

gelüp yarın bizi hep çıkarurlar
‘ azabla boynımızu hep ururlar

işidüp seyyid’iñ bağı tutışdı
deyüp allah kapuya ol yapışdı

15 idüp kuvvet kapuyı pes kopardı
qapudan içeri tiz vardı girdi

qarañu göz gözü görmezdi baqdı
çaqup çaqmaq hemân bir mumı yaqdı

gürür yetmiş iki er bendde vardur
el ayak bağlu anlar işi zârdur

gürüp bađđâl'ı ğâyet şâd olurlar
du' âlar seyyîd'e anlar kıılurlar

ki şamdan cümlesi indürür ol
varup şem'un şatında tîz şurur ol

59a sözleri târiyün hem işitdi
gelüp çok ağlayup feryâd itdi

nedür bu ağlamaşdan çâre olmaz
çanaş kim dökülürse girü şolmaz

alayım altında yitmiş kal'a vardur
bu oğlandan işimiz cümle zârdur

daği hem kârban yoldan kesildi
vilâyetler ki ğâyet kızlık oldu

5 daği seksen biñ var leşkerimiz
şehâsiñ bizim pes serverimiz

yalañuzca bizi bađđâl şapattı
ki erlikle cihânı adı şuttı

gerek şimdi buña bir iş kılaş biz
varup vadimizi andan alaş biz

didi şayşer soñundan şorşaram ben
nice varup malatya'ya gidem ben

şalife ile anlar bir olurlar
ayaşlar altına rüm'ı alurlar

10 bu sözle târiyün ol şakitdi
maşâmına şakıyup döndü gitdi

gelüp her yañadan leşker dirürdi
aşağı yukaru bađđâl arardı

ki bu köşş târiyün yalıda şurdı
la'in kendüsi ol köşşde oturdı

şaçan bir müslimân anlar şutarlar
aşuben gölgesinde pes yatarlar

iki biñ müslimânı böyle şuttı
şehid anları ol bi'l-cümle itdi

15 kaçup birisi ol baṭṭāl'a vardı
haber bu işleri ol aña virdi

didi şağın o yaña gitmesiñ
bu rûma 'azim hergiz itmesin

mübāza sizi mel' unlar görürler
zarār şāyed saña anlar ururlar

işidüp bu sözi baṭṭāl-ı ğāzi
giyindi ol şilahlı daği sāzı

daği hem rûmiyān ṭonlara girdi
çeküp aşkar binüp ol yaña sürdi

59b tevekkül ol te' ālallaha itdi
sürüp şammās deyrine geldi yitdi

ki hep bildürdi şammās'a hikāyet
didi bu iş ḳati güc belki şāyet

yalañuz bu olacak iş degil dir
yārenlerle dönüp tedbiri ḳıldır

didi dönemem çalap yardım ḳılursa
başına yazılan kulıñ gelürse

5 cānım ışmarladım ancak ḥudā'ya
refiḳ nāşır oldur bu gedāya

ta' ām şammās getürdi yidi ğāzi
şabaḥ oldu ḳılur anlar namāzı

binüp ğāzi revāne oldu andan
hemān şammās du' ālar itdi cāndan

gice gündüz hemān ṭurmadı gitdi
baḳup bir dikilü ağacı gördi

ağac üsti kesilmiş ṭolı başdur
ḳimi ḳuru kimisi daği yaşdur

10 ki baṭṭālın özi buña göyiñdi
sürüp köşkiñ dibine geldi indi

hemān köşke o ğāzi ṭurdı baḳdı
silahlı bir yigit ol demde çıḳtı

hemān baṭṭāl' in ayağına düşdi
ki sen kimsiñ deyüben ol yapışdı

felâh oğlı muħammed kılıñız dir
tuyup bu işi geldüm yalañuz dir

ħudâ yardım kıla bir iş kılam ben
bu işten çok şevâblar hem bulam ben

15 dir iken böyle dehbân çıka geldi
gelüp ol bir nazâr bunlara kıldı

bu dehbân târiyün babası idi
ki siz kimsiñiz bunlara didi

bular kimsin deyüp dehbân'a şordı
ki kendüsiñ haber anlara virdi

muħammed ħamle kıldı çün varup
tîz süñü urup la'ini aħtarur tîz

bu mel'ün târiyun tîz çıkageldi
görüp babasını ol ħamle kıldı

60a felâh oğlına ol bir gürzi urdı
hemân kalkanı muħammed karşı virdi

ki kalkan tutmadı güftine geldi
bu darbe duymayup ol er yıkıldı

görüp baĥtâl hemâdem atı sürdi
la'in bir gürz dağı baĥtâl'a urdı

tutup gürzin elinden aldı baĥtâl
yıkâr bir darp ile mel'ünü der-ħâl

5 çıkup gögsine ol tutdı sakalıñ
gözün açup bu mel'ün gördi ĥâlin

didi seyyid işitgil baĥtâl'am ben
ol islâm yok dir iseñ kattalam ben

sögüp mel'ün kati çok herze yidi
kesüp başın kaçup deħban'a vardı

çeküp kılıc bu mel'ün karşı geldi
urup seyyid hem anı iki böldü

kesüp başlar ol ağaca asarlar
tuyup leşker buları tîz basarlar

10 bir uğurdan la'inler ħamle kıldı
'acâyib bir 'azîm cenk anda oldı

be-nagāh şancağ-ı islām belürdi
tuyup tarsus çerisi anda geldi

‘ali ibni hüseyin önce gelürdi
daği naşır ibni hābbāb hem bileydi

‘ali oğlu ki hāşim hem ber-ā-ber
olar vāfir çeri cem‘ eylemişler

bir uğurdan hemān hamle kılurlar
yigirmi biñ kāfir hep bozılurlar

15 kimiñ kaçır kimiñ anda yıkarlar
gelüp ol köşki hem oda yaçarlar

daği ol kuyuyu anda görürler
hāpis islāmları şalı virürler

ol ağaçdan gelüp başlar alurlar
namazın kıluben defin kılurlar

vidā‘ birle çeri tarsusa gitdi
malatya’ya seyyid ‘azmi itdi

felāh oğlu muḥammed’le bu ca‘ fer
gelürler bir yire anlar ber-ā-ber

60b muḥammed āh idüben vāh iderdi
o yirler mihr-i bābil’iñ yeri idi

didı ey bu cihān şāhib-kıranı
ki sensin bu gedāniñ hep gümāni

bu yirde ava bir gün ben gezerdim
gezerken dört süvāri bunda gördüm

birisi kız imiş baña göründi
gidüp ‘aqlım cihān başıma döndi

5 ne vaqt gelsem buraya böyle ḥālim
gider ‘aqlım ki hiç qalmaz mecālim

ki bilmem kimdürür kimiñ nesidür
‘aceb dil-berleriñ dürdānesidür

bu sözler söyler iken atlu çıqdı
felāh oğlını oldem geldi yıqdı

ki bāttāl қақыuben aña sürdi
ki sen kimsiñ deyüp ol ğāzi şordı

didi yahyâ bin manşûr benem bil
ki sünni müslümânam sen nazâr kıl

10 haber bâttâl özrin yahyâ'ya virdi
öñinde yüz yire ol yahyâ urdı

didi ma' zûr ola sulţânımızsıñ
biz islâmuz bizim sen hânımızsıñ

muhammed baqdı dir bunlar degildür
bulara benzemez ol başka kıldur

ki yahyâ ibni manşûr dir didüğüñ
kızımdur ol seniñ şerh eyledüğüñ

evine bunları yahyâ eletdi
konuq idüp ' acâyip hizmet itdi

15 evi tağda müferrih bir yer idi
çayır çimen aqar suyu bol idi

yidi gün anda bunlar pes oturdı
muhammed baqdı birgün kıızı gördi

ider şehâ didüğüñ bu kıızdur
güzellikte bunıñ aqrânı azdur

hemân seyyid o yahyâyı çağırdı
muhammed çün kıızın matlûb kıldı

dimedı yok kıızın ol aña virdi
fidâ' olsun kıız oğlan saña didi

4a kıızı alup muhammed anda qaldı
çıkup batţâl malatya'ya geldi

görüñ yârenleri şâdân olurlar
du' âlar seyyid'e anlar kıılurlar

kaqup seyyid'i yahya göre geldi
konuq olup biş on gün anda qaldı

yârenler armağân aña virürler
halife hazretine gönderürler

5 halife dağı itdi buña ' izzet
virür hem aña dürlü tuhf-e-i hil' at

dağı çok dil-nüvâzlık aña kııldı
bu yahyâ'yı malatya'ya şaldı

gelelüm bu yaña kayşer la'ine
ne tedbirler kıılır bu işe yine

işitdi tāriyün ruhbān hālin ol
atup tācın yolar hem şaķalın ol

bu işden korķu düşdi kayşer'e çok
diler seyyid'e māllar vire çok

- 10 bu korķudan şehirden hiç çıkılmaz
zahire taşradan hiç şehre gelmez

buña bir çāre imdi biz idek dir
iki ķal' a buña şimdi virek dir

yazup bir nāme ol baṭṭāl'a şaldı
ki bir gün seyyid'e ol nāme geldi

dimiş virem iki ķal' a saña ben
daḫi hem gelme bu rūm' dan yaña sen

hemān baṭṭāl bu söze rāzı oldu
bu sözle hem o ğāzi girü ṭurdu

- 15 iki şehriñ ḫarācını alurdu
alup islāmlara taķsīm kılurdu

bu kışşamız daḫi burada ķalsun
yazana oķıyana raḫmet olsun

bu kışşa seyyid'iñ maĝribe gidüp ölü diriltdügidür

fā i lâ tün / fā i lâ tün / fā i lün

diñle 'arif dünyā bāķi ķalmadı
hiç murādın kimse bunda bulmadı

bi- vefādur kimseye yok hiç vefā
bir şafā ardınca vardur biş cefā

- 4b 'āķil olan bunda zevki aramaz
arar amma anı bunda bulamaz

tedbīr ile azıĝımız alalum
biz baķāda zevki yārın bulalum
diyüp allah söze anda girelüm
anıñ ile her murāda irelüm

vir şalāvāt ol ḫabību'llaha sen
şerḫ idem bir kışşa daḫi saña ben

5 diñlegil baṭṭāl gāzi işini
niçe virür dīn yolına başını

çünki bir gün gāzi baṭṭāl oturur
yārları bi'l-cümle yanında ṭurur

içerüye iki yigit girdiler
görüp anlar ḥaḫ selāmın virdiler

oturuben ol yigitler ağladı
sünniler ciğerlerin hep ṭağladı

didi baṭṭāl ḥālīñüz söyleñ baña
noldı size ḥālī şerḥ eyleñ baña

10 didiler biz bir qarındaş oluruz
şehrimüzden sizi arzu ḫıluruz

daḫi hem iskenderiyye ilimüz
öksüz idük çok idi bil mālımız

müslimānuz daḫi ḫur'an okuruz
kimsemüz yok emriñe biz baḫaruz

‘ammümüz hem vaşşımız bir er idi
çocuk idük mālımız direr idi

büyüyüp biz mālımız çün istedik
māl gerekdür şimdi bize biz dedük

15 çok bahāne eyleyüp māl virmez ol
ḫıl kerem sen biz olalum saña ḫıl

ağlaşuben söylediler bu sözi
pek göyüñdi baṭṭāl'ıñ buña özi

bir biti anlara anda düzdi ol
nāme şehrin ḫākimine yazdı ol

didi bunlar ḫaḫḫını sen diresin
‘ammusinden aluben hep viresin

bunuñ için bir de bunda gelmeye
sen ḫazer ḫıl bunlara zulm olmaya

6a didi baṭṭāl herze sözler söyleme
böyle şoḫbet baña sen hiç eyleme

ḫaḫ te'āla buyurur ki rüm'ı ben
idem islām rümde olan şümü ben

‘ākīl isen sen daḥi islāma gel
kūfri terk it sen daḥi imāna gel

sen cehennemden ḥalāş hem olasıñ
cennet içre bâkı devlet bulasıñ

- 5 didi ḳaytūr bunı varıñ öldürıñ
şerrini rûm’dan anı tız ḳaldurıñ

bir hümām ulu vezīri var idi
şimdi öldürmeñ hele bunı didi

ḳayşer’iñ bu er büyük düşmānidur
hem daḥi islāmlarıñ bu ḥānidur

nāme yazup ḳayşer’e biz gönderek
diler ise bunı biz aña virek

oğlını öldürdi ḳahrile anıñ
başına çok iş getürdi ḳayşer’iñ

- 10 daḥi hem çokdur bunıñ ‘ayyārları
anlar ‘ayyārılıḳda meşhūr her biri

tuyup anlar bu yaña labüd gelür
şübhe itme bir zarar saña ḳılur

böyle diyüp nāme yazup şaldılar
seyyid’i zindāna maḥbūs ḳıldılar

yatur iken gice ḳaytūr düş görür
pes kıyāmet düşde ol ḳopmış görür

baḳdı gelmiş bir yire hep enbiyā
hep veliler mü’minin hem evliyā

- 15 hep muḥammed’dan şefā’atler umar
muştafa’nıñ yüzlerinden nūr tamar

vardı ḳaytūr hem şefā’at diledi
var ḳuyudan oğlını çıkar didi

şoñra benden sen şefā’at bulasıñ
müslimān ol ki şefā’at umasıñ

uyḳudan ol ḳaytūr uyanı gelür
cānını bir titreme anda alur

böyle bir düş hem daḥi manşūr görür
olup islām zindāna ḳoğrı yürür

6b

bendlerin baṭṭāl'ın ol er çıkarur
diler 'özrin yüzlerin yire urur

pes evine manşūr'uñ anlar gider
ol rasūli gördiğin hep şerh ider

ḥoş ola dir manşūr'a nevhāt kılar
emr-i ḥaḳ vardur yerine ol gelür

ḥoş ṭa'āmlar ol getürdi yediler
varalum ḳayṭūr'a şimdi didiler

5 ol sarāy-ı ḳayṭūr'a tiz gitdiler
bir kemend ṭāmına anıñ atdılar

ol kemendle ṭāma anlar çıkdılar
yalañuz bir yirde ḳayṭūr baḳdılar

seyyid ol dem ilerüye yürüdi
daḥi ḳayṭūr uyḳuda uyur idi

açdı ḳayṭūr gözlerin anı gördi
gel beni ḳurtar küfürden er didi

çün işitdi seyid andan bu ḥaber
didi imdi sen olursın mu' teber

10 ḳayṭūr oldem oldı anda müslimān
öpdi destin 'arza kıldı ol imān

ikisi de şad-ı ḥurrem oldılar
şükri çok allah'a anlar kıldılar

ol çağırdı begleri hep geldiler
hep ḳabül islāmı cümle kıldılar

oldı şehre muşṭafa'nıñ himmeti
oldı anlar hep muḥammed ümmeti

yā ilāhi vir bize ol devleti
ol muḥammed bize ide himmeti

15 bu günāhkār kātibe sen yā aḥmed
luṭfi kıldı günāhı bī-'aded

mālı mülki cümle anlar aldılar
sürüben şehri malatya'ya geldiler

tuyup anlar cümle ḳarşu geldiler
ḳayṭūr ile cümlesi görühdiler

döndi anlar cümle şehre geldiler
seyyid ile görüşüp şād oldılar

nāme yazup pādişāha bildürür
hep diyārı şādılıkla taldurur

7a

geldi nāme ol ḥalīfe okıdı
şād oluben nāme yazıñ tiz didi

geldi kātib anda nāme yazdılar
bunlar için dürlü ḥil‘ at düzdiler

gönderür şāh seyyid ile kaytūr’a
daḥi yazmış ḳal‘ a yapıñ bir yire

kaytūr’ı koñ etbā‘ ıyla ḳal‘ aya
şehr-i islām bir dāne artuḳ ola

5 ḳalkdı islām hep furat’a geldiler
kenārında ḳal‘ a bünyād urdılar

kendü ḳavmi ile kaytūr ḳaldılar
bāḳisi yerlü yerine geldiler

bu haberler ḳayşer’e bir gün gelür
‘aḳlı gidüp cigeri pür-ḥün olur

ḳorḳar ..... hep ḡāziden
pes kesildi yoldan anlar yazıdan

yiüyüb içüp .....ḳalur
yıl be yıl baḫḫāl andan ḥarac alur

10 ḳışşa bitdi .....āḫi
fātiḫa okuñ yazana siz daḥi

raḫmet oḳuñ raḫmeti siz bulasız
cennet-i a‘ lāda bāḳi ḳalasız

bu kışşa .....

yād idek biz ibtidā bāri ḥüdā
aña muḫtāc şāh u ḥān mīr ü gedā

ol muḫammed çün şalāvāt virelüm
şoñra andan naḳle şimdi girelüm

diñlegil baḫḫāl işin şerḫ eyleyem
göñlüñüzden ḡuşşañız tarḫ eyleyem

15 rāviler şöyle rivāyet eylemiş
ġāzi bir gün yir iken etmek dimiş

düşdi ağzından yidi kez loğması
kısmet olmaz ağzına hiç şoğması

ehline dir ki bu iş boş iş degül
vardurur āli resūl dost o bilür

pes tavābil bir kocayla geldiler
seyyid'e anlar selāmı virdiler

7b gördi seyyid gök tonıyla ol pīri
bildi kim var ihtiyārın bir zoru

didı nirdendür gelişin söylegil
var mı işin baña sen şerh eylegil

didı ol pīr ihtiyārın cānısın
hem daği ġāzilerin sultānısın

ben cuhudem bil ticāret iderem
her diyāra hem gelür hem giderem

5 varmaduğum hiç diyārlar yoğdurur
mālı mülküm hem daği bil çoğdurur

bir şehir var mağribde vardım idi
sāmiliyye bigil ol şehriñ adı

aña bir gün varmışam çok māl ile
kıymeti çok hem daği elvānile

şāmsuvād bünyād kılmış ol yeri
adamı kāfir ..... idi

daği firdevs adlu anın şāhı var
hep cuhud ..... yār

10 var imiş firdevs'in anda bir kıızı
bu belāya ..... bizi

geldi bağa ol zi-kıymet taşımā
'āşık oldum sevdā geldi başımā

üç yıl oldı ol şehirde tururam
yılđa bir kez anı ancağ görürem

pes gezerek vardım anda zindāna
bir kişi gördüm bağılmaz bir çana

aña cümle hālimi ben söyledim
başıma bir çäre maḥlûb eyledim

15 didi benden çäre yoḡ diñle sözi
ḡurtarasın hem sizi hem de bizi

gice gündüz ṭurmaḡıl var şām'a git
sen suāl şehr-i malatya anda it

ol şehirde baḡṭāl adlu vardurur
āl-i resûlden 'acāib erdürür

nāme daḡı yazam aña viresiñ
kendü ḡālîñ bizi hem irgüresin

ṭurmayup elbette ol bunda gelür
derdimüze çäre ancaḡ ol olur

8a daḡı üç islām anıñ maḡbûsı var
gice gündüz anlar ider āh u zār

birisi āl-i resûldendür ṭurur
anda yitmiş yıl ḡapisdür oturur

pes ebubekr'in ṭorınıdur biri
hem 'ömer nesli biri bil anları

pīr cuhūd dir sözlerim hep söyledim
Sünniler ḡālîñ saña şerḡ eyledim

5 lāzım oldu şimdi aña varasın
varup ol islāmları ḡurtarasın

anda vardur daḡı kırḡ biñ altunım
gömmişem ben ḡāke anı ey cānım

anı saña ben teberru' kılayım
hem öñüñde müsliḡān ben olayım

amma şol ..... ol kıızı sen
virüben mesrūr idesin bizi sen

bu söz .....maḡbûl kıılır
'aşḡar'a ol tiz suvvār anda olur

10 bir zamān ..... gitdiler
mişelü bir dereye çün indiler

inüp anda yidiler anlar ṭa'ām
baḡdılar bir mişelü pek izdihām

otururken anda bir aşılan çıkar
hısmile ol seyyid'e bir kez bakar

pes girü hayvân dönüp anda gelür
başı üzre bir taş aşılan alır

ol taş üstine yemiş çok taldurur
hâl diliyle hem selâm aña virür

15 dir bu tağda bulunur bu armağân
sen kabûl it bunı ey şahib-kırân

bu cuhûdla yidi seyyid yemişi
çok 'aceblerdi cuhûd işbu işi

ğâzi aşılan hâlini böyle görür
ol emânet 'aşkarı aña virür

alup aşılan 'aşkar tonın çıkarur
cümlesin aşılan ol ğâzi virür

bir ağaca taqımın berkitdiler
kendüler yaluya toğrı gitdiler

8b baqdı seyyid bir gemi tâcir gider
çağırup bunlara ol bir ün ider

geldi tâcirler gemiye aldılar
esdi bādı bir cezîre geldiler

ol geminiñ adamı hep tağılur
seyyid ile pir cuhûd anda kalur

baqdı anlar pür silâhlu bir kişi
ardı şıra çıqdı hem bir er kişi

5 ol keşişler anda seyyid'i gördiler
ne kişisiñ diyüp aña şordılar

didi seyyid kendiñiz siz söyleyiñ
kanda gidersiz baña şerh eyleyiñ

didi sencâr oğlıyam bilgil beni
şâh firdevs pehlüvânyam tanı

hem malatya şehrine bil gidişim
varuben baṭṭâl'ı öldürmek işim

didi seyyid saña baṭṭâl neyledi
anı firdevs ..... didi

10 düşde baṭṭāl bu ġāzi yine yapışur
müslimān ..... başıdur

aña bir kaç gice işbu hāl olur
‘aqlı firdevs’iñ başından tağılur

ol çağırdı baña hālın söyledi
hem kızını baña ikrār eyledi

didi baṭṭāl katına sen varasın
öldürüp andan bizi kurtarasın

didi baṭṭāl kulyam ben kayşer’iñ
hālümüz zârdur elinden ol eriñ

15 kayşer’e baṭṭāl hücum eyler gelür
hiç cevâbın virmeyüp şâşı kalur

şâhıñızdan ol taleb kıldı çeri
anıñ için gönderüpdür bizleri

didi sencâr gördügiñ hiç var mıdur
didigün baṭṭāl kati çok er midür

didi ġāyet pehlüvandır ol kişi
gice gündüz adam öldürmek işi

dön girü gel aña şimdi gitme sen
câniñi hiç varup oda atma sen

9a bil yigirmi sen gibi pes pehlüvân
viremezler hiç cevâb aña inân

anda sencâr buña ġāyet kağıdı
sen neden miqdârımı bildiñ didi

didi seyyid ger beğenmezsen beni
bildürürem şimdi ben saña seni

geldi mel’ün kuşağını tutdı berk
kuvvete aña ol zör itdi berk

5 kudretu’llah bir kılm depretmedi
kuvveti seyyid’e hiç kâr itmedi

geldi nevbet seyyid’e tiz kaldurur
bir kedi mişli anı yire urur

tiz çıkar gögsine hançer çıkarur
göz açuben ol la’ın hālın görür

didi tîz gel sen imānı arza kı
bil benem baṭṭāl ḥalāşı Şimdi bul

sögdi kāfir çok küfürler söyledi
korkdı baṭṭāl mürd la'ini eyledi

10 ol birisi geldi düşdi pāyına
didi girme ben ḥakiriñ fātına

şehr-i baġdād illerinden aşılmuz
müslimāndur belki bizim neslimüz

çok zamāndur ben esir bil olmuşam
lā-ilāc bu küfr içinde kalmuşam

hem sa'id adım deyüben söyledi
pes imānın daḫi tecdid eyledi

cuhüd tācir söyledi çok āferin
geydi seyyid sencār'ın urbālarıñ

15 şüretin sencār'a hem beñzetdiler
kalkuben bir hafta yola gitdiler

gideriken bir cezire vardılar
karşudan bir kal'a

9b ol sa'id'i ġāzi baṭṭāl okıdı
muştile firdevs'e var Şimdi didi

söyle sencar kesdi baṭṭāl başını
rast gelüp yolda bitürdi işini

sürdi andan gitdi tîz firdevs'e ol
buña firdevs şādımanlık itdi bol

begleri seyyid'e karşı geldiler
bu işe çok aferinler kıldılar

5 ġāzi firdevs katına tîz yürüdi
düşmānım hep böylece olsun didi

yüz türāba urdı ol başın kodı
yüzleriñ niçün niqablu şāh didi

didi seyyid ben bulaşdum ol ere
yüzlerime urdı oldem çok yara

ol sebebden taķmışam böyle niqāb
issi şovuk degmesün hem daḫi āb

aña ol sencār maḳāmın virdiler
mu‘ teber hep pehlüvāndan gördiler

- 10 üç-gün anda rāḫat idüp oturur
seyyid’i ṣāḫ da‘ vet idüp götürür

geldi firdevs ile baṭṭāl bir yire
didi firdevs idelüm biz meşvere

didi öldürdüñ bugün baṭṭāl’ı sen
dünyādan ḳaldurdın ol ḳattālı sen

biz gerek kim ṣām’a imdi varalum
gelmedin ḳayşer biz anı alalım

dört yaña baṭṭāl naḫar çün eyledi
eyle ḫalvet ortayı şimdi didi

- 15 baña ol vaḳt bir sözi baṭṭāl didi
söyleyem saña bir ‘ acā’ib idi

.....
ḳalkdı seyid geldi oldem ilerü

- 5a ol pīri bir kez gören ‘ aşık olur
nūrı anıñ ḳuyuyı rüşen ḳılır

ḳuyudan misk ḳoḳusu taşra çıkar
pīr mübārek seyid’e bir kez baḳar

seyid’i ol bildi ḳarşu yürüdi
pes şafā geldiñ eyā baṭṭāl didi

ceddimi dir gördüm idi düşde ben
geldügiñ ol didi geldüñ uşda sen

- 5 didi yarın pes gelür ol ğāziyi bil
bu ḳuyudan ḳurtarur hem sizi bil

vardı seyid öpdi pīriñ ellerin
pīr şalar boynına anıñ ḳolların

öpdi baṭṭāl du‘ ālar eyledi
yidi yaşımda esir oldum didi

varmışam dir şimdi yitmiş yaşıma
emri ḫaḳla geldi bu iş başıma

pes çıkardı ḳuyudan tiz ol pīri
anıñ ile görişür ufaḳ iri

10 ol pīriñ adı daħi ‘āşım’durur
gönderüp ħammāma hem ÷onlar virür

geçdi ‘āşım anda taħta oturur
didi iki er daħi maħbüsdurur

pes ebubekr’iñ ÷orınıdur biri
hem ‘ömer nesli biri bil anları

‘afv dimekle biri hem mähirdurur
ol ‘ömer nesli ebu ÷āhir’durur

gitdi seyyid hem getürdi anları
gönderüp ħammāma virdi ÷onları

15 ‘āşım’iñ bunlar vezīri oldılar
mescid-i cum‘a tamām hep kıldılar

cāmi‘e bu üç kişi pes gitdiler
seyyid’i anlar ħaṭīb hem itdiler

çıkdı seyyid anda okur ħoş avāz
ħuṭbe okur kıldılar anlar namāz

otururken oldı peydāh ğulğule
düşdi şehre bir ‘acāy’ib velvele

şāhı firdevs’iñ iki oğlu daħi
taşrada sākın imiş iki aħi

5b biri cālut biri kāvis anlarıñ
çoğ çerisi var imiş azğunlarıñ

işidirler seyyi’iñ bu işini
kesdügün hem şāhı firdevs başını

döşürürler iki ħardaş çoğ çeri
cem‘iderler bī-ħisāb er her biri

yirlü ħorħup cümle şehre girdiler
bağlayup anlar ħapuyı ÷urdılar

5 aldı şehri orta yire ol çeri
diñle nişler pehlüvānlar serveri

gice oldı itdi şebħün pehlüvān
kırdı leşker birbirini aqdı ħan

şubħ olunca baqđılar yād yoğdurur
on iki biñden kıırılan çoğdurur

didiler baṭṭāl ḳati ʿ ayyārdurur
geldi gice bizi bize ḳırdurur

anda cālūt leşkerine buyurur
bağlayup şaflar cuhūd ḥāzır turur

10 çağırur cālūt behey ʿ ayyār kişi
ḳorḳmadıñ mı benden itdiñ bu işi

ger er iseñ meydāna sen giresin
şimdi benden erliğı sen göresin

baṭṭāl ʿ āşım ile pes biñ erleri
ḳodı anda aldı hep sāirleri

pes ḳapuyı açuben taşra olur
seyyid atın sürüben naʿ ra urur

ḳarşu geldi seygid'e ol dem cālūt
pes süñü ḳıldı ḥavāle ol pelid

15 ol elinden ol süñüyü çıkarur
seyyid aña püşt ü pāy bir kez urur

bir daḥi el urmayup tiz baḳdı ol
indi atdan sinesine ḳıḳdı ol

çekdi ḥançer tutdı anıñ şaḳalın
göz açup mel' ün görür kendü ḥālin

seyyid anı dīne daʿ vet eyledi
gelmeyüp çok herze sözler söyledi

baḳdı olmaz başın anıñ ḳoparur
gördi hārūn kendüyi yire urur

61a ol çağırdı bir urıdan geldiler
ortaya seygid'i küffār aldılar

şıçrayup andan ḳati naʿ ra urur
cenk içünde harun'ı o dem görür

sürdi baṭṭāl yāni harun'ı tuta
geçdi bir ḳaç ḥamle aradan ḥatā

pes öñinden ğāzi bir yana yürür
yāni ana ol zebūnlıḳ gösterür

dört yañadan buña eylerler nazar
mağrur olup bu la' in itmez ḥazer

ķande ķaçarsın deyüp ol çağırur
arķası sıra gidüp na^ç ra urur

dir elimden ķande baṭṭāl gidesiñ
sen ħalaş cānı elimden idesiñ

arķasından sür^ç ati cālut ider
bir aĝaçlu yire çün baṭṭāl gider

didi ķaçma boynıñı ben urayım
mekr-i ħayālinden cihan ķurtarayım

10 rūma mı dir beñzedürsin bunı sen
amma virdiñ bunda imdi cānı sen

rūm ilinde yoķ imiş hiç pehlüvan
öldürelەر ķurtıla senden cihān

uş burası maĝrib ilidür ^ç ayān
görmemişsiñ daħi sen cāna kıyan

böyle dirken tiz döner baṭṭāl girü
ṭiĝla çalar ol la^ç ini arķaru

ol kesüp başın giyer hep ṭonların
hem sürer urbaya anın ķanların

15 yire dikmişdi la^ç inin başını
bellüsüz itmiş dilin hem dişini

başı kendü atına ol baĝladı
gördi islām zār zār aĝladı

didiler ey nāzenin sultanımız
ten içinde daħi ṭatlu cānımız

gide idi yolıña cān mālımız
şimdi küffārdan olur zār ħālımız

böyle deyüp sünniler zārı kıılır
bu yañadan ol cühūdlar şād olur

61b binmiş idi ĝāzi hārūn atına
sürdi geldi ol cühūdlar ķatına

dir cühūdlar ķal^ç aya tiz varalum
ol muħammed ümmetin hep kıralum

didi seyyid yüri baṭṭāl gidemem
yorgunam ben cengi şimdi idemem

şehri varın ortaya siz alıñız
kaçmasunlar hem muqayyed olıñız

5 öyle idüp qal' aya anlar gider
seyyid anda yatuben rahat ider

dün buçuğı ol uyanur da turur
qarşusunda iki oğlancuk görür

anları katına ol dem oqıdı
baḡḡāl'am ben müslimān olıñ didi

dir kesilen baş biliñ qarun başı
mişelikdedür anıñ pes o leşi

didiler biz müslümānuz şefkat it
şāmiliyüz olduk esir sen rıf' at it

10 babamuzla biz esir bil olmuşuz
babamuz oldu şehid biz qalmışuz

imānumuz şimdi tecdid kılalum
serverimüz ol saña kul olalum

dir ne' am anlar şehadet kıldılar
andan islām dinine hem girdiler

ya ilāhi dini islām olanı
küffār içre ol esir kim qalanı

ol habibiñ hürmetiçün kıl hulaş
ḡab' -pākler tutmasunlar anda yas

15 didi seyyid şimdi tarut çağıruiñ
harun ister deyin haber aña viriñ

iki oğlan varup öyle itdiler
seyyide tarutu hem iletdiler

seyyid bir kez nazar mel' ūna kıılır
' aklı gidüp ol la' in bey-hüş olur

çağırur ol seyyid-i baḡḡāl benem
öldüren ol hārūn'ı qattāl benem

açdı ağızın ol la' in kim çağıra
yāni genç eşek gibi ol ağıra

62a sıçrayup anıñ boğaziñ tıtdı ol
dīne dā' vet hem la' ini itdi ol

çāre olmaz kesdi anıñ başını
hem bitürdi gice çok pek işini

alup oğlanları şehre gitdi ol
haykırup kelbeşe kapuda itdi ol

işidüben ‘ aşım aña şād olur
kapu açup içeri ol dem alur

- 5 dir seniñ şandık kesilen başı biz
anda itdük hem katı teşvîşi biz

ödlerimüz ol işiñ şındırdı baķ
hamdu li’llah tiz seni gönderdi haķ

didi erlik on tokuzi hiledür
her ne itsem haķ benimle biledür

şubh olunca gāzi bir ün eyledi
işidiñ hārūn’ı öldürdüm didi

korķtuğūñuz seyyid-i gāzi benem
siz biliñ hem merd-i hicāzi benem

- 10 yā kavim gel müslimān siz olıñız
şimdi benden siz halāş bulıñız

dirseñiz yok başıñız hep viresiz
yüzleriñiz kara haķķa gidesiz

feryād idüp çādıra hep geldiler
beglerini başsuz anlar buldılar

turmayup hiç hep gemiye girdiler
hızır anlar pır tonında gördiler

didi ol hızır ‘ aleyhimü’s-selām
bu ne kaçmaķ yā kavm yā bu ne ğam

- 15 didiler bir er adı baṭṭāl’durur
kimse karşı turamaz kattāldurur

beglerimüz hep helāk ol eyledi
kaçmasaķ cümlemüzi kırar didi

dir hızır haķdur sözi dīni anıñ
cümle gerçekdür aña siz inanıñ

didiler ‘ isā didi böyle bize
lākin ol gösterdi bize mu‘cize

enbiyâlar ölü diri kıldılar
ol sebebden cümle tâbi' oldılar

62b dir hıızır varıñ kerâmet gösterür
belki size ölü hem diri görür

bu söz ile bir uğurdan döndiler
girü anlar çadırına kondılar

didiler baṭṭâl'a pes ey pehlüvân
yoğ bize itdiñ helâk sen niçe cân

mağsudın ne söyle bize görelüm
var cevâbımız saña biz virelüm

5 didi baṭṭâl islâm olıñ kurtuluñ
du cihânda yüzleri ağ siz olıñ

didiler olıñ didiñ sen müslimân
ölü dirilt ' arza kılağ biz imân

bize dersen anda bizler gidelüm
sözleriñ hep cümle taşdığ idelüm

kağkđı andan geldi seyyid ' aşıma
şordı bunı al-i ibn-i kâsıma

var mı dir kimse ölü diri kıla
anıñ ile bu kavm dine gire

10 didi ' aşım şol tağa sen kııl nazar
belki ilyas'ıñ mağamı anda var

ol mağamda bir du' a bil yazılı
anıñ ile dirülür dirler ölü

şart kırğ gün anda oruc tutasıñ
her ne istersen ħudâ'dan bulasıñ

her muradıñ saña allah vire bil
tırma şimdi sen hemândem ' azim kııl

kağkđı andan ol çeriye vardı bil
kırğ güne mühli daği hem kııldı ol

15 kırğ güne dek kılayım ħağdan taleb
var ümidim kııla in'âm ol çalap

maşlağat bu sözi anlar gördiler
aña kırğ gün mühleti hem virdiler

geldi andan bir qayığa bindi ol
tağa varup bir cezire gördi ol

baqtı seyyîd bir ‘ acāyib mürğizār
uçmaya beñzer anıñ çok suyu var

şekere benzer suyun hem lezzeti
hem yaşıl itmiş tağı haq hazreti

63a üstine tağın biraz dağı çıkar
bir pınar anda zülâl mişli aqar

hem qatında bir ağaç var pek ulu
gölgesinde savma‘ a hem yapılı

savma‘ anın var qapusu aq gümüş
biri altundan halka aña berkimiş

ol yañadan bir abest aldı ol
ta‘ ate meşgûl oluben qaldu ol

5 kırk gün anda tutdı baqqâl orıcı
haq te‘ āla asān itdi ol güci

subh olunca girdi ilyās qapudan
diler idi anı ‘ āla tapudan

baqtı baqqâl berq ururdu yüzleri
dağı şekerden leziz hem sözleri

ayağına ol nebiniñ düşdi ol
gönderür idi anı aña lütfi bol

dağı ilyās gözlerin būs eyledi
geldügin iş bilürem şimdi didi

10 ol du‘ ayı oqıdur ilyās ana
dir naşib kılmış bunu bil haq saña

bu diyāra bil sebeb sen olasıñ
gide küfri müslimānlıq kılasıñ

ol qapıya toğrılup anlar gelür
kendüsinden ol qapu tiz açılır

bir ezān oqı deyü emr eyledi
oqıdı ezān içerü gel didi

bir yaşıl seccāde mihrābda turur
anı ilyās seyyide bahşış virür

15 dir ciger köşem saña bu yadigār
benden olsun saña her dem ola yār

sünneti kılp olur ilyās imām
farzı daği itdiler anlar tamām

çok naşihat seyyide ol eyledi
yum göziñ şimdi gidesiñ sen didi

yumdı andan gözleriñ bir an olur
kendini deryā kenārında bulır

bağdı ilyās şavmağa hem yoğdurur
bile seccāde bağar ancak turur

63b çok te‘accüb itdi seyyid bu işe
göñli anıñ düşdi anda teşvişe

o vakit hātifden irdi bir nidā
didiler maşşudıñı virdi ħudā

secde-i şükür eyleyüp tiz gitdi ol
kayığına bindi gāzi tıtdı yol

tuydı islām cümle karşı geldiler
taşra zevrākdan anı tiz aldılar

5 şād oluben itdiler çok aferin
geldi andan milleti ol kâfirin

didi seyyid söyleñ işler görile
‘avn-ı bāri ile ölü dirile

didiler karşıki tağda vardurur
iki kur biri kız biri erdürür

şāh-ı firdevs öldüripdi anları
çok zamāndur toprak oldı tenleri

dirülüp pes şimdi anlar geleler
iqrār idüp müslümān hem olalar

10 diniñi biz daği iqrār idevüz
her ne yola git dir iseñ giderüz

didi seyyid görüñ imdi gidelüm
anlar için biz du‘ālar idelüm

müslimānı kâfiri hep vardılar
seyyide hem ol kabri gösterdiler

hem yeşil seccâdeyi ol kabre kor
dağı ol ilyâs du‘âsını oğur

dirdi amîn cümle anda müslimân
oldı maqbûl ol du‘âlar bî-gümân

- 15 oldem içre ol kabirler yarulur
emr-i bâri ile anlar dirilür

lâ-ilâhe illa’llâh dir ölü
hem muhammed rasûli hem kulı

gördi küffar çünkim andan bu işi
kaldururlar kalplerinden teşvişi

hoş şehâdet cümle birden virdiler
bâtili terk cümle haqqa girdiler

dir ölüler oku seyyid gidelüm
kabrimüzde râhatı biz idelüm

- 64a ol du‘âyı okıdı seyyid yine
ol iki şahış öldiler fi’l-hâl yine

yıkayuben anları defn eyledi
kubbe yapıñ bunlara şimdi didi

şimdi elân hem ziyâretler imiş
râviler böyle rivâyet eylemiş

gerçi ‘aqla pek ba‘iddür bu işi
amma li’llah ider imiş ol kişi

- 5 olmağa allah aña her yerde mu‘în
rahmetu’llâhi ‘aleyhim ecma‘în

ikiyüz elli biñ idi ol çeri
islâm oldu anda ufağ hem iri

yidi gün hem ol maħalde turdılar
kalkup anda şehre anlar vardılar

çağırup ‘âşım seyyid söyledi
sen ħalife olasıñ bunda didi

didi ‘âşım ben ħalife olamam
ka‘beniñ ħayrısı yerde kalamam

- 10 ben ħapiste iken va‘d eyledim
çık ar isem ka‘bede kalam didüm

söyledi çok aña çäre olmadı
şâh olup ol yirde ‘ aşım kalmadı

ol ‘ ömer neslinden ‘ abdü’l-mü`minîn
padişah eyler anı anda emîn

hep olanlar mālını cem‘ itdiler
bir gemiye binüp anlar gitdiler

sürdi pes bir kenāra çıkdı ol
na‘ ra urdı dört yañaya bakdı ol

15 mişeden pes yine ol aşlan gelür
seyyid’e çok hizmeti hayvân kılur

gitdi yine ol tağıñ canāvārı
tüz getürdi seyid’e ol ‘ aşkarı

bilesince yidi yüz at ey ahi
pes getürdi aña ol aşlan dahi

dir getürdüm ben bu il hayvânını
şıkmasun bu mişe ‘ aşkar cānını

anlara ol dem piyāde sünniler
her biri birine anlar bindiler

64b kılana anlar kumaş yükletdiler
nevhati aşlana hem çok itdiler

göç idüp yola revāne oldılar
giderek hem bir kal‘ aya vardılar

huşnu yoluñ kal‘ aya bil av olur
bahtiyar dimekle miri yad olur

sünniler bir yire hep nihān ider
yalañuzca kal‘ aya kendü gider

5 gördi anda bir çoban toñız güder
gördiği sâ‘ atde dine da‘ vet ider

ol la‘ in çağırmağa yüzün tutar
berk şıqup boğazını boğar atar

giydi tonın kal‘ aya toñız sürer
sürerek kal‘ aya ol varur girer

bu vaqt dirler niye geldiñ çoban
yazu yaban oldı mı yoğsa hıoban

didi gördüm bir mahalde müslimān
kaçdım andan al' aya geldim hemān

- 10 al' a halkı bahtiyāra vardılar
bu haber cümle aña virdiler

ahahayla güldi mel' ün bu söze
didi ya avm söyleyiñ noldı size

orkumuzdan anda baāl yatamaz
siz biliñ ol bu işi hiç utamaz

didiler bu sözi oban söyledi
baş gözümle gördüm ol avmi didi

dir oban gelsün haber ben alayım
gerçek ise aña bir iş ılayım

- 15 tiz getürdi seyyid'i anlar aña
ol la' ine bakıca aldı aña

badı seroş bir la' indür oturur
başı ucunda dört yüz ulı urur

öñine ol bir büyük gürzi omış
addi hem otuz arşın bilgil dimiş

bahtiyār andan suāl eyledi
gördüm islām ben falān yirde didi

ol sebebden al' aya ben girmişem
sen inan oğrı haber ben virmişem

- 65a aıyup ullara ol emir eyledi
ol eriyi siz varıñ utıñ didi

bindi leşer ufak orta ihtiyār
aldı alvet ol şehirde bahtiyār

badı oban gitmemiş anda urur
var oban sen daı git dir ağırur

didi seyyid o haberler bende var
diler iseñ söyleyem ey bahtiyār

- 5 emri ider ol seyyid-i baāl gelür
ol uran gürzi eline ol alır

gürzi baāl yukāru bir kez atar
anı elma mişli ol aar utar

dir nidersiñ bunı böyle sen çoban
dir benem bil kâfiri iden ħoban

hem tanı sen seyyid-i baṭṭāl benem
baş kesici kâfire ḳattāl benem

tiz heman sen şimdi imān ‘arza ḳıl
anıñ ile sen ħalâşı şimdi bul

10 pes ḳılıca bâḥṭiyār elin urur
gürzi seyyid başı üzre ḳaldurur

indürür başına kendü gürzini
ḫurd ider hem taḥtını bil özini

taşra çıkup akıdur al ḳanları
na‘ ra urup dökdi ḫâke tenleri

müslimānlar işidüp hep yitdiler
ḳanı anlar sīyl gibi aḳıtdılar

çağrışurlar cümle kâfir el amān
ḳırma bizi biz olalım müslimān

15 gelüp anlar cümle islām oldılar
yıkuben ḳal‘ ayı mālın aldılar

mālı anlar yükledüp oldı revān
gide ḫursun yolca anlar bir zamān

bu yaña ḳayşer işitmiş bu ḫaber
ğâib olmuş şimdi baṭṭāl didiler

şamasab adlu anıñ var bir ḳulı
pehlüvānmiş leşker içre hem ulu

bī-ḫisāb leşker aña ḳayşer virür
var malaṭıyya’yı yıḳ dir buyurur

65b dir amān hiç virmeyiñ siz anlara
zirā ḳıydı idi anlar cānlara

bu ḫaberler müslimānda ṭuyılır
bir maḫalde ğaziler hep cem‘ olur

oturup anlar iderler meşvere
dir idelüm biz buña imdi çäre

‘abdü’l-vahhāb dir heman biz gidelüm
yine ol ṭağda temekkün idelüm

5 drt yann hende yine biz  azalum
erleri dşmana  arşu dzelm

bil mbre hem uurludur o  a
her  aan gitdik ise geldkdi Őa

muştafa'nn mu' cizt hrmet
inş'allah anda olur himmeti

abdu'l-vaĥb'n szin hoş grdiler
on iki bi snni yola girdiler

ol mbre  aa anlar geldiler
pes tevekkl ĥa  a idp çaldılar

10 pes belrdi kfiri bir gn  ozu
Çıkdı leş er ttilur yiri yzi

ĥa -ı peyker çok ' alemler geldiler
şmaseb buyurdu nme Şaldılar

nme geldi mslimnlar  atına
gr ne yazmış bunların pk ztına

dir baa siz cmle mu't olasız
şu ınuzdan hep ge em siz bilesiz

ldi ba'tal ne şavaş size dimiş
daĥi çok çok herzeler mel'n yimiş

15 ben muĥammed grdim idi diyeni
 ocacukmış baa viri siz anı

ba'tal'a ideceim aa idem
şu unuzdan ge ben gir gidem

nmeye islm naçar  n  ıldılar
ol dem içre pre pre  ıldılar

il inin hem  ulaın  opardılar
yine kend eline hem virdiler

ilçi şams  atına ol dem varur
bu ĥaberler ol la'ine hep virr

66a şamsb kendsi girdi meydne
er diledi başladı ol cevlana

aĥmedi trran aa  arşu gelr
şamsb  ulları hep  uluv  ılır

atı nāgāh aḥmediñ pes yıķılur
sünniler ğamnāk olup çoķ āh kılur

bağlayup ķullar anı alup gider
müslimānlar ağlayup efgān ider

- 5 ‘abdü’l-vahhāb giruben hem tutılur
ardı şıra hem esİR cu‘ de olur

anda on dört adı bellü erleri
ağtarur meydanda çoķ serverleri

‘ār idüp kāfirlere at şaldılar
çoķ idi küffār bular bozıldılar

ḥendek içre dağı anlar girmede
şehre kaçup bir maḥalde turmadı

mir ‘ömer’le kaçup islām geldiler
tiz ḥālifeye bitiler şaldılar

- 10 yazdılar mağribde bađtāl ķaldı bil
bilmezuz hic sağ mıdur yā öldi ol

şöyle dir bilgil bizim hem ḥālimüz
gıtdi serverler dağı hem mālımız

çün ḥalİfe ķatına nāme gelür
okıyup ol çoķ melül bukā olur

mıẓrābı oğlu ḥurzemı hem ol ‘ali
bil ebu’l-müslim yigeni ol veli

on biñ islām ol ‘ali’ye virdiler
başlığa anı münāsib gördiler

- 15 bu yaña ol şamāsb serverleri
iki yüz hem sünni islām erleri

hem dağı ağır bahālu atları
‘abd-i vehhāb dağı sāir zātları

menṭiyūs-ı kibre bil cümle virür
pes hediye aniñ ile gönderür

menṭiyūs’a bin kişi hem koşdılar
müslimānlar şıķlete çoķ düştiler

ķızlık olur müslimānlar aç kalur
yolu bađdād’dan ‘ali bellü olur

ol ‘ali’le on biñ islām geldiler
tekbīr idüp cümle anlar kıldılar

hayli kāfiri müslimān kırdılar
kal‘adan tiz bir kenāre tırdılar

pes buyurđı minṭarāb oğlı ol ‘ali
dal kılıç olup ṭalalım dir veli

müslimānlar hep kılıcın çekdiler
baş kesüp tenler türāba dökdiler

5 itdi anlar bir ‘acāyib kār u saz
kim çıqıpdur āsumāna bī-niyāz

pes yigirmi biñ çerisi kırılır
niçe kāfirler dađı mecrūh olur

kal‘a semtinde la‘inler kalmadı
aḥşām oldu cümle islām tırmadı

minṭarab oğlı kal‘aya toğrı yürür
mīr ‘ömerle sünniler ṭaşra yürür

görüşüp anlar ider çok aferīn
aldılar şehre ‘ali hem leşkerin

10 şehir içinde gice anlar yatdılar
şubḥ olunca yine saflar tıtdılar

pes ‘ali çaldurđı hem nağāresin
toldurur tekbirle meydān arasın

aṭını meydāne ol dem sürdi ol
cevlān idüp dileyüp er tırdı ol

birbiri ardınca ṭoksan kāfiri
yıkđı anda pehlüvānmış her biri

şamāsab mel‘ün bakup hayrān olır
aṭa binüp ‘azm-i meydān ol kıılır

15 pes ber-ā-ber meydān içre oldılar
şamāsbla ‘ali cengi kıldılar

ol gün anlar birbirini alamaz
birbirine fırsatı hiç bulamaz

çıqđı meydānda ‘ali girü gelür
mīr ‘ömer karşı gelüp ta‘zīm kıılır

saña çok çok aferin yâ er didi
müslimânlar çok du‘âlar eyledi

birbiriyle gice sohbət kıldılar
çok melûl hem seyyîd için oldılar

67a subh olunca yine saflar kırdılar
atlanup merdâne anlar tırdılar

tuıdı kayser sünniler bozılduğın
daği serverler esir hem olduğın

manıayûs biñ kişiyle yolda gider
‘abd-ı vehhab cüde ağmed ağ ıder

dirler idi gider isek kayşere
yoğ ümid kim ol aman bize vire

5 akıdırlar ol la‘inler kıanımuı
gitdi şasret vah bizim sultânımuı

ölmedin görsek yüzin ol ğâzinin
server-i islâm erenler bazınıñ

böyle dir anlar fiğan ğâyet ıder
el ayak bağlu olar mağbûs gider

ağlar iken karşıya bunlar bağar
toı içinde bir ‘alem taşra çıkar

kıadd-i kıâmet bir yigit önce gelür
ahmedi turan aña naçar kıılır

10 dir olaydı bu yigit sultanımuı
kıurtaraydı bu belâdan cânımuı

bu yâna seyyîd aña naçar kıılır
ol çerinin küffâr olduğın bilür

az çeridür çok ‘aceb ğâzi ıder
kıor ağırlık altı yüz erle gider

indi seyyîd çekdi atıñ kıolanın
tañrıya ismarladı tatlu cânın

heybetiyle nara bir kez urdı ol
biñ kişi şaşup olurlar lâ-uđul

15 o la‘inleriñ bili hep bükilür
sandı anlar yire gökler dökilür

dir la'ınler öldi sandıñız beni
şimdi kande kırtarasıñız cānı

bir taraftan haykırur hamle kıılır
cümle kâfir heybetinden yıkılır

mançayusa irişüp çaldı hemān
ol cehennem mālİKİne virdi cān

gördi anı sandı küffār leşkeri
buldı seyyīd ol esİR serverleri

67b indi atdan bendlerin hep çıkardı
nevhat eyler hem eyü atlar virür

ayağına cümle anıñ vardılar
islāmıñ hālin haber hem virdiler

kesdi yidi yüz la'ınıñ başını
aldı anlar atını kumāşını

cümlesi yola revāne oldılar
'azmi anlar pes malatya kıldılar

5 bu yaña meydāna girdi ol 'ali
itdi cevlan diledi ol bir eri

sürdi at meydāna yine şamāsab
itdi çok cenk bi-meseb hem lā-meseb

aħiri mel'ün zebūn aña olur
lā-ilāc ol hİleler mİre kıılır

çok zebūn oldıñ 'ali sen didi ol
anıñ için dir bakarsın şağı şol

didi 'ali niçün zebūn ben olayım
sen necisiñ öyle işler kılayım

10 böyle dirken ol 'ali gāfil olur
aña mel'ün ol zamān fırsat bulur

gāfil iken çaldı kılıç ol ara
düşdi oldem bir budı anıñ yire

ol zamān bir kez 'ali āh eyledi
gāfil itdiñ sen beni mel'ün didi

segrişüp kıullar 'ali'yi aldılar
alup mİriñ yanına hem geldiler

- şehre şaldı anı oldem mîr ‘ ömer
hep perîşân oldu buña sünniler
- 15 oldem içre sünniler peydâ olur
sünniler oldem aña nazâr kıılır
- bağdı anlar önce baṭṭâl’dur gelen
puşt-ı islâm kâfire kaṭṭâl gelen
- bildiler kim anın imiş ol ‘ alem
şâd oluben tağıdurlar cümle ğam
- ol esîrler hem ber-â-ber gördiler
tekbîr idüp çok şalâvat virdiler
- zû’l-celâle çok şükürler kıldılar
hem beşâret kösin analar çaldılar
- 68a sürdi seyyid meydân içre atını
şamâsab görür ki geldi zâtını
- dir la‘în kendüni baña söyle sen
aşlıni hem mişliñi şerḥ eyle sen
- eytdi seyyid sen tanı baṭṭâl benem
mü`mine yâr kâfire kaṭṭâl benem
- ol la‘îne didi kimsiñ söylevir
ne la‘insiñ baña tiz şerḥ eylevir
- 5 şamâsab dir pehlüvân-ı kayşerem
şamâsab adım rûmda yavuz erem
- aña seyyid gel şehâdet vir didi
ol la‘în karşıñda budı gör didi
- bir kesilmiş bud-ı insân gördi ol
bu kimiñdür deyü aña şordı ol
- dir la‘în ħurzem meliki budıdur
pes ‘ali bilgil anıñ hem adıdur
- çağırur seyyid ‘ali’yi getürin
taḥtına şarup baña tiz yitürin
- 10 müslimânlar taḥtına tiz şardılar
seyyid-i baṭṭâl kaṭına vardılar
- budı seyyid yerine oldem kodı
ol ħızır ilyâs du‘âsın okudı

ğudret-i hağ budını tîz bitürür
ayağ üzre ol ‘ali kalker turur

geldi ‘ali düşdi bâttâl destine
öpdi destin bindi atıñ üstine

şamāsab dir bu ne itdiñ sihr ile
er iseñ kendü cānın kırtar hele

15 sen kıati sāhir imişsiñ öldürem
bu cihāndan adıñı ben kıalduram

kılıcın ‘uryān idüp ħamle kıılır
kıoltuğ altından kılıcın gösterür

bir eliyle kellesi berrān olur
görüp islām cümlesi ħamle kıılır

çünkü kāfir leşkeri kııldı nazar
kıaçmağa döndürdi yüzini olar

müslimānlar kıovdı üç gün anları
baş kesüp hem ağıtdılar kıanları

68b çok esirler dağı çok māl aldılar
birbiri beyninde tağısım kııldılar

pādişāha pencik hem çıkarur
‘ādet üzre ħağıkıñı anıñ virür

‘āşım ile řāhire hem ca‘fer’e
itdi ħizmet bir zamān ol ere

her birin bir ata seyyid bindürür
pādişāha anları ol gönderür

5 ol ħalife bunlara çok řād olur
seyyid’iñ bu işine ħayrān kıalur

ğāzi’ye hem çok du‘ālar eyledi
cānib-i ħağıdandurur ol er didi

pādişāhdan destür analar aldılar
ka‘be’de anlar mücāvır kıaldılar

bu yañada tıydı kıayşer bu işi
ağılayup feryād ider mel‘ün kıişi

öldi dirler pehlüvāñıñ şamāsab
kıalmadı hiç leşkeriñ mürd oldı hep

10 mizrâb oğlı ol ‘ali’ye itdüğün
oğumağla budı anıñ bitdüğün

işidüp ol ıati feryâd eyledi
ger nebilik da‘vi kılmazsa didi

bu dîn-i ‘isâ’da revnağ ıalmadı
lât ‘uzzâ bize yardım ıılmadı

mence`il adlu vezîri var idi
hâtırıma geldi pes bir şey didi

dir buyurursañ anı ben ideyim
cümle derbendleri hoş bekrideyim

15 ıoyalum der bendlere hoş leşkeri
bağlasunlar hep geğecek yirleri

bu ıarıkla bekleyüben ıuralar
kim gelürse boynımı hep uralar

diler iseñ bunda gelsün göresin
diler öldür diler şalı viresin

bu cevâblar aña ğâyet hoş gelür
dört ıarafa nâmeler çok ıağılır

oğlu şem‘ün’a biti hem gönderür
bu işi aña dağı hem bildürür

69a kelp sünbâğ dağı şabbâh alyona
hem feridün-ı ‘acem ol mel‘ûna

dağı tekfür şâha külbârüm’a ol
bu haberler virdi ıayşer şağı şol

bir yasağ kim oldu ıuşlar giremez
kimse aña hiç ‘ilâcı idemez

her yire biñ yâ iki biñ leşkeri
ıodı anlar bekledür derbendleri

5 gönderür şammâs’a biñ altını
kim gelür bađđâl haber sen vir anı

şammâs ise pek severdi seyyid’i
hem dağı ol sünni islâmdan idi

ıışşamuz hem burada olsun tamâm
yazana okıyana diñleyene rağmet ide inâm

bu kışşa kelp şabbah`ıñ dine geldigi beyān ider

fā i lâ tün / fā i lâ tün / fā i lün
dınlegil řerħ idelüm bir kışşa biz
alalum bu kışşalardan ĥařřa biz

kimseye bāķi degildür bu cihān
niçe řāhlar geldi gitdi niçe ĥān

10

cümlesi bil ĥākile yeksān olur
ĥayr-i ´amel var ise ancak kalur

bunu bilüp māliya´ni terk idün
ĥavf-ı bāri gönliñizde berk idiñ

evvel allah adını yād idelüm
söze andan řoñra bünyād idelüm

rāviler şöyle rivāyet eylemiş
otururdu cümle yār-ı ġāzi dimiş

içerü yaĥyā bin manşür girer
nirde idiñ dir aña seyyid şorar

15 rüm ilinden dir beru ben gelmişem
çok ´acāibler nazar ben kılmışam

didi seyyid ol ´acāib söyle sen
gördiğini hep baña řerħ eyle sen

didi kayşer çok yasağlar itdi bil
yolları derbenleri berkitdi bil

* nirde derbend varise hep bağladı
her birinde iki biñ leşker ķodı

69b kimse ol derbendleri hiç geçemez
ķuş olursa daħi andan uçamaz

ğāzi´ye dir bu rüm´a varmayasın
ol la´inlerden zarar görmeyesin

mīre tarsūsdan biti gelmiş imiş
anda daħi böyle řerħ olmuş imiş

mīr ´ömer ol nāmeyi hem okıdı
rūma seyyid gitmemek için didi

5 dir bitiniñ gelmesi kaç gündürür
didiler ancak gün biş ondurur

dir neden göstermediñ bunu baña
didi biz göstermedük havfden saña

havfimüz bu ‘ aksini sen idesin
rüm’a şāyed bu ‘ inādla gidesin

didi seyyid bunda vardur hikmeti
giderem yardım kıılır haq hazreti

taqdirin kimse anıñ hiç bozamaz
izn-i haq olmazsa bir cān gezemez

10 himmet idiñ deyüp andan kalkdı ol
gāziler çok söyledi kıılmaz kabül

cāme mübdel kııldı seyyid ol gice
niçe gider diñle rüm’a ey hoca

sürdi atın geldi şammās deyrine
karşu geldi ol geçürdi yerine

rüm iliniñ hālını aña şordı ol
dir kelpdür kayşeriden baña kul

vāfir altun hem getürdi ol kulu
gice gündüz sen gözet dir bu yolu

15 seyyid-i baṭṭāl’ı bunda göresiñ
tüz haber sen bize anı viresiñ

vireyim dir saña gel ol altunı
neylerem ben harçlağıl var sen anı

diñle sözüm böyle rüm’a gitme sen
harca bunu bir yaña ‘ azm itme sen

didi baṭṭāl çāre yoqdur bu işe
yazılan gelse gerek bil başa

şubḥ olunca ol yola revān olur
kal‘ a-i kālun`a ol gāzi gelür

70a anda biş bin leşker-i küffār görür
bir ulu şahraya hem anda varur

baqdı anda daḥi leşker çoqdurur
on iki biñden çeri atuqdurur

yazu yaban tolu küffar leşkeri
gözedürler dört yañayı her biri

gider iken çıkdı anda bir kişi
pür silâhdur anıñ üsti hem başı

5 at şalup seyyid'e anda geldi ol
hem süñü aña havâle kıldı ol

seyyid anıñ ol süñüsin men' ıder
ol geçüp ğâzi öñinden pes gider

yitdi anıñ kırşâğın berk tutdı ol
çekdi ğâyet aña kuvvet itdi ol

kırtarup atdan anı yire urur
cu' de oğlu mûşâ'dür anı görür

dir niçün geldiñ buraya mûsâ sen
yâd kişi şandım seni burada ben

10 ayağına düşdi anıñ ol mûsâ
geldügin virdi haber her ne ise

ğâziler bir yire dir hep geldiler
geldüğinden çok perişân oldılar

böyle dirken çıka geldi on kişi
pehlüvânlar seyyid'in dîn kıardaşı

aħmed-i turân dağı ' abdü's-selâm
ol felâh oğlı muħammed bile hem

eflaħün kıasım ' ali'dür bir dağı
naş u manşür hem ber-a-ber ey ağı

15 didi seyyid bunda niçün geldiñiz
yâ niçün siz böyle ' azmi kııldıñız

gelmemüz dirler seni bulmağ için
hem bu rûm'da saña yâr olmağ için

didi artdı şimdi bizim ğuşşamız
bellüsüzdüm evvelâ ben yalañuz

şimdi bellü itdiñiz sizler beni
hıfz ide şimden girü bizi ğâni

didiler ey pehlüvân-ı müslimân
burada gördük biz kerâmet sen inân

70b řerħ ideyim diñlegil sen bu işi
şol yire geldük idi biz on kişi

anda gördük biz iki biñ kâfiri
gelmeyüp döndük oradan biz girü

bağdıq anda çıkdı nāgāh bir qarı
var aşā destinde hem yüzi iri

daği bir seccādesi hem var idi
ben iletem sizi battāl'a didi

5 aldı bizi bu araya geldi ol
ğā'ib oldu bilmezüz ki noldı ol

söyleşürken anda bunlar bu kelām
pes tavābil geldi hem virdi selām

niçe geçdiñ didiler derbendleri
dir geçürdi pes beni bir pīr qarı

didi seyyid niçe itdiñ bu işi
didiler şebhūn kılağ biş on kişi

itdi seyyid şol mekāna gidelüm
qayşeriñdür anda tedbīr idelüm

10 böyle diyüp ol mekāna sürdi ol
bi-ħisābdur anda leşker gördi ol

bir tarafından gāzi vardı ilerü
gördi çokdur kendüden qorquları

ammā seyyid ihtiyātı eyledi
dostlara belki zarar ola didi

geçdi anlar maştarān'a vardılar
anda daği çok çeriye gördiler

gāzi dir biz bir kenāra turalum
vaqti gelsün kendimiz biz uralum

15 inşā`allah tañrımız yardım qılur
lütfi anıñ bize her yirde olur

anları ol yirde seyyid qondurur
kendü bir şu başına anda varur

nirde görse idi seyyid şuyı bil
şoyunup ğusl itmek idi ħūyı bil

şoyu(nu)ben yine ol 'uryān olur
üstine serleşkeri kelp'iñ gelür

- bağdı bir at bir süñü hem şancılı
şu içinde ğusl ider hem bir ulu
- 2b ol delükden çıkdı baṭṭāl ol-zamān
dört la‘ine virmedi her giz amān
- bağlu miskin yatur iken göz ider
şāh-ı merdān yanına ol dem gider
- ayağına düşdi miskīn ağladı
ne kişisin böyle iş itdiñ didi
- dir kadeḥ nūş itdüğün baṭṭāl benem
mü‘mine yār kāfire ḳaṭṭāl benem
- 5 ayağına anda tekrār geldi ol
hem imānın anda tecdīd ḳıldı ol
- eytdi seyyid nirdedür ol kelb la‘in
dir seni ol isteyü gitdi hemīn
- ol olanlar ṭonunı tiz çıkarur
‘uryān ider ğāzi giyer oturur
- bu taraḑdan kelb la‘in deyre varur
deyr ḳapusın çaluben ol çağırur
- ḳırḳ keşiş ol deyr içinde var idi
ne gezersin kelp’e ruhbanlar didi
- 10 didi geldim bunda baṭṭāl isteyü
teftiş itdim ḳarayı daḫi şuyı
- ‘izzet ile anı deyre aldılar
şoḫbete meşğul la‘inler oldılar
- bu yaña seyyid anı gördi idi
yemliḫā’ya deyre kelb geldi didi
- dir yüri var kelb la‘iniñ ḳatına
bir meyyit vardı anıñ pes zātına
- ol dem içre yemliḫā kelp’e varur
ol la‘ine bu yigit dīvān ṭurur
- 15 dir şehā ben şol mağāra varmışam
yatup anda bir ‘acāyib görmişem
- mevc urup şol şu çıkarıdı bir ölü
beñzer idi baṭṭāl’a ğāyet ulu

gār içinde anı pinhân kılmışām
mücdde için size bunda gelmişem

şād oluben kıyığa tiz bindi ol
meyyit-i baṭṭāl görem dir ol fuzūl

nirde diyüp ol mağāraya baqar
oldem içre seyyid-i baṭṭāl çıkar

2a kelb la‘îni tîgile bir kez çalar
ol hıyār mişli anı iki böler

kırk nefer hem kulu var idi hemān
kesdi başlarını virmedi amān

var idi kelbiñ şabi bir oğlu hem
ayağına düşdi baṭṭālñ o dem

ağlayup ol arza imān kıılır
kaldurup ol barmāğın islām olur

5 oğlanñ adını ismā‘il kodi
yemliḥāya hem daḥi aḥmed didi

zevrağa anlar binüp deyre gelür
ol keşişler kelb şanup karşı yürür

baṭṭāl ol dem ilerüye yürüdi
ulu ruhbāniñ adı hem ḥayzı idi

seyyid anı ḥaḳ dine da‘vet ider
feryād idüp ol la‘în kaçmaḳ ider

baḳdı olmaz kesdi anñ başını
kalanñ daḥi bitürdi işini

10 yine anlar bir kıyığa bindiler
kelb şabāḥñıñ semtine çün vardılar

kelbiñ oğlu ismā‘il’e söyledi
islām oldıñ bāri bir iş gör didi

şimdi babañ kıatına sen varasın
varup aña bir ḥaber sen viresin

söyle var sen deyre geldi bir ulu
kūh-ı seylāndan imiş ol baḥtlu

bir ‘aceb ruhbāndurur dürler şaçar
sözlerin kim işide cāndan geçer

15 dir bu sözle anı alup gelesin
ola islâm çok şevâb sen bulasın

çıkdı andan atasına vardı ol
tâcını kıaldurdı yire urdı ol

çağırup ey ata kande kelb kılın
kırk kılıyla kandedür ol sevgüliñ

dir oğul ol kandedür tîz söyle sen
var mı bir iş hem baña şerh eyle sen

didi oğlan aña sen kelb hâlini
kesdi baṭṭâl anı hem kırk kûlını

71a ben daḥi bir hîle aña eyledüm
degme baña müslimân olam didüm

ben getürdüm dînine anıñ imân
ol sebebden baña virdi ol amân

hem beni gönderdi ol şimdi saña
eytdi var babañ getür imdi baña

dir atañı daḥi idem müslimân
turma imdi gitdi elden baş u cân

5 elli biñ er ol la'ınler aldılar
ğâzi'niñ olduğı yire geldiler

bu çeriye karşıdan ğâzi görür
ol deñiz ortasına toğrı yürür

eytdi gördüñ mi bizi ğamz eyledi
vardı bizi atasına söyledi

kırk kişiyle kelp kenâra vardılar
seyyid'i anlar kayıkda gördiler

çağırur baṭṭâl hem kıattâl kişi
itdiñ ' ayyârlık eyle sen bu işi

10 sen elimden imdi kande gidesin
hem hâlâş cânın ne yirde idesin

korqusı düşmiş o baṭṭâl'ıñ size
anı isnâd şimdi idersiz bize

ne yirim beñzer benim ol baṭṭâl'a
beñzedürsiz ol mişillü kıattâla

ağzın açup oğdı ol incili
bükilür ruhbânların cümle beli

ol maqâmı hüseyniden oğdı
pes keşişler aña benzetme didi

15 bu diyâra gelmemiş böyle ‘azîz
kıtıb-ı dîndür şöhetü baldan lezîz

niresi beñzer bunıñ ol baṭṭâl’a
teşbîh itme ol mişüllü kıttâla

böyle diyüp cümlesi ağlaşdılar
ayağına seyyid’iñ hep düşdiler

çağırur oğlan idiñ siz i‘timâd
bu kişi baṭṭâl’durur itmeñ ‘inâd

ol keşişler çağırur baṭṭâl degil
ider isnâd ol ‘azîze ol füzül

71b eytdi seyyid bu cüvânıñ şar‘ı var
çekdim evvel bu çocukdan hayli zâr

diledi kim şuya kendin ata ol
koymadım ben düşmân oldı baña bil

pes gerekdür bunu itmek timâr
yoğsa olur bu cüvânıñ hâli zâr

yine oğlan anda feryâd eyledi
baṭṭâl’a aldandı ruhbânlar didi

5 dir keşişler nâr-ı nûr bu kendidür
dîn-i ‘isa’nıñ daği serbendidür

böyle diyüp başları hep açdılar
ağlamağdan özlerinden geçdiler

anda ‘özrin diledi ol kırk keşiş
dirler itdi bize baṭṭâl hayli iş

ol sebebden oldı küstaḥlıq bize
kıl kerem incinme gel hem siz bize

cümle ruhbân ayağına düşdiler
nâr-ı nûr kendi deyü yapışdılar

10 seyyid aña ma‘rifet çok gösterür
ağlaşup tacın yire anlar urur

eytdiler bilmez bu sözler hiç beşer
var ise geldi meleklerden bu er

yine oğlan kıati feryād eyledi
yā kıavim ‘aqlım başımdadır didi

mālınıza canınıza kıaşd ider
şehriniiz bu er harāb ider gider

i‘tibār oğlan sözine olmadı
seyyid’i her giz keşişler bilmedi

15 aldılar bir deyre anı geldiler
hep keşişler hizmet aña kııldılar

deyr içinde çıkdı baııāl minbere
çok naşihat eyledi ruhbānlara

ayet-i incil ol çok söyledi
yine tafşil üzre tefsir eyledi

cümle leşker va‘zına ağlaşdılar
yüzleriniñ üstine hep düşdiler

çağırur oğlan bu er baııāl’durur
sizi aldar yā kıavim ne hāldürür

72a ‘aqlam ben baña kıulağ urınız
‘itimād olmazsa deyre varınız

kesdi anda kırk keşişin başını
hem bitürdi kelp kıulınıñ işini

dir vezirler bu cüvānıñ sözleri
kıoydı gāyet şüphede bu bizleri

dir uzak degil hele bir varalum
kühine biz bu cevābın irelüm

5 zevraķile iki kāfir gıtdiler
ol keşişler hāline seyr itdiler

hem kesilmiş gördiler hayz başını
aıladılar seyid’iñ bu işini

indi minberden aşığı pehlüvān
bī-ķaberdi mācerādan ol zamān

baş şalup gönlinde ol fikr kıılır
dir ne vaktin gün ‘aceb aķşām olur

bir tarîķla yārlarım ķurtarayım
bunlara ben çok zārārı urayım

10 ol vakit deyre giden erler gelür
yüzleri hep za' firān mişli olur

kelb şabbāh baķuben dir söyleyin
niçedürür baña siz şerh eyleyiñ

hāli bir bir aña taķrİR eyledi
hayz keşišiñ öldügin hem söyledi

ġāfil iken çok kemendler atdılar
seyyid'i oldem la' inler tıtdılar

baġlayup taşraya anlar çıkarur
boynın uruñ dir la' in kelb buyurur

15 tıġ çeküp cellād la' inler gitdiler
bonını urmaga kaşdı itdiler

geldi anıñ bir vezİri ķomadı
ķayşer'e göndermeli bunı didi

zİrā bu iş pek büyük bir işdürür
çok işi bu ķayşer'e itmişdürür

ķayşer'e bunı haber tİZ virmeli
ister ise ķatına göndermeli

ne münāsib ise kendüsi bilür
bunda şāyed çok ' itāb saña olur

72b ķayşer'e bir nāme anlar düzdiler
olan işi cümle aña yazdılar

yazdılar baṭṭāl'ı tıtduķ uşda biz
gözedürüz şimdi bunda emriñiz

diler iseñ bunda biz öldürelim
yoķ dir iseñ ķatıña göndürelim

zincİR içre ġāzi āh ider idi
ķıl ' ināyet bize yārab dir idi

5 aluben zindāna anı şāldılar
gördi yārenler fiġānı ķıldılar

eytdiler bizler ümİd ider idük
haķ seni eyler sebab biz dir idük

sen de düşdün imdi ey yâr buraya
ola haqdan ğayrı merhem yaraya

eytdi seyyid müslimânlar qorqmañuz
qul işine aşla siz havf itmeñiz

cümle allah'ın işidür siz biliñ
dilegi vardur gelür agâh oluñ

10 bu cevâbla şabr idüben qaldılar
bir bucuqda zikre meşğül oldılar

bu yañada qayşer'e çün vardılar
seyyid'in tütüldüğün bildürdiler

asumâna tâcını hem atdı ol
dögdi kösler çok beşâret kıldı ol

yazdı elli biñ çeriyle göndürin
ne 'azâbla öldürem sizler görin

nâme yazdı virdi peykiñ eline
çıkdı ol peyk kelp şabâhın yolına

15 bu yaña kelp yanına oğlın alur
anıñ ile 'işrete meşğül olur

dizine qor başın oğlı bir gice
irişür battâl'ın tañrısı niçe

dizi üzre uyquya oğlan varur
şıçrayup ol uyqudan pek çağırur

dir oğul noldı saña sen söyle hâ
dir hücüm itdi baña bir ejderhâ

eytdi söyle babaña küfri qoya
ol muhammed dînine dağı gire

73a yoksa kendin bu sarâyyla yudayım
sizleri yok bu cihândan ideyim

dir oğul bu belki qorqu işidür
battâl'ın qorqusınıñ teşvişidür

yatdı oğlan yine feryâd eyledi
ejdehâyı yine ben gördüm didi

ol yatınca üç gice böyle olur
babası kelp bu işe şaşar qalur

5 çağırurlar cümle ruhbānları
bir ‘ ilāc oğlana eyler her biri

boynına hem incil aşup gitdiler
bu yaña kelp ile oğlan yatdılar

yatup anda uyğuya ol kelp varur
du-cihāmiñ serverin düşde görür

eş-şalātu ve’s-selāmiñ ünini
ışidüp döndi rasūle yönini

gördi kelp kim ol rasūl-i muhterem
faḥr-i ‘ ālem ol ḥabīb-i pür-kerem

10 sağda şiddik ‘ aleyhimü’s-selām
daḥi fāruḫ ile ‘ oşmān bile hem

bile kendü ile bu dört ‘ āmilīn
raḍıya’llahu ‘ aleyhim ecma‘ in

daḥi yitmiş biñ feriştelere ile
yüz yigirmi biñ nebiler hem bile

ol livāyü’l-ḥamdi üstinde tırur
sağda şolda mezkūrīn cümle yürür

bir burāḫa daḥi olmışdur süvar
ol ‘ azīmet tācı hem başında var

15 bu ‘ azīmetle tırurdı ol imām
ol rasūlu’llahi ‘ aleyhimü’s-selām

bu sa‘ ādet ile gördi anı kelp
zāt-ı pāke karşı oldem vardı kelp

ol rasūliñ ayağına düşdi ol
hem anıñ dīnini ol kıldı kabūl

nevḫat idüp döndürür kelbiñ adıñ
hem bekir ad urdı aña bil hemīn

eytdi sen zindāna yarın varasın
oğlumuz baḥḫāl’ı sen kırtarasın

73b yā bekir şimden girü ol aña yār
dīni ḥaḫdur kıl aña çok i‘ tibār

şıçrayup ol uyğudan tiz uyanur
nūrı anıñ dünyāyı tıtdı şanur

giydi tonın beglerin cem' eyledi
beglere bir bir bunu ol söyledi

eytdiler biz dađı bu dūş görmüřüz
hađđı andan biz muđđı irmişüz

5 dūřlerin birbirine řerđ kıldılar
emr-i bāri cümle islām oldılar

kađđuban zindāna yayan vardılar
kađđu açup içerüye girdiler

yüzine kelp'in bakup seyyid güler
ayađına ol dūřüp 'özrın diler

bilmedim gāziler sultānı sen
afv kııl bu itdügüm 'iřyānı sen

olayım şimden girü ben sağa kul
ağladum ben gitdügin hep toğrı yol

10 eytdi seyyid görmedükçe muştafa
hem bekir ad urmaduğca pür şafa

uymadıñ sen yā bekir evvel bağa
oldı hağdan şimdi çok in'ām sağa

ellerin hem ayađın būs kıldılar
pehlüvānlar zincirin hep aldılar

tonların hep değşirüp pāk don virür
cümlesin řammāma oldem gönderür

ol geçerdi tağta seyyid oturur
baş ucunda ol bekir her-dem şurur

15 dört řarāfa nāme anlar şaldılar
geldi çok beg anda islām oldılar

cümlesi dir dūřde gördük ol rasul
eyledik dir dın-i islāmı kabul

elli biñ leşker dağı hem çok diyār
olub islām seyyid'e hem oldu yār

muştafa'nıñ mu'cizātı himmeti
oldı anlar hep muğammed ümmeti

sen 'ināyet kııl hađbiñ hürmeti
cümlemüz kııl muğammed ümmeti

74a

ravîler şöyle rivâyet eylemiş
otururken bir peyk geldi dimiş

pes getürdi nâmesin ol kayşer'in
qor öninde ol beñzer ulu eriñ

nâmeyi ol açdı bir kez okıdı
bunda hiç kelp adlu kimse yok didi

ol hayâli fâsidi ben itmişem
adımı dañi bekir hem qoymışam

5 päre päre nâmeyi ol eyledi
la'net olsun kayşer'e her-dem didi

dir peyk düşde rasûli görmişem
olup islâm dînine ben girmişem

ne havadadur bekir kayşer didi
dir peyk yüz biñ çeri cem' eyledi

qaşdı bu kim ol malaṭya'ya gide
vara ol şehri ḥarâbı yâb ide

gel baqalım mîr 'ömer bî-çâreye
bu ḥaberler gitdi hep ol araya

10 seyyid ile yârları tütüldüñ
maşṭaran'da maḥbûs anlar olduñ

kayşer'in hem ulu dirnek kılduñ
qaşdı anıñ hem malaṭya olduñ

kelp şabâḥa ol peyk hem gitdüñ
seyyid'i al gel deyü emr itdüñ

cümlesinden hep ḥaberler aldılar
mîr 'ömerle ġâziler cem' oldılar

feryâd idüp zârlıq çok kıldılar
nâme yazup eṭrafa gönderdiler

15 on biñ qadar leşker anlar dirdiler
iri ufaq cümle şehre geldiler

qal'ayı hem berkidüp oturdılar
şığınup allah'a anlar ṭurdılar

bu yañadan biz diyelüm seyyid'i
kayşer'in ḥâlini hep duydu idi

eytdi seyyid yā bekir ben gideyim
irişüp islām'a yardım ideyim

hep benimdür bu diyārın deyrleri
hep içindeki gümüş hem zerleri

74b deyrleri yıkup ḥarāb hep itmeli
her ne māl var ise alup gitmeli

ol bekir bu söz münāsibdür didi
yıkdı deyrler mālını cem' eyledi

deyrdeki mālı daḥi hem altunı
ol bekir'e cümlesin virdi anı

yā bekir arḳamca gel dir pehlüvān
atlanup andan olur yola revān

5 leşker-i külbād'a bir gün uğradı
çok çeriyle bir yire ḳonmuş idi

gizleyüp ' aşḳar piyāde oldı ol
çadır-ı külbād'a buldı ḡāzi yol

bir tarīḳla bārgāh içre varur
mest olup yaturdı anda ol görür

baḳdı külbād'a yaşı az bir erdurur
ḳadd-i ḳāmet hem daḥi dil-berdürür

sevdi seyyid o yigide ḳıymadı
hem özi öldürmege hiç tutmadı

10 nāme yazdı baş ucına ḳodı ol
bil benem baḫḫāl-ı ḳattāl didi ol

gice geldüm idi dir ben yanıña
ḥoş yigitsin ḳıymamışam cāniña

küfri terk idüp müslimān olasıñ
yoḳsa bir gün baş ucuñda bulasıñ

ol zamān virmem saña her giz amān
fursatı fevt itme ' arza ḳıl imān

böyle yazup baş ucına ḳodı ol
çıḳdı andan ata binüp tutdı yol

15 vaḳt-i şabāḥ şehre varur pehlüvān
yüce yirde ol çıkup oḳur ezān

şehr içinde sünniler işitdiler
hep avāzın bilüben şükr itdiler

müslimānlar şād olup sevişdiler
karşu varup cümlesi görışdiler

seyyid işin anlara şerh kıtur
cümle islām aña hurrem olur

eytdi seygid görmişem yüz biñ çeri
anlarıñ kelbād'durur serverleri

75a ol yakıncağ geldi sizler biliñiz
giderem ben sizde hāzır olñız

tiz geliñ diyüp yola revān olur
bu yaña külbād bitiyi çün bulur

baş ucında uyanup hağ buldı ol
oқыup hağtı perişān oldı ol

beglerin başına hep cem' eyledi
ey dirigā sağ imiş bağğāl didi

5 cümle begler hağta anda bağdılar
yine kırtulmuş deyü çok kırkdılar

leşkere çok kırkı düşdi ol zamān
yitdi seygid anları gördi hemān

şabr idüp kışlığa degin oturur
vağt-i kışluk şıçrayup na'ra urur

hağkırup bir na'ra urdı pehlüvān
şandılar kıpdı kıyāmet ol zamān

niçesi çağırdı anda el-amān
niçe kāfir oldılar mürd bī-gümān

10 bu ne deyüp birbirine şordılar
söyleşürken bir süvāri gördiler

na'ra urup yine bir ün eyledi
seygid-i bağğāl benem biliñ didi

yatur idiñ vardım oldem yanıña
er imişsiñ kıymadum ben cāniña

ben didüm sen belki islām olasın
'arza kıl imān hağlaşi bulasın

yoğ dir isen siz bilürsiz ğod beni
ne koyam kayşer ne ğod koyam seni

15 diñleyüp külbād hemān ün eyledi
atlarıñ tiz ya kavm turmañ didi

bindi oldem cümle kāfir leşkeri
şāf tütup lāf urdılar ufağ iri

kibriyānus adlu kāfir pehlüvān
karşu geldi seyyid'e ol er hemān

dir yā baṭṭāl söyle baña ğālīñi
bilmedüm ben hiç seniñ aĥvālīñi

öldürürler dirilürsin yine sen
ğaps iderler kırtarursıñ yine cān

75b buğda kehlesine beñzersin hemān
sen kıti seĥĥār kışisin bī-ğümān

böyle dirken el süñüye urdı ol
pes ğavāle seyyid'e kılar fuzül

ol dem içre ğarbını men' itdi ol
çün elini kışağına tağdı ol

çekdi atdan itdi ğāyet kuvveti
bile oldı ğağ te' āla kıdreti

5 elma mişli anı atdan aldı ol
atdı bir kez kıltuğından çaldı ol

bir eliyle başı hem bürrān olur
bir kırındaş anıñ ğamle kılır

ol dağı bir ğarb ile hem yıkılır
şoñra andan meydāna ṭālut gelür

hem havāya şıçradı anıñ başı
yıkdı seyyid yüz yigirmi er kışı

leşker-i küffār buña ğayrān kıalur
pes vağt öyle namāzı çün olur

10 toz malaṭya yolarında yarılır
şancāğ-ı islām hemān bellü olur

geldiler hep mīr 'ömer'le müslimān
karşu varup ğorişür ol pehlüvān

erligine hayrān anlar kaldılar
cümle islām çok du‘ālar kıldılar

öyle olmuşdu olar kıldı namāz
eylediler mālīkū’l-mülke niyāz

bindi seyyid yine girdi meydāna
düşdi dehşet yine kavm-i küffāra

15 on iki biñ leşkeri külbād şalar
bir uğurdan seyyid’e hamle kılar

müslimānlardan daḥi hem biñ kişi
şaldılar küffāra cānlar at başı

na‘ra urup ḡāzi bir kez haykırur
on iki leşkere kendin urur

cānları yarup daḥi şaflar söker
leşker-i külbād’ın üstine döker

hamle eyler kendüsi külbād o dem
depredür kāfir hemāndem çün ‘alem

76a bir uğurdan hamle anlar itdiler
taş u toprak birbirine katdılar

oldem içre yolu kayşer’den ḡubār
yarılıp çıkar hemān yüz biñ süvār

ol süheyl ibni sünbāt serveri
hem taḡānuş’dur daḥi başıñ begi

tāriyün hem daḥi rüm’iñ begleri
geldi çıktı ol cehennem segleri

5 diñlenüp anlar daḥi hamle kıılır
bir ‘acāib kār u zār anda olur

na‘ra ururp haykırurdu pehlivān
şu gibi ağıdur ol meydānda kan

anda oldı bir ‘acāib kār u zār
at ayağında göge çıktı ḡubār

uğraduḡıñ bir urur ḡāzi biçer
elli biñ kāfir kıılıçlardan geçer

amma kāfir anda ḡāyet çok idi
islām’a imdād gelür hiç yok idi

10 ol sebebden sünniler pek şıķılır
maştıran'dan bir 'alem peydâ olur

ol şabâh oğlu ebu bekri gelür
elli biñ leşker ile hamle kıılır

hem berâber on iki şır pehlüvân
abdu'l-vehhâb cu' de hem aħmed turân

ol tavâbıl müsâ hem abdü's-selâm
cümle kııldı on iki ğâzi tamâm

tâze islâm hem bekir aħmed turân
aķıdurlar yer yüzine kıara kıan

15 çünki imdâd geldi seyyid hayķırur
tekbîr idüp 'aşķile kıılıç urur

tekbîr idüp sünniler cüş eyledi
ol la'ınler kaçmağa zor eyledi

oldem içre geldi kâfire meded
gice idi geldi küffâr bî-'aded

başları kıoştantını ol kıayşer'i
şayılu yüz biñ anıñ var leşkeri

yürüyüp tabl-ı asâyiş çaldılar
geldüĝin imdâd la'ınler bildiler

76b kaçmağı kıoyup mülüke geldiler
cümlesi bir yire hep cem' oldılar

fâriğ oldu dağı islâm leşkeri
girdiler yerlü yerine her biri

iki leşkerden olan pek çoğ idi
şaymanıñ her giz tarıķı yoğ idi

ķarşular kâfir çerisi kıayşer'i
itdi anlar ğâzi'den şekvâları

5 kıayşer'e bir nâme yazdı ol vakıt
turma gel tız gitdi elden hâcı puğ

seyyid'iñ zindândan ol kıurtulduğın
kelp şabâh hem sünni islâm olduğın

yıķduđın hem maştıran'da diyrleri
alduğın altun gümüş kıandilleri

gelmez iseñ illeriñ bil hep gider
dünyâyı baṭṭāl ḥarāb yāb ider

ger bu deyrinden olursa ol ḥalāş
döndürür yüz belki bizden ḳavm-i ‘āş

- 10 böyle yazup nāmeyi gönderdiler
vardı nāme ḳayşer’e çün virdiler

ḳayşer oḳur leşkeriniñ nāmesin
atdı tacın yırtdı cümle cāmesin

ey diriğā dīn-i ‘isā gitdi dir
hem mesiḥle nār-ı nūr hep batdı dir

ağlayup feryād-ı zārı eyledi
ḳullarına ḥāzır oliñ tiz didi

iki yüz biñ er müheyyā oldılar
bindiler ‘azmi malaṭya ḳıldılar

- 15 şerḥ idek biz bu yañā külbād işin
cümle küffār ḡāyib itmişler başın

üç gün anda teftiş anlar ḳıldılar
şağ olan serverleri hep buldılar

olıcaḳ dördünci gün şaf ḳurdılar
kös ile nağğāre anlar çaldılar

şağa şola pehlüvānlar düzilür
müslimāndan meydāna aḥmed gelür

er diler ol anda cevlān gösterür
bir la‘in kāfir aña karşı gelür

- 77a ol la‘in bir ḍarb ile pes yıkılır
aña ‘aḳreb adlu bir kāfir gelür

anı hiç söyletmeyüp ol pehlüvān
elli kāfir öldürür aḥmed ṭurān

aḥmed’iñ bu işine külbād baḳar
at sürüp meydāna kendüsi çıkar

itdiler çok cengi çāre olmadı
hiç zafer birbirlerine olmadı

- 5 birbiriniñ ḳuşāğın berk tutdılar
tozı topraḳ birbirine ḳatdılar

yol-ı kayşer'den yine toz yarılır
ol 'arâkîl kayşeri çıka gelür

iki yüz biñ var idi hem leşkeri
ğarķ olupdur gök demüre her biri

hem açıķdur altı yüz haçlu 'alem
yidilür üçyüz tonanmış atı hem

tahtı berkitmiş idi bir aķ file
geldi çıķdı bu 'azîmetler ile

10 karşı vardı aña rûm'îñ begleri
dest bûs eyler cehennem segleri

ağlaşup eyler olar feryād çok
kıldılar ğâzi elinden dâdı çok

eytdi kayşer müslimânlar kandedür
uşda dir olan hep bundadır

bakuben dir cümle islâm bu mıdur
başka yirde var mı yoksa şü mıdur

eytdiler budur çeriniñ cümlesi
oda kelp'îñ leşkeridür hepsi

15 anlarıñ kayşer yüzine tükürür
leşkere karşı güzâfiler çok urur

dir ğarîm olsun size bu nâr-ı nûr
şunca leşker bu işi size kıılır

tutmadıñız battâl adlu ol eri
kırmadıñız şöyle biraz leşkeri

seyr idiñ dir ben o kavme ne kıılam
intikâmım şimdi battâl'dan alam

ol vakit külbâd ile aħmed turrân
birbirin tutmuşdı iki pehlüvân

77b kuvvet itdi aħmedi turrân aña
anı hiç depretmedi ol bir yaña

daħi külbâd aña kuvvet eyledi
kaldurup anı götürmek diledi

ķurşâğın aħmed kesüp pes kırtılır
girü islâm leşkerine ol varur

na'ra urdı müslimānlar serveri
titredür tağı taşı dağı yeri

- 5 yıldırım mişli hemān atın sürer
atınıñ ayağı yirleri yarar

haykırup külbād'a ol baṭṭāl gelür
elma mişli anı ol atdan alur

başı üzre fırladur bir kez anı
dir imān tiz 'arza kıllı kırtar cānı

haykırup dir seyyid-i gāzi benem
dilde meşhūr merd-i hicāzi benem

müslimān ol ey bī-dīn virem amān
yoğsa kırtulmağa itme hiç gümān

- 10 gördi kayşer gāzi'den bu işleri
şordı kimdür itdi bu şavaşları

eytdiler baṭṭāl'durur evler yıkan
müslimānlar serveri şāhib-kırān

anda mel'ün kati feryād eyledi
pehlüvānmış nā-bekār baṭṭāl didi

eytdi külbād sözleriñ hep boşdurur
olmam islām ölmek baña hoşdurur

mümkün olmaz yukarıya atdı ol
çaldı tıgla iki pāre itdi ol

- 15 pes nazar külbād'a ol kayşer kıllur
elleri bögrinde mel'ünñ kalur

depredür kendüsi haçı peykeri
koy virür baṭṭāl'a deryā leşkeri

ol kadar leşker hemān at şaldılar
oğ sepüp seyyid'e hamle kıldılar

cūşa gelüp gāzi bir na'ra urur
meydān içre çoğınıñ kanı kırrur

tıg-ı daḥḥāki çeküp girdi hemān
virmez idi kāfire bir dem amān

- 78a ağıdurdı siyl gibi al kanları
meydān içre kan götürdi tenleri

kalbi kalbe şafi şafa urdı ol
şaşdı küffâr cümle oldu la-^ç uķul

şaflar yarup ider kaşdı ^ç alem
titremekler kayşer'i tutdı o dem

gördi kayşer kükremiş aşlan gibi
hây komañ dir kendüsi şeytân gibi

5 cümle küffâr aña oķlar atdılar
çağrışuben hâyı huy çok itdiler

yine kalķanın siper ġâzi ider
ura kıra ilerü her dem gider

oķların kılıçların hîç aramaz
aña küffâr bir silah hîç uramaz

neyleye biñ karġa bu bir şâhine
niçe tursunlar ġudâ'nıñ mâhına

göz açar gelmiş yakıncaķ pehlüvân
atdı taġtdan kendözin kayşer hemân

10 idemez anda la^ç in oldem karâr
bindi atına hemân itdi firâr

yitdi taġta bir süñü urdı hemân
hem ^ç alemdârın çalar virmez amân

pâre pâre itdi ġaçı peykeri
kaçmaġa yüz tutdı küffâr leşkeri

ķovdı üç gün müslimânlar anları
kırdılar hem tıtdılar azġunları

baġlayup anlar esîrler döndiler
geldiler ol cenk yerine ķondılar

15 ol kadar leşker mâlin dövşirdiler
herkesin sehmin o mâldan virdiler

hem ġalîfe sehmini çıkardılar
göçdiler şehr-i malatya vardılar

kayşer'iñ tâcın daġı hem taġtını
ol tonanmış dört yüz at hem raġtını

ġâzi cümle bir yire cem^ç eyledi
hep mülûke baġşıřim olsun didi

ol ḥalīfe gördi tācı taḥtı hem
şād-ı ḥurrem oldı atdı ğuşşa ğam

78b çok hediye seyyid'e şāh gönderür
cündüal cāzu sünüsün hem virür

geldi seyyid ḳatına ol armağan
oldı aña ğāziler hep şādımān

kāfiristan bu ḥaber işitdiler
ah idüben yas u mātem tutdılar

ḳati maḥzūn şehrine ḳayşer gelür
meşveretler ḫanışuḳ hem çok ḳılar

5 söyledi söz begleriniñ her biri
seyyid ile barışaḳ dir aḫiri

gönderürler aña bir peyk ol zamān
dilediler barışık andan hemān

ḳayşer ile barışık ğāzi ḳılur
gune gune tuḥfe armağan gelür

oḳıyana diñleyene yazana sen yā ilāh
rüz-i maḥşerde rasüli ḳıl penāh

bu ḳışşa tāriyun seyyid oda yaḳdığını beyān ider

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

gel girelüm yine bir gül bāğına
dür aşalum dalına budāğına

10 ḳoḳlayalum daḫi ğonca güllerin
diñleyelüm ğāziler bülbüllerin

evvela biz idelüm allahı yād
hem şalātıyla şeff' u'llahı şād

bir rivāyet yine itmiş raviyān
seyyid ile otururdu ğāziyān

pes ḳapudan bir pīr girdi içerü
ḫaḳ selāmın virdi ol geldi berü

çok du'ālar seyyid'e ol eyledi
ben ḫarecne'den gelürem bil didi

15 bir kibrüvār adı anıñ tāriyün
niçe islām cigerin eyledi ḫün

bir ulımı dağı beni tıtdı ol
aldı ulım zindān içre atdı ol

ol sebebden zindāna ben varmışam
müslimāndan bir yigit hem görmışem

ol yigit dir mūsā ođlu cu‘de’yem
bir emānet şimdi saña eyleyem

79a bir gün evvel sen malatya varasın
ađvālim efendime bildüresin

dağı üç biş müslimān hem var imiş
oğ zamāndur ĥālleri pek zār imiş

cu‘de işitdi ĥaber çün ağladı
seyyid aña ağlama cu‘de didi

dir ‘ināyet eyler ise bil ilāh
ĥāfiz u nāřır olan ol pādiřāh

5 ođluñı ben inřā`allah urtaram
sāđ selāmet anı saña irgürem

siz benimle himmeti ile bile
hem du‘ālar eyleñiz çoğ ĥayr ile

anda ol ađřāma dek sākin olur
dün buçuğı cāme ol mübdel ılır

ol ĥarecne yolına olur revān
irişür ol şehre bir gün pehlüvān

al‘ası anıñ ati yüksek idi
gördi seygid şabr idem biraz didi

10 ađřām olur al‘aya seygid gider
aña bir yol bulmağa çāre ider

içerüye bulmadı ol aşla yol
bekler üç biñ er anı hem şağı şol

āre olmaz döndi girü ol zamān
mişelü bir şağda ol oldı nihān

gicelerde arar idi şehri ol
bulmaz idi bir şarafda aña yol

ıçdı bir gün yol-ı Çin‘den kārban
gördi şağda anı ol řāh-ı cihān

15 çin mülüki leşkeri imiş gelür
tāriyün'dan kızını maṭlūb kıılır

ol mülükîñ anda oğlu var imiş
kızını ol oğluma virsün dimiş

pes nişān ṭaḳmaḳ için gelmekleri
gönderüpdür tuḥfeler hem zerleri

diñler yine seyyid-i baṭṭāl varur
o mīri ṭutup ṭaḡa hep çıkarur

ḳal'ada ol tāriyün ṭuyar anı
biñ kişiyile gönderür ol oğlunu

79b gördi seyyid anarla ḳarşu varur
ra' du-vari anda bir na' ra urur

ḥavf idüp ol biñ kişi tiz şındılar
ḳaçdılar hep girü şehre döndiler

tāriyün oğlın ṭutup iletđi ol
kendü adın anda sehrāb itđi ol

kesdi yolu bir zamān anda ḳalur
oğlu için tāriyün maḥzūn olur

5 elli biñ er tāriyün anda direr
leşker ile mişe içre ol girer

ṭavşān olar mişli arar seyyid'i
çıḳdı seyyid bil benem sehrāb didi

ḥayḳırub itđi çeriyi tārumār
ṭutılır serverleri ol māhiyār

ḳaçdı ḳalan tāriyün'a gitdiler
seyyid'iñ bu erligin şerḥ itdiler

tāriyün kendüsi tiz bindi bu dem
elli biñ leşker ber-ā-ber aldı hem

10 pek bahādur erleri hep çıkarur
öñce şalar kendü pusuda ṭurur

bu yaña baṭṭāl maḡārada olur
tāriyün oğlın ḳoyup ṭaşra gelür

alup abdest ol namāza çün ṭurur
ol iki yüz pehlüvān bunu görür

ol bahādurlar buña hep qoyılır
seyyid-i baṭṭāl'ı ortaya alır

dört taraftan çok kemendler atdılar
bozmadı seyyid namāzın tıtdılar

15 tıtılıp bağlanmağı itdi qabül
gör ne cāndur bozmadı namāzın ol

pehlüvānlar tāriyün'a tıyırur
zincir uruñ dir la'ın tiz buyurur

ellerine zincir anıñ urdılar
oğlın alıp mälları düşirdiler

öldürin dir tāriyün emri qılur
içlerinde bir kişi anı bilür

eytdi şāha bu kişi sehrāb degil
seyyid-i baṭṭāl'durur sen añla bil

80a böyle midür toğrısın sen söyle dir
bil seni öldürmeyem şerh eyle dir

itdi gāzi baṭṭāl'am ben bī-gümān
sevnişüp anlar olurlar şādumān

nāme yazdı qayşer'e anlar hemān
seyyid'i zindāna şalar ol zamān

yazdılar kim tıtduq uş baṭṭāl'ı biz
niçe dirseñ idelüm qattalı biz

5 bu yañadan gördi müsā seyyid'i
niçe olur hālimüz ey er didi

eytdi seyyid görmişem ben çok işi
haqdurur bil cümle işlerin başı

dañi ol pirlar gelüp görışdiler
ağlayup ayağına hep düşdiler

qıldı baṭṭāl anlara hem nevhati
dir bizimle biledür haq hazreti

bu yaña peyk qayşer'e bir gün varur
bī-qıyās māl peyke ol qayşer virür

10 şād u hurrem oldı ol qayşer qati
yazdı virdi peyke ol sâ'at biti

yazdı zinhār anı oda yaķasız
hem külinden bir avuĉ gönderesiz

ĉoĉ yazuĉlar itdi baĉĉāl özüme
sürme mişli ĉekem küli gözime

ne ģalife ĉoyayım ne müslimān
ķırayım hep virmeyem her giz amān

şāmu şāmāta daģi ben ĉıķayım
ķaldurup islāmı beytin yıķayım

15 böyle yazup peyk eline virdiler
tāriyūn'a peyki tīz göndürdiler

bu yaña zindāna ķoydı seyyid'i
zindānı dōrt yüz kişi bekler idi

pīrlere baĉĉāl iderdi nevhāti
gōrmişem dir ben muģammed ģazreti

ben muĉaddem anı düşde gōrmişem
hep murāda biliñiz ben irmişem

ol ģaber virdi idi kim rūm'ı sen
idesin islām diyārı şūmı sen

80b anlarıñ kilsāların hep yıķayım
medrese mescid mināre yapayım

böyle dir ģaĉdan iderdi niyāz
kendüye virmişdi allah ģub avāz

aģzın açup anda ķur`ān oķıdı
ulu kişi anda cem' oldu idi

ģub avāzın işidüp bey-hüş olur
şabri kalmaz cümlesi ' aşık olur

5 eytdiler ķorķmaz ölümden bu kişi
şi' r oķur yoķdur anıñ teşvişi

kim işitse ' aķlı külli řāģılur
hiĉ ķarārı ķalmayup mecnūn olur

şehr içinde seyyid'in vaşfi olur
daģi andan şoñra bir hafta ķalur

tāriyūn'ın bir kıızı hem var idi
adı gül-endām ķati dil-ber idi

qız seyyid'in amına bir gn ıkar
turuben zindāna toğrı ol bağar

10 yine seyyid oğıyurdu ol zamān
geldi qızın ulağına ses hemān

bu avāz ol qıza gāyet hoş gelr
cānı dilden seyyid'e 'āřık olur

şordı ol qız dāyesine seyyid'i
kim bu şi'ri syleyen dāye didi

seyyid-i baāl'durur dir bil adı
atañ anı utdu zindāna odu

itdi qız grsem anıñ bir kez yzin
ne kişidr diñlesem şirın szin

15 oğ a'āmı anda hāzır itdiler
aldılar zindāna anlar gitdiler

arşu geldi bekiler ol dem qıza
ol buyurdu tiz apu aıñ bize

pes apuyı adılar zindāncılar
ierye girdiler oldem bular

bir naçar itdi aña qız ol zamān
bağdı ol bir add-i āmet pehlvān

hb-cemāll bī-nağirdr oturur
mslimānlıđ nrı yzden berk urur

81a şad hezārān cān ile 'āřık olur
ol a'ām alup yanına qız gelr

seyyid-i baāl'a virdi qız selām
oydu mağbb pes oñine ol a'ām

ism-i bāri zıkr idp gāzi yidi
seyyid-i baāl mısın sen eyt didi

seyyid-i baāl benem bil gāzi dir
eytdi qız gel dīnime sen şimdi gir

5 pes seni atam elinden alayım
hem saña ođ hiğmeti ben ılayım

ol mbāzā kim seni ele vire
hayf durur sen viresin cān yoğ yire

eytdi seyyid söyleme hîç yâ nigâr
şanma bu sözler beni yoldan eger

hîç işitmez böyle sözler kulağım
sözleriñ olmaz niçe kim ben şâgım

kağküp andan târiyün'a kız gider
aña gâyet seyyid'i ol vaşf ider

10 eytdi baba şol mişillü cānı sen
hayf degil mi öldüresin anı sen

görmedüm hîç böyle dilber pehlüvân
hüb-cemällü şanki bir şâh-ı cihân

dir ciger köşem bulunmaz bil zafer
çok kitâblar oğumışdur hem ol er

mümkini yok bize virmez boynunu
eytdi kız yarın egersem ben anı

târiyün dir ben seni aña virem
eytdi kız yarın 'ilâcın ben görem

15 geçdi ol gün irtesi çünkim olur
kendini eleste ol mağbüb kıılır

şubh olunca yine zindâna varur
şive nâzla seyyid'e karşı turur

dir yâ baṭṭâl diñle bir söz ben diyem
tañla itmeden seni ben dileyem

dinimi mağbül hemân sen kıılasın
atamıñ ser leşkeri hem olasın

yâ nigâr mümkün degil bu söz didi
kolların kız boynına anıñ qodı

81b anda seyyid kağıyup itdi figân
eylediñ murdâr beni dir bî-gümân

müslimân ol şoñra dir it bu işi
şimdi pissiñ itme yâ kız teşvişi

eytdi kız dinim benim bil hağdurur
baña sen murdâr dimeñ nâ-hağdurur

eytdi neşğ oldı diniñiz şimdi bil
muştafa'ya şoñra kur`ân geldi bil

5 ol muhammed dini şimdi haqdurur
dīn-i ‘isā’ya tapan ahmaqdurur

haq ise göster beşaret didi kız
dīniñe oldem inānaq aña biz

döndürür ol dem yüzün dergāha ol
yalvarur çok ğayblar agāh ol

dir ilāhi seyyid’e mevlānasın
hem kādīm ü kādīr ü bī-dānesin

pür keremsin diler en‘ām cümle kul
merhamet kul it du‘āmı sen kabul

10 bu kıziñ katında maḥzūn olmayam
emriñ ile dine bunı ben koyam

qudret-i haq anda divār yarılır
bir sini ḥān hem daḥi etmek gelür

koḡar idi misk gibi hem ol ta‘ām
koḡusın aldı ta‘āmiñ ḥāş u ‘ām

ehl-i zindāniñ tamāġı tıldı hep
ol ta‘āmı ġāzi taḡsīm kıldı hep

ol dem iḡre ol sini ġāib olur
kız görüp bu işe çok ḡayrān olur

15 kaḡup andan yine kız taşra gider
dört tarāfa bir naḡar ġāzi ider

bir bucaḡda ışılar bir şey görür
ol ışığın yanına ġāzi varur

bir külünkmiş ol ışığı gördi ol
anıñ ile zincirin hep kırdı ol

dir yarenler bizleri haq kırtarur
ol necāti şübhe itmeñ kim virür

ol külünkle deldi oldem zindānı
arzu kıldı ol sarāy-ı küfrānı

82a bir kemendi atup ol tama çıḡar
pencereden iḡerü ġāzi baḡar

baḡdı yatur taḡtında maḡbūb zamān
ol pelengi kaḡdurup indi heman

baş ucına ol zamān seyyid varur
ḥüb cemällü kız idi baqar tırur

düşde gördi diñle kız oldem rasūl
dir gül-endām müslimān sen şimdi ol

5 virmişem baṭṭāl'a bilgil ben seni
bulasñ ol ğāzi'den bir oğlanı

oğlanıñ adıñ beşir hem urasın
ac göziñ baṭṭāl'ı şimdi göresin

bu haberler kıza viridi ber-tamām
ol rasūlu'llahi 'aleyhimü's-selām

uykudan kız oldem uyanı gelür
baş ucında seyyid-i baṭṭāl bulur

ayağına düşdi seyyid'in hemān
müslimān olup kıılır 'arza imān

10 tüz çıkar zindāncı baṭṭāl didi
kız varup zindāncı hem okıdı

geldi hem zindāncı ol demde hemān
diledi kız vire altun ol zamān

eytdi zindāncı nidersin yā nigār
görmedüm mi ben rasūlu'llah meger

düşde gördüm bu gice ben muştafā
islām oldum buldı cānım çok şafā

bu söze ğāyet gül-endām şād olur
kendü ḥālin hep aña 'arza kıılır

15 ol daḥi baṭṭāl ayāğına gelür
cānı dilden sünni zindāncı olur

tırup andan zindāna anlar gelür
seyyid anda dostlarıyla bulısur

müslimānlar ayak üzre tırdılar
ğāzi ile kıızı ber-ā-ber gördiler

anda bir kāfir daḥi maḥbūsdurur
seyyid anı zindān içre öldürür

hem geyürdi aña kendü tonını
bellüsüz itdi anıñ elvānını

urdu aña daħi kendi zencirin
beñzedür kendüye anıñ her yerin

ol toķuz pīr ile mūsā aldılar
ol maķāmı kıızda pinhān oldılar

turdu andan atasına vardı kıız
ķayşer'İN geldi bitisi gördi kıız

yazılı kim şehir öñinde yaķasız
nā-bekārİN yalınına baķasız

5 bir avuç kül gönderüñ hem özime
sürme mişli ben çekeyim gözime

turmayup sen daħi bunda gelesin
hem kıatımda raĝbeti çok bulasın

otururdu kıız orada ol zamān
şanuram dir öldi baṭṭāl bī-gümān

dir ne bildiñ atañİN ey cānı sen
eytdi ol gün ḥaste gödüm anı ben

pek za'īf olmuş idi ol müslimān
şimdi ölmüşdür hemān ol bī-gümān

10 ağlayuraķ anda zindāncı gelür
қаçdı maḥbūslar diyüp efgān kıılır

eytdi delmişler bu gice zindānı
ol ḥapisler hep ḥalāş itmiş cānı

ol zamān ol tāriyūn āh eyledi
tīz uruñ zindāncı boynını didi

oĝlını dir kıızını hep yaķayım
eytdi kıız tur zindāna ben baķayım

turup andan zindāna oldem varur
tāriyūn'a çok feraḥlar ol virür

15 dir mesiḥ yardım bize kılmışdurur
hep қаçup baṭṭāl faķaṭ ölmüşdürür

ḥastelikden ölmüş ol zindānadur
yine saña yardım kıldı nār-ı nūr

çok sevindi tāriyūn emr eyledi
emri şāhın yerine gelsün didi

ortasında şehriñ ateş yaqdılar
budur baṭṭāl deyüp oda atdılar

zann iderler baṭṭāl'ındur ol leşi
ol ise kendü gibi kâfir kişi

83a kâfiri yakup biraz kül aldılar
ol küli kayşer katına şaldılar

sürme ider gözlerine hem sürer
şandı mel'ün bu murādına irer

ol la'ın çok şādılıklar eyledi
bu haberler rümi cümle tıyıldı

oda yandı seyyid-i baṭṭāl dinür
işidenler hep şahih yandı şanur

5 bu haber gitdi malatya iline
diñle imdi müslimānlar hāli ne

yārānı hep ağlaşup āh eyledi
ey dirigā nazenin baṭṭāl didi

ol halim hem selim pehlüvān
ey dirigā gitdi ol şahib-kırān

hem yidi gün ta' ziyeler itdiler
hep siyāh pūş oldılar yās tıtdılar

iki oğlı giydiler daḥi siyāh
tıydu zeyneb eyledi çok āh u vāh

10 ödi şındı gitdi ahret hānına
raḥmet olsun ol hatuniñ cānına

müslimānlar ciğeri oldı kebāb
aқıdurlar gözlerinden kanlı āb

kâfiriñ za' mında baṭṭāl çün ölür
baқalum kayşer ne güne iş kıılır

yazdı eṭrāfa biti mel'ün hemān
istedi çok begleri hem şah u hān

şehr-i islambol'da dirnek eyledi
hep yıқam islām diyārın ben didi

15 pes halife tıydu kayşer dirnegin
başına düşürdi ol şah hep begin

meşvere begler anıñla kıldılar
dört tarāfa nāmeler çok şaldılar

cümle islāmdan meded şāh istedi
sünniler semi‘ an ve ta‘ nan hep didi

şehir öñinde ulu dirnek itdiler
qayşer’iñ yolın tırup gözetdiler

eytdiler qayşer ne yola kim gider
baqalum qankı diyāra ‘ azmi ider

83b arqasınca biz dağı hep gidelüm
bu cihānı başına teng idelüm

ol muḥammed ‘ aşqına idiñ cidāl
baş kesüp qan akıdup idiñ kıtāl

yazdılar hem tāife-i türkistān’a
hem ħicāza balkās’a gürcistān’a

hem yemen şehrine dağı hem çin’e
işfhān’a hem ‘ irāk’a māçin’e

5 hiryeṭūs’a dađı ḥadqırvān’a hem
iblik’e dağı ḥorāsān bil ne hem

dağı ‘ abdu’l-mü`minin ilinden yaña
imdi ad diyarbekir dirler aña

dağı qayşer yazdı küffār iline
ilçi şaldı cümle begler yolına

ol firengistān’a asa hem rūs’a
ḥatān’a ḥitne māza çerkes’e

pes semerqand’a māvera’ün-nehr’e hem
bir ṭalıqān adlu dağı şehre hem

10 hem ḥuluq-i istemre’ye hem ḥarcin’e
hem ḥarecne māsirāh’iñ badı’ya

şimşiriyye iline hem şaldı ol
leşker ister cümlesinden sağ u şol

dir muḥammed ümmetin hep biz kırāk
yir yüzinden adların hep qaldıraç

müslimānlar dünyādan hep maḥv ola
şerlerinden bu cihān hep qurtıla

hem hālīfe öldürüp şām'a çıķam
ka' belerin dağı ben oda yaķam

15 dir mesiğ dağı biliñ bizden olur
böyle olsa şād olur hem nār-ı nūr

bu diyār leşkeri cümle gelür
şāğışın ancak te'āla'llah bilür

bu yañadan şerh idek biz seyyid'i
ol gül-endām ile hāli ne idi

ol kız ile gāzi kavli eylemiş
virmedükçe sen izin gitmem dimiş

ol tamam bir yıl gül-endām'la ķalur
gāzi bir gün ağlayup zārı ķılır

84a dir gül-endām şāhā niçün ağladıñ
cigerim sen oda yine tağladıñ

ağladuğım söyleyem dir yā nigār
bil nedür sen çekdüğüm bu āh u zār

çün gāzā ider idüm allah için
hem rızā-yı rasūlu'llah için

dağı oğlancuķlarım hiç görmedim
dostlarımıñ hāline ben irmedim

5 eytdi kız hiç ağlama yā pehlüvān
atama geldi peyk dün nāğihān

şimdi kayşer atamı bil istemiş
turmasun gelsün hemān zinhār dimiş

ol yaķında gidecek sen gidesin
amma sen bir büyük andı idesin

şöyle bir şartla kim unutma sen
hātırından hiç beni dūr itme sen

dağı hamlim pek yaķındur pehlüvān
olasın andan dağı agāh hemān

10 söyleyüp bu sözi gül-endām ağladı
and içüp seyyid unutmam hiç didi

bāzu bendin gāzi anda çıkarur
hamliñ er olursa bağla dir virür

hem beşir adın anıñ sen kıoyasıñ
kız olursa ne dirsens diyesin

bazu bendde iki gevher var idi
çocuğıñ boynına aş bunı didi

târiyün çün irte leşker cem' ider
kayşer'e toğrı revân olur gider

15 seyyid'in atın silâhın kız hemân
teslîm ider kendine hep ol zamân

ata binüp kız ile vedâ' kıılır
pes sürüp atın revân yola olur

gice gündüz gitdi vardı bir yire
bakdı leşker tolu tağ taş her dere

buldı bir er şordı andan leşkeri
eytdi bu koştantini bil kayşeri

dir bunıñ 'azmi malatya gidecek
ka'be'ye dek hep hırâb ol idecek

84b kalduracağ ortadan islâmları
yağacağdur cümle oda anları

şavuşup andan kâlün'a ol varup
bakdı şem'un leşkeri ile pek yürür

kıullarından ol birin dağı bulur
bir haber seyyid yine andan alur

dir bu kadıs şâh-ı şem'un'dur adı
kayşer-i koştantın'in hem evlâdı

5 bu ulu oğludurur ta'cîl gider
dilemiş atası şimdi 'azmi ider

bakdı bu bađđâl hıracne begleri
'ahdi kıılmış cümle rüm'in segleri

müslimânı ortadan kalduralar
sözleri ka'be'yi oda uralar

eytdi seyyid kıula tîz ol müslimân
söğdi şaydı aña mel'un ol zamân

tutup anıñ şağâlın bir bir yolar
kesdi burnın şem'un'a eyle şalar

10 eytdi gāzi git haber vir şem‘ ün’ a
söyle bunu mel‘ ün oğlu mel‘ üna

ya‘ ni baṭṭāl’ dan emīn olduḡ dimek
ölmek ile biz ḥalāş olduḡ dimek

üç yüz altmış er kişiyüz bilesiz
cümle baṭṭāl’ dur ḥazer sen kılasın

sizler için bunda bizler gelmişüz
cengiñize añla ḥāzır olmuşuz

her biri bir seyyid-i baṭṭāl biliñ
kaşdıñıza gelmişüz ḥāzır olıñ

15 ol kişi cān acısıyla tiz gider
bu işi şem‘ ün’ a cümle şerḥ ider

şem‘ ün’ in beñzinde kalmaz aşla kan
korkısından virdi mel‘ ün şanki cān

pes geçüp atasına oldem gider
bu haberler kayşer’ e hep şerḥ ider

çok perişān bu haberlerden olur
hep vezīrlere katına ol dem gelür

eytdiler ‘ abdu’ l-melik atañ idi
ortadan islāmı kaldurdum didi

85a gelmedük leşkeri ili kalmadı
ol daḡi hiç çāre buña bulmadı

bu kadar uç leşkeri hem var idi
cümle rümīñ segleri söz bir idi

ol vezīrlere böyle taqrīr eyledi
idemezsiñ sen daḡi bunu didi

diñlemez ol nāme eṭrāfa yazar
yir götürmez leşkeri anda düzer

5 tāriyün dir çeriyi bir görīñ
ne kadardur siz hisābını tıuyuñ

şaydı begler leşkerin hep ol kişi
bil olur yüz kere yüz biñ şāḡışı

mevc ururdu baḡr-i-vānī ol çeri
tutmış idi anda kırk günlük yiri

geldi anda cümle küffâr begleri
yir götürmez leşker ile her biri

mihr-i bâbîl hem maķâmı kibri
rûmi mürted aķraķıs cāzu bile

10 dağı ol ķārûni talķanı hem
hem ĥuluķ mürtedi kelp adlu nehem

menceîl miğrib adlu bir kibir
pes süleymân anķaķı hem biledür

hem dağı işĥâķ küfidür biri
dağı çoķdur şaymadım ben sāiri

zıkr olanıñ her biri bir yire şâh
hep bahâdır bî-nażır şâĥib-günâh

çün ķuddüs'den seyyid-i ġâzi gider
‘aşķarı boyar siyâh anda ider

15 hem boyadı dağı kendüsi yüzün
bir siyâh hindi ķılur ġâzi özin

ol maĥalde pes revân yola olur
bir ‘azîm orduya yine ol gelür

bir ağacıñ altını mesken ŗutar
râĥat idüp ol gice anda yatar

şubĥ olunca ķalkuben abdest alır
ol namâzın ķıluben râĥat olur

oturup ol dört yaña anda baķar
çoķ ķulıyla târiyün oġlu çıķar

85b evden imiş cenge gider ol kişi
seyyid’iñ ehli ġül-endâm ķardaşı

yolu ġâzi üstine anıñ varur
ķadd-i ķâmet bir yigit hindi görür

atını seyyid’e ŗoġrı ol sürer
ne kiřisiñ yâ işiñ ne dir şorar

zengibârdan dir berü ben gelmişem
işidüp bu dirnegi arzu ķılmışam

5 didiler ķayşer gidermiş cenk ide
bu cihâni müslimâna teng ide

müslimānı ortadan hem aldura
anlarıñ ol ka‘ besin oda ura

ben dağı anıñla bile giderem
anlar ile varuben cenk iderem

anıñ adı dađı āsūrā idi
tāriyūn’ıñ ođlıyam ben bil didi

hem re‘ısiyem dağı ben ayşer’iñ
şāhıdur atam bu ilde ođ yiriñ

10 seyyid-i baṭṭāl’ı atam yağdı hem
yağacağlar şehrini anıñ bu dem

gel yigit dirsen benimle olasin
‘ izzeti hem rağbeti oğ bulasin

seyyid-i baṭṭāl süvār ata olur
āsūrā’ınıñ gürzin elinden alur

fırladur kırđ kez başınıñ üstine
yine virdi şāhibiniñ destine

aldı bu kez yayı ekdi kirişin
kırdı yayı diñlegil ğāzi işin

15 sürdi atın pehlüvānlar seyyidi
yoğ imiş bu rümde hiç bir er didi

burada er rağbeti hiç olamaz
kimse erlik şan‘ atını bilemez

bu söze āsūrā ğāyet ađıdı
omayıñ hay şu kişiyi tiz didi

ulları hep seyyid’e at şaldılar
yir yirin hep amle anlar kıldılar

döndi seyyid bir kezın amle ılur
elli ulı darılup tiz mürd olur

86a alanı birer yaña ırmaz gider
ğāzi islāmbol yolına ‘azm ider

gider iken her ne yire kim varur
tağı ova oğtolı leşker görür

bu işe ol oğ ‘acāyibler ılur
tağ yanında bir mađāracuđ bulur

hem önünde bir pınâr anıñ aķar
atını pinhân idüp taşra çıkar

5 kendini bir sâķa şekline koyar
ķabre alup hem mişinler ol giyer

bu tarikla girdi ġâzi leşkere
ol gezerdi her kese şular vire

gözedürdi nire varsa pehlüvân
gice başın ol keser virmez amân

şubh olur çok pehlüvân başsuz görür
çok perişân bu işe ķayşer olur

her gice biş on adı bellü eri
öldürürdi müslimânlar serveri

10 ‘âciz oldı bu işe ķayşer hemân
târiyün’ı çağırur dir ol zamân

târiyün dir niçe idem buña
bir tarikın gösteriñ sizler baña

daħi islâm leşkerine yitmedin
anlarıñla daħi bir cenk itmedin

niçe şâhlar niçe begler başları
hep kesildi bitdi anlar işleri

kimdürür bu iş ider biz bilmezüz
bir tarikın bu işiñ hiç bulmazuz

15 târiyün ordan turup taşra gider
bir biriyle meşvere anlar ider

eytdiler herkes kefiller vireler
ordı içre hep kefile turalar

olur ise hiç kefil olmayan
bir kefil ol leşker içre bulmayan

turmasun ġitsün hemân bu ordıda
öldürüñ yâ ordıdan taşra gide

bu ħaberler seyyid-i baṭṭâl alur
çadırına ķayşer’iñ oldem varur

86b ilerü ol ķayşer’e ol dem varur
bir siyâh zengi yigit ķayşer görür

bir nefis ʔonlu ʔ acāyib erdurur
ʔonları gümüş daği hem zerdürür

hem elinde bir temiz ʔās var idi
ben şaķāyım deyü şü virür idi

çok duʔ ālar itdi anda ķayşerʔe
şü ʔađıtdı anda olan beglere

5 tā edeble ol yine girü gelür
incil oķur çok duʔ ā anda ķılur

anda olan cümle begler ağladı
hüb avāzı anları hep ʔađladı

eytdi şāhā nār-ı nūrı bu gedā
oldı kırķ yıl itmişem cānım fedā

kırķ yıl oldı maşırānʔdan gelmişem
sāķa olup leşkerinde ķalmışam

şimdi isterler vezirler çün kefil
ey şehā menʔ eyle sen itme hācıl

10 hem yehūdādur dađi bil adımı
bu vezirlerden alı vir dādımı

itdi ķayşer saña ben olam kefil
var şü ʔađıt çok duʔ ālar baña it

ķayşer yine duʔ ā anda ider
ʔāķımın alup hemān ʔaşra gider

ol gice yüz on adı bellü ķişi
gördi küffār hep kesilmişdi başı

irte hindistān mülki hem gelür
ʔāđı ʔāşı leşkeri anıñ alur

15 var idi yanınca anıñ ķardaşı
pūta ʔapmaķ idi melʔ unlar işi

birisi sehrānʔdurur behrān biri
daği biş yüz biñ didiler leşkeri

var idi biş yüz fili anıñ ulu
üstlerinde ķalʔ a gönden yapılu

ʔuydı ķayşer ol ʔ azimetle gider
görüşüp anıñla nevhātler ider

- leşkere kendülere konaq virür
iki yüz er ol gice başsuz görür
- 87a her gice çok adı bellü er ölür
tıydu kıayşer çok perîşân hem olur
- hayli begler kıatına cem^ç eyledi
ey mesih kıulı görürmisiz didi
- bu muhammed ümmetinden çekdügüm
gözlerimden kıanlı yaşlar dökdügüm
- bu kıadar leşkerleri cem^ç eyledim
ortadan islâmı kıalduram didim
- 5 görmedük biz anlarıñ dağı yüzün
niçe mâlik begler öldi añsuzın
- çok bahâdır erler oldılar helâk
niçe şâhlar oldu bugünlerde hâk
- içimüzdendür yine bu iş didi
çok şikâyet eyleyüben ağladı
- oturan begler gülu hep eyledi
noldı ey rüy-ı zemin ü şâh didi
- eytdiler düşür özüñ ey pâdişâh
kıor kımayuz kimden idersin böyle âh
- 10 evvelâ battâl idi çün kıor kıımız
öldi battâl şimdi hiç yok havfımız
- eytdiler tır leşkeriñi şâyasın
bu çeriniñ sen hisâbın duyasın
- gidelim islâmları hep kıırılım
mâlı mülkin şehrın oda uralım
- yok ki battâl bize kıarşı turalar
anıñ ile cânların kıurtaralar
- bir fil üzre tahtını berkitdiler
kıayşer'e çetr-i hümayun tıtdılar
- 15 çıkuben taht üzere mel^ç ün oturur
hâç-ı peykerlü ç alem öñce yürür
- pes yidi yüz cenk fili hem var idi
leşkerim geçsün öñümde hep didi

begleri alay alay öninden yürür
her birine istimâletler virür

râviler şöyle rivâyet eylemiş
pes yidi gün inmedi tahtından dimiş

bir tamâm kayşer yidi gün oturur
gice gündüz turmayup leşker yürür

87b yine ol leşker nihâyet bulmadı
didiler hiç böyle dirnek olmadı

çoğluğa mağrūr la‘inler oldılar
sürdiler ‘azmi malaṭya kıldılar

şerḥ idek yaḥyâ bin manşûrı biz
müslimânlar cäsüsüydü dinleñiz

leşker-i küffâra ol yaḥya gelür
ḥâline bu leşkeriñ aşinâ olur

5 ol dönüp şehr-i malaṭıya’ya gider
kâfiriñ bu çoğlığın hep şerḥ ider

mîr ‘ömer feryâd idüp çok ağladı
ey dirîğâ nâzenin battâl didi

tuymadın biz karşılardı leşkeri
öldürürdü niçe niçe serveri

şağ gerekdi böyle günde pehlüvân
yalañuzca kendin ururdı hemân

söyleyüp bu sözleri ağlaşdılar
ğâzi için yandılar tuṭuşdılar

10 eytdi yaḥyâ size bir söz söyleyem
bu yıkılmış gönliñüz şâd eyleyem

kayşer’e çok çok ‘acâ`ib iş olur
her gice çok beglerin başsuz bulur

öldürürler elli altmış pehlüvân
hep bahâdur şâhlar ulu ḥân

kimse bilmez kim bu işer eyleyen
böyle kâfir beglerin başsuz koyan

birbirine hep kefiller virdiler
buniñ için çok tedârik gördiler

15 kimdürür bu iş idenler bilmedi
buña hiçbir çäre kayşer kılmadı

bu sebebden kórku düşmiş anlara
gice uyku yokdurur azğunlara

müslimānlar işidüp hayrān qalur
eytdiler haqdan meger ihsān olur

mīr ‘ ömer buyurdu köyler göçdiler
her biri bir yüce tağa qaçdılar

ba‘ zı iliñ şām’a qaçup gitdiler
hem haber bağıdād’a dağı itdiler

88a bir buçuq yılmış halife leşkeri
cem‘ idermiş cümleten islāmları

iki yüz pāre şehriñ serverlerin
dağı biñ yüz qal‘ anıñ hem erlerin

toplamişdı ol halife başına
bağar idi kayşer’iñ gidişine

mīr ‘ ömer’den bu haber çünkim gelür
ol halife leşkerin ‘ arza kıılır

5 iri ufağ leşkerini şaydılar
hep toğuz yüz biñ çeriymiş gördiler

başqa başqa virdi işlāh tonları
istimāletler idüp şāha bunları

dirler idi dīn yolına turalım
baş alup başlarımız virelüm

öleniñiz dir şehid hep olacağ
cennet içre bāki devlet bulacağ

öldürenler dağı olur gāzi hep
ber-murād eyler anı hep hağ çalap

10 bu cevābla hep gönül bir itdiler
sürdiler bir gün malaṭya yitdiler

bu yañadan ‘ abdu’l-vehāb iḥtiyār
cu‘de qaşım dağı manşūr adlu er

naşr-ı ḥabbāb hāşim’iñ oğı ‘ ali
hem ṭavābil eflaḥūn bu dört veli

hem süleymān cu‘ de’niñ oğlanları
mūsā evhad hem muḥammed’dür biri

hem ḥüseyn’den ulu bir islām daḥi
seyyid’iñ oğlanları iki aḥi

15 pes nezīr’dür adı hem ‘ali biri
bindiler bu seyid’iñ oğlanları

zıkr olanlar elli biñ er aldılar
pādişāha karşı anlar geldiler

oda yandı dirlər idi seyid’i
yārları anıñ siyāh-püşlar idi

gördi ol şāh seyid’iñ oğlanların
ağladı nās cümle ağlar yir yirin

ol ‘azīmet leşkere düşdi fiğān
ağladı begler ḥalīfe cümle ḥān

88b seyid’iñ oğlanlarına pādişāh
nevḥat eyler gāh iderdi āh u vāh

dil-nevāzlık mīr ‘ömer ḥāna kıılır
ol ḥalīfe göç idüp şehre gelür

pādişāha mīr ziyāfet eyledi
leşkerini kendini ol toyladı

ol ḥalīfe virdi çün ḥil‘at mīre
hem virür ol cümleten serverlere

5 seyid’iñ oğlanlarına ol seḥi
itdi ‘izzet virdi ḥil‘atler daḥi

hem ‘ali’niñ şancağın mīre virür
anı ser-leşkerlige lāyıq görür

dir ḥalīfe mīr ‘ömer sen olasın
şimdi ser-leşkerligi sen kılasın

gerçi begler ḥānlarımız çokdurur
ammā senden müsteḥaķı yokdurur

hem imāmesin aña baḥşı kıılır
mīr ‘ömer ser-leşkeri anıñ olur

10 taḥtını bir aḥ file berkitdiler
salḥanatlu aña bir taḥt tutdılar

dir alife deyüp allah gidelüm
kayşer ile varuben cenk idelüm

şerh idem ben bu yañadan seyyid'i
diñle küffara hâli ne idi

öldürür çok begleri ol her gice
gitdi kâfirler işi bundan güce

cehd idüp kayşer ' ilâcın bulmadı
kimdürür bu iş iden hiç bilmedi

15 oturup bir gün olar dīvān kıurar
beglerin ol cümle bir yire direr

ol geyürdi beglerine hil' ati
ol la' inler lâf iderlerdi kıati

dirlerdi müslimān'a varalum
ol muhammed ümmetin hep kıiralum

böyle dirken ğulğule peydā olur
dirler işde leşker-i islām gelür

beglerinden biş kışi ol okıdı
ilerüye gidesiz sizler didi

89a biri ' alķān birisi kıālün'durur
akıratış hem birisi kıālun'durur

daĥi konştanķin biri nıkdür adı
hem daĥi ol kıayşer' in oğlu idi

iki yüz biñ er virür dir siz varuñ
nıre gelmiş bir kıaber baña viriñ

sürüp anlar bir yire çün geldiler
meşvere anda oturup kııldılar

5 itdiler şimdi bize bir er gerek
islām içre anı cāsūs gönderek

seyyid-i baķķāl berüye geldi tiz
dir gidem ger olursa emriñiz

bıldügüm yırlerdürür ben varayım
size bir eşşah kıaber hem vıreyim

seyyidi cümle münāsib gördiler
bu yaña cāsūsığa gönderdiler

sürdi kâlün çadırına ol gelür
çadırında anı ol ser-hoş bulur

10 göz açup baḡḡâl'a ol mel'ün bakar
dest-i mâlın ağzına ġâzi şoḡar

ellerin hem ayağın hem bağladı
anı bir ıssız yire şara ḡodı

döndi andan geldi ḡoştanḡin'e ol
bağdı ol yaturdı ser-hoş lâ-‘ aḡül

eytdi gördim uşda islâm leşkerin
hep yaturlar bildim anlarıñ yirin

tiz biniñ dir ideyüz bir oyunu
hem getürek nâr-ı nûra yüz şuyını

15 ḡurma ey şehzâde biz tiz varalım
hiç amân biz virmeyüp biz kıralım

ol buyurdı bindi leşker ḡarcaşur
orduniñ ol arḡasına ḡolaşur

ġâzi gülbenk ile bir ün eyledi
ne yatarsız geldi islâmlar didi

bindi leşker bir birine ḡoḡınur
ol la‘ınler geldi çün düşmân şanur

bir ḡarafdan ġâzi hem na‘ ra urur
‘abd-ı vehhâb ġâziyem dir çağırur

89b siz ḡalâş dir ḡande cānı idesiz
yâ almadan ḡande şimdi ġidesiz

bir ḡarafdan dir benem aḡmed ḡurân
leşker-i küffârı hem urup kıran

ḡande şimdi ḡurtarasız cāniñiz
siyl gibi ben aḡıdayım ḡaniñiz

bir ḡarafdan dir benem ‘abdü’s-selâm
ey la‘ınler vaḡtiñiz oldı tamâm

5 ḡande benden idesiz cānı ḡalâş
yırtaram şimdi sizi mişl-i palâş

dün buçuğı oldı leşker durışur
ol la‘ınler birbiriyle urışur

zıkr iderdi pehlüvânlar adını
çıkarurdu ölmeniñ pek dâdını

ağdı anda ol kadar küffâr kanı
yer yüzinde ağıdur cümle teni

öldi kâpūs dir hemân dir çağırur
katına tîz kâlün'ın ol dem varur

10 eytdi kâlün göster imdi öldüren
şimdi kâyūs'ı gelüp bunda uran

şol yaña gitdi idi dir şimdi ol
tîz baña göster anı dir ol fuzül

ol çeriden taşra anı çıkarur
gider iken aña ol bir darb urur

ol mu'allağ yıkılır baş üstine
bağlayup alur ipin ol destine

yiderek geldi kâyūs'ın katına
anları berkitdi seyyid atına

15 geldi şammâs deyrine kapu çıkar
içerüden kim deyüp taşra çıkar

bildürür şammâs'a anda kendini
kaldurur pîr tîz kapunıñ bendini

iki yârân birbiriyle görüşür
şevnişüben hâllerin hem sorışur

dir hudâ-vende seni ol târiyün
yağdı oda didilerdi ol azgun

maştıran'da yandugın hep tıydılar
hep işiñ dostuñ siyâhlar giydiler

90a hâmdü li'llah yine sağ gördük seni
itdi ihsân şâhibü'l-ihsân ğani

seyyid itdi kimseye hiç söyleme
ki şağın bu sırrımı fâş eyleme

var idi anda 'acâyib bir kuyu
koydı kâlün ile kâpūs bed-hüyı

anda bir miqdâr ta'âmı itdi ol
bindi ata yine girü gitdi ol

5 şem'ün'in ordısına oldem varur
oturur yüz biñ çeriyle ol görür

çadırına vardı feryād eyledi
bellüsüz oldu kälün kâpūs didi

işidüp şem'ün çıkar tiz taşraya
yâ kavm dir yatmañuz bunca niye

şem'ün'in bir pehlüvāni var idi
atlasin ol pehlüvāniñ hem adı

atlasin'i katna hem oqıdı
arayağ bu begleri şimdi didi

10 bindi analar bir tarāfa gitdiler
kâpūs'ı kälün'ı teftiş itdiler

her biri bir yaña anda tığılur
şem'ün ile gāzi tenhāca qalur

itdi şāhā şol yaña biz gidelüm
kälün'ı keseni teftiş idelüm

ola ki biz anı bunda bulalum
dādımızı nā-bekārdan alalum

i'timād baṭṭāl'a ol mel'ün ider
arqasınca tenhā bir yire gider

15 ol yir kim tenhā yirdi vardı ol
at licāmın tutdı bir darb urdı ol

bağlayuben tiz geldi şammās deyrine
qoydı kälün ile kâpūs yirine

sen işit koştan'in hem hālini
niçe oldu şerh idem ahvālini

bindürübdür cenge baṭṭāl leşkeriñ
şubha dek kırdı olar bir birlerin

şubh olunca cenk yerine vardılar
kıyrılan kâfir imiş hep gördiler

90b ' ammi dāye baba evlād birbirin
mürd kılmış gördiler hep leşkerin

baqdılar yoğ hiç muḥammed ümmeti
bulmadılar anda islām meyyiti

düşdi efğan ol la‘in bî-dînlere
vir şalāvāt hazret-i peygambere

anda koştanţin perîşân oturur
yine anıñ katına seyyid varur

5 dir şehâ tıydıñ mı şem‘ün işini
aldı gitdi üç kişi bil başını

yüz çevirdi bizden anlar gitdiler
müslimāna şimdi bey‘at itdiler

şimdi ğāfil siz olardan tırmayñ
anları hem ez-ħarîf hiç görmeyñ

tıydı koştanţin hemān bu şöhbeti
at çeküp geydi hemān cenk aleti

bindi koştanţin ‘aķılsuz atına
derdi bu kim gide şem‘ün katına

10 aldı yanınca hemān biş on eri
eytdi seyyid şurda şem‘ün’iñ yiri

gösterem dir ilerüye ol yürür
arķasınca at sürüp anlar varur

ol çağırdı leşkerinden bunları
yitmez oldu oruya hem ünleri

çekdi tıgın kesdi anıñ kullarıñ
kendiniñ bağlar ayağın ellerin

aldı andan deyr-i şammās’a gider
şem‘ün’la kālün’a yoldāş ider

15 aķrātis’e ‘azmi ol bu kez kıılır
iki yüz biñ erle baķdı ol gelür

sürdi atın uğrına tız yürüdi
ķande gidersin şehâ şimdi didi

itdi kimsin kim suāl itdiñ beni
bilmedim hiç aşla şimdi ben seni

eytdi seyyid ķayşer’iñ hās ķulıyam
adım aķķuş hem ķati sevgüliyem

aķrātis dir leşkerin serverleri
bellüsüz olmış bulunmaz hiç biri

91a öldiler mi sağ mıdurlar bilmedim
hâllerinden bir haber ben şormadım

bu haberler gitdi şimdi kayşer'e
adam ister kim cevâb aña vire

bu murâdım kim hemân şebhün kılam
yâ virem başım yahûd başlar alam

eytdi seyyid bu söziñ tedbîr degil
leşkeriñ sen iki baħiş şimdi kııl

5 hem muğaddem anda çäsüs şalmalı
hâli düşmândan haber-dâr olmalı

bî-haber düşmâna böyle varasıñ
sen mübâzâ çok zararlar göresin

aķraṭis dir bize bir çäsüs gerek
işgüzâr bir er gerek biz gönderek

eytdi seyyid buyuriñ siz ben varam
tiz gelüp eşşah haber saña virem

zîrâ gördüm böyle ben çok işleri
şavduğum çok böyle hem şavaşları

10 kayşer anıñçün beni gördi dir
katıña ol pâdişâh irgürdi dir

çok du' âlar seyyid'e ol eyledi
râzı ola nâr-ı nûr senden didi

seyyid-i baṭṭâl yonin yola döner
ol araya aķraṭis daħi ḳonar

yatsu vaḳti ol dönüp girü gelür
yatmañız dir anda bir feryâd kıılur

eytdiler noldı bize sen söylegil
müslimânlar nirdedür şerḫ eylegil

15 dir şehrdedür daħi hep müslimân
ammâ şol tağda durur aħmed ṭurân

‘abd-ı vehhâb cu‘ de hem abdü’s-selâm
yanlarınca ol otuz biñ er tamâm

bir niçe var daħi islâm serveri
hep bahâdur pehlüvândur her biri

leşkeri dir tîz iki baħis idelüm
üstlerine anlarıñ biz gidelüm

ol dem içre târiyün çok er ile
geldi çıķdı oğlu ķāsür hem bile

91b bu işi seyyid aña hem söyledi
bir tarafından dağı ben varam didi

eytdi seyyid tır benimle gidesiñ
var ümîd kim bu işi fetħ idesiñ

baña dirler baħtı açuķ ĥořca er
hem erenler arasında mu‘teber

dir tırñ siz târiyün’la varayım
ben gelüp size ĥaber hem vireyim

5 târiyün kırķ biñ kişi girdi yola
anlar ile seyyid-i bağtâl bile

gitdi anlar çünkü ol yolca biraz
dir ĥudâ-venda yolımız kaldı az

sen buyur tırsun burada bu çeri
ođlıñ al sen gidelüm biz ireli

gösterem ol leşkeri şimdi saña
ne kılarısañ soñra var kılgıl aña

seyyid’iñ bu sözleriñ ĥoř gördiler
cümle leşker ol arada tırdılar

10 ol çeriden bu uçı taşra çıkar
gitdi biraz ĥâzi dört yaña baķar

gördi gelmişler çeriden çok berü
bildi ün yitmez sürür at ilerü

tıtdı andan ikisiniñ kuşağı
ne diyince aldı atdan aşağı

tenha yire aldı gitdi anaları
bir ağaca bağladı azđunları

târiyün söyledi kendin düşirdi
ne kiřisiñ böyle iş itdiñ didi

15 eytdi seyyid şol kişiyem bil beni
sen ĥarecne’de oda yađdıñ tıanı

şaldıñızdı kayşer'e hem ħakimi
virdi allah yine rūĥ-ı pākimi

tāriyūn'ıñ bağlanur anda dili
şanki öldi oynamaz hiçbir kılı

bindi seyyid oldı tız anda revān
aķraťis'e geldi ol bu kez hemān

tāriyūn dir müslimānla cenk ider
bu cihānı başlarına teng ider

92a ammā islām çoķdurur imdād gerek
tāriyūn'a biz çeri şimdi virek

bu gice bir sünni hiç kırtılmaya
kırtulup anlar selāmet bulmaya

niçe yüz biñ leşkeri andan alur
hem yerinde yüz biñi anda qalur

dir gerklü olmaz ise ger çeri
tiz gelüp ben bindürem hep sizleri

5 ħāzır olup bunda sizler qalıñız
gelmeye siz muntazırlar oluñız

aķraťis'i aldı andan pehlüvān
tāriyūn ordusına 'azm-i gümān

ayrılıp ol leşkere ġāzi varur
ne tırursız qomayıñ dir çağırur

yā qavm dir uşda geldi müslimān
çevremiz aldı olar tırmañ hemān

hep kılıçlar çekdi anda kāfirin
urdu kırdı ol la'ınler birbirin

10 döndi seyyid ol gürūh-i leşkere
itdi islām tıldı taġ taş hem dere

tırmañız tız anlara at şalalum
qan döküb biz başların hem alalum

öñlerinden kendü oldem şavılur
bir birine ol çeri ħamle kılır

dün içinde şaldı küffār leşkerin
at şalup ħamle kılırlar yir yirin

döndi seyyid ol alan yüz biñ ere
siz baıñ dir Şimdi olan cenklere

15 t riy n'ı ortaya dir aldılar
bilmezem ki Şimdi nie oldılar

bir arafdan anları hem Şaldı ol
amle ıldı kendüsi daı Őa u Şol

bir arafdan amed-i ur n benem
uşda geldim k firi ıran benem

bir arafdan cu' de'yem dir aırur
bir yaña 'abdu's-selam aırur

bir arafdan dir av bil r miyem
uşda geldim baş kesüp c na ıyam

92b na' ra urup pehl v nlar serveri
bir yire ıdı teferrüc eyledi

ol la' inler bir birine girdiler
baba ardaŐ dimediler ırdılar

Şu gibi adı la' inler anları
düşdi g yet h ke murd r tenleri

urıŐup na' ra ururlardı yüce
an götürdi tenleri hep ol gice

5 Őub  olınca badılar yok y d kişi
hep ölenler cümle k ff r ñ leşi

Şol adar mürd oldu leşker ol zam n
yitmiş biñden artu idi ol zam n

alanı bu h li böyle gördiler
 h u efg n eyleyüp hep urdılar

t riy n'la olı  s r'ı eri
istediler a u aŐ her yeri

bulmadılar ikisinden bir niŐ n
leşkerini anlarıñ y  birisin

10 arais bulamaz olardan hi eşer
ayr n olup ol  mid külli keser

ayşer'e bir n me anda Şaldılar
bu olan işler aña Şerh ıldılar

yazdılar kim târiyûn oğlu ile
daği koştantîn'le kâpûs hem bile

daği şem'ün ile kâlûn pehlûvân
oldı ğâib içimüzden nâgehân

gezmedük bir tağ u taş koymaduk
öldiler mi sağ mıdurlar tuymaduk

15 yazdılar bu cenklerin hem olduğın
bunda yitmiş biñ çeri kırılduğın

aķraṭis dir yalañuz ben kalmışam
gitdi serverler perişân olmışam

emr iderseñ bende ol yaña gelem
yâ meded gönderiñiz bunda kalam

gel baķalum şâh-ı merdân ne kılur
târiyûn'la oğlını andan alur

anları hem ol kuyuya koydı ol
pes vidâ' şammâs'a idüp tıtdı yol

93a tıtdı seyyid çün malatya yolını
diñle imdi müslimânlar hâlini

dün içinde ğâzi çün şehre gelür
eglenür bir dem şubḥ vaķtı olur

ğâziler şâhı çıkar bir yüceye
yüzini döndürdi oldem kıbleye

hoş avâzla okudı ol bir ezân
titredi tağ taş hemân mişl-i hazân

5 şehir içinde sünniler işitdiler
bu avâzı bildiler âh itdiler

şehir içine ğulğule oldem düşer
pes tavâbil düşüben 'aķlı şaşar

bir zamândan kendini ol düşürür
baķuben baṭṭâl'ı karşıda görür

tîz şükridüp seyyid'e oldem irer
feryâd ider ayagına yüz sürer

dir ciğer köşem ne yirde kaldıñız
tiğ-ı hasretle ciğerler deldiñiz

fırkatînden yandı oda cânımız
10 diñmez oldı rûz u şeb efgânımız

aña seyyid aşla bir söz söylemez
tınmayup rağbet daği hiç eylemez

pes tavâbil açdı bir kez gözini
kara gördi baṭṭâl'ın mâh yüzini

ḳadd-i ḳâmet cümlesi baṭṭâl'durur
bu siyâhlık dir 'aceb ne ḫâldürür

böyle deyüp ağlayup bey-hüş olur
'aklı anın gâh gider gâhi gelür

15 eytdi seyyid ağlamakdan ey aği
var mı ḫâcet söyle sen baña daği

var idi dir bunda bir sulṭânımız
ten içinde daği ṭatlu cânımız

pehlüvânlıkda nazîri yok idi
cenk içinde her hüneler çok idi

amma ṭıtdı târiyün mel'ün anı
oda yaḳdı ol mişillü sulṭânı

anın için ah idüben ağlaram
derd-i fırkatle cigerim ṭağlaram

93b ḳadd-i ḳâmet şekl-i sîmâ cümlesi
size beñzerdi anın hem ḫüb sesi

ammâ ol ağ idi şimdi siz siyâh
anın için çekdüğüm bu âh u vâh

dir tavâbil ey gözüm nûrı yigit
ne kişisin daği sen gel baña eyt

cinniyem dir küh-ı ḳâfdan gelmişem
size yardım eylemekdür hem işim

5 müslimânam hem muḫammed ümmeti
ben işitdim ḳayşer'in bed niyeti

ider imiş sizler için dirnegi
hep dirlemiş başına rûmın begi

islâm için ḳaşdı mel'ün eylemiş
ḳalduram islâmı ortadan dimiş

işidüben bu haberler gelmişem
size yardım itmek kaçdı kılmışam

sizler ile aña karşı turalım
muştafa'nın ' ışığına tığ uralım

10 siz daği dir ol eri çok ağlamañ
emr-i hağdur cigeriñiz tağlamañ

kim toğarsa anadan ağır ölür
şanmañız bu dünyā hiç bāki kalur

tağyir olmaz bir ulu allah'durur
lā-şerike bī-nazır ol şahdurur

ol geçürmiş bu cihānda nevbetin
merd turup sizler çekin dīn gayretin

zīrā kayşer leşkeridür bī-kıyās
yidi iklimden gelipdür gāşī nās

15 leşkeriñiz az halifeñiz kanı
tuymadı mı leşkeri bu şeytānı

dir tavābil geldi ammā ey āhi
girmedi bu şehre daği ol sehi

seyyid-i baṭṭāl hemān şehre varur
anı her kim karşıudan bakar görür

ayağına hep gelüp anlar düşer
çehresine baķuben cümle şaşar

cümle yārenler gelüp cem' oldılar
seyyid için āh u efgān kıldılar

94a gāzi'ye baķup olur eylerdi āh
beñzedür her şey'i dirler pādişāh

beñzedipdür bu kişiyi seyid'e
hep yedindedür ne dilerse ide

ḳadd-i ḳāmet şekl-i şuret kendidür
ol beyāzdı ammā bu er hindidür

bu siyāhlıķdan hayāle düşdiler
ḳaldı hayrān cümle gāzi şaşdılar

5 mīr ' ömer geçdi olur anda imām
kıldılar irte namāzın ḳāş u 'ām

çün namāzdan sünniler fāriğ olur
ol dem içre bir çāsūs çıka gelür

dir bu gün gördim ‘ acā`ib bir işi
şol maħalde tolıdur küffār leşi

bellü yitmiş biñden ol artuğdurur
cümle kāfir müslimān hiç yoğdurur

didi seyyid kırdı anı ciniler
şād u ħurrem oldı buña sünniler

10 cümlesi allah’a çok ħamd eyledi
cinniye yardımcı gönderdi didi

bindi ata ġāzi tiz oldı revān
pādişāha geldi ġāziler hemān

bu ħikāyetler şāha şerħ itdiler
atlanuben ol maħalden gitdiler

gördi anlar bī- ħisāb o leşleri
lāle rengi eylemiş ħan taşları

bu yañadan aħraṭis’iñ kāğıdı
ħayşer’e bir gün varup yitdi idi

15 oħıyup ol pek melül buña olur
beglerin hep ħatına da‘vet ħılur

mācerāyı beglere hep söyledi
şāhı māzendār turup lāf eyledi

eytdi şāhā tur yeriñde varayım
bu ħulñ ol yāvi begler bulayım

hem malatya altını hem üstine
döndürüp gidem ħalife ħaşdına

aña üç yüz biñ çeri dirdi hemān
üçyüzi hep adı bellü pehlüvān

94b gelmede oldı olar pes ol zamān
bu yañā taşra çığdı müslimān

kāfiriñ kıırıldığı yire varur
elli biñ erle bular orda turur

bağdı anlar ħarşudan toz yarılır
ħāç-ı peykerlü ‘alemler görünür

deryā mişli çıķdı küffār leşkeri
gök demire ğark olupdı her biri

- 5 baķdı anlar gördi islām tırdığın
cenk yerine karşı bunlar varduğun

şaf tıtlımış hem alaylar düzilü
hâzır olmış cenge kiçi hem ulu

leşker-i küffār daği şaf tıtdılar
kim şalar atın deyüp gözetdiler

ibrâhim adlu yigit atın şalar
gösterüp cevlan tırup bir er diler

kâfirinden ‘ alķān adlu bir la‘ın
sürdi ibrâhim’e geldi ol yakın

- 10 dir behey taşdan yüreklü müslimān
serveriñiz oda yandı bî-gümān

serveriñiz kalmadı şimden girü
az çeriyle niçe geldiniz berü

bu gelen koştan-tin-i kayşer’dürür
yir götürmez leşkeri bil vardurur

didi yitmiş iki millet şahını
alacaķdur şimdi sizden āhını

cümle millet ile itdi ittifāk
kalduralar sizleri gide nifāk

- 15 ibrâhîm dir tayanur siz leşkere
var ümîd haķ bir belā size vire

biz degilüz ihtiyāc hiç leşkere
tayanıruz anca hâfız ekbere

bu cevābı kâfire ol söyledi
kaķıyup ol hamle aña eyledi

bir kılıçla ibrâhîm çaldı anı
parelendi ol la‘iniñ kalķanı

toķınup mel‘ ünü ol hırd eyledi
arķasınca yidisini mürd eyledi

- 95a aķra-tis mel‘ ün buña çok kaķıdı
katına ol atını tiz oķıdı

bindi ata meydān içre vardı ol
urdu bir gürz ibrahīm'e ol fuzūl

çok la'ındür tağıdur kalkanını
ol haqqa ısmarladı gül cānını

tutdı ol gün akraṭis ol meydānı
yıkdı kırk er hem aqıtdı çok kanı

- 5 kırk kişiniñ kimini mecrūḥ ider
kimisi olup şehīd haqqa gider

müslimānıñ kalmadı hiç taqati
oldılar maḥzūn buña anlar qati

orta yirde ol la'in na'ra urur
yüz tutup islāma toğrı ağırur

turmañız meydāna imdi tiz geliñ
pāyıñız benden hemān şimdi aliñ

pes tavābil meydāna 'azmi kıllur
akraṭis atın sürer qarşu gelür

- 10 eytdi kimsin söyle adın bileyim
sañā daḥi şimdi bir iş kılayım

dir tavābil rūmiyem sen bil beni
lālasıyam baṭṭāl'ıñ hem pek tanı

bir birine ḥamleler anlar kıllur
ikisiniñ ḥamlesi boş şāvıllur

meydān içre ḥayli cenk anlar ider
on yidi ḥamle aradan boş gider

kaqıdı gāyetde mel'ün akraṭis
kuşağından tutdı anı fi'li pis

- 15 itdi mel'ün aña gāyet kuvveti
ayırup aldı atından ol zātı

ḥaç-ı peyker altına gitmek diler
anı alup anda ḥaps itmek diler

çıkdı nāgāḥ heybetile bir şadā
eylemiş gümrāḥ sesin bār-i ḥudā

heybetile şöyle bir na'ra urur
tağ u taş yazu şadāsı ṭoldurur

- bu şadâ kim çıktı anda ol zamân
çok la‘înler düşdi atıdan hemân
- 95b akrâṭis bey-hûş idi hem ol zamân
düşirüp kendin görüp bir pehlüvân
- hem ṭavâbil daḥi destinde idi
ġâzi aña tîz bırâk mel‘ün didi
- uş benem geldim saña bilgil ḥarîf
şalivir incinmesin tîz ol za‘îf
- müslimânlar bu sözi işitdiler
şâd oluben şanki bayrâm itdiler
- 5 ba‘zısı dir bu kişi baṭṭâl’durur
kimisi dir baṭṭâl degil bir ḥâldurur
- ba‘zısı dir şu gelen cinnidürür
beñzi kıara kendisi sünnidürür
- her işi dir bunıñ baṭṭâl’durur
bu siyâhlık bir ‘acâyib ḥâldürür
- na‘rasından âkrâṭis bey-hûş olur
ol ṭavâbil bıraķup ḥayrân kıalur
- ol ṭavâbil seyyid’e ṭoġrı gider
şûratına baķuben bir âh ider
- 10 girdi ol cinni yigit rûy-i siyâh
şehre gelmiş idi ol bî-agâh
- dir yigit gel ṭoġrısını söyle dir
ne yigitsin gel baña şerḥ eyle dir
- gördüğim çâġ tazellersin âhımı
bil şanuram ben seni ol şahımı
- eytdi seyyid diñle sâlûk ciniyim
leşkerim çok ḥamdü li’llah sünniyim
- leşkerim şol ṭaġıñ ardında ṭurur
buñalursaķ cümlesi cenge gelür
- 15 söyleşürken akrâṭis çıkup yürür
pes selâmet orduya mel‘ün varur
- gönderür bir pehlüvânı daḥi ḥâm
darb la‘îndür bî-dîniñ hem adı ḥâm

seyyid ile çün muķābil oldılar
hayli cenge meydān içre kıldılar

ķuşağından tutdı seyyid āhiri
ķoparup atar havāya kāfiri

iner iken tığ ile bir kez çalar
anı pancār mişli ol iki yarar

96a bir dağı ardınca anıñ bir dağı
yüz yigirmi er gebertdi ol seği

müslimānlar şād olup dir aferīn
heybetinden bey-hüş oldı kāfirin

ākraṭis dir kimdürür diñ bu kişi
itdi ol bunıñ gibi bize işi

indi tağdan itdi işbu oyunu
hem mesīhiñ dökdi yüzi şuyını

5 sürdi atın ğāzi devrān eyledi
diledi er hoşca cevlan eyledi

leşker-i küffāra toğrı çağırur
tiz çıķıñ meydāna dir gülbenk urur

çok çağırdı kimse ğayrı varmadı
meydān içre baķıcaķ hāl ķalmadı

indi atın ķolanın tiz çekdi ol
bindi yine hāmle kıldı sağ u şol

bir yanından urdı bir yandan çıkar
bī- hisāb kāfirleri atdan yıķar

10 uğraduğı şafları hep tağıdur
cānna kāfirleriñ ol ağudur

müslimānlar bunı böyle gördiler
hamle kılpup ña' ra birden urdılar

allah allah çağrışup at şaldılar
elli biñ er bir uğurdan taldılar

giceye dek anda cenk oldı ķati
kāfire oturdı sāķa heybeti

ağşām oldı iki leşker geldiler
her biri yerlü yerine ķondılar

seyyid-i baṭṭāl yine ṭaḡa gider
15 ṣād olup islām du‘ā aña ider

gice oldu ḡaraḡollar düzdiler
leṣkeriñ dört yanın anlar gezdiler

diñle imdi seyyid’iñ bir işini
kesdürür kâfirleriñ çok başını

dün buçuḡı aṣaḡı ṭaḡdan gelür
na‘ra urup kâfire ḡamle ḡılur

dir benem ṣem‘ün ki islām olmışam
ya la‘inler ḡaşdıñıza gelmişem

96b ben gebertdim işidiñ koṣtañtin’i
ḡurtarasız ḡande ṣimdi siz cānı

dīniñize ḡayrı ben hiç girmiyem
ḡırayım hep sizi amān virmeyem

işidüp küffār ḡılıçlar çekdiler
bir birinden ḡara ḡanlar dökdiler

ṣubḡ olunca görđi bunu müslimān
bir uğurdan ḡamle ḡıldılar hemān

5 seyyid-i baṭṭāl daḡi na‘ra urur
ḡāçlu peykerlü ‘alem ol aḡtarur

ḡaçmaḡa yüz ṭıtdı oldem kâfirin
ḡırdılar kâfir çerisin bir birin

ol ‘azīmet mālını cem‘ itdiler
ḡaçdı küffār leṣkeri hep gitdiler

gitdi koṣtañtin ḡulından bir kiṣi
ḡayṣer’e virdi ḡaber olan işi

didi ṣem‘ün ṣimdi oldu müslimān
oḡlıñı öldürmiş ol er sen inān

10 gice geldi bize ṣebḡün eyledi
oldum islām ḡıraram sizi didi

ṣubḡ olunca çok ‘alem aḡtardılar
ṣındırup çok leṣker anlar ḡırdılar

bu sözi leṣker işitdi ol zamān
yire urdı tācını mel‘ün hemān

ağlayup ol ati feryād eyledi
ey diriġā nār-ı nūr gitdi didi

kendini tahtından aağı ol atar
anki yorġun acı merkebi yatar

15 geldi begler hem vezirler ustine
aldurup oturdu anı postna

o zamān yatup hi  alı gelmedi
hi  ilācla aa āre olmadı

itdiler bua hekim imdi gerek
ide ilāh bua biz nesne virek

seyyid anda ol zamān hāzır idi
bir hekim sımāsına kendin odı

taht nnden geldi bir yaa yrr
ol vezirler lomān hekim'i grr

97a geldi bir beg bunu da vet eyledi
āhı ho it virelim altun didi

bey-hu olmu sen getrgil  alını
bil seni biz idelim imdi ġani

dir ne am āh atına oldem varur
bir utı oynından oldem ıarur

yzlerine srdi anı merhemin
eytdi rt gider anı her ġamı

5 yatdı biraz oynaqur ol asirur
 alı geldi alkdı oldem oturur

ellerin aldurdu adı gzlerin
u getrdi yudı dağı yzlerin

hep dkldi āı dağı aālı
aı kiprik almadı hibir ılı

bir oca oğlan olur ayer hemn
noldı baa dir n ider ol zamān

yā avim dir nitdiiz sizler baa
a aal noldı baı benden yaa

10 eytdiler tydi idi kotanin'i
bey-hu olup ġāib itdi sen seni

biz getürdük bir hekim derman kıla
güyâ ‘aqlıñ başıña oldem gele

sürdi merhem bilmedük ol neyledi
nitdi ise ol işi o eyledi

eytdi kayşer tiz hekimi bulıñız
alup anı katıma siz geliñiz

tuydı seyyid oldem içre bu işi
var idi mencâ hekim adlu kişi

15 ol hekim mencâ’ya gitdi pehlüvân
didi bir eylik idem saña hemân

dir niçe eylik idesin sen baña
dir götürem şâha mâl vire saña

zîrâ şâha biz getürdük bir cerağ
ol tımâr itdi aña buldı ferâğ

ammâ bî-baht gitmiş imiş bir yaña
bî-қыyâs mâl virecekdi şâh aña

ol hekimin şekline koyam seni
katına git şâh ider seni ğani

97b razı oldı ol hekim mürted buña
düzdi gitdi kayşer’den yaña

seyyid ile mencâ girdi içerü
şâh niğâbın açdı bağdı yuğaru

dir şehâ buldum hekimi buyuruñ
müsteħakķı ile bunu kayırın

sen misiñ deyüp suâl şâh eyledi
bilmedi mürted beli şâhım didi

5 dir varın eyleñ bunu siz de tımâr
mencâ ise şâhdan in‘âmlar umâr

taşraya mürtedi oldem aldılar
şakâlm bir bir la‘iniñ yoldılar

ağlayup ol kati feryâd eyledi
itmedim ben nârı nûr hağķı didi

çok çağırdı dinlemez kimse anı
pâre pâre itdiler çıkdı cânı

yidi iqlīm ŧāhların cem‘ eyledi
vech-i kayŧer’de niqāb tırur idi

10 begler dir gōçmeye hāzır olağ
biz mesih ŧād olacağ bir iŧ kılağ

ol la‘ınler her biri lāflar urur
tācı hil‘ at anlara kayŧer virür

gel baçalum bu yaña islāmlara
kondıladı tağ dibinde bir yire

mīr ‘ ömer dir bu fetih ŧimdi biliñ
cinni erdendür du‘ ā aña kılıñ

cümle islām bāriye yüz tıtdılar
seyyid için çok du‘ ālar itdiler

15 dört tarafa cümle hendek kazdılar
hem mülüke nāme anlar yazdılar

yazdılar kim tiz iriŧ bize meded
geldi kayŧer leŧkerine yok ‘ aded

çün halife katına nāme varur
tiz göçin dir leŧkerine buyurur

göçdi anlar işde yolca gelmede
mīr ‘ ömer cenk tedbirini kılmada

98a oldem içre geldi cāsūsın biri
uşda geldi dir ‘ arāqıl kayŧeri

bağdılar toz gök yüzinden oynadı
leŧker-i ŧeytān içinden kaynadı

kös nağāreler la‘ınler çaldurur
at avāzıyla cihānı tıldurur

çığa geldiler alāy alāy hemān
düzdi ŧaflar elli biñ er müslimān

5 yüz biñ erle bir la‘ın geldi idi
sercāil-i rüm idi bunıñ adı

tāriyün’ın ol qarındāŧı durur
gök demir geymiş çerisi lāf urur

ŧaf düzüp anlar hemān cenge bağar
arqasınca yüz biñ er daği çıkar

başları t̄ālūn bin mihrān'durur
arqasınca yüz biñ daḡi yürür

pes süleymān anṡaḡi'dür serveri
oldı üçyüz biñ o cengin leşkeri

10 on iki biñ çift naḡāre çaldurur
pes şadāsıyla cihānı t̄oldurur

ol naḡāreler kıızıl altundurur
biñ iki yüz hem eyerlü at yürür

ol eyerler aḡ gümüşdür gemi zer
ḡāç-ı peykerlü 'alem öñce çıkar

daḡi yüz biñ fili anıñ var idi
üstine göñ ḡal'alar yapar idi

ḡal'alarda oturur adam t̄urur
ḡayşer'in şaḡında şolında yürür

15 geldi ḡayşer bu 'azīmetle hemān
didi nerde leşkeri ol müslimān

üstine bir puşteniñ oldem çıkar
leşker-i islāma ol anda baḡar

gördi taḡa arḡa virmiş müslimān
tekbirinden titreşür yir asumān

bu neşātla müslimānı ol görür
ḡayrān olup ḡanı mel'ünıñ ḡurur

dir niçe cānsuz ḡavimdür bu çeri
elli biñ yoḡ bunlarıñ hep leşkeri

98b arqasın anlar gelüp taḡa virür
ben mişillü şāha hem ḡarşu t̄urur

ol vaḡit çünkim vaḡt-i aḡşām idi
yoḡ vaḡit kim tārūmār idem didi

didi yārın leşkere izin virem
taḡıla kendüleri hep dönderem

ḡayşer'e bir taḡt anda ḡurdılar
ol maḡalde ḡondılar oturdılar

5 ol gice kim şabāḡ anda olur
ol 'azīmet leşkere emri ḡılır

gök demîre ğarķ olur deryâ çeri
şaf tıutup anlar tırur yerlü yeri

bu yaña islâm dağı bindi ata
tayanup ĥaffâz u naşşâr ĥazrete

ġâziler geydi silâĥlar her biri
‘ aşķile eylerdi anlar tekbîri

ĥendegi açup olar taşra çıkar
tekbîr ü tehlîl üni taşğı yıķar

10 dirler idi cenk idek allah için
hem ĥabîbi rasûlu’llah için

dîn yolında idelüm cânı fidâ
cennetin vire bize bâri ĥudâ

ķayşer’iñ taĥtın file berkitdiler
dağı hem çetr-i ĥümâyün tıtdılar

târiyün añdı ķayşer aġladı
şimdi bunda lâzım idi ol didi

lâf iderken kâfirîn bir kez baķar
yol-ı baġdâd’dan tozı dumân çıkar

15 yarılup toz çıkdı yüz biñ müslimân
titreşür tekbîrlerinden asumân

ĥaķ yolında cânı itmişler fidâ
hep dilerler ideler emrin edâ

oldurur memlâni ĥarzem leşkeri
hep kemân keşler dururlar her biri

gice gündüz yayı oķmış işleri
urur anlar gökde uçan ķuşları

öñlerince yüz ‘ alem dağı yürür
azdurur islâm baķup memlân görür

99a kâfirîñ ķatında ĥardâl dânesi
memlânîñ ķalmaz buña tayanası

ol buyurđı ķavmine kim urıñız
oķ sepüp kâfirleri siz ķırıñız

bir uğurdan ol ķavim at şaldılar
toldurup yay ĥamle anlar ķıldılar

her biri üç oğ atarlar kâfire
bî-hisâb mel'ün tenin virdi yire

- 5 niçe biñ er cigerini sökdiler
üstine kayşer çerisin dökdiler

eytdi mel'ün yâ kavim siz noldıñız
siz zebün bu az çeriye oldıñız

qorqusından qati feryâd eyledi
nâr-ı nûr dâdın ala sizden didi

eytdi leşker geldi islâma meded
cümle oğcı geldi şimdi bî-aded

qarşu gitdi müslimânlar memlân'a
izzet ikrâm itdiler çoğ ol hâna

- 10 mîr 'ömer itdi halîfeden suâl
dir yetişdi yoğdurur hiç qıl u qâl

yol-ı islâma tırup anlar baqar
toz içinden sancağ-ı islâm çıkar

yüz biñ erle geldi hem şah-ı cihân
çaldurur yüz çift nağâre ile sân

pâdişâhın adı hem nu'man'durur
ol hicâz'ın iline sultândurur

arqasınca geldi elli biñ çeri
anıñ 'abdu'llah necâşi serveri

- 15 bil habesler pâdişâhı ol dağı
bağlayup saflar tırur cenge seğı

kayşer'in bil pehlüvânı var idi
ol firenk mîridürür rûsen adı

at sürüp meydâna ol mel'ün gelür
erdeşir oğlı 'ali hamle kıılır

meydân içre pes muqâbil oldılar
hamle kıilup hayli cengi kııldılar

ol 'ali'ye bir kıılıç mel'ün urur
pes şehîd olup cânın haqqa virür

- 99b qâsım adlu bir yigit hamle kıılır
pes zahmidâr ol yigit dağı olur

at sürüp nu' m̄n bin zeyd t̄iz varur
iletüp at k̄asım'ı t̄iz kırtarur

sürdi nu' m̄n atı oldem r̄usen'e
itdi cengi anıñ ile merdāne

pes yigirmi dört bu er h̄amlesi
ara yirde boşa gitdi cümlesi

5 ol la' in r̄usen buña çok k̄aķıdı
gürzi ñu' m̄n'a h̄avāle eyledi

k̄alkānın t̄iz gürze k̄arşu t̄utdı ol
t̄āğıdup k̄alkān başın yardı fuzül

nu' m̄n'ın başın la' in üç şaķ ider
at şalup k̄ullarını alup gider

kimse girmez r̄usen'in meydānına
çok zaħmiler urdı islām cānına

çoğın mel' ün şehid anıñ kıılır
müslimānlar pek melül maħzūn olur

10 iki leşker yirlerine gitdiler
ol şehidler sünniler defn itdiler

yaralılar zaħmını hem şardılar
leşker-i islām melülca oldılar

bu yaña k̄ayşer la' in pek şād olur
başına begler gelür hep cem' olur

r̄usen'e viridi bahālu h̄il' ati
ta' z̄im itdi aña ol k̄ayşer k̄ati

r̄üm begi hep aña taħs̄in eyledi
cümle kelpler aferin buña didi

15 oldılar ser-ħoş k̄afi lāf urdılar
her biri ' aķlınca islām kırdılar

şubħ olup yine nağāre çaldılar
bağlayup şaf cenge h̄azır oldılar

iki leşker pehlüvānı hep t̄urur
depdi atın meydāna r̄usen varur

itdi cevlan t̄urdu bir ün eyledi
bī-' aķıl nādān k̄avim diñleñ didi

- bu mişillü şāha dir düşmānlığı
eyleyüp istersiñiz bī-cānlığı
- 100a şimdi tayanursiñiz siz neñize
tövbe eyleñ gel hārāc viriñ bize
- yoq ki baṭṭāl şimdi sizi kırtara
ṭār vaqıtde ol size imdād ire
- gel götürem şimdi sizi kayşer'e
tövbe eyleñ ol size amān vire
- dirseñiz yoq cümleñizi kıraram
bu cihāndan adıñızı qalduram
- 5 ol vaqıt kayşer la'ini oqıdı
növbetiñ dün geçdi gel çık sen didi
- atını sürdi süleymān anṭaḳı
gösterür meydānda cevlamı şaḳı
- ‘oşmān ibni sehil atını sürer
müslimāndan meydāna ol er girer
- cenk iderken bir kezīn ‘oşmān urur
qalkanı anıñ hemāndem ṭağılur
- indi gürzi ol la'iniñ gögsine
düşdi atdan ṭurğılur mel'ün yine
- 10 sürçüp ‘oşmān atı oldem yıqılur
ol la'in ‘oşmān'a fırsatı bilür
- sıçrayup urdı aña bir kılıcı
ṭoqunur ‘oşmān'a anıñ bir ucı
- yardı dört barmaq kılıc bir omuzın
at şalup meydāndan aldılar özin
- pes ebü'l-‘āşım sürür at ol zamān
kuşağından ṭıtdı mel'ünü hemān
- üzilüp kuşaq la'in ṭaşra olur
‘āşım'a mürtād ‘aḳārısı gelür
- 15 ‘āşım mel'ün süñü anda atar
ol süñüye qalkanını qarşu dutar
- yaruben qalkanı budına varur
ḫayli zaḫmı ‘āşım'a mel'ün urur

- ol geçerken çaldı bu ‘āşım anı
şıçrayup başı oda gitdi cānı
- 100b girdi işhāk-ı küfi cevlān eyledi
gönderiñ bir pehlüvān baña didi
- müslimāndan girdi mūsā ħarzemi
ıçdı ‘āşım zaħmına ider emi
- sürdi işhāk’a ber-ā-ber vardı ol
turdı mel‘ūnıñ adın hem şordı ol
- eytdi mel‘ūn iqlimi küfi’denem
atam ‘abdu’llah ziyād işhāk benem
- 5 hem ħüseyn-i ġāzi ceddimiñ adı
kerbelā’da ol şehīd oldı idi
- eytdi mūsā ey yalancı söyleme
böyle kāzib şöĥbeti hiç eyleme
- Çekdi mūsā bir oķı pertāv ider
ol la‘īn at altına çabuk gider
- toġrılur bir oķ atar mel‘ūn daĥı
ıçdı arķadan şehīd oldı seĥı
- ol şehādet söyler iken cānını
virdi buldı ol beķā sultānını
- 10 cümle islām zārılıķlar eyledi
mīr ‘ömer meydāna ben girem didi
- virdi memlān aña ol dem rızā
dir otur olur saña şāyed ķaza
- sen ħalīfeniñ yerinde turasıñ
‘avn-i bāriyle idem iş göresıñ
- yay oķ memlān hemāndem ıķarur
oķ kirişe ķor aña ķarşu varur
- besmeleyle tıruben bir oķ atar
ķalkānı mel‘ūn oķa ķarşu tıtar
- 15 tıttımadı ķalkān deler oķ göksini
ıçdı arķadan gider oda cānı
- buña ol ķayşer la‘īn āh eyledi
gitdi işhāk biriñiz variñ didi

- arçasınca bir daği hem bir daği
yıkıldı yitmiş kâfiri olgün seği
- 101a cenge on fil hâzır anlar kıldılar
şâh-ı hürzem üstine hep şaldılar
- mîr ‘ ömer çağırdı hürzem erlerin
dir sepiñ oğ fillere siz yir yirin
- oğ sepiñ filleri girü döndürdüler
çıginedüp kâfirleri çok kırdılar
- gelmesinden filleriñ kayşer kıti
kağküp dir meydâna şalıñ atı
- 5 elli biñ kâfir hemân atın şalar
na‘ ra ururp hamle memlân’a kılar
- on iki biñ daği hürzem leşkeri
tekbîr ile hamle kıldı her biri
- allah allah çağırışup cenk itdiler
bu cihânı kâfire teng itdiler
- cenk içinde bir kaşa-yı asımân
sürişdi memlânıñ atı düşdi hemân
- orta yire alup anı tıtdılar
bağlayuben leşkere elettiler
- 10 hürzemi leşkerlerin şındurdılar
yüzlerin mîr üstine döndürdiler
- mîr ‘ ömer hayli buña gâmgîn olur
meydâna sakrâğ la‘ in oldem gelür
- eytdi ey câhil kavim memlânıñız
işde tıtduğ ol aşıl bir hânıñız
- kim için idersiñiz bu işleri
yoğ yire virürsiñiz siz başları
- depdi atın ağmed şarrân hemân
geldi sakrâğ’a berâber ol zamân
- 15 bir biriyle hayli cenkler itdiler
ağiri kuşâğların berk tıtdılar
- kuvvet eyler ağmed anı kaldurur
kesdi sakrâğ kuşâğın andan yürür

şāh-ı tekfūr bu kezin ḥamle kıılır
şehr-i islambol melikidūr gelūr

101b aḥmed ile cenge meşğūl oldılar
gördi bir çok kemendler buldılar

ol la'ın dört yüz kemendciler alur
çevresine meydānıñ kendi gelūr

dir kemendler elde ḥāzır tutıñuz
cenge aḥmed meşğul olur atıñuz

ğāfil olsun cümleñiz atıñ kemend
aḥmed'i tutup vurāvuz şimdi bend

5 öyle idüp çok kemendler atdılar
ğāfil oldu aḥmed'i hem tutdılar

kıoydılar aḥmed'le memlān bir yire
oldı dusāk iki aşlān kāfire

çok melūl oldu buña müslimān
pes tavābil depdi atın ol zamān

kakıyup saqrāt alur gürz destine
ol hücüm eyler tavābil üstine

niçe ḥamle ara yirden boş gider
pes ḥavāvele gürzi ol saqrāt ider

10 gürzi iner tavābil'ıñ bağrına
yıkılıcağ diler üstine ine

iki bölmekdür la'ınıñ niyyeti
ol dem içre geldi bir ün pek kıati

çıkdı seyyid yıldırım mişli hemān
kendilerden geçdi küffār ol zamān

çağırur kayşer la'ın kim bu ne ḥāl
yitdi seyyid küffār oldu bī-mecāl

gürzini saqrāt la'ine indürür
ol la'ınıñ kıalkanın gürz tağıdır

15 ol la'ınıñ beyni oldu tartāğān
gürleyüp tırdı aşlānı kıoğān

atını bulğār sürüp bu kez gelūr
ol ḥavāle gürzini aña kıılır

- şavdı seyyid bir de kendüsi urur
men' ider bir yaña ol mel' ün yürür
- 102a yitdi ğāzi bir sūnü urdı hemān
hurd olup tāmūya mel' ün virđi cān
- girdi mürtād-ı yārān-ı saqrani
iki bölđi tiĝ ile seyyid anı
- ķayşer'e heybet bu işden oturur
aĝzı dili baĝlanup mel' ün tırur
- çaĝırup seyyid yine er diledi
şandıñız burāyı hāli siz didi
- 5 kāfirinden kimse ğayri gelmedi
gelmege hiç kimse cānı ķalmadı
- çekdi ğāzi atınıñ ķolanını
allaha ışmarladı ol cānını
- şāĝa hamle eyleyüp şaflar söker
elli altmış kāfiri bir dem yıķar
- hayķırup bir kez ururp şoldan çıkār
ķırķ elli kāfiri bir dem yıķar
- kāfirinden kimse ķarşu tırmadı
hiç cevābı kimse aña virmedi
- 10 geldi tırđı didi ey' āşi ķeri
gelseñüz ne bunda dīn dūşmānları
- işidüp ķayşer ķati ün eyledi
size noldı yā ķavüm şimdi didi
- kimse yok mı şuña ķarşu vara dir
nā-bekār bu cinniyi öldüre dir
- hem mesih'i şād u hurrem eyleye
erligi her kes lisānda söyleye
- böyle dirken gördiler toz oynadı
toz içinde müslimānlar ķaynadı
- 15 yüz' alem yüz çift naĝāre ey' amū
daĝı yüz biñ er demür geymiş ķamu
- ol semerķand şāhı ismā' il imiş
ķullarınıñ tonı hep altun imiş

- çıka geldi bu ‘ azîmetle hemân
karşu vardı aña cümle müslimân
- 102b ‘ izzet ikrâmla anı getürdiler
hem halîfeden haberler şordılar
- uş halîfe pek karîb geldi didi
bakdılar yoldan yine toz oynadı
- pes menücehr-i geylâni’dür çıkar
hem otuz biñ leşkeri yanınca var
- geldi anlar bağladılar şafları
arçasınca çıktı elli biñ çeri
- 5 beşverân-i hindidür serverleri
ceddi anıñ leszühâ oğlanları
- arçasunca kerkâni bayrâm daği
çıka geldi yüz biñ er ile sehi
- müslimânlar geldi çok çok böylece
bu mişillü geldiler gündüz gice
- hep ider kayşer temâşâ bu yaña
bu gelen islâmlara kalur taña
- bağdılar dünyâyı yine toz alur
ulu halîfe sancağı çıka gelür
- 10 muştafa’nıñ sancağı nûrı ile
tahtını berkitmiş ol bir aq file
- qupası vardur yâşıl atlas hemîn
aña girmiş şâhı ol rûy-ı zemîn
- daği biñ biş yüz müderris müftiler
şağda şolda hep naşihat kıllalar
- hem yidi yüz hâfız-ı qurân’ları
hoş avâzla oqıyurlar her biri
- hem daği dört yüz mü`ezzinler bile
hoş avâzla tekbîr ider ‘ ısqıla
- 15 eşşelâtü ve’s-selâma zikri kıllur
hem daği dört biñ yigit önce gelür
- pes fulân ibni fulândur cümlesi
daği hem göm gök demîrden giyesi

- şāh öñünce tiġ-ı ‘uryān her biri
‘ışķla anlar iderdi tekbiri
- 103a arķasınca daġı hem dōrt biñ kişi
ellerinden ġarbe tūtmakđur iři
- üç yüz altmış daġı cengi filleri
şāġ şola yider idi ķulları
- biñ yidi yüz zer eyerlü at yürür
kişneyüp dōrt yaña anlar ġayķırur
- bu mehābetle gelür ol şāh hemān
ķarşu vardı aña cümle müslimān
- 5 yüzlerinde var idi şāhiñ niķāb
oturur heybetle ol ‘al-i cenāb
- mīr ‘ōmer’e begler piyāde vardılar
şāh ķatına yüz yire hep vurdılar
- cümlesine ol şāh itdi nevġati
bu yaña ķayşer-i bī-dīn ķāķır ķati
- lerze düşdi cānına mel‘ūn kızār
öykesinden oldı cānından bizār
- at başın çekmişdi ġāzi ol zamān
serveri iderdi şāh-ı islām hemān
- 10 şāh teferrüc eyler idi kāfirleri
gözine tōķındı meydānda biri
- mīr ‘ōmer’den şodı kimdür şu yigit
meydān içre tūrıyur ol baña eyt
- ġāziler eyder yā emīrū’l-mū`mināt
çok meded itdi bize ol şāhi zāt
- cinni bir erdür bize yardım ķılır
ķarşu tādān ol inüp her gün gelür
- şimdiye dek olmasaydı ol kişi
eyler idi bize ķayşer çok işi
- 15 şavırurdu göge belki külimüz
ol yaķardı daġı cümle ilimüz
- ķadd-i ķāmet bal u bāli hem sözi
ķaşı kiprik tūrması daġı yüzi

urma tutma na'rası hem hamlesi
seyyid-i baṭṭāl'a beñzer cümlesi

103b

ağ idi ol bu siyāh yigit ki māh
her yerin beñzetmiş ulu pādişāh

atı daḡi şāru idi serveriñ
kendüye beñzer atı hem bu eriñ

tağdan iner gösterür erlik hemān
idemez rüstem daḡi hem nerimān

ğāziler bu sözleri hep söyledi
seyyid'e şāh çok du'ālar eyledi

5 sünni bir er seyid'e ol dem haber virür
şāh du'āsın ol haber aña irür

eytdi ey ġāzi yigit bil pādişāh
çok du'ālar itdi saña ol agāh

ğāzi oldem şıçrayup atdan iner
yüz yire urup yine ol er biner

oynadup at ol silahşorlık kıılır
iki leşker baқuban ḡayrān olur

seyyid'iñ yārenleri dir bu hüner
gösterür meydānda şimdi işbu er

10 şübhe yok kim cümlesi baṭṭāl'durur
bu siyāhlık bilmeziz ne ḡaldürür

küllü şey'e qādir-i qayyūm ilah
şey'i şey'e beñzedir ol pādişāh

qayşer'e yüz tutdı ġāzi ol zamān
çağırup er diledi andan hemān

sürdi bir er şāhı ol kıvrandırur
adı mel'ūnıñ levi kirkān'durur

pes ber-ā-ber seyid'e kirkān gelür
ol ḡavāle bir süñü aña kıılır

15 ġāzi asān şavdı anıñ ġürzini
quşağından tutdı bir kez bī-dīni

başına üç kez çevürdi kirkānı
yire urdı çıқdı mel'ūnıñ cānı

- sürdi tîz atn kenāra kişmiri
tutdı elmā mişli seyyid kāfiri
- 104a ellerin bağlar anıñ baţţâl hemān
toldı mü`mîn tekbîrinden asumān
- tekbîr itdi müslimānlar cümlesi
yidi kat göge çıkar tekbîr sesi
- tutdı ol gün meydānı seyyid hemān
adı bellü yıkdı yidi pehlüvān
- her birin bir lu`bıla ol anları
yıkdı meydān içre ol azğunları
- 5 bağlayup şāh katına hep taldı ol
şadumānlık islām içre oldı bol
- daĥi seksen kāfiri itdi helāk
kara kıana boyanur meydānda ĥāk
- kimse meydān içre ġayrı girmedi
aņa karşı bir la`in hiç tırmadı
- indi kıolan çekdi bindi üstine
tıġı `uryān itdi aldı destine
- öyle na`ra urdı oldem pehlüvān
taġ u şahrā ditredi vāfir zamān
- 10 cūşa geldi ün ider ol merd-i pāk
na`rasından çok kāfir oldı helāk
- düşdi küffār leşkerine heybeti
kıorıldı bundan ol la`in kıayşer kıati
- dir belādur ne belādur ne belā
bu degül insān meġer kim div ola
- niçesiniñ atı ürküp yıkıılır
ayaġı kııkamaz özengüde kıalur
- at sürüyüp taşa çalur urur
kiminiñ `aklı gidüp bey-hüş olur
- 15 kimi fırsat ister idi kıaçmaġa
`arı nāmūsı yabāna kıaçmaġa
- şanki oldı mecnūn ol kıayşer hemān
bu yañada şāh-ı islām şādumān

- cümle islām bu işe şādān olur
ol ḥalīfe çok du‘ā aña kıılır
- 104b rāviler dir ġāzi ol dem na‘ra urur
ṭāġı ṭaşı yazı yabān şarşılır
- kendi özin urdı pes kāfirlere
bozar idi uğrarsa her nereye
- ḳalbe ḳalbe bıraḥūrdı pehlüvān
siyl mişli aḳardı ḳara ḳan
- uğraduġı yiri eylerdi tārūmār
leşker-i küffāra ‘ālem oldı ṭār
- 5 oldı aḥşām şāh-ı merdān ulur
sürdi atın ṭāġa ṭoġrı ol gelür
- ardı şıra şāh-ı islām ol zamān
çok du‘ālar seyyid’e itdi tamām
- bu yaña ḳayşer la‘īniñ leşkeri
la‘yu‘ḳil olmışdı anıñ her biri
- ḳorkmuş idi leşker-i şeyṭān ḳati
pek oturmuşdı seyyid’iñ bu heybeti
- iki leşker ḳondı rāḥat eyledi
mīr ‘ömer şol ṭāġa bir varıñ didi
- 10 şol yigidiñ arḳasınca varıñız
nirde sākin olduġın siz görüñiz
- çaġırıñ siz ḳatıma bir kez gele
iḥtimāldür ol kişi baṭṭāl ola
- yidi ġāzi bindi ata gitdiler
ṭāġa ṭaşı cümle tefṭiş itdiler
- bulmadılar ġāziden hiçbir eşer
döndi geldi ordıya ol yidi er
- bu yañadan ġāzi ol ṭāġa gelür
abdest alup hem namāzın ol kıılır
- 15 geldi andan bāriġāh-ı ḳayşer’e
gördi şāhlar hep dirilmiş bir yere
- daḫi altun kürsiler hem ḳurulu
üstlerinde otururdu hep ulu

- hem siyâsetler daħi hâzırdurur
aħmed ile memlân anda oturur
- 105a buyurur ayşer bularıñ başını
tız kesiñ hem bitürüñ işini
- begleri hep buña izin virmemiş
öldür usaqları anlar dimemiş
- adı bellü kâfiriñ çok begleri
apis idi islâmda ayli segleri
- ol sebebden aħmed ile memlân'ı
ol la'ınler orar öldürmez anı
- 5 taħt dibinde seyyid-i baâl'durur
sözlerine anlarıñ ula urur
- eytdi ayşer ağdan iner şol kişi
kimdürür ol bize itdi bu işi
- zan iderdik baâl'ı biz öldi dir
şimdi baâl'dan belâ bu oldı dir
- eytdiler ağdan gelür āga gider
bilmeziz kimdür bu işleri ider
- ol dem içre gâzi vardı ilerü
şâh atında yüz urup ırdı uru
- 10 dir şehâ vir ol iki ıtsaq baña
bilür anlar bir aber alam saña
- söyledem dir aħmed ile memlân'ı
şübhe yok elbetde tânırlar anı
- şâh ile begler bunu hoş gördiler
memlân ile aħmed-i ırrân'ı virdiler
- şah-ı merdân bu dil-âverleri alur
anlar ile alvete ol dem gelür
- anlarıñ ol sökdi cümle bendini
badı aħmed bildi oldem kendini
- 15 eytdi aħmed bu yaña ba pehlüvân
badı seyyid âh idüp düşdi hemân
- bir zamândan şoñra kendin devşirür
oğrulup aħmed ırrân çün oturur

- eytdi ey şâh düş midür bu gördigim
şâh mı sen sultânıma ben irdüğim
- 105b eytdi seyyid düşür ahmed sen seni
seyyid-i battâl benem bil sen beni
- ölmedim ben hamdu li'llah diriyem
tağdan inüp günde cenge girerem
- meydân içre kim silahşorlık iden
ol benem aḥşâm girü tağa giden
- düşdi aḥmed ayağına ol zamân
çekdi seyyid bağına başdı hemân
- 5 bir biriyle ikisi görüşdiler
şâd oluben hâlerin şorışdılar
- eytdi memmlân kimdürür kim bu kişi
itdi bize şimdi bu dürlü işi
- bizi kırtardı hâpisten bu yigit
ne kişidür bu yigit sen baña eyt
- eytdi aḥmed seyyid-i battâl'durur
dost-ı islâm kâfire kıttâldurur
- bu kişidür ol bizim sultânımız
ten içinde daḥi taḥlu cânımız
- 10 ayağına düşdi memlân serveriñ
aldı seyyid hâtırın hem ol eriñ
- gitdi seyyid tüz getürdi iki at
ikisin bindirüben anda pāk zât
- yârlarıma dir götüriñ çok selâm
şâğlıgım bilsün benim hep hâş u 'âm
- inşâ`allah meydâna yarın girem
'avn-i bâri ile erlik gösterem
- kendimi hem idem yarın 'ayân
siz gidiñ yârenlere eyleñ beyân
- 15 gitdi hurrem andan iki pehlüvân
yitdi anlar müslimâna nâgihân
- gördi anlar cümle islâm begleri
şâh kıatında oturur yerlü yeri

- cümle begler söyler idi seyyid'i
bir kişi aḥmed ṭurrān geldi didi
- 106a aḥmed ü memlān destur virdiler
girdiler yüz yire anlar urdılar
- eytdiler olsun beşāret ey emīn
şāğdurur baṭṭāl-ı ġāzi ol hemīn
- ṭağdan inüp bunda cengi eyleyen
cinnidür aşlım deyüp ol söyleyen
- ġāzi imiş ḥamdü li'llah biliñiz
bu söze siz i' timād hem kılıñız
- 5 ol bizi bendden ḥalāş hem eyledi
kendimi yarın ' ayān kılam didi
- hem selāmım eletiñ dir şāha siz
kaldı anda işde geldük bunda biz
- ġāziler işitdi cümle bu sözi
eytdiler şād eylediñ aḥmed bizi
- rāst isen dirler idek biz i' timād
cān-ı dilden olalım biz buña şād
- eytdi aḥmed ism-i bāri'ye yemin
inānup şād oldu cümle mü`minin
- 10 hem ḥalīfe şād ḥurrem oldu çok
içi ṭāşu hep feraḥla ṭoldı çok
- ol muḥaddem şaḫalıġa girdügin
leşker-i küffāra şular virdigin
- ḫayşer'iñ hem şaḫalı döküldigin
anıñ içün ol ḫekimiñ öldigiñ
- her gice kırk elli kāfir öldügin
şaḫa olup gündüzün şu virdigin
- bir birine kāfiri hem urduġın
bī-ḫisāb leşkeri hem kırdıġın
- 15 pādişāha cümlesin şerḫ eyledi
bunları seyyid imiş iden didi
- şādılığdan ol gice şāh yatmadı
uyuyup hiç kimse rāḫat itmedi

- bu yañadan biz geledüm seyyid'e
ķayşer'e ol bir 'acāyib iş ide
- 106b şavdı bunları ķayşer'i ol azūlar
bāriġāha tenhā girmeklik diler
- geldi gördi ortalıķ ħalvet turur
perde açur iķerüye ol varur
- uyķu iķre buldı seyyid ķayşer'i
ķoķladur burnına dāri huş-beri
- 'aķlı gitdi çadırından çıkarur
aldı anı bir yüce taġa varur
- 5 bir aġaca ķayşer'i berkce şarar
yüzine bādem yaġı sirke sürer
- geldi 'aķlı ayıķur oldem başı
baķdı baġlanmış diger ħundur işi
- ķamcı ile bir kişi anda turur
söyleyicek başına bir ķaç urur
- aç göziñ dir turmayup hay hay çalar
aġlayup çok zārılık anda kılar
- dir beni niçün böyle urduġıñ
hem daġı sen bu aġaca şarduġıñ
- 10 yidi iķlīm pādişāhı ķayşer'em
ne şuçım var kim bundan ben gidem
- böyle deyüp zāri zāri aġladı
ne kiřisiñ bu işi itdiñ didi
- eytdi ġāzi ben 'isā peyġamberem
gelmişem ben bilgil seni öldürem
- didi ķayşer ben seniñ ħāş ķulıñam
zan iderdim hem ķati sevgülüñem
- baş koymışdım gice gündüz yoluña
şimdi böyle sen kıyarsıñ cānıma
- 15 eytdi seyyid ey segi bī-dīn saña
ideyim bir iş gören ķalsun taña
- bu ķadar adam saña işmarladım
ben emānet anları saña ķodım

bunca şāhlar kırdurursiñ ey la‘in
şağdurur ol müdde‘im baṭṭāl hemīn

107a böyle deyü kāmçılar seyyid anı
tağı taşı inledürdi efgānı

‘ākıbet dir ey ‘isā’yı rūḥ-ı ḥaḳ
yoluña çalışmışam sen baña baḳ

ben şanurdım hoş gelür imiş saña
imdi toğrı yolu göster sen baña

başka yola ğayrı ben hiç girmeyem
saña hoş gelmez işi hem tıtmayam

5 eytdi seyyid öldürürdim ben seni
ammā bir iş vardurur kıomaz beni

şimdi ölseñ ulu dirnek tağıılır
bunca nās islām elinde maḥv olur

bunca kıulım at ayağında gider
müslimānlar tārımār cümle ider

imdi cümle suçlarıñ bağışlayam
hem ‘ilācın bu işiñ saña diyem

kıarşı tağdan inüp cenk iden
bunca kıulım yok yire ol öldüren

10 cinniyem dir cenge giren bir kışi
kendi meydān içre çok şāhlar başı

ol kışi kimdür anı bildiñ mi sen
eytdi kıayşer bilmezem hiç anı ben

eytdi seyyid ol kışi baṭṭāl’durur
merḥametsüz nā-bekār kıattāldurur

itdi kıayşer tārıyün tıtdı idi
ol ḥarecne’de oda yağdı idi

yağdı anda kıoymadı bir kıılını
şaldı baña bir avuç hem külini

15 gözlerime tıṭıyā ben eyledim
hiç dirilmez bir dağı baṭṭāl didim

şāh-ı merdān didi baṭṭāl ölmedi
cānına anıñ ḥaṭā hiç gelmedi

yolda iken beglerini öldüren
kara şuratlu çeriñe şu viren

107b şakalın şaçın yere viren
yoğ yere mencâ hekimi öldüren

cümlesi baḫḫāl işidür añla sen
bir cevâb imdi idem diñle sen

ol yine tağdan inüp yarın gelür
hem seni meydânda ol maḫlûb kıılır

pes eliñdedür ölümü bil seniñ
korğmayup sen hamle aña kıılasın

5 başka kimse öldüremez bil anı
pes seniñ urmañ ile çıkar cânı

olmaya ki başka kimse şalasıñ
şübhe itme baña ‘âşi olasıñ

nâr-ı nûr kıatında olursıñ rezîl
yüz çevirseñ ol kişiden şöyle bil

ben bilürem soñra saña niderem
kes ümidiñ kim amân bir dem virem

eytdi kıayşer emriñ üzre iderim
nâ-bekârıñ cengine ben giderim

10 aña muḫkem tenbihi ġâzi virür
dâru virüp ‘aqlın yine giderür

alup anı çadıra oldem gelür
yaturuben çadırdan taşra olur

yatdı bir dem uyanup uru тұrur
taḫt üzre kendini yatur görür

ammâ mel‘ ün bî-ḫisâb kıamçı yidi
ol sebebden cânı pek ḫasta idi

kara kıan oldı idi pes gövdesi
ağlamağdan hem kıapanmışdı sesi

15 oğıdı ol kıatına hep kıulların
gösterir ol kıara kıara pulların

didı ‘ isâ rûḫu’llah gör neyledi
bağınız siz baña bu iş eyledi

- eytdiler sultānımız noldı saña
dir vezīrleri oқыıñ siz tız baña
- 108a ulu şāhlar hem vezīrler geldiler
qayşer'iñ hep qatna cem' oldılar
- dir sizi ben istedüğümden murād
bir hikāyet oldı eydem size yād
- geldi dir ol hāzret-i ' isā baña
aldı gitdi ol beni gögden yaña
- aldı dördünci göge eyledi ol
ammā baña ol ' itāblar itdi bol
- 5 olan işer cümlesin şerh eyledi
öldürürrem yarın baṭṭāl'ı didi
- zīrā ' isā baña gice söyledi
ol seniñ qarbiñ ile ölür didi
- cümle begler buña hayrān qaldılar
qalquben yerlü yerine geldiler
- şād olup islām çerisin ṭurdılar
şubḥ olunca cenk yerine vardılar
- iki leşker bindi kösler çaldılar
şaf ṭutup arasta meydān qıldılar
- 10 baqār idi tağa cümle müslimān
indi tağdan bir mühīb atlu hemān
- baqdılar ol gāziler sultānıdur
emr-i haq'la dertlüler dermānıdur
- pes süvār olmışdurur ol ' aşqar'a
şanki degmez ayağı atıñ yire
- heybet ile meydān içre girdi ol
iki leşker seyr iderdi şağ u şol
- bir silaḥşorlıq ṭurup ol eyledi
iki leşker aferin hep söyledi
- 15 meydān içre hayqırur na' ra urur
müslimānlar işidiñ dir çağırur
- siz biliñ dir seyyid-i baṭṭāl benem
ḥubb-ı islām kāfire qattāl benem

- yağdı idi tāriyūn mel' ūn oda
ölmedim ben şakladı bāri ħudā
- 108b niçe şāhıñ yakmışam dir cānını
niçesiniñ aqıtdurdım qanını
- ba' zı islām meydān içre geldiler
görüşüp aña du' ālar kıldılar
- mīr ' ömer'de qalmadı aşla qarār
niçe qalsun geldi şādıqāne yār
- pes tavābil eyle piyāde oldılar
seyyid-i baṭṭāl'a qarşu geldiler
- 5 indi seyyid atdan yayaq oldılar
görüşüp şād olup çok güldiler
- tuıydı geldi cümle yārenleri
şād olup görüşdi anlar her biri
- seyyid'iñ geldi iki oğlu cānları
öpdi gāzi gözlerinden anları
- bil ' ali nezīr biri anlar adı
turmayıñ siz orduya varıñ didi
- mīr ' ömer dir seyyid'e sen dağı getseñ ey ağı
bir görüşüñ siz pādişāhile dağı
- 10 eytdi seyyid ben tehi-dest varmazam
armağansuz şāha böyle irmezem
- şādı ħurrem orduya hep gitdiler
qara tonlarını çıkaruben atdılar
- aq geyüp hep geydiler ari libāsını
dögdürürler hem beşāret kösini
- leşker-i küffāra qorqular düşer
bildüğinden leşker-i şeytān şāşar
- dir la' in kayşer qavmine siz noldıñız
qorqıñızdan ser-me-sār siz oldıñız
- 15 pes elümde dir ölümü ol eriñ
şimdi öldürsem gerekdür siz görin
- zīrā dir ' isā ħaber virdi baña
ben kesem başını seyr idiñ aña

- bu yaña baṭṭāl yüce ün eyledi
kanı kayşer karşıma gelsün didi
- 109a diledi kayşer bindi pes atına
cümle begler geldi anıñ qatına
- didi begler ey bizim sulṭanımız
yoluña olsun fidā hep cānımız
- sen oturğıl cenge bizler girelim
nār-ı nūr yolında başlar virelim
- ne güne qaldı ki cenge sen gidesiñ
sen idicek cengi bizi nidesiñ
- 5 qoymadılar girdi ṭārūn meydāna
ol berāber geldi şāh-ı merdāne
- didi dirildiñmi ey cāzū kişi
şüphe yoq bu def a virirsiñ başı
- virneyüp saña amān ben öldürem
‘ālemi hem saña şimdi güldürem
- tīz süñü itdi ḥavāle ol aña
şavdı asān oldı ġāzi bir yaña
- ol gezerken ṭutdu baṭṭāl quşağın
şıçrayuben indi atdan aşağı
- 10 çekdi mel‘ūnı atından qoparur
başı üzre qaldurur yire urur
- bir ayağın başuben birin ṭutar
yırtup anı kayşer’e qarşu atar
- kāpusı ṭalkān sürüp atın gelür
pes ḥavāle qılıcın aña qılır
- iki pāre ol qılıç oldı hemān
tūğ ḥavāle itdi seyyid ol zamān
- ol ḥıyār manendi böldi kāfiri
gördi islām eyledi çoq tekbiri
- 15 depdi atın bir kişi tehmen adı
rüstem-i zālīñ o er nesli idi
- nesl-i rüstem pehlüvāndur ol kişi
seyyid ile itdi oldem şavaşı

- da‘ vet itdi dīne gāzi ol eri
gelmedi gürzi urdı islām serveri
- 109b   tağıdır gürzi mel‘ ünîñ qalkānını
pārelendi başı virdi cānını
- tutdı meydān hemān şāhib-ķırān
dönmedi meydān içre hiç girān
- bir birü ardınca yüz yitmiş kişi
mürd olup meydānda qaldı üleşi
- müslimānlar oldı cümle şādumān
tekbīr ile toldı eflāk-i asimān
- 5   hem ħalīfe seyr idüp ħurrem olur
qaldurup el çoķ du‘ ā aña qılır
- bu yaña qayşer kati āh eyledi
kanıñıza şuşamañ yā kavm didi
- qoy viriñ meydāna kendim varayım
nā-bekārı bi-amān öldüreyim
- girdi hind sultānı gāh meydāna
ol ber-ā-ber geldi şāh-ı merdāne
- didi ey baṭṭālı kattāl nā-bekār
nice şāhlar cānın itdiñ tārūmār
- 10   anlarıñ var sen mişillü qulları
ĥālî qaldı tācı taḥṭı illeri
- anlarıñ dir intiķāmın alayım
nār-ı nūr qatında ‘ izzet bulayım
- gürzi ĥavāle itdi kāhū ol zamān
ayasın qarşu tutar baṭṭāl hemān
- şaķlayup ĥaķ kāhū’nuñ gürzin tutar
aluben gürzin havāya ol atar
- muştafa’nıñ rūḥına mediḥ oķıdı
‘ ışķile bir kez hemān allah didi
- 15   ol la‘ in urdı bir gürz pehlüvān
fil ile kendi oldı taṭtağān
- çağırur bir kez kati qayşer kanı
kanı gelsün yidi iķlīm sultānı

meydāna gelsün hemān cenk kılalım
anıñ ile imtiḥan tiz olalım

110a işidüp ḳayşer iki biñ ḳulları
aldı dört yüz atı hem çok ḳulları

nice begler hem rikābında bile
ol ber-ā-ber geldi bu ta' zīm ile

eytdi baḫḫāl hemān er olasıñ
bu kezin benden ḫalāş bulasıñ

bu gice ' isā ḫaber virdi idi
bil ölür destiñde ol baḫḫāl didi

5 dinime gir ḳurtarasıñ sen cānı
ideyim ben daḫi ser-leşker seni

eytdi seyyid böyle sözler söyleme
diñlemem hiç böyle lāfi eyleme

gel seniñle bir ḳavli dir ḳuralım
şoñra biz merdāne cenge ḫuralım

ger beni başa iseñ meydānda sen
diniñe girip olam ḳul saña ben

başılursañ dīnime sen giresin
dönmeyp sen bu ḳavliñde ḫurasıñ

10 bu söze ḳayşer hemān rāzı olur
ol ḫavāle bir süñü aña ḳılur

men' ider bir ayağın ol pehlüvān
zengüsinden çıkarur oldem hemān

püşt ü pā bir kez urur ḳayşer'e
ol mu' allaq yıkılur atdan yire

şıçrayup seyyid çıkar tiz üstine
şakalın ḫolar anıñ ol destine

dir la' in gördiñ mi sen ḫāliñ nice
ben idim saña gelen işbu gice

15 ḳamçı ile seni uran benem
' isā'yım diyüp ḫaber viren benem

kes ümīdiñ tiz imāniñ ' arz ḳıl
yoğ dir iseñ hiç ḫalāş yoğ saña bil

- eytdi kayşer söyleme çok olmazam
ölem sözleri kabûl ben kılmazam
- 110b eytdi seyyid olmaz iseñ müslimân
ben kesem başñ seniñ şimdi hemân
- kesdi başın aldı oldem destine
şıçrayıp bindi hemân at üstine
- pâdişâha toğrı ol ğâzi yürür
müslimânlar yarılup yollar virür
- ol yakın tahta varıp yâyağ olur
şah daħi tahtından inüp karşı gelür
- 5 kayşer' iñ başın hemân yuvaladı
düşmânñ hep böylece olsun didi
- pes ħalîfe oldem içre görışür
gözlerinden öpdi ħâlin şorişur
- çok du' âlar seyyid'e ol eyledi
aferin yâ pehlüvân-zâde didi
- kayşer' iñ başın sünüye dağdılar
ol sünüyü orta yire çağdılar
- bu yaña küffâr çerisi gördiler
karcaşuben birbirin girişdiler
- 10 şandı leşker kaçmağa yüz tutdılar
dirilüp begler didigim noldılar
- kayşer öldi ise begler çokdurur
ihtiyâcımız aña hiç yokdurur
- bu diyâra anñ için gelmedük
ölenimüz anñ için ölmedük
- din için geldük buraya biliñiz
eglenüp merdâne cengâr kılıñuz
- bu cevâbla eglediler leşkeri
anda lâflar eylediler her biri
- 15 var idi kanğâr hindi adlu bir kişi
iptida ben eyleyem dir şavaşı
- ben alam dir şimdi kayşer dâdını
kalduram hem daħi batğâl adını

sürdi atın ʿazm-i meydān eyledi
nā-bekār ey cazū baṭṭāl gel didi

111a cāzūlīkla öldirirsīñ kayşeri
niçe şah vardur ki kayşer her biri

dādını ben şimdi senden alayım
görmedügiñ işi saña kılayım

böyle dirken gürz ile hamle ider
gürz öninden ğāzi bir yaña gider

urdu ğāzi gürz ol girānını
ol laʿiniñ tağıdur qalқанını

5 şavdı başın filine ol gürz iner
yıkılıp melʿün muʿallaqdur döner

toğrılıp qanṭarına urı turur
ġāzi atdan inüben aña varur

birbiriniñ kuşağın berk tutdılar
şarmaşup qati kuvvet itdiler

aḫiri seyyid havāya qaldurur
arқası üzre anı yire urur

bağlayup şalar ʿalem altına ol
depdi atın meydāna iki fuzūl

10 aqṭār-ı ḫatāriʾdur biri aniñ
zengi menküzʾdür biri ol melʿüniñ

seyyidʾe aniñ ikisi geldiler
ol laʿinler orta yire aldılar

biri gürzle biri aniñ tıgile
iki geldiler biri fırsat bula

baқdı seyyid virmeyürler nevbeti
qışdurur altındaki ʿaşqar atı

şāğ eliyle tutdı aqṭār melʿünü
şol eliyle tutdı menküz bī-dīni

15 didi allah kuvvet itdi pehlüvān
aldı atdan ikisin baṭṭāl hemān

menküz ʿayyār idi kesdi kuşağı
düşdi baṭṭālın elinden aşığı

kağıyup aqtarı yire çaldı ol
düşdi yire hurd-ı hām oldu ol fuzūl

111b itdi feryād leşker-i küffār hemān
didiler hurd oldu aqtār bī-gümān

didiler dīn qadrini biz bilelim
bir uğurdan āna hamle kılalım

çoşdı deryā mişli oldem kāfirin
seyyid'e hep hamle kıldı yir yirin

ra' d vāri na' ra urdı pehlüvān
urdu kendin kāfire ol er hemān

5 bu yaña islām çerisi at şalar
yir yirin anlar daħi hamle kılar

iki leşker bir birine qarışur
qarışuben bir biriyle urışur

şan kıyāmet günleriniñ bir günü
göge çıkdı at ile insān üni

asimāna çıkdı islām tekbīri
oldı ecder cengde anıñ her biri

at nālından getdi yeriñ bir qatı
cenk arasın toz ğubārı tutdı qatı

10 toz içinde görmediler güneşi
qardāşın bilmezdi ol günde kişi

siyl olup aqdı hemān insān qanı
cenk içinde sürdi ol cansuz teni

tolı qaldı hep çuqurlar qan ile
itdi tekbīr sünniler biñ cān ile

taqatı taq oldu islāmıñ hemān
tutdılar yüz haqqa anlar ol zamān

muştafa'yı hem şeff' hep kıldılar
çoğdı küffār zebūn çün oldılar

15 üç gice üç gün olar ayrılmadı
dīnlenüben rāhat aqlā olmadı

qudret-i haq bir havā oldem çıkar
tozı kāfirleriñ gözine şoqar

- görmez oldu kâfiriniñ gözleri
tutmaz oldu anlarıñ hem dizleri
- 112a şındı küffâr leşkeri hep kaçdılar
dürlü mallar hep yabâna saçdılar
- kırdı kovdı müslimânlar anları
kovdılar üç gün tamâm azğunları
- çok esîr hem aldı anlar döndiler
geldiler ordı yerine kondılar
- ol ‘azîmet mâlı hep cem‘ eylediler
pâdişâha hem penci yek çıkardılar
- 5 bâkisin gâzilere üleşdürür
herkesiñ mâlın ğanimetden virür
- ol aradan kalkdı anlar gitdiler
vardılar şammâs deyrine yitdiler
- pâdişâha karşı pîr şammâs gelür
görüşür şâhı ziyâret ol kılar
- seyyid anı şahâ ta‘ rîf eyledi
gizlü ol dîn taşdıduĝın söyledi
- çok du‘ âlar itdi pîre ol zamân
dir saña yoldâş ola yarın imân
- 10 şâha bir taht yapıdılar anlar hemîn
çıkdı tahta şâhı ol rûy-ı zemîn
- oturup haqqâ şükürler itdiler
pes tavâbık ibn-i ma‘ di şâh didiler
- pâdişâhlar cümle begler geldiler
ol halîfe katına cem‘ oldılar
- andan kostantini kayşer târiyün
oĝlu kasûr kâpûs daĝı kâlün
- bunları ol kuyudan çıkardılar
hep dökülmüş şâcı şakâlı didiler
- 15 toprak olmuş ol la‘ inler yüzleri
nûrı gitmiş görmez olmuş gözleri
- iletürler hep siyâset yerine
bakmadılar anlarıñ hiç zârına

- rüstem-i zāl kürsisinde ol zamān
otururdu seyyid-i baṭṭāl hemān
- 112b ʿukba ḳāḳı adlu melʿūn var idi
zāhire islāma bī-dīn yār idi
- ḫalvetinde kāfir imiş ol laʿīn
olur imiş ḳayşere herdem muʿīn
- şehr-i baġdād ḳaḳısıydı ol zamān
tiz yerinden ḳalkdı ol melʿūn hemān
- seyyid'e dīr baña viriñ bunları
bu gice ışmarlañız siz anları
- 5 anlara öġüt virip ben eydeyim
belki dīne anları döndüreyim
- seyyid-i baṭṭāl buña rāzı olur
ʿuḳba ol biş kāfiri alur gelür
- ḫalvet ider o destinde virir taʿām
toyurur ḳārınların eyler kelām
- didi zünnār ḳuşanuram biliñiz
hem mesiḫem iʿtimād siz ḳılıñız
- şāh-ı ḳayşer sırrımı bilür idi
nā- bekār öldürdi cānā od ḳodı
- 10 cigerim ḫūn oldı bir iş ḳılayım
ḳayşer'iñ dādın bulardan alayım
- ammā maḳbūl sözlerimi idesiz
ḳanḳı yola dir isem siz gidesiz
- siz ḫarici şimdi maḳbūl ḳılıñız
pes ḫalāş yarın ölümde oluñuz
- şaġ selāmet ḳurtılıben siz gidiñ
nār-ı nūriñ devletinde seyr idiñ
- almayınca ṭurmayam ḳayşer dādını
bu cihāndan ḳalduram baṭṭāl adını
- 15 göz ḳulaḳ olup ṭuriñ anda hemān
vāḳıʿa baṭṭāl öldiġi zamān
- cemʿ idiñ siz yer götürmez leşkeri
ḳalduralım aradan islāmları

- anlara bu sözleri ol söyledi
pes kebir maqbûl cevâbın eyledi
- 113a çadırına seyyid'in hep geldiler
pes harac virmek niyâzı itdiler
- didî 'ukba ey hüdâ-venda bular
olmayup islâm harac maqbûl kılar
- qavli idüp emriñe gireler
yıl be yıl saña haraclar vireler
- şâh-ı merdân beglere izin virir
ayağın baqqâl'in 'ukba öpdürür
- 5 hep halîfeniñ elin öpdürdiler
şâhlığı kostanğın'e virdiler
- pes haraca kesdiler hep anları
hem azâd itdi esir olanları
- seyyid ile itdiler qavli qarâr
gelmeye küffârdan islâma zarar
- bu qavli ile ol la'ınler qaçdılar
müslimân ol mağalden göçdiler
- geldiler şehir-i malatya'ya girdiler
beglere destür anlar virdiler
- 10 ulular begler vidâ' hep gıtdiler
ayrılıp yirlü yirine getdiler
- şâh-ı islâm qaldı tenhâca hemân
mîr 'ömer toy kıldı aña ol zamân
- toy içinde 'ukba qadı ol la'ın
oturırdı seyyid'e mel'un yaqın
- seyyid'e bir loqma ol bî-dîn şunar
şâh-ı merdân anı bir islâm şanâr
- bî- haberdi loqmayı yir ol sehi
ol tavâbil'e virir birin daği
- 15 'abdu'r-rağman adlu bir er var idi
ol eriñ nesli 'ömer nesli idi
- virdi ol bir loqma daği ol ere
ağu virdi ol la'ın üç servere

iki üç gün sonra o şah yirür
yol tedârikin hemân bir gün görür

113b seyyid'e ol çok tevâzî' lar kıılır
şehir-i bağıdâd'a revân andan olur

oldı bu kışşa dağı bunda tamâm
oқыyana diñleyene çok selâm

yazanı ey mü`minin unutmañız
siz du'adan anı mañzûn itmeñiz

kim du'â eyleser hağ şâd eyleye
miñneti dâreynde anı azâd eyleye

bu kışşa seyyid-i bağğâl'a ağı virdügi beyân ider

5 fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

evvel allah adını yâd idelim
diñlegil bir kışşa bünyâd idelim

vir şalavât hazreti peygambere
oğı rağmet ol şehid serverlere

tut kulağın şah-ı merdân işine
gör ne geldi zât-ı pâkiñ başına

râviyân itmiş rivâyet bir dağı
çün yidi evvel zehri ol üç seğı

biri bir yıldan idermiş te`siri
biri kırğ günden dağı bir hafta biri

10 gâziler bir yirde bir gün oturur
ol tavâbil bağıdılar tağıyir olur

şararup ayakları ol dem şişer
gövdesi hep qararıp anda düşer

gâziler çok ağılar ider efgâni
ol tavâbil eyledi teslîm cânı

ağılaşup anıñ namâzın kıldılar
defin idüp girü eve kim geldiler

'abdu'r-rağman titredi bu dem hemân
qararup 'arza kıılır ol imân

15 ol dağı ol gün hemân merhûm olur
gâziler defin eyleyüp hayrân qalır

- didiler olmuş hıyānet bunlara
ağu virmiş kimse bu yārenlere
- 114a buni iden kim diyüp fikr itdiler
yārlar için yās-ı mātem tıtdılar
- geçdi bunıñ üstine çün bir zamān
otururken titredi baṭṭāl hemān
- şararup bir kez hemān āh eyledi
dārudan baña da virmişler didi
- ağlayup dir ey diriğa müslimān
kāfirinden ḥālleri olur yamān
- 5 millet-i küffār çeküp leşker gelür
at ayağında helāk bunlar olur
- böyle dirken ayağı şişer
‘ aklı gidüp arķası üzre düşer
- şakalı şaçı anıñ hep dökilür
ağlaşub yārenleri efgān kıılır
- nāme yazup mīr ‘ ömer şāha şalar
seyyid’ iñ ḥālin aña i‘ lām kıılar
- yazdı kim ḥaķ ‘ aşķına tiryāk viriñ
seyyid’e zinhār hemān imdād iriñ
- 10 bu mişillü pehlüvān zāy olmaya
yine küffār bize fırsat bulmaya
- ol ḥalīfe kıatına bu peyk gelür
şāh-ı islām oқыyup ğam-nāk olur
- bir şişe tiryāki ekber ol kıula
virdi şāh ol kıula becid çıķdı yola
- ‘ ūkba mel‘ ūn bu işi oldem sizer
tīz gelür mel‘ ūn iki kıulın düzer
- yolına bu kıulıñ anlar gelür
öldürüp tiryāki andan alur
- 15 meyyiti yol üzre kıoyup gitdiler
‘ ūkba’ya tiryāki teslīm itdiler
- şāh melül olup ‘ aceb çok eyledi
bu mişillü işi kim itdi didi

‘ukba dir baṭṭāl işi az iş degül
ol ḥalīfe dir ne işdür söylegil

114b kayşer’iñ dir kesdi başın ol zamān
bir eyü iş itdi zan itdi hemān

ol mişillü pādişāhiñ başını
kesdi baṭṭāl bilmedi hiç işini

‘ukba mel‘ün bu cevābı kim söyledi
aña islām ğuluv hep eyledi

didiler hāy söylediñ herze ḳati
pādişāh eytdi ki segi bī-dīn atı

5 şāhlıġa lāyık görürsin sen anı
niçe olsun pādişāhlar dīn gümānı

baḳdı mel‘ün hep ḥalāyık birdürür
söylese söz üstine anlar yürür

söz kesüp mel‘ün süküt tiz eyledi
başka şöḫbetler hemāndem söyledi

ol la‘in geldi eve ilçi düzer
oturup tiz kayşer’e nāme yazar

yazdı kim baṭṭāl’a aġu virmişem
siz biliñ kim zehr ile öldürmişem

10 ṭurmayup zinhār çeri cem‘ idesiz
siz malaṭıya üstine tiz gidesiz

merdi ṭurup merd-āne cenkler kılasız
nār-ı nūr ḳatında ‘izzet bulasız

ol ḳavimden alasız hem intiḳām
hep diyārın yaḳasız hep ḥāş u ‘ām

bende bunda imdi fırsat isterem
şāh-ı islām’a daġı aġu virem

içlerine fitne ḳoyam bunlarıñ
siz geliñ dir ḥāḳlarından anlarıñ

15 ilçi gider kayşer’e bir gün irer
beglerin başına hep kayşer direr

didi begler yazmış ammā ol ulu
bu işiñ encāmı ḳāti ḳorḳulu

zîrâ baṭṭâl degme ḥâlle başını
virecek erbâb degil bildik anı

115a târiyûn yaḳdı eliyle ol eri
şoñra baḳduḳ ölmemişdür ol diri

iḥtimâldür yine baṭṭâl ölmeye
aḡu daḡi aña hiç kâr kılmaya

şoñra bizim ḥâlimizi zâr ider
giñ cihâni başımuza dâr ider

didi ḳayşer ne yapalım söyleñüz
buña bir tedbîr hemân siz eyleñüz

5 didiler şâh aña bir peyk şalalum
bir şaḫiḫ ḫaberi andan alalum

bir peyk andan revân oldem olur
bir ḫaber andan alup girü gelür

dir ṭavâbil ‘ abdu’r-raḫman ikisi
ölmiş ammâ baṭṭâl’ ın çıkar sesi

ammâ şişmiş yoḳdurur hiç ṭâḳati
sarı şu aḳar ḫarâb olmuş ḳati

şimdiye dek belki dir ölmüş ola
hiç ümîd yoḳdur ki baṭṭâl ḳurtula

10 anda yüz biñ leşkeri ḫâzır idi
leşkere ḳayşer oluñ ḫâzır didi

kösi naḡäre hemândem çaldılar
bindiler ‘ azmi malaṭıya kıldılar

bu yaña baṭṭâl ḡâzi aḡulu
gice gündüz aḡlaşur kiçi ulu

dirler idi bu ḫalîfe ne ‘ aceb
şalmadı tîryâki buña ne sebeb

ey dirigâ nâzenin bu servere
pes helâk olup vire cânı yire

15 ger ölürse niçe olur ḫâlimüz
olusar düşmânile aḫvâlimüz

böyle diyüp ulular eḡḡân kıılır
bakdılar yaḫyâ bin manşûr gelür

- müslimānlar cāsūsıydı ol kişi
islāma eyler haber her bir işi
- 115b dir ne tūrursız burada bī-ḥaber
leşker-i kayşer yaqıncaq geldiler
- seyyid'in bu ḥalini görüp la'in
yüz biñ erle geldi ol kayşer hemin
- müslimānlar oldılar baş kayusı
düşdi düşmānıñ hemāndem şāygusı
- on biñ islām anda ḥāzır itdiler
kal' anıñ kapuların berkitdiler
- 5 pes felāḥ oğlu muḥammed ol zamān
taşra çıqdı kal' adan ol hemān
- bir ağacın altına tenhā gider
seyyid için ağlayup efgān ider
- eytdi bunda bekleyüp imdi tūram
yārlarıñ feryādına kulaq uram
- her ne vaqtin seyid-i battāl ölür
gāziler efgānı burāya gelür
- ol vakit kendim helāk ben ideyim
gāziden soñra cihānı nideyim
- 10 böyle dirken çıqa geldi bir qarı
omzında seccāde veli yüzi ārı
- hem gider na' lın elinde bir şişe
dir muḥammed düşmeñiz siz teşvişe
- korqmañ allah seyid'e virdi şifā
ol zehirden kırtılır bulur şafā
- yā muḥammed imdi gel biz varalum
şāh-ı merdān ḥāli niçe görelüm
- şādı ḥurrem şehre toğrı ol gelür
bil haber yārenlere bunu virür
- 15 gāziler hep şād olurlar ol zamān
ol qarıcuğa varır anlar hemān
- cümle yārenler ziyāret itdiler
anı alup seyid'e eletdiler

- qaldurup el bir du' a eyler qarı
açılır baqqāl-ı gāzi gözleri
- 116a oldem içre ol mübârek pîr-i zen
ağzına bir tamlu su qor şışeden
- ol mübârek şu boğazından kim iner
aqsırup istifrâq eyler pür hûner
- qudret-i haq ağı hep taşra gelür
düşürüp kendin hemân şıhhat bulur
- içürür ol şışeden hem ol ulu
ol dem içre açılır bevli yolu
- 5 qalanı ol zehriñ südükle gider
haq te' ala anı gine sağı ider
- qalanı sürdi yüzine ol sehi
qudret-i haq bitdi şacı şakalı dahi
- şureti hem yine evvelki olur
seyyid'in gönlü ta' am arzü qılır
- tiz getürdiler ta' amı ol yedi
qarınıñ destin öpüp hamd eyledi
- cümle yâren ayağına düşdiler
destin öperler anıñ hep üşdiler
- 10 didiler ey aqiret hâtûnı sen
kimsin itdin bize bu ihsanı sen
- dir qarı bir zâhidiñ kıızı idim
hem rabi' a' dur dahi benim adım
- çok zamândur ben mücâvir qalmışam
pes medîne içre sâkin olmuşam
- ol rasûlin türbesin ben beklerem
beklerem didârını yârin görem
- şubh olunca geldi türbeden şadâ
dir rabi' a hizmetin var it edâ
- 15 şışeyi al oğlum baqqāl'a git
anıñ ile derdine bir dermân it
- qoy anıñ hulkûmına işbu şudan
hem halâş olsun o er ol ağudan

şîşeyi alup revān oldım hemān
ḥaḳ te‘ālā virdi baṭṭāl’a amān

116b ḥamdu li’llah ḥāşıl oldu bu murād
giderem ben eyleñiz ḥayr ile yād

didî yārenler kerem kııl ey ulu
bir iki gün ḳal bizümle baḥtulu

idelim bāri saña biz ḥizmeti
itdiñ eylik bize ey ḥātūn ḳati

böyle dirken nā-bedid oldu ḳarı
isteyüp çoḳ bulmadılar ol pīri

5 şehr içinde ḳopdı oldem ḡulḡule
eytdi seyyid bu nedür söylen hele

didiler ḳayşer irişdi buraya
yüz biñ erle şehri aldı araya

şāh-ı merdān işidür işbu ḥaber
ṭiḡ-ı daḥḥaḳı baḡladı ol mu‘teber

aldı bir ḳamçı daḥi ol destine
bindi oldem ‘aşḳarın üstine

gitdi andan bir yüce yire çıkar
na‘ra urup ṭaḡı ṭaşı ol yıḳar

10 yitdi küffār leşkerine na‘rası
oldı bey-hūş kāfiriniñ cümlesi

ol çeriler birbirine ṭoḳınur
işiden ḳopdı ḳıyāmet şānur

bir daḥi na‘ra urup ol ḥayḳurur
ey la‘in koştanṭini dir çaḡırur

şandıñ öldim fitneye dir başladıñ
sen ne zehrile bu işi işlediñ

bu cevābı işidür küffār hemān
didiler geldi belā-yı asımān

15 pes ṭoḳındı birbirine ol çeri
ḳorḳu ile cümle ṭoldı içleri

çoḳ la‘iniñ zühresi oldu çāk
çoḡı ürküp ḳorḳıdan oldu helāk

- didiler āh nesne olmaz kişi
zehr ile hem bitmedi buniñ işi
- 117a ol dirildi çande şimdi şaçalım
‘arı nāmūsı yabāna řaçalım
- urdu kendin kāfirine ol zamān
geldi yitdi on iki biñ müslimān
- şamle kıldı müslimānlar yir yirin
yıktdılar kāfirleriñ çok erlerin
- bir birine kāfiri bařřāl urur
ol ‘alem ile ‘alemdāri aşdarur
- 5 oldem işe leşker-i küffār řinār
yüzlerin şaçmağa mel‘ünler döner
- şudret-i řaķ geldi elli biñ şeri
tāze islām kim bekr’dür serverleri
- arkasından ol daşi şamle kılar
orta yire alup kāfiri bular
- aķıdurlar kāfiriñ çok çanını
taşra atar şayşer oldem cānını
- iki biñ adamlı ol mel‘ün şaçar
bāķi küffār hepi kılıçdan geçer
- 10 ol ebu bekr ile seyyid görifşür
bir biriniñ řāllerini şorişur
- dir bekir şuydum idi bir şoşbeti
didiler keyfsüz efendim şazreti
- gelmemüz aniñ içündür bu yere
rāst geldük böyle ceng-i şayşere
- şamdu li’llah řořsıñız sulřānımız
çok řafālar buldı bizim cānımız
- geldi öpdi seyyid’iñ ol ellerin
cem‘iderler ol şanimet mālların
- 15 mālı hep řāzilere üleşdürür
herkesiñ řaķķın şanimetden virür
- ol biraz māl biñ deve andan alur
hep medīne fakrine başşış kılor

- hem mücāvır beytde alan erlere
virdi mālī anda olan pīrlere
- 117b ol adar hem daı anda ıkarur
nirde zāhid var ise cümle virür
- kendüye bir at ılıc ancak alur
bāisin tasīm idüp bahs ılır
- āh-ı islāma iriür bu aber
audan urtıldı dırlar ır ü ner
- ayer'in ehr-i malaıy'a vardığım
lekerin baāl anın hep ırdığım
- 5 ehr-i badād'da bular hep uyılır
iidip ūkba laın bey-hū olur
- tāriyün'a yazdı baāl bir biti
ammā heybetlü yazar ol er ati
- yazdı kim ey tāriyün gül-endām'ı
tız cihizle vir baa ekme amı
- yok dir iseñ anıda kendiñ bilür
gözleriñe geñ cihān bil ār olur
- tāriyün'a vardı bir gün bu aber
oıyup melün olur zır ü zeber
- 10 avratınıñ atına oldem gider
seyyid'in bu nāmesin melün eyder
- dir arı biz gül-endām'a oralım
ne cevāb eyler bua ol görelim
- vardı gül-endām'ı avrat oıdı
sözlerin baāl'in hep aa didi
- didi ızım ger virsek biz seni
ne atañı or ne iliñ ne beni
- zırā yāvız pehlüvāndur kin utar
ol gelüp bu illeri yıup gider
- 15 ız didi yā ana diñleñ siz bu sözi
hi benimün yamañ oda siz sizi
- ger o baāl od ise yasun beni
yolıñızda urbān idem bu teni

- bu cevābla tāriyūn çok şād olur
tīz gül-endāmı cihīzin hāzır kıılır
- 118a yidi kırnāķ yidi hādım kıulları
virdi kıza bi-kıyās çok mālaları
- ķoşdı hem kırķ elli biñ adam aña
şāldı gül-endām'ı seyyid'den yaña
- sürdiler şehir-i malaṭıyyā'ya geldiler
ilerüye bir haberçi şaldılar
- bindi çok er aña karşı vardılar
alup izzetile şehre girdiler
- 5 toy düğünle seyyid'e gülendām'ı
virdiler kıız gāziyle itdi demi
- gāzi'den hem bir oğlu oldu idi
oğlanıñ adın beşir anlar ķodı
- bu yañadan pes hālīfe seyyid'iñ
işidür hoş oldıgım bu serveriñ
- ulu toylar kııldı şād oldu kıati
beglerine virdi hem çok hil'ati
- daħi ikrām itdi dervīşāna ol
çok faķire virdi māl şükrāne bol
- 10 buldı fırsat ūkba mel'ün ol vaķıt
ağuvirdi şāh-ı islāma pelid
- daħi ol hürzem meliki memlān'a
virdi ağuvirdi mel'ün ol iki hāna
- geçdi bunıñ üstine hayli zamān
oldı merhūm pādişāh-ı müslimān
- nāmeler dört yaña hep ṭāğıtdılar
hep siyāh-püş oldılar yüz ṭıtdılar
- şordı seyyid ne marāzla öldi şāh
didiler zehr ile öldi bī-agāh
- 15 didi aramızda vardur bir kışi
eyler bize mel'ün bu yavuz işi
- şāh selim'i huṭbede oķıtdılar
müslimānlar aña bey'at itdiler

el t̄utup ḡāzi du‘ālar eyledi
ey ḥudā sırlar ‘ayān saña didi

118b pādiṣāha ol zehri viren kiṣi
bizlere itdi ol ḥayli iṣi

ol ḥabībiñ ḥürmetiçün sen anı
eyle rüsvāy kılmagıl maḥzün beni

irdi bu kıṣṣa daḥi hem aḥire
vir ṣalavāt ḥazret-i peygambere

okıyana diñleyene zü'l-celāl
du cihānda virmesün her giz belā

5 yazanı hem bu kitābı yazduranı
raḥmetiñden maḥrüm itme yā gani

bu kıṣṣā seyyid-i baṭṭāl’ıñ ulu cengidür mel‘ün ‘ükba’nıñ
derisini çıkardığıdur

fā i lâ tün / fā i lâ tün / fā i lün

girelim gel yine biz bāğı güle
kı l temāṣā gül bāğına sünbüle

şaçalım dürlü cevāhir güheri
ola bī-kıymet anıñ bil her biri

tut kulaḥ benden yaña cān u göñül
bu ḥikāyetden rūḥıñ ṣādān ola

10 ism-i ḥaḥkı evvelā yād idelim
hem muḥammed rūḥını ṣād idelüm

eylemiş şöyle rivāyet rāviler
oturırdı bir maḥalde gāziler

çün kara günüñ kenārında bu pīr
bir maḥām bünyād itdim ḥoṣca yir

dilerim yārenlerim siz gidesiz
ol maḥāmı hem müṣerref idesiz

mīr ‘ömer dir ḳutlu olsun ey ‘azīz
nesne viriñ diyelim biz cümlemüz

virdi kırık yük buḡda kırık ḳoyun ulu
daḥi kırık baṭmān yaḡa ḳatar balı

15 didi cu‘ de ol kadar bal u yağ vireyüm
ol kadar buğda koyun göndürelüm

ol kadar piriñ yine cu‘ de virür
hallu hâlince yarenler düşürür

119a müslimânlar çok az her biri
adadılar aña çok nesneleri

didi seyyid hâzırında nesne yok
ammâ küffârda ğanimet mâlı çok

ben binüp bir gün şikâra gideyim
ne bulursam saña bahşış ideyim

bindi bir gün ğâzi ‘ aşkar üstine
‘ abd-i vehhâb için şikârîñ kaçdına

5 gitdi ol gün kimseyi ol görmedi
hiç eline nesne anıñ girmede

gitdi bir kaç gün görür bir mürğizâr
hem açar anıñ öñinde bir pıñâr

var pıñar başında bir ağaç ulu
indi abdest aldı şudan bahtulu

pes namâzın kıldı yatdı ol zamân
at sesi işitdi uyğudan hemân

şâh-ı merdân uyğudan tiz uyanur
turu geldi ol ağaca tayanur

10 râviler böyle rivâyet eyledi
kayşer’iñ dört dâne kıızı var idi

bir kızın ğâzi anıñ almış idi
pes hümâyun idi bir kızıñ adı

nâm-ı zâtlı idi ol kız bir ere
şâh-ı fağfûr oğlu dirler kâfire

bu hümâyün yazmış oğlana biti
ol dimiş hâlim benim zârdur kıti

atamı öldürdi battâl bî-amân
aldı kız kardâşımı hem ol zamân

15 bende anıñ korqısından şaşmışam
uyumam yatmam belâya düşmişem

lâzım iseñ bunda ‘ azmi idesiñ
sen beni alup iliñe gidesiñ

şâh-ı fağfūr oğlu iki biñ kişi
aluben gelmiş ola ol bu işi

119b kıızı almış gider imiş iline
düş gelür gâzi’de aniñ yolına

seyyid’e anlar yakın çünkim gelür
karşudan baṭṭâl kıızı bakup görür

ah idüp tutdı kıızı hem titreme
dir arardım ben feraḥ düşdim ğama

korıdığuma uğradım âh nideyim
başım alup imdi kıande gideyim

5 fağfūr oğluniñ adı hüsrev idi
çağırup ḥâlin aña kıız söyledi

çekme ğam dir ol kıati lâflar urur
leşkere ḥâzır olıñ dir buyurur

seyyid’i araya anlar aldılar
bir uğurdan ḥamle anlar kııldılar

şâh-ı merdân na’ ra urup ḥaykıurur
birbirine leşkери oldem urur

irişüp hüsrev’i tiz bağladı
geldi kıızıñ kıatına kıız ağladı

10 dir yâ baṭṭâl itdügiñ kıavliñ hani
sen kıomazsiñ yolıma gidem beni

sen bizimle kıavl-i ikrâr eylediñ
tutmayam bir daḥi hiç kimse didiñ

didi seyid siz kıoyunsız yâ nigâr
bizde kıurdık kıurda kıoyundur şikâr

kıurt kıoyun gördikde yâ niçe yimez
lokımasın hem kimse ağzından kıomaz

kıız didi bir söz diyem ey pehlüvân
sen beni şat baña imdi sen hemân

15 eytdi imdi söyle ey nigâr baña
kimsin diyem sözlerimi ben saña

didi kız kayşer kıziyam ey yigit
hem hümayün'dur adım yoluña git

şol kişi kim el ayağı bağıldur
ol nişān kim şāh-ı fağfür oğlıdur

120a dir evimsiz ben kayu virmem sizi
iletürem sizi hem bu cehīzi

anları alup revān andan olur
bir ağaçlu yire ol vaqtin gelür

koparur bir ağazı ağaçdan yemiş
ol yemiş serhoş yiyeni eyler imiş

gāzi'yi tıtdı atından yıkılır
‘aklı gider şanki bir meyyit olur

5 gördi ol kız gāzi'niñ bu hālını
vardı çizdi hüsrev'in tiz kolını

seyyid'i öldürmege kaşd eyledi
kız bunuñ yoldāşı vardur didi

öldürürsek irişür anlar bize
bil kıyalar ire ol cānımuza

koymadı kız bir ağaca şardılar
atı tonu alup yola tiz girdiler

bir zamāndan gāzi ‘aqlın düşürür
bir ağaçda şarılu kendin görür

10 bildi meyve fi'li bu iş olduğın
meyveden serhoş olup tıtulduğın

çok şavaşdı kim sökeydi bendini
çāre idüp kırtaramaz kendini

geldi oldem atlı tonlu iki er
kim seni şardı ağaca didiler

didi seyyid burada çoklık adamı
eyleyüp ‘işret iderlerdi demi

baña dañi teklif anlar itdiler
serhoş olup mālım alup gitdiler

15 bilmezem kim gitdi anlar nireye
lā-‘ağıldım bağılamışlar buraya

ol civānlar hayli buña güldiler
atdan inüp cümle bendin aldılar

biriniñ belinde kılıç var idi
ğāzi ağaç mı demür mi bu didi

120b çok gülişdiler sözine ğāzi'niñ
yoğımış dirler meger ' aklıñ seniñ

ol sebebden bağlamışlar ağaca
hem ağaç dirsün mi böyle kılıca

ğāzi dir şatun mı aldıñ anı sen
aldamasunlar baqam bir aña ben

yine güldi virdi bu dem kılıcı
tız oluñ islām didi itdi güci

5 didiler çizdik daği virdik kılıç
şimdi eyler bu kişi baq bize güç

eytdi seyyid islām oluñ dir hemān
dirseñiz yoq virmezem size amān

çağrışup anlar cevāb çok söyledi
çaldı birin iki pāre eyledi

tız öñinden birisi gidi virir
irişüp anı daği hem öldürür

tonların giyüp binüp at üstine
gitdi hüsrevle hümāyun qaşdına

10 bu yaña anlarda vāfir gitdiler
bir pıñarıñ başına kim yitdiler

qondılar etmek yimeye tırdılar
oldem içre geldi seyyid gördiler

qız ırakdan bildi bir āh eyledi
ey diriğā geldi ol yitdi didi

işidüp hüsrev hemān tırı gelür
qarşu varup seyyid'e hamle qılır

hamlesin anıñ yine ol men' ider
ellerin bağlar qızı alup gider

15 bu yañadan seyyid'iñ yārenleri
ğāzi için fikre vardı her biri

‘abd-i vehhāb hānesine geldiler
pehlüvānlar anda hep cem‘ oldılar

pehlüvānlar istediler bir haber
bilmediler nirde kaldı şîr ü ner

121a istediler seyyid’i hep şağı şol
bulamayup oldu anlar hep melül

oldem içre şîr ü er çıkdı hemān
karşu vardı aña cümle müslimān

bu ğanimet mālā hayrān kaldılar
pehlüvānlar şādı hurrem oldılar

şāh-ı merdān mālī ‘abd-i vehhāb’a
cümlesin eyler hemān anda hibe

5 gördi ğāziler hemāndem bu kıızı
kıızda kaldı cümle serverleriñ gözi

adı bellü kırk kişi hep pehlüvān
otururdu meclisinde ol zamān

cümlesi bu kııza anıñ müşteri
ol kıızı almağ diler turmaz gerü

yir yirin ol kııza hep yapışdılar
bağdı seyyid fitneye baş koşdılar

haykırup ğāzi hemān ün eyledi
ben mülüke virürem anı didi

10 tîz çağırdı kendiniñ bir kulını
virdi kıızı tutdı bağdād yolını

teslîm itdi pādişāha ol kıızı
pek sevindi şāh-ı islāmıñ özi

bu yaña tıydı kayşer bu işi
bildi kim tutıldı bu kıız kardaşı

çok perişān oldu kayşer hem buña
nāme yazdı şaldı seyyid’den yaña

yazdı geyāgümle kıız kardaşımı
baña şal yoğsa bilürem işimi

15 leşkerile ol yaña ben varıram
oda şehriñ ile kendiñ urıram

ne ĥalife qoyayım ne müslimān
vaqtile kız qardaşım göndür hemān

geldi nāme gördi seyyid ĥazreti
kendi daĥi aña yazdı bir biti

121b yazdı kim mel‘ün hemān bil ĥaddiñi
görmediñ mi atañı hem ceddini

ne kııurdı baña anlar cengile
sen la‘iniñ cengide öyle ola

pādişāha armağan virdim kızı
er iseñ tecrube eyle siz sizi

gitdi ol peyk geldi bir gün qayşer’e
begleri anıñ gelürler bir yire

5 begler ile řānişık ol eyledi
çāre eyleñ buña begler siz didi

didiler řahā atañ kim qayşeri
itdi buña böyle çok tedbirleri

bir ‘ilāc bařřāl’a ol řāh bulmadı
hiç berāber aña kimse olmadı

sen de urdıñ kendiñi gör neyledi
geñ cihānı bizlere řār eyledi

gider iseñ risvāy olur qaçarız
‘ārı nāmūsı yabāna řaçarız

10 şarp kişidür cigerimüz ol söker
hem mesih’in yüz şuyın yire döker

böyle dirken ‘ukba’dan nāme gelür
oqıyuben cümlesi ĥurrem olur

yazmış ol kim bundadır kız qardaşın
çekme ġām kim bil benimdür ol işiñ

ben ĥalifeden anı uğurlayım
içlerine bir büyük fitne qoyam

bir birine düşe bunda müslimān
ġām yemeñ kız için idiñ hem hemān

15 řād olup qayşer daĥi nāme yazar
‘ukba’ya göndermege bir peyk düzer

itdi atamsıñ oğulam ben saña
kıl kerem bu eyliğı eyle baña

ammâ sen bir gün muqaddem idesiñ
bu kebâb olmuş yürece şu dökesiñ

122a nâs içinde qalmadı hiç yüzümüz
nâr-ı gayretde yânuşdur özümüz

nâme bir gün ‘uqba’ya çün irişür
çalmaya ol kıızı mel‘ün dürişür

arar idi gice gündüz fırsatı
ammâ kıza mübtelaydı şâh kıti

hâli koymaz aşlâ kayşer kızını
görmez idi ‘uqba şâhıñ yüzini

5 gice gündüz kıız ile bir yirde olur
‘uqba bir gün şâhı taşrada görür

eve gitmek haz iderdi şâh kıti
‘uqba mel‘ün eyledi av şöbeti

taşradan dir geldi imdi bir kişi
çok dir taşradan avı kıti

ol halife işidür çün bu haber
kullarıyla ol binüp ava gider

bu hemân anda çün halvet qalur
‘uqba mel‘ün ol zamân fırsat bulur

10 bir tarikla kıızı ol mel‘ün çalar
koşdı pes kul kayşere oldem şalar

bildürürler kayşere ol dem bunı
‘izzetile qarşular yolda anı

görüşüp girdi bular islâmbol’a
yapdı deyâ içre kayşer bir kule

niçe kullar kıızı aña şaldılar
gâzi’den anlar emîn çün oldılar

diñle imdi ‘uqba mel‘ün işini
ağlayup taşlara urdı başını

15 yaqasın yırtup figânlar eyledi
pâdişâha ne cevâb virem didi

didi baṭṭāl sevdi idi bu kıızı
şāha virdi doymadı anıñ özi

pişmān olup ʿabd-ı vehhābı şalar
ol gelüp imdi kıızı bunda çalar

122b böyle dir melʿ ün ʿati feryād kıılır
başına anıñ ḥalāyık cemʿ olur

ṭurmayup hāy hāy laʿ in çok ağladı
işidenler cigerini ṭağladı

bilmedin söyler biraz söz her biri
zemm iderler seyyidʿi ufağ iri

didiler lāyık degil bu seyyidʿe
ḥānedān-ı şāha ḥāyınlık ide

5 ol dem içre geldi nāgāh ol mülük
ʿuḳba melʿ ün ḥıleye eyler sülük

baş ḳabā yālin ayāḳ ḳarşu varur
ağlayup melʿ ün yüzün yire urır

dir mülük-i şāh-ı ey rüy-ı zemīn
ḥaḳ seni itsün ḥaṭālardan emīn

neyledi dir seyyid-i baṭṭāl saña
hiç revā olsun mı bu işler aña

virdi idi saña bir kıız armağan
sevmiş anı ṭoymadı özi hemān

10 pişmān oldu ʿabd-ı vehhāb şaldı ol
buldı fırsat işte kıızı çaldı ol

bu cevābı diñledi ol pādişāh
kıız için eyler ḥalife ʿati āh

başına çıḳdı hümāyun acısı
zīrā ḥoş gelmişdi ḳayşer bācısı

lāle rengi oldu anıñ yüzleri
ṭola ḳaldı ḳanıla hem gözleri

tīz malaṭıyyā mīrine yazdı bitı
yaz ʿabd-ı vehhāb itdi töhmeti

15 nāmemiz vardıkda bağlañ ol pīri
baña şalıñ vardurur çok suçları

nāmeyi alup oqır çün mīr ‘ömer
kızaru ol yüzlerinden qan tamar

seyyid-i baṭṭāl’a bunı söyledi
gāzi ‘abdu’l-vahhab’a şerḥ eyledi

123a ‘abdu’l-vahhab emrine dir rāzıyam
ol ḥalīfe emri kılmış ne disem

eytdi seyyid giderem ben tırmayam
yālīñuz bu pīri aña virmeyem

tīz tırup anlar yarāğın kıldılar
yolu bağdād’a revāna oldılar

sürdiler bağdād’a bir gün yitdiler
ol sarāy-ı pādişāha toğrı gitdiler

5 ol ḥalīfe pīri ister içerü
gitmek ister gāzi andan ilerü

gitme sen dirler qapucılar aña
yıkdı gāzi her birin birer yaña

‘abdu’l-vahhab’ıla ber-ā-ber vardılar
şāh qatında yüz yire hem sürdiler

yüzlerine baqmadı hiç pādişāh
geldi ‘uqba qadı ol şāhib-günāh

dir şāhā bunlardurur ol iş iden
ḥānedānı çaluben alup giden

10 gāzi dir ey pādişāh-ı müslimān
ḥaq döşekde oturursıñā hemān

sen rasūlu’llah vekilisiñ daḥi
böyle zulmi itme bize ey seḥi

töhmetimüz var ise sen söylegil
şoñra bize böyle işler eylegil

dir ḥalīfe hiç revā mıdur saña
böyle oyun oynayasıñ sen baña

qayşer’iñ kızın muqaddem viresiñ
şoñra adam gönderüp çaldurasıñ

15 ḥānedānım oldu ol qayşer kızı
çaldıñ anı bed-nām itdiñ sen bizi

gāzi dir hāṣā ḥalīfem bu fi‘ il
bizden olmaz itimād sen baña kı l

iftirādur ḡammaz itmişler bizi
ben günāhdan ṣaqlaram ṣāhım sizi

123b ‘ abdu’l-vahhab iḥtiyārdur ey mülük
itmemişem böyle yola ben sülük

hem rasūlu’ llah yüzün ben görmüşem
karşusunda küffāra tiḡ urmuşam

bu yigidiñ hep nişānın söyledi
ḥāl-i ṣānın baña ta‘ rīf eyledi

ol rasūl evlādımız dir buña
şimdi lāyık görmezem bu iş saña

5 sen ‘ adūlar sözleriyle bu eriñ
ḥātırın yıkmaḡıl bu serveriñ

iftirādur bu cevāblar ca‘ fer’e
i‘ timād kı l sulṭānım sen bu pīre

pīr kişiyem irdi ‘ ömrüm ahire
itmedim böyle ḥıyānet bir ere

şimdiden gerü daḡi hiç idemem
toḡrı yolu koyup egri gidemem

böyle dirken ‘ uḡba mel‘ ūn söyledi
sevdiñ idi kı zı sen çaldıñ didi

10 and iḡer kim bī-agāhım görmedim
sırrına bu işiñ ben irmedim

‘ uḡba dir söyletmeñiz hiç bunu
çıkarup ṡaşrada urıñ boynını

bulunur kı z ger ölürse bu kişi
şüphe yoḡdur itdi bu pīr bu işi

ol ḥalīfe buyurur cellād lara
geldi cellād lar pīriñ boynın ura

çekdiler sātırları ‘ uryān idüp
‘ abd-ı vehhab ḡaşdına cüñgi gidüp

15 dutmadı baṡṡāl ḡāzi’ niñ özi
ṡola geldi ḡanıla oldem gözi

şıçrayup tıtdı hemān cellādları
ellerinden çekdi aldı serveri

eytdi şāha s̄ābit eyleñ töhmetin
ba‘ dehu eyleñ helāk bunıñ zātın

124a ‘ uqba mel‘ ün gine feryād eyledi
pādişāha çekdi kılıç bu didi

katli vācib oldı imdi dir bunıñ
yüzine çekdi kılıç bu sulţānıñ

çekmedim dir gāzi ben hiç kılıcı
illā itdi yok yire pīre güci

ol sebebden eyledim ben bu işi
kurtula zālīm elinden bu kişi

5 sen otur epsem kıza ben şorayım
bu hikāye künhine hem ireyim

‘ ukba dir sen çok bilürsin hileyi
aldadursıñ hile ile dünyāyı

şaldıñ adam sen uğurlatdıñ kıızı
bu belāya böyle uğratdıñ bizi

kaçacaqsıñ yine sen bu lu‘ bile
pādişāh gör şoñra bize ne kıla

eytdi seyyid hep seniñdür bu oyun
ammā şāha bizi gamz itdiñ bu gün

10 illā kırk gün viriñiz siz mühleti
yardım iderse baña hāq hazreti

inşā`allah ol kıızı ben bulayım
boş gelürsem ben yalancı olayım

ulular hep bu cevāb hoşdur didi
pādişāh ol pīri zindāna kodı

seyyid-i baṭṭāl malatya’ya gider
bu hikayeti beglere hep şerh ider

pek melül oldı buña hep gāziler
cümlesi nuşret te‘ āladan diler

15 gāzi dir luṭf-i ‘ ināyet hāq kıla
gizlü işler aşikāre hem ola

himmet eyleñ rûma toğrı gideyim
luşf-i hağla sırrı ben faş ideyim

câme mübeddel kıldı oldem pehlüvân
pes tevekkül eyleyüp oldı revân

124b bir iki gün soñra oldı şirüvâr
vağtı kuşluk bir kişi tenhâ gider

bir elinde bir süpürge var idi
bir elinde kâlbür ol tutar idi

şapdı yoldan ol ere toğrı gider
müslimân çâsusıñ dir haber ider

eytdi haşâ bilemem ol işleri
bende yoğdur didügiñ sözde biri

5 hem dağı şol kövliyem ben giderem
buğda almağıla ben ‘azm iderem

eytdi gâzi herze sözler söyleme
böyle kâzib şoğbeti hiç eyleme

toğrı söyle yoğsa urdım boynıñı
müslimânsıñ şimdi bildim hâliñi

çekdi tiği gâzi ‘uryân eyledi
ol kişi toğrısını diyem didi

didi şâmil’dür adım bil ey yigit
‘uğba kâdı çâsusıyam sen işit

10 nâmesiyle kayşer’edür gidişim
vardurur anıñ şatında bir işim

eytdi seyyid nâmesin vir ‘uğba’nıñ
sözleriñe i‘timâd idem seniñ

bende bađđâl başımı bil gösterem
bir ‘acayib mücdedür saña virem

nâmeyi çâsus hemândem çıkarur
seyyid’iñ eline hemân ol virür

oğdı kim yazmış idi ol pelid
geldi bađđâl sen hâzer gâyetde it

15 nâ-bekâr kırk güne dek kavlı eyledi
bulmaz isem řarđ ola başım didi

şâkınasıñ geldi ol sizden yaña
ol haberdâr virme fırsat sen aña

altı incil ayeti hem yazmış ol
boynına aşñ kıznıñ dimiş ol

125a şerr-i baḫḫâl'dan emîn dir ola kız
işbu ayet aña nüşha kılasız

nâmenin yarusını çün oқıdı
çâsusa var yolña sen git didi

eytdi çâsûs қande gidem nâmesüz
gösterem baḫḫâl başın siz didiñiz

қande baḫḫâl başı ben göreyim
қayşer'e anı haber ben vireyüm

5 şaldı başın işde baş baқ didi
dört yaña çâsûs nazâr çoқ eyledi

bakdı baş yoқ dir қati ol baş seniñ
dir benem baḫḫâl dilersenñ ger cânıñ

müslimân ol 'arza қıl sen tiz imân
yoқsa urdım başıñı mel'un hemân

sögdi mel'un herze sözler söyledi
urdı baḫḫâl iki pâre eyledi

geydi ṭonın nâmeyi қor қоynına
düzdi şeklin yola girdi ol yine

10 gitdi yolca şâh-ı merdân bir zamân
gördi çıқdı qarşudan bir er hemân

ol vaқit daḫi şubuh vaқti idi
at sürüp ğazi 'arab ṭurgıl didi

dir ḫarif ḫâşâ 'arab kim bilmezem
hem 'arab қavmin қabül ben қılmazam

ilçisiyim қayşer'iñ var bir işim
'uқba қâdı қatnadur gidişim

çıқarup қayşer bitisin ol virür
anı daḫi aluben ğâzi görür

15 eytdi yazmış vâşıl oldı kız bize
çoқ du'âlar eyledik biz bil size

diryâ içre al' a bünyâd eyledim
niçe ulla ızı ben anda odım

pes hezâran baâl olsa ol yire
mümkün olmaz kim beni adem ire

125b oıdı ol nâmeyi ol ır ü er
var mı dir senden daı hiçbir aber

ilçi dir ayrı aber hiç yodurur
seyyid-i baâl hemân urı urur

dir benem baâl hemân ol müslimân
yo dir isen virmezem bilgil amân

alayup mel' ün ider oldem fiân
iki pâre eyler anı pehlüvân

5 sürdi andan yitdi ol islâmbul'a
görem ki ayşer mel' ûna ol ne ıla

ayşer'in arşusına âzi varır
nâmeyi unup dîvân kendi urur

yazılı siz aınıñ zinhâr ati
ol yañaya geldi baâl azreti

boynına aıñ ızıñ bu incili
irmesün baâl'in aña hiç eli

nâmeyi ayşer tamâmen oıdı
âdimine eletiñ bunı didi

10 hem ber-â-ber eletiñ dir bu eri
ol temâşâ ıla yapduım yiri

niçe bir yir düzmişem seyr eylesün
atam 'uba âdı'ya ol söylesün

dünya baâl olsa anda varmaya
uçsa daı ol maâma irmeye

incili kendü eliyle boynına
balayup ızıñ girüye hem döne

seyyid ile âdim oldem getdiler
bindiler bir zevraa 'azm itdiler

15 badı seyid dört direk var dikilü
hep deñizdür anlarıñ aı olu

dört direk başında bir köşk yapulu
bir demürden kapu aña dâkılu

kapu açup içeriye girdiler
anda oldem bir nerdübân kırdılar

126a çıkdı seyyid nerdübândan yukaru
gördi tahtda oturur ol mäh-ı rû

daği kıymet tâcı hem başında var
ayıñ on dördüne beñzer ol nigâr

daği on kırnağ ana divân turur
böyle bir ‘ izzetle ol kız oturur

nâmeyi seyyid hemândem çıkarur
kız eline anı ol şunu virür

5 bi’t-tamâm kız anı çünkim oğdı
incîli ol öpdi başına kodi

döndi ğâzi’den şorar ol ‘ uqba’yı
dir seniñçün çok çeker ol ğuşşayı

ğuşşası kim bulmaya batıl seni
zîrâ ‘ ayyârdur bilür ‘ uqba anı

çıkarp kız virdi biñ altun aña
aldı seyyid bağıdı bir kez dört yaña

bağıdı ol hâdım daği er yokdurur
kalanı hep câriye kırnağdurur

10 boğazın ol hâdımın ğâzi tutar
boğuben deryâya tîz anı atar

kılıcı koyından bu dem çıkarur
boynını kırnağların daği urur

dâyesi kızın diler andan amân
‘ arz ider imân olur ol müslimân

bağlar anda ol kızın hem ellerin
düşürür altun gümüş hep malların

şanduga kor anları gice olur
ol gidüp uç at daği anda bulur

15 dâye ile kızın ata bindürür
bir ata şandukları ol urur

girmeyüp yola revāna oldılar
on iki günde malat̄yā'ya geldiler

gördi yārān buña şādan oldılar
çok du'ālar seyyid'e hep kıldılar

126b mīr 'ōmer hem ġāziler yir yirin
şāh-ı merdāna didiler aferīn

ġāzi dir evvel şāha aġu viren
zehr ile yārenleri hep öldüren

hep işidür bellü mel'ün 'ukba'nıñ
inşā`allah çıkaram günin anıñ

turmayup yine oldu revān
gitdi bir kaç gün yine ol pehlüvān

5 şayısı günüñ olur otuz yedi
'ukba mel'ün kaçdı ol baṭṭāl didi

ol ḫalīfe ḫatına varur la'ın
va'demüz dir şahā ḫaldı yaḫın

bellü baṭṭāl kaçdı işte gelmedi
imdiye dek bir ḫaber hiç olmadı

bellü oldu kendüler çaldı kıızı
ol cevābla aldadı ol er bizi

'abd-i vehhab pīri biz çıkaralım
cānına iskence anıñ virelim

10 işlerin ol cümle ikrār eyleye
kime virdi ol kıızı hem söyleye

ol ḫalīfe sen bilürsiñ dir aña
şaldı bir ḫul 'ukba zindāndan yaña

'abd-i vehhab pīr alup geldiler
aña çok iskence üçgün kıldılar

aġaç ile şıḫdururdu ol pīri
gövdesinde ḫalmadı hiç şaġ yiri

buyurur ol dār dikerler ortaya
ġarḫ olubdı ol mübārek al ḫana

15 aḫ şaḫalı ḫan aḫaraḫ tutdılar
dār aġacı altına eletdiler

‘abd-i vehhâb çağırur ey mü`minîn
iftirâ eyler baña ‘ukba la‘în

kırk güne baṭṭâl kavil çün eyledi
ol beni zindânda hem maḥbûs ḳodı

127a şabrı itsün ḳaldı anıñ bir günü
gelmez ise böyle itsün bu bizi

hep ḥalâ(yıḳ) bu münâsibdür didi
‘ukba aşıñ didi feryâd eyledi

lec iderdi ehli- baḡdâd ol zamân
gel baḳalım nirde ḳaldı pehlüvân

düşde gördi ol gice peygamberi
maḗhar-ı dîn ahmed adlu serveri

5 hem bir adıdur muḥammed muṣṭafâ
düşdi pâyına diler vefâ

dir ciğer köşem ‘alemdârım pîri
idecek ‘ukba helâk ṭırma yeri

ṭa‘cîl ile baḡdâd’a tîz varasıñ
emr-i ḥaḳla anı sen ḳurtarasıñ

uyanıp ḡâzi hemân urı ṭurur
dâye ile ḳızı ol alıp yürür

sür‘atle ṭurmayup atın sürer
öyle vaḳti şehri-ı baḡdâd’a girer

10 gördi cem‘ olmış ḥalâyıḳ bir yire
seyr iderler ‘abd-i vehhâb ol pîre

elleri baḡlu daḡı boḡazında bend
ḡarḳ olıpdı al ḳana ol derdimend

şâh-ı merdân gördi bu ḥâlde anı
didi gördiñ mi la‘în ol mel‘ûnı

bu mübârek pîre ḥınzîr neylemiş
aḡ şaḳalla ne cefâlar eylemiş

böyle diyüp ra‘di vâri pehlüvân
na‘ra urdı titredi yir asmân

15 heybet itdi işidenler bu sesi
bey-hûş oldu ehl-i baḡdâd cümlesi

gördi anlar pehlüvân bâzını
bilesince dāye qayşer kızını

‘uqba mel‘ün bildi çün kıızı görür
ol hâlîfe qatına toğrı yürür

127b

dir şahâ gördiñ mi şâbit oldı iş
‘abd-i vehhâb bu kıızı uğrılamiş

aldı geldi ol kıızı ‘ayyâr kişi
sen mişillü şâha itdi bu işi

hânedân-ı şâha böyle iş ide
hayf degil mi kıurtılup ol şâğ gide

bu huşuşda ‘abd-i vehhâb hemân
aşmalu ol nâ-bekârı bî-amân

5

geldi seyyid dâr dibine bu yaña
‘abd-i vehhâb hâline qaldı taña

inüp atdan bendini ğâzi alur
ağlayuraq ayağına ol gelür

dir la‘în ‘uqba baña gör neyledi
hep vücüdüm şerhâ şerha eyledi

şübhe yok kim evvel olan cümle iş
‘uqba’niñdur cümlesin ol eylemiş

ğâzi dir ben dağı bildim hâlini
kâfir imiş şübhe yok bilidim anı

10

bellü zünnâr kuşanurmuş ol la‘în
ger olursa zü’l-celâl baña mu‘în

gör neler idem ben anıñ cânına
ol la‘iniñ hâzır ol seyrânına

tiz hekim geldi timâr yara ider
ol hâlîfe qatına seyyid gider

yüz yire urup virir seyyid selâm
dir mülük-i mü`minât olsun imâm

şimdi oldiñ şâh-ı sen rüy-ı zemîn
niçe oldiñ havf-i bāriden emîn

15

bu münâfiq ğammazı ile ol pîre
bu hacâlet itdürürsiñ yok yire

hakkını kor mî şânursîñ zü'l-celâl
soracağdur yârın ol yok kı̄l u kı̄âl

vardım istanbol'da buldım ol kıızı
‘uqba şalmış incidürsîñ sen bizi

128a ben getürdim kıızı dağı dāyesin
anı alup hāneñe sen kıoyasîñ

gör seniñçün niçe iş ben kııluram
iste böyle yolıña baş kıoram

hep rızau'llah içün işbu işim
dîn yolında eylerem fidā başım

sen idersîñ bize işbu hırlığı
‘uqba mel‘ün ide bu bî-‘arlığı

5 bellü oldı ağu viren ataña
hem ölen ol dostlarıma hem baña

ol hālîfe sermesār olur kıati
bir cevāba kıalmaz aşla şâkıati

işidüp ‘uqba fiğānlar eyledi
müslimānlar diñleñiz bunı didi

dir uğurlatdı hālîfe ehlini
inkār eyler itdüğü bu cehlini

‘abd-i vehhāb’ın helākin bildi ol
vardı kıızı yine aldı geldi ol

10 hānedānı řāha hem kıaşd eyledi
ortaya böyle ‘azim fitne kıodı

şuçların bāri tövbe eylemez
töhmet itdim ‘afv eyleñ bāri dimez

pādiřāhın ayağına varalum
yüz sürüp yire aña yalvaralum

‘afv idüp cürmiñ saña hürmet kııla
cānıñız bāri hālāř bundan ola

bāri itdiñ bir fuzüllik söyleme
kimseye her giz iftirā sen eyleme

15 eytdi gāzi ey segi-i bî-dîn kıişi
islām içre eylemiřsîñ çok işi

ey kâfir utanmayup sen başka dîn
tutduđıñ bildim seniñ ben ey la' in

bu fi' ille haqqıa niçe varasıñ
korqmadıñ mı tāmuya sen giresiñ

128b bu nifaqla geçmiş 'ömriñ böylece
işledigiñ hep küfr imiş gündüz gece

dilemiş rüsvây itmek seni ilâh
ol ğafür-ı nâşır olan pâdişâh

bil musallağ eyledi baña
olmadığ işler idem ben de saña

çıkırup göniñ şamân hem başâyım
'ibret için bir mağalden aşâyım

5 tâ kıyâmet kopana dek söylene
dağı murdar cāniña la' net dine

'uqba mel' ün kâti feryâd eyledi
müslimānlık sözlerin çok söyledi

ol vakit battâl hemân urı turur
ehl-i bağıdâd işidüp diñ çağırur

dir bu 'uqba ehl-i zünnârdur biliñ
hem kâfirdür i' timâd sizler kıln

aramuzda kim olurdu fitneler
bilüñiz kim cümlesin hep bu kılar

10 turı geldi 'uqba mel' ün ol zamân
tutdı yağlık ağladı hay hay hemân

didi 'uqba müslimānlar işidiñ
müslimānsız merhamet baña idiñ

hiç revâ mıdur bu sözler söyleye
ol benim haqqımda kâfirdür diye

ben iki rek' at namâzda muşhafi
hatm iderdim bu deñlüdür hiç hafı

hem piyâde yiddi kez hac kılmışam
ne münâsib böyle kâfir olmuşam

15 müslimānlar söyleñiz allah için
toğrısın diñ hubbeten li'llah için

daḥi istambūl'a dir şaldıñ kıızı
gör ki isnād niçe eyler bu sözi

ne münāsib ki şāhdan çalam
ne te'alluq kayşer'e böyle şalam

129a ne bilem ben söyleyiñ bu kayşeri
isnād eyler bu mişillü sözleri

ey mülük-i şāhı ey rüy-ı zemīn
her belādan haq seni itsün emīn

bu kişiden dādımı al imdi sen
yoqsa yaqañ tutaram maşşerde ben

işidür nās 'uqba'nıñ bu sözlerin
döndürürler seyyid'e hep yüzlerin

5 didi böyle dime ey pehlivān
bir iş it kim 'özriñi dile hemān

sen eletdiñ sen getürdiñ bu kıızı
söyleme bu 'ālime sen bu sözi

gelmemişdür böyle 'ālim dünyāya
dili tutmaz kimseniñ bir söz diye

iki biñ huṭbe daḥi dīn yolına
taşnif itdi kim kıra'at olına

var nice 'ālim bunıñ şākirdleri
fāzlındandür anıñ her biri

10 itme isnād bu mişillü 'ālime
bir şuç itdiñ bāri bu sözleri dime

ehl-i baḡdād bu cevābları söylediler
cümlesi seyyid'i ta'zīr itdiler

eytdi seyyid bu kişiyle kim namāz
kıldı ise bir şey'e hiç yaramaz

döndürüñ siz cümlesin imdi hemān
zīrā maqḃul olmamışdur bī-gümān

kim nikāḥ kıydırdı ise aña hem
anda döndürmelü imdi bu dem

15 ne 'ibādet eylemişse ol la'īn
hep hebā olmuş biliñ sizler yaqīn

‘uḡba için kim dir ise söz baña
siz biliñ düşmān oluram ben aña

‘uḡba’nıñ nāmesin tiz çıkarur
ol ḡalīfe destine şunu virür

129b dir bilürsiñ ‘uḡba’nıñ sen ḡaṭṭını
nāmeye baḡup ḡilāf itme beni

nāmeye ol şāh nazar kıldı hemān
pek kızardı gözlerine ṭoldı ḡan

yazılı kim geldi battāl ol yaña
ḡıl ḡazer virdim ḡaber işte saña

ḡıza zinhār siz muḡayyed olasız
zirā ‘ayyārdur ḡazer siz ḡılasız

5 pādişāh ol nāmeyi çün oḡıdı
ḡaṭ degil midür seniñ ḡoca didi

dir şanurdım ben seni bir müslimān
pes münāfiḡ olduḡıñ bildim hemān

‘uḡba mel‘ün yine feryād eyledi
pādişāhım i‘timād itme didi

bu kişi bir ḡati ‘ayyār erdürür
hem daḡı ‘ayyārlara serverdürür

her kimiñ olsa yazar ol ḡaṭṭını
yazdı ḡaṭṭım ol inandurdu seni

10 ḡāzi tiz ḡayşeriñ bitisin çıkarur
anıda şāh destine şunu virür

yazılı kim gönderipdiñ sen kızını
şād u ḡurrem eylediñ ḡāyet bizi

deryā içre ḡıza düzdim bir evi
gidemez ḡāf ṭaḡınıñ aña divi

‘uḡbadan ol çok ‘özürler dilemiş
aşdı ḡadden eyliḡıñ yeter dimiş

ödeşilmez dir seniñ eylikleriñ
himmeti olsun‘isā peyḡamberiñ

15 ol ḡalīfe oḡıdı çünkim tamām
kendü özinden geçdi şankim ol imām

yine döndi ‘uḳba’ya ol söyledi
kāfirmişsiñ ‘uḳba ḳādı sen didi

sünni islām zan iderdim ben seni
sen geçürmişsiñ bī-dinlikde günü

130a

muṭṭali‘ oldı vezīrler hep buña
cümle begler bu işe ḳalur taña

‘uḳba mel‘ün didi ḥāşā bu ḳavil
pādişāhım bende yoḳdur ḥoşca bil

dir ḥalīfe tiz getürsinler kızı
ol taşih itsün burada bu sözi

ol dem içre kızı ḥāzır itdiler
perde ardında ḳoyup söyletdiler

5 didi kim çaldı kız söyle seni
toḅrısın şerḥ eyle bu iş ideni

didi battāl’durur beni uğurlayan
ortaya bu fitneyi oldur ḳoyan

bī-agāhdur ‘uḳba bundan biliñiz
bu cevāba ‘itimād siz ḳılıñız

didi ‘uḳba müslimānlar işidiñ
bu kızıñ sizler cevābın güş idiñ

ḳalmadı çoḳ iftirā ile bu kişi
itdüre yoḳ yire bir ulu işi

10 ben mişillü ‘ālimi öldürte dura
hem ḥalīfe yoḳ yire ḳana gire

yine ağzın ol ḳavim bir eyledi
seyyid’e her biri bir söz söyledi

didiler ey pehlivān bu söz saña
lāyık olmaz yoḳ yire diyem buña

ḡāzi dir incil getürsünler baña
incil ile and vireyim imdi aña

buldılar bir incil ḡāzi alur
süre-i meryem’i arar bulur

15 süreden pes ayeti ol oḳıdı
toḅrısın eyt bu seni ṭutsun didi

diñledi çünkim hemân kız ayeti
kaldı anıñ cevāba tākati

güç ider gāzi hemân tizce söyle
imdi bu ayetlere andı eyle

130b eytdi kız kâzib yemin ben idemem
söylerem toğrısını ‘illet komam

pes beni ‘uqba buradan şaldı dir
şehr-i islambol’a hem ol şaldı dir

geldi baṭṭāl anda çāsūslik eyleye
tahtıma geldi ‘acāyib lu‘bile

on kardaşım öldürüp tutdı beni
bunda geldim söyledim toğrısını

5 bildüğim ancak benim budur hemân
‘abd-i vehhāb pīre hiç itme gümân

bī-ḥaberdür çalmadan baṭṭāl kişi
toğrusı ‘uqba idüpdür bu işi

‘uqba mel‘ün yine feryād eyledi
kızı baṭṭāl korkıdup egdi didi

eytdi seyyid yā emirü’l-müminin
vir izin ben arayam bunıñ evin

vardurur kilse evinde bulayım
nās içinde imdi rüsvāy kılayım

10 bu cevāb cümlesin hoş gördiler
çok ulularla berāber vardılar

hem müderris ‘āliminden kimseler
‘uqba mel‘ünin evin teftiş kılar

bulmadılar hiç küfürden bir nişān
tola kalmış her yiri muşhaf hemân

her yerinde müslimānlık buldılar
bulmayup bir küfri ‘āciz kaldılar

sözlerinden utanur seyyid hemân
yüzini mevlāya tutar ol zamān

15 dir ilāhi seyyid-i mevlānasıñ
daḥi ‘allāmu’l-guyub bir dānesiñ

bu kişi kâfirdürür saña ‘ayân
eyle imdâd küfrini eyle beyân

enbiyalar hürmetiçün ey ğani
nâs içinde sermesâr itme beni

131a şâh-ı merdân bu niyâzı hağdan kıılır
gözlerine bir çapucuk düş olur

bağdı bağludur çapucık açdurur
besmeleyle içerüye ol varur

gördi anda tola kalmışdur şamân
geldi günlük kokuısı andan hemân

ol şamânı ğâzi tiz kaldurdılar
bağup anda bir ‘acâyib mermer gördiler

5 tütuben kaldurdı oldem mermeri
bir delükdür gördi ol mermer yeri

bağdı bir çâh nerdübân var çurulu
itdi ‘uryân tığını ol bahtulu

indi yalıncağ kılıç ol pehlivân
oturur iki keşiş gördi hemân

nâküş anlar anda çalarlar idi
şâh-ı merdân ellerini bağladı

nerdübândan yukarıya çıkarur
cümle ‘âlimler bağup bunı görür

10 cümlesi bu işe hayrân kaldılar
tiz halife çatına hep geldiler

gördi ‘uğba kurıdı ol dem çanı
titremek tütüdü la‘iniñ pes cânı

ol halife çok du‘âlar eyledi
tiz keşişler boynını uruñ didi

ol iki mel‘ün keşişler boynını
urdılar titredi ‘ukbanıñ teni

pâdişâh kalkdı yerinden ol zamân
seyyid’iñ boynına el şaldı hemân

15 gözlerinden öpdü ‘özrin diledi
aferin pehlivân-zâde didi

yir virüp çok ʿizzet itdi aña
eytdi seyyid ʿuqba'yı viriñ baña

ol laʿine imdi bir iş kılayım
baña çok iş itdi haqqım alayım

131b dir halife virmişem destür saña
ne dilerse hâtırıñ itgil aña

tırı geldi şâh-ı merdân ol zamân
kesdi burnın kulağın ol dem hemân

buyurur ol tonların hep aldılar
şakalın bir bir laʿiniñ yoldılar

qara boya yüzlerine sürdiler
şâfiʿiniñ kelbine döndürdiler

5 gezdürürler cümle şehri çârşuyı
itdiler risvây qati ol bed-hûyı

merkebe bindürdiler ol azgûnı
gezdürdiler melʿün oğlu melʿünü

şoñra teslîm eylediler caʿfer'e
vir şalâvât hazreti peygambere

şâh virir seyyid'e ʿuqba mâlların
hem sarây kırnaqların hem qulların

aldı mâlı cemʿ idüp hep bir yire
taqsîm eyler cümlesin dervîşlere

10 ʿabd-i vehhâb ile seyyid'e daği
virdi işlah hilʿati çok ol sehi

gâzi üç gün şâh qatında oturır
gezdürürler ʿuqba'ya nâs tükürür

pâdişâhdan destür ister pehlivân
virdi destür oldılar yola revân

sürdiler günlerden bir gün yitdiler
mîr ʿömer'le gâziler işitdiler

atlanup qarşu aña hep getdiler
görüşüp şehre anı eletdiler

15 müslimânlar ʿuqbaya çok laʿneti
eyleyüp risvây iderler ol iti

gezdürürler hem malatya şehrini
nās içinde ḥor iderler bī-dīni

eytdi ġāzi ʿ arza kıl sen gel imān
kūfri terk it şıdķıla ol müslimān

132a eytdi ʿ uķba olmazam ammā şat beni
ķayşer'e vir al anıñ çok mālını

şāh-ı merdān rāzı oldu ol zamān
ʿ uķba nāme yazdı ķayşere hemān

yazdı mel'ün kim bi-ḥaķķ-ı nār-ı nūr
ez-berānı hem mesīḥ sen itme ḥor

ben muķaddem çok vefā kıldım saña
dutsāķ oldım raḥmet kılgıl baña

5 bil vefādāram ataña sizlere
öldürür baṭṭāl ʿ inad ile yok yere

māl virüp şatun beni sen alasıñ
ṭār yire düşdim ḥalāş hem kılasın

bir kāfir bulup biti virdiler
anı islambül'a tız gönderdiler

vardı yitdi nāme bir gün ķayşere
beglerin cem' eyledi ol bir yire

oķıdı ol nāmeyi çok ağladı
māl virüp almaķ gerek bunı didi

10 dir havādārdur ķadīmden bu kişi
rūzi şeb yardım idi bize işi

imdi baṭṭāl'dan bunı ķurtarmalu
ne ķadar altun dilerse virmelü

on biñ altun on kılıc on atı ol
gönderür daḥi ikiyüz ṭonlu ķul

biş keşişle bir vezīri şaldılar
sürdiler bir gün malātya'ya geldiler

mīr ʿ ömer 'den yaña şaldı bunları
didi ķondursun sarāya bu azġunları

15 māl alup ʿ uķba'yı teslim eylesün
ol benimçün ḥastedür ol desün

inşâ`allah şag kıomam ol mel' unı
māl alup şalsın buluram ben anı

māl alup ' uķba'yı teslīm eylediler
pes keşış ' uķba vezīr andan getdiler

132b

ġāzi giyer cengi vāri ũonları
irişür yolca bulur mel' unları

baķdı ' uķba bir yire kıonmışdurur
ammā bir er iverek yolca yürür

ġāzi anıñ yolını tīz baġladı
söyle kimsin ũoġrısın imdi didi

' ukbanıñ dir adamıyam kıayşere
nāme eletdim baña mücede vire

5

' ukba dir nāme virdi ol daġı
şıçrayup ũutdı boġazın ol seġi

bir kıılıç boynına mel' unıñ urur
mürd olur ġāzi bitiyi çıķarur

yazılı kim geldi bize nāmeñüz
şād u ġurrem aña oldıķ cümlemüz

ķadı idiñ evvel imdi atam ol
bunca eylik şāhı ol ben saña kıul

ķadı sı idiñ ol zamān sen baġdād' ıñ
imdi ' izzetlü atam hemān oliñ

10

böyle ġördi kıayşeriñ çün nāmesin
mürd olan kıulıñ giyer cāmesin

beñzedür vechin aña ol pehlivān
' uķba'ya ũoġrı olur andan revān

nāmeyi ' uķba öñinde kıor hemān
oķıyup mel' un olur çok şādımān

otırıp ol bir yire şabri kıılır
ũolanur ġün kıarañulıķ çün olur

ol vezīri biş keşīři öldürür
' uķba'ya bir ip ũāķup andan yürür

15

' uķba mel' un yalvarup çok söyledi
sen beni şatdıñ idi evvel didi

gâzi dir vardur seniñle çok işim
çok belâya uğradupdîñ başım

fikri eyle sen neler itdiñ baña
imdi bende ideyim çok iş saña

133a ip dağup merkeb gibi anı yider
yiderek şammâs deyrine dek gider

diyr kapusın seyyid-i baṭṭâl urur
kim deyüp şammâs aña ses virür

eytdi seyyid aç kapu baṭṭâl benem
eytdi pîr küsdim saña git açmasam

dir niçün küsdiñ baña sen söylegil
ne sebebden aşlını şerḥ eylegil

5 ‘uḳba’yı şatmış işitdim ben seni
ol işiñ küsdürdi gâyet bil beni

eytdi seyyid sen kapuyı aç hele
‘uḳba daḫi belki yanımca ola

ol kapuyı açuben taşra gelür
seyyid ile ‘uḳba’yı bile görür

bağdı bağlu elleri boynında bend
boynu egri mel‘ün olmuş derdimend

kulağı burnı anıñ hem yoğıdı
tükürüp mel‘ün saña la‘net didi

10 boynına hem urdı bir kaç silleyi
itden alçağ itdi mel‘ün ‘uḳba’yı

eytdi şammâs ‘uḳba için saña ben
münkir oldım idi gâyet pehlivân

gâzi dir koyam mı bunu böyle ben
ne cezâ ile öldürem seyr eyle sen

itdi şammâs hayfdurur kim bunu sen
bu cihânda koyasıñ sağ mel‘ünü sen

pîr ile gâzi çok şöhet itdiler
gice oldı diyr içinde yatdılar

15 şubḫ olunca şammâs’a vidâ‘ kıılır
‘uḳba’yı alup yine şehre gelür

çok cezâlar yine aña eyledi
‘uqba mel‘ün bir daği şatgıl didi

şâh-ı merdân râzı oldu ol zamân
‘uqba nâme kayşer’e şaldı hemân

133b yine yazdı ez-berânı nâr-ı nûr
oldı batıl’dan işim pek kıti zor

tâ ezelden ben hevâ-dâram size
ehl-i zünnâram meded kıılın bize

hep siziñçün bu belâyı bulmuşam
dest-i batıl’da giriftâr olmuşam

yine siz batıl’a çok mâl şalasız
bir daği şatun beni siz alasız

5 ammâ çok leşker şalıñ kim bu kışi
itmesün yolca bañâ ol bir işi

nâmeyi kayşer açuben okıdı
beglerim katıma hep gelsün didi

geldi begler kıatına her ne ki var
didi olmuş ‘uqba’ñın pek hâli zor

bir daği şatun beni alsun dimiş
bizlere çok zârılıklar eylemiş

bir daği biz bunı şatun alalum
ammâ çok leşker ber-â-ber şalalum

10 zîrâ ol şâdıķ vefâ-dârdur bize
cânını kıoymuşdı hem yolımuza

nâr-ı nûr yolında ol baş kıodı
hem bizimçün bu belâya uğradı

imdi dertden anı kıurtarmaķ gerek
ne dilerse seyyid’e yine virek

begleri hep maşlaħat bunı görür
yine çok altun gümüş at kıul virür

hem daği vâfir çeri cem‘ itdiler
bindiler şehir-i malatya’ya getdiler

15 sürdiler günlerden bir gün geldiler
mâl virüp ‘uqba’yı şatun aldılar

‘uḡba’yı alup olurlar anlar revān
yol sürüp gitdi olar ḡayli zamān

yalvarurdı beglere ‘uḡba hemān
dir gelür ḡamçısı ol baṡṡāl yamān

134a merd olup merdāne sizler ṡurasız
nā-bekārdan siz beni kurtarasız

zīrā ‘ayyārdur ḡati pehlivān
ḡorḡaram ḡurtarmayam ben yine cān

bu yaña yārenler ile pehlivān
oturur bir yirde ol ṡāḡib-ḡırān

didi virdik idi ‘uḡba mel‘ūnı
isteyü gitsem gerek ol azḡunı

5 zīrā ḡoḡ iş itdi ol ṡaḡ ḡalmasun
ṡarb la‘īndür hiḡ ḡalāṡ bulmasun

himmet eyleñ dir revān andan olur
bu yañadan ‘uḡba bir ṡehre gelür

ṡehr öñinde ḡurdurur ol ordıyı
ortaya leṡker alur ol bed-ḡuyı

seyyid baṡṡāl’da ol ṡehre irer
‘uḡba’niñ ordusına ol er girer

dün buḡuḡı ol hemān urı ṡurur
bāriḡāhı ‘uḡba’ya ol dem varur

10 bir ṡarīkla gider ‘uḡba ḡatına
dāri huṡber ḡoḡladur ol burnına

ol la‘īni eletür bir ḡalvete
ḡoḡladur sirke hemāndem ol ite

‘aḡlı başına geldi ol dem aṡinā
ḡarṡusunda görđi baṡṡāl’ı yine

titreyüp mel‘ūn yine bey-huṡ olur
bir ṡıḡır ḡuyrıḡını ḡāzi alur

başına ḡuyruḡ ile hāy hāy urur
hiḡ dimez ki başı belki yarılır

15 aḡlayup mel‘ūn fiḡānlar eyledi
böyle mi olur merdiñ işi didi

māl alup evvel beni sen şatasıñ
uğrılıqla yine şoñra tutasıñ

itdi ġāzi yā laʿīn eletmezem
uğrılıqla saña bir iş itmezem

134b böyle diyüp melʿūnı çok döğdi ol
yıkılıp andan olur ol lā-ʿuqūl

alup anı çadırına getürür
yatağına ol laʿīni yaturur

çıkdı andan şehre gitdi pehlivān
şubḥ olunca uyanur ʿuqba hemān

yatağında buldı melʿūn kendini
amma gāyet qararupdı pes teni

5 başına ol begleri cemʿ eyledi
ġāzi’niñ bu işlerin hep söyledi

ordı içre gördi ġāzi bir kişi
her dem at şatmaq imiş anıñ işi

bir ata ol yide binmiş gezdürür
ġāzi atıñ katına toğrı varur

dir bahādır ise atıñ şat baña
ne dilersen vireyim imdi saña

atını dellāl kıati mediḥ eyledi
ġāzi işitmem kıurı lāfi didi

10 eytdi dellāl yā ben saña neyleyem
eytdi seyyid bir cevābım var söyleyem

ger bahādır atıñ ise gel berü
virem şu kıuyrığı git ilerü

çadırına ʿuqba’niñ sen varasıñ
şallāyup kıuyrığı naʿra urasıñ

atlanup leşker gelür bilgil saña
ol zamān kaçğıl bu şahradan yaña

ger irişmezse buña çeriden at
ağrıncı altuna sen baña şat

15 bu söze razı olur tellāl hemān
kıuyrığı destine virdi pehlivān

çadırına ‘uğba’nın ol er gider
seyyid’in bu sözlerin varıp eyder

ol la‘in ‘uğba görür bu kıyırığı
tāyanup tütütdi kendi kıyırığı

135a çağırup ol kıati feryād eyledi
işte battāl geldi tiz tütin didi

ol çeri meydānda bunu gördiler
atlanup tellāla hep at sürdiler

depdi atın kaçdı tellāl bir yaña
cümle leşker sürdiler atın aña

‘uğba mel‘ün kaldı ol dīde hemān
boğazından tütüdi anı pehlivān

5 çağırur ol kimse yok kim işide
leşkeri tellālī kıovar yazıda

şāh-ı merdān leşkerinden ayırur
ellerine boynuna bendler urur

aldı geldi pes malatya şehrine
çok cezālar itdi mel‘una yine

eytdi ‘uğba bir daği şat kıayşer’e
saña çok altun gümüş kıullar vire

ammā şol şartile ‘ahdiñ bozmayasın
yine bir hile baña düzmeyesin

10 rāzı oldı seyid-i battāl yine
nāme yazdı ‘uğba kıayşer bi-dīne

ol la‘in gāyet tazarru‘ eyledi
kıurtarıñ düşmān elinden siz beni

yine vardı nāme yetdi kıayşer’e
beglerin cem‘ itdi mel‘ün bir yere

didi kıayşer buña bir tertīb gerek
siz ne dirsiz yine biz mālī virek

eytdiler şāh ‘ilāc yokdur buña
ger virürsek bu cihān gencin aña

15 ‘uğba’yı hiç sağ kıoymaz bil ol kışi
yok yire hiç itmegil sen şavaşı

zîrâ baṭṭâl bildügiñdür bir belâ
kimse olmaz kim belâ şatun ala

gel belâyı imdi şatun alma sen
şoñı yañlış olacağ iş kıılma sen

135b bu sebebden bizi eyler sermesâr
fitne qorsıñ ol bizi yine qırâr

eytdi qayşer ne yazam ben söylegil
nitmelü imdi ‘ ilâcın eylegil

didiler yaz ki ne lâzım ol baña
nitdi ise itdi ol ‘ uqba saña

var gerek öldür gerek qoğıl didi
virmezem bir dirhem gümüñ dağı zeri

5 böylece bir nâme qayşer yazdurur
anı bir gün seyyid’e bir peyk virür

açdı seyyid nâmeyi kim oqıdı
‘ uqba gelsün meydâna imdi didi

tîz getürdiler hemân ol mel‘ ünı
meydân içre şoydılar ol azğunı

şâğ iken gönin anıñ çıkardılar
gübrelige pes tenini atdılar

ol deriye dağı şaman başdılar
alaca bâb nâm qapuda aşdılar

10 gitdi ol mel‘ ün cehennem hânına
la‘ net olsun gice günüz cânına

qaldı yitmiş yıl tamâm ol aşılı
seyir iderdi aña kiçi hem ulu

bunı kâfir illeri işitdiler
‘ uqba’nıñ yâsın la‘ inler tutdılar

kâfirine düşdi gâzi heybeti
gice gündüz hovf iderlerdi qati

müslimânlar işidüp şâd oldılar
sevnişüp bu işe abâd oldılar

15 hep pesend itdiler bu şânına
rağmet olsun baṭṭâl’ ıñ pāk cânına

oldı bu kışşa dağı bunda tamām
oğıyana diñleyene çok selām

yazana yazdurana kılsun hemin
çok şefā' at ol imām'ül-mürselin

136a

bu kışşa seyyid-i baṭṭāl'ın cengidür

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

söyle bülbül yine geldi vağt-i gül
her murādın iste ḥađdan tizce bul

mā' adādan nesne hiç isteme
dile andan ol kerīmdür ğam yime

oldurur bil cümle maḫşūd virici
bī-zevāldür gizlü işler görici

5 rāzı ol dir ol virür sen ğam yeme
çalışup rızkıım kazandım ben dime

ol virür bil cānı cismi kuvveti
' aklı fikri bil anın hep kudreti

hem rasūlidür muḥammed muştafā
vir şalavāt ' ışkıla bulğıl şafā

rāviler itmiş rivāyet bir dağı
tut kulağın şerḥ idem ben ey ağı

var idi üç oğlu baṭṭāl'ın veli
bil beşir biri nezir biri ' ali

ḥocaya virmiş idi ol oğlanları
oğıdırdı ḥoca her gün anları

10 ḥüb idi hem ol ' ali adlu civān
hem dağı ḫopmışdı bir ḫoş pehlivān

çok hevesle ol ' ali oğır idi
ḥocası bir gün hediye diledi

geldi buldı ol civān tiz seyyid'i
ḥoca nesne diledi benden didi
yoğ idi hiç seyyid'in bir ḥabbesi
var idi destarı hem bir cübbesi

şāh-ı merdān anları tiz çıkarur
ol ' ali'nin destine şunı virür

- 15 dir götür üstādınā ‘özriñ dile
ola kim bu ‘özrimüz maqbül kıla
- inşā`allah bir ğazāya gideyim
ol vaķit kendüye ikrām ideyim
- 136b ol zamān ħātunı gül-endām hemān
dir revā mıdur saña ey pehlivān
- yoķdurur manendiñ ašlā dünyāda
nesne yoķ oğlıñ hediye hem ide
- bir hediye yoķdurur oğlanlara
ki bu gün üstādına anlar vire
- çıkarsıñ arķadan kaftānı sen
tağıdursıñ mālı mülki cümle sen
- 5 hiç demezsiñ ħastelik var hem ölüm
sağ iken bir nesnecik idinelüm
- işte böyle bir vaķit lāzım olur
dünyadur bu böyle bir vaķit gelür
- eytdi seyyid ey nigār bil sen beni
ben muħammed nesliyem imdi tanı
- bilmemişsiñ ceddimiñ sen ħālını
ol qabül itmezdi dünyā mālını
- cümle kāfırdan ħarāc alur idi
hep faķıre baħşış ol kıılır idi
- 10 geydüginden başķa bir pul koymadı
meyl idüp dünyāya her giz uymadı
- hem ‘ali ħamza daħi böylece
dīn için çalışdılar gündüz gice
- itmediler nefsleriçün bir işi
ħaķ için eylerdi anlar şavaşı
- ol uluniñ ben daħi bil nesliyem
kılmamış aşım ħaṭā ben neyleyem
- ħaķ rızāsın bende maṭlüb eylerem
mālı mülki dünyāyı hep neylerem
- 15 hiç elimden gelmedi māl mülk direm
yā benim nefsim için bir iş kıılam

çalışuram ben rızā`u`llah için
dīn yolında ĥasbeten li`llah için

dir gül-endām emīr   ömer niçe
bunca mālī mülki ol dirip olmuş ĥoca

137a bir düğinde iki üç ton değışür
tonları cümlesi atlās u ĥarīr

ol dağı nesliñ degil miydi seniñ
yā niçün çok ĥaznesi kulu anıñ

eytdi seyyid olmazısañ ger melül
dileyem kıızın anıñ sen tır uşul

dir gül-endām bir pulıñ yokdur seniñ
māl gerek kim alasıñ kıızın anıñ

5 olmaduķca māl kıızın virmez saña
nāfile hiç egme sen bu söz aña

eytdi seyyid himmet eyle yā nigār
alayım ol kıızı sen hiç çekme zār

tīz yerinden tırı geldi pehlivān
ol emīriñ yolına oldu revān

emīr   ömer evine tīz gitdi ol
oturup anıñla řoĥbet itdi ol

ařinalıķla dir emīre tıydım ĥaber
cem   kılmıřsıñ ĥati çok ĥazneler

10 uş emīrler mālī cemi   eylemez
bu günü yir yarına bir şey kıomaz

dir emīr māl cemi   eyledim var kıızım
virirem ol kıza hep mālcuğazım

bir münāsib geyāğü ben isterem
kıızımı hep mālımı cümle virem

ne zamānki bir a`ileye ergüresiñ
sen kerem idüp baña bildüresiñ

geyāğü dir diler iseñ işte ben
emr-i ĥaķla kıızıñı vir baña sen

15 dir emīr   ömer evime söyleyem
ammā kıız ile meşvere hem eyleyem

şāh-ı merdān rāzı oldu ol zamān
kalkdı gitdi ol emīr ‘ ömer hemān

hātūnna bu hikāyeti söyledi
ol ‘ acūze katı feryād eyledi

137b didi yoğdur ol kişiniñ bir pulı
niçe alsūn yoğdurur bir habbe mālı

nirde olsa evlenür hem ol kişi
söyleme sen baña hırgız bu işi

kıız işitdi anasından bu sözi
bed kelām duymadı anıñ özi

didi her bir ‘ uzvına bir kıız anıñ
pes sezādur eyle şāh-ı merdānıñ

5 kağıyup ‘ avrat aña yumruğ urur
ağzına hem burnına kan tıldurur

dir anıñla bellü vardur bir işiñ
ol sebebden bu söze tıtdı yüzüñ

ol emīr ‘ ömer aralar anları
ne cevābla şavayım dir ca‘ fer’i

viremem arada düşmānlıq ola
ihtimāldür soñı pişmānlıq ola

karı dir çok nesne maṭlūb kılalım
bulamaz ol biz ḥalāş bulalım

10 bir pulı yoğdur anıñ ‘ āciz kalur
ahiri ol göñlü ile vāz gelür

dir emīr kim niçe nesne isteyek
söyle andan imdi biz ne dileyek

karı dir aq fili iste evvelā
ayağında ḥāl ḥālı altun ola

hem daḥi üstinde olsun bir ulu
ol filiñ çetr-i hümāyun kıurulu

yüz deve daḥi kıvırcık getüre
yüz deve daḥi beyāzdan ol vire

15 yüz deve daḥi siyāhdan ol bula
yükleri cümle ḥarīr kıumāş ola

yüz ‘arabi yüz bedevi yüz de rûm
anları virsün tonı hep ola şom

bâkire kızlar bine hem nişfina
nişfina irkek anıñ kullar bine

138a cümlesi ol kullarıñ mañbûb ola
vara hindistân’da aq fili bula

bu muhâl eşyaları andan dile
bulmayup baṭṭâl hemân ‘âciz qala

zîrâ bu işleri bulmaḡdur muhâl
vâz gelür ol itmez aqlâ kıl u qâl

ol emîr tîz geldi emîr qatına
söyledi bu şeyleri ḡazretine

5 ḡâzi’den bu şeyleri kıldı ṭaleb
didi sen virmek gereksiñ bunu hep

dimeyüp yoq mühleti andan dileyim
bir yıla va‘de anıñla kılayım

pes dönüp geldi evine pehlivân
şerḡ ider gül-endâm’a bunu hemân

ḡâtunı dir işte gör çıqdı sözim
ben didim virmez kıızı yoq pul bizim

işte gördiñ mi saña virmez kıızı
bu faqrılıḡ gör ider mañzûn bizi

10 ṭıtdı yârenler evine vardılar
seyyid’i ḡâyetde mañzûn gördiler

ṭırdı anlar çoḡ naşihat eyledi
her biri bir şādılıḡ söz söyledi

didiler ey pehlivân bu qandedür
ol beyâz fil daḡi hindistân’dadur

bu muhâl maṭlûb ey şâhib-qrân
kıl ferâḡat qoşma sen başıñ hemân

eytdi ḡâzi merd kişiniñ şoḡbeti
ki demürden olısar biliñ qati

15 ben anıñla bir yıla qavl eyledim
bir yıla dek dileḡiñ bulam didim

imdi hindistân'a 'azm itsem gerek
ne gelür bunda dağı başa göreğ

dün buçuğı vaktine dek ğâziler
seyyid ile cümlesi oturdılar

138b ol vidâ' itdi oturan erlere
ehline hem dağı oğlancuğlara

ğâziler dir bir ikiyüz arğadaş
oluben yolında biz virelim baş

çâre olmaz yalañuzca pehlivân
bindi ata yolına oldı revân

gice gündüz tağ aşıp yollar gider
ol şikârlar eyleyüp ekli ider

5 otuz üç gün gitdi deryâya varur
ol deñiz semtinde bir pıñâr görür

hem öñinde var idi bir mürğizâr
inüp atdan anda bir ateş yağar

bişürür tîz av etinden ol zamân
toyurup ğarnın alur abdest hemân

hem namâzın dağı ol itdi edâ
gözlerini göge diküp dir ey ğudâ

sen ğanisiñ seyid-i mevlânasıñ
lâ-şerike bî-naẓîr-i yekdânesiñ

10 sen kerimsiñ luđfıña yoğdur 'aded
ben ğarîbe eyle sultânım meded

bendeñe ğılğıl 'inâyet yâ kerîm
sen başırsiñ hem semi' siñ hem 'alîm

şolki eşyâlar ğılur benden taleb
sen müyesser eyle anı baña hep

ğıl müyesser sermesâr itme beni
sen ğanisiñ yâ ğanisiñ ya ğani

ğâcetim budur anı ğılğıl naşîb
kim saña tıtdım yüzim ben yâ mucîb

15 bu niyâz eyleyüp uyur hemân
at avâzı işidür ol nâğihân

şāh-ı merdān ʔođrılup Һızrı görür
Һađ selāmın seyyid'e andan virür

pāyına düşdi Һızır peygamber'iñ
ellerin öpdı dağı ol serveriñ

139a

atıña bin dir Һızır emri kıılır
seyyid-i battāl sivār oldem olur

yum göziñ dir gözlerin yumar hemān
aç didi açar yine ol pehlivān

öte yanında deñiziñ kendiözin
buldı ol er görmedi Һızırñ yüzün

bağdı bir şahrāya gelmiş kim ulu
za'firān darçın Һaranfıl ʔođtolu

5 zencebil hem böyle kudret anda bol
istedi Һızırı hemāndem şağı şol

bulamayup hiçbir eşer mađzūn olur
kulağına ol zamān bir ün gelür

didiler kim işte geldi hind ili
kıl teveccūh Һađđa sen ʔutđıl yolu

bunda sen çok işler eylersiñ didi
đāzi ol dem secde-i şükür eyledi

bindi ata pes tevekkül itdi ol
turmıyup aşlā iki gün gitdi yol

10 ol üçüncü gün iner bir şahrāya
bağdı bir bāđ yapılıdır ortaya

ol bāđıñ dört yanı dīvār yapılu
ortasında dağı bir köşk var ulu

tiz kapu açar süñüyle ol zamān
ol kapudan içerü girer hemān

ʔolanıp bāđı kimesne bulmadı
çoğdı meyve biraz aldı yidi

ol gelüp andan hemān köşke çıkar
turuben dört yaña đāzi bağar

15 anda insān görmegi eyler ʔaleb
görmeyüp bir kimse eyler çok 'aceb

dir bir adam şöyle yirde görmedim
nâ maķāmdur bir haber hem şormadım

aşığı indi atın hem bulmadı
aradı bulmaya çāre olmadı

139b lā-^ç ilāc yolu tūtop yayan yürür
vaķt-i aḥşām bir şehir baķar görür

baķdı bir şehir-i ^ç azīmetdür yapılu
hem beni adem içinde tūp tūlu

eyleyüp cehdi ķati berk gitdi ol
şehir pes aḥşām namāzı yitdi ol

tenhā bir köşe bulıban yatdı ol
ol şubūḥ vaķti yine urı tūrdı ol

5 abdest alup namāza ol tūrır
oluben fāriğ hemān bir er görür

şordı aña kim nedür bu şehri adı
buña taṅtāniye dirler bil didi

ķal^ç ānıñ ķapusına tūğrı gelür
ol dem içre ķapu daḥi açılur

ķapudan taşra ḥalāyık çıķdılar
geldi herkes işlerine baķdılar

tūrdı birdem çıķdı bir şāh kim ulu
arķasınca hem yürir dōrt yüz ķulu

10 dōndi ol şāh baķdı seyyid'den yaña
ķadd-i ķāmet ḥüsnine ķaldı taña

sevdi gāyet bir ķula emr eyledi
şol eri odaya da^ç vet it didi

işte geldim ben daḥi dir pādişāh
ol tūriķār adlu ķul tiz oldı rāh

geldi yitdi seyyid'iñ ol ķatına
şāh cevābın söyledi ḥāzretine

didi şāh kendü evine ey yigit
itdi da^ç vet sen icābet aña it

15 eytdi seyyid şāhıñ kim mezhebi
hem daḥi peyğamberi ķanķı nebi

put perestdür şâhımız dir ol ğulâm
cümle puṭa ṭapâruz biz ḥâşî ‘âm

var deyriñ bir putı kırk baṭmân anıñ
öyle puṭı yoḳdurur hiç kimseniñ

140a hep kıızıl altun mücevvedür ḳati
pek muraşşa‘ yapdurupdur ol puṭı

idinibdür şâhımız anı ilah
mâlik olmaz aña hiçbir pâdişâh

eytdi ğâzi herzeyi mel‘ün yidiñ
puṭa ne it kim sen ḥudâ aña didiñ

ḳarbıla bir nesne kim tiz kıırıla
tañrınıla ol niçe lâyıḳ ola

5 oldurur kim bî-zevâldür ol ḥudâ
aña muḥṭâc şâh ı ḥân mîr ü gedâ

bî-nazîrdür ḥâliḳı hem kâinât
eyi gün ḥalk itdi hem ol pâki zât

asimâni yerleri hem yulduzı
cinni pîri divleri daḫi bizi

yârâdupdur cümle mevcûdâtı ol
vaşfi fehme gelmez anıñ luṭfi bol

pâdişâhıñ ḥod seniñ bir it imiş
düzdigi puṭa la‘in tañrı dimiş

10 kâfir imiş etmegin anıñ yemem
da‘vetine hem icâbet eylemem

dürlü hâtdan ol ğulâm demler urur
ḳoparup ğuşın eline ol virür

didi ğit tañrı didigüñ puta sen
eyle şekvâ var beni ol ite sen

hem dürüst ḳullarıñ ol eylesün
tañrı ise nuṭḳı idüp söz söylesün

ḥâli gördi itdi feryâd ol ğulâm
hep ḥalâyıḳ seĝrişür ḥâşî ‘âm

15 başına baṭṭâl’ıñ anlar üşdiler
pehlivâna yir yirin yapışdılar

şāh-ı merdān daḡi ḡamle eyledi
on sekiz er yıḡdı ol ḡāke ḡodı

ol ḡulām andan ḡaçup şāha gider
seyyid'in ḡālın aña arz ider

140b vay ki ol şāh ḡıḡma geldi ḡaḡıdı
ḡulların hep ḡatına ol oḡıdı

sürdi geldi pehlivānın ḡatına
ḡaldı ḡayrān seyid'in ḡuvvetine

yumruḡ ile ḡoḡ kiḡi eyler helāk
niḡesin mecrūḡ ḡomıḡ ol zāt-ı pāk

her kime kim yumrıḡı bir rāst gelür
yā ölür yāḡud hemān mecrūḡ olur

5 dōrt yañadan cümlesin oḡ atdılar
seyyid'i ḡāyet zaḡmilü itdiler

pādişāh bu ḡālī kim böyle görür
ḡomāyın dir bir kezin ol ḡaḡırur

aḡdı ḡanı bī-mecāl oldu hemān
irdi aḡşām vaḡti daḡi ol zamān

kendini cenkden uğurlar pehlivān
bir yāne buluben olur nihān

bir divāra söykenüp tiz yatdı ol
bu yaña mūmla ararlar şāḡı şol

10 meş' aleyle seyid'i itdi ḡaleb
itdi pinhān gözlerinden ḡaḡ ḡalap

bulmadılar pādişāh ḡayrān ḡalur
ol melül maḡzūn sarāyına gelür

bir veziri var idi behtām adı
yā vezir cinni mi peri mi bu didi

div mi yāḡud böyle insān görmedim
geḡdi 'ömrüm böyle bir cān görmedim

bir remil ur bulunaydı bu kiḡi
göreyim ben gide gönlüm teḡviḡi

15 yumruḡ ile itdi ḡurd niḡe kiḡi
bu degildür ḡiḡ ben-i adem işi

ne kişidir görsem anıñ yüzini
ben diñleşem niçedür hem sözini

ıurdı oldem hānesine gitdi ol
gözlerine uyku geldi yatdı ol

141a düşde gördi veziriñ muştafa
enbiyalar serveri ol pür şafa

ilerü varup kıılır ‘ arzı imān
şāh öñinde behtām olır müslimān

eytdi yā behtām siziñle cenk iden
dünki gün kim sizleri ol denk iden

pes ciger köşem benim bilgil didi
ol zaḥmilü oluben aḳdı ḳanı

5 ḥastedür vīrānede imdi yatur
ıurmaḡıl git sen anı şehre getir

zaḥmını itdür anıñ imdi tumār
rüz-i maḥşerde olam ben saña yār

uykudan uyandı vezir ol zamān
nūra ḡarḳ olmış evin gördi hemān

miski ‘ anber ḳokısı ḫolmuşdurur
kendı göñli cümle nūr olmuşdurur

oldem içre oḒlu girdi içeri
atasına dir baba baḳḒıl berü

10 düşde gördim bu gice peyḒamberi
didi oḒlum dünki cenk iden eri

ol daḒı behtām gibi görmiş idi
birbirine düşleri anlar didi

ata oḒul yirlerinden ıurdılar
ḳal‘ anıñ ḳapusına tiz vardılar

ol ḳapunıñ kilidi bulmaz olar
bālta ile ḳapuyı ḳırmaḒ diler

ḳudret-i bāri anaḒdār düş olur
ḳapuyı açup bular ḫaşra olur

15 buldılar vīrānede pes seyyid’i
ḫaşı yaşdıḒ eyleyüp yatır idi

ilerü anlar hemāndem vardılar
şāh-ı merdāna selāmı virdiler

eytdi seyyid siz beni ne bildiñiz
yâ niçün bu gice vaḳti geldiñiz

141b kim didi āl-i rasūlden olduḡım
hem zaḥmilü bu maḳāmda ḳaldıḡım

düşde gördik didiler peygamberi
didi bize du-cihāniñ serveri

aldılar baṭṭāl'ı şehre geldiler
zaḥmına gül yāḡı anlar sürdiler

ata oḡul hoş timār eylediler
daḡı bir miḳdār ṭa'ām yidürdiler

5 yatdı bir dem uyudı anda hemān
uyānıp şaḡ buldı cānın pehlivān

baḳdı yoḳdur aḡrıyan hiçbir yiri
tañrıya şükr itdi islām serveri

alup abdest namāz anda ḳılır
ol dem içre içerü behtām gelür

şaḡ gelüp gördi baṭṭāl oldu şād
i' tiḳādı daḡı oldu izdiyād

dir ḥudā-venda olırsa izniñiz
pādişāha varalım bir kerre biz

10 ola kim imān ol 'arza ḳıla
küfri ḳoyıp ehl-i islāmdan ola

ḫaḳ te'āla ṭoḡrı yolu göstere
birligine imdi ṭanıḳlık ḳıla

virdi destür ol vezīre pehlivān
şāh sarāyına olır andan revān

şāhiñ adı daḡı mihrāseb idi
yâ vezīr urdiñ mı hiç remli didi

dir beli urdım remli ben bu gice
ol eriñ çok ṭāli' in buldım yüce

15 ṭāli' inde çoḳdur anıñ ḳuvveti
ger nebi āli degilse ḫazreti

- dir o şāh din-i muḥammed niçedür
dir vezīr anıñ maḳāmı yücedür
- dir muḥammed ümmeti birdür ilah
kim iki dirse olur şāhib-günāh
- 142a ḫalıḳdur yiri gögi maḫlūḳ asımān
bil ṭaparlar aña cümle müslimān
- dir pādişāh gögi yiri yaradan
bu benim puṭım degil mi var iden
- dir vezīr ḫāşā puṭı bir er düzer
ḫışm iderse anı bir ḫarbıla bozar
- ağzı yoḳdur dili yoḳdur hem gözi
anı kırsañ söylemez hiçbir sözi
- 5 tañrı oldur desti irer her yire
mümkün olmaz kendiye bir el ire
- oldurur gizlülere hep görüci
cümle maḫlūḳ rızḳını hem virici
- ḳabzasındadır semāvātı zemīn
aña ṭāpan ḳorḳıdan olur emīn
- ol muḥammed'dür rasūli hem ḳulı
emri ile gösterir ṭoğrı yolu
- emri nehyi bildürür insāna ol
baḫtlu olur sözin iden ḳabūl
- 10 kim sözin ṭutmazsa ol bedbaḫt olur
ol cehennem içre hem bāḳi ḳalır
- geldi ḳur`ān-ı ' azīm daḫi aña
oḳıdıp bildürdi anı dört yaña
- pādişāh dir yā vezīr bu söz ' aceb
sözdürür ḳıl ol eri imdi ṭaleb
- bulunaydı ben göreydim yüzünü
ol ne söyler diñleşem hem sözini
- oḳudı behtām hemāndem oğlını
dir getürgil pādişāha sen anı
- 15 ol getürdi seyyid'i şāh ḳatına
ṭurdu behtām itdi ḫizmet zātına

girdi baṭṭāl içerü virdi selām
düzi behtām oturacaḡ pür maḡām

geçdi seyyid ol maḡāma oturur
yüz tıutup řāh başın ol çaldurur

142b eytdi řāh kücükden bir ulu
besleyüp ol ulı itsek pes ulu

aña virsek mālı mülki ni‘ meti
eyleseñ her işine sen himmeti

yüz çevirse ‘āři olsa ul saña
ne ııarsıñ ol ula sen eyt baña

pādiřāh dir řaḡ omazam başını
belki ierdim bir avuç anımı

5 eytdi seyyid ol ħudā kim pür kemāl
ĥāki idip insān idip virdi mālı

virdi řāhlıḡ řaḡlıḡı hem ni‘ meti
itmediñ sen aña bir gün ĥizmeti

saña bu eylik iden kim řormadıñ
hem rızasın çün daĥı şey virmediñ

ol ĥudā’yı oyuben düzdiñ puṭı
anı ırsañ açmaġa yoḡdur udreti

bir řař atsañ def ine ādir degil
daĥı andan ĥayrı şer řādır degil

10 gübrelige osañız çürür alur
tañrılıġa ol niçe lāyıḡ olur

işidir řāh ġāzi’den işbu sözi
oldı ĥayrān yumşadı anıñ özi

dir yigit sen ne ‘aceb söz söylediñ
tañrıñı sen ati ĥoř medĥ eylediñ

řāh buyurdı puṭ getirdi bir kişi
geydürürler aña dürlü umaşı

uşadurlar daĥı altun uřaġı
cümle gevher aġzı burnı dudāġı

15 dutarak bir ul getürdi içerü
pādiřāh begler şururlardı uru

ķapuya dek aña ķarşu vardılar
yir öpüp el bağlayup hep ũrdılar

aldı ağlas burķa'ın açdı yüzün
bağdı seyyid yapmış 'anberle gözin

143a söyledi řāh bir ađāzla ol puğa
didi ũpduķ saña biz cedde ata

eyledim ma' būd ezelden ben seni
geldi bir er döndürür senden beni

lağviyyet dir hem dağı ol er saña
ne cevāb ben vireyim eytgil baña

hışılayup puğ eyledi ün nāghān
didi ey bađđāl yıķasıñ bu cihān

5 rūmı yıķdıñ imdi geldiñ buraya
bunda ey ķattāl seniñ ķařdıñ neye

āyetü'l-kürsi oķur seyyid hemān
üfürür ol puğa ũođrı ol zamān

ses kesildi çıķmadı aşla ředā
títredi puđ hikmet-i bār-i ĥudā

ĉatlayup yüz üzre oldem yıķılır
pāre pāre oluben ol řāđılır

pārĉası puđıñ řehādet eyledi
birdür allah ĥaķ rasūl aĥmed didi

10 pādiřāh dir yā vezīr bu neyledi
puğımı bu er benim ĥurd eyledi

dir vezīr allah adını oķıdı
puğını ĥurd eyleyüp ĥāke ķodı

ĥaķķı añdı ķaçdı ol řeyĥān la'ın
oldı bāđıl puğ dīni imdi yaķın

pādiřāh dir yā vezīr bu serveriñ
dīni ĥaķdur zāhir oldı bu eriñ

ĥāzır idi anda ķulaķsuz ĥulām
öpdi destin dir ķulāđım it tamām

15 puđa imdi oķıdıđıñ āyeti
ķulađıma oķı bula řıĥĥati

kulağına tıtdı ağzın pehlivān
pāk hıluşla fātiha oğır hemān

kıdret-i bāri kulağı hoş olur
bađdı mihrāseb buňa hayrān kalur

143b ğāzi řāha didi ‘arza kıl ĩmān
bu kũfũrden kurtılup ol mũslimān

pādiřāh bir mũřkilim vardır didi
sũyle gũrem didi erler seyyidi

varidi bir kıızı cuđāzım ey ‘azĩz
dive kapdırdım idi ol kıızı biz

ger halāř eyler iseñ divden kızım
saňa kalmaz ğayrı bir dũrlũ sũzım

5 illerũmle mũslimān ben olayım
serverim ol saňa bey‘at kılayım

ğāzi dir kořıñ kılavuz gideyim
ol kıızı divden halāř ben ideyim

ben seniñle gideyim dir vezĩr
ammā vardur iki zengi bĩ-nađĩr

biri ‘ancāf biri ‘atrāf adları
yolu bekler pehlũvāndur her biri

kızı kapān karı dĩviñ heybeti
çoğdurur hem cāzũ dirler iti

10 ğāzi dir anıñ yirin gũster baňa
bir yaňa olup temāřā kııl aňa

sen benimçũn çekme ey behtām melāl
baňa bilgil yardım eyler zũ‘l-celāl

kũlli şey‘e ol ilah kādirdurur
dağı ‘allāmu‘l-ğuyub nāřırdurur

her ne kılsam luğı ile eylerem
yoşsa bir ‘āciz kulam ben neyleyem

bindi behtām seyyid ile gitdiler
bir yola dũrdũnci gũnde yitdiler

15 eytdi behtām bundadur ol niđār
ğāzi dir bir bağ kim hağ ne diler

ol dem içre bir avâz geldi hemân
tutdı kulağ diñle ey şâhib-ķırân

çağırur hey şuşâmışlar ғанına
kıymışam ben çok kimseniñ cânına

144a kimse kórķmadan buradan geçemez
ķuş olsa daği bundan uçamaz

tuymadıñız mı beni kim geldiñiz
cânıñıza böyle kâşdı kıldıñız

bağdı seyyid ol siyâh bir erdürür
ķırķ ariş hem kâddi aniñ vardurur

ağaca taķmış idi bir ulu tâşı
gürz idinmiş anı ol kâra kişi

5 atını behtâm'a ol ğâzi virür
kendüsi 'ancâf'a yayanca yürür

aldı 'ancâf ol 'amudın destine
tiz havâle itdi ğâzi üstine

itdi bir pertâv hemân şâhib-ķırân
indi yire đarbile gürz-i girân

dolabiñ çuķurına döndi yiri
görmedi meydânda behtâm serveri

ğâzi için kati bir ah eyledi
vâh 'amudıñ kâldı altında didi

10 ol ümîdin kesdi cânından hemân
arķasından na'ra urdı pehlivân

diledi 'ancâf yine girü döne
ğâzi bir muşt urdı kulağ dibine

yumruğ ile eyle ecder yıķılır
şirtı üzre yıķılup bey-ķüş olur

şıçrayup çıķdı hemândem üstine
tolar 'ancâf'ıñ şaķalın destine

boğazına koydı aniñ ħaçeri
göz açup gögsinde gördi serveri

15 didi kimsin cinmisiñ yaħûd peri
böyle itdiñ ben mişillü ecderi

yumruḡ ile ecderhāyı yıḡasıñ
gögsime şāhin gibi sen çıḡasın

bildürüp kendin didi ol müslimān
yoḡ dir iseñ virmezem saña amān

144b ol kiři islāmı maḡbūl eyledi
ḡāzi mihrāsab işin hep söyledi

eytdi ‘ancāf yā yigit bu div ḡati
şarb la‘indür çoḡdur hem heybeti

pes ḡarı div dirler ad ile aña
ḡaḡ meger yardım ḡıla ey yār saña

ol gice ‘ancāf’a ḡonuk oldılar
şubḡa dek şoḡbet aniñla ḡıldılar

5 eytdi ‘ancāf vardurur bir ḡardaşım
ilerü yol üzre anı ḡoymışım

var ümīd kim ol daḡi yola gele
küfri ḡoyup sünni islāmdan ola

yolları seyyid’e ol ta‘rīf ider
bunlar ‘aḡrāf yolına ḡoḡrı gider

yitdiler dördinci gün ‘aḡrāf’a hem
geldi yolıñ üstine ‘aḡrāf bu dem

oldı ‘ancāf’ıñ gibi aniñ işi
ḡulaḡına ḡaḡdı aniñ tengüşı

10 ol daḡi baḡḡāl’a ḡul olur hemān
cānı dilden oldı ol er müslimān

seyyid’i bir gice ḡonuk eyledi
çoḡ getürdi av eti bunlar yedi

söyledi ‘aḡrāf’a seyyid ḡālını
ol da söyler div ḡarı aḡvālını

dir ḡudā-venda ḡarı çoḡ la‘in
ḡaḡ saña ola bunda mu‘in

ol ḡarınıñ yolını ta‘rīf ḡılır
atlanup yola revān bunlar olur

15 seyyid’e behtām ider her dem şenā
yidi gün gitdi bular div yolına

gün sekiz olur gelür bir al' aya
badı seyyid beñzer a yumuraya

giceye dek al' aya pes vardılar
kal' a a mermerdür anlar gördiler

145a göge çıkmış ulesi yüksek durur
gāzi anıñ dibine toğrı varur

al' anıñ üstinde gördi bir kıızı
māh-ı tāba beñzer anıñ hūb yūzi

ız dağı gördi hemāndem seyyid'i
turdı řadda yā rasūlu'llah didi

dir řafā geldiñ yā baāl hoş ile
badı ız behtām vezir dağı bile

5 vāy yā behtām didi burcdan indi ız
apu aup şaşraya ol çıdı tiz

düşdi baāl'ın hemāndem destine
didi geldiñ pehlivān bu bī-dīne

öldürürsiñ bu arı div mel' ūnı
anıñ için gönderipdür ha seni

bu la' iniñ çodurur tutsāqları
pādiřāh begler ızıdur her biri

bu arıdan anları utarasıñ
cümlesin yerlü yirine viresiñ

10 eytdi seyyid sen ne bildiñ adımı
hem karı div olduđın mařūdımı

eytdi ırāvān řāhıdur atam benim
yidi yıldur maħbūsım yandı cānım

dünki gün fikir idüben ço ağladım
bu la' iniñ elinde niçe ola ħālim didim

düşde gördim seyyid-i sādāti ben
enbiyālar serveri pāk zātı ben

didi oğlum seyyidi baāl gelür
bu arı anıñ elinde mürd olur

15 hem sizi mel' ūndan eyler ol ħalāř
ağlama hiç koymağıl gönliñde yās

gāzi bu sözi işidip hayrān qalur
öñine kız düşiben şehre gelür

sürdiler kızla sarāya geldiler
kırk ayak bir nerdübānı gördiler

145b nerdübāndan çıqdı seyyid yuqaru
yeddi perde geqdi andan iquerü

baqdı dört şaddādı köşk var qurulu
tola qalmış hücreler şağı şolu

hücreler altun gümüş tolu idi
yā nigār div nirdedür söyle didi

eytdi kız altında tahtlarıñ var quyu
añā girer göririm ol bed hūyı

5 bu quyudan ol çıkar ařşām yine
irmedim ben bu quyunıñ sırrına

bilmezem mel'ün qarı nire gider
bu quyu iquer la'ın ne iş ider

altına tahtıñ girer gāzi hemān
baqdı aşılımqdı bir çāh nerdübān

varıdı kırk dāne anıñ ayāđı
tutdı seyyid indi andan aşāđı

qarañulıq idi görmez bir yeri
şābır ider öğrendi anıñ gözleri

10 baqdı bir kez gördi bir deryā ulu
qıyasın allah bilür yok yolu

seyyid-i baqqāl melül buña olur
bir qarıqın bulmayup 'āciz qalur

imdi dönsem hovf itdi dirler didi
bir zamān haqqā münācāt eyledi

qudret-i haq coşdı bu deryā hemān
çıqdı bir tağ mişli bir bālıq nāgihān

hoş lisānla seyyid'e virdi selām
dil virip haq eyledi hayli kelām

15 dir yā baqqāl böyle ben bālıgam
içime toldırdı tesbīh hālıq'im

gizledim arnımda kırk gn ynus'ı
krtrıp oldım anıñ mnisi

ii tşı tehll ile tlıyam
imdi blıklar iinde ulıyam

146a ttdum emrin ol zamn ben hlikın
eyhi oldım imdi cmle blıgın

geldi bir gn ulgıma bir nid
didiler bir hizmetin var ıl ed

muntazırdur seyyid-i batl saña
var ger derydan anı bu yaña

bu arı div mel'nı bu ldre
hem dahi errin cihndan aldura

5 gel y batl ırtıma sen bin didi
itdi hrem bu cevbla seyyid'i

bindi fi'l-hl blıgın ol stine
gitdi andan arı divin adına

bir hazireye getrdi seyyid'i
kendi aldı gzi'ye gel ık didi

ıkdı tra oldı pes andan revn
gitdi bir dem grdi bir kk pehlivn

geldi grdi urılı bir nerdbn
trdı ıkdı yuaru hib-ırn

10 badı grdi bir saryduur ol sehi
on sekiz ız oturur anda dahi

hvf-i divden yzlerinden atre an
almayup olmular anda za' firn

grdiler batl'ı aru vardılar
ne kiisiñ diyp aña ordılar

gzi dir geldim divi ben ldrem
stiñizden errini ben alduram

ol la'inden sizleri hep urtaram
atañıza anañıza irgrem

15 didi ızlar ey yigit bu div arı
ok la'indr grmemisin sen anı

sen taşavvur itdügiñ mel' ün degil
diye bu sözler hâzer gâyetde kııl

yüziniñ zehri gören şınâr ödiñ
görmemişsiñ kim bu sözleri söylediñ

146b böyle dirken oldı peydâh gulgule
şanki oldı ol sarāya zelzele

geldi qarı div ayâğı onları
itdi beyhūş cümle bu miskinleri

yüzleriniñ üstine hep düşdiler
ol nigārlar özlerinden geçdiler

bağdı seyyid çıka geldi div qarı
fil kulâğı mişlidür kulâkları

5 hem degirmān taşına bañzer başı
kazmaya beñzer idi cümle dişi

pençesi beñzerdi anıñ aşlana
ayâğı benzer öküz ayâğına

pençesinde iki aşlanı la' ün
kavramışdı itdi bir heybetlü ün

birbirine urdı ol aşlanları
pāre pāre oldı anıñ her biri

didi ey baṭṭāl seniñ kaşdıñ baña
turki erlik gösterem imdi saña

10 heybetle kâti bir ün eyledi
dürlü dürlü herze sözler söyledi

bir ulu taş ol la' ün delmişidi
aña göre bir ağaç taşka kodı

qaldurup atdı havāle ca' fer'e
şıçradı bir yaña taş indi yire

yire geçdi ol ' azimet taş hemān
öldi şandı seyyid'i div ol zamān

didi ey kattāl saña böyle gerek
lāyıgñ budur seniñ var böylecek

15 arqasından na' ra urdı pehlivān
titredi yir taşğı şahrā asumān

hâ diriymişsiñ diyince div la' in
tığ-ı çahhâk ile çaldı ol emîn

tâze kabâk mişli bölde mel' unı
heybetile çağırup itdi üni

147a didi yâ baṭṭâl er iseñ bir daḥi
bir olur ḥamleñ seniñ dir ol seḥi

ol zamân kızlar özin düşirdiler
ḫarı divi iki pâre gördiler

şâh-ı merdân başına hep üşdiler
şâd olup pâyına anlar düşdiler

üzdi başın div ḫarımıñ ol zamân
kızları hem eyledi hep müslimân

5 ol deñiziñ ḫapısına geldiler
muntazır bâlık yolına oldılar

geldi bâlık kızlar ile bindiler
bayağı ol yire yine indiler

oldı bâlık yine deryâya revân
ḫala göçe yire çıkdı pehlivân

bu yaña behtâm melûl olmuş idi
gice gündüz fikir iderdi seyyid'i

dirdi ḫâli niçe oldı ol eriñ
bir daḥi görsem yüzün ol serveriñ

10 ol dem içre çıkdı seyyid yuḫaru
on sekiz kız ile geldi ilerü

ḫarı diviñ daḥi üzmiş başını
gördi behtâm seyyid'iñ bu işini

şâd olup ayağına düşdi vezîr
didi ey er bî-naẓîrsiñ bî-naẓîr

ḫucuşup görışdi behtâm ol zamân
didi itdiñ bir işi kim pehlivân

itmedi düyâda kimse bu işi
bu fenâ mülkinde dikdiñ sen ṭaşı

15 eylediñ bu iḫlimi divden ḫalâş
çoḫ du' â eyler saña bil 'âmı ḫâş

hem kıyâmet devrine dek söylenür
bu işiñ hem rûhına rahmet dinür

eytdi seyyid imdi bize at gerek
bir eyü at bulmağa çäre görek

147b gezdi seyyid aşığı hem yukarı
gördi bir bâb açdı girdi içeri

bağdı kim otlu şulu bir müğizâr
ortasında dört yüz at şıçrar gezer

anlar ile biledür ‘aşkar daği
şâdi hurrem oldu gâyet ol şehi

oldem içre gördi ‘aşkar seyyid’i
karşu geldi pâyına ağzın kodı

5 gözlerinden öpdü seyyid ‘aşkar’ı
siyr iderdi ol vezîr bu işleri

‘aşkar’ıñ bu işine hayrân olur
çok du‘âlar şâh-ı merdâna kıılır

gösterir kız anda olan mâlları
toldururlar şânduğa elvânları

on tokuz kız bu kadar mâl aldılar
sürdiler ‘ağraf’a bir gün geldiler

ayağına düşdi taḥsîn eyledi
aferîn bu işiñe ey er didi

10 bir sünüye başın berkitdiler
bindiler ‘ancâf’a toğrı getdiler

üç güne dek bunlar ‘ancâf’a varır
şâh kırāvân kızını ol er görür

oldı ‘âşık ol kıza ‘ancâf hemân
nâmı zâd itdi aña şâhib-kırân

geçdiler tañtâniyye’ye gitdiler
şâh-ı mihrâsab’a mücde itdiler

ol şehir kavmi kıati şâd oldılar
bâyı yoḥsül cümle karşu geldiler

15 geldi baḥtâl’a hep kavuşdılar
islâm olub ayağına düşdiler

didiler bu eyliġi itdiñ bize
ħağ te‘āla çoğ ‘ivaz virsün size

zīrā cümle varımız virsek ‘ivaž
itdüġiñ luşfa berāber olamaz

148a aldılar ‘izzetle şehre geldiler
ulu kiçi buña ġayrān ġaldılar

ğal‘anıñ burcuna başı aşdılar
dört yañaya şuyulur işbu ġaber

pādiřāhlar ġızı kim maġbūs idi
şuydı herkes ġızın arzuladı

ğızlarını şağ selāmet buldılar
ğarı dive hem temāřa ġıldılar

5 on sekiz şehrin tamām begleri
geldi oldı müslimān ufağ iri

ol diyārlar oldı islām ġas u ‘ām
raġmet olsun ca‘fer’e her řubġ u řām

bir ġızı ‘atrāf’a anda virdiler
birini ‘ancāf’a hem irgürdiler

şuru geldi ol vezīr-i behtām hemān
dir niyāzım var benim yā pehlivān

pes me‘āř adlu bir oğlum vardurur
řāh-ı mihrāsab ġızıyla yārdurur

10 ġıl kerem ol ġızı řāhdan dilegil
bu me‘āřa sen bugün mařlūb ġıl

bu sözi mihrāsab’a tīz söyledi
itmeyüp red sözi mařbūl eyledi

buyurur ġāzi nikāh tīz itdiler
řāhıla behtām düġünler şutdılar

itdiler üç gün düġün anlar tamām
yidirirler nāsa dürlü ġāř ta‘ām

ğız ile oğlanı girdek itdiler
ol gice anlar murāda yitdiler

15 eytdi seyyid giderem ben ağ file
zīrā geldim anıñ için bu ile

nerdedür imdi baña söyleyiñiz
kaç konağdur buraya şerh eyleñiz

eytdi mihrāsab yidi günlük gelür
ol hilāl sulţanı atında olur

148b put peresdüür adamı anıñ amu
düşmānidur yirleri olsun amu

şabır ıl direm çeriler ben daı
pes seniñle bile gidem ey seı

eytdi seyyid ben severem alveti
eyleñiz yoldāş hemān siz himmeti

ammā göz ulağ oluñ benden yaña
olsa bir iş tıyulur elbet saña

5 at eyerlendi binüp oldı revān
yidi gün gitdi yola ol pehlüvān

gün sekiz oldı depe geldi ulu
çıkđı bağdı aşığı ol bahtulu

gördi konmuş iki leşker ol zamān
biri kāfir biri anıñ müslimān

çoğdurur küffār silāhı sāzıdur
müslümān yanında ğāyet azıdur

ammā meşğul olmuş anlar tekbire
ünleri gider iki ferisenk yire

10 pes muābil birbirine bu çeri
oluben eyledi anlar cenkleri

bir arafdan gördi ğāzi bir eri
ol kişiden şordı ol bu leşkeri

didi bu şāhıñ adı ayser'durur
ammā bunda bir mışır hem vardurur

şāhıñ aqrānı her giz yoğdurur
ayser ilinden ili hem çoğdurur

dirdi seksen biñ çeri ol kişi
geldi bu şāh ile eyler şavaşı

15 kāfirinden bir kişi girdi hemān
turmadı arşu aña bir müslimān

on yedi islām şehīd ol eyledi
bir yigit girdi adı hālīd idi

itdi tekbīr meydān içre şevķile
ol la'ini itdi mürd bir đarbile

149a girdi ķālun hindi meydāna hemān
virmedi hālīd'e ol mel'un amān

cigerin çıķardı ol mel'un-ı kiber
cigeri islāma ķarşu hem yiyer

baķdı seyyid bunı ğāyet acıdı
niçe mel'unlıķdurur bu iş didi

indi çekdi antınıñ ķolanını
bāri'ye işmarladı ol cānını

5 at sürüp meydāna girdi nāġihān
na'ra urdı titredi yir asımān

şandı taġlar irbirine toķunur
iki leşker yarılır gögler şanur

sünnüye küffāra düşdi heybeti
didiler bu ün nedür böyle ķati

ol zamān geldi ber-ā-ber ķalun'a
hiç ciger yenür mi didi azġuna

cündāl cāzū süñüsini çıkarur
şāh-ı merdān mel'una bir kez urur

10 ol süñü ucında ateşler çıķar
filini hem kendini ol dem yıķar

birbiri ardınca atmış kāfiri
oda yaķdı pehlüvāndı her biri

girmedi hiç kimse ğayrı meydāna
urdı seyyid kendini ol küfrāna

siyl gibi aķıttı kāfir ķanını
yaķdı anca ķāfiriñ ol cānını

irdi aķşām çıķdı cenkden pehlüvān
yine taġıñ yolına oldu revān

15 iki leşker çok ta'accüb eyledi
ne kişidür böyle iş itdi didi

ġāzi pinhān itdi atını bir yere
sürdi geldi bārigāhı kayser'e

bağdı dirmiş başına çok begleri
kendini medh eyler anıñ her biri

149b didiler idi şol kişi div mi 'aceb
yā peri mi bize şaldı haq çalap

eytdi kayser ger elime girse ol
ben virirdim tācı tahtı hem cümle kul

ammā ol insān degildür bī-gümān
yā melekdür yā peridür ol hemān

ol melekdür virdi bize haq meded
idelüm şükri aña biz bī-'aded

5 geçdi andan geldi heylān katına
gördi kim ol secde ider puţına

boyı uzun katı kara erdürür
puţ öninde yüzlerin yire urur

dir benim tañrım tapāram ben saña
geldi bir er eyledi çok iş baña

div midür ol yā peri mi bilemem
aña hiç bir çareyi ben kılamam

adı bellü beglerim yaqdı oda
gelse yārın kimse yok qarşu dura

10 lā-' ilāc kendim varam qarşu aña
eyle yārdım meydān içre sen baña

ma' rifet vaqti deyüp ġāzi turur
cündüvāl cāzū sūnūsın çıkarur

taşradan heylān 'a ol bir kez şunar
tutuşup bārit gibi mel' ün yanār

eyleyüp feryād çıkardı tonını
puta atup çıkarır puţ cānını

tutuşup puţ yandı anda ol zamān
çıkdı andan taşraya ol pehlivān

15 çok bahālu çadırı varıp yaqar
yālını çadırlarıñ göge çıkar

üç kezin ol na'ra urur haykırır
leşker-i küffâr binüp hamle kılar

çekdi kılıç birbirine kafırın
çok la'inler hâke koydı pes serin

150a irteye dek birbirini kırdılar
şubh olunca yoğımış yâd gördiler

qavm ü qardâş ata oğul bir birin
öldürüp qoymış türâba serlerin

o la'in heylân melûl oldu buña
qayıyup dir aq fili görin baña

ol 'azîmet aq fili gördi aña
cenk aletin urdılar cümle buña

5 şâd olup qayşer otırdı bu yaña
işlerine seyyid'in qalır taña

tuymamışdı gice olan işleri
oluben şebhün dökülen başları

ol dem gördi kâfir içre gulgule
dir 'aceb bu hây huylar ne ola

ol dem içre sürdi heylân meydâna
sünni bir er qarşu vardı heylâna

bu yaña yüksek yire gâzi çıkar
meydân içre aq file toğrı baqar

10 müslimândan bir kişi virdi selâm
didi er oldu dört yüz yıl tamâm

ol muhammed dînine biz girmişiz
şîr-i yezdân rûy-ı haydâr görmüşüz

ol 'ali gelmiş buraya ol zamân
ceddimüz olmuş öninde müslimân

qırq toquz gün aq fil üzre 'ali
cengi kılmış bu diyârda ol veli

qayşer'in atası 'anqâ ol zamân
ol 'ali qatında olmuş müslimân

15 bu fili 'anqa'ya bahşîş eylemiş
pâdişâh ol bu diyâra sen dimiş

şoñra mel'ün atası bu heylân'ın
öldürüp almış filin gücle anın

atasından kaldı mırâş heylân'a
anın üstinde kıyâr niçe cāna

150b çün işitdi ğāzi pīriñ bu sözün
aķ file toĝrı çevirdi tiz yüzün

çaĝırur dir ey fil 'ali'niñ oĝlıyam
yoķ hilāfım i'timād kıl toĝrıyam

eylemiş üstünde ol kırķ gün ğāzā
şādıķ iseñ gel muṭi' olĝıl bize

aķ fil anın sözlerin gūş eyledi
silkinüp bir kez hemān cūş eyledi

5 taḥtıla urdı yire ol heylānı
pārelendi ṭamuya gitdi cānı

çıķdı anın üstine ol fil hemān
çıĝneyüp ezdi süñüĝin bī-gümān

seyyid'e karşı gelüp yire yüzün
uruben ṭabşurdu baṭṭāl'a özin

indi atdan bindi filiñ üstine
na'ra urdı aldı tıĝın destine

ḥayķırup bir kez deper ol filini
diñle imdi kāfiriniñ ḥālını

10 heylân'ın oĝlu atasın ḥālını
görüben kaçup döker her mālını

yüz çevirdi leşkeri hep kaçdılar
'arı nāmūsı yabāna şaçdılar

ḥamle kıldı kayşer'in hem leşkeri
ķovdılar çok kırdılar kāfirleri

anda seksān biñ çeriden kāfirin
kırdılar hep ķoymadılar şāĝ birin

ṭıtdı seygid heylân'ın ol oĝlunı
kayşer'e karşı getürdi tiz anı

15 öpdı anlar seygid'in hep ellerin
virmeķ isterler aña hep mālların

- heylān oğlu hindi bende gördiler
seyyid'in ayağına yüz sürdiler
- didiler kimsin yigit biz bilevz
oğlı kıızla saña ıurbān olavuz
- 151a anlara bildürdi seyyid kendini
sökdiler hem heylān oğlu bendini
- ‘arza kııldı ol yigit dağı imān
oldı baııtal'in öninde müslimān
- ıayser'in kıızın aña hem virdiler
hind ile řād olup murāda irdiler
- heylān oğlı hindi oldem ağ fili
virdi baııtal'a dağı dürlü mālı
- 5 ol emir ‘Ömer kıızıın ıok mālı
dilemişdi gāzi'den hem ağ fili
- on ıatın maılıbının cemi‘ kıılır
ykledip andan yola revān olur
- geldi mihrāsab iline pehlivān
ıarşu ııkdı bāy u gedā pır u cevān
- gördiler ağ fili taışsin itdiler
‘izzetile gāzi'yi eletdiler
- řāh-ı mihrāsab yidi gün bunları
itdi ıonuk ıekdi dürlü ĥonları
- 10 ıayser ile seyyid'i ol topladı
hem dağı ıok mālı baıışış eyledi
- bir gemi anlara ĥāzır itdiler
řāhlara idüp vidā‘ andan gitdiler
- ol gemiyle oldı deryāya revān
geldi ııkdı bir kenāra pehlivān
- ne maıām dirler ‘aceb buña didi
bir kışi bulup suāl ol eyledi
- didi antākiyye dirler bu ile
hem malaıya yolu dirler şu yola
- 15 girdiler ol yola anlar gitdiler
geldiler şehr-i malaıya'ya yitdiler

gitdi seyyid yüklerinden ilerü
bağdı bir kez ağladı döndi girü

çal' ası şehriñ yıkılmış cümleten
kalmamış bir ev divârından nişân

151b bir taş üzre kalmamış hiçbir taşı
bir haber şormağa bulmaz bir kişi

bağcılar içre gezer ol bir zamân
çıka geldi bir kişi oldem hemân

pes ebu'l-feth ahenger'di adı
yâ ahenger bu ne hâl söyle didi

tanıyup bağğâl'ı geldi yanına
mâcerayı şerh ider hâzretine

5 dir yâ seyyid ol emîr ' ömer sizi
gönderüp yıkdı bu şehrimüzi

mâl için sizi avâre eyledi
ağ fili varğıl getür baña didi

gitdiñüzdi hind'e siz ey mu' teber
tuyılur kayşer la' ine bu haber

dirdi mel' ün iki yüz biñ kâfiri
biz de geldük bir yire ufağ iri

pehlivânı mâl için şaldıñ didük
ol emîre cümlemüz kin eyledik

10 kendiden yüz döndürüp hep gitdiler
mâlı mülki cümlesini terk itdiler

kendi dağı tırmayup kaçdı hemân
çal' a-yı tırmân'a oldı ol revân

geldi kayşer itdi şehre bu işi
koymadı taş üzre mel' ün bir taşı

nirde buldı ise mel' ün müslimân
urdı boynın virmedi hergiz amân

şehr öninde gâzi kurdı çâdırı
mîr ' ömer kâtına şaldı bir eri

15 ol emîr işitdi seyyid geldügin
şâd oluben şanki itdi toy dügin

ol düşüp ayağına ‘özü diler
yalvarıp baṭṭāl’a çok hizmet kılar

tuydılar yārenleri hep geldiler
bakıban aḳ file taḥsīn kıldılar

152a şāh-ı merdān següzeştin söyledi
şād olup anlar du‘ālar eyledi

baḳdı anlar bī-kıyās bu mällara
daḫi ol gökcek ḳarāveş ḳullara

eytdi anlar seyyid’e çok aferīn
hem du‘ālar eylediler yer yerin

baḳdı seyyid hāyı hāy aḡlar emir
dir yā server ol ḳızım oldı esīr

5 ol ḳızım ki saña itdim nāmuzād
isteyüp sen virmedük itdim ‘inād

kāfir içre ḳaldı imdi ol ḳızım
kā`inātda sevgüli iki gözüm

işidüp seyyid melül oldı buña
didi imdi giderem rūmdan yaña

işte bu hind’den gelen mällarile
şehri yāpıñ eskisinden hoş ola

tonların deḡişüp oldem pehlivān
bindi ata rūm’a pes oldı revān

10 gezdi yitmiş iki pāre ḳal‘a ol
hem on altı pāre şehri şāḡı şol

arayup ḳızdan ḫaber hiç bilmedi
lāzıḳıyye şehrine vardı idi

baḳdı bir dirnek şehirde var ḳati
bir yire pinhān anda ider atı

ol piyāde geldi şehriñ içine
bir kişiye dir bu ḡavḡa söyle ne

didi ḳayşer kim malaṭya yolını
yaḳdı yıḳdı aldı hem çok mālını

15 baṭṭāl’ıñ itmiş esīr bir ehlini
işbu dirnek ol nigārıñ düḡünü

bir vezîri oğlu var behmen adı
ol kıızı ayşer aña virmiş idi

pes tamâm oldu bu gün düğün sözi
alacağdur bu gice behmen kıızı

152b bağdı seyyid geyâgü çığdı hemân
dört yanında aldururlar sâz kemân

gezdürür ya‘ ni aña kal‘ ayı
iderler gerdek kıız ile bed-ĥûyı

seyyid’iñ geçdi öninden geyâgü
rûmiyâne mediĥ oğıdı aña bu

didi şâhım bir benefşe zülfiyle
‘aksi gül yañaqları cengâr kııla

5 gözleri bâdem kemân olsun aşı
idemez cân dişle ol leb şavâşı

ide dürlü şiveler biñ nâzile
tonları olsun ĥarîr elvânile

şâhıma lâyığdurur böyle nigâr
gice gündüz idesiñ sen kârızâr

seyyid ol medĥini bu diñledi
ĥaz idüp bu yigid alıñ didi

dir yigit ismiñ nedür eyle taşih
ġâzi dir ismimdürür ‘abdu’l-mesih

10 ġâzi’yi alup sarâya geldiler
oldı girdek işe meşğul oldılar

gitdi behmen atına oldem kıızıñ
ĥamr içüp ‘aklı gider ol dinsüziñ

bir kışı ağzın açup söz söyledi
baţtâl’in körliğine bu iş didi

birisi tiz akıyup dir söyleme
añma anı şoĥbetin hem eyleme

ol ĥarîf dir sen nesisin baţtâl’iñ
imdi çekdiñ ġâyretin ol attalıñ

15 yâ havâdarlık mı eylersin aña
anıñçün akıdıñ böyle baña

eytdi ol er baṭṭāl'ı ben ne bilem
yâ niçün aña havādārлық қılam

ammā gördim ben kitābda yazılı
nirde añañ baṭṭāl adlu ol қulu

153a anda ḥāzır ol kişi olır imiş
çok kitābda görmişem bula dimiş

ol sebebden adın añmaq istemem
şoḥbetin itmege daḥi ben қomam

‘uḳba oḒlu velid adım benim
atamı öldürdi baṭṭāl var қanım

diñleyüp baṭṭāl buña ḥayrān қalur
қалқuben andan velid ṭaşra olur

5 şāh-ı merdān daḥi ardınca gider
ol velid bir kez naḫar aña ider

seyyid-i baṭṭāl'ı ol dem tanıdı
pehlivān ben müslimān oldım didi

ayaḒına düşdi dir elet beni
sünni oldım қapuda қul it beni

eytdi seygid ṭoḒrılıḒ göster baña
eyleyem ben ‘itimād imdi saña

dir velid ey pehlivān ne iş қılam
söyle idem ben saña şādıḒ olam

10 eytdi seygid bu қızı uḒrılایam
behmen'in hem cānına imdi қıyām

dir velid ṭurḒıl burada gideyim
iş bu sād at işleriñ ben ideyim

ol dem içre içerü girdi velid
baḒdı sarḥoş yatur ol behmen pelid

kesdi başın arzuladı seygid'i
işte baş қız yoḒıdı anda didi

dolaba kaçmış imiş қız ol zamān
bildi baṭṭāl'in sesin anda hemān

15 ṭaşra geldi ayaḒın būs eyledi
nedürür yā pehlivān düş mi didi

behmen'in yatduğı yire geldiler
hep gümüş altun ne varsa aldılar

üç eyü at dağı anlar buldılar
birine oldu süvâr anın niğâr

153b birine dağı velid'i bindürür
birine dağı anın malları urur

bindi anlar yola biş gün gitdiler
geldiler şehir-i malatya'ya yitdiler

tuydu karşı geldi cümle müslimân
sevnişüp gâyet olurlar şadımân

seyyid'in ayağına hep düşdiler
hem pelidle cümlesi görışdiler

5 hem yidi gün eylediler toy düğün
aldı bađđâl ol emir 'ömer kızın

seyyid'e anın nikâhın kıydılar
gice oldu girdege hem koydılar

yidi içdi zevku kıldı bir zamân
ağ fili gönderdi şâha armağân

hem yanınca dürlü dürlü malları
bâkire kızları dağı çok kulları

yitdi bu ağ fil halife katına
oldı hurrem seyyid'in şıhhatine

10 ehl-i bağdâd bu fili seyir eyledi
aferin yâ pehlivân-zâde didi

tuydu islâm seyyid'in şâğ oldığın
hem malatya kal'ası yapılduğın

cümle islâm illeri şad oldılar
şâh-ı merdâna du'âlar kıldılar

pes halife dağı yazdı nâmeler
seyyid'e gönderdi dürlü câmeler

gönderür hem bî-bedel çok hil'ati
dil-nevâzlık yazdı ol şâh hazreti

15 geldi bađđâl katına şâh nâmesi
bî-kıyâs hil'atleri hem câmesi

gâziler hep şadı hurrem oldılar
nâme yazup dört tarâfa şaldılar

dirdi anlar tığılan islâmları
geldi yerlü yerine ufağ iri

154a seyyid'in hep başına cem' oldılar
çal' ayı ma' mür abādān buldılar

hem ezelkinden güzeldür çal' ası
çalmamış noşsan anıñ hiç nesnesi

ıurdu herkes evlerin düzetdiler
oturup hağğa şükürler itdiler

oldı bu kışşa daği bunda tamām
ca' fer'in pāk rûhına bizden selām

5 okıyup dinleyene bizden selām
rağmet-i hağ üstine ola tamām

yazanı hayr ile her kim yād ide
bī-suāl cennet vire hağ şād ide

bu kışşa seyyid'in çaha düşüp ketâyün'ı aldığı

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

allah allah diyuben girdik söze
vire nuşret ol ğani allah bize

gice gündüz eylegil yād ismini
gösterip didār şād kılsun bizi

10 ism-i hağdur cümle işlerde ezel
intihāya irgürür ol lem-yezel

zīrā oldur cümle mağşūd virici
zīrā oldur nuşreti irgürici

oldurur rezzāk-ı 'ālem pür kemāl
luğfını vaşf itmege olmaz mecāl

hem rasūlidür muğammed muştafa
hem hağibi hem kulıdur muğlağa

vir şalavāt 'ışkıla ol şāha sen
şerğ idem bir kışşa daği saña ben

bir ğazāsın ca' fer'in yād eyleyem
cümle vīrān dilleri şād eyleyem

- 15 fāṭıma adlu ‘iyālı var idi
oturup evde başın ʔarār idi
- 154b geldi oldem ‘uḳba’nıñ oḒlı velīd
şāçını hem yüzini gördi pelīd
- bir nazarda ‘āşık oldı hemān
geçdi anıñ üstine ḩaylı zamān
- Ḓāzi ile bir gün mel‘ün velīd
bāḒa giderken ʔurur yolca pelīd
- Ḓāzi dir niçün ʔurursıñ imdi sen
dir pelīd unutmuşam miftāḩı ben
- eytdi seyyid dön gerü tızce getür
yine arḩamca iriş baña yetür
- 5 döndi gerü ol la‘ın geldi eve
bin didi ḩātūna ol ive ive
- istedi ol baḩçada baṭṭāl seni
döndürüp yoldan saña şaldı beni
- fāṭıma ḩātūn hemāndem atlanur
ol la‘ınıñ sözleri ʔoḒrı şānur
- ol pelīdle yola bir dem geldiler
tenhāca bir yire vāşıl oldılar
- yüridi mel‘ün öñine ḩātūnıñ
dizginiñ ʔıtdı anıñ hem atınıñ
- 10 dir seni niçün getürdim buraya
fāṭıma dir bilmem ḩaşdıñ neye
- eytdi mel‘ün ‘āşık oldım ben saña
tız göñil vir burada imdi baña
- fāṭıma işitdi feryād eyledi
niçe sözdür hey it oḒlu didi
- dir la‘ın derdiñden oldım ben deli
bu sözim elbetde imdi ʔıtmalı
- yoḒ dir iseñ bil seni ben öldürem
yā sözim ʔıt ben murādıma irem
- 15 zorlayup ḩız atına mahmuz urur
dizginiñ mel‘ün elinden ʔıḩarur

bir yaña atñ başın şavar
ardına mel' ün düşer hây hây kıovar

bir dereye uçdı ol dem fâtıma
pârelendi ' ömri irdi hâtıme

155a pârelendi atı kendi hâtünüñ
hâlini mel' ün görür böyle anıñ

ağlayup mel' ün kıati âh eyledi
ey dirigâ ne olur hâlim didi

ğâzi' den bu def' a ben kıurtulamam
kıuş olsam dağı hâlâş bulamam

rûm' a toğrı ol la' in oldı revân
bu yaña kııldı ikindi pehlivân

5 bağıdı görđi kimse gelmez ol zamân
kıorķu düşđi göñline anıñ hemân

şehre geldi bulmadı ol hâtünü
fâtıma nirde deyü şordı anı

didiler sen istemişsin kim velid
geldi aldı gitđi saña ol pelid

işidüp bađđâl kıati âh eyledi
aşlına itđi rücu' mel' ün didi

ev içinden sürerek gitđi izi
pârelenmiş at ile buldı kıızı

10 şehre oldem gönderür ğâzi haber
hâtün ile geldi ol emir ' ömer

tâbüta şârip eve eletdiler
yıkayuben hâtünü defn itdiler

tonların değışürđi ol dem pehlivân
atlanup rûm iline oldı revân

ķar yağardı ol zamân pek kıış idi
yola gitmek kıati müşkil iş idi

yitđi ol bir sünni islâm köyine
ķarşu bir er geldi düşđi destine

15 dir şahâ sen seyyid-i bađđâl mısın
sünniye yâr kâfire kıattâl mısıñ

eytdi seyyid sen ne bildiñ yā yigit
imdi baṭṭāl oldıgım sen baña eyt

didi düşde görmişem peygamberi
ol muḥammed kim nebiler serveri

155b şehir-i bağdād'dan oluram kıys adım
mālı mülkim çok idi tüccār idim

pes ticāret itmege çıkdım yola
gider iken uğradım ben bu yola

bir keşiş var anıñ var küçek kıızı
‘ aşık oldım mecnūn itdi ol bizi

altı aydur otururam burada
çağırıp ruhbān didi kaçdıñ nede

5 ne oturursıñ burada söylegil
bir merāmıñ var mı tiz şerḥ eylegil

lā-‘ ilāc ben ḥālimi ‘ arz eyledim
mācerāyı aña cümle söyledim

didi mel‘ ūn dinime gir kızımı
vireyim ger tuṭarsañ sözümi

‘ ışkna kızıñ yanmış idim
dinine dil ile ikrār eyledim

kıızı virdi eyledi mesrūr beni
söyleriken islām itdim kızımı

10 iki oğlu oldu benden hem anıñ
amma kırtılamaz elinden ruhbānıñ

düşde gördim ben rasūl söyledi
pes seni ta‘ rīf baña ol eyledi

didi baṭṭāl ‘ uqba kādı oğlını
isteyü geldi anı bulğıl didi

didi yatdı bir gice bizde velīd
geydi ruhbān ṭonların bunda pelīd

ğāzi dağı anda kıodı atını
düzdi ruhbān ṭonlarıyla kendini

15 kıar yağardı sürdi bir deyre gelür
diyr ṭamında seyyid’i ruhbān görür

ol velid mel'ün daği deyrde idi
ol keşış konuğ mesih şaldı didi

deyr şamında bir nazar kıldı velid
seyyid'i bilüp ider feryad pelid

156a didi mel'ün bu kişi başşal'durur
şüphe itme cân alan şattaldurur

ġazi daği deyre geldi ol zamân
didi řonđım şapuyı açın hemân

eytdi ruhbân yok seniñ bunda işiñ
řapu açmam boş şayaldür endiřiñ

zira başşal'sın yine mekri eylediñ
böyle ruhbân şonına kendiñ řodiñ

5 ġazi dir başşal'a nem beñzer benim
ruhbânam daği mesih şulıdanam

eytdi ruhbân ġit irak şurma hemân
yoksa varur iş fesada bi-gümân

bağdı ġazi bu keşış inanmadı
açdı ağzım niçe incil oğıdı

işidüp ruhbân ider bir çati ah
ya velid dir baña itdürdüñ ġünah

gelmemişdür böyle dünyaya 'aziz
böyle bir ruhbân sözi baldan temiz

10 şübhe yokdur kim mesihdür bu kişi
baña itdürdiñ bu küstahlık işi

çok dürişdi bu velid ol tınmadı
bu mesih kendüsidür sen hüs didi

diyr şapusın açdı yüz yire şodı
büs idüp destin 'özürler diledi

içerü alup ider şizmet tamâm
od yağup daği virür bir şab ça'am

didi ma'zür şut ol başşal heybeti
bizlere imdi düşmişdürür imdi çati

15 kimi görsek ol sanuruz ey ulu
zira andan ġöñlimüz pek şorşulu

urdu bir dem gazi uağın sker
onların hep ıkarur anda dker

uağa ruhbn ider bir kez nazr
badı islm uağı itdi azr

156b ey dirga dir ne iler iledim
ben elimle bir yılan diyre odım

ger bu def a lmez isem ok zamn
yaaram ben bu cihnda b-gmn

uba diyir ucında bir yire
gizlenp seyr iderdi servere

gazi ruhbndan odem Şu diledi
Őuyumuz apu nindedr didi

5 oraram dir apuya varamam
y azz bu izmeti ben gremem

gazi gnlinden didi ben gideyim
Şu ip abdest tedrik ideyim

hem namzı tarada varup ılarım
Őora gelp bunda ben rat olam

Őh-ı merdn tara ıdı ol zamn
bağladı apuyı ol ruhbn hemn

emeyi bulup gazi abdest alur
Şu ib dağı namz anda ılur

10 oldu friğ apusın diyri aar
Őırayup diyir amına ruhbn ıkar

didi batl u attl n-bekr
istedi i idesi ey ilekr

eyledi yardım mesih imdi baa
nrı nr hem virmedi fırsat saa

gazi dir hy didgi ben deglem
a apuyı bu gice ben sitir olam

syledi ok sz keiŐ hi tnmadı
szlerine gazi'ni inanmadı

15 ar yağardı arası uryn idi
bir iri aŐ egnine alup odı

urdu aa ok mncat eyledi
yardım eyle ey ud baa didi

dir ilhi kıl 'inyet sen baa
ulna yardımcısın nden ona

157a arasında ta ile urmaz yrr
grmedii zameti ol gn grr

ol netice uba dek hi urmadı
omzından taı hi indrmedi

ıdı oldem amına diyri velid
herze szler syledi ok ol pelid

al' aya bezerdi diyri yapısı
hem demrdi ati mukem apısı

5 irteye dek ati ok zamet eker
ol la'inler aaı ok ta dker

irte divr dibine gzi gider
diyr dibinde yatuben rhat ider

ol la'in ruhbn daı ama ıar
ol diyri drt yanına urup baar

seyyid'in yatduını mel'un grr
ite lmi dir velid'i agırur

dir velid ' ayyrdurur mekr itmeye
ki aın ol ile ile yatmaya

10 eytdi ruhbn sen ne dirsn ey kii
grmedin mi bu gice olan ıı

onları yok arası ' uryndurur
bizcileyin ol daı ' uryndurur

gice ovıdan ite lmidrr
bu divr dibinde ol almıdurur

ikisi bir taı oldem utdılar
gzedp arnın la'inler atdılar

gzi taın indgin baup grr
oıyup ızrin du'sın frr

15 indi ol ta pehlivnn arnına
ırayup yuvalanur dne dne

ķudret-i haķ bir zarar hiē itmedi
gāzi daēi bir tivin depretmedi

ol velīd dir iēte ōlmiē varalım
biz kesūp baēın mūrd idelim

157b ķayēer'e virek anı biz armaēan
tuyulup islāmlara dūēe figān

tīz inūp ķapuyı mel' ūnlar aēar
toērılup baṭṭāl velīd mel' ūn ķaēar

tutdı ruhbānīnē ūaķalın ol pehlivān
ellerin boynına baēladı hemān

iēerū varıp giyer ol ṭonını
istedi ēoē 'uķba mel' ūn oēlını

5 bulmayup diyir ṭamına gāzi ķıķar
baēdı ol mel' ūn irāķlardan ķaēar

ēaēırır kim ey segi bī-dīn la' īn
ķurtarırısınē ūanma cānīnē ūaķın

indi ṭamdan ruhbāna dir mūslimān
ol hemān virem saña amān

ēāre olmaz baēını kesdi anīn
mālını dūvēirdi diyirden ruhbānīnē

geēdi andan geldi ķays' īnē ķatına
ēerē ider bu iēerin ḫazretine

10 iēidip ķays bu iēe ḫayrān ķalur
ēāh-ı merdāna du' ālar ol kılur

ķays yine īmānını tecdīd kılur
ēāh ōninde oturup dīvān ṭurur

ķays'a virdi ruhbānīnē hep mālını
atlanup tutdı velīd' īnē yolını

sūrdi bir ūu baēına ol gūn varur
ēu baēında bir ķiēi yatur gōrūr

ol velīd imiē boēazın ṭutub ūıķar
gōzin aēub gāzi'ye mel' ūn baēar

15 aēlayup ol ķati feryād eyledi
uēradım ulu gāzāya ben didi

- yüzlerine çok tükürdi mel' ünîñ
bir ağaca şardı ol dem bî-dîniñ
- didî turgıl kim neler idem saña
eylerem bir iş gören kıalsun taña
- 158a atañiñ mişili göniñ ben üzdürem
merkeb üzre dağı yir yir gezdürem
- böyle diyüp ol namāza başladı
geldi bir aşlān aña gör nişledi
- şāh-ı merdān atına hamle ider
bir dere içre atı kaçup gider
- çün namāzdan fāriğ oldı pehlivān
arķasınca atınıñ oldı revān
- 5 vādi içre tırdı dört yaña baķar
bir meħūf atlu hemān andan çıkar
- ol süvāri bir aşlānı tutmuş idi
boynunu şıķmış anıñ mişl-i kedi
- bir nazār hışmile baṭṭāl'a ider
şir elinden şavışup andan gider
- bu yaña yoldan gelür bir kārübān
baķdılar kim bir kişi eyler fiğān
- ol kişi bir ağaca pek şarılu
cem' oldılar başına kiçi ulu
- 10 ne kişisiñ didiler söyletdiler
ağladı mel' ün te'essüf itdiler
- açup çizdi bāzircānlar anı
ķurtarurlar ' uķba oğlu mel' ünı
- ol bezircānlar sürüp andan geķer
bir yaña mel' ün pelid yine kaçar
- bu yaña at bulmayup ğāzi gelür
yirini mel' ün pelidiñ boş bulur
- ol melül olup hemān bir āh ider
pes piyāde ol yola girüp gider
- 15 gitdi bir dem baķdı biñ atlu gider
bir kişi bulup suāl anı ider

eytdi kimdür bu kavim sen söylegil
yâ nire ‘azmi bunîñ şerh eylegil

eytdi bedrûn şâhdur bunîñ adı
hüsrev adlu bir begi var idi

158b ol begiñ bir hûb kıızı hem varidi
‘adne bânu’dur adı namudâridi

pehlivândur hûb cemällü ol nigâr
nâmutârlar ile eyler kâr u zâr

pehlivândur aña karşı turamaz
kimse meydânda cevâb hiç viremez

ol kıızı çok pehlivânlar istedi
kim beni yıķarsa helâlim didi

5 imdi kimse aña karşı çıķamaz
çıķsa daği yıķılır hiç yıķamaz

ammâ bu şâh vaķı‘a görmiş idi
ol sebebden bu kııza ‘azm eyledi

söylemişler düşde kim baţţâl gelür
ol kıızı islâm idüp saña alur

işte rü‘yaya sebep bu pâdişâh
kıız için itdi hemân dem ‘azm-i râh

işidüp baţţâl ‘aceb buña didi
bu süvârlar yolını tutdı gitdi

10 gördi bir ķal‘a aña toğrı yürür
bir süvâr aşlânı tutmuşdı görür

bildi ki dünki ħarîfdür bu kişi
aşlânı tutmaķ imiş anıñ işi

didi ħâzi tur baķalım yâ yigit
sen ne çenberden ħalâtsiñ baña eyt

ol şiri kıız tiz elinden koy virür
tiğ çeküp baţţâl’a ol karşı gelür

bir eliyle şavdı tiğm pehlivân
ķaķıyup didi atın oldem hemân

15 diledi ki atına ol çıķanda
ya‘ni ata başdurup ħâşħâş ide

yumruḡ ile urdı atıñ eḡnine
yıķıldı at sâḡasınıñ üstine

şıçrayup atdan o şahıḡ urı tırdı
pişlerin düşürüp yayancaḡ oldu

159a ḡâzi'niñ kuşasınıñ tıtdı hemân
diledi ki yire ura bî-amân

ḡuvvet itdi seyyid'i depretmedi
tıtdı baḡḡâl arḡasın yire ḡodı

yıķılıcaḡ başı şahıḡıñ açılur
baḡdı ḡâzi kız imiş ḡayrân ḡalur

bildi ḡâzi 'adne bânu budurur
kız daḡı tırup yüzin yire urur

5 seyyid'iñ ayaḡına düşdi hemân
dir ḡabûl it sen beni yâ pehlivân

eytdi baḡḡâl ben ḡabûl ḡılmam seni
şâh-ı bedrûn rü'yada ḡörmüş beni

şöyle ḡörmüş kim seni ben müslimân
eyleyüb bedrûn' a virmişem hemân

eytdi kız ḡamrâ kızıyam çok eri
ben helâk itdim idi ufaḡ iri

ammâ imdi sen zebûn itdiñ beni
ḡoymuşam yolında bu cânı teni

10 böyle dirken ḡâzi'niñ atı hemân
çıḡa geldi aña gitdi pehlivân

tîz binüp gitdi sarâya kız daḡı
bu yaña tıtdı atı bindi seḡi

ol daḡı anda sürür şehre gelür
baḡdı ḡonmuş üç bölük leşker tıdurur

irtesi naḡâraları döḡdiler
elli biñ er şehre şırtını virdiler

ḡız atası ḡamrân anlar serveri
itdiler areste meydânı yiri

15 'adne bânu çıḡdı üçyüz kız ile
oynaşurlar dürlü dürlü nâz ile

cümle zerrin-püş idi hem bākire
cem^ç olurlar meydān içre bir yire

oynayup top daḫi at segirdiler
şoñra kızlar bir yaña hep gitdiler

159b †adne bānu ḫaldı meydānda hemān
şaldı ḫamrān aña ḫullar ol zamān

dir ciġer köşem mişāliñ yoḫ seniñ
illā bekler imdi bunda çoḫ bilüñ

bellü yoḫdur saña emşāl bir kişi
kim ile eyleyeceksin şavāşı

luṭf eyle sen bu begler birini
ḫıl ḫabül kim vireyim aña seni

5 †adne bānu didi yoḫdur mümkini
kim beni yıḫsa ḫabül idem anı

yoḫsa böyle imtiḫānsuz ben ere
varamam siz söylemeñ hiç yoḫ yire

gösterüp cevlanı kız er diledi
var mıdır bir pehlivān gelsün didi

pes firek māliki oġlu var idi
sürdi meydāna adı tımār idi

yıḫdı bir ḫarb ile atından anı
kesdi başın aḫdı meydānda ḫanı

10 girdi cānik māliki oġlu hemān
aña daḫi virmedi bu kız amān

gördi bedrūn †azm-i meydān eyledi
ol selām virdi ḫıza söz söyledi

didi †amiñ oġluyam çoḫdur mālım
bir mülükem çoḫdurur milkim ḫulum

gel kerem ḫıl sen ḫabül eyle beni
saña olsun mālı mülkim cümlesi

†adne bānu dir baña bir er gerek
bil zebūn ider beni server gerek

15 neylerem ben ey delü māl u menāl
yık beni sen itmezem ben ḫıl u ḫāl

er iseñ ger meydāna sür atıñı
göreyim ben er midür Һazretiñi

ammā bil yıqsam saña raħm eylemem
‘ammim oğludur deyü hem şāğ Һomam

160a gör bu meydān içre maqtū^c başı sen
bil olursıñ anlarıñ yoldaşı sen

birbiriyle bunlar cenge duruşur
ğāziler sulţānı ol dem irişür

urdu yumruğ Һuvvet itdi destine
düşdi atdan Һız yüziniñ üstine

bildi Һız kim dünki ol serverdürür
yumruğ ile aqđaran ol erdürür

5 ğāzi bedrūn’ı kenāra oqıdı
ayağın öpübeni kimsin didi

eytdi seyyid düşiñe giren benem
müslimān ol bu Һızı saña virem

çünki bedrūn bu cevābı diñledi
‘arızı Һıl ki müslimān olam didi

küfri Һoyup oldı bedrūn müslimān
Һızı alup çadıra geldi hemān

çadır-ı bedrūn’a seyyid oturur
Һızı baḡḡāl ilerüye çağırur

10 didi virdim ben seni bedrūn’a bil
yoğ dime şāğın itā^c at baña Һıl

‘adne bānu dir muḡı^c am ben saña
Һulıñam fermān seniñ Һınma baña

eytdi seyyid ğit atañıñ Һatına
eyle i^c lām bu işi Һazretine

Һız atası Һatına ‘azm eyledi
bu Һikāyet aña cümle söyledi

işidüp Һamrān tedārik gördiler
seyyid’e bir Һādımı gönderdiler

15 geldi Һamrān çadırına şır ü er
eyledi dīn baħsini virdi Һaber

didi her ne işler isem siz biliñ
haq kılar hep i' timād baña kılıñ

hem muḥammed himmetile eyledim
yoğsa bir 'āciz kıulam ben neyledim

160b

didi ḥamran rāstı didiñ ey 'aziz
ammā kıayser'den ziyāde kıor kıaruz

dīne girmem ammā ta'āt kıılayum
her ne dirseñ emriñ üzre olayum

didi seyyid bedrūn'a vir kıızıñı
didi virdüm şımazam ben söziñi

tıyuben tıp u düğünler tıtdılar
'adni'yle bedrūn'ı girdek itdiler

5

tırdı girdek kıapusında pehlüvān
āh idüp yāş oldu çeşminden revān

ağlariken gördi bedrūn seyyid'i
göñli kıalmış seyyid'iñ sende didi

kızla bedrūn taşra oldem geldiler
yüz yire ğāzi kıatında urdılar

didiler şahā nedür bu ağlama
söyle aşlın bizi teşvişde kıoma

ğāzi dir aldım idi kıayser kıızın
görmedim tıyınca ben aniñ yüzün

10

hem emir 'ömer kıızın almış idüm
dürlü dürlü cevriile bulmuş idüm

ol nigārdan dağı her giz tıyomadum
bir zamān yaşdığına baş kıoyomadum

imdi gül-endām'ı size diyem
yoğsa ben beyzā'yı mı şerḥ eyleyem

hiç birinden ben bunuñ uşānmadum
yüzlerine ba kıubanı kıanmadum

şerḥ idem ben size kıan kıı hālimi
sergüzeştım size fi'li kıālimi

15

'adne dir ey pehlüvān ğam çekme sen
vardurur bir kıız idem şerḥ sañā ben

ol dağı peyruz'ın kız ardaşı
yodurur gzelliginde yoldaşı

hem ketyn'dur adı ol dilberin
lyığıdur sen mişill serverin

161a ol kevkib al'asında oturur
drt bi adam ol ızı bekler durur

ızı ayser orınızdan ey dilir
anda odı orısından bekledeur

al' a derynn uındadır 'ayan
dir elet enda beni Őhib ırn

'adne bnu dir senile gideyim
hem dağı bedrn'la avil ideyim

5 ızı alup olmaduca senki Őad
virmem ben dağı bedrn'a murd

'adne ızın hsnini uok syledi
grmedin seyyid'i 'aŐı eyledi

didi bu atam benimle tuhfeler
ol ketyun atına her yıl Őalr

sevglyem ol nigr atında ben
yapram bu işi hi am uekme sen

oldem ire atlarına bindiler
yluda bir al' a vardı ondılar

10 atları bedrn'a teslim eyledi
ikisi bindi ayıa grledi

yle vati al' aya anlar irer
zi ruhbn onma ol dem girer

didi 'adne yri var sen ıza git
geldi bir ruhbn dey uok medih it

syle kim khi blendden ol gelr
mri' ekberdeur naşihatler ılar

ol 'acyib szleri uok syledi
oıyup incil tefsir eyledi

15 hub avzı Őhbeti baldan leziz
bu cihna gelmemiş byle 'aziz

atamñ atna ol geldi idi
viridi saa gnlñ egleye didi

didi byle syle ol ister bizi
bir arıkla ıaram andan anı

161b srdi ‘adne gitdi kıznı atına
syledi bu szleri azretine

ol ketyun urrem oldu bu sze
didi urma tiz getr atımuza

geldi ‘adne aldı gitdi battal’ı
badı drt bi er ilhlu her biri

orta yire al‘ ayı almı urur
her birisi drl drl lf urur

5 ordı seyyid amm girdi ier
badı tat zre oturur mh-r

badı dilberlikde yodur hi ei
lebleri mercndurur hem dr dii

kipriqi tiri kemndur aşları
ol nigrñ yo mulif yirleri

amlu gnln grse hem andn olur
ivesinden ‘aı-ı b-cn olur

nki oldu mh bulutdan aikr
grmemidi gzi hi byle nigr

10 kendi zinden geer battal ol zamn
indi tatından aru geldi ız hemn

ellerin bs eyleyp yir gsterr
h-ı merdn gedi anda oturur

adı azın ma‘ rifet o syledi
ouyup incili tefsir eyledi

diz kp oıdı incil ayeti
b avzı var idi anı atı

ol maamı seyniden oıdı
ol ketyun cnına odlar odı

15 bu avza ol nigr ayrn alır
seyyid’in ol ‘aıı gyet olur

dir ketâyun ‘adne kim ey ‘adne sen
çok getürdüñ baña dürlü armağân

böyle tuhfe baña atañ virmedi
böyle maqbül armağân göndermedi

162a bu cihânda görmedim böyle ‘azîz
şüreti hûb hil‘ati böyle temîz

aferîn çok bunu toğurân anaya
toğurup koymış bunu hem dünyāya

döndi andan seyyid’e dir ey ulu
dirmişem ben başıma bunca kulu

çorkısından baṭṭāl’ın ben kendimi
bekledüp ben çekerem bunca gamı

5 gâzi dir baṭṭāl niçe adamdurur
eytdi kız erlikde ol rüstemdürür

daḫi ‘ayyârlıkda ol devri nazîr
ḫavf ider andan daḫi şâhı vezîr

hem seḫâvetde daḫi ḫâtemdürür
bulduğımı dervîş miskine virür

neslidür ol kişi peygamberiñ
tonını ba‘zı giyer ruhbânlarıñ

ba‘zı ol peyk tonına kendin düzer
işte böyle ‘âlemi yıķup gezer

10 daḫi öldürdi benim hem atamı
şânuram baṭṭāl görürsem her kimi

zîrâ çorkmış cânımız andan bizim
bu çeriye taķıldum getdi özüm

gâzi dir sen bu şıfatlar söylediñ
ol eri sen böyle mediḫ eylediñ

bu şıfatlar kim bir erde bulına
niçe andan kaçuben dūr olına

öyle erden niçe pinhân olasıñ
pes gerek sen anı ḫarîf kılasıñ

15 dir ketâyun câzûsıdur sünniniñ
kemligi çokdur mesih’e hem anuñ

nār-ı nūra hem daḥi dūşmāndurur
ehl-i zūnnār görse hem boynın urur

aldı bir kız kardaşım ol kendüye
şāhlarına virdi birisin yine

162b bende anuñ qorqısından böylece
bekledürem kendimi gündüz gice

ġāzi dir ol merdi çok zem eylediñ
böyle nā-ḥoş sözler aña söyledüñ

ġāzi dir hoş eyle aña şānıñı
qurtaramazsıñ elinden cānıñı

aḥiri ol er seni bunda bulur
şübhe itme kendine yarı kıılır

5 kız işitdi ġāzi'den bu sözleri
şübhe itdi pek kızardı yüzleri

dir ketāyun sen degilseñ ey kişi
ġāzi dir kendüsiyem qo teşvīşi

pes ketāyun sersem oldu ol zamān
tutulur nuṭkı qati qorqar hemān

döndi 'adne'ye didi nitdüm saña
böyle dūşmānlıq idersıñ sen baña

bu mıdur pes sevdüğüm cāndan seni
sen getürdüñ qatıma imdi bunı

10 'adne dir sen qaқыma hiç ey nigār
yoқ mıdur qavliñ benimle uş meger

dimedıñ mi bulur iseñ hoş yigit
turmağıl anı ḥaber sen baña it

bulmadum ben böyle bir ḥüb serveri
pehlüvānlıqda qamunıñ rehberi

qaқыup hiç baña bir söz söyleme
qıl qabül sen kimseye kin eyleme

yoқsa gezseñ bu cihānı serseri
bulamazsıñ böyle bir ḥüb serveri

15 pehlüvāndur 'ilmi daḥi bī-naẓır
dünyāda girmez eliñe böyle şır

‘adne bānu’dan işitdi bu sözi
diledi kim çağıra kayser kıızı

dest-mālin tıkdı gāzi ağzına
vardı biş kul ider da‘ veti dīne

163a ikisi hādım idi üç qaravāş
olmadılar eyledi anda üleş

dürlü güher dört sepet taldırdılar
bedrūn’ın olduğı yire geldiler

kızı alup gitdi anlar yolına
baçalum mel‘ün velīd’in hāline

bu ketāyun çün bu seyyid gitdügin
ol nigārı almağa kaşd itdügin

5 ‘ūqba oğlu ol velīd tuymış idi
tīz varup hamrān’a ol dimiş idi

leşker ile yolları hep bağladı
cümle derbetlere ol adam qodı

dir pelīd elbetde ol kıızı nā-bekār
tutuben eyler anı imdi şikār

baçalum bir ‘āqılāne tedbire
ola ki kendi daği ala gire

hamrān anuñ iğvāsıyla ol zamān
döndi bir küp ağuya anda hemān

10 nāme yazup kayser’e peyk gönderür
anı ilçi kayser’e bir gün virür

oquyup yāğlıqla hāy hāy ağladı
ey dirīgā gitdi bu kız da didi

bir vezīri adı yemlihā idi
ağlama bu söze ey şāhım didi

zīrā bu iş bir qati darb işdürür
ben şanuram bu cevāblar boşdurur

iki köpekler hemān hāzır idi
biri alyūn biriniñ hāmān adı

15 anlara yüz biñ leşkeri virdiler
bindürüp hamrān’a anı gönderdiler

elli biñ varidi Һamrān leşkeri
bağladı yüz elli biñ er yolları

çıkıdı battāl zevrağından ol zamān
‘arza kıldı ol ketāyun’a imān

ol nigār imānı maqbūl kılmadı
sen beni böyle qabūl eyle didi

163b oturup anlar ta‘ām yirler hele
atlanup anlar gider ol dem yola

qal‘adan Һayli irāk çün gıtdiler
kırk süvar qarşuda analar gördiler

sürdi bedrūn ilerüye varur
tola qalmış tağ u taş leşker görür

döndi bedrūn seyyid’e viridi Һaber
at başın girü seyyid ol dem eger

5 yaludaki qal‘a’ya anlar girer
kızı qor bekçi bedrūn’la kendüsi gider

ğāzi dir kılgıl temāşā ey nigār
‘avn-ı bāri ile idem kār u zār

cümle yirde zū’l-celāl Һazırdurur
kıl nazār niçe baña kuvvet virür

deryā leşker dağı bağlar şafları
dinle neyler müslimānlar serveri

ra‘du vāri na‘ra urdı pehlüvān
titredi şankim zemini asmān

10 çağırur kim seyyid-i battāl benem
yār-ı islām kāfire qattāl benem

kim ölüm isterse ol gelsün hemān
ağıduram qara qanı bī-gümān

at sürüb gāyet silāşorlıq ider
seyr ideniñ cümlesin Һayrān ider

hem ketāyun ‘adne’le burca çıkar
erligine seyyid’iñ anlar baqar

‘adne dir ey ketāyun sen kıl nazār
böyle server bu cihānda ne gezer

15 böyle merde sen îfâ' at kılmadıñ
dinini maqbûl kıilup yâr olmaduñ

gâzi daği tûrdı bir er diledi
varise bir pehlüvân gelsün didi

gelmedi meydâna kâfir ol zamân
çekdi atñ kolanın biner hemân

164a bâriye ısmarladı ol cânını
at sürüp ağıtdı küffâr kanını

gâhi şâğa sürdi gâhi meysere
bozâr idi urğarsa her nire

siylâb mişli ağıtdı kanları
hâke düşdi niçe kâfir tenleri

çıkdı cenkden kal' aya toğrı gider
'adne bedrûn varuben hizmet ider

5 kal' aya geldi çıkardı tonların
yıkadılar tondan adem kanların

aldılar abdest namâzı kıldılar
ortaya bir kâb ta'âmı aldılar

toyurup karnın olar hamdi eyledi
bağdı gâzi döndi yüzün söyledi

didi gördiñ mi beni sen yâ nigâr
luğf-i hağla niçe kıldım kâr u zâr

cümlesi bil hağ te'âla kudreti
hem muğammed muştafa'nıñ himmeti

10 yoksa ben bir sinegi öldüremem
bunca küffârı cevâbı viremem

imdi sen bu küfri gel terk eylegil
hoş şehâdet sözlerini söylegil

dir ketâyun koymazam bu dîni
ger kılarısañ kıl kabûl böyle beni

şâh-ı merdân didi pisiñ varamam
kendümi murâda lâyığ göremem

pâk olursañ ol zamân kılam kabûl
tut sözüm oddan halâşı daği ol

15 bu yaña hamrânı alyûn bir yire
oturup itdi olar çok meşvere

eytdi alyûn tedbîr eyle bu işe
böyle leşkerle çıkamazuz başa

kâr mı kıılır bunca leşker baṭṭâl'a
ḳayser'e tîz yazalum leşker gele

164b nâme yazup gönderürler bir eri
diledi ḳayser'den anlar çok çeri

irte oldı dögdiler kösi nağîr
girdi baṭṭâl diledi anda dilîr

geldi alyûn ol zamân meydânına
herze söyler ğâziler sultânına

ḳuşağından ahîri tutdı anı
yukarıya atdı seyyid mel'ûnı

5 iner iken tîğ ile bir kez çalar
tâze hıyâr mişli ol iki böler

bir biri ardınca seksen kâfiri
öldürür bir lu' bıla hep anları

kimse meydân içre ğayrı girmedi
kimse her giz aña ḳarşu varmadı

kendüyi ol leşkere urdı dilîr
şanki ḳoyun içre girdi nerre şîr

yardı toḳuz kere geçdi orduyı
ol geçerken yıḳdı nice mel'ûnı

10 hem toḳuz kez bu yaña yarup geçer
niçe mel'ûnı hıyâr mişli biçer

ḳaçmağâ yüz tutdı küffâr leşkeri
iki yüz biñ geldi ḳayser'den çeri

başları ol leşkeriñ ḳırvân'durur
irdi ahşâm ğâzi daḫi cengi ḳor

sürdi gitdi ol ketâyun ḳatına
itdiler taḫsîn olar ḫâzretine

'adne bedrûn du'âlar eyledi
aferîn yâ pehlüvân-zâde didi

15 aldılar abdest namāzā tūrdılar
şoñra kıza çok ögütler virdiler

çāre olup tūtmadı ögütleri
oldı irte bindi küffār leşkeri

dögdiler kösi nağāre anlar yine
tūtdı hem şāf meysere hem meymene

165a şāh kırāvān bindi behrām kiber hem
hem daḡı bindi ferīdūn-ı ‘acem

meydānı arasta anlar itdiler
meymene hem meysere şāf tūtdılar

yine battāl girdi cevlan eyledi
diledi er hoşca devrān eyledi

girdi behmen seyyid’iñ meydānına
şuşamışdı ol la‘in çün cānına

5 şāh-ı merdān urdı anı gürzile
ḡurdı ḡām oldu atıyla hem bile

öldürür otuz doḡuzın pehlūvān
bir uğurdan kıldılar ḡamle hemān

cenk içinde ol ferīdūn-ı ‘acem
rast gelür seyyid’e dinsüz ‘aql-ı kem

ḡamle eyler seyyid’e ol nāḡihān
boynına ḡayli zaḡīm urdı hemān

ol sūñüyle yardı ḡayli boynını
niza ile ḡāzi’de urdı anı

10 yıķılır atdan ol mel‘ūn bayāḡı
şındı mel‘ūniñ hemān bir ayaḡı

öyleye dek ol dilir çok cenk ider
kükremiş deve gibi ahenk ider

öyle oldu döndi cenkden pehlūvān
ḡal‘aya toḡrı olur andan revān

‘adne ile bedrūn aña karşı gelür
būs idüp pāyım aña ḡizmet kıılır

şād u ḡurrem ḡal‘a içre geldiler
zaḡmını şarup namāzı kıldılar

15 itdi seyyid ey nigār olmaz revā
sen alursiñ imdi böyle bî-nevā

bağ bu deryā leşker ile niçe ben
şavaşuram gice gündüz böyle ben

cümlesi bil dīn berekâtıdurur
hağ te‘ālā hazreti kuvvet virür

165b yoksa bu er bir deñize neylesün
hiç olur mı baħrile cenk eylesün

dir ketāyun qorqaram ey pehlüvān
idesiñ imdi beni müslimān

şoñra benden uşanup vāz gelesiñ
üstime hem başqa qarı alasiñ

ğāzi tırdı ulu andı eyledi
yā nigār almām daħi ‘avrat didi

5 hem tenimde var iken cān ey nigār
virmeyem terkiñ seniñ itme fıkar

kız yalān yire şehādet söyledi
i‘timād idüp olar hem diñledi

bir sepetden bir tıruc hem çıkarur
ğāzi’niñ ol destine şını virür

dir yanında bunı ey şāh şaqlağıl
acıkursañ bunı cenkde koqlağıl

nef i hem şusızlığa pek çokdurur
böyle bir haşşalı şey hiç yokdurur

10 ol tırucsa dāri huşberden imiş
nā-bekār kız böyle hile eylemiş

şāh-ı merdān burnına tıtdı anı
tağılup ‘aqlı üşendi hem teni

yanı üzre düşdi ol dem pehlüvān
ol ketāyun taşraya çıkdı hemān

bedrūn ile ‘adne qarşu vardılar
nire gidersiñ diyüben şordılar

dir ketāyun ğāzi ğusl it dir baña
ğusl için ben giderem şudan yaña

15 şol pıñarda varuben ğusl ideyim
şoñra baṭṭāl atına ben gideyim

‘adne bānu apu açup yol virür
kendi bedrūn atına ol dem varur

eytdi bedrūn neyledün yā ız anı
yālañuz oyma şaın bekle anı

166a ‘adne bānu apudan aşra varur
ṭāĝ dibinde açduĝın ızıñ görür

geldi bedrūn atına dir ey nigār
ḥile ile işte aşmış nā-bekār

didi bedrūn ey dirīĝā vay bize
ne diyek baṭṭāl’a imdi hāy bize

apudan ierü anlar vardılar
yanı üzre yatur anı buldılar

5 utup elin didi aç ğöziñi şāh
baārlar ol degül özünden aĝāh

ne kim cehd itdiler oynamadı ol
şaqından şolına hem dönmedi ol

didiler ey dirīĝā nā-bekār ız
virüpdür dāru huşber buña añsuz

ketāyun bu yaña çün açdı gitdi
ṭāĝı aşup çeriyi arzu itdi

araol akraṭis ol dem gezerdi
ketāyun’ı ṭāĝıñ dibinde buldı

10 bilüp dir yā nigār sen niçe açdıñ
arañudur bu dāĝı niçe eřdiñ

ketāyun dir ki ḥamrān’a gidem ben
niçe iş itdüĝim hep řerḥ idem ben

çeküp bir at tiz anı bindürdiler
o ḥamrān çadırına göndürdiler

olur ḥamrān’a ma‘ lūm bu ḥikāyet
sevinüp bu işe řād oldı ĝāyet

çeriye tiz variñ anı utuñ dir
binüp leşker ururlar na‘ ra yir yir

15 baçalum bu yaña bedrūn bī-çāre
nice kim çağırur olmadı çāre

baçar geldi kapuya cümle leşker
silāhı ‘adn ile bedrūn giyerler

kapu açup hemān taşra çıkarlar
çeküp tīği niçe kāfir yıkarlar

166b yine bedrūn gelüp aña çağırdı
uyan düşmān kapuyı aldı didi

didi düşmān gelür niçe yatarsiñ
bizi kāfir içinde böyle kırsiñ

başın ol kıldurur tutardı bir dem
dökerdi yüzlerine şuyı herdem

‘ilācın bulmayup maḥzūn olurlar
o gice bekleyüp anı kalurlar

5 şabāḥ oldu bir adam şaldı ḥamrān
didi baṭṭāl’da şanmañ var ola cān

bilüñ aña ketāyun zehr içürmiş
kimiñçün şavaşursız ol geçürmiş

dimiş ‘adne seni bedrūn’a virem
kırsiñ daḥi eksügiñi görem

gelen kıluñ kılağıñ kız kıopardı
daḥi burnımı eline şunu virdi

didi baṭṭāl bu işler çok görüpdür
aña allah ḥalāş yine virüpdür

10 ümididür ḥaḳ yine kıla ‘ināyet
anuñ çokdur kemāl-i luṭfi ğāyet

tenimde var iken ben virmem anı
fida idem yolında tatlu cānı

tırup üçgün bular cenk eylediler
zaḥmı küffār elinden çok yediler

aḳup kanlar olar ğāyet buñaldı
ki seyyid kıatına ikisi geldi

tırup başı ucında ağlaşurlar
kıati feryād fiğān anlar kıırlarlar

15 seni ışmarladuğ ıakka didiler
ııkup taşra anı anda ıodılar

kılıı ı uryan idüp cenge giderler
o deryâ leşkeri iki yararlar

niıe küffârları cânıuz iderler
malatya şehrine toğrı giderler

167a geledüm bu yaña baııâl işine
ne gelür gör imdi anıñ başına

bu küffâr ıalı aya bir dem ıoyuldu
laı inler ğâzi'yi tız vardı aldı

şararlar bir ıatıra ol emîri
düşerler ardına ufaıı iri

ketâyun'a anı teslîm iderler
ıatırla serveri alup giderler

5 dağı hem ıaysere biti yazarlar
dutuldu işte baııâl bunda dirler

biti ıayser eline vardı degdi
sevinüp tâcını ol göge atdı

laı inler şâd u ğurrem oldu ğâyet
didi yine mesiĥ kıldı ı inâyet

gidem dir baııâl'ın boynın uram ben
ĥudâı ileri cümle ıalduram ben

ĥalîfe boynuna bendi uram ben
diyâr-ı rüm'ı cümle gezdürem ben

10 geledüm bu yaña ğâzi işine
yedinci gün gelür ı aklı başına

görür bir taĥta üstinde yatur ol
ıamu bağlu ayak el hem dağı ıol

ider bir âĥ dirîĝâ dir laı inler
esîr itmiş beni küffâr bî-dinler

dönüp ĥaıdan ıılur ol dem ı inâyet
didi yâ rab virürsîñ cümle ĥâcât

ümîd sensin meded ııl yâ ilâhi
ki sensin pâdiřâĥlar pâdiřâĥı

15 gelürse her ne senden hoş geldi
iderdi bu münâcât böyle kaldı

ketâyun'a haber böyle virürler
ki battâl 'aqlını düşürdi dirler

olan begler kılıç 'uryân iderler
bu gâzi katına cümle gelürler

167b iderler nâ-bekâr kattâl-ı ' ayyâr
iderdiñ sen mesih' iñ işini zâr

gör imdi hâliñi sen niçe oldu
saña uş nâr-ı nûr bu işi kıldı

ketâyun dañi oldem anda vardı
yüzinden burka' in ol kız giderdi

zirek kuş dirdüveş iki kademle
bilürsiñ ' ilm-i ' ayyârlığı cümle

5 velâkin bilmemişsiñ mekr-i ' avrat
seniñ başña geldi imdi kât kat

yâ da şandüğiñ işler oldu saña
niçün kaçd eyledün tiz söyle baña

iki kız kardaşım sen hem eletdün
kanâ' at itmeyüp kaçd baña itdün

harâb itdün idi niçe diyârı
bu def' a devletiñ olmadı yârı

bu işler ' aqlıña hiç gelmemişdi
amem kayser yakıncağ uş irişdi

10 gelürse uş saña virmez amânı
yigitsiñ yoğ yire gel virme cânı

ķabül kıl dînimi gel ķurtılasıñ
dirseñ yoğ cezâ ile ölesıñ

olursa biñ başıñ birisi ķalmaz
dañi kimse teraħum saña ķılmaz

sükût eyler bu gâzi söylemez hiç
ħayır şerden aña cevâb dimez hiç

feridun-ı ' acem geldi hemân dem
acı söz gâzi' ye çoğ söyledi hem

15 erenler şāhı taḥdan tūrı geldi
ḥudāyı zıkr idüp bir zorı kıldı

hemān dem bendlerin ol sökdi atdı
feridün-ı ‘acem bir yaña gitdi

yıkar yumruk ile çok kāfiri ol
ḡulū eyler la‘ınler şāḡıla şol

168a ḡamusı üstine ḡulu iderler
yalıncaḡdı zaḥım aña ururlar

kenārdan hem kemendi çok atarlar
erenler şāhını yine tutarlar

la‘ınler erligine ḡaldı ḡayrān
ḡamusu taḡsın itdi beg gedā ḡān

emīri yine ipler ile baḡladılar
iki beg boynını uruñ didiler

5 ki ḡamrān ḡoymayuben didi tursın
gelüp ḡayser cezāsın kendi görsin

geçüp andan yola revān olurlar
sulūḡıyye ḡal‘asına gelürler

o ḡal‘aya ḡoyup köve gelürler
emīri bir ağaca hem şararlar

ketāyun bārigāhın tırdı tıtdı
ağaca pek yaḡıncaḡ geldi ḡondı

ḡurıldı taḡt aña geçüp otırdı
erenler şāhına tırdı ḡaḡırdı

10 didi gel gir bu dīne ey yigit sen
ḡalāş imdi idersiñ cānı sen

didi ḡayser gelüp işte irişdi
‘inādlık itme anuñ vaḡtı geçdi

ḡayf kim sen mişillü pehlüvānıñ
uralar boynını pes aḡa ḡanıñ

ki baḡḡāl tınmadı her giz sözine
başın şalup ebed bakmaz yüzine

münācāt ḡaḡ te‘ālaya iderdi
ilāhi ḡıl ‘ināyet baña dirdi

15 gelüp begler şarâb anda içerler
olup sarhoş özinden hep geçerler

za mil  h ste ba lu pehl v n 
iderler ma hara k firler anı

acı söz g zi'ye çok didi anlar
yanardı Şem' alar  aynar  azanlar

168b Őar b keyfi geçüp hep yatdı k fir
turup ba  al m n c t itdi v fir

didi ya rab keremler k nı sensi n
 amu dertlileri n derm nı sensi n

d im d ŐmiŐlere derm n  ilursi n
Ölümden  or mazam her dem bil rsi n

bu isl m  ullari n sa na em net
esirge anları sen  ıl ' in yet

5 la' inler anlara cenge giderler
o mü' min  ullari nı h r iderler

iderken bu niy zı Ő h-ı merd n
a a dan bir ulu m r  ı dı ol an

 ati  alın daği uzun yılandı
a a dan aşağı ol indi geldi

 azandan çok  a'  mı yidi ol m r
 us r girü  azana yine zinh r

dönüp girü yerine geldi girdi
la' inler it gibi h r h r uyurdu

10 ki  irav n Ő hıni n oğlu hem n dem
uyandı ol uyardı  ulları hem

didi acı mıŐam viri n  a'  mı
 ninden uyanurlar h Őı '  mı

 amusı bir yire oldem gelürler
 oyup et ortaya anlar alurlar

la' inler keyf ile   n yidi anı
hem ndem geçdi bir s ' ati beyni

ki behr m titrey p yı ıldı ol an
hem n dem  atlayup mel'  n virür c n

15 amusı başına anıñ yıgıldı
anıñ bir ulı dağı öyle öldi

hemān dem ol azandan et yiyenler
emīre herze söz söyleyenler

amusı titreyp hep mrdi oldu
ketāyun'la' īn glāmlar şağca aldı

169a rivāyet eylemiş rāviler anı
ki yitmiş pehlüvānlar virdi cānı

şişip hınzīr gibi anlar geberdi
ketāyun bağdı hāli böyle gördi

meger behrām'a gönli meyl iderdi
idüp āh gāzi'niñ üstine geldi

didi bađđāl bu işler eylediñ sen
baña söyle tīz imdi neylediñ sen

5 bahādur erleri cāzladiñ sen
ne yapdıñ bunları hāke oduñ sen

didi bađđāl bileydim böyle bir iş
ekermiydm burāda böyle endiş

ki kendi başıma are iderdim
hālāř olup burādan tīz giderdim

ketāyun aıyup ılı ıardı
tururken bağlu bir kez aña urdı

hāıñ emri ile anuñ ılıcı
varup oındı bendine bir ucu

10 kesildi bir olunuñ bendi anuñ
tenin hā şaladı ol pehlüvānıñ

hemān dem hāyırup bir na'ra urdı
ketāyun tīz ninden gidi virdi

varur řāln řalikhā ilerüye
diledi seyyid'i ol merdi uta

hemān dem şıçrayup yumruqla urdı
la'īni şırtı üzre ol dşrdi

amu leşker ider oldem glular
şerler başına kii ulular

15 kimi ʔaldı aĝaĝla kimi anı
alurlar araya ol pehlüvānı

hemān ʔarūn'ı seyyid yire ʔaldı
bir ayaĝın başıp birini aldı

ʔeküp eski paĝavra gibi yırtdı
alup bir yir tiĝın ʔalkānı atdı

169b ĝāzi nimeyle aĝraʔis'i urdı
la' īniñ göksi iĝerüye girdi

yüzi üzre mu' allaĝ düşdi ol er
erenler şāhını yine ʔutarlar

yine ol aĝaca anı şararlar
odem ʔayser irişdi yine dirler

ʔamu leşker binüp hep ʔārşu gitdi
olar seyyid işini hep şerih itdi

5 gelüp ʔıtdı la' īn anda otaĝı
ʔadırla ʔoldı şahrāyla ʔaĝı

ʔuruldı taht geĝüp oturdı ʔayser
baĝar aĝacda baĝlu anda ca' fer

buyurdı tiz siyāstler ʔurıldı
la' īn cellātları hep hāzır oldı

oturtdılar siyāsete emiri
ĝevirdi dört yanın ufaĝ iri

veziri yemliḥā dir bunda urmañ
cihānı siz fesāda yine virmeñ

10 didi ʔayser niĝe ʔalsun selāmet
bizi nās iĝre bu itdi melāmet

ulu düşmāndurur niĝe şalam ben
bu sözleri baña niĝün didüñ sen

vezir dir öldürürseñ bunda buni
aĝar bu ḥāke anuñ imdi ʔanı

ʔanından ot biter yiye ʔoyunlar
etin ʔoyunlarıñ yir niĝe cānlar

yir ise ol ʔoyundan kimseler et
olur anıñ bilinde cümle şehvet

15 o şehvetlerden olur dürlü baṭṭāl
sözüm gerçektürür sen itme kıl kâl

didi kayser ulu düşmândurur bu
niçe cân yaḳdı niçe yandurur bu

mesîḥ fırsat bize bu işde virdi
bu baṭṭāl zincirime güçle girdi

170a vezîr dir sen niçün koyı viresiñ
diyem bir söz münâsib sen göresin

ṭâġ-1 erces'de var bir kuyu ulu
uzun ol kuyunuñ ġâyetde yolu

anıñ adı daḫi çâh-1 cehennem
zamânile var imiş böyle âdem

seniñ ceddiñ zamân ile götürmiş
kuyu üstinde cellâd boynın urmuş

5 aḳıtmış kuyu içre cümle kanın
bu tedbîrle bitürmiş adı şânın

bu sözi cümlesi tedbîr görürler
göçüp ordu ile çâhe gelürler

tura ṭursun ṭâġ-1 erces'de anlar
diyelüm 'adne bânu bedrûn 'âşıkânlar

malatya şehrine çün gitdi anlar
oturmuşdı emîr 'ömer yârenler

bu ġâzi şöḫbetin anlar eylediler
eger ṭutulmadıysa ol didiler

10 bunu dirken varur 'adne'le bedrûn
didiler ṭutdı anı kayser azġun

ider şerḫ ġâzi ḫâlin cümle anlar
melûl oldu bu söze müslimânlar

ṭurup yaḫyâ bin manşûr hemân dem
çıkup arzu ider çâh-1 cehennem

irişüp ṭaġa bir ġün yaḫyâ çıkdı
pusuda ṭurdı çâha ṭoġrı baḳdı

kuyu üzre baḳar taḫtı kurulmuş
kamu küffâr begi hep ḫâzır olmuş

15 o tahtı üzre hem ğāzi oturmuş
ki cellâtlar başı ucında tırmış

la‘ın boynu deyü baṭṭâl’a urdı
uşandı bir yaña ol ğāzi tırdı

kılıcdan ğāzi çünkim anda kaçdı
anıñ altındaki ol tahta döndi

170b kuyuya ol dem içre düşdi server
la‘ın cellād daḥi düşdi berāber

buyurdı taş döker ol dem kuyuya
murādı seyyid’i ḥurd ide güyā

ķamu leşker ağır taşı bıraķdı
kuyuda taş biş er boyınca oldı

puşudan baķdı yaḥyā böyle görđi
özi giryān olup ol āh iderdi

5 dönüp ol ağlayarak şehre gitdi
varup islāmlara hep ḥaber itdi

bu cevābı işitdi müslimānlar
aķıtdı gözlerinden acı ķanlar

olurlar ağlamaķdan cümle sersem
tutarlar şonra anlar yās-ı mātem

ķamu islām giyer hep siyāhı
iderler gice gündüz āh u vāhı

tırup yaḥyā bin manşūr hemān dem
didi yārān tırursız böyle bi-ķam

10 irişdi iki yüz biñ erle fağfur
mülūki çin’dürür ğāyet de menşūr

sizedür kaçdı mel‘ unıñ bilüñ siz
yarağınız görüp ḥāzır oluñ siz

perişān oldı begler buña ğāyet
yazarlar pādişāha bu ḥikāyet

yazarlar seyyid’in bu sergüzeşdin
didi geldi irdi mālīk-i ķebīn

ḥalīfe ķatına nāme irişdi
bu ğāzi çün fiğān bağdād’a düşdi

15 amu giryān oluben itdi āhı
alīfe yās utup geydi siyāhı

yazar bir nāme zinhār āfil olmañ
abersüz benden işi ala ılmañ

ne āl olursa baña bildürüñ siz
tevekkül eyleyüp aa uruñ siz

171a geledüm bu yaña fafūr la' ine
yazar bir nāme ol ayser bī-dīne

yazar kim olumı öldürdi baāl
olundı yamā daı bī-^c aded māl

iki yüz biñ eri ben işte virdim
eger dostım iseñ ıl baña yardım

idüp el bir malatya'yı yıayım
varup ka^c be kapusına ıayım

5 ouyup nāmeyi ayser olur şād
la' iniñ gönli āyet oldı abād

didi orum idi baāl-ı āzi
öldi ol kimden idem itirāzı

hemān el bir idüp bir gün varalum
muammed ümmetin cümle ıralum

var idi ıravān-ı marib pīr kii
yüz yılı gemi idi anuñ yaı

tiz yirinden ırdı ol ma^c tūn hemān
dir niyāzım sende var şāh-ı cihān

10 didi ayser eyt niyāzıñ göreyim
dilegiñ ne ise imdi vireyim

didi öldi yolına olanlarım
yamalandı mālı mülkim hep varım

gice gündüz eylerem ızmet saña
mālı evlād fidā itdüm yoluña

bu niyāzımdur ketāyun vire baña
gice gündüz ideyim ızmet saña

yok dirseñ olmazam senden emīn
semtiñe bir daı uramam hemīn

15 itdi qayser qıza bir kez varayım
‘âqilâdur ol ne söyler göreyim

gitdi qayser ol ketâyun’dan yaña
söyledi kıravân sözün bir bir aña

qaqıyup kız aña hısm eyledi
şâh-ı kıravân kim beni alsun didi

171b hem münâsib mi qatında bu sözi
söyleyüp maqlüb ide senden bizi

tutmuşam battâl gibi düşmanıñı
dağı kırtardım şerrinden cânıñı

bu mı şükrâne seniñ eyliklere
virmek istersiñ beni ma‘ tuf pîre

eytdi qayser ben diyemem virmem aña
ol küsüp düşmân olur imdi baña

5 pes şaçalına anıñ bir kez gülem
ol bir aqmâq kişidür dostı olam

dir ketâyun yüz yol ol er başını
taşa çalsa eylese zâr işini

er diyem ben aña sen bilgil yaqın
hiç varup söz virme sen aña şaqın

eytdi qayser bunu böyle görelüm
bunamış erdür anı aldayalum

sürdi qayser gitdi kıravân şâhına
keyfli sözler didi nâ-pâk zâtına

10 dir ketâyun didi islâm leşkeri
orta yirden getürün ufağ iri

varuram qatına dir ben ol zaman
sözi budur eyledim saña ‘ ayân

şâd u hurrem oldı kıravân bu söze
didi bu söz bir içim şudur bize

bu ketâyun otururken ol zaman
seyyid’i fikr eyledi anda hemân

bâl u bâlin erligin serverligin
dağı ‘ ilmin şöhetü hem erligin

15 fikr idüp pişmān olurdu işine
ağlayup urdı yüzine başına

didi hāy vāḥ bālta urdım başıma
kendi işim gideyim imdi kime

ben niçün öldürdüm ol şāhı didi
ağlayup bu şi‘ri ol dem söyledi

172a ey dirīgā ben baña ne kılmışam
şöyle beñzer ‘aqlı yavı kılmışam

nirde var anıñ gibi merdāne er
bulmazam gezsem cihānı serteser

yüzini görsem getirürdüm imān
diz be diz oturup olam müslimān

vire idim cānımı şükrāneye
tek irişsem idi ol merdāneye

5 daḫi çāre oldurur kim varayım
ben düşüp ol kuyuya cān vireyim

‘ālem içre andan artuḫ pes hümām
hem ḫarām olsun baña er vesselām

söyleyüp bu şi‘ri ağlar ol nigār
şubḫa dek ol gice eyler zār zār

uyḫu girmez gözlerine ol gice
‘ışkı alup işi varur gāyet güce

az ḫalır dīvāne ola ol nigār
irteye dek çağırup āhla yanar

10 irte oldı bu la‘in ḫayser hemān
oldı leşkerle malatya’ya revān

bu yaña yaḫya bin manşūr gelür
varuben islāmlara ḫaber virür

mīr ‘ömer baḡdād’a tiz biti didi
didi ḫayser geldi eyle himmeti

ol daḫi islāmlara cān erlere
dīn-i islām leşkeri begler vire

cümle islām leşkeri dirildiler
işte anlar gelmek içre oldılar

15 bu yañadan biz malatya hālını
idelüm şerh mîr ‘ömer aḥvālını

anlara bir gün irişdi bu ḥaber
çin çerisi geldi yitdi didiler

172b karşı çıkdı aña islām leşkeri
mîr ‘ömer dirmiş idi kırk biñ çeri

vardılar bir yirde anlar ḳondılar
irte meydān ṭutdılar hep bindiler

ceng-i ḥarbi üzre kösler dögdiler
pehlüvānlar cengi arzū ḳıldılar

leşker-i çin’den hemān ‘anḳāş çetin
heybetle depdi meydāna atın

5 ḳatı gürbüz pehlüvāndı ol dilîr
sürdi islāmdan daḥi bir nerre şîr

ṭurdu ‘anḳās aña sen kimsin didi
şehsüvār anıñ sözine ṭınmadı

ḳaḳıyup çaldı la‘în ‘anḳās ile
ṭorgulınca çaldı bu er ṭıgıla

iki pāre eyledi ol ‘anḳās’ı
göge çıkdı islāmıñ tekbir sesi

mîr ‘ömer dir bilezem ki bu civān
itdi ‘anḳās’ıñ ḳanını ol revān

10 vardı bedrūn ile rūba hemān
didi ehlimdürür yā mîr-i zamān

‘adne bānu’dur adı hem ḳızdurur
pehlüvānlıḳda nazîri azdurur

bir eyü at tîz aña gönderdiler
bindi cevlān gösterüp bir er diler

girdi ‘anḳās oḒlu görün ki çini
gösterüp başını çalar ḳoltuḒını

bilmeyüp ḳız şaldı tiḒdan başın
çaldı ḳoltuḒı altından la‘în

15 ‘adne bānu oldu ol demde şehid
ḥile ile urdı anı ol pelîd

girdi bedrūn mel' ūniñ meydānına
eyledi mürd la' net olsun cānına

indi atdan düşdi 'adne üstine
zārılıklar eyledi çok dostuna

173a yüzlerine sürdi 'adniñ kanını
ödi şındı virdi hākka cānını

bāri kılsun hāk te' āla anları
görmesün aḥretde zaḥmet cānları

müslimānlar āh idüp ağladılar
anlara iki mezār tiz eşdiler

ol şehīd 'aşıqları eletdiler
ağlaşuraq anları defn itdiler

5 irte kayser'den daḥi geldi ḥaber
uş irişdi pek yakıncaq didiler

çin-i fağfūrı kıreyşi leşkere
görüşüp anlar oturdu bir yire

oldılar 'anķās için ḥayli melūl
turdu laflar eyledi kayser fużul

didi her oḡluñ için biñ müslimān
öldürüp ben virmeyem daḥi amān

şād u ḥurrem oldı fağfūr bu söze
dir mesih yardım iderse bize

10 tutayım baḥḥāl dādım alayım
ol zamān ben murādım bulayım

eytdi kayser nār-ı nūruñ devleti
hem mesihñ oldı bize himmeti

öldürüp baḥḥāl'ı geldim buraya
daḥi kōrku çekmezem ḡayrı şıye

ḡāzi ḥālin bir bir itdi aña yād
işidüp fağfūr olur ḡāyet de şād

geldi anlar cenge meşḡul oldılar
baḥalum baḥḥāl kıyuda ne kılar

15 ḡāzi dir atdı olar çāha beni
rabbime işmarladum cānı teni

ķul hūva'llah oķudum ũc yũz 'aded
ben diledim ĥaķ te'ālādan meded

ũc yũzi itdim tamām indim yire
dizlerime dek gŕmũldũm çamura

173b ġayret itdũm gine oldem ben baña
ŧıçradım āmur içinden bir yaña

pek ķarañulıķ idi ben yũrũdũm
bir selāmet yire varam dir idũm

ķırķ adım gitdũm iriŧdim divāra
yaŧlanup oturdum anda bir yire

illā ķopdı bir gũrũlti ol zaman
ulu ŧaŧlar dŕkdiler āha hemān

5 ġāzi dir balıġa ŧaŧlar dŕkũlũr
ba'zısı benden yaña ŧıçrar gelũr

ben mecīd ķur`ān hemān oķur idũm
ben ĥalāŧ olur mıyam ĥaķ dirdũm

ĥıfz idũp ĥaķ bir zarar ĥi gelmedi
tivine anıñ ĥaṭā ĥi gelmedi

ŧāh-ı merdān didi baķdım ol zaman
peydāh oldu bir ırāķ anda hemān

zāhir oldu dũrlũ dũrlũ oķ ŧedā
ķuŧ avāzı gibi idi ol nidā

10 ol erāġa toġrı baķdı pehlũvān
gŕrdi ırāķ çevresi ŧolu yılān

her biri bir direge beñzer idi
āyetũ'l-kũrsi hemān dem oķıdı

barmaġıla dāire çizdim hemān
oturup içinde oldum ben nihān

ol yılānlar yanıma hep geldiler
evresinde ciziniñ hep durdılar

peydā oldu yine dũrlũ meŧ'ale
ejdehā miŧli yılānlar hep bile

15 rũŧen itdi ķuyuyu ol meŧ'ale
bir nażar ķıldım hemān ŧaġı ŧola

ķuyunıñ ağzında gördüm şaşları
on er ile yuvalanur her biri

şağ gibi gördüm yıķılmıř ben anı
şükr idüben oķurudum ķur`an`ı

174a bağdı kim bir ejdehādurur gelen
stine binmiş anıñ kiçi yılān

ķatı gökcek rengi şan hindi ķuřı
şanki řaķmıř başına zümrüt şaşı

ejdehālar ortaya almış anı
ol imiş hem ejdehālar serveri

şoğrı bařřāl ķatına ol geldi ol
ttdı alāy ol yılanlar şağı şol

5 ol kçek mār iķlerinde ayrılır
seyyid`iñ ol yanına şoğrı gelür

ħoř lisānla seyyide virdi selām
didi ey bařřāl gāzi ķekme ğam

taķdr-i ĥaķ ile dřdñ buraya
gör ki saña ol ne ĥikmet göstere

taķdri yirin alur ol ķurtarur
ķulına her dem necātı ol virür

yemlihā adım yılanlar řāhıyam
sergzeştim diñlegil saña diyem

10 ben süleymān ĥazretinden řoñraca
ĥapis olup vardı idi işim güce

bulķıyā `affān beni kim ttdılar
ĥāřıyetli otları söyletdiler

şağı şaşı baña hep gezdürürler
menfa`atli otları yazdurdılar

ba`dehu allah ĥalāř itdi beni
bu ķuyuda gizledm işbu teni

řoñra bir kez dağı çıķdum şaşraya
ol reslu`llah`ı ziyāret itmeye

15 tz ziyāret eyleyüp döndüm yine
işte indm bu ķuyunıñ dibine

bil buña çāh-ı cehennem ad olur
bir apusu k h-ı āfa aılır

seyyid' iñ gāyetde arnı acidi
āh-ı merdān dilince bir söz söyledi

174b bir küçük mār gitdi andan ol zaman
bir yuvarla a alup geldi hemān

aı baāl' iñ önünde mār odı
al bunu ut eyle yā baāl didi

besmeleyle aldı aı pehlüvān
yanına alup anı itdi nihān

āh-ı merdān ol aı alur yine
odı ol küçük yılan önüne

5 dir yā baāl abrı ıl var sā' ati
urtarur buñdan seni a azreti

gāzi' niñ uyusu geldi ol zaman
uyuyup bir dem yine adı hemān

badı kim ne āh marān var ne yılan
kendiz nden gāyırı yo anda alan

arañu bāyağı gibi anda çāh oldu
gördi böyle gāzi bir kez āh ıldı

yā ilāhi dir benim ālīm nedür
bu arañudan alā it beni dir

10 böyle dirken ıa geldi em' alar
yine çāhıñ iini r en ılar

erh idek bu dem ketāyun ālini
ol unutdı cānını hem mālını

ol nigārıñ ovı artdı gün be gün
seyyid' iñ derdinden oldu ser-nig n

pes vaān itdi uyunıñ baını
çāh baında aıdur göz yaını

bıraurdı uyuya ufa aı
dirdi itdüm kendime yavuz ii

15 gice gündüz diñmez idi efgānı
ya yirine aıdurdı ol anı

şerh idek biz bu yaña islâmları
geldi қайser ile ol çin leşkeri

irte oldı kösi tırı çaldılar
iki leşker cenge hâzır oldılar

175a ‘ abdu’l-vahhâb sürdi cevlân eyledi
şağa şola hoşca devrân eyledi

çağırup kim ‘ abdu’l-vahhâb gâziyem
kim çıkarsa qarşuma hâke koyam

ben muhammed muştafa’yı görmişem
qarşusunda nice kâfir kırmışam

üç yüz ondur hem yaşım benim
kâfiri kırmaқdur işim benim

5 kim ölüm arzû kılırsa meydâna
tîz çıkup boyansın imdi қана

bir la‘în atın sürer tâlût adı
pir harîf leşkerde er yok mı didi

gönderürler dir seni bu meydâna
bir yigit gelsün kıyâram ben câna

pîr didi gelgil haқkımdan ey pelit
çoқdurur islâmda merdâne yigit

yüz seniñ gibi la‘înden her biri
yüz çevirmez müslimânıñ her biri

10 қақıyup mel‘ûn süñüsin қaldurur
gözedüp göksin la‘în bir dârb urur

pîr mübârek dârbımı men‘ eyledi
sen dağı al yadigâr benden didi

pîr dağı urdı süñüsin mel‘ûna
aldı tâlût süñüyi қалқанına

қudret-i haқ deldi anıñ қалқанın
тамuya ыsmarladı mel‘ûn cânın

girdi şem‘ûn adlu bir kâfir hemân
anı dağı öldürür ol pîr hemân

15 sürdi atın meydâna o zengi çin
yayına bir oқ қoyup atdı hemîn

deldi mel' unıñ oqı qalqanını
omzından yarubeni aqdı kanı

sürdi atın meydāna aḥmed turān
ḥayli cenk itdi anuñla pes hemān

175b aḥiri mel' un urur gürzle anı
şavdı başın yıqdı anıñ atını

meydān içre qaldı yayan ol diler
hāşimiñ oğlu 'ali pes cenk qılar

anı daḥi aqdarur mel' un hemān
yıqdı on dōrt adı bellü pehlüvān

mīr ' ömer ol dem işāret eyledi
yiriñiz tarsūs çerisi siz didi

5 ḥamle kıldı mālik-i tarsūs 'ali
yidi biñ erle girişdi ol veli

iki leşker ol zamān qarışdılar
müslimānlar şanki baḥre düşdiler

kāfir içre oldı islām bellüsüz
at ayağında çıkar eflāke toz

oldı ol gün şān kıyāmetiñ günü
gōge çıqdı at u avāz er üni

top gibi yuvarlanur ayaqda baş
bir giceyle bir gün eylerler şavaş

10 müslimānlar az idi buñaldılar
yüz tutup ḥaqqā münācāt itdiler

hem getürdiler şefi' peygamberi
añdılar ol mazhar-ı dīn serveri

ol dem içre baqdılar toz yarılır
yol-ı baqdād'dan çeri bellü olur

gördiler çıqdı ḥalife şancağı
leşkeri tutdı anıñ tağı taşı

iki yüz biñ idi anıñ leşkeri
gök demüre garç olupdı her biri

15 hem ber-ā-ber şancağı peygamberiñ
biledür hem yārları dōrt serveriñ

daħi dört yüz hâfız-ı kûr`ân`ile
yüz müderris iki yüz mü`ezzin bile

bu `azimet ile geldi pâdişâh
ol dem islâm buñalup eylerdi âh

176a iki yüz biñ leşkere ol buyurur
kendini küffâra ol leşker urur

toldurup yay kâfire oğ atdılar
bî-hisâb kâfirleri mürd itdiler

ğâlib iken oldı mağlûb kâfirin
na`ra urdı müslimânlar yir yirin

pes `alemdâr üstine hep döndiler
oğ ile cigerlerini sökdiler

5 müslimânlar ol zaman ayrıldılar
pâdişâha cümle karşı geldiler

mîr `ömer begler varup görüşdiler
ğâzi için bir zamân ağlaşdılar

ol maħalde bir ulu taht kırdılar
`askerini kendini kıondurdılar

diñlen imdi şeriħ idem ben seyyid`i
ol zaman bir meş`ale yandı idi

didî hağdan geldi işbu meş`ale
belki dir imdâd baña bundan ola

10 bağdı kim bir ecdehâdur pek ulu
meş`ale şanmış imiş pes ol ulu

ol yılan kıati kıorğdı ol zaman
oğuyup bir dâire kıızdı hemân

ayet-i kürsi hây hây oğıdı
kıuyu içi issilik oldı idi

her nefes kim alduğınca anda mâr
şanki ağzından anıñ kııkar buħâr

ħammâma döndürdi çâhıñ dibini
didî yandı idi bağğâl`ıñ cânı

15 seyyid`e geldi yakın baş kaldurur
câh içinden yukarı toğrı yürür

seyyid-i battāl rivāyet eyledi
oğudum ihlāş üç yüz kez didi

üç yüz ihlāş kim tamām oldı hemān
ğurriğı geldi yılaniñ ol zaman

176b bir zamāndan aşığı inüp yılān
geldigi yire olur anda revān

yidi gün ol mār gelüp böyle gider
pehlüvān kendüsine bir fikir ider

dir ‘ayān oldı bu mār gidip gelür
derd-i hağdan derdime dermān olur

gün sekiz oldı gelür yine yılān
şarılup kıyruğına ol pehlüvān

5 mārı ol kıcağlayup pek şarılır
ıssıdan yanmaya göksi az kıalır

ecdehāniñ ıssısı yağar anı
duymadı ol ıssıya anıñ cānı

eytdi bāri kıoy virem düşem yine
şüphe yok bu ıssıdan kıarnım yana

böyle dirken kıyırığın silkti yılān
seyyid’i taşraya atdı tiz hemān

oldı bey-hüş zāil itdi ‘aqlını
bir zamāndan düşürür ol kendini

10 ol kıyudan taşrada kendin bulur
bāri’ye çok secde-i şükür kıılır

bağdı gördi kim yatur anda yılān
bir dereyi toptolu itmiş hemān

seyyid’in toğrılduğın ol mār görür
kıuyuya toğrı yine andan yürür

şükr idüp allaha dört yaña bağar
gördi kim bir çeşmecik anda ağar

aluben abdest namāz anda kıılır
irteye dek kıulluğa meşğul olur

15 gāh oğur kıur`ān gāhi kıılar namāz
hep kıazasın kııluben eyler niyāz

şubh olunca virdine meşgul olur
ol dem içre bir sürü hınzır gelür

otlayurağ geldi çâhın başına
kıl teferrüc ol çobânın işine

177a çağırur kuyuya ol mel'ün çobân
didi yıkdın niçe il itdün hobân

şandugın ayruklara geldi saña
bir 'ayyârlık eyleseñdi sen buña

sögdi mel'ün herze söz çok söyledi
seyyid'e toğrı la'ın 'azm eyledi

ğâzi dir niçün kığırdın kuyuya
böyle ıssız çâha çağırmağ neye

5 dir çobân baṭṭâl'a sögdüm söyledüm
cânımız yakmışdı la'net eyledüm

ğâzi dir söyle kimiñdür bu süri
dir çobân bunlar ketâyun hınzırı

döndi kayser'den suâl hem eyledi
ol malaṭya şehrine gitdi didi

mâlik-i çin daḥi anda geldi dir
kayser ile eylediler arğa bir

kalducağlar aradan anları
kalmaya 'âlemde adı şânları

10 döndi ğâzi şordı anın adını
dir adım levlân ketâyun çobânı

ğâzi dir levlân kimim bil sen beni
dir çobân baṭṭâl'a beñzetdim seni

dir ğâzi bildin eyü ol müslimân
yoğ dirseñ cânını aldım hemân

herze sözler söyleyüp ol çağırur
boğazın tıttup anı yire urur

koparup başın revân eyler kanın
tamuya ışmarladı acı cânın

15 geydi ol dem levlânın kendi tonın
kuyuya atdı la'iniñ pis tenin

aḥşāma karşı toñuzı ol sürer
güderek ol varuben şehre girer

sürerek gitdi o seyyid hınzırı
ol toñuzlar toğrılar yatağ yiri

177b yapca yapca arıtlarınca ol zamān
gitdi seyyid bir yaña oldı revān

vardılar ulu ḥayāta girdiler
her biri yirlü yirine tırdılar

arıtlarınca gāzi de bile varur
ol ketāyun qaşrını anda görür

bağdı kim bir şofracuk var qurulu
dağı bir eski keçecük döşelü

5 dağı bardaqla bir şanduk tıurur
geçdi yatağ üstine ol oturur

ayāğından çāruğı ol çıkarur
tırdı bir dem qatına bir kız gelür

kız getürdi bir çanācuğ ‘ aş aña
döndi gitdi yine ol köşkten yaña

bağdı bir etmek dağı koyun eti
acidi ol dem tıoyurdi qarnını

tıoyurup qarnın şükür itdi hemān
pes ketāyun çıqa geldi ol zamān

10 qaralar giymişdi dil-ber egnine
geldi maḥsünca oturdi köşkine

gördi azğundur o mäh-päre yüzi
ağlamağdan qana dönmişdi gözi

gāzi ol dem gördi anıñ mäh yüzün
az qalur kim yāvı qıla kendi özin

kendini düşürdi ol dem qur u zār
döndi baḥḥāl’ dan yaña ol dem nigār

niçesin lulān diyüp ol söyledi
tırdı seyyid aña ḥizmet eyledi

15 didi vardıñ mı kıyudan yaña sen
dir beli gezdim kıyu başında ben

- dir saña bir söz didüm unutma sen
hâtırından hiç anı çıkarma sen
- bir haber baṭṭâl'dan alursañ baña
bî-hisâb mâllar virem bil ki saña
- 178a ġâzi dir urdum ḳulâḳ çâha bu ġün
ḳulaġıma geldi bir yavaṣca ün
- çün ketâyun bu haber andan alur
aġlayup çok zarılıḳlar ol ḳılır
- âh idüp dir ey dirîġâ neyledim
kendime yavuz işi ben eyledim
- yoḳ yire öldürdüm ol sulṭânı
eylerem aḫir helâk ben cânımı
- 5 bulamam ʿ âlemdede böyle pehlüvân
hiç gerekmez baña ġayri bu cihân
- çok şiʿirler söyleyüp âhı ḳılır
dinleyüp ġâzi buña ḫayrân olur
- dir ilâhi seyyid-i mevlânasıñ
ḳâdir-i ḳayyüm olan bir dânesiñ
- didi mevlâ itdi bu işbu nigâr
ʿ işḳı virdiñ niçe eyler âh u zâr
- eytdi ʿ âri ey nigâr bir söz diyem
ger görürseñ maşlaḫat ben söyleyem
- 10 irte düşür çok kemendi sen baña
yâlañuz atlan gideḳ çâhdan yaña
- siz ṭuruñ ol çâha kendim gireyim
saña baṭṭâl'dan ḫaberi vireyim
- daḫi şaġdur iniler ol pehlüvân
çıḳaruram anı yarın ben hemân
- dir ketâyun sen bu eylik it baña
ben daḫi bî-ḫad idem eylik saña
- didi ger çıkarursañ sen anı
bil virem ben saña ḳırḳ biñ altını
- 15 ġâzi dir hiç ġuşşa çekme bu işe
görürem ben düşme hirgiz teşvişe

qız sevindi gāzi'niñ bu sözine
uyqu girmez ol gice hem gözine

irte oldı qız kemendi döşürür
gāzi dağı qapudan taşra olur

178b sürerek hınzırları ol pehlüvān
pes qyunuñ yoluna olur revān

qız dağı bī-ħad kemendi cem' ider
iki qulla atlanup çāha gider

geldi yeddi seyyid'in ol qatına
qarşudan çağırdı pes ħazretine

didi hāy lulān ne dırsiñ imdi sen
düñki söz çün işde geldim bunda ben

5 bozma sözüñ qavliñi gel yanıma
tiz qavuşdur sen beni sulţānıma

gāzi dir dönmem sözümdeñ ey nigār
ammā gördüm bunda bir yalıncaq er

başı qabācıkdı bir yālıncaq ol
qaçaraq bu vādiye 'azim itdi ol

qulların tırsiñ seniñle gidelüm
burada biz anı teftiş idelüm

hoş diyüp qız ilerü ol dem varur
at ögünce gāzi yanınca yürür

10 qyunuñ başında qullar tırdılar
qızla seyyid ħalvete kim vardılar

döñdi baţţāl tıtdı atıñ cılbırın
didi hāy lulān ne tıtdıñ at serin

didi seyyid bir eyü baq ey nigār
lulāna beñzer yirim var mı meger

bir nazār kıldı ketāyun ol zamān
eyleyüp āh yıqılır andan hemān

'aqlı gidüp ol nigār bī-ħūd olur
başını seyyid dizi üzre alır

15 bir zamāndan düşürür ol kendini
didi ey er gā'ib itdim ben beni

uyku mu yoksa yā ben ölmüş miyem
yoksa gerçek ben seni bulmuş muyam

gāzi dir uyku degildür ey nigār
bil beni itdi hālāş perver-digār

179a tārīyūn yaqdı zarar hiç virmedi
‘uqba ağu virdi hiç kār kılmadı

imdi atañ kaşd itdi boynım ura
üstlerinden şerrimi tiz götüre

kıuyuya düşdim idi ben ol zamān
çok ‘acāyib görüben çıkdım hemān

hep muḥammed muştafā’niñ himmeti
ile kıurtardı beni ḥaḳ ḥazreti

5 dir ketāyun ki ḥudā-vende seni
böyle itdüm bilmemişdüm ben beni

luḫf idüp bağışla cürmüm pehlivān
yoluña kıurbān idem başla cān

ğayrı bildüm tapduğıñ dīn ḥaḳdurur
kim inanmazsa saña aḫmaḳdurur

müslimān olup imān maḳbül kılam
sultānımsıñ cāriye saña olam

şuçlarıma tövbe kıldım imdi ben
dile öldür dile maḳbül eyle sen

10 ol dem içre kıulları irişdiler
seyyid’iñ ayağına tiz düşdiler

kız şehādet sözlerin söyler hemān
baḳdı kıullar daḫi oldı müslimān

tiz getürdi gāzi’niñ silāḫların
geydi ol dem egnine cümle varın

hem getürdi idi ol dem ‘aşkıarı
şordı bu dem kıızdan gāzi kıayser’i

eytdi baḫḫāl eyle olsa gitmelü
irişüp islāma yardım itmelü

15 bindiler andan sarāya geldiler
işe yarar mālaları hep aldılar

irte oldu cümlesin yükletdiler
bindiler malatya yolın tıtdılar

diñle imdi bu yaña islāmları
cenk yerine geldiler ufağ iri

179b depdi atın mızrabı ħurzem ‘ ali
yıkdı yitmiş kāfirinden ol veli

girdi kāfirdeñ o zengi çin dağı
eyledi ol cengi anıñla ol seği

almayup birbirlerini itdiler
ellerin ħuşağlarına şundılar

birbiriniñ ħuşağın berk tıtdılar
ol dilire ħati ħuvvet itdiler

5 ağiri urdı ‘ ali anı yire
eyledi da‘ vet dīne olmaz çāre

kesdi başın orta yire atdı ol
meydāna at sürdi ol dem bir fuzül

mel‘ ünıñ adı firenk cālūt idi
ol ‘ ali’ye ħaylice cenk eyledi

ağiri urdı kılıçla ol pelid
ol ‘ ali’yi eyledi mel‘ ün şehid

müslimāniñ yandı ġāyet cigeri
ağlaşub feryad ider ufağ iri

10 ‘ abdu’l-vahhāb ol zamān ħamle ħılur
yıkulup meydānda giriftār olur

at sürüp ağmed turān hem tıtilur
pes süleymān cu‘ de hem dusāğ olur

naşr-ı ħubbāb hāşimiñ oğlu ‘ ali
eflahūn ‘ abdüs’selam bu dört veli

olmasun ħışşa dirāz cālūt kebir
sünnilerdeñ yıkdı kırık altı dilir

adı bellü pehlüvāndı her biri
bağlayup gönderdi ol serverleri

15 oldı ħayser bu yañada şāduman
islām içre ħopdı feryād u fiğān

buyurur fağfür-ı çini tiz bunları
öldürüñ karşımda aqsun qanları

zîrâ öldürdi bular evlâdımı
imdi anlardan alayım dâdımı

180a şâh-ı islâm bu yañadan aqladı
yâ ilâhi qıl meded bize didi

açdı başın göge dikdi gözini
didi yâ rab sermesâr itme beni

enbiya-i evliyâ kıldı şeff^ç
dir ilâhi hem başırsiñ hem semi^ç

böyle dirken yolu kayser'den hemân
baqdılar bir toz yarıldı nâgihân

5 ikiyüz adamlı bir şaru^ç alem
ol^ç alemle şâh-ı merdân bile hem

ol yakıncağ geldi orduya hemân
turdı baqdı aña cümle müslimân

mîr^ç ömer bir kez görüben tanıdı
ğâziler sulţanıdır bu er didi

pâdişâh işitdi mîriñ bu sözün
indi filinden yire sürdi yüzün

didi yâ rab kâfirinden bî-^ç aded
qıl bu def^ç a daği islâma meded

10 şâh-ı merdân qor ketâyun'ı hemân
hamza vâri na^ç ra urdı pehlüvân

heybetle bir kezin ol hayqırur
birbirine tağları şankim urur

bir zamân titrer semâvat u zemîn
ödi şındı düşdi atdan çün la^ç in

şandılar qopdı kıyâmet ol zamân
urdu üç kez na^ç ra ol dem pehlüvân

çağırur kim ey la^ç inler qandesiz
qurtarıñ siz imdi benden cāniñiz

15 şandıñız öldürdüñüz sizler beni
qande imdi qurtarasıñız cānı

müslimānlar işidüp seğrişdiler
seyyid'in ayağına hep düşdiler

şāğ görüp baṭṭāl'ı ḥayrān qaldılar
ḥamd idüp allah'a ḥurrem oldılar

180b buyurur kös-i beşāret çaldılar
müslimānlar şād u ḥurrem oldılar

depdi atın 'azm-i meydān eyledi
oynadup at ḥoşca devrān eyledi

ortasında meydānıñ gāzi ṭurur
leşker-i küffāra ṭoğrı çağırur

ḥāli şanmışsın la'inler meydānı
aқıduram şimdi sizden al qanı

5 siz kedisiz böyle aşlān da'vası
itmeñiziñ var mı hiçbir ma'nası

daḥi cālūt gitmemişidi ol zamān
ol sūñüsin seyyid'e urdı hemān

şāvdı asān ol la'iniñ darbını
urdı seyyid gürzile bir kez anı

gürzine qarşu ṭutār qalkānını
ḥurd olur qalkān virür ol cānını

on yidisin yıqdı daḥi pehlūvān
hep gebertdi virmedi bir dem amān

10 kimse ḡayrı varmadı meydānına
seyyid'e er girmede meydānına

qayser'e yüz ṭutdı ol sulṭān-ı çin
didi öldürdüm didiñ bunı hemīn

işte baṭṭāl sen yalanı söylediñ
bu ḥilāfi niçe maқbūl eylediñ

utanup qayser la'iniñ sözine
baқdı fağfūr-ı çiniñ hem yüzine

dir bu er baṭṭāl degildür bī-gümān
zīr-i çāha düşdi baṭṭāl ol zamān

15 baқdı seyyid kimse gelmez meydāna
itdi tekbir urdı kendin küfrāna

çalbi çalbe řāfi řāfa urdı ol
kılıcından cān virür nice fużül

nire varsa bozayıdı pehlüvān
siyl gibi kāfir çanın eyler revān

181a ol zamān kōs-i asāyiř çaldılar
iki leşker yirlerine geldiler

bağdı seyyid aħřām oldu ol zamān
kendi dağı ayrılır cenkden hemān

lāle al olmişıdı hem ol tonları
boyamışdı anı küffār çanları

cümle islām aña çarşu geldiler
görüşüp hep řād u ĥurrem oldılar

5 gitdi ol toğrı ĥalife çatına
yir öpüp ĥizmet ider ĥazretine

řāh dağı oldu peydah ol zamān
ĥayli pīr çarşu gelür aña hemān

görüşüp řāh oldu ġāyet řādumāñ
didi söyle sergüzeřtiñ pehlüvān

eytdi seyyid başıma iş geldi çok
imdi řerĥ itmekligiñ imkānı yok

iñřā`allah ben düşende söyleyem
çok `acāyib görmişem řerĥ eyleyem

10 bağdı ġāzi dōrt yañaya ol zamān
gördi yok meclisde bir çaç pehlüvān

didi yārenler çanı gitmiş nire
didiler oldu giriftār kāfire

`adnile bedrūn ĥikāyet itdiler
anlar için zārılık ġāzi kılar

ağlayup yidi çasem hem eyledi
çayser'iñ işin tamām idem didi

hem dağı çurtarmaduçca yārānı
tolmaduçca vādiler kāfir çanı

15 çoymiyam ağzıma etmek yā eti
diñlenüp hem itmiyem ben rāĥatı

tırı geldi tonların hep değışür
kâfirin ordısına toğrı yürür

ol dem içre gürlledi gökler hemân
karañu oldu zemîn ü asumân

181b yağdı yağmür yıldırımlar oynadı
her derede Şanki bir çây kaynadı

niçe küffâr çadırını siyl alır
kaçuben tağlarda anlar kırtılır

eytdi kayser geldi ol cüzü kişi
itdi bize işbu tufanı kışı

imdi kande kırtaralum cân u ten
baş kesüp bizden akıdur kara kan

5 bu yaña seyyid girer bir çadıra
bağdı ĥabs olmuş yârenler bir yire

bař kayūsı idi ol dem kâfirin
ğâyib itmişdi olar yirlerin

şıgınacağ yir aradı her biri
tenhâ koymışlar idi duşakları

çizdi ol dem ġâzi cümle bendlerin
düşdiler ayağına hep yir yirin

ğâzi kıldı cümlesine nūĥati
her birine buldı hem birer atı

10 bindürüp Őaldı malaťya řehrine
gitmeyüp anda kalur seyyid yine

süvri bir şağın dibine geldi ol
anda on biñ er dirilmiş gördi ol

cümle yağmürdan kaçup varmış idi
buldı bir er nirede kayser didi

kakıyup ol dir cehennemdedürür
ğâzi dir yâ kimdürür bu oturur

eytdi kıravân şahıdur bu oturur
ğâzi ol dem ilerü toğrı yürür

15 pes selâm virdi didi kayser seni
isteyüp ardıñca gönderdi beni

şol maħalde hoşca bir yir buldı ol
katına maṭlûb seni hem kıldı ol

didı şāyed kendini baṭṭāl bula
bir zārânı kendine belki ola

182a aldı kırāvānı çeriden taşraya
kayser'e gitmek diler mel'ün neye

eletür tenhāya anı pehlüvân
tîz yıķup bağlar anı ol dem hemân

bir ağaca şardı muħkem kırāvānı
dir niçün şardıñ burāya sen beni

gāzi dir siyl almamaķçün bağladum
işbu muħkem ağaca şara ķodum

5 geçdi ol dem şem'ün katına gelür
anları hem bir yüce yirde bulur

anı daħi bir oyunla aldı ol
kırāvān'ın geldiği yire geldi ol

aşa ķor bir ağacıñ dalına
gitdi pes cānı cehennem yolına

olmasun dir az ol pehlüvân
oldı kayser'den yaña andan revân

ol tenice aşdı anda kayser'i
daħi niçe adı bellü begleri

10 daħi fağfūr-ı çin ile kırık hānını
hep fulān oğlu fulān sultānını

şehre ķarşu bir depeden aşdı ol
düzdi fağfūr yanına hep şağı şol

gice geçdi çün şabāh vaķti olur
ref' olur tufān cihān hem açılır

ķurdı küffār aradılar beglerin
bulmadılar şağ selāmet hiç birin

baķdı kim begleri cümle aşılı
baş kayūsı oldılar kiçi ulu

15 ol la'ınler yüz tıutup hem kaçmağa
raħtı mālı hep yabana şaçmağa

gâzi ol dem na' ra urur haykırur
seyyid-i baṭṭāl benem dir çağırur

didi ey fağfūr-ı kayser leşkeri
ḳande ḳurtarasıñız başı cānı

182b müslimānlar daḫi na' ra urdılar
irişüp küffarı cümle ḳırdılar

pehlüvānlar tıgile iki biçer
bī-ʿ aded küffār ḳılıclardan geçer

şāg ḳalanın daḫi diri tutdılar
düşürüp mālı şehre gitdiler

leşkere ol mālı üleşdürdiler
şāh-ı merdāna du' ālar ḳıldılar

5 seyyid'e ulu düğünler tutdılar
ol ketāyun ile girdek itdiler

şāh-ı islām aldı bī-ḫad tuḫfeler
şoñra bağdād şehrine ' azim ḳılar

bu yañadan çünki kayser mürd olur
pes asātūr adlu bir oğlu ḳalur

dirilürler ḳatına rüm begleri
şāh diküp bey' at ider ufaḳ iri

gönderürler seyyid'e ilçi hemān
yazdı kim ben ḳuluñam ey pehlüvān

10 didi atam bilmeyüp itdi saña
sen mürüvvet eyle bu ben ḳuluña

atamıñ gitdügi yola gitmem
hem ḫārāc virmekde taḳşir itmem

ṭurmadı ḳavlinde gördi ḫālını
virdi aḫir cānını hem mālını

gönderür pes dürlü mālı ḫil' ati
cümlesin zabṭ itdi seyyid ḫazreti

her sene viriñ ḫārāc baña didi
şoḫbetin kayser ḳabül hep eyledi

15 yıl be yıl baṭṭāl ḫārāc andan alur
böylece ḫayli zamān anlar ḳalur

bu ğazāsı ca' fer'iñ oldı tamām
bizden olsun rūhına anıñ selām

oқыyānı yazanı yazduranı dıñleyeni
raħmetiñle yarlığaķıl yā ğani

183a her kim diler haķ raħmetin ğazana
fatiħa oķuya bunı yazana

bu kıřřa gözende cāzū'nıñ helākidür

fā i lâ tün / fā i lâ tün / fā i lün

ism-i haķ yād idelüm mü`minin
du-cihānda olalum ħovfdan emin

sözimüz anıñla idek ibtidā
ibtidā vü intihādur ol ħudā

5

zıkrine meşğül olanlar ğam yimez
ol kerimdür kimseyi yolda ğomaz

oldurur her yirde ħāzır bir ilāh
cümleñiñ rızķın virici pādiřāh

hem daħi oldur ħadīm-i pür-kemāl
ħādir-i ħāyyümdurur hem bi-zevāl

ol ħamu dertlere hem dermān řifā
ol rasūlidür muħammed muřtafā

aña daħi bir řelāvāt virelüm
andan řoñra sözümüze girelüm

vaş idem ben ğāziler sultānını
eyleyem řād dıñleyenler cānını

10 rāviler dir kim ħalīfe ħazreti
istedi bir ğün řikār ğöñli ħati

bindi ħayli leşker ile gitdiler
avlayarak bir maħalle yitdiler

baķdı bir ağaç dibinde bir kişi
uyķular ' uryān anıñ aчуķ baři

ķulağı burnı kesilmiş hem anıñ
ķaķdı düşdi ayağına sultānıñ

ağlayup çoķ āh u zārı eyledi
pādiřāhım dādımı alğıl didi

15 dir ḥalīfe noldı ey miskīn saña
kulağıñ burnıñ kesük söyle baña

dir ḥarīf tüccār idüm gitdüm rûm'a
urğadum kayser esâtür-ı şuma

183b anıñ ile ben bazârlık eyledim
çok kumâş virdüm alam aqçe didüm

virneyüp aqçe eziyet eyledi
daḥi dürlü herze sözi söyledi

ben didüm bu māl ḥalīfenindürür
mālını sende kıomaz alı virür

kaçıyup burnum kulağım kesdi ol
mālımı ol virneyüp gösterdi yol

5 tüz ḥalīfeniñ katına var didi
sen elimden aña şekvâlan didi

ey ḥalīfe söyledüm ben ḥālimi
ol esâtür'dan alı vir mālımı

böyle diyüp zârı zârı ağladı
pâdişâhıñ ciğerini dağıladı

pek göyindi şâh-ı islâmıñ özi
tola kaldı şâh-ı islâmıñ gözi

döndi andan şehre geldi ol mülük
tüz sefer itmeklige itdi sülük

10 nâmeler itdi perâkende hemân
didi gelsün cenge cümle müslimân

hep diyâr-ı islâmı da' vet ider
dirilür anda üç kerre yüz biñ er

göçdiler şehri malatya'ya geldiler
mîr 'ömer'le gâzi turup qarşular

'izzetle şehre alup geldiler
kıondurup kıizmet aña çok kııldılar

mâcerâyı seyyid'e şâh söyledi
bu sefer aşlın aña şerḥ eyledi

15 gâzi dir şâhım bu zaḥmetler size
olmadan fermân ideydiñ bize

dir alife bu szi rst iledn
sbika bu ileri çok eyledn

amm gnlm bir gz diler idi
ol sebebden in ‘azm itdm didi

184a seyyid-i batl malatya erlerin
tenbih itdi hep yarar serverlerin

hzır oldu anda otuz bi eri
iler gitdi malatya erleri

bu yaa kayser dai dirdi eri
yedi yz bi oldu ann lekeri

irdi batl didiler bir gn aa
taılup ‘alı yıkıldı bir yaa

5 didi vh gitdi aykda ilimz
yine grt olacadur mlimuz

ıdı atam oldu seyyid’e helk
niçe begler oldu ellerinde hk

byle diyp yzi zre ddi ol
geldi ol dem ‘uba’nn olu fzl

didi Őh saa bir sz syleyem
lu‘bıla batl avre eyleyem

islm içre olmaz ise ol kii
orma asndur hd‘iler ii

10 aldurup ol dem estr baını
dir bu szle mesrr itdi sen beni

ger grrse byle sen bu iimi
vireyim bil saa ız ardaımı

zu‘mi zre ulu andı eyledi
bu szime Őbhe hiç itme didi

Őofiyne onlara girdi velid
Őaalın aartdı ol mel‘n pelid

mslimnca dai bir nme yazar
drl drl hleler aa dzer

15 adı islm lekerine vardı ol
nmeyi boynına aup urdu ol

ṭāñ namāzını kılardı müslimān
ol maḥalde vardı ṭurdu bu la'īn

sünniler fāriğ namāzdan olur
bāriğāh-ı şāha ol mel'ün gelür

184b yir öpüp nāmeyi şāha şunar
tertib ile ol la'īn girü döner

ol ḳapuda ṭurdu ğāyet ağladı
müslimānlar ciğerini ṭağladı

nāmede evvel ḥudā yazmış imiş
hem muḥammed rasūlu'llah dimiş

hem ḥalīfe adını añmış idi
daḫi çok medḥ itmişdi seyyid'i

5 şoñra yazmış sen ki baṭṭāl ğāzi'siñ
pehlüvānlar şāhı erler bāzısıñ

bende islāmam muḥammed ümmeti
ammā düşdüm girdāba ğāyet ḳati

pādişāh-ı mağribem ṭuydum ḥaber
başıma dirdim idi altmış biñ er

size imdād itme maṭlūb eyledüm
bir olup kāfirleri ḳıram didüm

leşkerim ḳoydum gemiye ol zamān
bu yaña olduḳ idi andan revān

10 bir cezire yire yolım uğradı
ḳayd-ı müniye cezireniñ adı

bir la'īn var ğul firenk dirler aña
geldi ṭoḳsan biñ çeri ile baña

hem gemimi yaḳdı ğārāt eyledi
hem ḥisār idüp ḳati bũnda ḳodı

ey ḥalīfe buña çāre itmelü
seyyid'i şalsañ yiter bil ey ulu

ger irişmezse bunça müslimān
ḳırılur küffār elinde bī-gümān

15 siz ḥabibu'llah için dīn ğayretin
gönderüñ elbetde seyyid ḥazretin

oqunup böyle bitı şāh diñledi
çāresini bu işiñ imdi didi

didi gitse imdi baṭṭāl ḥazreti
hep başındadır bu leşker devleti

185a ol ki gitdi bizleri yā nitmelü
çāresi cümle ber-ā-ber gitmelü

ḳatına ol pīri baṭṭāl oqıdı
ḳaç ḳonaḳda varılır aña didi

dir pelid biş günde varur bir kişi
yolu düzdür yoḳdurur hiç inişi

yiri deryā ḳayıḡıla gitmelü
i' timād itdi aña kiçi ulu

5 eytdi ḡāzi bir yakıncaḳ yir imiş
anda varup gelme bir asānca iş

baña destūr viriñiz ben gideyim
varuben bu işi bir ḥāl ideyim

pīr ile anda revāna oldılar
sürdiler deryāya anlar geldiler

bindiler bir ḳayıḡa tiz gitdiler
geldiler ol adaya çün yitdiler

didi mel'ün ol cezāre budurur
ḡāzi zevraḳdan çıkar ṭaşra yürür

10 abdest alup namāza ḡāzi ṭurur
zevraḳı alup pelid andan yürür

ḡāzi ḳılarken namāzı ol şaḳı
aldı ḳaçdı deryā içre zevraḳı

çün namāzdan ḡāzi fāriḡ olur
dört yañaya bir nazar ol dem ḳılır

baḳdı kim mel'ün ḳaçar ḳayıḡ ile
şāşdı baṭṭāl bilmedi ki ne ḳıla

çaḡırur ḳande ḳaçarsıñ yā la'ın
dir la'ın geldim ḥaḳḳıñdan ben hemin

15 'uḳba'nın oḒlu velid'em bil beni
bu belāya uğrattım işte seni

bekle sen yüz yıl görünmez bunda cān
acıkursañ yokdurur bir loqma nān

bunda açlıqdan ölürsiñ aḡiri
ben varuben kırduram islāmları

185b ƣaldı baṭṭāl yalıñızca adada
yok idi kim bir adam suāl ide

görmeyüp aṣlā kimesne aḡladı
yā ilāhi ƣıl baña meded didi

yalvarup ḡaḡdan ‘ināyetler diler
aḡlayup çok zārılık anda ƣılar

bir ƣarıcuƣ ƣıƣa geldi ol zamān
baƣuben bildi ƣarıyı pehlüvān

5 zīrā çok yirlerde gelmişdi ƣarı
pes ḡalāṣ itmişdi buñdan serveri

ṣāh-ı merdāna ƣarı virdi selām
hem önünde ƣoydı bir miƣdār ṭa‘ām

ol selāmın aldı ḡizmet eyledi
açdı ƣarını hem ṭa‘āmı ol yidi

dir ciger köṣem niçün ol mel‘ūniñ
aldanursiñ sözlerine azḡuniñ

ammā ḡaḡƣıñ taḡdīri yirin alur
annıña kim yazılan başa gelür

10 gel saña dir göstüreyim ḡızrı ben
bulasñ bundan selāmet yine sen

ikisi andan ber-ā-ber gitdiler
geldiler bir ƣeṣme-sāre yitdiler

baƣdı bir boz at orada yiyer oṭı
ṭaṣvīre benzer o at dil-ber ƣati

hem daḡı bir pīr kiṣi ƣılar namāz
yüziniñ nūrı iderdi ṣanki sāz

oldı fāriḡ ol namāzından hemān
vardı düṣdi ayāḡına pehlüvān

15 gözlerin būs itdi ṣoḡbet eyledi
bir gice bir gün naṣiḡāt eyledi

çok naşihat virdi aña ol sehi
hem hediye virdi üç okı dahi

didi pek hıfz eyle sen bu okları
işine yarar bunıñ her biri

186a karşıya emir itdi sen bunı götür
leşkerine tiz bunı imdi yitür

yum gözün dir seyyid'e ol dem karşı
şâh-ı merdân dahi yumdı gözini

aç didi açdı yine battâl gözin
buldı deryânıñ kenârında özin

bağdı gördi ne hıdır var ne karşı
secde idüp haqqa itdi hem zârı

5 diñle imdi bu yaña mel'ün velid
kayser'e varup irişdi ol pelid

itdügin battâl'a hep şerh eyledi
bir dahi çıkamaz ebed kalur didi

bu söze oldı esâtur şadumân
geldi hârûs câzû dahi ol zamân

bu pelid virdi aña dahi haber
şâd olup mel'ûna idüp i'tibâr

dir avâre eylemişsin sen anı
leşker-i islâma uram ben beni

10 şavuram hâkin göge islâmlarıñ
adı şanın koymayam bu leşkeriñ

buyurur mel'ün nağare çaldılar
atlanup taşraya andan geldiler

bu yaña tıydu halife sünniler
geydiler sâz u silâhın bindiler

pes muqâbil birbirine oldılar
şâf tutup meydân-ı arasda kıldılar

girdi meydân içre bir câzû hemân
aña karşı sürdi at bir müslimân

15 tırdı ol mel'ün bir efsün okıdı
üfleyüp yanına destin bağladı

elleri ayakları hiç tutmadı
câzûya bir hamle ol er itmedi

bir kılıçla çaldı ol mel'ün anı
iki pâre oldu anıñ pāk cānı

186b arқasınca itdi üç islām şehīd
kendine mağrūr olur mel'ün pelīd

‘abdu’l-vahhāb câzûya karşı gelür
bu la‘in sihr itmege meşğül olur

oқuyup bir şişeyi mel'ün atar
‘abdu’l-vahhāb etrafın turlar tutar

pīr oқur hızrın du‘āsın ol zamān
oldı bātıl mel'ünin sihri hemān

5 nā-bedīd oldu hemān dem ol şular
‘abdu’l-vahhāb tıgla bir kez çalar

iki pâre eyledi ol mel'ünı
arzūlar қardāşı mel'ün meydānı

dürlü dürlü câzūlıklar eyler ol
‘abdu’l-vahhāb pīr buña bulmadı yol

anı dağı iki kıldı anda ol
yidi biñ erle geldi bir fuzūl

pes firenk nuқtay idi anıñ adı
yidi biñ firenkle hamle eyledi

10 aldılar ‘abdu’l-vahhāb’ı araya
қаşd iderler ol pīri öldürmeye

bu yaña қақup halife buyurur
pehlüvānlar şıçraşup na‘ra urur

naşr-ı hubbāb aḥmedi turrān dilir
hem ‘ali ‘abdü’s-selam hāşim çü şir

pes ‘ali oğlu muḥammed cu‘de hem
bu yidi er sürüben at çekdi dem

yidi biñ küffāra bunlar taldılar
lāle rengi қana hep ğarқ oldılar

15 ol çeriyi birbirine urdılar
şıldılar küffār yüzün döndürdiler

siyl gibi aqıtdılar al qanları
qan götürdi niqe niqe cnları

birahurlar qalbe naqtıñ leşkerin
mürd iderler b- aded serverlerin

187a qn estr qayseri hli görür
dery mişli leşkerine buyurur

bir uğurdan hamle kıldı cümlesi
tldı islmıñ iqi dem sesi

iki leşkerden daği qopdı grı
at avzı ttdı gögi hem yiri

şındı hvus cz mel n ol zamn
bir avuq tprk alur yirden hemn

5 oqıdı efsn trba ol la ĩn
şaqdı islm üstine ol cümlesin

şkıyup şimşek bulutlar oynadı
vdilerde şanki qylar qaynadı

qarañuluq oldu gyet yir yüzi
nuţk-ı islm ttilur görmez gzi

bağlanup hep söylenemez dilleri
ttmadı daği silh hiq elleri

qalmayup tqatleri hep şındılar
bri-gh-ı şha tgrı döndiler

10 bu hlfe baqdı kffr zorladı
qaqağam leşkerin  aqlı yidi

indi tahtından aqdı ol dem başını
didi y rab ser-mesr itme beni

vir bu def a daği baña nuşreti
ol muhammed muştafanıñ ümmeti

dir ilhi islma vir kuvveti
muştafanıñ haqqıqn kıl sefqti

ol zamn peyd olur bir n qati
işdr ol mslimn ol na rayı

15 cümle islm şd u hürrem oldılar
haq te laya şükürler kıldılar

gāzi daḥi baḫdı islām leşkeri
hep şınup kaçmağa döndi yüzleri

eyleyüp āh bir daḥi na' ra urur
na' rasından niçe kāfir cān virür

187b niçe merdler oldı bey-hüş ol zamān
niçe bey-hüş oldı merdān hemān

' aşkar'ı irüşdürürler gāziler
tız binüp kāfirlere ḫamle kılar

ol zamān hārūs çıkarmış ṭonını
oturup efsün oḫurmuş ol demi

bir avuç toprāk alur ol destine
oḫıyup şaçardı islām üstine

5 cenk içinde uğradı seyyid aña
diledi mel' ün kaçaydı bir yaña

irişüp tiĝla çalar tız anı
başı gitdi ṭāmūya gitdi cānı

çünkü mürd oldı hemān hārūs la' in
pes münevver oldı tız rüy-i zemān

def olup zūlmet cihān rüşen olur
islāmın ağzı dili hep açılır

yine bir sünnide bir ecder olur
yir yirin küffāra ḫamleler kılar

10 kükremiş aşlāna döndi her biri
dökdiler ḫāke hisābsuz kāfiri

şındı küffār kaçmağa yüz ṭutdılar
ol la' inler şehri arzu itdiler

aḫıdurlar kāfiriniñ ḫanların
ḫan götürdi cenk yirinde tenlerin

cāzūlar çünkim baṭṭāl'ı gördiler
kaçdılar şehriñ içine girdiler

ḫal' anın ḫapuların berkitdiler
sünniler varup ḫisāra yitdiler

15 geldi seyyid tız ḫalīfe ḫatna
yir öpüp ḫizmet ider ḫazretine

sergüzeştin aña cümle söyledi
şāh olup hayrān du‘ālar eyledi

cümle yārān daḡi hayrān oldılar
seyyid-i baṭṭāl’a taḡsīn kıldılar

188a eytdi ḡāzi şāḡ iken mel‘ūn velīd
çoḡ keder eyler bize bī-dīn pelīd

böyle ḡürrem sūnniler oturdılar
ḡāzi’nin ayaḡına hep vardılar

bu yaña geldi ḡaber kim ḡayser’e
geldi gözende cāzū yaḡınca yire

şād olur ḡayser bu ilçi sözine
girmede ol gice uyḡu gözine

5 irte çıḡdı cāzū istiḡbāline
muntazır oldu la‘īniñ yolına

baḡdılar kim geldi cāzū leşkeri
div şuretlü ol la‘īniñ her biri

pek ‘azimetler ile cāzū gelür
zehresi görenleriñ hep çāk olur

cümlesi aḡzından ateşler şaçar
kimi mel‘ūniñ havālardan uçar

vardı ḡayser ḡarşu anda cāzuya
bir naḡar kıldı la‘īn ol bed-ḡūya

10 heybetinden ḡurıdı anıñ ḡanı
hiç mecāli ḡalmayup titrer cānı

lā-‘ ilāc ḡarşu varur ḡayser aña
ol dem şaçar aḡzından ol ḡalur ṡaña

görüşüp kendi sarāyına anı
ḡondurup yidürdi ni‘ metle nānı

hem şarāblar ol la‘īn nūş eyledi
ol baḡıser melūl sen hiç didi

bi’l-tamāmet kūh-i ḡāfiñ divleri
cümlesi ḡükmümedür ufaḡ iri

15 olsun şabāḡ baṭṭāl’ı ben öldürem
üstüñizden şerrini ben ḡalduram

ne ħalife koyam ne müsümān
öldürem hep virmeyem her giz amān

ka'be'ye dek oda yaqam illerin
hem daħi ġārāt idem hep mälların

188b rub'ı meskūnda çekerler ħovfimi
sen iseñ baṭṭāl için yirsiñ ġamı

ne kişidür kim çekersiñ ħovfini
bellü dür kim bilmemişsiñ sen beni

cāzudan kayser işitdi bu sözi
içine od düşüben yandı özi

dir dirġā işledim yāvuz işi
nirde bu divden ħalāş idem başı

5 ben elimle bālṭa urdum başıma
kime imdāda gidem imdi kime

ne ħalife qor ne baṭṭāl ne beni
belki baṭṭāl'ın olurdu mümkinini

yoqdurur bu dīve çāre nideyim
başım alup qanqı yaña gideyim

düşdi ol dem kayser'e bu ħovf qati
gitdi 'aqlı qalmadı hiç ṭāqati

diñle kim baṭṭāl'ı şerħ idem saña
irte qālqıdı geldi qal'adan yaña

10 ṭolanur kim qal'aya bir yol bula
almağa bu şehri bir imkān qıla

ol gezerken qal'adan bir oq gelür
ġāzi alur bir nazār aña qılur

baqdı oqda yazılı allah adı
alt yanında hem rasūlullah adı

şañra seyyid'e du'ālar eylemiş
bil beni şammās yerim yār dimiş

pes beni ġammāzladı mel'ün velid
zindāna qoydurdı beni ol pelid

15 aşikār itdi beni mel'ün-ı kebir
ma'lüm olsun olmışam bunda esir

daḥi üç biñ sünni islām vardurur
cümlesi zindanda işi zârdurur

ḥubbu şâdıķ dostuñum ben ey yigit
pek fenâdur ḥâlimüz bir çâre it

189a biz daḥi meşğûl du‘ âña olalum
rüz u şeb ḥaḫdan niyâzi kılalum

ġâzi çünkim oķıdı ol kaġıdı
aġlayup hey vâḫ bî-çâre pîr didi

geldi hem yarenlere virdi ḥaber
cümlesi âh idüben aġlaşdılar

virdi ‘ abdu’l-vahhâb’a yüz biñ eri
bekle dir ol pîre bir puşu yiri

5 irte çıkdı taşra küffâr leşkeri
ortaya almışdı anlar ḫayseri

şaġa almışdı gözende câzu’yı
iki oġlu ile mel‘ ün bed-ḫüyı

her biriniñ şureti ‘ ifrit gibi
başladılar siḫre anlar it gibi

ol gözende câzû mel‘ ün ol zamân
bindi gergerdânına bî-dîn hemân

ķırķ arşidi ol la‘ îniñ ḫâmeti
ķara giymiş rişte beñzer şûreti

10 kendi mişli daḥi dört yüz câzular
siḫr ile her biri bir işi kılar

cümlesi girdi gözende’le meydâna
baġdı islâm kaldılar hep ḫayrâne

vardı pes battâl ḫalîfe ḫatna
yir öpüp ḫizmet ider ḫazretine

diledi destûr meydâna pehlüvân
geydi cenk aletlerin ol dem revân

arḫasınca şâh du‘ âlar eyledi
saña allah vire çok ḫuvvet didi

15 şâh-ı merdân geldi câzu ḫatına
bir nazâr kıldı la‘ îniñ ḫazretine

didi kimsin ey kişi böyle baña
eytdi ġāzi kim gerek söyle saña

cāzu dir baṭṭāl'ı imdi isterem
aña bu ġün erligi ben gösterem

189b eytdi baṭṭāl didüġüñ ol er benem
kāfirin̄n xanın dōken server benem

cāzu dir bu 'ālemi böyle yıķān
nāsı böyle xoz xāyūķına ōķan

dir beli ben işlemişem bu işleri
kesmişem meydānda niçe başları

ķılıca mel' ūn o dem elin urur
el ōķup xoyununa bir ṭāř ķıķarur

5 od gibi elinde yanardı ṭāř hemān
atdı ġāzi ūstine ol bī-amān

ķaldı ateřler iķinde pehlūvān
oldı peydāh ecdehā hem çoķ yılan

ecdehālar aña ḥamle eyledi
ol du' ā-i ḥızırı hāy hāy oķıdı

oldı bāṭıl cümle cāzulıķları
geldi oldem ol mübārek pīr xarı

ol dem iķre geldi yine ol xarı
didi seyyid ne yapıdıñ oķları

10 ol cezīrede ḥızır virdi idi
lāzım olur bu saña buñda didi

eytdi seyyid işte oķlar bendedür
birini dir bu la' ine ṭırma ur

tīz ķıķardı bir oķı koydı yaya
itdi pertāv ol gözende cāzū'ya

ķudret-i ḥaķ řaġ gözünden cāzunin̄
rast gelüp pertāv xafasından anin̄

ķati feryād itdi mel' ūn ol zamān
diledi baṭṭāl'ı ṭuta nāġihān

15 oķların birin daḥi tīz ķıķarur
şol gözinden ol oķı daḥi urur

ol daħi başın delüp çıkup gider
ol zamān mel' ūn ati bir āh ider

dir yā attāl nā-bekār ' ayyār seni
bilmedim itdiñ helāk imdi beni

190a ' ařkar'ı baṭṭāl sūrer tiz ilerŭ
tiġla çalar la' ini aruru

iki bōldi itdi islām tekbiri
opdı cāzu leşkerinden yik ġırı

' aşıla eylerdi islām tekbiri
titredŭr tekbir ūni gōgi yiri

cāzular aldı gōzendi gitdiler
ṭurmadılar açmaġa yŭz ṭutdılar

5 ġāziler sultānı bir na' ra urur
cāzular leşi alup aa ṭurur

tiġi ' uryān itdi yine pehlŭvān
siyl gibi kŭffār anın itdi revān

hem ' alem daħi ' alemdārın çalar
tāze ḥıyār mişli ol iki bōler

hem esātŭr ayser'i itdi esir
oldı islām her biri bir nerre-şir

kŭkre miş ařlān gibi girişdiler
ekdiler gŭrzi ılı uruşdılar

10 ' abdu'l-vahhāb ile ḥurzem leşkeri
bekler idi andaki puşuları

ol dem içre tiz puşudan ıġdılar
bī-' aded kŭffārı urup yıġdılar

kāfiri araya alup ırdılar
řaġ alan açup şehre girdiler

dōndi anlar bir yire pes hem onar
cŭmlesi allah'a oġ řŭkŭr ıllar

ayser'iñ baġlu idi iki eli
bend içinde oynamazdı bir ılı

15 bendi ile seyyid'e eletdiler
baġlu anı arşusunda ṭutdılar

bağdı baṭṭāl didi ey bī-dīn la' in
kimse olmaz imdi bil saña mu' in

ey la' in kāfir hemān dem müslimin
yoğsa pāre pāre iderem hemīn

190b dir esātūr pehlūvān kılgıl kerem
yıl be yıl saña ḥarācı ben virem

yidi biñ ḳal' a iki biñ şehre ben
pādişāham bu cevābı diñle sen

imdi olam burada ben müslimān
cümle ilim ' āşı olur bī-gümān

gel bu def' a daḫi öldürme beni
and ile inanduram ki ben seni

5 bir daḫi hiç durmayam ḳarşu size
olayım her dem muṭi' emriñize

yıl be yıl ḥarāclar hem saña
ḳıl kerem bu def' a daḫi sen baña

seyyid-i baṭṭāl ḫalīfe ğāziler
bir biriyle meşveret anlar ḳılar

didiler öldürsevüz imdi bunu
şāh diker kāfirler anıñ oğlını

ḳapanurlar kāfirin bu ḳal' aya
bir ṭaraf ḳara durur uçı şuya

10 ḳal' ası şarb yoğdurur hiç imkānı
çoğ zamān bunda meger oturmalı

içimizde vardurur kızlıḳ ḳati
cenge yoğdur leşkeriñ hiç ḳudreti

çaresi barışma bunıñ didiler
cümle islām ittifağ buña ḳılar

didi seygid yā esātūr ḳayseri
bu şehirde vir baña bir gön yiri

yıl be yıl hem vir ḥarācı sen baña
barışup virem amānı ben saña

15 gön yiri olsun baña bunda nişān
tut bu sözler ḳıl ḫalāş cāniñ hemān

rāzı oldı kıyseri bu sözlere
gön yirin hıarāc dağı aña vire

and içüp itdi olar ahd-i amān
tız getürdi ğāzi bir gön ol zamān

191a şu şığırı göni idi gön dağı
hançer ile çekdi şırım ol sehi

dört biñ arşun oldı uzunı
toplayup şehre getürdi ol göni

pes begendi şehir içinde bir yiri
çekdi göniñ şırımın ol serveri

uzunınca yirleri zabt eyledi
yıkıñız bunda olan deyri emr eyledi

5 yıkdılar çok evi hem dükkānları
ol esātūr kıyser gördi anları

atlanup gitdi halife katına
itdi şekvā ğāzi'den hāzretine

didi benden istedi bir gön yiri
imdi zabt itmek diler cümle varı

bir yanın şehriñ hıarāb ol eyledi
ne dükkān ne ev ne kilisālar qodı

yıkdı cümle didi hāy hāy ağladı
şāh niçün yıkdıñ yā seyyid didi

10 baqdı bađđāl hışmile ol kıyser'e
qorqısından az qalır cānın vire

qorqı düşdi ol la'iniñ içine
geldi düşdi seyyid'in ayağına

dir murādıñ eyle gel yā pehlivān
itme dir yoqdur saña bilgil hemān

ğāzi dir şammās'ı hāpisdan çıkar
dağı üç biñ müslimān hāpsinde var

cümlesin tız koyu vir gönder baña
yüridi kıyser hāpislere den yaña

15 bendini maħbūslarıñ aldurdu ol
açdı zindānıñ kıapusın virdi yol

cümlesine başka başka tonları
geydürüp baḥḥāl'a şaldı anları

seyyid-i baḥḥāl ḥalīfe ḳalkdılar
atlanup şammās'a ḳarşu ḳıḳdılar

191b görüüp ' izzet ile ḳondurdılar
çoḳ du'ālar seyid'e anlar ḳıldılar

aldı birer ḳazma kürek her biri
yıḳdılar bī-ḥad sarāyı hem diyrleri

ḥānegāh mescidi iderler her yirin
mescid-i cum' a yaparlar bir yerin

bir mināre yapıdılar ol mescide
itdiler cum' a namāzını edā

5 yiddi gün şoñra ider şammās vefāt
daḫi ölmüşlerdi anda ḫayli zāt

yapdılar ḳabristān anda bir yire
defin iderler anda hep ölenleri

pes yidi yıllık ḫarācı aldılar
ḳayser'e vidā' idüp göç ḳıldılar

geldiler anda malatya şehrine
şāha ḳıldı mīr ' ömer toylar yine

yidi gün oldu müsāfir pādīşāh
ḫāzır olup şoñra ḳıldı ' azm-i rāh

10 ḡāziler ḳaldı bu ḫalle bir zamān
geldi bir gün bir ḫaber kim nāḡihān

mu' taşım şāh didiler itdi vefāt
vardı bir oḒlu me'mūn ulu zāt

yirine anı ḫalīfe ḳıldılar
ehl-i baḡdād cümle tābi' oldılar

mīr ' ömer baḥḥāl daḫi hep ḡāziler
oturuben meşvere anlar ḳıldılar

didiler biz ittifāḳla gidelim
lāzım oldu buña bey' at idelim

15 cümlesi getmesiñe ḫāzır olur
' abdu'l-vahhāb ḫıfz için anda ḳalur

aña bu şehri emānet itdiler
atlanup baġdād yolını tūtdılar

seyyid'iñ var idi üç oġlanları
bil 'ali beşir nezir anıñ biri

192a ikisin nevhāt idüp evde kōdı
ikisinden ol 'ali ulu idi

pes beşir ile nezir'i ol kōdı
'abd-i vehhāb'a emānetdür didi

ol 'ali adluyı aldı pehlüvān
ġāzilerle oldı baġdād'a revān

bu beşir ile nezir bir gün hemān
ġāib olurlar şikārdan hemān

5 isteyüp çok bulmadılar anları
bilmediler öldiler mi yā diri

'abd-i vehhāb buña çok maħzūn olur
cüst ü çābik bir peyke ol dem bulur

didi 'aqlımca bu oġlanlar meger
ataları arķasınca gitdiler

çāsūsı baġdād'a ol dem gönderür
yoķ deyüp çāsūs haber aña virür

'abd-i vehhāb düşdi ġāyet teşvişe
dir şataşdım ben kati müşkil işe

10 ol baña işmarladı oġlanların
bilmezem ben anlarıñ imdi yirin

ne cevāb virem diyü çok ağladı
içimüzde vardurur uğrı didi

turdılar rūma daħi peyk şaldılar
şordılar gerü malaṭya'ya geldiler

didiler kayser işi daħi fenā
böyle bir iş olmuş anıñ oġlına

ġāib olmuş niçe begler oġlanları
kimi kız kimi ufāk kimi iri

15 cümle rūmıñ begleri şaşmış kati
kayser'iñ hem řāk olupdur řākati

cümlesiniñ budurur kim endişi
dirler imiş battāl eyler bu işi

‘abd-i vehhāb dir rûm’ a ben varayım
rûm diyârın cümle tefiş ideyim

192b inşâ`allah bir haber işden alam
seyyid’iñ oğlanların bulup gelem

ol dem içre tonların değışürdi ol
şğınup allah’a ol pîr tutdı yol

oldı bu kışşa dağı bunda tamām
ca’fer’iñ pāk rûhına yüz biñ selām

bu kitābı dinleyen mü`minlere
bî-meşekkat cennetin allah vire

5 okıyanı dinleyeni yazanı yazduranı
rahmetiñle yarlıgagıl yâ ğani

bu kışşa filķırāt sey yid oda yağdığıdur

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

zıkr idelüm evvel allah ismini
irgüre her bir murāda tā seni

kim çağırsa aña eyler ol meded
luţfı çokdur kullarına bî-‘aded

pür kemāldür bî-zevāldür ol ilah
aña muhtācdur gedā bāy mîr ü şāh

10 hem şalāvāt vir muħammed ‘ışkına
bizleri ol koydı bu toğrı yola

alî aşhāb zevcine olsun selām
ümme tiñ cümlesine hāşıla ‘ām

çün muħaddem ‘abd-i vehhāb ihtiyār
diledi rûm’ı geze diyār diyār

rûm’a toğrı çığdı idi ol sehi
hem vefāt itmişdi islāmıñ şāhı

bu ħalife ölmesin çasusları
ķayser’e virdi haber yerlü yeri

didiler öldi ħalife mu‘taşım
dir ħalife müslimāna oldı kim

- 15 me`mün`ı dirler halife kıldılar
cümle islām aña tābi^c oldılar
- seyyid-i baṭṭāl daḥi baḡdāt`dadur
bellü kim bu işleri hep ol kıılır
- 193a cümle iḳlīm tıtdı baṭṭāl`a yüzün
rüm`ı bir gün zaḃı ider ol añsuzın
- bu ḥaber kim ol esāṭür ḳayseri
işidicek pirelendi her yiri
- hem daḥi rüm`da olan ruhbānlarıñ
adı bellü begleriñ hep serveriñ
- yılda biş baṭmān tamām müm ka^c be`ye
virgüsi vardur içinde yanmaya
- 5 ḳorḳısından baṭṭāl`ıñ virür olar
virmeyince şoñra ol bir iş kıılar
- çün perişān oldı ḳayser bu söze
didi oldı bir belā bu er size
- bir ulu beg meclisinde var idi
hem ḳarīmūş ol bege dirler idi
- didi şāha sen mişillü pādişāh
hiç revā mı ki çekersiñ böyle āh
- bu ^c ayyār uğrı kışiniñ böylece
sen çekersiñ ḳorḳusın gündüz gice
- 10 hem ḥarāclar viresiñ her yıl aña
hiç revā olmaz bu alçaḳlık saña
- böyle diyüp başına topraḳ şaçar
aḡladı ḡāzi elinden zār u zār
- böyle acı şoḥbeti çok söyledi
ḳayser`e baṭṭāl`ı şekvā eyledi
- bu gice geldi benim oḡlumı ol
çaldı işte olmışam ben lā-^c uḳul
- buyurur tiz yazdılar çok nāmeler
dört yaña leşker için çāsūs şalar
- 15 az vaḳitde dirdi biş yüz biñ çeri
ḳoydı islāmbol`da ol yüz biñ eri

hep dere derbendleri berkitdiler
tutmaya baṭṭāl'ı tebdīr itdiler

didiler şāyed gelür kız çalmaya
ola kim bundan ḥalāş bulmaya

193b iki yüz er geldi ma' mūrīyye'ye
seyyid'i tütmaqlıq içüdi gūya

bu yañadan ' abd-i vehhāb pīr daḥi
geldi irdi rüm iline ol seḥi

yitdi ol bir çeşme-sāre ol zamān
aldı bir abdest namāz kıldı hemān

oldı fāriğ başını yire ḳodı
çeşmeniñ başında ḥayli uyudı

5 yatur iken gördi bir ḥovfli düşi
gördi batmış bālçığa başı gözi

cümle ṭonı ğarḳ olupdı çamura
bir puta secde ider bire bire

geldi seyyid yudı cümle ṭonını
itdi pāk çamurdan anıñ cānını

arı ṭonlar geydürüp ḥizmet ider
' abd-i vehhāb uyanıp bir fikr ider

ol namāzdan fāriğ oldı ağladı
bu ḥayırlı düş degil baña didi

10 ağlayup başlar namāzı kıлмаğa
bakmadı ḥayli vaḳit şola şağa

çıḳdı ol demde esātūr ḳayseri
hem ber-ā-ber idi ḥayli begleri

' abd-i vehhāb'ı namāzda gördiler
hep ğulū idüp buña at sürdiler

tīğini ol pīr çeküp ḥāzır turur
naḳti adlu bir firenk aña yürür

dir yā baṭṭāl u nā-bekār ḳattāl kişi
eylediñ sen bizlere dürlü işi

15 bunca fitne eylediñ girdiñ ele
gör ne işler başıña şimdi gele

bizler ile itdügün ‘ahdiñ kanı
sen didiñ incitmeyem ašlā cānı

hem yemīn itdiñ rüm’a geçmeyem
kimseniñ bir tās suyunu içmeyem

194a böyle deyüp ilerü sürdi atı
çaldı bir tīg ‘abd-i vehhāb hazreti

iki pāre oldı ol mel‘ün hemān
ol esātūr kayser itdi fiğān

tiz buyurdı tır ü bārān itdiler
yir yirin yaylar kurup oq atdılar

‘abd-i vehhāb’ın yarāğı yoğidi
hayli şāvaş itdi zaḥmı çoğidi

5 cümlesin birden gülü eylediler
tāḫati hiç kalmadı hem tutdılar

bir kezin kayser aña kıldı nazar
bağdı kim bir aq şakallu koca er

didi hāy sen ne kişisiñ ey kişi
bizler ile eylediñ bu şāvaşı

didi ben ol pīrem peygamberiñ
görmüşem pāk yüzini ol serveriñ

varmışam üçyüz on biş yaşıma
böyle çok işler gelipdür başıma

10 daḫi hem altmış kezin hac itmişem
yüz yigirmi kez gāzāya gitmişem

sözlerin kayser anıñ hem diñledi
yā vezīr niçe idek bunı didi

didiler şehā bunı öldürmegil
hoş tutup çok ‘izzeti ikrām kııl

ola kim bu pīr gire dinimüze
şübhe yok kim işimüz hayra döne

ger bizim dine girerse bu kişi
yürimez bir daḫi baḫtāl’ın işi

15 böyle pīrler girdiler çün dinine
buldı revnāq dīnleri günden güne

ger mesihe dönse bu iş hayr ola
nâ-bekâr baṭṭâl yalâñuzca kıala

iş bu pîrledür anîñ hep erligi
ğayrı olmaz bu cihânîñ dirliğı

194b buyurur ol dem esâtür kayseri
kıondururlar hûb sarâya ol pîri

kızına dir kim göreyim kızım seni
vardurur bir iş görüp şâd it beni

ger yolından çıkarursañ şol pîri
şâd idersin bilki sen nâr-ı nûrı

mürmenk'di ol kızın dağı adı
hûbdı hiç nazîri yok idi

5 yok idi 'aşırında anîñ akrâmı
'âşık olurdu gören bir kez anı

dün buçuğı bezedi ol kendini
gögsiniñ hem sökdü cümle bendini

getdi andan 'abd-i vehhâb kıatına
dürlü şive nâz ider hâzretine

dir bu dünyâ gâh olur hoş gâh nâ-hoş
aşlı yokdur böyle şıklet çekme boş

gel benimle eylegil imdi şafâ
bu hâpimde çekmegil böyle cefâ

10 ben mişillü böyle maḥbûb dilberin
yârı olmağ kârı olmaz her erin

gel 'inâd itme sözim tut şâr beni
cânına şâr böyle bir nâzik teni

böyle çok söz pîre ol kız söyledi
kıarşusunda bir kıadeh nûş eyledi

bir dağı nûş eyleyüp 'aklı gider
boğazın boynun açup şive ider

kıolların şaldı anîñ boynına
nâz-ı istiğnâ ider gûne gûne

15 tınmayup pîr 'itibar hiç eylemez
hayrı şerri hiç şöḥbet aña söylemez

ol musallaḥ oldu kırk gün böylece
geldi gitdi yanına gündüz gice

çağırur atası bir gün ol kıızı
didi pîrle ne yire koydıñ sözi

195a söyledim çok sözlerim hiç tutmadı ol
mümkini yok dînini terk itmedi ol

ol esâtür kayseri pek kaçıldı
uruñız boynın amân virmeñ didi

‘abd-i vehhâb gelüp tîz tutdılar
pes siyâset yerine eletdiler

elleri ayakları baĝlu idi
her biri bir dürlü sözler söyledi

5 ‘abd-i vehhâb bir kezîñ âh eyledi
ey dirîĝâ ne ola hâlîm didi

didi kayser siz getürüñ yanına
eyleyem da‘vet anı ben dînime

yir yirin bî-çâre pîri tutdılar
ol esâtür katına eletdiler

didi ey pîr dînime girgil hemân
yoksa urdum boynıñı virmem amân

çün mesihîñ kullarından olmadıñ
putlarıma daĝı secde kılmadıñ

10 tîz uruñ boynın bunıñ dir buyurur
tiĝ çeküp cellâdları aña yürür

kız kapudan içeri ol dem gelür
‘abd-i vehhâb niyâz andan kıılır

kıza kayser bu pîri bahşîş ider
kız alup kendü sarâyına gider

dir yâ pîr saĝlıkdurur yeg ölmeden
bir cevâb çün bu ‘inâdlıĝıñ neden

yok yire öldürtmegil kendiñ helâk
bî-murâd böyle olup gel olma hâk

15 ben mişillü dilberi şar al murâd
tâze kız şarmağdurur dünyâda dad

‘abd-i vehhâb ol zamân fikr eyledi
öldürürler bunlar beni bu gün didi

fi’l-ḥaḳîka dirilik yig ölmeden
kāfir olmaz lâ-ilâc ikrâr iden

195b yarı dille bir cevâbdur söyleyem
dîni ‘aḳlımla muḥkem eyleyem

cânımı kurtarmaḳ için bu sözi
söyleyüp şaram daḫi hem bu kıızı

ol şeri‘ at üzre gönlin baḫladı
yâ nigâr tıtdum söziñ ḡayrı didi

şâd olup kız mücde itdi kayser’e
didi aḅlatdım sözim ben ol pîre

5 şâd olup mel‘ün esâtür bu söze
aferin eyler la‘in mel‘ün kıza

tırdı geldi kendi pîriñ katına
‘izzet ikrâm eyledi ḫazretine

zu‘mı fişk üzre mel‘ün ol pîri
şehir içinde gezdürürler hep yeri

gezdürüp sonra gelürler kayser’e
yüridi karşı piyâde ol pîre

üstine saçdurdı gümüş altını
egnine geydürdi hem dürlü tonı

10 ba‘dehu biñ cāriye biñ kulları
virdi ‘abd-i vehhâb’a ufaḫ iri

dört şehri hem otuz ḳal‘ayı
virdiler çok mâlları hem kemḫâyı

sonra altı gün ider toyı düḡün
virdiler pîre kıızı yedinci gün

mürmenek’le oldı girdek ihtiyār
otuz gün aldı gönlin bir fikār

uyḡu geldi uyudu pes ol zamân
baḫdı kız kim ḳopdı bir ḡāvḡā hemân

15 düşdi manzaradan hemân bir tâze baş
daḫi tâzece kesilmiş ḳanı yaḫ

korquben kız kıati feryād eyledi
‘abd-i vahhāb’ı uyardı söyledi

şıçrayup pīr kıapudan taşra çıkar
dört tarāfa arayup hayli bakar

196a görmeyüp kimse girü geldi yine
didi yokdur kimse hiç bilmem yene

oturdı kopdı bir gāvğa yine
düşdi bir baş daği anıñ öñine

‘abd-i vehhāb tığı kıapdı ol zamān
tiz sarāyıñ dāmına çığdı hemān

gezdi tāmı görmedi hiçbir eri
bilmedi kim cinni midür yā peri

5 çok ‘acebler içerü ol dem gelür
murmeneğ’iñ yirini hem boş bulur

iğerüyi taşrayı arar anı
bulamayup bu işlere kıurur kıanı

ağlayup ol kıati feryād eyledi
kıayser’e bu işi kıullar söyledi

geldi kıayser gördi tāze başları
çok ta‘accüb eyledi bu işleri

kızını hem bulamayup kıurur kıanı
irte teftiş eyleyüp bulmaz anı

10 bulmadılar aşla kıızdan bir haber
bunu daği çaldı battāl didiler

geçdi bunıñ üstine kırk gün tamām
rağmet olsun ca‘fer’e her şubđı şām

bu yañadan diñle battāl hālini
pādişāh kıoyı virmedi kırk gün anı

oturur kırk gün tamām bağdat’da ol
geydürür hil‘al hālife virdi yol

mīr ‘ömer ile revāne oldılar
sürdiler şehri malatya’ya geldiler

15 hep hālāyık anlara kıarşı çıkar
bu hālāyık içine gāzi bakar

- görmedi kim ‘abd-i vehhâb oğlanları
yok hâlâyık içre anıñ üçi
- şordı oğlın daği ‘abd-i vehhâb’ı
şerh iderler işi oldığı gibi
- 196b oldı maḥzûn tākati hiç ḳalmadı
evde bir an rāḥati hem ḳalmadı
- tonların değişdi ol dem pehlüvân
‘azmi rûm idüp yola olur revân
- cu‘de oğlu mūsâ’yı alur bile
vardı anlar rûm içinde bir yire
- baḳdılar kim ol şehir adamları
söyler ‘abdü’l-vahhâb’ı ufak iri
- 5 söyleşürler kim varidi bir kişi
adı ‘abdü’l-vahhâb üç yüz on yaşı
- dirdi gördüm yüzini peygamberiñ
şancağın çekdim daği ol serveriñ
- rûma geçmiş bir tārıkla tütulur
ḳayser’iñ ol kızına ‘âşık olur
- çıkdı dînden söyledi dürlü sözi
virdi ḳayser daği aña ol kızı
- ammâ girdek gicesi baḳḳâl gelür
ḳızı çalup nâ-bedîd andan olur
- 10 seyyid-i baḳḳâl bu sözi diñledi
vâh saña bi-çâre miskîn pîr didi
- âh idüp gâyet keder itdi bunı
didi ḳurtarmaḳ gerek imdi anı
- eytdi kim yâ mūsâ ḳal bu ilde sen
varayım islambol’a bir kerre ben
- gitme bundan bir yaña gözet beni
ne zamân gelsem bulam bunda seni
- sürdi andan geldi ḳayser ḳatına
ḳurılıpdi taḥtı anıñ pes zātına
- 15 hem berâber otururdu begleri
söyler idi bir söz anıñ her biri

gâzi için eyler anlar meşvere
dirler idi düşse ol bir dâr yire

alsak andan ölmeden bir intikâm
bir kezîn itsek anı rüsvâ-yı ‘âm

197a bakdı andan ‘abdü’l-vehhâb ihtiyâr
tâcı zer altında altun kürsi var

bağdılar bir er girüp virdi selâm
kimse ile itmedi hergiz kelâm

yumruğ ile urdı ‘abdü’l-vahhâb’ı
ağzı burnından aqar qan şü gibi

üç dişi gitdi daği boğazına
aq şakalı boyanur kızıl qana

5 gitdi ‘aqıl düşdi kürsi dibine
tîz geçüp oturdı baḥḥâl yirine

‘abd-i vehhâb toğrılır taşra çıkar
cümle begler baş şalup yire baqar

biriniñ olmaz cevâba zehresi
qurıdılar biriniñ çıkmaz sesi

oldı qayser bu işe gâyet melûl
qaldurur başın hemân dem ol fuzûl

eytdi hây kimsin benim qatımda sen
böyle iş tıutup aqıtdıñ qara qan

10 gâzi dir fağfûr şâhıñ ben quliyam
hem daği katında pek sevgüliyem

biz işitdük pîre virmişsiñ kıızı
bellü insân şanma miskin sen bizi

ol sebebden şaldı fağfûr bil beni
işte gördiñ kıızıñ alan hâlîni

meclisde gör ki aña neyledim
aq şakalın qara qan içre qodım

kendini bildürdim işte ben aña
bu işiñçün tıtdı qayser kin saña

15 ol zamân qayser qati âh eyledi
faide yoq gitdi kıız elden didi

başımıza geldi çok işler bizim
dün içinde bellüsüz oldu kızım

kanı oğlum şahı tekfûrım kanı
kanı bunca begleriñ kız oğlanı

197b cümlesin dir çaldı baṭṭāl nā-bekār
böyle diyüp ağladı ol zār u zār

işte geldim didi gitdi pehlüvān
ḳapudan ṭaşra çıkup oldu revān

‘abd-i vehhāb girdi ol dem içerü
eytdi ḳayser gel yā pīr bir kez berü

dir saña noldı ki işbu kişi
ḳorḳmayup itdi ḳatımda bu işi

5 ulular ḳatında ol ḥor eyledi
aḳ şaḳalıñ ḳara ḳan içre ḳodı

‘abd-i vehhāb didi bildiñ mi anı
şükür ḳıl öldürmedi ol er seni

didi kimdür beni öldüre sen
didi beñzetdim anı baṭṭāl’a ben

buyurur ḳayser çerisi bindiler
cümlesi yola düşüp arzū ḳılar

bu yaña ğāzi ider güç atına
yitdi cu‘de oğlu mūsā ḳatına

10 ‘abd-i vehhāb ḥālını söyler aña
diñleyüp mūsā daḥi ḳaldı ṭaña

anıñçün ikisi ağladılar
ḳalḳdılar bir yola yine düşdiler

ṭutdılar ol yolu anlar gitdiler
giderek bir deyre anlar yitdiler

varidi ol kilsāniñ bir ruhbānı
ḳapuyı ḳaḳup ḳıgırdılar anı

geldi ruhbān didi kimsiñ söylegil
didi baṭṭāl ğāzi’yem ben ḥoşca bil

15 bu kişi ḳulumdurur sen alasıñ
ben gelince aña ḥizmet ḳılasın

ger gelürsem viresiñ anı baña
gelmez isem eyledim hibe saña

ķorkudan ruhbān cevābı diñledi
ol emānet mūsā'yı anda ķodı

198a bu yaña andan gider kendi hemān
ulu yoldan oynadı toz ol zamān

geldi yitdi ol esātur kayseri
orta yire aldı anlar ca' ferı

filķırāt adlu aniñ yavuz begi
varidi gönderürdi cenge ol segi

dört tarafından tırü bārān itdiler
cümle leşker yir yirin oķ sepdiler

5 ġāzi dağı na' ra urur ħayķırur
bir birine leşkeri anda urur

şır gibi cenge girer ol pehlüvān
siyl gibi küffār ķanın eyler revān

giceyedek itdi ol merdāne ceng
na' rasından cümle kāfir oldu deng

ķarañu oldu ķeriyi pehlüvān
yaruben bir yaña tız oldu revān

giderek deryā kenārına varur
otururdu iki er anda görür

10 didiler baṭṭāl'a kimsiñ söylegil
ne ararsıñ burāda şerḥ eylegil

ġāzi dir rüz'dur adım kayser ķulu
yine baṭṭāl itdi bir iş pek ulu

meclisinde otururdu hep begi
geldi itdi anda bir bed-nefisligi

yumruķ ile urdı 'abdü'l-vahhāb'ı
aķdı burnınıñ ķanı çeşme gibi

ķovaraķ geldik buraya anı biz
itdi bir gün cengi oldu bellüsüz

15 isteyü geldim anı ben burāya
gördiñizse bir ħaber viriñ baña

didiler biz isterüz ol ‘ ayyārı
çaldı bizden daħi niçe kızları

bu gice kız ırardaşım çaldı yine
gezmemüz bil bizim anıñ ırardaşına

198b anda etmek çıkarur ol kişiler
çağırur baṭṭāl’ı daħi yidiler

gitdi anlar seyyid-i baṭṭāl ıralur
hikmet-i haq gözlerin uyku alur

yatdı anda uyudı ol pehlivān
bindi idi filkırāt hem ol zamān

aldı yanınca la’ın hayli kulu
uğradı baṭṭāl’a mel’ünıñ yolu

5 tanıyup uykuda üşdiler aña
yir yirin kelbler yapışdılar buña

anı hiç depretmeyüp bağlar olar
bağdı fırsat gitdi ol hile kılar

dir beni bu bağlamağdan maqşüdiñ
ne ise baña daħi bir kez idiñ

filkırāt dir ben seni baṭṭāl direm
ol sebebden imdi böyle bağlaram

ğāzi dir baṭṭāl degülem iy kişi
itme gel sen baña kemlik işi

10 kayser’iñ ben kıliyam rüz’dur adım
ben daħi ol cāzūyı arar idim

didı yine başladıñ mı hileye
yoğsa kırtılmağ mı dilersiñ gūya

işte baṭṭāl’sıñ mesih virdi baña
göstürem ‘ ayyārılığı imdi saña

kanı oğlım kanı ol kız daşım
idecek çoğdur benim saña işim

geldi ol iki yigitler ol zamān
didiler kayser kulu bu bī-gümān

15 adı rüz’dur bilürüz biz tutma sen
kıludur bu kayser’iñ zulm itme sen

filkırāt dir bu kişi baṭṭāl'durur
hilesi çok nā-bekār ḳattāldurur

didiler baṭṭāl degildür bu yigit
ḳoyı vir sen bunu var yolıña git

199a

çekdi anlar arkadaşlık ğayreti
filkırāt mel'ün 'inād eyler ḳati

didiler baṭṭāl degil bu bī-gümān
filkırāt dir kendüdür virmem amān

bu yigitler çekdi ḳılıç ol zamān
anları öldürdi mel'ün bī-amān

eletür mel'ün baṭṭāl 'ı bir köye
elleri bağlu getürdi meydāne

5 dir ḳānı kız ḳardařım mällar ḳanı
var getür imdi azād idem seni

böyle diyüp aña bir ḳaç urdı ol
ḳayli zaḫmet itdi baṭṭāl'a fuzül

ġāzi dir kız ḳardařıñ ben bilmezem
hem daḫi māl cem'ini dir ḳılmazam

aluram çok mālı ğazadan cümlesin
virürem dervīše almam ḫabbesin

hem daḫi dünyā mālını almazam
mālı mülkiñ cem'ini hiç bilmezem

10 yāğ degirmānı orada var idi
taşına ol bağlayup ḳullar ḳodı

her biri bir ağaç ile ṭurdılar
ṭurmayup baṭṭāl'a hāy hāy urdılar

urdı üç gün ğāzi'ye ol ḳulları
gövdesinde ḳalmadı hiç şağ yiri

ḳayser'e göndürdi ol bir ḳulını
didi ṭutdım baṭṭāl'ı nidem anı

öldürem mi yā şalam mı şağ saña
bir ḫaber göndür ḳulımla sen baña

15 mutazıram zırā bunda emriñe
ihmāl itme tiz ḫaber göndür baña

kendi Һalvet gitdi baṭṭāl Һatına
ol suāl itmek için Һazretine

dir yā baṭṭāl söyle söz Һođrusını
bu ‘azāblardan Һalāş idem seni

199b

evvelā Һız Һardaşımı neylediñ
alduđıñ bu mālları nire Һodiñ

terki Һıl dağı muḫammed dīnini
eyleyem ol dem azād tā ben seni

yok dir iseñ ağıduram Һanıñı
gel helāk itdürme Һatlu cāñıñı

eytdi baṭṭāl bāri Һalvet eyle sen
var cevābım söyleyem saña ben

5 var getürgil baña bir divit Һalem
mālımı olan yir defter Һılam

Һalvetde defteri ben saña virem
hem mesihīñ dinine dağı girem

ammā şol bir şartile kim sen baña
hemşireñ vir olayım Һardaş saña

filkırāṭ dir ger iderseñ bu sözi
nār-ı ñur Һađđı virem saña Һızı

ben seni ol Һayser’e hem virmeyem
cāñıña hem hiç Һarār itdürmeyem

10 ğāzi dir virmez iseñ aña beni
bil tamāmet şāh idem rüm’a seni

orta yirden Һalduram hem Һayser’i
saña tabi‘ ola rüm’iñ begleri

virmegil Һayser eline sen beni
şübhe itme olasıñ rüm sulṭanı

pes olur baṭṭāl’a mevlāsın mu‘ in
sözlerine ‘itimād eyler la‘ in

hem muḫammed ümmetin hep Һıram
şāhların Һutup saña hep virem

15 bil tamāmet ‘āleme sulṭān seni
ideyim ger Һurtarursañ sen beni

itdi ol aḥmaq ḥarīf hem ‘itimād
pādiṣāh oldım diyüp pek oldı ṣād

buyurur kāğırt kalem gelsün bu dem
tīz getürdi qulları divit kalem

200a eytdi baṭṭāl ḥalvet olsun başımız
bāri kimse tuymasun bu işimüz

bir kimesne işidürse bu sözi
bir qazaya uğradur qaysar bizi

ol degirmān qapusın tīz bağladı
içrü hiç kimesne qoymadı

qapu bağılu qaldı anıñ ikisi
filqırāt’ çağırsa çıqmazdı sesi

5 eytdi ġāzi bāri çiz bir qolımı
defter idem ṣaqlu gizlü mälları

çizdi mel’ ün bir qolınıñ bendini
dost ṣanup inandı aña kendini

bir eli boşandı anıñ ol zamān
filqırāt’ mñ boğazın tıtdı hemān

şöyle şıkdı kim hemān ol bayınur
tağılup uşşı la’ in bey-hüş olur

qıvvet itdi bir qolın çizdi dağı
geydi tonın filqırāt’ mñ ol seğı

10 kendi tonın filqırāt’ a geydürür
ağaç ile yüzine bir kaç urur

qoydı kendin filqırāt’ mñ şekline
qulları beñzetdi hep ol bī-dīne

bilmediler aşla baṭṭāl olduğın
filqırāt’ a böyle hile kıldığın

filqırāt’ a geydürür toqasını
ol degirmān taşına bağlar anı

yüzlerini taşlara urdı qati
bellüsüz oldı la’ inıñ şuradı

15 ol qadar urdı ağaçla mel’ ünı
siyl gibi oldı revān murdār qanı

bir zamāndan ‘aqlı geldi başına
gördi şarılmış degirmān taşına

kim beni şardı deyü ol ün ider
gāzi anıñ katına ol dem gider

200b eytdi ey baṭṭāl-ı kattāl-ı nā-bekār
hileñ ile eyler idiñ iftiḥār

mekriñe kimse inanmāz söyleme
hiç ḥalāş olmañı ümīd eyleme

neylediñ kız kardaşım tiz söyle sen
tekfūra ben kayser’i şerḥ eyle sen

mālımı hem neylediñ ol kandedür
çaldugıñ ol mälları tiz baña vir

5 filkırāt dir işte baṭṭāl’sıñ beni
bunda şardıñ filkırāt itdiñ seni

eytidi gāzi kim inansun bu söze
bu hıleye çok keder itdiñ bize

filkırāt feryād ider kim bu kişi
seyyid-i baṭṭāl’durur itdi bu işi

filkırāt’am bağladı işbu taşā
şübhe idüp varmañuz bu teşvīşe

hışmile baṭṭāl yürüdi üstine
urdu bir yumrük la‘iniñ ağızına

10 boğazına girdi cümle dişleri
mel‘ünüñ kanı aḳar boyar yiri

didi ‘ayyār herze sözler söyleme
mekriñe kimse inanmaz eyleme

başına hem yüzine çok urdu ol
döndi taşcı eşegine ol fużül

bellüsüz oldu yüzi hem gözleri
қанıla oldu mülemmās her yiri

çağırur ol filkırāt’ıñ kulını
söyledükçe uruñız dir siz bunu

15 viridi bir muḥkem ağaç hem destine
geldi kullar filkırāt’ıñ üstine

filkırāt'am dir la' in çok çağırur
diñlemez kullar aña hây hây urur

ağlayup dir siz kulumsuz kıymayıñ
ol kişi baṭṭāl sözine uymayıñ

201a filkırāt'am şübhe itmeñ sözime
diḳḳat ile baḳıñız siz yüzime

ol kişi baṭṭāl'durur ben filkırāt
pes inandım aña itdim böyle ḥalṭ

hiç işitmez kulları bu sözlerin
hâ çalarlar beglerine yir yirin

dirler idi ḥileñe baṭṭāl seniñ
hiç inānmaz kimseler çıksa cānıñ

5 çıka geldi ol zamān kayser daḫi
vardı istiḳbāline tiz ol seḫi

kayser'e karşı yüzün yire virür
bağladım baṭṭāl'ı dir ḥaber virür

dir şehā ol uğrı ' ayyār baṭṭāl'ı
bağladım itmez baña daḫi beli

dövletiñde şıḳleti çok eyledim
kayser'iñ oğlu kıızı kande didim

itmedi ol nā-bekār ikrār baña
eyle çok iskence kim diye saña

10 şād u ḥurrem oldı kayser bu söze
didi itdiñ bī-ḳıyās eylik bize

arḳasından cümle ṭonın çıkarur
seyyid-i baṭṭāl'a hep baḫşış virür

geldi tiz kayser degirmān yanına
girdi kim seyr ide mel' ün bī-dīne

kayser'i mel' ün görüp eyler figān
didi şāhım filkırāt'am el-amān

böyle itdi nā-bekār baṭṭāl beni
ol kişi baṭṭāl'durur bilgil anı

15 didi kayser kim yā baṭṭāl niçesiñ
daḫi şāḡsıñ cinni gibi çıkar sesiñ

hiç bilür misiñ baña sen neylediñ
bu cihānı baña sen t̄âr eylediñ

baña dir çoğdurur kemlikleriñ
üzdürem ben de seniñ imdi deriñ

201b ıanı atam ıanı ceddım neylediñ
oğlu kıızım nirdedür nere ıodıñ

filkıırâı nâr-ı nür haııı benem
filkıırâı řāhım mesih kıulındayam

ol kişi baııal'durur böyle beni
bağlayup ol mekrile aldar seni

eytdi kıayser bu cevāblar söyleme
mekriñe kimse inanmaz hiç dime

5 eytdi baııal nā-bekārı urıñız
sizi görem şerha şerha yarıñız

zırā çoğdur hilesi mekri anıñ
taııtını boş kıoydı niçe sultānıñ

ağzını aıdıııa aña ıalıñız
geldi fıırşat intikām siz alıñız

niçe cānlar yaıdı yaııñ cānını
aııdıñ şular gibi pes kıanını

her biri bir ağaııla urdılar
yāđ yemiş kelpe anı döndürdiler

10 ğāzi dir řehā görür misiñ bunu
söylemez dağı cevāb toğrısını

dağı baııal olduğım inkār ider
filkıırâı'am dir fııđān-ı zār ider

böyle 'ayyārlııı olur mı kim baña
diye baııal bu söze kıaldım řaña

böyle deyüp ilerü ol dem varur
'āřıkāne kıamııılar aña urur

dir kıanı ol kıızı oğlan ıalduđıñ
ııkrār it tız üğrı baııal olduđıñ

15 yoksa kıuduz kelp dişi mişli diřiñ
kııkarıp idem řarāb imdi iřiñ

bağdı mel'ün diñlemez kimse sözün
ğâzi itdi kıana ğarķ yüzi ğözin

dir beli baṭṭāl benem sen filķırāṭ
sözlerim hep mekr-i ħıle kizb ü ħalt

202a

eytdi ğâzi söyle bu dem kıayser'iñ
neylediñ oğlın kıızın hem begleriñ

hem bu rûmıñ bunca mâlın neylediñ
toĝrı söyle kıande sen defn eylediñ

filķırāṭ eytdi bi-ħaķķ-ı nâr-ı nûr
bu kışı baṭṭāl beni bu ħâle ķor

mekrile şardı beni işbu taşa
toĝrı budur varma şâhım teşvişe

5 filķırāṭ'am bilmezem oĝlan kıız
bu kışı baṭṭāl aña siz şoriñız

pâdişâhım toĝrı bu inân baña
ol beni añlatdı bil yañlış saña

eytdi kıayser nâ-bekâr ' ayyâr seni
bilürem ben şanma kim bilmez seni

filķırāṭ çengâlına düşdiñ bu ğün
bu cihânda yoķdurur ħiç saña ğün

söyleme hem böyle kâzib sözleri
ğayrı idlâl idemezsiñ bizleri

10 ğâzi dir şehâ sözi çoĝaltma sen
bu mişillü furşatı fövt itme sen

vir icâzet kim tamâm idem işin
ulu düşmândur kesem anıñ başın

sen bilürsiñ dir gider kıayser hemân
cem' idiñ odun didi ol pehlüvân

gitdi kıullar çoķ odun cem' itdiler
od yaķuben filķırāṭ'ı atdılar

aĝlaraķdan virdi cânın tāmuya
la' net olsun ol mişillü bed-ħûya

15 raħmet olsun şâh-ı merdân ca' fer'e
vir şalâvât ħâzret-i peyĝambere

geldi seyyid kayser'e itdi du' a
tâcını hil' at virür kayser aña

daği dürlü dürlü ton bahşış kıılır
yandı baṭṭâl deyü hem destân olur

202b söylenür dillerde baṭṭâl yandı dir
yakdı oda qalmadı hiç şübhe yir

filkırâṭ dirler tıttup virmiş ele
düşdi erlik ile ol mel' ün dile

bu haber geldi malatya şehrine
didiler şâyed ola yalan yine

biz emânet itdük ulu sulṭâna
kim dir ise yandı kendüsi yana

5 şerḥ idek biz yine baṭṭâl gâzi'yi
çünkü yaqdı ateşe ol bed-hüyı

gâzi dir şehâ degildür bu kişi
yalañuz vardur anıñ bir yoldaşı

uğrı baṭṭâl gizlemişdür bir yire
arayam ben ola kim ele gire

buyurursañ qullarımla gideyim
gitmedin bir yaña teftiş ideyim

devletiñde bulayım ben yâranın
yaqayım baṭṭâl gibi oda tenin

10 şübhe yoq kim işimüz hayra döne
nâr-ı nür yüz şuyı gelsün yerine

virdi destur gitmege kayser aña
yüz yire urup gider ol bir yaña

gâzi kayser'den cüdâ çünkim olur
çok şükürler haq te' âlaya kıılır

dir ilahi seyyid-i mevlânasıñ
raḥmeti çok bî-zevâl yekdânesiñ

gice gündüz ḥamd ü şükrimdür saña
çoqdur ihsâniñ baña öñden soña

15 ger kıılursañ yardımını bir qulıña
' âlem olsa büsbütün düşmân aña

idemezler hiç zarar bir kılna
hem daği bir habbe anıñ mālına

yā ilāhi müşkilim oğlanlarım
oldı ğāyib rūzi şeb bu fikārım

203a

daği bunca şāh kıızı oğlanları
ğāyib olmuş bellisüz olmuş yeri

cümle nās dir çaldı baṭṭāl bunları
saña ma' lūm bilmezem ben anları

dile kim baña bunu kılgıl ' ayān
merḥamet kıl kıluña ey ' āli-şān

böyle diyüp getdi böyle bir zamān
yitdi mūsā oldığı deyre hemān

5

tüz kapuyı açdı deyriñ ruhbānı
filkıraṭ şandı keşiş mel' ün anı

bī-kıyās hizmet ider ruhbān aña
ğāzi dir bir iş ile geldim saña

var imiş kıatında baṭṭāl yārānı
gizleme virgil baña imdi anı

dir keşiş ol nā-bekārdan kırkaram
yārenin anıñ saña niçe virem

eytdi seyyid ben anı yaqdım oda
geçdi ol gün kim gelüp ol zūlm ide

10

seyyid'e mūsā'yı teslim eyledi
hiç amān virme helāk eyle didi

aluben mūsāyı tutarlar yolu
leşkeri dir bu eri öldürmeli

eytdi baṭṭāl siz viriñ bunu baña
ideyim iskence bu gice aña

söyledem ben aña baṭṭāl hālını
bileyim hep nire kıoymuş mālını

aluben mūsā'yı ol dem ayrılır
ellerin çizüp yine diyre gelür

15

kağıdı diyriñ kıapusını kıışmıla
bilmedi mel' ün keşiş niçe gele

ġāzi dir virdim emānet ben saña
sen niçün virdiñ benim kulum aña

ġāzi dir bir kul saña virdim kati
eytdi ruhbān filķırāṭ aldı anı

203b eytdi ruhbān öldi didi ol seni
bu yalanla aldı bunda beni

indi atdan aṣaġı baṭṭāl hemān
didi ey ruhbān kabal eyle imān

çāre olmaz anda kırk ruhbānları
diyr kapusıdan aṣar hep anları

döndiler bir yola andan gitdiler
bir birine hālleri Şerh itdiler

5 eytdi seyyid ben Şataşdım bir işe
gice gündüz oldu baña endişe

bilmezem ki bunca kız oġlanı
kim uġurlar çaldı dir bu nās beni

rūmı gezdım bir niŐānın bulmadım
kim ider bu işi aġāh olmadım

ammā direm bunı insān idemez
bunca Őāh evlādın alup gidemez

varise bu div işidür Őübhesüz
eytdi mūsā teftiŐ idek anı biz

10 inŐā`allah bir niŐānın bulalım
ideni bu işi risvāy kılalım

sürdiler deryāya anlar vardılar
aluben abdest namāza ṭurdılar

oldılar fāriġ namazdan ṭurdılar
anda bir hınzir sürüsi gördiler

aġlaraġ bir er güderdi hınziri
dir dirġā öldi dirler ca`fer`i

ey dirġā nāzenin baṭṭāl saña
cānımız kurbān olaydı yoluña

15 eyler idük çok ümīd ol servere
öldi dirler hiç hālāŐ yok bizlere

söyleyüp bu sözi urdı başına
qaldılar hayrân anıñ bu işine

ol yigide toğrı gitdi pehlüvân
dir niçün bu itdügiñ âh-ı fiğân

204a ol dir turmañız zinhâr gidiñ
var belâ bunda halâş cānı idiñ

oturacağ yir degildür bu maqām
tiz gidiñ virdim haber size tamām

bu belâ yiridürür kıl i‘ timād
yâ yigit tut sözim itme ‘ inād

ğāzi dir kimsiñ adıñ ne yâ yigit
dağı bunda ne gezersiñ baña eyt

5 didi bađdād illeridür ilimüz
hem sa‘id atam adı çok mālımız

dağı ibrahīm benim bilgil adım
mālı milkim çok idi tācir idim

bunda qonduğ idi kırk tācir ile
kim bilür kim bu belâ başa gele

bunda bir cāzū qarı pes var imiş
kim gelürse bunda ol tutar imiş

tutdı efsün ile cāzū bizleri
cümlesin öldürdi ben qaldım diri

10 işte kırk yıl oldu kim oldım hapis
güddürür hınzır baña ol huyı pis

‘uvratı dirler gözende cāzūniñ
qocasın itmiş helāk baqqāl anıñ

var iki oğlu biri bunda olur
cāzūlıqda ol la‘in çok iş kıılır

biri zü'l-qarneyn maqāmında olur
arayup gökcek kıızı anda bulur

ol qapar maqbüb kıızı hem oğlanı
kimini biryān ider yir lahmını

15 kimini eyler hapis qor anda ol
turmayıñız tutıñız siz imdi yol

zîrâ vaqtidür la'în cāzû gele
tîz kaçın kim sizleri maḥbûs kıla

böyle deyüp taldı yaşla gözleri
çıkıdı nâgâh ol zamân mel'ûn qarı

204b ol yigit gördi kıti âh eyledi
ey dirîgâ geldi zîst mel'ûn didi

ġâzi daḥi bir nazâr kıldı aña
beñzer idi 'ifrîte kıaldı taña

ol yalınca kıdı aşılmiş emcegi
tuluma beñzerdi ol tamu segi

cāzû daḥi bir nazâr kıldı aña
tānıyup qahqahayla güldi buña

5 dir yâ baṭṭâl var mı bunda bir işiñ
virmeye geldiñ mi yoksa başiñ

söyle kim ehlim gözendeyi neylediñ
öldürüp anı beni ersüz kıodiñ

yirine aniñ seni ben öldürem
bu cihândan şerriñi ben kıalduram

o kıdı efsûn mel'ûn ol zamân
gök yüzün tıtdı bulut ol dem hemân

'âlemi tıtdı buludiñ zulmeti
yaġdı seyyid üstine odlar kıati

10 o kıdı hıziñ du'âsın pehlivân
oldı cümle cāzûlık bāṭıl hemân

kıayıp taġ mişli bir taşu alur
ġâzi'ye toġrı la'în pertāv kıılır

şıçrayup ol dem yerinden pehlivân
tıtdı bir tâşu daḥi cāzû hemân

ol hıziñ peygamberiñ bir o kıını
kııkarup urdı hemân dem mel'ûnı

deldi ol o kı beynini yı kıdı anı
tamuya ı şmarladı mel'ûn cānı

15 ol yigit bu ḥâli gördi ol zamân
seyyid'iñ ayaġına dü şdi hemân

oldı tağdan ol zamān bir ğulgule
tağa taşa şanki düşdi zelzele

geldi bir ün kim yā baṭṭāl atamı
sen helāk itdiñ daḡi hem anamı

205a iki oğlıñ bende biryān eyleyem
қанların içem etin cümle ziyem

sen elimden қанде imdi gidesiñ
cāniñi қанде ḡalāş idesiñ

bu avāzı kim işitdi pehlüvān
қoydı mūsā'yı hemān oldı revān

ses gelen tağıñ yolını pehlüvān
sürdi ol tağıñ dibine ol zamān

5 қараñulıқ oldı ol dem gök yüzi
görmez oldı tağ başında göz gözi

buldı bir yol gitdi aña bir zamān
gördi bir taşdan çıkar tütün dumān

dört yanı meydān idi daḡi aniñ
ortasında var idi göl meydāniñ

ol külik ile yardı öñin pehlüvān
aşağı toğrı olur ol şu revān

el urup ol taşı andan қaldurur
bir 'acāyib ulu қuyu anda görür

10 pek қараñu gördi қuyu daḡi ulu
aña gönden nerdübān hem қurılı

tīğ-ı daḡḡāki çeküp aldı ele
varıdı üç gevheri taşı bile

şu'le itdi taşları ol pehlüvān
nerdübāndan aşağı oldı revān

қırқ ayaklu nerdübāni indi ol
baқdı kim zulmet görünmez sağı şol

bakdı görmez gözleri ol oturur
aydınur çeşmi қuyu dibin görür

15 gördi bir dehlīz daḡi ol pehlüvān
yolına ol dehlīziñ olur revān

biñ adım yirde dehlīze ʔođrı yürür
bir ulu ʔapu dağı anda görür

ol ʔapu bağlu ʔamu yiri demür
el urup açdı ʔapuyı ol emİR

205b iĉerü girdi görür ʔoĉ perdeler
ʔaldurup bir kez nazār añā ʔıllar

baĉdı dört tağt ʔarşu ʔarşu ʔurulu
cümle şeddād u naĉĉaş hem ulu

hem yaturmışlardı tağtda ʔızları
örtülü üsti yaturdı her biri

örtilerin açdı hemān dem pehlüvān
baĉdı kim yoĉ anlarıñ birinde cān

5 ʔevirmişdi üstlerinde perdeler
dört ʔarafa bir nazār dağı ʔıllar

ortada mermer direk görđi ulu
ol direkde ʔoĉ sātırlar yazılı

evvel allah adını yazmış añā
şoñra zü'l-ʔarneyn didilerdi baña

ben ki zü'l-ʔarneyn idim bu ‘ālemi
zabı idip itdim cihānda ʔoĉ demi

gezmişem dört köşe yiddi iĉlimi
hep musahĉar oldı baña ādemi

10 bu maĉāmı böyle bünyād eyledim
fāni dünyā mülk olur baña didim

bu yatan ʔızlar dağı ʔızımdurur
ʔıl temāşā örtü altında ʔürür

hübđı bu ʔızlarıñ māderleri
ol idi şālihleriñ hem serveri

var idi ol hātūnıñ ʔız ʔardaşı
ol beni sevmiş imiş bilmem işi

ʔızlara dürlü cevāblar söylemiş
aĉiri ʔođrıdan idlāl eylemiş

15 dir imiş virmez anañ sizi ere
şāđ iken ol yoĉdurur er sizlere

erdürür işbu cihānıñ lezzeti
ol size eyler Һarām irkek eti

Һayfdürür evde telef siz olasız
görmeyüp er bākire kız Һalasız

206a ger sözim diñlerseñiz ben söyleyem
bir ‘ ilacı var bunıñ size diyem

anañıza siz zehir bir gün viriñ
diñleyüp söz ol Һasüdi öldüriñ

ol ‘ aqılsuz kızlarım bu şöhetini
diñleyüp arar Һarıma fırsatı

anasına ağı anlar virdiler
yoq yire ol Һatünü öldürdiler

5 işlerine şöıra pişmān oldılar
geldiler bir bir baña şerh kıldılar

ol zamān bu şehri bünyād eyledim
kızları işbu sarāya ben Һodım

anlara virdim Һaraveş Һulları
çoq zehİR daği bİ-had mālлары

eyledik tılsım bu yerde Һalalar
Һaşre dek işbu sarāyda olalar

var idi yunāni bir er bİ-nażİR
eylemişdim kendime anı vezİR

10 ‘ ilm-i üstürlābda gāyet ol kişi
‘ ālim idi yoq idi anıñ eşi

ben didim üstürlābı ortaya hemān
didi ol gelse gerek ol pehlüvān

ol rasūlullah muħammed muştafa
mażhar-ı dīn ma‘ den-i luţf-i vefā

nesli ola ol gele işbu yire
seyyid-i gāzi diyeler ol ere

iki ođlı cāzūlar anıñ ala
ol sebebden bu makāma ol gele

15 cāzūlar olur elinde hep helāk
nice cānlar Һurtara ol zāt-ı pāk

niçe şāh oğlın kızın hep kırtara
eletüp atalarına hep vire

aħiri dir ey yigit sen bu yire
geldügiñ vaqt kıl nazār bu mermere

206b vir selām ol nebiler hātemi
hem ħabīb-i ħaḳ ḳamu derd merhemi

ol muħammed muştafā'ya viresiñ
bu emānetdür saña irgüresiñ

söyle zü'l-ḳarneyn'i ki ḳāfdan ḳāfa ol
şah olup ħükmi geçermiş şağı şol

ol şalavāt virdi saña ' ışķıla
dir baña yarın şefā' atler ḳıla

5 daħi olmış cān u dilden ümmetiñ
ola maħşerde aña çok himmetiñ

sende mağrūr olma zor-ı bāzūña
' ibret iderseñ nazār ḳılğıl baña

böyle sözler ħatt ile çok söylemiş
şāh-ı merdāna naşihatler eylemiş

oḳıyup baḫḫāl bunı çok ağladı
bu fenāya nice cān gelmiş didi

ḫırdı andan girdi ol bir ħücreye
baḫdı yıgılmışlar cevāhir köşeye

10 bir yaña altun gümüş hem yığılu
baḫdı kim hep ħücreler altun ḫolu

bir yaña daħi girüp gördi ḳapu
içerü girdi mūnaḳḳaş bir yapu

zerle şuvānmış yüzi ol odanıñ
yoḳ idi mişli daħi ol mekāniñ

baḫdı kırķ kız ile oğlan oturur
cümle maħbūb yüzleri hep berḳ urur

vardı ayağı sesi ol kızlara
ḳorḳuben ḫoplandı anlar bir yire

15 gördiler soñra yüzün sevnışdiler
geldiler ayağına hep düşdiler

didiler şaddaḳ rasūlu'llah saña
ola ḳurbān cānımız hep yoluña

hem şafā geldiñ erenler şāhı sen
hem muḫammed-āli dünyā māhı sen

207a eytdi seyyid siz ne bildiñiz beni
daḫi ceddım oldıḡın ol serveriñ

didiler dñn zārılık çoḳ eyledük
ḫālimüz aḫir neye varur didük

dişümüzde 'āişe ḫazretlerin
görübən varduḳ aña biz yir yirin

pāyına düşdük meded biz diledük
bu ḫapısdan ḳurtara allah didük

5 eytdi ḡuşşa çekmeñüz sizler şaḳın
seyyid-i baḫḫāl irişdi pek yaḳın

irte irdi ḳatıñıza pehlüvān
ḳurtarur ol sizi diyüp bī-gümān

iki yüz mel'ün kebāb günde ider
hep yeyüp şol yaña ḫoḡrı ol gider

ḡāzi dir siz gösteriñ anı baña
gösterem adam yimeḳ imdi aña

ḫaşra çıḳup bir ḳapı göstürdiler
kendiler bir yaña ol dem ḫurdılar

10 el urup açdı ḳapuyı pehlüvān
besmeleyle iḫerü oldı revān

baḳdı bir şaḫra durur ḡāyet ulu
ortası bāḡ bir köşki var yapılı

asımāne çıḳmış anıñ ḳullesi
başına irmez anıñ ḫop güllesi

sürdi bāḡıñ iḫine pes girdi ol
bir zamān itdi temāşā şaḡı şol

şoñra geldi çıḳdı köşkin başına
bir ḳapudan iḫerü girdi yine

15 baḳdı od yaḳmış iki maḫbüb ḳızı
baḡlamış ulu şişe dökmiş ḫuzu

ikisi maḥbūblarıñ şan mäh-1 táb
şişe taqmış div la' in ide kebáb

şāh-1 merdān çekdi kılıç ol zamān
didi mel' un virmezem saña amān

207b bu mişillü niçe iş itdiñ la' in
bellü kim geldi ecel saña yaqın

inşā' allah ben dökem murdār qanıñ
gönderem tamuya ey mel' un cāniñ

dīv la' in kaldurdi ol dem başını
dir yā baṭṭāl gögde arardım ben seni

isteyü gitsem gerekdi ben seni
itmediñ hoş kim sefil anda beni

5 ayağıñla pes seni şaldı ecel
virmezem kattāl saña imdi mecāl

bir ' amūdı tayamışdı divāra
aluben itdi havāle ca' fer'e

şıçradı baṭṭāl hemān dem bir yaña
hiç ' amūdı degmedi dīviñ aña

toqınup yire ' amūdı gark olur
bir daḥi almaq la' in niyyet kıılır

na' ra urdı şāh-1 merdān ol zamān
titredi şankim zemīn asımān

10 şağ mısıñ daḥi didi mel' un cāzū
tiğ çeküp baṭṭāl ider zūr-1 bāzū

qoltuğı altından urur tiğ ile
göge şıçrar başı bir qolu ile

aqıdur ḥāk üzre murdār qanını
tamuya işmarlar pes div cānını

div la' iniñ işini itdi tamām
raḥmet olsuñ baṭṭāl'a her şubḥ u şām

ellerin çizdi hemān dem kıızlarıñ
düşdiler ayağına ol serveriñ

15 daḥi ol kırk kıızı oğlan geldiler
şāh-1 merdāna du' alar kııldılar

başını kesdi diviñ ol pehlüvân
aldılar bulduklarını mâlî hemân

buldı yüz at kızları hep bindürür
kimine altun gümüş mâllar vurur

208a geldi mûsâ ile sa‘ d’iñ katına
çok du‘ âlar itdi ol hâzretine

bindürüp hep kızları oldu revân
tutdı islambol yolını pehlüvân

gider iken bir keşîş yolda gelür
şâh-ı merdân nazar bir kez kıllur

dir keşîş kimsiñ adîñ ne ey yigit
tapduğıñ dîni severseñ baña eyt

5 didi seyyid beñzetdiñ mi kimseye
bu suâliñden murâdiñ di neye

dir keşîş baḡḡâl’a beñzetdim seni
ğâzi dir bildiñ eyü ruhbân beni

itdi ruhbân ne ‘ acâyib işdürür
öldürüp yakmaḡ seni hep boşdurur

pes seni kaç def a oda yakdılar
hem cehennem câhına bıraḡdılar

öldürürler dirilürsiñ yine sen
ḡalmışam ḡayrân ḡati bu işe ben

10 ġâzi dir allah yaratmışdur beni
bir iş için görmeyince ben anı

ölmezem biñ kez yanarsam ateşe
zîrâ ta‘ yîn eylemişdür ol işe

her ne vâḡit ol ḡizmeti itsem edâ
cânımı oldem alur bâri ḡudâ

diñledi bu sözi ruhbân hemân
kıldı îmânı ‘ arz oldı müslimân

ğâzi ḡayser’den ḡaber şordı aña
dir çeri yıḡdı gören ḡaldı taña

15 ol malaḡya üstine ‘ azm eyledi
ammâ ‘ abd-i vehhâb’ı bunda ḡodı

ol seni yaqdıqları yire gider
ağlayup çok zārılık anda ider

böyle dirken çıqdı bir hayli süvār
eyler idi kuşıla anlar şikār

208b eytdi ruhbān baq gelen şol ihtiyār
‘abd-i vehhāb’dur ider anda şikār

‘abd-i vehhāb’iñ öñünden ol zamān
uçdı bir kuş toğanın şaldı hemān

qodı toğan kuşı seyyid üstine
aldı gāzi yāyı ol dem destine

oqıla urdı düşürdi toğanı
‘abdü’l-vahhāb gördi irāqdan anı

5 sürdi atı seyyid’e qaşd eyledi
sen niçün bu kuşımı urdıñ didi

eytdi gāzi sen niçün koyduñ dīniñ
tayanur mı yanmaya cāniñ seniñ

dir belā-yı asimāna uğradım
qoymadım dīn dille bir söz söyledim

eylemesem öldürlerdi beni
bir cevābla ben halāş itdim cānı

gāzi dir bu kuş daği hem böylece
öldi imdi gelmesün yā pīr güce

10 mā‘zur olsun taqdīri böyledürür
yoqsa uçan kuşı gögde kim urur

böyle diyüp açdı ağızın pehlüvān
oqıdı bir ‘aşır qur’ān ol zamān

gāzi’niñ bildi avāzın ihtiyār
tağılup ‘aqlı olur ol sermesār

inüben atdan hemāndem yıqılur
gāzi varup dizine başın alur

bir zamāndan geldi ‘aqlı ol pīriñ
baqdı bir kez şüretine serveriñ

15 eytdi server düş midür bu gördüğüm
yā hayāl mi vuşlatıña irdüğüm

ġāzi dir ne düşdürür ne hayāl
aç gözüñ baṭṭāl benem yoq kıl u kāl

ṭurı geldi ‘abdü’l-vahhāb ol zamān
tövbe kıldı eyledi tecdīd-i imān

209a kılları daḡı olurlar müslimān
yitdi mūsā ile ol kızlar hemān

ortasında anlarıñ kayser kıızı
berq ururdu māh gibi anıñ yüzi

‘abdü’l-vahhāb ol kıızı gördi hemān
kız görüp anı olurlar şādumān

ḡālını kız cümle pīre söyledi
seyyid’iñ erliklerin şerḡ eyledi

5 kız ile pīr şād u ḡurrem oldılar
şāh-ı merdāna du‘ālar kıldılar

ġāzi kayser’den ḡaber şordı pīre
didi ol itdi sefer sünnilere

başına ol dirdi dōrt yüz biñ çeri
kalduram dir ortadan sünnileri

ol malatya şehrine ‘azm eyledi
bilmezem ġayrı bī-dīnler neyledi

eytdi ġāzi div götürmiş oġlını
ġitmeli anda beni aldı ġamı

10 kūh-ı káf dalar imiş aldım ḡaber
inşā`allah ḡaḡ bize yardım kılar

ol gözende oġlu cāzū mel‘ūmı
aluben ġitmiş helāk idem anı

müslimāna imdi yardım itmeli
şoñra andan káf’a ṭoġrı ġitmeli

zīrā oġlandan ġrekli bu bize
baḡmaḡ olmaz imdi oġlana kıza

biz geledüm ol esātūr kayser’e
ġitdi ol virdi ḡaber yārenlere

15 mīr ‘ömer hem düzdi peykler ol zamān
tīz ḡalīfe kıtına şaldı hemān

bu hikāyeti añā şerh kıldılar
peyk varup baġdād'a agāh oldılar

öldüğünden ġāzi'niñ oldı melül
nāmeler taġıtdı ol dem şaġı şol

209b var idi yüz biñ çerisi ol zamān
onlara baş dikdi iki pehlüvān

birisiniñ adı ħamīd hāşim biri
yüz biñ erle şaldı ol ileri

girdiler şehr-i malatya ol çeri
taşra çıkdı hem malatya leşkeri

geldi yitmiş mīl yiri ol ġāziler
anda küffārla şavāş anda kılar

5 çıkdı nāġāh ol esātūr kayser'i
karşu karşu baġladılar şāfları

vaqt-i aḡşām idi anda indiler
ķuruben çādırları hep ķondılar

iki leşker bindürürler ķaraķol
vaqt-i şubḡa dek gezerler şaġ u şol

irte oldı kōs-i ħarbī çaldılar
iki leşker cenge ḡāzır oldılar

birbirine karşu şāflar tıtdılar
kim girer cenge deyü gözetdiler

10 gözedürken rüm yolından nāġehān
çıkdı bir şancāķ ile şāh-ı cihān

ol idi sulṡān-ı ġāzi pür kerem
ol zamān açmışdı bir şāru 'alem

'aşķar-ı div-zāde olmuşdı süvār
şāmsuvār ġürzi daḡi elinde var

bilesince 'abdü'l-vahhāb pīr daḡi
heybetle çıķa geldi ol seḡi

bildi yārenler ırāķdan ol eri
birbirine tōķınur ķopdı ġırı

15 didiler geldi şükür sulṡānımız
ten içinde işbu tatlı cānımız

sevinüp karşı aña yügrışdiler
görüüp hayli zamân ağlaşdılar

şoñra oldı şād u hurrem müslimîn
görülen sersem olur kayser la'ın

210a āh idüp dir ey dirīgā neyleyem
geldi ' ayyār başımı nire koyam

böyle dirken geldi ol dem bir kişi
didi batṭāl eylemiş dürlü işi

tutmuş ' abdü'l-vahhāb'ı hem kızını
hep getürmiş evde olan mālını

ol kızını hiç koymamış altun gümüş
döşürüp batṭāl'a bey' at eylemiş

5 ' abdü'l-vahhāb pīr daḡi uymış aña
mācerāyı söyledim bir bir saña

diñleyüp kayser bunu feryād ider
yıkılup bi-hūd olup ' aklı gider

iki leşker bir birine geldiler
gāziler bir yire hep cem' oldılar

şāh-ı merdān següzeştin söyledi
gāziler hep aña taḡsīn eyledi

mīr ' ömer dir biz ḡalīfe ḡatına
bu işi yazduḡ idi ḡazretine

10 hem seni öldi deyüp yazduḡ aña
kendisi gelmek dilermiş bu yaña

yazdı seyyid bir biti ol dem hemān
yazdı kim ey pādīşāh-ı müslümān

ḡamdü lillah ḡaḡ īfāḡatler baña
virdi geldim ḡalmadı ḡācet saña

ḡıl kerem leşker çeküp hiç gelme sen
dövletiñde bil ḡarīmem aña ben

böyle yazup nāmeyi itdi tamām
şāh-ı islāma eletdi bir ḡulām

15 pes ḡalīfe ḡatına yitdi biti
şādılıḡlar eyledi ol şāh ḡati

ķayser'e dūşdi perīşānlık ķati
yoĝidi bir ķift cevāba ķudreti

ķondi maķzūn āh u efgān eyledi
cigerim hūn oldu baķķāl'dan didi

210b

ķāha atduķ oda atduķ olmadı
kimse bunıñ bir 'ilācın bulmadı

tutdı yağlık aĝladı ol zāru zār
bizde dir hiķ ķalmadı nāmūs-ı 'ār

bir vezīri varidi ģanķa adı
turdı geldi ĝam yime şāhım didi

varayım dir baķķāl'ı ben öldürem
dünyādan baķķāl adını ķālduram

5

eytdi ķayser öldürürseñ sen anı
taķtımuñ nişfin virem diñle beni

turı geldi ģanķa mel'ūn ol zamān
pehlüvānıñ ķaşdına gitdi hemān

ol gice islāma gelmişdi ķeri
yüz biñ erle hāşim ģamīd başları

şāh şalıpdı anları islāmlara
oldılar ol gice ķonuk mīre

ķaraķola ol gice hāşim biner
bindi küffār leşkerinden ķanāķūr er

10

geldi baķķāl ķādırına ģanķāla
oldı pinhān kim ģiyānetlik ķıla

ol la'ın elmās şişi ģāzırladı
oturup baķķāl yolını gözledi

ĝāzi ol dem taşra çıķdı gezmeye
tüş gelür çeşmi hemān ol bed-ģūya

ol ģiyüp bir aķ ũon anda oturur
kim deyüp ģışmile baķķāl ģayķırur

diledi mel'ūn ķaķa tutdı anı
titreme tutdı hemān ķorķar cānı

15

ķorķıdan dūşdi hemān dem ģanķeri
ķurıyup ũutmaz anıñ hiķbir yiri

sen necisin didi şordı pehlüvân
söyledi toğrısını ol bî-îmân

merkebiñ kuyrığı mişli şağalın
tutup çadırına şoğdı ol emîn

211a ellerini anda muhkem bağladı
direğine çadırıñ şara şodı

dir nizâmıñ vireyim yarın seniñ
koğa meydân içre bu murdâr teniñ

bu yaña hâşim dağı on biñ eri
bindürüp hıfz eylediler leşkeri

karaşol hâşim gezerken nâgihân
rast gelür mel'ün kanâtur'a hemân

5 yıkdı bir çarbile mel'ünü hemân
kesdi başın virmedi hergiz amân

hamle kıldı dağı islâm leşkeri
ol dem içre şıdılar kâfirleri

baş kesüp niçe cigerler sökdiler
şâhlarınıñ üstine hep dökdiler

şopdı deryâ içre leşker gülgüle
cümle kâfir kılıcın aldı ele

irteye dek birbirini kırdılar
leş ile ortaların şoldurdular

10 ba'zısı öldi oğul çardaşını
'ammi dâyı kesdi biri birin başını

irte oldı şaydı anlar üleşi
bağdılar olmuş yigirmi biñ kişi

içlerinde yoğidi bir müslümân
eyledi küffâr çati âh u figân

iki leşker bindi şaflar bağladı
hança'yı meydânda ber-dâr eyledi

mormenek kim çayser'iñ kızı idi
turuben battâl'a geldi ol didi

15 eytdi destür ger virürseñ baña sen
bir bitı yazam atama imdi ben

yazayım olan hikāyetler aña
ih̄timāl ki i' timād eyler baña

div la' iniñ boynını sen urduğın
öldürürken hem beni kırtardüğün

211b olakim ol daği ola müslümān
bu küfürden kırtılup bula imān

şāh-ı merdān virdi destūr aña
eytdi var yaz macerāyı ataña

yazdı kendi mācerāsın ol nigār
dir muḥammed dīni oldı aşikār

ol dīniñ ḥaḳ oldığını añladum
girdim aña pūḡ dīnin girü ḳodum

5 her ne iş işlerse baḡḡāl ey peder
hep muḥammed mu' cizātıla ider

yoksa baḡḡāl yālañuzca bir kişi
ḳudretu'llah iledür cümle işi

sen daği gel müslümān ol ey baba
yoksa 'ömrün küfrile olur hebā

yā ḥarācı ḳıl ḳabūl git işiñe
yoksa çok işler gelür bil başıña

aḡiri baḡḡāl ider seni helāk
hiç atañ ceddiñ gibi gel olma ḥāk

10 bu kiřiyle itme dūşmānlık hemān
öldürür aḡiri seni bu bī-gümān

bir esīre virdi kıız ol kāğıdı
atamñ kendi eline vir didi

kāğıdı ḳayser eline virdi ol
oḳıyup dört pāre itdi ol fuzūl

var idi bir yemliḡa adlu kiber
girdi meydāna ḡaleb kıldı dilir

sürdi muḡsīn müslümāndan ol zamān
yıkdı yemliḡā'yı oldem bī-amān

15 yüzi üzre bıraḳur muḡsīn anı
ḡarılup mel' ūn virür murdār cānı

- anda bir murtâr la‘în hem varidi
aşlı islâm mel‘ûnîñ bozan adı
- atasıymış sünniler şancâkdârı
eylemiş oğlını murdâr kayser’i
- 212a ol la‘în geldi berâber muhsin’e
itdi muhsin ta‘ziri ol bî-dîne
- tövbe kı lup gel gine ol müslümân
ben seni öldürmeyüp virem amân
- bu la‘în çok herze sözi söyledi
urdu muhsin iki pâre eyledi
- bir daği meydânına anıñ çıkar
bir urup muhsin anı daği yıkar
- 5 girdi neştür adlu bir kâfir hemân
nâ mudâr mel‘ûn idi ol bî-îmân
- yıkdı bir darbıla neştür muhsini
gördi baṭṭâl titredi cânı teni
- hamza vâri na‘ra urdu ol zamân
şanki şarşıldı zemini asumân
- geldi neştür’a ber-â-ber pehlüvân
ağladursıñ ḥalkı böyle bî-gümân
- ķande imdi ķurtarasıñ cânıñı
aķıduram imdi bu dem ķanıñı
- 10 bir zamândur niredesiñ sen hemân
dir yâ baṭṭâl sen eyü geldiñ bu ân
- seyyid’e itdi ḥavâle gürzini
şavdı sey yid ol girânca gürzini
- degdi növbet ol erenler şâhına
‘aşķar’ı sürdi hemân dem üstine
- ķuşağından tütuben yire urur
bağlayup anı kenâra getirür
- buyurur bir dâr ağacı dikdiler
meydân içre anı dâra çekdiler
- 15 çağırarak çıkdı mel‘ûnîñ cânı
ķurudu kâfirleriñ cümle ķanı

korıdı küffâr leşkeri bundan kıati
düşdi heybet içlerine key kıati

kimse meydân içre ğayri gelmedi
seyyid'e bir er muķābil olmadı

212b buyrur kıayser esātūr ol zamān
ķamle kııldı cümle küffārlar hemān

oldı ecder müslümānıñ her biri
bir kezın ķamle kıılar ufaķ iri

aķar idi siyl gibi küffār kıanı
ġöge çıķdı atı avāz er üni

ġök yüzine çıķdı bu yiriñ tozı
ol ġubārdan tutulur ġüniñ yüzi

5 bilmez oldı ata oġulın ol zamān
aķıdurdı ġövdeyi meydānda kıan

kelle kıulaķ şıçradı hem ġöklere
kimse kıarşı ũurmaz idi ca' fer'e

urduġın biçer hıyār mişli dilir
kıara kıana oldı ġarķ ol nerre şir

tıġ-ı daħķāki çeküp hāy hāy urur
ķabzasında kıılıcıñ kıanlar kıurur

ġāziler aşlan gibi ġürlerdi hep
az idi yardım kıılurdı ġaķ çalap

10 ġiceye dek itdiler çok kār u zār
bilmez oldı kendini çok nāmudār

müslümānlar az idi buñaldılar
ķāzretü allah'a tazarru' kııldılar

baķdı anlar kim şubuh vaķti hemān
yolu baġdād'dan belürdi toz dumān

çıķa ġeldi pādişāh kendi özi
leşker ile ũola kıaldı yir yüzi

ol ġalife leşkeri yüz biñ imiş
atlara urmuş eyer altun ġümüş

15 ġāzi ġördi kim ġalifedür ġelir
kendine ġayret ġelüp ķamle kıılar

gâziler daħi kıılır ħamle hemân
akııdur kâfirden anlar kıara kıan

şâh-ı merdân kıuvvet itdi kıolına
urdi kıılıç şağına hem şolına

213a kıayser' iñ şancâkıdârın gözetdi ol
kııra kııra vardı aña yitdi ol

niçe kim ok sepdı anlar servere
tınmayup sürdi atın şancâkıdâra

çün esâtür taħtına gâzi varur
ħaykırup bir kez süñü taħta urur

idemez kıayser daħi taħtda kıarâr
aşağı kendin atup eyler firâr

5 ol ' alem daħi ' alemdârın çalar
tâze kıabâkı mişli ol iki bölér

leşker-i küffâr anı kim gördiler
cengi kıoyup kıaçmağa yüz tıtdılar

ecder oldu her bir islâm ol zamân
kıırıben küffârı virmezler amân

niçesin anlar diri hem tıtdılar
ordı mâlın cümle yağma kııldılar

hep getürdiler ħalife kıatına
itdiler çok ħamdi ħak ħazretine

10 ammâ seyyid gelmemişdi ol zamân
aradup üç gün bulunmaz bir nişân

bu yaña kıayser daħi üç gün kıaçar
niçe niçe tağ u řaħrâyı geçer

kıaldı ata kıamçı ol ura ura
az kıalur ide kıabâħat şalvâra

o üçünci günde ol tağa çıkâr
bakıdı tenhâ yirdürür şular aķar

hem daħi bir diyir yapılmış bir yaña
túruben kııldı nazâr kıayser aña

15 çıkıdı ol dem taşra diyriñ ruhbânı
didi ey rüy-i zemîniñ sulťanı

diñlenüp dir bunda bir dem rāḫatı
bellü kaçmağdan yorulmuşsıñ ḫatı

diḫḫatıle ḫıldı ḫayser bir nazār
gördi baṭṭāl'dur olur ol der-be-der

213b diledi kaçmağ dutar baṭṭāl anı
dir elimden ḫurtaramazsıñ cānı

gelmedi baṭṭāl deyü hep sünniler
fikre varup çok perīṣān oldılar

bağdılar kim çıḫa geldi ol seḫi
elleri bağlu bile ḫayser daḫi

ol ḫalīfe ḫatına ṭoğrı gider
gözlerin me'mün ḫalīfe būs ider

5 oturup meclisde islām begleri
ğāzi dir imdi getürün ḫayser'i

ḫayser'i ol meclise eletdiler
ulular begler temāṣā itdiler

buyurur baṭṭāl siyāset ḫurdılar
dāl ḫılıç cellādlar anda ṭurdılar

ḫaldurup baş ḫāzi dir ḫayser saña
eylerem bir iş ḫalur 'ālem ṭaña

mā-cerāyı saña ḫızıñ söyledi
nidür fi'lim ḫamu ṣerḫ eyledi

10 gördi ḫızıñ itdügüm ol işleri
hiç degül insān işi anıñ biri

hep muḫammed mu'cizātıludurur
yoḫsa bir cān bu işi niçe ḫılır

sen daḫi gel küfri ḫoy ol müslümān
ṣehriñe ṣalam seni imdi hemān

var otur taḫtıñda otur ol mülük
böyle fi'le itme bir daḫi sülük

eytdi ḫayser rast didün ey pehlüvān
ammā imdi bunda olsam müslümān

15 cümle millet döndürürler yüzlerin
ḫoyamam emrime anıñ hiç birin

hâşıl olmaz nesne benden ol zamân
hiç bahâne itmeyüp ol müslümân

gâzi dir kim uymazlar ise saña
bir biti yaz anı bildür sen baña

214a eytdi kayser bir sözüm var söyleyem
ol cevâbiñ üstine qavl eyleyem

ger bulur şâh-ı tekfûr oğlumı
müslümân olmam için çekme gamı

va‘ dim olsun olayım ben müslümân
sen gidüp tekfûr şâhı bulgıl hemân

gâzi dir yaz kendi hattıñla baña
vir varaq kim i‘ timâd idem saña

5 koy yanımda hüccet idem ben anı
ger dönerseñ öldürürem ben seni

râzı oldı ol esâtür kayseri
bendin alup geydürür hil‘ atleri

virdi kayser seyyid’e ol kâğıdı
hüccet olsun saña bu kâğıd didi

on iki biñ dañi mañbûs kâfiri
gâzi azâd eyledi ufağ iri

hem ‘ alem sancâq esâtür’a virür
şâd olup islâmbül’a toğrı yürür

10 ol halîfe dañi bağdâd’a gider
gâzi kâfa gitmege niyyet ider

irdi bu kışşa dañi hem âñire
rañmet olsun zıkr olan gâzilere

oquyup hem diñleyen mü`minlere
bî-meşakkat cenneti allah vire

yazana hem yazdurana zü’l-celâl
du-cihânda virmesün her giz melâl

bu kışşa kayser oğlu için kâf’a gitdügi getürdügi islâm oldığı

me fâ î lün / me fâ î lün / fe û lün

15 hüdâ ismi ile söze girelüm
anıñla her murâda irgürelüm

odur bize kamu maqşud virici
odur uçmağına lāyık görücü

odur rezzāk kuluna rızık virür hem
kerimdür çekme hiçbir şey için gam

214b ol hallāk yaratdı du-cihānı
kamu halka virendür cismi cānı

anıñ luţfi kalemle vaşfa gelmez
dağı hem sırrına hiç ‘ākıl irmez

rasūlidür habībidür muḥammed
bir ismi muştafa’dur biri aḥmed

idek aña şalātile selāmi
idem şerḥ size bir tatlu kelāmi

5 diyem sultān-ı gāzi ca‘fer’i ben
niçe erliklerin ol serveriñ ben

rivāyet eylemiş ol görenler
dimiş ol gitdi kayser’le ber-ā-ber

varurlar kal‘a’yı sünbāta bir gün
iki üç gün kalurlar rāḥat için

deñize muttaşıldı kal‘a ucu
didi battāl buluñ baña gemici

gemici kim bile deryā yolını
görmüş ola baḥriñ sağı şolını

10 yolını bilüp beni kāfa götüre
meded ide işimüz ḥaḳ bitüre

varidi anda üstād kapudānı
kığırdı ol esātūr kayser anı

ḳati çok istimālet virdi aña
virem dir iki yıllık zaḥra saña

adı ḳanḩar idi ol kapudāniñ
cihānda yoğ idi aḳrānı anıñ

gemi içre girüp andan giderler
açup yılken ki ‘azm-i ḳāf iderler

15 nirde görseler kal‘a cezāre
sürerlerdi gemiyi tiz o yire

şorar oğlanlarından ol haberler
kime ol şorsa yokdur bunda dirler

bulunmaz bir haber oğlanlarından
işitmez şâfi aḥbâr hiç birinden

215a gezer bu nüv' a altı ay tamâmet
giderken ṭâğ göründi ulu gâyet

gemici sürdi ṭoğrı ṭağa gitdi
varup anlar ṭağın dibine yitdi

gemiden ṭaşra çıqdılar varurlar
aḳar bir çeşmecük anda görürler

alur abdest şudan baṭṭâl-ı gâzi
vaḳit olmuşdı hem kıldı namâzı

5 gice anlar ṭağın başında ḳalur
aşup gün çünki ḳarâñulıḳ olur

uzakdan bir ulu âteş görindi
añā her biri bir ma' nâ virdi

didi baṭṭâl gemiyle tîz gidek biz
varup ḥıfzı ḥırâset hem idek biz

yanan şol oda bir kezîn varayım
ne âteşdür yanar anı göreyim

revân oldu hemân dem şâh-ı merdân
yakın vardı oda ol şîr-i yezdân

10 baḳar ki bir mağârâda yanardı
ḳapusına yakıncaḳ gâzi vardı

baḳar kırḳ zengi ' ifritler oturmuş
kebâb-ı ḥınzîr etin yirler imiş

ṭulumuyla şarâb anlar içerler
olup ser-ḥoş özünden hep geçerler

var idi içlerinde bir ulusı
ana tâbi' olurlardı ḳamusı

dönüp dir ey ulu zengi yârenler
bu yire gelmemüzden bir murâd var

15 bilür misiz murâdım pes ne dirsiz
didiler bilmedük gönlündekin biz

didi işbu tağın ardı şehirdür
adı seylâk anın bir şâhı vardır

adı ‘ascad anın çokdur çerisi
otuz biñdür yaraqluca irisi

215b kıızı var dîl-firûzdur adı anın
kati hûb fitnesidür bu cihânın

bir er var mı varup ol kıızı çala
kâtımda mu‘teber gâyetde ola

anın hiç biri tınmaz bu sözine
kati mağrûr idi kendi özine

gelür dir bu benim ancak elimden
varup ol dîl-firûzı çalayın ben

5 tırup zengi hemân dem gitdi andan
gelür bir hûb kıızıla bir zamândan

oturtdı yanına zengi nigârı
la‘îniñ oldı maḥbûb ol şikârı

şarâb virdi kıza kız almadı hiç
didi içmem şarâb itmeyiñ güç

eli ardı ile ağzın urur ol
anın ağzı için kan doldurur ol

içüp kendileri sarhoş olurlar
yatup anda belâların bulurlar

10 hemân dem içerüye gâzi girdi
bilinden ḥançerin oldem çıkardı

kızıñ bağılu idi ayağı desti
çizüp kırk zenginini başını kesdi

düşer kız ayağına pehlüvânın
didi kimsiñ baña vir adı şânın

bu zulümden beni kıldıñ ḥalâşı
baña çok iş iderdi işbu ‘âşi

didi battâl hele göstür tarîkı sen
ataña eletem imdi seni ben

15 yola kıızla varup ol tağı aşdı
ulu şehir silâf’a pes irişdi

hemān burca atar anda kemendi
tutup eli yukaru çıkdı kendi

çeküp kıızı sarāyına eletdi
dönüp andan şehirden taşra çıkdı

216a namāzın kııldı birdem anda yatdı
alup uykusını ol rahāt oldı

gözin açup görür kırk dervişi ol
muraşsa^ç boş tururlar şağıla şol

tırı geldi erenler şāhı anda
muşāfiha kıılır ol dervişānla

didi battāl buyuruñ var mı şöbet
baña serh eyleyiñ hiç varmı hizmet

5 didiler hoş gelüpsüñ şāh-ı gāzi
muhammed ali içre ser-firāzı

bu şehirde dervişüz bil kamumuz
rasūli dün gice gördük idi biz

ki ta^ç rīf bu maqāmı eyledi ol
yatur battāl varıñ aña didi ol

o şāh ta^ç rīf idüben şāldı bizi
ki bulduq bu maqāmda imdi sizi

buyur bizim maqāma sen gidelüm
varup bir def^ç i ğam anda idelüm

10 turup battāl bular şehre varurlar
yidi gün şehir içinde otururlar

erenler şāhı dir bir gün yārenler
varidi yoldaşım pes kıaldı anlar

kenārında deñiziñ kıaldı anlar
ne dirsiz baña siz ey dervişānlar

didi dervişler rasūlu'llah bize
itdi fermān kim idek hizmet size

şöyle va^ç de itdi kırk gün kıalasıñ
bizler ile bu maqāmda kıalasıñ

15 eytdi seyyid bunlara bahşış gerek
bir cevāhir dāşı biz bāri virek

bāzu bendin sökdi bir t̄aş çıkarur
şatuben h̄arcañ bunı siz dir virür

taşu baṭṭāl'dan şeyhler aldılar
şatma için 'azm-i bāzār kıldılar

216b gider iken geldi iki kul hemān
didiler sen kandesin̄ ya pehlüvān

iki gündür isterüz bizler seni
dīl-firüz ister seni şāhın̄ kıızı

eytdi baṭṭāl kim fulān tekke yirim
anda dervişler k̄atında olurum

seyyid'in̄ kullar maḳāmın bildiler
döndiler kız k̄atına tiz geldiler

5 dīl-firüz'a virdiler böyle haber
itdi kız bir da' veti pek mu' teber

dir oḳuñ baṭṭāl'ı hem dervişleri
bunda gelsünler olar iri

geldi bir kul pehlüvānı oḳıdı
hep getür dervişleri bile didi

seyyid'i dervişleri hep aldılar
dīl-firüz'in̄ odasına geldiler

ol bişürür anlara kırk k̄azları
içlerine koydı birer güheri

10 eletin dir k̄azları odañıza
yiyesiz anda diyü virem size

yyüp içüp k̄azları hem aldılar
dīl-firuz'la hem veda'ı kıldılar

seyyid'in̄ ayağına düşdi nigār
didi ersin̄ bī-naḳir ey şehriyār

biñ kızıl altun daḫi virdi aña
didi k̄urbān mālī cānım yoluña

öpdi destin çok 'özürler eyledi
bī-kıyās sen eylediñ iylik didi

15 döndi dervişlerle geldi tekkeye
oturur herkes k̄azın aldı yiye

çıkdı ol azlar içinde güheri
biņ ızıl altun degerdi her biri

sevinüp anlar alurlar güheri
g azi dağı viridi ol altunları

217a  d olup b z ra anlar gitdiler
atmağa g herleri eletdiler

gördi arr f dervişlerde güheri
didi uruņ bunlarıņ var bir yiri

sürdi arr f geldi  h n atına
hep hik yet eyledi  zretine

akıyup asced alar adamların
dir amusın utuņız omaņ birin

5 t z getürün atıma  fileri
ne gezer anlarda aznam güheri

geldiler dervişleri hep utdılar
p di h n atına eletdiler

dir y  dervişler bu g herler size
kim virüpdür oğrısın s yleņ bize

eytdi dervişler ulumuz vardurur
bize bu g herleri ol er virür

atıņa getür anı eyle su l
ol erile aņlanur ancağ me`al

10 aldı oldem p di h pes on kişi
ađırın dir b ki alan derviši

geldiler batt l b ki dervişlerin
eletürler  ha omazlar birin

eytdi  h batt l`a ey derviš saņa
kim virüpdür aşları söyle baņa

söyle bu g herleri aldıņ mı sen
oğrı söyle yoğsa kim bulduņ mı sen

g azi dir   a ki uğrı degülem
itme  h bu iftir yı oğrıyam

15 bilki ben nesil-i ras lem  bhe yoğ
böyle güher vird g m her n sa oğ

düşürür ‘ asced şehriñ tâcirin
katına dirdi hemân cümle varın

dir bilür misiz bunu hiç biriñiz
bir eyü bağıñ ufağ iriñiz

217b içlerinde bir nazâr kıldı bir er
şâh-ı merdân oldıgım ol har bilür

dir şehâ bildim bunu pek uğrıdur
‘ âlemi dağı harâb iden budur

kanlımdur hem dağı bil bu kişi
hilekâr ‘ ayyârdurur yokdur işi

‘ ukba kâdı kardaşımdur ey şâhım
şahta adım al bu ‘ ayyârdan dâdım

5 kardaşım öldürdi hem çok şâhları
kul karâveş issi anıñ her biri

dövletiñ ayâğıla bu uğrıyı
şaldı sen öldür hemân bu bed-ğūyı

dikdiler kırk dâr ağacı ol zamân
çıkırup bunları taşraya hemân

bağlamağa geldiler dervişleri
hiç cevâba olmadı kâdir biri

ğâzi tınmaz bağladılar anları
geldi kim bağlayalar server eri

10 geldi bir cellâd hemân dem ilerü
ğâzi hâzır oluben tırdı urı

ağızına urdı eliniñ ardını
başı üzre yıkdı ol baḡḡâl anı

başı cellâdıñ olur hep tartağan
eyledi cümle halâyıklar figân

bir uğurdan hamle kıldılar hemân
yumruğ ile yıkdı onun pehlüvân

ol şehir halkı ider cümle ğulu
karğa mişli üşdiler kiçi ulu

15 dil-firüz’ iñ hâdimi anda idi
tız varup bu hâli kıza söyledi

atlanup baṭṭāl'a geldi ol zamān
yüz urup yire öper pāyın hemān

didi maḡrūr ola ey šāh-ı cihān
imdi tıydum bu işi ben nāgihān

218a hem ḡalāş bendden ider kırk dervişi
virdiler şāha ḡaber tız bu işi

bindi 'asced ḡatına geldi kıziñ
didi neylersiñ şaşurdıñ mı öziñ

niçün itdiñ buncılayın işleri
şalı virdiñ nā-bekār devişleri

ḡız didi şabr eyle bir dem yā baba
ḡüheriñ virem ḡaber itme ḡaṭā

5 kendi ḡālın 'asced'e naḡl eyledi
yā ata uğrı degül bu er didi

eyledim odama da'vet bunları
ol zamān virdim idi ḡüherleri

kendözin düşir 'asced ol zamān
şaldı bir er ol maḡāraya hemān

vardılar anda görüben leşleri
hep şişüp dönmiş tulumu her biri

geldi anlar 'asced'e virdi ḡaber
cānına od düşdi baṭṭāl'ı diler

10 vardılar hep şofileri buldılar
anları alup sarāya geldiler

seyyid'e 'asced hemān ḡarşu varur
eyleyüp ḡızmet yüzün yire urur

ḡāzi'yi ḡatında ḡonuk eyledi
ḡāzi daḡi ḡālını hem söyledi

ol diyāra ne sebebden vardığın
daḡi ol kırk zengi hep kırdığın

diñleyüp 'asced kızın virdi aña
didi virem ben daḡi leşker saña

15 ḡāzi'ye on biñ çeri hem virdiler
getdiler sāzın gemiye girdiler

hep gemiyle oldılar anlar revān
bir ati yıl ıdı nāgāh ol zamān

her gemiyi atdı ol bir yaña
gāzi dir āyık getürün tiz baña

virdiler āyık biner ol pehlüvān
bir pīr ile oldılar anlar revān

218b bir iki gün gice gündüz gittiler
vardılar bir ulu ağa yitdiler

ihtiyār dir sen otur ben ıayım
bildüğüm ağdurur bir baayım

ayık ire aldı baāl ıdı pīr
tutuben bir yolu gitdi hayli yir

giderek bir al' aya ol pīr varur
ol yaınca vardı üç zengi görür

5 otururdu apuda üç zengiler
göricek pīri olar tiz arşular

didiler kimsiñ yā pīr söyle sen
didi ol ayıkçıyam baāl'a ben

didügiñiz ne kişidür o baāl
ne gezer var mı anıñ işi derhāl

didi baāl ol kişi kim 'ālemi
yıkmaq için ol yemez aqlā ğamı

yodurur 'ayyārlıda anıñ yoldaşı
kesdi nice pādişāhlarıñ başı

10 geldi seylā şehrine ol añsuzın
virdi ' asced pādişāh aña kızın

zengiler dir bizleriñ bir serveri
arayura gitdi idi ol eri

oldı ğāyib olmadı andan haber
bilmezüz bu işi hayr mı yoksa şer

eytdi ol pīr şatmaa baāl ol eriñ
kesdi başın daı kır zengileriñ

ammā azdurdum geminiñ yolını
lu' bıla bunda getürdüm ben anı

15 imdi ol deyə kenārında durur
var mı bir er kim anıñ boynın urur

dañi qatilmürür bir qardaşım
öldürüp çeşmimden aqıtdı yaşım

gizleniñ siz varup anı uyudam
tız gelüp size haber andan idem

219a uyqu içre öldürek ol ‘ ayyarı
ola mekrinden anıñ dünyā eri

anlar ile eyledi bu qavli ol
geldi baṭṭāl qatına bī-dīn fuṣūl

dir ḥudāvenda gezerken taşrayı
qarşudan gördüm ‘ aceb bir qal‘ ayı

ammā korqđum yanına ben varmadım
niçe yirdür anı varup görmedim

5 ğāzi dir sen bunda tır ben varayım
niçe yirdür anı varup göreyim

çıqđı taşra gezdi ol dem sağı şol
görmedi bir yirde hiç insānı ol

geldi zengiler gemiyi aldılar
kendiler bir yirde pinhān oldılar

geldi baṭṭāl kim gemi yoqđurur
‘ uqba qardāşı la‘ in pīr oturur

didi yā pīr neylediñ qayıq qanı
eytdi şaṭha şoram erler sultānı

10 eytdi niçe kişiler qaşdı baña
bırāqup qayığı qaçdım bir yaña

cānı qurtardım anı eletdiler
bilmedim qanqı tarafa gitdiler

seyyid-i baṭṭāl melūl oldı qati
didi imdād eyle ey ḥaq ḥazreti

uyqu geldi yatdı anda ol zamān
pīr haber zengilere itdi hemān

çekdiler anda kılıçlar geldiler
ğāziler sultānına qaşđ kıldılar

15 gördi baṭṭāl düşde cecdi serveri
kim emîrû'l-mü`minîn ol ḥaydar'ı

dir ciger köşem uyanğıl geldiler
zengi mel'ünlar saña qaşd kıldılar

bir kezîn ol na'ra urup ḥaykırur
heybetle toğrılup urı turur

219b heybetinden kórkdı zengiler qati
ellerinden dökdiler hep aleti

tîğı 'üryân eyledi baṭṭāl hemân
anlarıñ boynuna urur vimez amân

pîre dîr niçün beni uyarmadıñ
bunlarıñ qaşdın ḥaber hiç virmediñ

dir la'in pîr bunları gördüm hemân
zâil itdim 'aqlımı ben bî-gümân

5 tıtmadı dilim cevâb ben söyleyem
bir ḥaber sulṭânıma ben söyleyem

söyleşürken pîr ile ol pehlüvân
çıkdı bir şanduk deñizden nâgihân

gâh çıkar şuyıñ yüzine gâh batar
zevraqa binüp seyyid aña yiter

çıkarup taşra kapağın kaldurur
ḥüb şüretlü bir yigit anda görür

sepdî şovuk şuyı anıñ yüzine
düşürür 'aqlın gelür ol özine

10 şordı gâzi ol cüvânıñ ḥâlini
didi kimsiñ eytdi kim söyle seni

bu cevâbın işidicek ol cüvân
yüzini döndürürdi baṭṭāl'a hemân

didi sünni müslümânam evvelâ
birdür allah yardım eyler hem kula

hem raşûlidür muḥammed muştafâ
bu faķire yardım ide müctebâ

hem daḥi 'anşar'dur atam adı
dur recâşi evvelâ kâfir idi

15 olmış hayli zamān oğlı kıızı
şoñra toğurmuş anam bir gün beni

ammā bir işkenbe çıkmış taşraya
beñzememiş aşla ol bir nesneye

varımış kim anlara çirke gelür
kırk gün ol hāl üzre ol işkenbe қalur

220a çok hekimānı tabībān düşürür
anların her biri bir ma' nā virür

rāzı olmazlar anı hiç yarmağa
yaruben taşra beni çıkarmağa

bir gice atam düşünde av ider
ol baқar kim yolca dört derviş gelür

biri hāzret-i dāvud birisi mūsā
hem muḥammed muştafa biri ' isā

5 hāneye eyler ziyāfet anları
cem' ider bir yire dört peygamberi

dir atam eylik du' ā işkenbeye
yarıluban çıқа oğlum taşraya

kim hāpisten kırtarursa oğlanı
hāl olur şüphem kılam maқbül anı

va' dim olsun dinine dağı girem
қavlimiñ üstine ben muḥkem duram

her ne yola gider ise gideyim
her ne dінде ise tābi' olayım

10 tutar üç gün anda oruç muştafa
enbiyālar serveri kān-ı şafa

қaldurup destin du' ā eyler hemān
yarılır işkenbe anda ol zamān

çıқaram ben taşra atam şād olur
hem muḥammed dīnini maқbül kılur

uyanur kim vāki' olmuş bu dişi
göñül içre қalmaz anıñ teşvişi

ol қabül eyler muḥammed dīnini
hem geçürdi şavmıla çok günini

15 adımı koymış mu‘în hem ol zamân
‘âşık idi baña atam bî-gümân

ben büyüdüm eyledi babam vefât
baña kaldı ol zamân tahtile baht

tahta geçdim geydim atam tacını
hep halâyık pâdişâh bildi beni

220b var idi ol atamın bir ırardaşı
dönmemiş dahi yahûdur ol kişi

işidüp ol atamın öldüğünü
ğâfil iken başuben tıtdı beni

öldürürken vâlidem çok ağladı
ol beni öldürmeyüp bunda ırıdı

şanduk içre şaklamış allah beni
râst getürmiş saña rahman ol ğani

5 öpdi bahtâl’ın elin ayağını
şâh-ı merdân kayığa koydı anı

yilkenin açdı hemân dem pehlüvân
ol mu‘în’in şehrine oldu revân

gider iken bir tağı anlar görür
dir mu‘în bu tağ bizim illerdürür

sürdiler kayığı tağa yitdiler
taşra çıkup etrafa seyr itdiler

şâh-ı merdân dir yigit tır bunda sen
gideyim bir kez seniñ şehriñe ben

10 sürdi andan şehre geldi pehlüvân
şubh olunca oğıdı seyyid ezân

yüce yirde bir ezân kim oğıdı
diñleyenler bârek allah söyledi

şehr içinde dört yüz islâm var imiş
bu mu‘în’e cümlesi hep yâr imiş

işidüp anlar ezânı geldiler
şâh-ı merdân başına cem‘ oldılar

içlerinden bildi bahtâl’ı biri
itdi ta‘rif bildiler hep ca‘fer’i

15 iri ufağ ayağına düşdiler
ol mu' in çün âh idüp ağlaştılar

eytdi gâzi ağlamañ buldum anı
şağ selâmet kayığa koydum anı

sevinüp hep şâd u hürrem oldılar
şâh-ı merdâna du' âlar kıldılar

221a ol cemâ' at ile baṭṭâl ṭurublar
vardılar şehriñ içine girdiler

ṭurdılar anlar sarāya geldiler
cümlesi sarāy içine ṭoldılar

kâfiriñ adı daḡi kövkel idi
hâ bu er kimdür baña söyleñ didi

gâzi dir var bir ḡaber ben söyleyem
eyle ḡalvet yâni ki şerḡ eyleyem

5 eyleyüp ḡalvet oğıdı seyyid'i
varıcağ söyle söziñ yâ er didi

gâzi dir yoğ bir sözüm ol müslümân
yoğ dir iseñ virmezem bir dem amân

bil benim baṭṭâl-ı gâzi oldıgum
eyle imân kim ḡalâşı bulduğum

belki işitmişdürürsiñ adımı
oluben islâm hemân çekme ġamı

ol yigit kim ḡardaşıñıñ oğlını
sen niçün atdıñ deñiz içre anı

10 diledi kim çağıra mel' ün kebir
boğazın berk ṭutdı anıñ ol dilir

şöyle şığdı kim la' iniñ boğazını
cânı götinden çıkup çıkmaz üni

öldürüp çıkarmadı ol ḡanını
ṭamuya ışmarladı ol cânını

döndi ṭaşra çığdı anda ol seḡi
bir ulu beg varıdı anda daḡi

didi şâh ister seni gel tiz berü
geldi beg girdi ḡapudan içerü

15 arqasınca seyyid-i baṭṭāl gider
didi eyle ṣāhıñna bir kez nazar

‘aqlını dir başıña ol müslümān
yoḡsa olursıñ ṣāha yoldāṣ hemān

diledi kim ol daḡı ide üni
tütuben boḡdı hemān dem mel‘ üni

221b birbiri ardınca seksen kāfiri
çaḡırup öldürdi ulu segleri

ḡeybet ile na‘ ra urup ḡayḡırur
seyyid-i baṭṭāl benem dir çaḡırur

ol ṣehir içre ḡopar ulu ḡırı
dört yüz islām kim ḡırar kāfiri

buluben fırsat ḡılıç yürütdiler
bī-ḡisāb kāfirleri mürd itdiler

5 ol ṣehirlü aḡiri dir el-amān
çıḡa geldi ṣāh-ı ‘asced ol zamān

seyyid’iñ bu fetḡine ḡayrān ḡalur
çoḡ du‘ ālar ṣāh-ı merdāna ḡılur

‘asced’iñ varidi on biñ leṣkeri
hep yaraḡlandı olar ufaḡ iri

çoḡ gemīler anda ḡāzır ḡıldılar
bindiler andan yidi gün ḡitdiler

eytdi ‘asced ey ḡudāvenda bu il
tehlükedür yoḡdurur insān oḡlı bil

10 eytdi ḡāzi kim yā ‘asced çekme ḡam
inṣā`allah tiviñe gelmez elem

ḡaḡ te‘ ālā ṣaḡ iderse cānımı
çekme ḡiçbir nesneden aṣla ḡamı

ger saña zaḡmet olursa dön girü
ḡıl kerem dut sözimi sen ilerü

eytdi ‘asced gövdede cānım diri
yoluña idem fidā işbu seri

ḡizmetiñden yoḡdurur dönmem benim
iderem ifnā yoluña bu tenim

15 giderek aḳ ṭāḡa anlar yitdiler
çıkmaḡa ol ṭaḡı niyyet itdiler

yoḡıdi bir yolu ṭāḡa çıkmaḡa
bindi ʿasced ile baṭṭāl ḳayıḡa

her biri bir yaña anlar gitdiler
ol ṭaḡıñ yolını teftiṣ itdiler

222a arar iken ṭāḡa bir yol buldılar
çıkıldılar leṣkerle ordı ḳurdılar

baḳdılar kim hep yemiṣ ṭaḡıñ başı
bī-ḳıyās meyvedürür yoḡ ṣāḡıṣı

baḳdı ʿasced kim canāvarlar gelür
her biri bir yirde it miṣli ulur

anlarıñ ṭıtdı avāzı ol ṭaḡı
ṭola ḳaldı ordınıñ ṣolı ṣaḡı

5 çıkıldı ṣundan onı ṣundan on biṣi
ol canāvarlarla ṭoldı ṭaḡ ṭaşı

gördi ʿasced bir kezin ah eyledi
leṣkerine diriliñ sizler didi

bu yaña baṭṭāl arar yol bu ṭāḡa
gezdi zevraḳ ile ol ṣola ṣaḡa

bulamayup uyḳusu geldi ol zamān
zevraḳını baḡlar kenāra pehlüvān

yatuben bir yirde uyḳuya varur
ol nebiler serverin düṣde görür

10 dir yā caʿ fer bu seferde çoḡ ʿaceb
göresiñ görmemiṣdür cümle hep

irte uyḳudan uyandığıñ vāḳit
bir naḡar iṣbu deñizden yaña it

ṭalgā ile saña bir elma gelür
yi anı çoḡ fāide saña olur

öğrenürsiñ cümle dili bī-gümān
itmeyüp ṣübhe anı yigil hemān

uyanup ḳıldı deñize bir naḡar
baḳdı kim bir ulu sīb ṣuda üzer

15 ¼udret elması idi hiç Őþphe yok
zũ'l-celâl virmişdi añâ sırrı çok

tutuben elmayı yidi pehlüvân
oldı ma' lûm añâ bi'l-cümle lisân

cümle naĥlûķıñ dilinden söyledi
ĥaķ te' âlaya Şükürler eyledi

222b buldı bir yol çıķdı taĥa ol seĥi
baķdı ķurmuş ordusın ' asced daĥi

gördi ' asced ķarşu geldi ol zamân
didi sen ķande idiñ yâ pehlüvân

ecdahâlar aĥzına düşdük ķati
geldi bir maĥlûķ ki hep it Şüreti

ĥâzi dir sizler ĥuruñ ben varayım
ne ķavmdür anları bir göreyim

5 ĥırdı anlar ilerü baĥtâl varur
dillerince ün idüp ol çağırur

işidüp çağırışdı anlar ĥâş u 'âm
didiler bizimdürür işbu maķâm

âdemî görmezdi aşla bu taĥı
siz niçün bunda ĥıtarsız otâĥı

eytdi ĥâzi ben daĥi sizlerdenem
yoķsa ben bu dili ķande öğrenem

küçücekden ĥıtdı insânlar beni
içlerinden yoķdurur hiç imķanı

10 içlerinde ķalduĥum çün Őüretim
anlara beñzer durur hem kisvetim

bu gelen seylâķ mülûkidür biliñ
bir zârâr andan size olmaz bilüñ

didiler neyler burâda ol kişi
bu maķâmıda var mı anıñ bir işi

eytdi ĥâzi bu Őâhıñ ' asced adı
iki oĥlancuĥı anıñ varidi

ķılbaraķlar ĥıtmış ol oĥlanları
ĥusâķ itmiş ol zâlimler anları

15 ammā bir kıızı var pek dilberdürür
ol kıızı hātūnlığa size virür

ammā şol şartıla kim yardım kıılñ
kıılbaraqlardan anñ oğlın alñ

ol canāvarlar alur kıızdan haber
pek eyü yardım idek biz didiler

223a şād olurlar kıız için gāyet olar
yardım itmeklige kavlı eylediler

döndi ‘ asced kıatına baıtāl gider
bu hikāyetler aña hep şerh ider

kıoydılar bir kıırnakı hoş şūreti
kııkarup gösterdiler ol kıırnakı

anların zu‘munca şahı vardurur
ol dađı bir it şūretli erdürür

5 bu gelenler gıtdiler şāhdan yaña
didiler virür kıızın ‘ asced saña

işte gösterdi bize ol kıızını
ammā yardım itmege diler seni

işidüp kıızdan haber ol şāhları
şarma ister gönli ādem dilberi

dirdi ‘ asker gıtdi ‘ asced’den yaña
kııkdı ‘ asced dağı hem kıarşu aña

kıondurur bir bārigāha anları
yidürüp ni‘ met virür çok tonları

10 ol canāvar şāhınıñ hursān adı
gāzi aña leşkeriñ şāvğıl didi

halvet it dir idelüm gerdek seni
sārasıñ sen şāh-ı ‘ asced kıızını

leşkerini yirine hep şaldı ol
yalañuzca barigāhda kıaldı ol

içerüye girdi baıtāl ol zamān
boğazın kıutup didi ol müslümān

çağırup ol herze sözler söyledi
boğazın kııkuban mürdi eyledi

15 gönini anıñ hemân çıkardı ol
tiz dibâgat eyleyüp qurutdı ol

irte oldı geldi sañsarlar hemân
ol deriyi geydi çıqdı pehlüvân

şâh-ı merdân gösterür yüz anlara
şâhları şanup ururlar yüz yire

223b didi ‘ asced kızını virdi baña
vâcib oldı eylemek yardım aña

qılberaqlardan alam oqlanların
siz gidiñ yaraqlanıñ gidek yarın

vardılar anlar yaraqa girdiler
on gemi on biñ çeri hem dirdiler

bindiler andan gemiye geldiler
birleşüp andan revâne oldılar

5 kırq gün anlar şu yüzünde gitdiler
qılbaraqlar illerine yitdiler

ol gemilerden çıkarlar taşraya
qonuben ordı iderler bir yire

geydi hursân gönini baqtâl hemân
geldi ol sañsarlara anda revân

anlara kuvvet virür nüvhat qılır
kırq yarar sañsar yanınca olur

qılbaraqlar qatına gitdi olar
ol qovüm tıyup haber-dâr oldılar

10 varıdı bir şâhları adı ‘ unuq
qılberaqlardan leşkeri gâyetde çok

vardılar bildürdiler bunı aña
geldi sañsar şâhı dirler bu yaña

ol ‘ unuq şâh seyyid’e qarşu varur
görüşüben aña çok hizmet qılır

dir qarındaşım ‘ aceb kim geldiñiz
var mı hizmet kim sefil siz oldıñız

gâzi dir seylâq şâhı işte gelür
leşkeri işte tağı taşı alur

15 adı ‘ asced ulu şāh dirler anı
kelmegūş tūtmıř iki hem ođlanı

ol sebebden ‘ azim kılmış bu yaña
varımış bir kıızı ol virdi baña

bir güzel kıızı dağı hem varidi
kılbarağlar řāhına virem didi

224a al kıızı sen dağı el bir idelim
kelimgūřlar ūstine biz gidelim

ol esirlikden ĥalāř oğlanları
eyleyūp mesrūr idek ol serveri

ol ‘ unuđ řāh kıız iĥūn ĥūrrem olur
seyyid ile řāhı ‘ asced’e gelūr

ķondururlar yalañuzca ĥaymeye
niyyeti kıız řarmadur anıñ gūyā

5 yine ol cāriyeye ũon geydūrūr
kılbarađlar řāhına anı virūr

ol gice ūzdi dađı anıñ gūnin
eřdi bir kıyuy hemān gūmdi tenin

ol dibāđat eyleyūp geydi gūni
taşra ĥıķdı bilmedi kimse anı

ol ‘ unuğ řāh begleri hep geldiler
řāhları şanup du‘ ālar kıldılar

eytdi gāzi ũurmañız sizler gidiñ
on gemi on biñ ĥeri ĥāzır idiñ

10 bunda ĥursān ķardařımla ķaluram
iki ūĥ gūn mařlaĥat ben ķıluram

işte ‘ asced kıızını virdi baña
tūz berāk idiñ kılam yardım aña

gitdi begler on gemi ũonatdılar
hem dağı on biñ ĥeri cem‘ itdiler

dirilūr otuz gemi otuz biñ er
bindiler andan revāne oldılar

‘ āķıbet anlar kelimgūř’a varur
ol řāhıñ dağı derisini alur

15 olmasun kışşa dirāz bu nev' ile
aldı yitmiş tã`ife şāhın bile

üzdi ol yitmiş şāhın gönlerin
geydi ol şahların cümle tonların

şāhlarıñ leşkerine ol hep gider
dürlü dürlü istimāetler ider

224b bir cezireye olar bir gün gider
bağdılar kim otlu şulu yirdürür

hep kıaranfil zencebildür otları
müşk gibi kıoķar anıñ her biri

daħi ciranlar giyikler kıoķdurur
anları ol aķ ķeriler kıoķ urur

anlarıñ ' anber gibi kıoķar eti
görüben şükür itdi seyyid ĥazreti

5 eyleyüp bir dem teferrüc pehlüvān
kııķdı ol bir puştaya andan hemān

bağdı kim var anda bir şāħra ulu
ortada üç dāne kıubbe yapılu

kıubbeler yanında bir aģaķ tırur
talları hep asımāne boy virür

kıubbeniñ biri gümüş altun biri
birine hem şıvamışlar ' anberi

kıoķ ta' accüb eyledi baıtāl āña
indi andan gitdi yine bir yaña

10 bağdı kim var anda bir ĥoş murģizār
aluben abdest namāz anda kıılar

oluben fāriğ namāzdan pehlüvān
ĥoş avāzla oķıdı kıur`ān hemān

bağdı nāğāħ aķılur ol kıubbeler
her birinden kııķdı bir nūrānī er

pīr kıişiler kim gören ĥayrān olur
nūrları şāħraları rüşen kıılur

tıoğrı anlar geldi seyyid kıatma
ĥaķ selāmın virdiler ĥazretine

15 didi anlar hoş gelipsiñ pehlüvân
görmeye müştâk idük yüzüñ hemân

hamdü li'llah işte gördük pāk yüzüñ
diñledük hem daħi ol şeker söziñ

gök yüzünden geldi üç kuş nāgihân
virdiler her biri birer dāne nân

225a dört kişi ol ni' meti düketdiler
haq te'ālaya şükürler itdiler

hıncını kuşlar alup oldu revân
şordı pırlere bu hāli pehlüvân

didi bu pîr ne maqamdur söyleñiz
hem daħi adı nedür şerh eyleñiz

didiler hurrem abād'dur bu yeriñ
adı yirdür piriniñ hem divleriñ

5 bu maqāma insân oğlı gelmemiş
tā ezelden kimse sâkin olmamış

yüz arıduñ bu maqāmda bir zamân
kırdılar birin biriler bî-amân

ol dem eyledük bu üç kişi karar
bir mağāraya girüp kalduq nā-çār

geldi bir gün bir avāz kim çıkıñız
taşraya çıqduq nā-çār biz üçümüz

bizleri bir bir aluben ol zamân
koydılar bu kubbeler içre hemân

10 olalı bu oldı biş biñ yıl tamām
düşde geldi bu gice bize imām

ol imām ki enbiyālar serveri
maẓhar-ı dîn cümle maḥlûk rehberi

adı maḥmūd hem muḥammed muştafā
raḥmeten li'l-âlemîn ol pür-şafā

bu maqāma gelmeñi virdi haber
didi oğlumdur benim ol mu' teber

her ne dirse siz muḥi' olñ aña
ol gelür oğlanlarıçün bu yaña

15 bu yiri divden alur eyler abād
oğlunı bulup olur hem ber-murād

dağı söyleñ oldı peydā bir la' in
dinime dūşmān aña şeytān mu' in

diledi kim dinimi bātıł kıla
az kalur kim toğrı yollar örtile

225b tiz irişsün ol la' ine pehlüvān
buluban oğlanların olsun revān

şordı gāzi ihtiyārlar adını
dir biri şāmildür adım bil beni

dir biri kābil adım mālīd biri
yine oğlun şordı erler serveri

didiler bunda getürdi anları
bilmedük nitdi la' inler anları

5 tırdı andan geldi baıtāl leşkere
girdi ol tulum olan şüretlere

geydi birer def a her bir şüreti
leşkerine itdi istimālini

cümle şāhın şüretinde görünür
gönlerin giyüp tācın hem urınur

çağırur hā tırmañız hāzır olıñ
irte şavaş günidür yarağ kıluñ

karşü tağdan kim gelürse siz hemān
öldürüñ virmeñ aña her giz amān

10 irte oldı tağa karşı tırdılar
geydiler sāz u silāh şaf kırdılar

sürdi pırlar kıatna seyyid gider
leşkere ol dem nazār pırlar ider

oldı hurrem ihtiyārlar leşkere
didiler kıande dirilmiş bir yire

bağdı seyyid kıarşudan çığdı tütün
yandı odlar aldı şahrāyı bütün

eytdi pırlar kim hilāl cāzū seni
bellü tuymış oynadur bu duğanı

15 ol la'ınler fi' lidür işbu duḥān
yıkdı mel'ün bī-nihāye ḥānümān

eytdi seyyid dilerim ki biriñiz
bu hilāl ḳatına siz bir gidesiz

söyleyiñ oḡlanlarım virsiñ baña
iḥtimāl te`sir ide bu söz aña

226a eytdi mā`il ey ḥudā-venda gidem
bu cevābıñ mel'una ben şerḥ idem

şāḡ komaz mel'ün beni ben bilürem
yoluña fidā cānı ben ḳıluram

ger başım nirden düşerse ol zamān
ol yire ḥamle ḳılıñ siz hemān

hem daḡi kendi eliñle sen beni
yıkayup defn eyle bu yire teni

5 hem rasūlüñ ravzasına varıcaḡ
ol maḳāmı eşrefide ḫurıcaḡ

bu bī-çāre pür selāmın vir aña
ol şefā' at ide maḫşerde baña

aḡlaşup pirlir iderler āh u zār
didiler işmarladuḡ ol ḫaḳḳa var

oldı ma`il cāzūya ol dem revān
geçdi mābeyni aniñ ḫayli zamān

gördiler kim gök yüzinden ol piriñ
düşdi başı öñine ol ca' fer'iñ

10 lā-ılahe illa'llah dir ḳafa
hem rasūlidür muḫammed muştafa

ol ḳafa bu sözleri çok söyledi
aluben baḫḫāl anı defn eyledi

kelleniñ düşdügi yirden pehlüvān
ḳoyı virür deryā çeriyi ol zamān

çıkdı taḡıñ başına cümle çeri
ḳarañu itmişdi cāzū taḡları

gitdi zulmet oldı rüşen ol zamān
dört yaña ḳıldı nazar şāḫib-ḳırān

15 baqdı bir şahradurur ol pek ulu
dağı mermerden şehir hem yapılı

ortasını dört şehir ol şahranın
asumana kulesin çıkmış anın

şehir önünde ol hilâl cüzü la' in
kırk bin ' ifritle otak kurmuş la' in

226b kendi bir taht üzre zinde oturur
niçe divler mel' una karşı turur

görülen battal güldü ol hilâl
didi ey battal saña virmem mecâl

çande cânın kurtarursın imdi sen
arar idim gökde buldum yirde ben

çağırur sañsarlara battal hemân
geldi dir düşmân uruñ virmeñ amân

5 hamle kırup cenge anlar girdiler
arıtlanca kılbaraklar vardılar

ol kovümler şahlarının gönini
giyüben uruñ deyü eyler üni

istimâlet eyler idi leşkere
karışur bu taifeler divlere

bir kıyâmet günü oldu ol zamân
vardı ' asced katına ol pehlüvân

gördi olmuş takati tak ' asced' in
heybetinden bu hilâl hovf-i bi-diñ

10 seyyid'i ol gördi gâyet titredi
gâzi aña korqma yâ ' asced didi

dir bize eyler hudamız yardımı
hovf idüp sen çekme bir şeyden gamı

okıyup hızrın du' asın pehlüvân
leşkerinin üstine üfler hemân

didi deprenmeñ yiriñizde turuñ
üstüñize kim gelürse siz uruñ

böyle diyüp cenge meşgûl oldu ol
divlere tiğ urdı gâyet sağı şol

15 böyle bir cenk oldu ol gün tenleri
kan götürdi boyadı kara yiri

buyurur hilâl cāzū kim tahtımı
gök yüzine çıkarıñ çekmeñ ğamı

oturup anda sihri ben ideyim
seyr idiñ ol nā-bekārı nideyim

227a tahtını divler havāya kaldurur
oturup tahtında mel' un sihr okur

yuğaru seyyid kıılır bir kez nazār
gördi kim mel' un oturmuş sihr ider

okıdı mel' una du' ā pehlüvān
şığınup ol haqqa ider ok revān

irişüp ok deldi tahtın ' ifritiñ
bir kulağın yardı geçdi ol itiñ

5 aşığı indi la' in key hışmile
şāh-ı merdānı iki pāre kıla

ism-i haqqı dilde baṭṭāl söyledi
tiğ-i ḍaḥḥākin ' uryān eyledi

qoltığı altından urdı tiğile
gitdi bir qolı dağı omuz ile

cāzū mel' un şöyle bir şayha kıılır
şanki gökler yire ol dem yıkılır

qolını alup kaçār şehr içine
döndi geldi leşkere seyyid yine

10 geydi her kovim begleriniñ gönini
begleri şanurdu hep anlar bunı

başka başka istimālet eyledi
qorqmañız nuşret bizim yā qovm didi

gice oldu gezdi çoq yir ol ulu
bağdı bekler cāzū divler bir yolu

isteyüp bir yol bulmaz anlara
eyleyüp secde urur yüzün yire

zārılıklar kıldı ḥācet diledi
qıl temiz bu şehri yā rabbi didi

15 ol zamān geldi hıızır virdi selām
dir şaķın olma melūl sen yā imām

bu vilāyet fetħini saña ilāh
bil müyesser kıldı sen çekmegil āh

gel benim atıma bin yā pehlūvān
ķal' aya ıoğrı hemān dem ol revān

227b kendi atından inüp bindi aña
döndürür başın vilāyetden yaña

degmeyüp ayağı yire ol uçar
ol dem işe ķal' a burcından geçer

ol sarāya ķarşu bir yire ķonar
başını ğāzi çeküp atdan iner

bir ķapudan içerüye girdi ol
baķdı perde ile ıolmuş şağı şol

5 geçerdi yidi perde ol dem ol ulu
baķdı dört şeddād şofa yapılı

orta yirde var bir ulu taħt dağı
bir nazar kıldı o taħta ol seğı

yatur idi arķa üzre ol la' in
ğögsine ķoymuş kesük ķolın hemīn

iñilerdi it gibi mel' ün ķati
tığı ' uryān itdi seyyid ĥazreti

aldı yalın ķılıcı ol destine
heybetile gitdi cāzū üstine

10 şıçrayınca boğazından cāzūyı
ıtutuben bađlar hemān ol bed-ħūyı

eytdi cāzū kim yā baııāl atamı
hem dağı ķardaşımı hem anamı

öldürüp ķaşd eylediñ imdi baña
söyle kim nitdim saña öñden şoña

eytdi seyyid neylediñ oğlanlarım
nūr-ı ' aynım dünyāda cümle varım

itdi cāzū kim getürdüm anları
ammā aldı ođlıñı ķavm-i peri

15 ayser'iñ oğlu şorarsıñ bundadur
bağdı bađđāl arşusunda oturur

elleri ayakları bağlu urur
bendini seyyid alup şalı virür

söyle dir oğlu mısıñ sen ayser'iñ
dir benem düşdüm eline divleriñ

228a öpdi tekfür ğāzi'niñ ayağını
dīl-nevāzlık eyledi sultān anı

uşağın işhāk nebiniñ ol zamān
tađdı cāzū boynına ol dem hemān

virdi tekfür destine ipin aniñ
kendi ğitdi ardı sıra mel'ūniñ

al'aniñ apusına anlar varur
ğāzi hıZRıñ amçısın tiz ıkarur

5 amçıyı ıtdı apuya arşu ol
aılup apu virür ol demde yol

ıķuben taşra gelürler 'asced'e
ol getürdi cāzūyı kim seyr ide

eytdi bađđāl ey la'in oğlum anı
cāzū dir aldı periler sultānı

bađdı kim cāzū dimez tođrısın
bir ılıç urur böler iki anı

şöyle bir ağırdı bađđāl ol zamān
titredi şanki zemini asumān

10 cümle cāzūlar işitdi ünini
bildiler cümle hilāl öldüğini

tağılup anlar hemān dem açdılar
'asced ile ğāzi şehre göçdiler

'asced'iñ on biñ çerisi girdiler
şehir içinde mālı oķ düşürdiler

şoñra andan ğāzi bir apu görür
bağdı kim bir er öñünde oturur

ol ere virdi selām şāhib-ırān
dir 'aleyke hoş geldiñ şāh-ı cihān

15 dir yā seyyid āferīn kim cāzūyī
eylediñ böyle helāk bu bed-ḥūyī

ḥamdü li'llah oldı ol mel'ün hilāl
saña yardım ide ol zü'l-celāl

ḡāzi dir açğıl ḡapuyı gideyim
içerüye bir teferrüc ideyim

228b didi pīr üç biñ sene oldı tamām
bu ḡapu açılmamışdur ey hümām

niçe yıldur beklerem hiç bilmedüm
bu ḡapuniñ sırrına ben irmedüm

ol dem içre baḡdılar geldi ḡızır
görüben ayağına düşdi dilir

dir ḡazāñ olsun mübārek pehlüvān
bu la'īn cāzū ḡanın itdiñ revān

5 ḡaldurupsuñ sen bu ilden şerrini
ḡaşre dek ḡayrile söylerler seni

el urup açdı ḡapuyı ol zamān
dir yā seyyid oldı destür gir hemān

ḡıl teferrüc imdi var sen bu yiri
girdi ol dem pehlüvānlar serveri

gördi anda bir ' acayib baḡçalar
çoḡdurur meyve aḡacı hem şular

bī-ḡıyāsduz meyvesiniñ her biri
uçmaḡa beñzer anıñ her bir yiri

10 özinde bir ḡubbesi var pek ulu
her biri ma'cūndan anıñ yapılı

bir ḡapusu var la'ldendür anuñ
girdi oldem içine ol ḡubbenüñ

gördi bir yir üç yüz adım uzunı
hem daḡı üç yüz adımdur hem ini

her yiri altun gümüşle döşelü
ḡarşu ḡarşu dört şofa hem yapılı

şofalar üstünde taḡtlar vardurur
şāh-ı iskender birinde oturur

15 karşıusunda kulları tutmuş dīvān
kimi pīr kimi yigit kimi cūvān

şanki şoḥbet eyleridi dilleri
simi zer tonlar giyinmiş her biri

bu şüretler heybetinden ol zamān
gide yazdı kendi özinden pehlūvān

229a kendini döşürdi vardı ilerü
bağdı kim bir ḥaṭ önünde yazılı

yazılı kim ey yigit sen bu yire
geldüğüñ vākit bir nazār kıl bizlere

öldürüp cāzūyı mesrūr olasıñ
arayup oğullarını bulasıñ

kendüñe sen mağrūr olma ey cūvān
şāh-ı iskender adım ben ‘āli-şān

5 geçdi ḥükmüm bir zamān kâfdan kâfa
bu fenāda eyledim ben çok cefā

divleri itdim musaḥḥar ben baña
ḥālime bağ bu yiter ‘ibret saña

işbu şüret ‘āriya şüretdürür
içerü gir gözleriñ çok şey görür

içerü girüp görür bir zaṭ daḥi
yazılı bunda gelicek ey seḥi

oğuyup bu ḥaṭtımı tutğıl sözim
bu fenāyı tecrübe kıldı özüm

10 bi vefāsın bulmadım aldanmağıl
bī-vefādur bāki devlet şanmağıl

gezdim üç kez dünyāyı uçdan ucā
eyledim hem seyr ye`cūc me`cūce

kesmişem iskenderiye şuyını
başka yola şālıvırdım ben anı

‘ākıbet irdi ecel bir gün baña
bulmadım bir çāre her giz ben aña

aḥiri gitdim eli boş dünyādan
çürüyüp oldu tūrāb nāzik beden

15 mālī mülki girü koydum cümlesin
tut sözüm bu fāniye aldanma sen

kim gönül virse buña mağbūn olur
boş gider desti anıñ maḥzūn olur

her ne itseñ eyle li'llah ey yigit
fāniye virme gönül bu sözi tut

229b hem rasūliñ ravzasına gidesiñ
çok selām benden aña sen viresiñ

kılmaya maḥrūm şefā' atden beni
ol muḥammed cümle dertler dermānı

baş uçumda gizledim bir güheri
bāzu bend it anı erler sultānı

ben seniñçün anı bunda gizledüm
eyleyesiñ bāzu bend bunı didüm

5 çok naşihatler daḥi yazılı
okıyup çok ağladı ol bahtılı

güheri aldı koluna taḥdı ol
çıkbuben taşraya andan çıkdı ol

niçe çıksa ol kapular yapılıur
ğāzi kendiniñ maḥāmına gelür

bilmedi oğlanlarından bir ḥaber
oturur anda melül şir-i ner

girdi tekfūr ol sarāydan içerü
didi baḥḥāl gel yā tekfūr sen berü

10 ḥāliñiz dir niçe oldı söyle sen
bulmadım oğlanlarımdan bir ḥaber

dir kaçan divler bizi ḥapdı hemān
aldı geldi bu maḥāma ol zamān

ol seniñ oğlanlarıñ bile idi
cāzū mel'ün bunları bağlañ didi

bizleri ' ifritlere bağlatdılar
ḥaldurup tennūrı ḥāzır itdiler

ol zamān ḥopdı havādan ḡulgule
şanki oldı asumāndan zelzele

15 oynadup tağlar periler geldiler
bizleri bu div la'ından aldılar

arkamızca geldi bu mel'un hilâl
yitdi bize virmedi aşla mecâl

ol beni kapan periyi div la'ın
öldürüp aldı beni andan hemîn

230a bilinmez ki niçe oldı hâlleri
aldı gitdi anları kavm-i pîri

ğâzi dir göster baña sen kapuyı
gitdi câhdan yaña alup tekfûri

geldi kapu cânibine pehlüvân
bağdı bir çeşme açar anda revân

aldı abdest hem o er kıldı namâz
ağlayup çok eyledi hağdan niyâz

5 hem şefi' kıldı muhammed hazretin
diledi ol fahr-i 'âlem himmetin

ol dem içre geldi oldem bir qarı
añlına giymişdi kıymet tonları

şâh-ı merdâna qarı virdi selâm
dir saña yardım kılar rabbiñ müdâm

oğlıñ için ağlar iseñ ağlama
sağ selâmetdür olar çün gam yime

şübhe itme sağdurur oğlanlarıñ
her biri bir pâdişâhdur anlarıñ

10 eytdi seyyid imdi anlar kandedür
dir qarı tamüş pîri yanındadır

ol tamüş kim hep periler sulţanı
pâdişâh bilür kamu kavm-i peri

kızların oğlanlarıña virdi ol
şâhlığa yüz biñ pirü kıldı kabûl

anlarıñ hükmindedür kavm-i pîri
hep itâ' at üzeredür ufağ iri

ben o kızlar dâyesiyem kulıyam
hem tamüş katında pek sevgüliyem

15 ey yigit islāmdurur bil ol ʔamūş
çoğdurur hem dağı anda ‘ aql ü uş

dağı ibrahim halil’u-llah yüzün
ol görüp hem diñlemişdi çok sözün

pes anıñdı bu diyâr evvel hemân
cibr ile aldı elinden bu la‘în

230b senki öldürdiñ bu cāzū bī-dīni
bu diyârlardan götürdiñ şerrini

ben varup bu erligiñ ol ʔamus’a
söyleyem bir bir kamusın zātına

bu işiñ ʔuyarsa gelür yanıña
ʔapşurur oğlanlarıñ dağı saña

böyle diyüp ol ʔarı uçdı hemân
geçdi mābeyni aniñ hayl zamân

5 bağdılar kim gökyüzi hep tutulur
kös nağäre borı avāzı gelür

bildi gāzi bu gelen ʔavm-i pīri
inidi yire ol pīriler leşkeri

önlerince bir uzun boylu pīri
ağ şakallı hep yişildi ʔonları

hem yişil bir ata binmişdi bu er
leşkeri sağında şolında gezer

ğondılar anlar kamusı bir yire
sürdi ol pīri geldi ʔoğrı servere

10 yir öpüp virdi selām aña hemân
didi zağmetde niçesiñ pehlüvân

ğamdü li’llah bu diyârı ol itiñ
pes ħalāş itdi elinden ħazretiñ

çok dürüşdüm bir ‘ ilāc bu cāzūya
bulmadım mel‘ün bī-dīn ol bed-ğūya

furşatın virmiş saña rabbü’l-celāl
oldı destiñde helāk mel‘ün hilāl

ilerü geldi görişdi ol pīri
dir şükür pāk eylediñ sen bu yiri

15 geldi nāgāh ol muḳaddemki arı
didi āzi budurur āmus pīri

bu vilāyetler melīkidür amu
ızların olanlarıña virdi bu

unuben destin utar baḫḫāl hemān
dir revāmıdur saña āh-ı cihān

231a giyegü olanlarıma sen böylece
idesiñ ben alayam güdüz gice

anları niçün getürmezsiñ baña
bu ulüm lāyık olur mı hiç saña

eytdi āmus anlara virdim ızım
pīr kiiyem ikisi iki gözüm

ben getürsem alacasiñ anları
ideceksiñ sen melül işbu pīri

5 ol sebebden ben getürmem yanıña
ıl kerem vir anları ey āh baña

eytdi āzi sen pīri ben ādamam
nevi' cinssiñ evlādım sizde omam

tīz getür olanlarım çok söyleme
bu lüzümsuz sözleri sen söyleme

söyleşürken geldi bu sözi hıızır
pāyına düşdi anıñ āmūs pīr

dir hūdā-venda bu er olanların
öldürürken ol hilāl cāzū la' in

10 urtaruben alı oydum anları
āh bilüp bey' at ider ufa iri

her birine bir ızımı virmişem
hem revā sultānlıa ben görmişem

anları alup giderse bu kii
ızlarımıñ pek fenā olur işi

zīrā insān olına örgendiler
er olur kendilerine andılar

imdi ırmazlar firāa ızlarım
übhe yok helāk olur ol gözlerim

15 bu kişi oğlanların ben virmezem
kızlarımı hiç helāk ben itmezem

dađı çok söz söyledi tāmūs pīri
ol hıızır barışdurur tiz anları

dir yā bađđāl dārdurur işbu vāđit
tađıdup bu leřkeri sen rūm'a git

231b zīrā peyda oldu dūřmān islāma
mūslimānlar duruřur ğāyet ğama

yine senden çāre olur ol işe
dūřme ođlanlar için hiç teřvīře

viridi ' asced řāha destūr pehlūvān
oldı herkes yolına anda revān

dōndi yine didi tīz oğlanlarım
ķandedūr baña getūr ben gideyim

5 anca gördi kim nađāre ünleri
tutdı ol dem asumānı hem yiri

gök yüzinde peydāh oldu çok ' alem
pehlūvānıñ iki ođlu bile hem

geldi anlar seyyid'e irişdiler
ađlařup ayaklarına dūřdiler

şağ görüp oğlanların řāhib-ķırān
gözlerin būs itdi oldu řādumān

ikisi de ataları ellerin
būs idūben söylediler ĥāllerin

10 yidi gün yiyüp içüp oturdılar
seyyid'e bir tağt piriler virdiler

anı islāmbol'a alup gıtdiler
tāmūs ile ğāzi vidā' itdiler

ol pīri ķovm olur yola revān
geldi deryā yađımına pehlūvān

aluben abdest namāz anda ķılur
oluben fāriğ revān yola olur

var idi bir ķulı kim adı beşir
karşudan gördi anı ol dem dīlir

15 sürdi yitdi ol beşir'e pehlüvân
düşdi kul ayağına ol dem hemân

bunda neylersin imdi didi
dir ticâret itmege geldim idi

bağlanup yol bunda böyle kalmışam
hayli vâkıt kim perîşân olmuşam

232a seyyid'in oğlanlarıyla görüşdiler
işî dostlardan haber şorışdılar

dir beşir tıydum belürmiş bir kişi
leşkeri islâm'a itmiş çok işi

eylemiş islâm çerisin sermesâr
cem' olup çok leşker ölmüş nâ mudâr

çok perîşân oldu bu söze dilir
didi var git kayser'e sen yâ beşir

5 söyle oğlın ile bahtâl geldiler
işte yolda pek yakıncağ kaldılar

kayser'e varup beşir muştuladı
ol zamân kayser kati haste idi

begleri hep katına dirildiler
atlanup bahtâl'a karşı geldiler

seyyid'i tekfuri anlar gördiler
görüben kayser'e hep geldiler

döşek içre yatur idi kayser'i
baş ucuna vardı şirler serveri

10 oturup çağırdı şah tekfuri
ben getürdüm bir kezin bağılı beri

döndürür ol dem esâtür yönini
dir benim tekfür şahım nirde kanı

görüben olam yüzini müslimân
zirâ bildi toğrı dindür bî-gümân

düşdi tekfür atası ayağına
şanki bülbül girdi bir gül bağına

ol esâtür gördi tekfür yüzünü
gitdi ' aqıl bilmedi kendi özünü

15 ‘ aqıl geldi gözlerinden oqlunu
öpdi didi qandesin canım canı

torqıluben ‘ arza kıldı ol imān
barmağın qaldurdu oldu müslimān

qırq yidi hem adı bellü beg hemān
qaldurup barmaq olurlar müslimān

232b eytdi tekfūr seyyid’in erliklerin
aferin eytdi oldu begler yir yirin

ol esātūr qayseri islām olur
şoıra andan yidi gün diri qalur

gün sekiz olunca itdi ol vefāt
yıkadı kendi eliyle pāk-i zāt

yudı islām üzre anda qayser’i
şammās’in yanında qodı ol eri

5 itdi begler tekfūr’a hep bey‘ati
cümlesine virdi tekfūr hil‘ati

seyyid-i baṭṭāl gidem gayrı didi
şāh-ı tekfūr ṭurdu hāy hāy ağladı

dir ḥudā-vendā yalañız bunda ben
qorqaram qande gidersin böyle sen

ğāzi’niñ ortancıl oqlı kim beşir
qodı tekfūr yanına anı dilir

dir belürse ne zamān düşmān saña
bildüresiz bir ḥaber tizcek baña

10 biraḥur anda beşir’i pehlüvān
ol nezir oqlı ile oldu revān

‘ asced’in kıızı hümā’yı aldılar
pes yakın şehri malatya’ya geldiler

bu ğazā oldu dirāz faşl idelüm
oqlıyanlar ideler taḥsın didüm

burada bu qışsa hem oldu tamām
yazdurana yardım ide ol imām

oqlıyanı diñleyeni yazanı yazduranı
raḥmetinle yarlığaqıl yā ğani

15 **babek la'ini öldürdüğüdür ve seyyid'in ulu cengidür**

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

söyle allah ismini ser ibtidâ
feth ide her işleri bâri hudâ

oldurur fettâh rahmân hem rahîm
hem daği rezzâk-ı ' âlem hem kerîm

233a   kullarına rahmet eyler ol ulu
            hem rasûlidür muhammed hem kulu

vir şalavât ol ' azîz peygambere
rahmeten li'l- ' âlemîn ol servere

hem daği vir âline aşhabına
vir diger revnağ olar işbu dîne

bir gâzâ-yı ca' fer'i yâd idelüm
cümle virân dilleri şâd idelüm

5   bir yire ca' fer inüp oturdılar
          bu yaña bir kârubân gözlediler

kârubânîñ halkı daği indiler
bir pîñârîñ başına hep kondılar

kârubânîñ bir ulusun şîr er
oқыyup şordı hemân dem bir haber

ol kişi me' mûn halîfe öldi dir
bir mu' azzam adlu oğlı kaldı dir

anı dir dikdi halîfe sünniler
ammâ bir er çıkdı çok da' vî kılar

10   dir benem işbu zamân peygamberi
          azdurur yoldan niçe âdamları

oğ batup kesmez kılıç anı hemîn
oda yanmaz dir halâl hamra la' in

dir halâldur hem toñuziñ etine
dir nikâh eyleñ kıızı kardaşına

herkesiñ atası ana adını
kanğı erse söyliyür ol şormadın

iki def' a şâm'a çekdi leşkerin
uruben itdi harâb ol çok yirin

15 kimse bilmez cinsini ol mel' unıñ
hem dağı bābek' dürür adı anıñ

hem dağı ol yıkdı tebrız ilini
şordı gāzi ol la' inıñ ırqını

yoğdurur dir ol la' inde hiç neseb
atası uğrı idi hem bī-meseb

233b ol ħalifenıñ güninde her zamān
kārı uğrılığ idi anıñ hemān

lā-ilāc ıaldı ħalife taşraya
sürdi anı vardı girdi bir köve

var imiş köv ıssınıñ bir kırnağı
ħub imiş üydürmiş anı ol segi

ħāmile olur halāyık ol zamān
köv begi duyar bunı ol dem hemān

5 uğrıya ' avratlığa virür anı
toğırur dört māhdan ol bir oğlanı

bisleyüp büyütmiş ol dem ol anı
büyüyüp örgenmiş ol her şan' ati

āħiri ol buluşur memlān ile
ħamr iđer anıñla rūzi şeb bile

eylemiş memlān katında çok ħasād
fitne yayın eyledi mel' un küşād

aña memlān iki yüz ağaç urur
ıapısından mel' unı qovı virir

10 evde ħalvet buldı mel' un memlān' ı
uğrılığla katlı ider memlān anı

bir niçe dövletsüz erler ol zamān
dirilüp baş iderler anı hemān

gidüben anlar ħarāmılığ kılar
yüz kişi anıñ katında cem' olur

yol kesüp anlar iderler çok işi
bābek' e bir gün gelür bir pır kişi

didi bābek kıandedür gelsiñ baña
bir cevābım vardurur eydem aña

15 eytdi bābek kim benem söyle sözüñ
eytdi şeytān oldı peygamber özüñ

ben daħi cebrā`il`em geldim saña
her ne dirsem sen hemān uyğıl baña

ıtut sözüñ sen ıtutasıñ bu `ālemi
ide bey`at saña cümle ādemi

234a dir la`in bābek`e benden ol zamān
mu`cizāt isterse yoğdurur gümān

ol vāķit bu ħalka ben ne söyleyem
mu`cizāt niçe izhār eyleyem

dir la`in oğ batmayup kesmez kılıç
yağmaya āteş seni hem daħi hiç

dir bābek bu mu`cizātlar az baña
dir racīm bir iş daħi diyem saña

5 vardurur bir taş falān yirde ulu
altı altun aķçe ile toptolu

var çıkar altunı ħarışlık eyle sen
saña çok yol gösterürem soñra ben

başına bābek direr dört yüz kişi
varup anlar ħaldururlar ol taş

ħaldurup anlar o taş çıkarur
cümlesin dört yüz ere üleşdürür

dir bu mālı cebrā`il`virdi baña
didi peygamber olupdur zātıma

10 dört tarafa şāyi` oldı bu işi
itdi bey`at aña biş on biñ kişi

virdiler anı ħalīfeye ħaber
didiler şāhā ħalīfeye ħaber

ol esed kūfi`yi aña göndürür
kendine bu nā-bekārı göndürür

eyleyüp kāfir vezir itmiş anı
soñra naķtı şaldı bağdād sultānı

ol yigirmi erle yalıncağ varur
eyle `uryān nuķtā ol ħarşu varur

15 nuқта dir kimisin yalıncaқ bu yaña
niçe geldiñ böyle söyle sen baña

dir la' in peygamberem babek benem
dağı on biñ çeriye serverem

ideceksiz bize sizler bey' ati
öyle söyler zîrâ cibril hazreti

234b nuқта dirkim mu' cizâtıñ var mıdur
yoқsa gönliñ nâsa fitne şer midür

dir bâbek çek kılıcıñ ur baña
ger keserse uyayım ol dem saña

kesmez ise ammâ baña uyasıñ
ol muhammed dînini sen қoyasıñ

nuқта işbu қavli anıñla қılar
çığarup elmâs kılıcı çalar

5 niçe boynına çalardı kılıcı
eylemez elmâs kılıç aña güci

atdan inüp nuқта düşer pâyına
dînini қoyup uyar ol bî-dîne

varidi nuқта ile yigirmi biñ çeri
bâbek'e uydı olar ufaқ iri

imdi serhengidürür ol mel' unıñ
oldı yüz biñ leşkeri imdi anuñ

'uқba қаdı oғlu ol mel' un velid
hem anıñ қardaşı ol satħa pelid

10 bâbek'in қatında anıñ ikisi
biri ħaş nâ`ibdür birisi

bâbek'in ol satħa idi nâ`ibi
sevdügi yoқdur anıñ satħa gibi

gitdi mel' un şehr-i bağdād üstine
çoқ çerile şâh-ı islâm қаşdına

şâhı қovdı vardı bağdād'dan o şâh
tutdı baţţâl oғlını şâhib-günâh

ol 'ali'yi kırқ yârile bile
gezdürür mel' un anı zincir ile

15 bu haberi itdi anda ol zamān
düşdi bir od cānına anıñ hemān

işidür oğlu ‘ali tutulduğın
saḥa mel‘ün anı maḥbūs kıldığın

cigeri tūtuşdı bir āh eyledi
ol kiçi oğluna siz gidiñ didi

235a dilfürüz’ı hem nezīr’i pehlüvān
gönderür şehr-i malatya’ya revān

‘azm-i bağdād eyledi kendi özi
gideriken bir süvār gördi gözi

pes yakıncağ varuben anı görür
ol muḥammed kim fulāḥ oğlıdurur

indi öpdü seyyid’iñ ayağın
şāh-ı merdān bağrına çekdi anı

5 görüşüp ağlaşdı anlar ḥaylice
eytdi baḥḥāl sūnniler ḥālī niçe

dir muḥammed oldı peydāḥ bir kişi
gün be gün yüceldi mel‘ünıñ işi

ol bezirgān ne cevāb kim söyledi
hem muḥammed öylece şerḥ eyledi

dir dimişğ’dadur ḥalīfe ḥazreti
bu la‘inden ḫati çoğdur zaḥmeti

mīr ‘ömer ḫatına şaldı ol beni
didi itsün mīr ‘ömer ḫalka üni

10 başına çoğ leşkeri dirsün didi
bu yaña gelmem anıñ çündür didi

amma geldüm dün gice bir çeşmeye
uyuyup rāst gelmişem bir rü`yāya

ben muḥammed ḫazretin gördüm idi
yā muḥammed çekme hiç ğam sen didi

didi seyyid ğāzi yitdi hem daḥi
öldürür bābek la‘ini ol seḫi

ölümi destinde geldi ol yakın
çekmeñiz bābek için siz ğam şağın

15 oldı vāqı‘ inşā`allah vāqı‘am
uyanup buldum seni ben işbu dem

eytdi ġāzi dön girü sen tizce git
mu‘taşım şāha beni sen mücde it

çekmesin ġam inşā`allah bābek’iñ
bī-amān başın kesem ol segiñ

235b pes muḡammed yitdi şāhıñ katına
mücde kıldı seyyid’i ḡazretine

ḡurrem oldı mu‘taşım şāh ol zamān
yitdi baġdād şehrine hem pehlüvān

bu yaña bābek la‘in biş biñ çeri
cem‘ idüp kılmışdı ordı yirleri

ordu içre oturur bābek la‘in
şaġda şolda dört beg oturur hemin

5 ḡahḡahayla ġüldi ol bābek hemān
didiler ġülmek nedür şāh-ı cihān

dir la‘in baṡṡāl gelür irte bilün
bir ḡaber virdüm size agāh oluñ

didiler öldi işitdük ol eri
eytdi bābek ölmedi daġı diri

zaḡmesine gitdi zülḡarneyn’iñ ol
eyledi buñdan ḡalāş hem nice ḡul

niçe divler öldürüp oġlanların
buldı geldi irüşür bize yarın

10 ger iṡā‘at eylemezse öldürem
bu cihāndan baṡṡāl adın ḡalduram

bu yaña baṡṡāl irişdi bir şuya
baġlayup atın yatar ol uyḡuya

irte abdest aluben kıldı namāz
itdi ḡaḡdan bu işiñ fetḡin niyāz

bindi ata çıġdı ol bir pūṡaya
baġlayup atın yatar ol uyḡuya

çün uyandı uyḡusından ol ulu
bir naṡar kıldı berüye baḡtulu

15 baqdı kim qonmış qeriler bî-‘ aded
şâh-ı merdân diledi haqdan meded

diledi kim bābek’i uğurlaya
virdi kōr řeytān haber ol bed-hūya

didi tırma baṭṭāl geldi qarşula
ordı ięre qoydı bābek gūlgule

236a tūz biniñ dir leřkerine buyurur
atlanup leşker tıtub şaflar tırur

şaf tıtup meydānı hep bezetdiler
qandedūr baṭṭāl deyü gōzetdiler

indi atıñ qekdi muħkem qolanın
bāriye işmarladı tatlı cānın

girdi meydān içre cevlān eyledi
bî-‘ aqıl bî-kes qovümlersiz didi

5 diniñizden bir zarar mı gōrdiñiz
işbu bāṭıl dine bōyle girdiñiz

siz muħammed hażretine ne cevāb
viresiz oldu baqañız pek harāb

siz ne yūzle varasız peyęambere
faħr-i ‘ ālem ol muħammed servere

seyyidi gāzi benem sizler biliñ
şağ selāmet şaldı haq agāh oluñ

hem hilāl cāzūyı ben itdim helāk
eyledim şerrinden anıñ qāfi pāk

10 haq selāmet virdi şağ geldim yine
sōyleyiñ qıqsın o mel‘ ün bî-dīne

gōnderüñ qarşuma murdār bābek’i
sizleri hem itdi ol tıamu segi

diledi bābek qıqa qarşu hemān
dir kanātur sen otur şâh-ı cihān

kendi girdi seyyid’iñ meydānına
qatı mel‘ ün şuşamışdı qanına

dir yā baṭṭāl ol muti‘ peyęambere
yoq dirseñ qatlı olursıñ yoq yire

15 gidelim gel mu' cizātlar ol saña
göstere şoñra itā' at kııl aña

kušāğından dutdı seyyid mel' ūnı
tız havāya atuben çaldı anı

iki pāre oluben düşdi yire
geldi heytiñ qardaşı mel' ūn yine

236b ol daği anıñ sözin söyler hemān
qapdı atdan anı daği pehlüvān

eski bizler mişli yırtdı mel' ūnı
meydāna oldı revān murdār qanı

bir biri ardınca yüz on biş eri
mürd kıldı pehlüvānlar her biri

‘azm-i meydān eyledi bābek ol zamān
bir nazar kıldı aña şāhib-kırān

5 gördi uzun boylu māvīdür gözi
çok şakallu qara yāğızdur yüzi

qadd-i kāmēt ıssı bir kāfir durur
gāziler sulṭānına qarşu yürür

dir yā baṭṭāl bunları sen bī-günāh
öldürürsiñ yoqmıdır ḥovf-i ilah

virdi cebrā`il ḥaber peygamberem
ger dilerseñ mu' cize ben gösterem

torğı yoldan azdurursiñ leşkeri
sen daği pişmān olursiñ ahiri

10 kendilikden dimezem peygamberi
geldi cebrā`il çü maḥlūq rehberi

gāzi dir gelmez saña cibril ḥaber
cibril'iñ şeyṭān'durur bildim o ḥar

hem nebiler ḥātemidür muşṭafā
hem nebi gelmez didi ol pür-vefā

eytdi bābek ger baña ur kılıcı
bildügün miqdār hemān it sen güci

kesmez ise ḥaḳ rasul bilgil beni
pehlüvān-ı 'ālem ideyim seni

15 gāzi didi söyleme mel'ün kişi
gösterürseñ böyle biñ şeytān işi

sen bir uğrı i' timād ben eylemem
uğrı oğlu uğrısıñ toğrı dimem

sen bir uğrı başısıñ bu iş saña
lāyık olmaz söyleme bunu baña

237a eytdi bābek ol muḥammed muştafā
bir yetimdi buldı ' izzet hem şafā

ḥaḫ ' ināyet eyledi kıldı rasūl
itdiler bey' at aña hem bunca ḫul

bir yetimdiñ sen daḫi ḥaḫ ḥazreti
luḫfi idüp virdi saña bu furşatı

olmadiñ geçi rasūl bu ' ālemi
zapt idüp sürdüñ cihānda hoş demi

5 divi pīri oldı musaḥḫar hep saña
virdi bu manşüb ḥaḫ daḫi baña

sen beni ayruqlara beñzetme hiç
bu ' inādliḫdan yā baḫḫāl vāzı geç

ger uyarsañ sen baña ey pehlüvān
bulasıñ ' izzet ḫatımda bī-gümān

ol muḥammed kim ' aliyyü'l-murtaza
niçe kıldı pehlüvānlar anda zāy

ben daḫi anıñ gibi idem seni
nefse uyma ḥaḫ rasūl bilgil beni

10 aḫmedi peygamberi aḫir zamān
didiler anıñ dīni oldı ' ayān

ben daḫi anıñ gibi peygamberem
dīnimi elbetde izhār iderem

gāzi dir aḫmed'e ol gökden kitāb
gönderüp ḥaḫ eyledi emr-i ḫiḫāb

virdi ḫur`ānı ' azīmi ol aña
geldi mi kitāb saña göstür baña

dir la' in bābek kitābım işte bu
ḫaḫıyup çekdi ḫılıcım ol ulu

15 Һамле ҡылды тиги ҫаһһак иле ол
қаршу Һутды гогсини бәбек фузүл

тиги ҫаһһәки һисәба ол фузүл
Һаймаууп қаршу дурур қилыца ол

ҫалды бир қилыц тиги ҫаһһакы аһа
кесмеди бир қилын қалды таһа

237b Һәмсүвәр гүрзини ҫықарды ол замән
ейтди бәбек қанде иһсәф пәһлүвән

nice kez urduñ baña sen tigile
kesmeyüp gelmez һаҫа бир қилыма

Һинмайууп индүрди баһәл бәһна
гелмеди аһн элем бир дйһине

таға урса ейлер иди һүрди һәһ
гөрмеди һиҫбир элем ол бед-ма' әһ

5 гәзи дир гөстүр варисе ерлигиһ
ниҫедүр ҫарби бақалым сен сегиһ

бир сүнү қылды һавәле ол кибер
тәриһәниле қәқиди нерре һир

көндүсиден мен' қылды пәһлүвән
гисейедек ценк қылды ол һемән

дөнди сеййид yine geldügi yire
geldi bәbek даһи ол дем леһкере

қовmine баһәл'ı ол медһ еyledi
ерлигини гисейе дек сөyledi

10 бу һаһа йитди муһаммед адлу ер
ол димиһқ'да еyledi һәһа һәбер

му' таһым һәһ гөрди муһаммед'и һемән
дир ниҫүн гелдиһ ей мүслимән

сеййид'иһ һәғ гелдүгини сөyledi
пәдиһәһ һуррем olup һәмд еyledi

дир муһаммед гитди бағдәд'а о ери
һем даһи гелсүн диди көнди өзи

вариди биһ үз биһ иһләм ол замән
'әзм-и бағдәд ейлейүп олди ревән

15 gelmede biş yüz biñ erle mu' taşım
bunda baṭṭāl çağırurdu yā raḥīm

kıldı ol irte namāzın atına
bindi indi aşığı tağdan yine

na' ra urup ḥaykırur bir er diler
dir xanı gelsün mel' ün dünki er

238a işidüp bābek la' in olur süvār
eyledi şeyṭān mel' ün iftiḥār

seyyid'e geldi ber-ā-ber itdi cenk
öyleye dek eyledi mel' ün eşek

dirdi bābek her demiñe ey kişi
utanursıñ soñra itme bu işi

eytdi baṭṭāl mu' cizāt mel' ün xanı
hiç degil bunlar şeyṭānî üni

5 eytdi baṭṭāl'a çıkar tır ü kemān
at çıkar karşı dutam anı hemān

ger eşer eylerise ḥoşdur bu sözüñ
eylemezse dinime girgil özüñ

urdu baṭṭāl egnine okı anıñ
oldı ḥurrem oldı mel' ün-ı hiniñ

dir yā baṭṭāl daḥi niçe mu' cizāt
gösterem gel itmegil şıķlet ' inād

sen getir imān baña kıl ' itimād
yoķ yire olup muzır itme ' inād

10 ğāzi dir dā`im getürmişem imān
bir ḥudā aḥmed rasūl bī-gümān

i' timādım yoķdurur şeyṭān saña
dime bu sözleri mel' ün baña

zīrā buyurur benim peygamberim
kim xamu peygambere ben serverim

soñra benden gelmeyiser bir daḥi
enbiyā her giz dimişdür ol seḥi

hem nebiler ḥātemidür didi ol
söylemez aşlā ḥilāf ol rasūl

15 eytdi mel'ün eyle dirdi muştafa
bu cihānı sürüben sürdi şafā

eytdi seyyid her ne söylersen şamu
herze söylersen yiriñ ateş şamu

ammā hayrān qaldı seyyid bu işe
bu ne hāldür didi nedür teşvîşe

238b eytdi bābek saña bunca mu'cize
itdim izhār uymadıñ sen haq söze

sen dañi tur ben kılcıla urayım
oq kılcı batmaz mı saña göreyim

ger silāh kār eylemezse rast sözüñ
haqdurur diniñ dañi ağıdur yüzüñ

söyledi bu sözi bābek bī-īmān
ditredi baṭṭāl hemān mişli hazān

5 yine düşdi qalbine ilhām anıñ
ol şıgındı birliğine mevlānıñ

haq te'āla hazretine pehlüvān
faḥr idüp raızı olur söze hemān

ol rasūlullah du'āsın oqıdı
gel berü kāfir kılcı urğıl didi

aldı bir elmās kılcı ol destine
ğıtdi mel'ün şāh-ı merdān qaşdına

tiğa qarşu tutdı baṭṭāl qolını
ḥikmet'ullah kesmedi bir kılmı

10 ol rasūlü ekrem nebiy'yü'l-muḥterem
şallā'llahu 'aleyhi hem ve'sellem

hazretiniñ kıllarını pehlüvān
eylemişdi bāzu bend şāhib-kırān

ol sebebden kesmedi bir kılmı
qurıdı bābek la'iniñ pis teni

kendini düşürdi cenge başladı
ol dımışq yolunda tozlar oynadı

toz içinde mu'taşım şāh nāgihān
çıkdı biş yüz biñ er ile ol zamān

- 15 gördi baṭṭāl meydān içre cenk ider
ol la'īn bābek ile ahenk ider
- leşkeri islām du'ālar eyledi
saña yardım kıla ol allah didi
- mu' taşım yayan ṭurup ol dem hemān
şāh-ı merdāndan yaña oldu revān
- 239a cengi koydı karşı geldi pehlūvān
şāh-ı islāmıa görüşdi ol zamān
- ol ḥalīfe kıldı nevhāt servere
geldi anlar ṭutdı ordı bir yire
- geçdi taḥṭı mu' taşım baṭṭāl hemān
ķurı toprāķa oturdı ol zamān
- dir ḥalīfe yuķaru gel servere
didi gelmem lāyığam ķurı yire
- 5 şöyle işler kıla ol ṭamu segi
neylerem ben tācı taḥṭı döşegi
- bu cihānda neyelerem sağ durmayı
itmeyince bir yaña ol bed-ḥūyı
- irte oldu bindiler leşker hemān
cenge ḥāzır oldu ol dem pehlūvān
- bu yaña bābek la'īn hem ol zamān
dökdi ṭonın oldu gömlekcek hemān
- geldi meydān içre bir ün eyledi
ķandesin baṭṭāl berü gel tiz didi
- 10 sen daḥi böyle yalnızcaķ gel didi
müslümānlar tırü bārān eyledi
- oķ degüp şıçrardı andan bir yaña
eylemez kār oķ sūnü her giz aña
- müslümānlar ķaldı ḥayrān bu işe
cümlesinin göñli vardı teşvişe
- çağırur bābek yā baṭṭāl gel berü
ķorķuben sen kaçmağıl eyle girü
- böyle şey girmez benim hiç 'aynıma
oķıla gürz degdi cümle beynime

15 bir yerimden çıkmadı bir k̄ara k̄an
k̄andesin̄ gel berü sen yā pehlüvān

niçe oldu ol senin̄ erliklerin̄
varidi daḡi senin̄ k̄ovim p̄irin̄

noldı anlar sen daḡi olduñ zebün
geçdi devri muştafā gün işbu gün

239b bil benimdür imdiden girü devir
er iseñ kömlek ile meydāna gir

indi atdan şāh-ı merdān ol zamān
çıkarur sāz u silāḡın ol hemān

ol ḡalīfe aña çok söz söyledi
hā çıkarma didi feryād eyledi

çāre olmaz k̄aldı bir kömlek ile
tiḡ-ı daḡḡāki faḡaḡ aldı bile

5 bābek geldi ber-ā-ber oldu dīlir
görüben ḡayrān k̄alur bābek kibir

dir la‘in̄ bābek benimle ey kişi
dürüşüp bunca k̄ıların̄ şavaşı

tiz seni öldürmegi ben dilemem
yoḡsa bir sā‘at cihānda şaḡ k̄omam

dilerem ḡaḡ yola imdi giresin̄
ḡaḡ diyüp dinim toḡruluk viresin̄

eytdi ḡāzi ey la‘in̄ çok söyleme
böyle şoḡbet baña her giz eyleme

10 görmişem ben çok mişillü işleri
bulmadı baña zafer anın̄ biri

cümlesinden ḡālibāne gelmişem
‘avn-i ḡaḡla ben zebün hep k̄ılmışam

saña işler eyleyem ki ey la‘in̄
olamaz şeyḡān saña her giz mu‘in̄

rūz-i maḡşerde belāyı bulasın̄
sen cehennem itlerinden olasın̄

ben eger ölsem şehidem şüphe yoḡ
yoḡ ‘azāb baña aḡiri ḡūri çok

15 böyle diyüp cenge anlar turdılar
bir birine kaçığı ħarbiler urdılar

cenk ider anda ikindiye kadar
bulmadılar bir birine hiç zafer

cenk yerinden çıktılar anlar hemān
karşu geldi seyyid'e şāh-ı zamān

240a çok du'ālar eyledi ol pādişāh
didi yardımcıñ ola her dem ilāh

tiz getürdi mu' taşım şāh tonları
ğāziler sultānı geydi anları

taşra çıktığı ol çeriden pehlüvān
gördi bir hoş çeşme āb-ı revān

abdest alup kılar namāz
kaldurup destin ider ħaħka niyāz

5 enbiyāyı evliyāyı pehlüvān
eyleyüp cümle şeffi' eyley figān

dir ilāhi seyyid-i mevlānasıñ
kādiri kayyüm olan bir dānesiñ

bir nazarda var idersiñ 'ālemi
daħi ħākden ħalk idensiñ ādemi

cümle gizlüler saña hep aşikār
eyle yardım dīne ey perver-digār

bu la'īn bābek muħammed dīnini
bozuben kıldı zelil imdi beni

10 böyle diyüp uyur erler serveri
gördi düşde ħazret-i peygamberi

vardı düşdi ayağına pehlüvān
gözlerinden öpdi peygamber hemān

dir ciğer köşem şaħın sen çekme ħam
niçe ölür bu la'īn bābek diyem

bil seniñ destinde anıñ ölümü
vākti yitdi sen şaħın çekme ħamı

azdurur şeytān yolından mel'ūmı
itdi ol kendi gibi kāfir anı

15 her kaçan meydāna kim bābek gelür
ol racīm şeytān aña yardım kıılır

her kıılıç urduķca sen olur mu‘in
ķarşu tıtur tiğniñ kendi la‘in

ol sebebden kıılıcıñ kesmez anı
zırā kesmez bir silāh ol şeytānı

240b yaz velā havle silāhlar üstine
git hemān bābek la‘iniñ kaçdına

bu du‘āyı tırmayup oķu hemān
ķarşuña gelmez seniñ şeytān o ān

uyanur uyķudan ol dem pehlüvān
ķıķarup divit bunı yazar hemān

hep silāha bu du‘āyı yazdı ol
bindi ata aşığı itdi nüzül

5 bu yañadan mu‘taşım şāh seyyid’i
bulamayup ķāti melül oldu idi

irte oldu iki leşker tırdılar
atlanup hep cenk yirine vardılar

bağlayup şāf tırdı anlar şavaşa
çok melül oldu ħalife bu işe

dir ‘aceb ķande gidüpdür ol dilir
bu gice hiç gelmedi merd-i dilir

böyle dirken baķdılar kim pehlüvān
sürdi atın meydān içre ol zamān

10 görüp islām şād u ħurrem oldılar
eyleyüp tekbir du‘ālar kııldılar

seyyid-i ġāzi daħi na‘ra urur
tağı taşı ün ile hem tıldurur

çağırur bir kez ķanı bābek ķanı
göndürüñ ķarşuma tız ol mel‘ünı

baķdı bābek gelmedi şeytān la‘in
ol beraber aldı sāz u silāhın

sürdi atın meydān içre ol kebir
bir nażar kıldı aña ol merd-i şir

15 dir la'ın bugün niçün geydiñ tonı
meydāna kömlek ile gelmeñ qanı

dā`imā 'uryān gelürdiñ ey la'ın
imdi tonlısıñ silāhıñ var hemīn

dir la'ın cebrā`ıl gelmedi bu gün
tonla gelmem meydāna anıñ için

241a gāzi dir şeytāndurur saña gelen
azdurup yoldan seni kāfir kılan

hamle kılmel'ün seniñ bitdi işiñ
inşā`allah ben kesem murdār başıñ

bir süñü kıldı havāle ol kebir
şavdı asān hamlesin merd-i dilir

degdi növbet gāziler sultānına
pūştı pāyla urdı bir kez mel'ūna

5 söyle urdı sarığmdan anıñ
yıkılup gitdi hemān 'aqlı anıñ

gördi islāmlar getürdi tekbiri
allah allah çağırur ufağ iri

asumāna çıqdı tekbiriñ üni
şanki ol dem anlara bayrām günü

qurıdı bābek la'iniñ leşkeri
nuṭqa qādir olmadı anıñ biri

bağdı bābek gelmedi şeytān aña
olmadı meydānda kendinden yaña

10 meydān içre itmedi mel'ün qarār
itdi baṭṭāl'ıñ önünden ol firār

qaçuben mel'ün girer zengāneye
itdi nevhāt leşkeri ol bed-ḥūya

gāzi daḥi döndi ordıdan yaña
mu' taşım qarşu gelür yayağ aña

ol ḥalife öpdı iki gözlerin
virdi ol dem gāzi kendi yirin

bindürüp islām çerisin pehlüvān
arqasınca bābekiñ oldı revān

15 bu yaña bābek baqar şeytān la'īn
olmadı kendü la'ine ol mu'īn

bir kūha bir qal'a yapmışdı qati
şarpdı girdi aña tamu segi

varidi hep ol hisāra girdiler
bağlayup yolını üçgün yatdılar

241b buldı fırsat bir gice şāhib-ķırān
bir kemend burca çıqđı pes hemān

hem yigirmi müslümānı çıkarur
içerü girüp qapusında turur

qal'aniñ varıp qapusını kırdılar
sünniler hep içerüye girdiler

qal'a içre idi ol bābek hemān
tıydu qaçdı oğlı kıızı ol zamān

5 orta qapusında yeleyli eyledi
hep çerisini qal'a içre qodı

irte oldı sünniler bābekleri
kırdılar bābekleri ufağ iri

baḡḡāl'ıñ oğlı 'ali kırq yarı
hapisten çıkarurlar ol yārları

ol 'ali görüşdi atası ile
geldi kırq dört yāramı bile

şāh-ı merdāniñ öperler ellerin
itdiler aña du'ālar āferīn

10 itdiler aña şikāyet bābek'i
didiler elḡamdü li'llah ol segi

qaçurup bozduñ aniñ cāzūlığın
itdi ol kendi gibi kāfir çoğın

hep yıkarlar qal'ayı dağı köyi
atlanup arzu kıırlarlar bed-ḡūyı

bu yaña bābek gider zengāne'ye
qaşdı bu kim içerü gire köye

es'ad ibni sa'id'iñ ol milki idi
tutuben bağlañ qapuyı tiz didi

15 bābek'i şokmaz sa' id zengāne'ye
ol cevāb virür hemān ol bed-ḥūya

ḳapuya varup esed kūḥi la' in
yā sa' id dir ' āşi olmaḳdan şaḳın

itme buñu şāhlığı peygāmbere
olma ' āşi bu mişillü servere

242a aç ḳapuyı itme sen böyle işi
şüphe itme şaḳ degüldür bu kişi

geçdi devri muştafa'nın ey sa' id
bābek'in devridürür olma ba' id

aç ḳapuyı dīnine gir ol yakın
ḥaḳ rasüldür ' āşi olma sen şaḳın

daḫi ' arza sözleri çok söyledi
ḳullarına ol sa' id emr eyledi

5 sepdiler mürted la' ine oḳları
ḳaçdı andan mel' ünün hep leşkeri

yidi gün itdi ḥişāra şehir ol
yolların bekletdi ḫurdı şāğı şol

alaḳaḳ vaḳti şehir tozlar oynadı
toz içinde müslümānlar ḳaynadı

geldi ol sulḫān-ı gāzi pehlüvān
na' ra urup ḥamle ḳıldılar hemān

der ' aḳıbet geldi ma' ād kırḳ biñ çeri
ḳıldılar ḥamle olar ufaḳ iri

10 varıdı bir kişi lāveger adı
evveli mürted la' in olmış idi

cenk içinde uğradı seyyid āna
çaldı tıḡla gitdi başı bir yaña

yoğımış leşkerde bābek ol zamān
bu la' in lāvenger imiş baş hemān

şıdı leşker ḳaçmaḡa yüz ḫutdılar
şıḡunu bābek la' ine yitdiler

didiler az ḳaldıki ol şehir biz
alalım baḫḫāl gāzi yitdi tiz

15 varidi yanında kırk biñ çeri
irişüp öldür ol lāvengeri

biz daħi kaçdık çamumuz bu yaña
çaydını gör başıñıñ didüm saña

çakıyup zengāne ol geldi yine
söylediler ğāziler sultānına

242b didiler bābek irişdi pehlüvān
ġāzi dir dimeñ beni eyleñ nihān

yā sa‘īd dir bunda olduġum haber
virmeyiñ şāyed kaçup mel‘ ün gider

ola kim mel‘ ünü ben diri tutam
zira azdurdı niçe ādem tamām

siz çayıрмаñ yoldaş eyleñ himmeti
inşā’allah tutaram ben ol iti

5 irte oldı geldi bābek leşkeri
çapuya çarşu tutar ol şafları

daħi şehriñ halkı çıkdı taşraya
turdı anlar çarşu bābek bed-ħūya

ġāzi düzdi kendini bir şūrete
beñzemezdi ol şūret bir millete

ol ‘aceb şūretle meydāna gelür
hep görenler key ‘acep hayrān çalır

ġāzi meydān içre bir ün eyledi
kūh-ı çāfdan gelmişem biliñ didi

10 ben işitdüm bunda bir er varımış
ol kişi peyğamberem ben dirimiş

rub‘ı meskende imiş peyğamberi
insi cin imiş iki çovüm serveri

imdi geldük aña biz yüz biñ kişi
baçalım çoġrı mıdur anıñ işi

haç rasūlse aña tābi‘ olalum
dīnini maçbūl çamumuz çılalum

dostına dost olalım düşmānına
çıyalım düşmānlarınıñ cānına

15 bu sözi bābek la' in hep diñledi
at görüñ meydāna ben girem didi

turuben ol kendi bindi atına
sürdi geldi şāh-ı merdān kıatına

dir benem ol didügüñ ey er kişi
haq raşülem itmegil hiç teşvişi

243a eytdi gāzi var mıdur hiç mu' cizāt
eyle izhār i' timād idek size

bağdı bābek yoğdur aniñ şeytānı
didi tuymıssız muğaddem siz beni

od yakmaz kesmez kılıc hem batmaz oğ
daği ğayrı mu' cizātlar bende çoğ

mu' cizātım budurur hāzır benem
tiğa karşı turam ' uryān tenim

5 eytdi gāzi bil atamıñ adını
hem benimki bil diyem toğrı seni

bilmedi atası adın kendüniñ
kalmadı hiçbir cevābı mel' ünüñ

eytdi gāzi ey haram-zāde kişi
sen yalandan eylemişsiñ bu işi

tılsımıñ baṭṭāl bozmuş yaqın
ta' na kıılma ol ere mel' ün şaqın

zīrā şādıq yārānımdur ol benim
dini toğrı şāh-ı merdānım benim

10 yoksa bir iş eylerem mel' ün saña
' ālem içre işiden qalur taña

bābek'in yanında bir pīr varidi
aña hürrem-zāde hem dirler idi

didi ol pīr bu kişi olmuş delü
bu cevāb dimeniñ var mı yolu

söyleme sözleri peyğambere
olma ' āşi bu cevābı servere

böyle dirken çaldı gāzi ol pīri
iki pāre itdi mel' ün harı

15 urdı bir yumruķ esed kũfi'ye hem
düşdi atdan aşığı mel' ūn o dem

bunları bābek görür kōrķar ķati
dir yigit şabr eyleyüp gör hũkmini

irte olsun ben yine saña gelem
ataññ daği seniñ adñ bilem

243b ğāzi dir mel' ūn bilür misiñ beni
dir la' in baṭṭāl'a beñzetdim seni

eytdi ğāzi sen eyü bildiñ beni
niredede ķurtarasñ imdi cānı

diledi kim kaçā mel' ūn leşkere
ķuşāğından tütuben urdı yire

çıkđı şāhin mişli anñ üstine
toladı anñ şaķalın destine

5 boğazında koydı ol dem ḥançeri
didi mel' ūn ben seni ķomam diri

eytdi bābek kim yā baṭṭāl dir amān
şāhiña elet olam ben müslümān

bende çekdi şāh-ı merdān bābek'i
eyledi teslim ma' ād'a ol segi

kendüsi ata binüp na' ra urur
kükremiş aşlan gibi ol ḥayķırur

urđı kendin leşkerine bābek'iñ
ṭurmayup kaçdı çerisi ol segiñ

10 kaçdılar şehri ma' āda'ya hemān
bağlayup ķapuyı oldılar nihān

döndi baṭṭāl daği islāmdan yaña
sünniler geldi ķamu ķarşu aña

bu işe hep şādi ḥurrem oldılar
şāh-ı merdāna du' ālar kıldılar

meclise geldi ma' ād hem ol zamān
dir getür tiz bābek'i şāhib-ķırān

ol ma' ād döndi girü bir ḥaymeye
bābek'i anda getürmekçün köye

15 baqđı bende yoğdurur bābek la'ın
bekçiler başsuz yaturalardı hemān

dōndi geldi ŗāh-ı merdān kıatına
bu iŗi virdi ĥaber ĥāzretine

eytdi ġāzi kıande kıaçup kıurtıla
anı elbetde getürem ele

bu yaña bābek iriŗdi leŗkere
baqđı çerisi dirilmiŗ bir yire

244a içlerine vardı oturdı hemān
dün buçuğı vardı yitdi pehlüvān

na'ra urdı ŗaldı bir kez anlara
ŗanki dūŗdı ġulġule azġunlara

çaġırur kim ey ĥarām-zāde la'ın
uŗ iriŗdim kim olur saña mu'ın

bōyle diyüp ĥamle kıldı pehlüvān
ĥāricilere urur tiġı revān

5 bir birine toğunur ol dem çeri
itdiler 'uryān kıamusı tiġları

ŗubĥa dek bir birlerine kırdılar
bī-'aded ĥāriciler cān virdiler

irte kırık biñ erile irdi me'ād
ġörüben bađđāl ġāzi oldı ŗād

bir uğurdan ĥamle kıldı anlar
ĥāriciler hep periŗān oldılar

bī-ĥisāb kırdı olar kāfirleri
bozulup ŗehre ŗođuldı ol çeri

10 orta yire ŗehri anlar aldılar
yidi ġün anı ĥisāra kıldılar

ġāzi ol dem ol kıapuya ġürz urur
kırılur kıapu çeri ol dem yürür

sünniler hep kıal'a içre girdiler
yine ol kāfirleri çoğ kırdılar

ol la'ın bābek hemān ĥādimleri
dūŗürüp urdı laġım ol bir yiri

çal' anıñ altında anlar geçdiler
çıkdılar şehr-i amāna kaçdılar

15 sağ kalan hāriciler islām olur
isteyüp bābek'i bulmaz ğam olur

gösterür kendine ol lāğımı
urdu seyyid 'aşkar'a ol dem gemi

tutdı kemend girdi lāğım içine
gitdi hayli çıkdı yiriñ yüzine

244b gördi bir şahrā çobān koyun göder
bābek'i andan sual turup ider

dir çobān uş gitdi ol işbu yaña
pek sürerseñ irişürsiñ sen aña

bu yaña biz şerh idelim bābek'i
çün lağımdan çıkdı ol tamu segi

gitdi bir dem kondı bir şovuk şuya
gösterür şeytān yüzün ol bed-hūya

5 dir racīm bābek benimdür dövletiñ
istemem kim ola her giz miñnetiñ

yitdi baṭṭāl turma sen kaçğıl hemān
ger tutarsa hiç saña virmez amān

kaçmağa bābek la'ın hāzır olur
şāh-ı merdān ol zamān çıka gelür

yüz yigirmi kullarıyla ol zamān
cenge turdı ol la'ın bābek hemān

hamle kıldı bābek'e ol dem dilir
kullarına buyurur bābek fuzül

10 yüz yigirmi kulları hamle kıılır
orta yire seyyid'i anlar alır

ol vākit irdi me'ād adlu kişi
hem yanınca 'abdü'l-vahhāb yoldaşı

kırk biñ islām ile anlar geldiler
cümlesi bābek'e hamle kııldılar

leşkerini bābek'e hep urdılar
ol la'ınıñ kovmini hep kırdılar

yalañız bābek la'ın çok cenk kılar
'ākıbet ġāzi aña tiġı çalar

15 atınıñ boynuna ol tiġı rāst gelür
bābek'in altında ol at yıķılır

arķasın bir ağaca mel'un virür
tiġı elinde seyyid'e karşı turur

dir yā baṭṭāl neyledim kim ben saña
gice gündüz kaçd idersin sen baña

245a vir amān kim daḡi ata binmeyem
dīniñe hem saña kemlik şanmayam

ġāzi dir çok söyleme ol müslümān
yoķsa virmem bir daḡi saña amān

böyle dirken geldi bir pīr ol zamān
aġlayup dir pehlüvān virme amān

bu ḡasan ile ḡüsün'e kaçd iden
ḡāriciler nesli şübhe itme sen

5 bu cevābı çün işitdi pehlüvān
gözlerinden yaş olur ol dem revān

gözlerine yaş anıñ tola kalur
ol zamān bābek la'ın fırsat bulur

göziniñ yaşın silerken kaçdı ol
gördi kim bābek la'ın fırsat bulur

didi vāh bu pīrdurur şeyṭān la'ın
yine oldu bābek'e ol dem mu'ın

bu cevābla aldadı mel'un beni
ol racīm şeyṭān ḡalāş itdi anı

10 bābek'in ehlīn kızın hem oġlını
buldı anda pehlüvānlar sultānı

viridi 'abdü'l-vahhāb'a hep anları
didi bağla şalıvirme bunları

bābek'i ben itmeyince bir yaña
gelmezem oldu ḡarām ḡānem baña

gitdi bābek arķasınca ol seḡi
kaçdı yidi gün hemān bābek daḡi

zaḥmı çok urdı o baṭṭāl bed-ḥūya
ḥaste mecrūḥ geldi yitdi bir köve

15 köv içinde varıdı bir diyr hemīn
düşdi yatdı diyr içinde ol la' in

yatdı bir dem geldi diyriñ ruhbānı
didi kimsiñ baña söyle sen seni

eytdi bābek bir ġarīb dervīş-i adem
yoğ mekānım seyyiāt ben eylerem

245b bu yaña bir çeşmeye baṭṭāl gelür
aluben abdest namāz anda kıılır

otururken gördi karşudan suvār
mihmān oğlu nu' mān eylemiş şikār

gördi nu' mān pehlüvānı ol zamān
geldi düşdi yanına aniñ hemān

aldı gitdi şehre nu' mān serveri
ġāzi söyler aña olan işleri

5 bābek'i bir bir ḥikāyet eyledi
korkaram ki kıoparur bir şer didi

şaldı nu' mān dört tarafa ilçiler
bābek'i anlar varup teftiş ider

bu yaña bābek la' in ol zaḥmı hep
ḥoş olup şerrine yine eyler taleb

otururken geldi şeytān kıatına
geldi nevhāt anda nā-pāk zātına

ağladı bābek hemān dem zār zār
didi eylerdim seniñle iftiḥār

10 bu belāya uğradıpsıñ başımı
eylediñ ġāyet perişān işimi

kandesıñ sen uğramazsıñ yanıma
işte baṭṭāl kıaşdı kıılar cānıma

eytdi şeytān kıorkma baṭṭāl ölümi
kıılıcıñladur seniñ çekme ġamı

öldürüp anı kıutasıñ 'ālemi
bu cihānda sen süresiñ çok demi

yine bir cenk hānı ta' rīf eyledi
azdurur mel' ūnı ol şeytān didi

15 atına mel' ūn our ol ruhbānı
bildürüp kendin ider idlāl anı

azdurur ruhbānı daı ol kövi
tız gidüp anlar aarlar defneyi

kövliye ol defneyi tasim ider
ol urā ehlīn hemān tābi' ider

246a dirilür yüz biñ sa' ādetsüz eri
itdiler bey' at amu ufa iri

geldi bir gün bir kiři ol bed-hūya
dir řehā rāst gelmişem bir nesneye

şol řaıñ başında gördüm bir ' aceb
ıldurur anıñ a' zāsı hep

bir yüzi it bir yüzi ādem anıñ
gördii malūk degül hi kimsenüñ

5 dir bābek olmaz mı kim ol tuula
ankı malūk oldıı ma' lūm ola

anlara hep atlu yaya gitdiler
ol řaıñ etrafını uşatdılar

ol zamān baāl irişdi bābek'e
na' ra urup şamle ıldı ol sege

didi ey mel' ūn elimden ande sen
gideceksin işte yitdim saña ben

açmayup mel' ūn hemān řarřu gelür
řāh-ı merdān ile o şavaş ılır

10 olaca vat-i zebūn kim ol la' īn
irişüp etbāı oldılar mu' īn

yüz biñ erle baāl'a şamle ılır
pehlüvānı ortaya anlar alur

ol ikindiye adar ıldı şavaş
top gibi yuvalanurdı anda baş

řāh-ı merdān cenkde ğāyet şıılır
memlān-ı tebriz hemān ıa gelür

varidi başında hem on biñ çeri
sünni idi kendüsi hem leşkeri

- 15 anları küffâr görüben şındılar
yüzlerini kaçmağa döndürdüler

istedi bâbek la‘îni pehlüvân
ol la‘înden bulmadı aşlâ nişân

memlân’ı tebrîze yine gönderür
arçasınca bâbek’iñ yürür gider

- 246b kânde gitse bâbek’i ister dilir
ol la‘înden almadı hiçbir haber

giderek bir çeşmeye bir gün varur
aluben abdest namâz anda kıılır

ol namâz üzre iken bâbek la‘în
yitdi baṭṭâl katına ol dem yakın

göñlini bağlar namâzda yâr ile
bakmaz idi daḥi ğayrı bir şeye

- 5 gördi bâbek didi fırsatdur baña
urayım bir kaç kılıç imdi aña

tiĝi çekdi aldı mel‘ün destine
geldi ol dem pehlüvânıñ kaşdına

çaldı mel‘ün boynuna hem koluna
itmedi ol tiĝ eşer bir kılına

yidi kez çaldı kılıçla baṭṭâl’ı
çâre olup kesmedi tiĝ ol eri

ol muḥammed muştafâ’nıñ kılını
bâzubend itmişdi kesmez tiĝ anı

- 10 bakdı olmaz seyyid’e tiĝdan zarar
turmayup anda la‘în itdi firâr

bir dere içre la‘în kaçup gider
çün namâzın bu dilir tekmil ider

atlanup ardınca gitdi der-‘aḳab
geldi yitdi bahre bâbek bî-neseb

çok gemi mel‘ün görür ḥâzır turur
hep demir alup olar ḥâzır turur

- açuben yelken olar gïtmek diler
ağlayup bâbek la'în feryâd kıılır
- 15 didi mel'ûn varidi bir düşmânım
mâlımı hep aldı kıurtıldı cânım
- ger beni ol tıtsa hiç virmez amân
öldürüp deyâya atar bî-gümân
- bu geminiñ birine beni
kıurtaram zâlim elinden cânımı
- 247a merhâmet mel'ûna anlar kııldılar
bir gemi içre la'îni aldılar
- 'ukba'nın kıardaşı şâḥha mel'ûnı
anda imiş gizledi ol dem bunı
- ol gemiler kıatına baḥḥâl irer
ol la'în bâbek'i anlardan şorar
- didi sizler gördüñüz mi bir eri
ol giyerdi şol kııyâsda tınları
- 5 şâḥha dir geldi beli ol tonda er
şol gemiye bindi ol işte gider
- ol gemi leşker alıpdı ol zamân
birine ol er binüp oldu revân
- virdi baḥḥâl'a la'în bir beksimet
yiyüben oldu hemân ol pâk-i zât
- dârı hüşber ile yuğırımışdı ol
yiyüben oldu hemân dem lâ-'aḥûl
- taşra geldi ol la'în bâbek hemân
lâ-'aḥûl baḥḥâl yaturdı ol zamân
- 10 çaldı tiğla başına hem beline
gelmedi her giz ḥaḥâ bir kıılına
- ol kıadar urdı la'îniñ kıolları
kıaldı her giz kesmedi tiğ baḥḥâl'ı
- kıaldı nâçâr bağladı bir taş hemân
atdı baḥre seyyid'i ol bî-imân
- çıkıdı ol dem bir muḥâlif rûzigâr
ol geminiñ cümlesin taşâ çalar

pāre pāre oluben qalmaz biri
ğark olup deryāya hep adamları

15 şaḥḥa mel' ūn ile bābek hemān
qaldılar bir taḥṭa ūstinde hemān

ba' zı çıkup ba' zı anlar ṭaldılar
ölmeyüp aḥir selāmet buldılar

bir ṭağa çıkıdı iki mel' ūn kiři
içdiler anlar yediler yemişi

247b buldılar bir yol anlar gitdiler
geldiler bir şehre anlar yitdiler

şordılar ol şehriñ adın bir ere
didi çin dirler biliñ siz bu yire

adı çindür taḥṭ-ı gāhdur bu diyār
şāhınıñ vardur çerisi bī-şümār

baqdı mel' ūn şehir öñünde bir ulu
ordı qurmuş içi leşker ṭoptolu

5 leşkeri görüp la' in qaldı ṭaḥḥa
ol zamān şeyṭān racīm yitdi aña

gördi bābek zārı zārı aqladı
qandesin ey devleti varım didi

hem şikāyet itdi baṭṭāl'dan qati
qıldı şeyṭān aña daḥi nevhati

dir benimdür devletiñ hem miḥnetiñ
ṭutacaqsın ' ālemi nā-pāk zātıñ

imdi var gör bu diyārıñ şāhını
dīniñe sen eylegil da' vet anı

10 atası anası adın ben saña
söyleyem sen daḥi var söyle aña

ister ise senden anlar mu' cize
sen digil bulam define ben size

bir define söyleyem hem saña ben
var anı göster hemān ol qavme sen

qırq ṭolu küp ṭāqıyūnus altını
qamu bir cinsdendür ufaq iri

göster açsunlar anı anlar hemān
hep saña muṭi' olalar bī-gümān

15 ṭurdı mel'ün gitdi ol şāhdan yaña
virmedi destūr ḳapucılar añā

didı şāha söyleñiz kim bir rasūl
geldi diler kim ḳatuña gele ol

dün gice hem görđi bir düş ta' birin
söyleyem kendüye imdi yir yirin

248a düşde kendüne didiler gir dine
eylemiş ol 'amel rü'yāsına

söylediler şāha bunı der-'aḳab
eyledi ol ḳatına anı ṭaleb

urdılar añā süñü hem daḫi oḳ
çaldılar elmās tiğıla añā çok

ḳılmadı ḳār bir silāḫ her giz añā
kesmeyüp tiğ şıçrar oḳlar bir yaña

5 didi yā ḳovim bundan artuḳ mu' cize
olmaz ammā gösterem çok māl size

şol maḫalde ḫüsrev-i ṭaḳiyunus
ḳırḳ küp altun vardurur yoḳ ğayrı ses

çıḳarup ol māl siz ḫarşlık idüñ
şoñra andan siz baña tābi' oluñ

vardılar ol māl hep çıḳardılar
geldiler mel'una bey' at ḳıldılar

mel'ünñ ayağına hep düşdiler
ḫaḳ rasūlsiñ deyüben yapışdılar

10 didiler her ne dilerseñ biz saña
hep muti'üz emriñe cān fidādür yolña

bu yaña biz şerḫ idelüm baṭṭāl'ı
çün deñize atdılar ol serveri

ğāzi dir düşürdüm 'aḳlım ol zamān
başım üzre indügüm gördim hemān

aşağı başım yuḳaru ayağım
geldi nā-gāh bir kişi ol dem dirim

çizdi bendden ellerimi ol kişi
boğazımdan daği çizdi ol taşu

15 yukaru döndürdi oldem başımı
deryānıñ dibine indürdi beni

ol kadar indük idi aşığı biz
gök gibi kaldı mu‘ allağda deñiz

ol kişiye bir kezin kıldım nazar
bağdım ol bir kırmızı yüzlüce er

248b boynına kılmış hamā`il tiğini
çünki indük tutdı ol kuçdı beni

didi ey baṭṭāl şakın ğuşşa yime
bu ne işdür başıma geldı dime

er olanıñ başına çok iş gelür
kılına her yirde ol yardım kılur

bunda daği göreceksiñ çok ‘aceb
mümkinini yok tağdır itmiş hāk çalap

5 gitdiler hayli göründi bir diyār
yidi kat anıñ ‘acāyib burcı var

ol şehre kim yakıncağ geldiler
kovmi anıñ cümle karşıu geldiler

seyyid’i anlar ziyāret itdiler
aldılar anı şehire gitdiler

bağdı orta yirde meydān var ulu
buğda ile içi olmuş toptolu

hep halāyıklar dirilmiş bir yire
toldururlar buğdayı çuvallara

10 bir sarāya seyyid’i eletdiler
bī-қыās ta‘ zīm-i tekrım itdiler

gördi bir tağtda oturur ihtiyār
sebze-püş başında anıñ tācı var

şagda şolda begleri hep oturur
tağtından inüp seyyid’e karşıu yürür

görüşüp ol er oturdı yirine
kıldı nevhāt ğāziler sulṭānına

eytdi ol pîr ey ħudâ-venda benim
sünni islâm dînidür bilgil dînim

15 ħaħķı bilüp olmuşam ben müslümân
hem getürmişem rasûle ben îmân

bu maħâmiñ adıdur taĥt'eş-şerâ
yiriñ evvel ħatıdur imdi bura

niçe yidi ħat ise bu asumân
yir daĥi aniñ gibidür bî-gümân

249a işbu evvel ħatda âdem oĥlı var
ol ikinci ħatda cinni var şümâr

pes üçinci ħatı tenhâ kimse yok
dört yanında ħayvânatıñ ħaddi yok

pes bişinci ħatı hep diĥzârdurur
daĥi altıncısı hem zulumâtdurur

hem yidinci ħatıdur daĥi deñiz
ortasın allah bilür biz bilmezüz

5 yidi gün baĥĥâl'ı anlar ol ħonuk
ol ħavüm itdi aña ta' zîm çok

gün sekiz olunca baĥĥâl'ı olar
ol deñizden taşraya çıkardılar

pes rivâyet eyledi kim pehlüvân
didiler yum gözleriñ yumdum hemân

aç didiler yine ben açdım gözüm
taşrada buldum hemân kendi özüm

bir kezin ħarřuma kıldum ben nazâr
baĥdım anda 'aşĥar'ım otlar gezer

10 ħudret-i ħaĥ ĥitmiř ol bir yaña
oldı ĥurrem seyyid-i baĥĥâl aña

ata toĥrı yüridi er serveri
baĥdı bir kez anda görür bir diyri

ol diyir ruĥbânı çıkdı dışaru
seyyid'e virdi selâm geldi berü

dir şafâ geldiñ emîr-i pehlüvân
yoluña olsun fidâ başıla cân

- düşde gördüm bu gice peygamberi
ol muhammed nebiler hâtemi
- 15 ol seniñ gelmeñ haber virdi baña
muntazırdım imdi bu dem yoluña
- qaldurup barmaq olur ol müslümân
seyyid ile içeri girdi hemân
- ortaya ruhbân getürdi ekmeği
yidi anlar şordı baṭṭâl bâbek'i
- 249b eytdi ruhbân bunda vardur bir diyâr
vaḳḳaş adlu hem anıñ bir şâhı var
- azdurup vaḳḳâş ḳopdı dînine
rağbeti artdı anıñ günden güne
- ğâzi dir bir nâme saña vireyim
bâbek'i vaḳḳâş'a ben bildüreyim
- nâmeyi vaḳḳâş'a vir kim oḳıya
ol kim buğz eyleye ol bed-hüya
- 5 nâme yazup virdi aña pehlüvân
aluben ruhbân olur yola revân
- geldi kim vaḳḳâş ile bâbek la'în
ḥamr içer taht üzre ol iki bî-dîn
- nâmeyi vaḳḳâş'a şundı anda ol
başlayup oḳur anı anda fuḫül
- nâmeniñ başında yazmış pehlüvân
ey 'akılsuz nâ-bekâr hem bî-îmân
- hiç revâ mıdur saña kim bâbek'i
bilesiñ peygamber ol mel'ün segi
- 10 muştafa'nıñ ḥaḳ dinin sen ḳoyasıñ
oluben mürtâd la'îne uyasıñ
- ḳılıcımdan ḳaçdı geldi yanıña
ḳaşdı ḳıldı diniñe îmâniña
- işbu nâmem varıcaḳ imdi saña
bağlayup ol bâbek'i gönder baña
- yok diriseñ işte geldim ḳatıña
eyleyem çok işi nâ-pâk zâtıña

pes edeple anı baña viresiñ
yoğsa benden niçe kemlik göresiñ

15 çünki vaqqâş ol bitiyi oğudı
pâre pâre eyleyiñ bunı didi

hem dağı dir öldürün bu ruhbânı
ğomadı öldürmege bâbek anı

dinleyüp ol bâbek'i virdi amân
yazdı nâme ruhbânı şavdı hemân

250a yazdı ey bağğâl-ı kâttâl nâ-bekâr
ben seniñçün çoğ çekerdüm intizâr

gice gündüz isteridüm ben seni
alayım ata-yı kardaş kanını

nâmeye ruhbân getürdi servere
oğıyup hiç tınmadı bu sözlere

gice yatdı şubğ olunca pehlüvân
oldı şehriñ yolına toğrı revân

5 bu yaña bâbek la'ın dört yüz biñ eri
cümle kendi mişli kâfirün varı

bağlayup şâf alây dutdılar
şâh-ı merdânıñ yolın gözetdiler

bağdı bağğâl ol vilâyet leşkeri
atlanup şâf bağlamış ufağ iri

heybetle bir kezin na'ra urur
üni ile şağrayı tağı ÷oldurur

şandılar gökler yığıldı ol çeri
çoğ la'iniñ şındı ol dem ödleri

10 şordı vaqqâş bâbek'e ol dem bunı
didi mel'ün budurur bağğâl üni

heybetle cenkde böyle çağırur
bir birine tağları şankim urur

eytdi vaqqâş niçe erdür bu kişi
yığa yazdı ün ile tağı taşı

eytdi bâbek ey şehâ bundan hâzer
ğılmayup hiç hâline eyle nazâr

bil elimde ol helāk olsa gerek
i‘timād kııl baña itme şübhe şek

15 şāh-ı merdān indi tağdan ol zamān
meydān içre ‘aşkar’ı sürdi hemān

berkidüp at kıolanın şıçrar biner
gösterür yitmiş iki dürlü hüner

gördi vaqqāş kıametın hem la‘ını
oldı hayrān kıurıdı anıñ kıanı

çağırur gāzi yā vaqqāş bil beni
baṭṭāl’am kāfirleriñ bil düşmānı

250b tiz tıutup virgil elime mel‘ünü
sen daħi islām olup kıurtar cānı

yoksa hergiz görmedüğün ben saña
göreceksin imdi bunda sen revā

varidi bir pehlüvān adı hamān
sürdi meydān içre atın ol zamān

bir süñü kııldı havāle servere
men‘ idüp irişdi seyyid ol ere

5 kıuşağından tıutuben anı hemān
yukaru atup çalar tığla hemān

iki pāre oluben düşdi yire
kıatı heybet düşdi ol bābeklere

bir biri ardınca yitmiş kāfiri
öldürür kıurmaz aña kıarşı biri

düşdi vehim anda gāyet kıovm-i çin
çağırur hā noldıñız bābek la‘ın

şabr idiñ kıaqqından anıñ ben geleyim
olmaduk işler aña ben kıılayım

10 ol la‘ın yüz biñ eri bahşı kılar
şāh-ı merdān üstine birden şalar

orta yire aldılar ol diliri
kııldılar öyleye dek cenk ğırı

bağdı bābek kim yorıldı ol çeri
şaldı yüz biñ daħi tāze leşkeri

itdiler bu nüv' a üç gün cenk kıati
kıalmadı řāhib-kırānıñ kıākıati

çok yerinden yaralandı pehlüvān
akdı kıanı kıaldı 'āciz ol zamān

15 yüzini hāķ hāzretine kııtdı ol
pes şefi' peygamberi hem itdi ol

pes revā oldı hemān dem hāceti
gök yüzünden ğulğule kıopdı kıati

bakıdı seyyid geldi ol tālūs pīri
varıdı yanınca yüz biñ leşkeri

251a kıılıcı kendi ğörünmez anlarıñ
içlerine ğirdiler kāfirleriñ

tığ çalup başlar döker kıovm-i pīri
kim urur bilinmezdi kāfir leşkeri

ol dem içre iki yüz biñ kāfiri
eyledi anda helāk kıovim-i pīri

leşker-i küffār bu hāli ğördiler
bozılup kıaçmağa yüz kııtdılar

5 ğördi küffār kıaçdığın ol pehlüvān
şükri kııldı hāķķa bī-hād ol zamān

bir yire řaķçün süñüsün kıırdı ol
kıayanup at üzre oldı lā-' aķul

zīrā üç ğün eyledi cengi cidāl
ķan aķup olmışıdı ğāyet bī-mecāl

kıaldı at üstinde öyle bir zamān
kııtdı ol tāmūs pīri anı hemān

bir kenāra seyyid'i ol çıkārur
ğöz aķup tāmūs'ı anda ğörür

10 řād u hurrem oldı ğāyet pehlüvān
bāriğāha eletür tāmūs hemān

yarağın çıkardı virdi şerbeti
hoş olup zaķmı ğider hep zaķmeti

eytdi baķtāl tāmūs'a bābek kıanı
dir ğeçürdi rüm'a ol řeytān anı

eyledik çok cengi çāre olmadı
ol la'ın bābek ele hiç girmedi

turuben anlar yürür şehir üstüne
hep giderler şāh-ı merdān kaçdına

15 buyurur tāmūs pīri kōs çaldılar
geldiler şehri araya aldılar

işbu hāli gördi vaqqāş bābek'i
isteyüp bulmadı mel'ün segi

bağdı bu qovm beñzemez hiç insāna
hep yalın kılıc kıyar anlar cāna

251b bulmayup ol bābek'i āh eyledi
urğadım ulu belāya ben didi

tākatı tāq oldu vaqqāş'ın kıti
na'ra bir kez evvel urdı hāzreti

dir yā vaqqāş küfri qo ol müslümān
yoğ dir-iseñ virmezem saña amān

buyururam pīr yeler bu şehir begi
yıkuben dağı kıraram qovmiñi

5 diñleyüp bu sözleri vaqqāş gelür
qal'a qapusın açup taşra yürür

būs idüp baṭṭāl'ın ol ayağını
dir şaşurdu ol la'ın bābek beni

yañılup bir iş kıldım pehlüvān
qatıña geldim baña sen vir amān

qaldurup barmaq olur ol müslümān
ol şehir qovmi olur kamu hemān

hem yigirmi dört şehir yitmiş dağı
qal'a islām ider anda sehi

10 anda seyyid oturur bir ay tamām
örgeür farzıla sünnet şubḥı şām

anlara dīn erkānın hep bildürür
ol pīri tāmūsa hem destūr virür

eyleyüp tāmūs vidā' anda gider
gāzi vaqqāş'dan gemi maṭlūb ider

dir şehā kı1 bir gemi hāzır baña
gitmelüyem zīrā ben rūmdan yaña

itdi vaqqāş ben daħi bile gidem
sulţānımsıñ ben saña hıżmet idem

15 kıomadı baţţāl gemi hāzır kı1ur
ol gemiye kırk kışi bile alur

vaqqāş'a eyler vidā' ol pehlüvān
açuben yelken olur anda revān

diñleñ imdi şerħ idelim bābek'i
gördi işbu heybeti mel' ün segi

252a heybetile kaçdı çok yir ol la'in
yitdi deryānıñ kenārına yaķın

geldi nāgāh ol racīm şeyţān aña
gördi bābek eyledi feryād aña

didi uğratdıñ belāya başımı
eylediñ böyle perişān işimi

sen kıatıñda olmazam eksük didüñ
tar vaķıtde semtime hiç gelmediñ

5 şaldı baţţāl hep pīriyi üstüme
geldiler yalın kıılıcla kaçdıma

itmediñ her giz baña sen yardımını
çekdürürsiñ gice gündüz bu ğamını

eytdi şeyţān söyleme ben seni
gözedürem illā görmezsiñ beni

ammā şimden şoñra işiñ hoş olur
her ne işlersen kıamusı hoş olur

tīz geçürdi bābek'i ol deryāyı
öte yaña şalı virdi bed-ħūyı

10 dir yirü islāmbol'a varğıl bugün
yüregine ur o baţţāl'ın düğüm

ayrılıp islāmbol'a ol 'azm ider
sür' atile yidi ğün yola gider

gideriken yolca ol kırk er görür
irüşüp anlar aña selām virür

didiler kimsiñ adıñ ne söylegil
kande gidersiñ bize şerh eylegil

eytdi bābek siz muqaddem söyleñiz
gelmeñiz kande ne yire gitmeñiz

15 eytdiler biz şehr-i islābolluyuz
eytdi bābek imdi kimdür şahiñiz

didiler anlar esātūr kayser'i
oğlu tekfurdur mülūki serveri

sünni islām eyledi baṭṭāl anı
hem yanında koydı ol bir oğlunu

252b dir bābek imdi nire gidersiñiz
didiler vardur bizim nā`ibimiz

nā`ibi islābol'ıñ ol erdürür
adı neşūr bizlere serverdürür

anda gizlü dīn tuṭar ol neşūri
kâşdı kıldı katl ide ol tekfūr'ı

bir haber virdi aña ol puṭulurı
didiler öldürdi bābek baṭṭāl'ı

5 hem daḥi geldi yakıncaḡ şehre ol
araruz ol bābek'i şaḡı şol

karşu geldük kim anı biz bulalım
varuben tekfūr'a bir iş kılalum

işidüp şād oldı bābek ol zamān
dir benem ol bābek imdi bī-gümān

şehr içinde buluben ol baṭṭāl'ı
bī-amān itdim helāk ben kattālı

didiler aç gövdeñi bir görelüm
arḡasında vardurur pul görelim

10 açdı nā-pāk gövdesin bābek hemān
arḡasında vardurur pulı nişān

gördi anlar düşdiler ayaḡma
itdiler pūçurna mel'ün bi-dīne

dürlü dürlü ṭon aña giyürdiler
şehr-i islābol'a varup girdiler

karşu geldi naştûri ol bâbek'i
görüşüp şehre girer mel'ün segi

itdiler pinhân la'îni bir yire
virdiler gizlü haber ol seglere

15 bâbek'in hep katına dirildiler
hariciler meşvereler kıldılar

ol beşir tekfûr şikâra bindiler
bu la'înler puşuda gözetdiler

anlara bulup la'înler fırsatı
öldürürler anda ol iki zâtı

253a geldi neştûr bâbek'e virdi haber
turuben bir na'ra urdı râ-yı şer

eytdi kim bâbek benem ey kovm biliñ
şehr-i çin'den gelmişem agâh oluñ

eyledim battâl'ı ben anda helâk
'âlemi mekrinden itdim arı pāk

işte öldürdüm beşir'i tekfûr'ı
sizleriñ olam gerekdür serveri

5 ol erem ki yakmaz ateş cânımı
hem aqıtmaz süñü oq tiğ kanımı

kim uyarsa baña cânı kırtılır
uymayanlar hep helâk imdi olur

ol beşir'in tekfûr'in tâbi'lerin
kırdılar hep komadılar sağ birin

çoğı dağı anda mürtâd oldılar
bâbek'i alup sarâya geldiler

geçdi tekfûr tahtına mel'ün hemân
başına dirildi cümle bî-îmân

10 ulu begler aña bey'at kıldılar
terk idüp islâm'ı kâfir oldılar

turdu dört biñ diledi ol anda cenk
biri naqşı birisi kâbûs firenk

biriniñ tārûn firenk adı hemân
birisi 'abdu's-şalib adlu hemân

dirdi anlar çok çeri çok pehlüvân
oldılar anlar malatya'ya revân

gâfil idi seyyid'in oğlanları
itdi anlar şehid kırk dört serveri

15 her birisi adı bellü pehlüvân
hep şehid itdi la'inler bî-imân

ammâ ol aḥmed ṭurân cu' de dilir
eflâḥun hem daḥi manşūr adlu şîr

hem daḥi 'abdü's-selam naşr-ı ḥubâb
daḥi ḳâsım ile pîr 'abdü'l-vahhâb

253b seyyid'in oğlu nezîr daḥi bile
ḳurtulur anlar şavaş ḳıla ḳıla

ḳal' ayı lâncân'a anlar girdiler
bu yaña şehri ḥarâb küffâr ider

naḳtılar dir yâ bâbek böyle iş
eylediñ ger olsa yaşıñ elli biş

şağ ḳomaz baṭṭâl birini bî-gümân
öldürür seni daḥi ol bî-amân

5 ger öküz boynuzına girseñ diri
bil ḳomaz ol pehlüvânlar serveri

pek severdi naḳtılar kendüzin
evlerine döndi mel'unlar yüzin

ol la'inler 'azm ḳıldı iline
diñlegil baṭṭâl'ı şerḥ idek yine

varidi bir zirnaḳıñ oğlu 'ali
ḥânesinde otururdu ol veli

bir ḥaber geldi aña seyyid gelür
düşürür yârenleri ḥâzır olur

10 bindiler baṭṭâl'a ḳarşu vardılar
görüşüp ayağına yüz sürdiler

aldılar anı şehre geldiler
yiyüp içüp ḥaḳḳa şükri ḳıldılar

sünbâṭ oğlu sehl'in islâm oldığı
ḳovmile dîni maḳbûl ḳıldığı

seyyid-i baṭṭāl'a anlar söyledi
şād olup gāyet şükürler eyledi

niçe gün oturdu anda pehlüvān
geldi bir peyk aña bir gün nāgihān

15 şundi baṭṭāl'ın eline bir biti
oquyup yāğlık çıkardı ḥazreti

yüzlerine tıtdı hāy hāy ağladı
yaqasın yırtup cigerler tağladı

mīr ' ömer'den ol biti gelmiş imiş
bābek'in ol işlerin şerḥ eylemiş

254a yazmış ol kim geldi bābek bu yaña
kıldı qaşdı gāziler daḥi baña

itdi kırk dört yārānı şehīd
hem malaṭya şehrini yıkdı pelid

pes sekiz yārān ile oğlın hemān
şehr-i lāncān'da durur anlar hemān

yās u mātem tıtdı seyyid ḥazreti
eyleyüp efgān melül oldu qati

5 mīr ' ömer ile ḥalīfe bir yire
cem' olup anlar kılurlar meşvere

' abdü'l-vahhāb'ı olar çağırdılar
seyyid-i baṭṭāl'ı andan sordılar

eytdiler kim imdi seyyid kandedür
eytdi pīr dir ger ki gürcistān'dadur

ol diyārı cümle islām eylemiş
ol yaña bābek daḥi gitmiş imiş

böyle tıydum seyyid'in ben ḥalini
diñlemeñ bu ortanıñ kıli qālını

10 biñ kişi iki bahādur pehlüvān
gönderür baṭṭāl'a anlar ol zamān

biriniñ adı ma'ād biri hāşim biri
çoşdılar hem ' abdü'l-vahhāb serveri

seyyid'e yardıma anlar gitdiler
sürüp gürcistāna anlar yitdiler

şāh-ı merdāna bu irişdi haber
karşu geldi anlara ol mu' teber

bir biriyle buluşup görüşdiler
oğlını gāzileri ağlaştılar

15 ol kadar çok ağladı ki pehlüvān
gözlerinden kanlı yaş oldu revān

‘abdü’l-vahhāb dir hudā-vendā bize
kıl nazar bir söz diyem imdi size

ağlamağdan çāre yokdur terki sen
yaşadım üç yüzden artuğ yaşı ben

254b çok temāşā eyledim bu dünyāyı
görmüşem ben niçe kāfir bed-hūyı

görmedim bābek gibi mel' un eri
bu mişillü kāfir oğlı kāfiri

şanma zinhār az harīf ol kāfiri
oldurur cāzūlarıñ bil serveri

eytdi seyyid bundayam şimdiki hāl
bağalım ne gösterür ol zü'l-celāl

5 bu sözüñ üstine hayli gün geçer
‘abdü’l-vahhāb piri ser-leşker ider

bābek'e toğrı bular şebhūn ider
ol la' in bābek tıyar ağāh olur

ol daği biş yüz adam düşürür
seyyid-i battāl'a karşu tiz yürür

varıdı bir eridürür merdümān
yüz erile ilerü geldi hemān

‘abdü’l-vahhāb'a ber-ā-ber geldi ol
yıkılup bir dārbıla ol lā' aqūl

10 diledi pirden amānı merdümān
dir elet battāl'a olam müslümān

ol dem içre geldi bābek leşkeri
orta yire aldı anlar bu piri

hem elinden merdümān'ı aldılar
yir yirin bu pīre hamle kıldılar

bağdı kim pîr oldu ğayrı işbu hâl
geldi bâbek almadı cenge mecâl

merdümân'ı yıkdığın işbu piriñ
atına varmış haber ol bađđâl'iñ

15 ol dem içre ıka geldi nâġihân
bağdı 'abdü'l-vahhâb'iñ hâli yaman

na'ra urup eytdi ey kâfir kişi
bu cihânda eylediñ dürlü işi

böyle diyüp kıldı hamle pehlüvân
eyledi bâbekleriñ hâlin yaman

255a ıka geldi zirnak'iñ oğlı 'ali
leşker ile hamle kıldı ol veli

itdiler bir gün dağı giceyle cenk
niçe erler 'aqlı oldu niçe denk

uğradı 'abdü's-şalib'e pehlüvân
ol la'in hem bađđâl'i gördi hemân

nâr-ı nûr virdi seni imdi baña
gösterem erligi niçedür saña

5 ol sünü kıldı havâle seyyid'e
diledi mel'un şehid anı ide

ol sünüsün şavdı asân pehlüvân
gürzini kıldı havâle bî-imân

eyledi red mel'unıñ gürzin hemân
degdi növbet pehlüvâna ol zamân

urdu bir gürz arbıla şâhib-ırân
mel'unıñ alkanı oldu artađân

atıñ üstinden la'in düşdi yire
diledi kim kendi kendin düşüre

10 ıtdı seyyid şaalın oldem hemân
didi ey mel'un saña virmem amân

kesdi başın bindi atıñ üstine
na'ra urdu gitdi bâbek aşdına

sürdi bâbek albine ol 'aşar'ı
pîrelendi mel'unıñ ol dem yiri

gördi döndi dövleti itmez qarār
atlanup mel'ün ider ol dem firār

çünkü bābek kaçdı cümle kaçdılar
'ārı nāmūsı yabana saçdılar

15 şöyle kırdılar olar bābekleri
kaldı ancak yüz kişide bir diri

bu yaña bābek daħi üç gün kaçar
niçe niçe tağı saħrāyı geçer

varıdı yanınca firenk begleri
bir yire konup direr ol segleri

255b ol la'ınler dirilürler bir yire
eylediler anda dürlü meşvere

didiler biz düşürelüm çok çeri
idelüm da'vet niçe serverleri

ola ki baṭṭāl'a bir iş kılalum
ol zamān dünyāda rāḫat olalım

mel'ünin her biri bir söz söyledi
dürlü dürlü herzeler anlar yidi

5 varıdı bir kal'a anda kandahād
şāhına sehl-i sünbāt idi ad

bir bitı yazdı aña kim kııl kerem
kal'adan bir yir vir kim girem

pek şıkıldım şıgınam kıatında ben
ṭāpuña geldim kerem kııl baña sen

geldi nāme sehl-i sünbāt okıdı
kal'a dardur leşkeri şıgmaz didi

ammā dir kendi gelürse yalañuz
virelim şağ sözi imdi aña biz

10 ol ğulām geldi hemān dem bābek'e
söyledi sehl'in sözini ol sege

ol bābek la'in çeriden ol zamān
bellü avuç erile kaçdılar hemān

vardılar ol kandabād'a girdiler
sehl-i sünbāt'a ḫaber tiz virdiler

atlanup qarşuladı ol mel' ünı
iletüp sarâyına ol dem anı

bu yaña biz şerh idelüm baṭṭāl' ı
tıydı bunı pehlüvânlar serveri

15

leşkere dir siz keçik şoyı tıruñ
hâzır oluñ na' rama kulağ uruñ

inşâ`allah bu kezin ol bâbek' i
bî-amân katl eyleyem mel' ün segi

ol çeriden ayrılup oldı revân
dün içinde burca yitdi pehlüvân

256a

bir kemend bırağdı kal' a taşına
şarılup çığdı hemân dem başına

ol sarâyıñ tāmına toğrı gider
pencereden içeri eyler nazır

gördi anda oturur bâbek la' in
sehl-i sünbâṭ daği katında hemîn

oturur ol ' uqba' nıñ oğlı velîd
daği ' uqbe qardaşı şatħa pelîd

5

hamr içer olmışdı sarhoş cümlesi
aşağı baṭṭāl inüp itmez sesi

qarañuca bir yire varup tıruur
ol zamân bâbek la' in baş qaldurur

eytdi mel' ün yâ sehîl hurrem olıñ
bilürem baṭṭāl ölür hurrem olıñ

dir beni şâh eyle bağdâd' a velîd
dir vezîr eyle beni şatħa pelîd

varıdı anda sekiz er her birin
itdi bir iqlime şâh bâbek la' in

10

şâh-ı merdân vardı ol dem ilerü
qarşusunda bâbek' in tırdı uru

dir beni qanqı ile sen pâdişâh
ideceksiñ eyle ey şâhib-günâh

âh idüp qaçmaq dilerdi bir yaña
urdu bir müşti seyyid-i baṭṭāl aña

ol mel'ün düşdi beyni üstine
şāh-ı merdān urdı bindi atına

ol velīd şaṭṭa daḥi kaçmaḳ diler
her birine bir kılıç anda çalar

15 ikişer pāre ider mel'ünları
mürdi olup gider ṭāmuya cānları

varıdı bir niçe beg öldürdi hep
sehl-i sūnbāṭ itdi islām'ı ṭalep

ayağına düşdi tövbe eyledi
pehlüvān yañılmışam tövbe didi

256b barmağın kaldırdı oldı müslümān
açdılar ḳal' a ḳapusını hemān

şāh-ı merdān bir kezin na' ra urur
sūnniler ḥāzır idi ol dem yürür

cümlesi birden hemān yürüdiler
ḳal' anıñ ḳapusına yapışdılar

seyyid'in ḳatına ol dem yitdiler
bābek'in ḥālin görüp şükr itdiler

5 ḥamle ḳıldılar hemān bābeklere
virmediler her giz amān bir ere

şubḥa dek hāy hāy kılıçlar urdılar
ḳoymayup sağ birini hep ḳırdılar

şol ḳadar çok idi bābek leşkeri
ordısı ṭutmışıdı üç günlük yiri

ol çeriden ḳalmadı sağ bir kişi
ṭağ u şahrā ṭoldı küffār leşi

geldi bābek ḳatına oldem dilir
ellerine urdı mel'ünin demir

10 sehl-i sūnbāṭ'a anı ısmarladı
ḥāzır ol bağdād'a biz gidek didi

oldı ḥāzır ol sehil hem pehlüvān
oldı bağdād yolına anlar revān

gideriken yolca ol bābek la' in
dir sehil gel baña olğıl mu' in

el demirim şalı virgil bir yaña
eyleyem yarın şefâ' at ben saña

sehl-i sünbâṭ geldi buldı seyyid'i
bâbek'in bu sözlerin aña didi

15 mel' ünîñ ḳatına geldi pehlüvân
ey îmânsuz kelb-i bî-îmân

daḫi yola gelmediñ mi ey la'în
sehl'e dirsîñ kim baña olğıl mu'în

didi baṭṭâl bil beni peygamberem
bu devirde cümle ḫalka serverem

257a ol muḫammed devri geçdi bu zamân
gel baña sen 'âşi olmadın hemân

eyle bey' at baña sen itme 'inâd
olasîñ yarın ḳıyâmetde küşâd

ol zamân benden utanursîñ ḳati
tut sözüm ey er baña it bey' ati

şâh-ı merdân ḳaḳıdı ğâyet aña
didi bir çengâl buluñ tizcek baña

5 aĝzına bıraḳdı çengâli anîñ
kesdi atdı dilini ol mel' ünîñ

didi saña böyle lâzım ey la'în
lâyıĝıñ budur seniñ bulduñ hemîn

gıtdiler bir niçe gün bâbek yine
sehl-i sünbâṭ'ın baḳar ol yüzine

yogidi dili işâret eyledi
zencirim alup beni ḳurtar didi

süheyl geldi yine baṭṭâl ḳatına
söyledi bâbek sözün ḫâzretine

10 şâh-ı merdân geldi yine bâbek'e
çoḳ naşihât itdi ol mel' ün sege

dir 'inâd itme la'în ol müslümân
ahirete gitme gel sen bî-îmân

dileyem ḫaḳdan ola diliñ tamâm
idesiñ allah'a ḳulluḳ şâd u kâm

başladı mel'ün hemân dem herzeye
ğâzi dir iskence eyleñ bed-hûya

mel'ünün iki elin kaç' itdiler
hem dañi iki gözün çıkardılar

15 şöıra bir peyki halife katına
şaldı ' arz itdi ol hazretine

didî tıtdum bābek'i ben bağladum
çıkırup çeşmini cigerin tağladum

bağaram imdi seniñ fermānıña
öldürüp yā şalayım mı yanıña

257b oldı ol peyk bağdād'a ol dem revān
bu yaña bir yire geldi pehlüvān

ol diyārıñ adamı hep geldiler
şāh-ı merdāna şikāyet kıldılar

didiler çok oğlumuz hem kızımız
oldı gā`ib kande gitdi bilmezüz

ev içinde nāgihān gā`ib olur
bilmezüz bu işi kimler kıılır

5 kankı şehre vardı ise pehlüvān
böyle şekvā itdiler aña hemān

bu yaña peyk geldi şāhıñ katına
bābek'i ' arz eyledi hazretine

şāh-ı islām oldı gayet şādumān
buyurur şehri tonadıñ siz hemān

ehl-i bağdād şād u hurrem oldılar
şāh-ı merdāna du'ālar kıldılar

didiler geldi yakıncağ pehlüvān
karşu çıkdı aña ol şāh-ı cihān

10 görüşüp şehre getürdi serveri
kondurup ' izzetle toylar ol eri

buyurur şāh bābek'i eltdiler
şehr önünde ulu āteş yağdılar

atdılar od içine ol bī-dīni
yandı kül oldı anıñ murdār teni

dört tarafa şâyi' oldı bu haber
şād u hurrem oldı cümle sünniler

yidi gün oturdı seyyid şāh ile
bağdılar kopdı hâremden velvele

15 bir gūlāmı geldi şāhıñ ol zamān
didi gā`ib oldı kızın nāgihān

vāh şafiyye didi ol şāh ağladı
pehlüvānıñ bağrına odlar kodı

düşdi bey-hūd yatdı üç gün pādışāh
eyledi hātunı çok āh ile vāh

258a zārılık kıldı hātunı rūz u şeb
ağlayup eylerdi ol kızın taleb

bir gece uyğuda yatdı ol qarı
gelmeyüp uyku açıkdı gözleri

gördi ki iki yāşıl kuş geldiler
bir ağaç üstinde sâkin oldılar

dir biri hātunı şāhıñ böylece
turmayup ağlar niçün gündüz gece

5 ol biri dir aldı divler kızını
ol sebebden rūz u şeb turmaz üni

ol biri dir kande eletdi kızı
dir geçürdi öte yidi deñizi

vardurur bir 'ayn-ı katre div yiri
eletürler anda kız oğlanları

bu diyârdan kırk kız oğlan andadur
işbu kız daği olar katındadur

geldi ol hātun halife katına
düşini şerh eyledi hâzretine

10 ol daği baṭṭāl'a bildürdi hemān
yine bize düşdi iş dir pehlüvān

didi şāhım eyleñiz himmet baña
giderim elbetde ol divden yaña

inşā`allah ol la'ini bulayım
luṭf-i haḳla kızın andan alayım

oldı bu kışşa dağı bunda tamām
ca‘ fer’iñ pāk rūhına yüz biñ selām

oқыyanı yazanı yazduranı diñleyeni
bu kitābı işbu nazma vireni

- 15 ھاڭ te‘ ālā du cihānda kıla şād
eyleye ađiret ‘ azābından ھاłāş

bu kışşa seyyid ğāzi’niñ ra‘ di cāzūyı helāk itdigi ve şehādet buldıǵıdur

fā i lâ tün / fā i lâ tün / fā i lün
bir işe başlayıcağ allah’ı yād
eyle kim sen bulasñ ol işde dad

- 258b oldurur ھاłlāķı ‘ ālem luţfi bol
cümle mađlūķ rızķını virendür ol

oldurur raĥmān-ı ‘ ālem’ul-ġuyūb
hem ġanidür dađı settār’ul-‘ uyūb

bağla ġöñliñ aña eyle dilde yād
şüphe yoğ eyler seni dāreynde şād

hem muĥammed muşţafā’ya vir selām
ben de saña söyleyem bir ĥoş kelām

- 5 seyyid’iñ bir kışşasın şerĥ idelim
ġöñlüñizden ġuşşayı yād idelim

ol erenler şāhı ġāzi pehlüvān
bindi bir ġün ‘ aşķar’a oldı revān

niçe ġünler gice ġündüz yol gider
giderek ‘ ümmāna bir ġün ol irer

ġördi bir şehr-i mu‘ azzam yapılu
diledi kim süre ol şehre ulu

bağdı kim bir er ġetürmiş pūtını
medĥ ider hā anı ol la‘ in ķati

- 10 çağırur kim düzemez kimse bunı
işbu pūtiñ yoğdurur hiç aķrānı

bu diyārda pūt düzici çoğdurur
men mişillü usta ancağ yoğdurur

cümleniñ üstādıyam yoğdur eşim
bu pūtı kendi elimle düzmişem

tañrılığa işbu pūṭ lāyık olur
kim alursa bunı tañrıyı bulur

hem belālardan ola cümle emīn
rıżkı çok olur dā`im ol hemīn

15 şāh-ı merdān bu sözi işitdi hep
ol kişiye eyledi ğāyet ğaḍap

didi sen buna küfrdür söylediñ
düzdüñ nesne la`in tañrı didiñ

sen mişillü it anı ta`mır ider
tañrılığa ol la`in lāyık olur

259a tañrı oldur on sekiz biñ `ālemi
yaradur daḡi `ademden `ālemi

cümleniñ rıżkın viren hem aç kıomaz
kakıyup virdüm seniñ rıżkıñ dimez

ol la`in baṭṭāl'a sögdi söyledi
urdu bir kez vardı er cem`eyledi

çok la`inler başına cem`oldılar
pehlüvānı ara yire aldılar

5 her kime urdu ise ol bir kezīn
yıkılıp bilmezdi ol kendi özin

eyledi adamı mecrūḡ çok hemān
on bişi mürd oldu gitdi bī-īmān

tīz varup anlar ḡaber virdi mīre
begleri geldi ber-ā-ber servere

indi atdan aña virdi pes selām
yüzini urdu yire itdi kelām

ol ḡalāyıklar görüp hep ṭaḡılur
seyyid'i alup sarāyına gelür

10 ṭoyurup ḡarnın geḡürdi taḡtına
didi bunda gelmeñiñ aşlı neye

söyle aşlın baña ey şāḡib-ḡırān
var mı bir iş bunda ey şīr-i cihān

mācerāyı ğāzi aña söyledi
ol teḡānūş ḡatı bir āḡ eyledi

gözlerinde oldu yaş yire revān
dir varidi bir kızım ey pehlüvān

ev içinde oldu nāgāh bellüsüz
қанçaru gitdi anı biz bilmezüz

15 ger bulursañ ol kızımı ben hemān
terkleyüp pūtı olayım müslümān

şehir içinde kopdı ğāvġā ol zamān
bu ne ğāvġā didi şordı pehlüvān

ol teġānüş seyyid'e itdi du'ā
didi ey şır-i cihān şāh-ı gedā

259b bir vaqıtde bunda gelmiş murtażā
murtażā kim ibn-i 'ammi muştafā

işbu şehriñ nişfın islām eylemiş
yarusı daħi ħarāc virek dimiş

bir sehil nesne için cengi cidāl
eyleyüp anlar iderdi çok kıtāl

şāh-ı merdān dir ümīdüm kızımı
buluben şād eyleyem ben özini

5 gel benimle kavli ikrār it hemān
olasıñ sen daħi islām ol zamān

ol teġānüş cengi ol dem def' ider
müslümānlar ayrılup girü gider

ġāzi'ye eyler yidi gün hizmeti
toy kıılup yidürdi dürlü ni' meti

şoñra aña bir gemi ħāzırladı
kırk kişiyile seyyid'i aña kodı

lenger alup gitdiler üç gün olar
bir muħālif yıl çıkar taşā çalar

10 itdi biñ pāre gemiyi rüzigār
oldı seyyid 'aşkar'a ol dem süvār

ol sürüp deryāyı atı üzdürür
üzerekden bir yaña toġrı yürür

gideriken geldi nāgāh bir gemi
ol gemi ġāyet çok idi adamı

ol gemiye aldılar tîz seyyid'i
başına dirildiler ufağ iri

didiler kimsiñ bu yolla vâkı' a
şâtaşup atıñla düşersiñ şuya

15 eytdi seyyid varidi bir düşmânım
cânımı yakmış idi evvel ol benim

cengi kılduğ oldu ol mağlûp baña
bir gemiye girdi kaçdı bu yaña

ben daği ardınca giderken hemân
irdi ol dem bir belâ-yı asumân

260a bir muhâlif yil çıkup batdı gemim
hem daği garğ oldu niçe adamım

işbu at oldu sebep ancağ baña
üzerekden ol getürdi bu yaña

hamdü li'llah siz baña râst geldiñiz
irişüp işbu gemiye aldıñız

şordı bir er pehlüvânıñ adını
ğâzi dir adım decâ`il bil beni

5 itdi ol er kim adım çatşâr'durur
bil benim neslimde şâh çok vardurur

qayseri kostantin'iñ ben qardaşı
oğlıyam 'ammim idi pes ol kişi

hem 'arâkil qayseri atam idi
seyyid-i battâl anı qatl eyledi

ol zamân çin şehrine ben gelmişem
mîr qanağur'iñ qatında qalmışam

bu kişi atam vezîri idi baña
geldi imdi giderem andan yaña

10 'ammi zâdem varidi tekfûr adı
şehr-i islambol'da pâdişâh idi

varimiş bir bâbek öldürmiş anı
istemişler şâhlığa imdi beni

eytdi gâzi niçe kim battâl diri
varamazsıñ şayma bu şayğuları

giderek bir ağa anlar yitdiler
ķuruban çadır ider anda Őikār

yağdılar ateş biŐurdiler a' ām
yiyüp içüp itdiler bir dem adām

15 geldi nāgāh bir kişi hōvf-i ati
div mişillü kırķ sekiz var āmeti

ol gemi halkı gōrüp bu heybeti
ķorkuben çāk oldu ol dem āķati

heybetile bir kez in na' ra urur
ra' di cāzū benem dir ol çaęırur

260b dir benim bu yir Őikār-gāhımdurur
kim gelürse bī-amān cānın virür

bōyle diyüp ilerü ol dem gelür
ol naķiķ adlu eri yire urur

nuķta adlu kim vezīri ķayser'iñ
hurdı ķıldı hep sūñüs in ol eriñ

el Őunup ıtdı bir in daēi hemān
oķ sepiñ dir ağırur Őāhib-ķırān

5 öldürür ıtduğını oķur sihir
ıtdı āteŐ ile ol dem gögi yir

biş yüz erden dōrt yüz in yağdı oda
ŐāŐdı alan bilmedi ande gide

ķoydı bir oķ yaya ol dem pehlüvān
gōzedüp cāzūyı itdi oķ revān

ķudret-i haķ degdi ol oķ gözine
deldi beynin aķdı anlar yüzine

bir ātılın ķoydı cāzū mel' ũnı
gāyib ider gōrmediler bed-hūyı

10 yüz kişi almıŐdı anlar serveri
ķanıyup öpd i ayağın her biri

oldı ol yüz er ķamusı müslümān
hep gemiye girdiler anlar hemān

cümlesi birden Őehādet ķıldılar
cümlesi sūnni müslümān oldılar

bindiler bir ay tamāmen gitdiler
sende adlu bir şehre yitdiler

bağdı gāzi görürmür bir şehri ulu
şordı şehriñ adını ol bahtlu

15 didiler bu şehriñ adı sende'dür
memleketdür bāri işi kıandedür

sürdiler toğrı şehre geldiler
ol şehriñ ehli kıamu dirildiler

varidi bir şāhları adı kıumār
bir ğulāmı seyyid'e ol şāh şalar

261a didi var gör ne gemidür bu gemi
hem ne milletdür su`āl it ādamı

ol ğulām geldi hemān şordı haber
ilçiyüz geldük şehā biz didiler

biz hālīfe ilçiyüz biz cümlemüz
bu kıumār şāha varıñ haber eyleñiz

geldi bildürdi şāhā virdi haber
şaldı ol yitmiş kişi ol mu`teber

5 eletürler seyyid'i şāh kıatına
ol varup virdi selām hāzretine

gösterür yir oturur bu şīr er
ol kıumār andan şorur yine haber

eytdi seyyid kim hālīfe kıızını
ra`di cāzū aldı araram anı

ol sebebden gelmişem ben bu yire
kıandedür bilür misiñ söyle hele

eytdi şāh adıñ nedürür söylegil
ne kişisiñ baña sen şerh eylegil

10 anlara bildürdi seyyid kendini
işidipdi evvelā bildi anı

ağlayu dir kim yā bađđāl bir kıızım
varıdı bir sā`at görmezse gözüm

gence bānu adlu ğā`ib oldu ol
dört tarağı istedükdi şağı şol

ķande gitdi bulmaduķ andan eķer
ammā virdi kim mūneccimler ķhaber

ra`di cāzū aldı dirler ol kıızı
yaķdı böyle ol la`in oda bizi

15 ġāzi eytdi inķā`allah çekme ġam
ideyim helāk anı ben iķbu dem

tiz getürdiler yimek ol yimedi
ol ķumār niķün yimezsiñ sen didi

eytdi seyyid mezķhebiñ söyle baña
ķaķ ise ger dost olayım ben saña

261b dir ķumār ķāh putperestem putlarım
vardurur çok anlara ben tıparım

eytdi seyyid ger olursañ müslümān
etmegiñ yiyüp olam dostiñ hemān

dir ķumār ķāh bir ķavül biz ķuralım
anıñ üstinde metin biz duralım

bulasıñ kıızım görem yüzün hemān
sünni islām olayım ben bī-ġümān

5 iķbu ķartla ta`amın pehlüvān
ol ķehirde niķe bir zamān

bindiler bir ġün ķikāra gitdiler
avlayarak murġizāra yitdiler

dir ķumār ķāh kim ġudā-venda kıızım
bunda ķapdı benim ol iki ġözüm

böyle dirken geldi bir geyik hemān
tiz dönüp bir yañaaya oldu revān

ķāh-ı merdān ķovdı anı ġayli yol
ķovsa ķaķar dursa durur idi ol

10 iki üç ġün ķovdı anı bir yaña
ķaķduġı vaķit ķuķ daķi yitmez aña

iriķüp atdı kemend ahūya
ol kemend geķdi ķanur tıtdım ġūya

ol yaķıncaķ gitdi kim tıta anı
silkinüp yandan ķıķardı boynını

elli fersenk daħi ƣodı pehlüvân
ƣaçar iken nâ-bedîd oldı hemân

irişmişdi aħşamiñ vaƣtı daħi
geldi bir hoş şulu yire ol seħi

15 abdesti alup ƣılar anda namâz
yatsuya dek oturur ol uyumaz

vaƣtı girdi daħi ƣıldı yatsuyu
dir bu şudan dökünem biraz şuyı

zîrâ yorulmuşdı ğâyet ol zamân
şoyunup girdi şuya şâhib-ƣırân

262a yıƣanup ol şuda ƣıƣdı taşraya
bulmayup ƣonın yatur ol uyƣuya

uyanup bir demde atın yarağın
bulmayup ƣoƣ aradı şolı şağın

bilmediği bir du‘ â hiç yoğ idi
anda peygamber şaçı hem ƣoğ idi

cümle geƣmiş enbiyâlar şaçını
bâzübend itmişdi erler sulţânı

5 oƣıdı ol bildüğü du‘ âları
hem şefi‘ ƣıldı ƣamu peygamberi

dir ilâhi seyyid-i mevlâ-yı haƣ
pîr kişiyem ƣıl kerem hâlime baƣ

işbu pîr vaƣtimde işbu vaƣı‘ a
uğradım imdi varur hâlim yine

eylediñ her yirde sen baña meded
ulu şâhsıñ luţfıña yoğdur ‘ aded

mûnis idüm imdi ben düşdüm cüdâ
ƣıl ‘ inâyet baña ey bâr-i ģudâ

10 ağlayup sürdi türâba yüzini
zü‘l-celâle dikdi iki gözini

ƣıƣa geldi hażreti hıızır ol zamân
şâh-ı merdân ilerü vardı hemân

ol selâm virdi hıızır peygambere
ol nebi dir niçesiñ bu ca‘ fer’e

dir niçün gâfil olursıñ böylece
bu mişillü yirde uyursıñ niçe

ol geyik ʔonında dün saña gelen
gezdürüp bunca ʔağı sağ ʔurtılan

15 ra‘ di cāzū kıızıdur aldı ʔonıñ
hem dağı ʔaşdıña çok gezdi seniñ

ammā faḥr-i kâ`inātıñ rehberiñ
ol ḥabîbi ḥaḳ muḥammed serveriñ

çün ki saçın bađlamışdıñ ʔolıña
ol sebebden bulmadı fırsat saña

262b eytdi baṭṭāl kim yā ben niçe olam
‘aşḳar’ım gitdi anı ʔande bulam

didı ḥızır var serendipde işim
ol maḳāmatur benim pes gidişim

eletem anda seni tiz gel berü
gāziler sulṭanı geldi ilerü

yum didi yumdı hemān iki gözin
aç didi buldı serendip’de özin

5 ḥazret-i ādem ‘aleyhimü’s-selām
türbesinde vardı ʔurdu ol imām

dir ḥızır ʔur bunda sen ben gideyim
ṭamūs’a varup ḥaber ben ideyim

böyle diyüp gā`ib oldı ol hemān
ādem’i itdi ziyāret pehlüvān

oturup üç gün teferrücler ʔılır
ol ṭamūs nā-gāḥ hemān ʔıḳa gelür

görüşüp dir niçesiñ ey pehlüvān
ḥālını şerḥ eyledi baṭṭāl hemān

10 dir yā ṭamūs yine iş düşdi saña
eyle bu def‘ a dağı çāre baña

ra‘ di cāzū’nıñ maḳāmına götür
ḳıl kerem bu işi dağı bitür

eytdi ṭamūs kim ḥudā-venda anıñ
yiri şarpdur mel‘ ün oğlı mel‘ ünıñ

heft deñiz geçmek gerekdür ol iti
bulasın sen yolda hem çok zahmeti

ğāzi dir elbetde bu def' a baña
kıl meded ilet o mel' undan yaña

- 15 baqdı tāmūs çāre yoqdur leşkeri
gönderüp yanında qoydı biñ piri

seyyid'i alup havāya uçdılar
ol yidi deryāyı anlar geçdiler

hem ' acāyip şeyleri çok gördiler
bir ulu şahrāya anlar vardılar

- 263a qondı kim bir hoş ' acāyip mürğizār
dürlü dürlü otları ağacı var

otı sünbül za' firān qoqu virür
ağacı ' üd ile hem şandāldurur

quşları gelmez kıyāsa ol yiriñ
göbegi miskdür kamu geyikleriñ

taşları cümle ' aqıq yaqutdurur
kendüzin her biri bir rüvnaq virür

- 5 dir tāmūs yā pehlüvān işbu maqām
' ayn-i qatre'dür irişdüñ ey hümām

ğāzi abdest aluben kıldı namāz
eyledi allah'a nāliş hem niyāz

baquben qarşuda bir qal' a görür
taşları anıñ beyāz mermerdürür

dir tāmūs bu qal' a ra' di cāzūniñ
hem daği bu şahralar bu mel' üniñ

eytdi seygid baña siz yāy oq viriñ
luḡ-i haqla niderem anı görüñ

- 10 virdiler bir qaç oqıla bir kemān
her oqa yidi isim yazdı hemān

anları qodı yanında pehlüvān
açılır qal' a qapusı ol zamān

çıqdı ol dem qal' asından taşraya
geldi la' in elde elmās tıgıla

ey tāmūs dir sen benim düşmānımı
sen getürdiñ aqıdam al qanıñı

şabri kıl evvel helāk idem kılam
şonra varup ben seni andan bulam

- 15 böyle diyüp başladı şire hemān
yaya bir oq qoydı ol dem pehlüvān

ism-i ‘azam okıyup yay taldurur
qıdretu’llah atına bir oq urur

qafasından dışaru çıqdı oqı
başı üzre düşdi yire ol şaqı

- 263b şāh-ı merdān iriřür kim cāzūniñ
düşmemiş kılıç elinden mel‘ üniñ

aldı elmās tiği ol pehlüvān
kesdi başın qanıñı itdi revān

pehlüvāniñ qatına tāmūs gelür
būs idüp çeřmīn du‘ a aña kıılır

yüriyüp toğrı sarāya vardılar
orta yirede bir ulu taht gördiler

- 5 şāh-ı merdān bir nazār tahta kıılır
baqdı bir oğlanla kıız ağlaşur

yuqaru varup selām ol er virür
kıız selām alup yüzün yire urur

eyleyüp hışmet didi ol ey yigit
nireden geldiñ ne ersiñ baña eyt

ādemi zāt geldiği yoq bu yire
milk olupdur bu maqām hem divlere

eytdi gāzi seyyid-i battāl benem
böyle cāzū divlere qattāl benem

- 10 eytdi kıız şaddaqtü hātūn ‘āyişe
gitmez imiş sözleriñ ařlā boşa

oturup işbu gice çoq ağladum
yā ilāhi qalmadı hālīm didüm

qıl kerem buñdan selāmet bulayım
yā cānım al kim ölüp qurtulayım

böyle dirken varmışam ben uykuya
râst geldim bir ‘acâyip rü’yâya

geldi düşde ‘âyişe hâtûn baña
didi ey kız ağlama mücde saña

15 irte baṭṭâl ra‘di cāzû mel‘ûnı
öldürüp eyler ḥalâş buñdan seni

uyanup irte yine kıldım fiğân
ḥamdü li’llah yüziñi gördüm hemân

söyleşürken ol kızıla pehlüvân
yügrişüp geldi nice kızlar hemân

264a cümlesi ayağına döküldiler
ağlaşuben zârılıklar kıldılar

istimâlet virdi didi ağlamañ
şimdiden girü ğamı siz hiç yimeñ

ra‘di cāzû mel‘ûnı itdim helâk
bu cihân mekrinden aniñ oldı pāk

eletem yurdiñıza cümle sizi
şâdu kılam atañız anañızı

5 ol nigârlar şâd u ḥurrem oldılar
şâh-ı merdâna du‘âlar kıldılar

şehrine göndür ṭâmûs bir piri
ḳatına geldi aniñ hep leşkeri

seyyid’e anlar du‘âlar kıldılar
cāzû mürd olduğına şâd oldılar

buyurur baṭṭâl periler gitdiler
anda olan mâlı hep cem‘ itdiler

kendine seyid biraz māl ayırur
ḳalanı ṭâmûs periye hep virür

10 aldı ṭâmûs ḳovmine virdi ani
ol periler cümlesi oldı ğani

ṭurdılar ol ḳal‘ ayı hep sökdiler
taşlarını cümle yire döktiler

yıkdılar yire ber-â-ber kıldılar
aldılar mâlı revâne oldılar

ol sened şehrine geldiler yakın
kondılar bir yire oldılar emîn

gâzi dört yaña bakup bir er görür
ol kumâr şah anı tîz gönderür

15 dir yiri eyle kumâr şah'a haber
söyle işte geldi baṭṭâl adlu er

ol kişi vardı kumâr'a söyledi
geldi baṭṭâl didi mücde eyledi

begleri hep katına dirildiler
bindiler seyyid'e karşı geldiler

264b gördiler konmuş turur deryâ çeri
tağları tutmuş periler leşkeri

bu periler leşkerin kim gördiler
düşdi dehşet cümle uru turdılar

bildi kim korçar bular ol pehlüvân
karşu varup orduya şokdı hemân

buyurur ol dem getürdiler kızın
ol kumâr şah göricek kızı yüzün

5 barmağın kaldırdı oldı müslümân
ol gelen begler daḡı oldı hemân

bu kumâr şah kovmi cümle geldiler
küfri koyup cümle imân buldılar

hep yıkarlar ol diyârın deyrini
medrese mescid kılarlar varını

ol kumâr şah vidâ' itdi hemân
oldı 'ummâr yolına torğı revân

sürüben deryâ kenârına gelür
ol teğânüş'ı daḡı anda bulur

10 kızını anın daḡı virüp gider
mâ' adâsın yirine teslim ider

ol ider elkıssa arzû mekke'yi
varuben eyler ziyâret ka'be'yi

anda biş yüz bölük mâli üleşdürür
çıkuben şeh-i medîne'ye gelür

ol rasûl-i ekrem nebi-yi muhterem
ol muhammed muştâfâ fahr-i ümem

türbesin eyler ziyâret oturur
ol kadar mâllar daği aña virür

15 şükr idüp çok türbeye yüzün sürer
ol zamânda gözleri hem uyğular

uyuyup düşde görür peygamberi
bûs ider çeşminden nebiler serveri

dir ciger köşem bu işler işlediñ
hoşnudam qalar eyülikle adñ

265a razıyam ben daği senden turma git
aldı bağıdâd'ı havâric aña yit

ol tarafda dirilür bir nice şum
ol halife üstine itdi hücüm

uyanup batıl dışın ol tāmüs'a
söyledi bir bir aña her ne ise

göç idüp andan revâne oldılar
tāmüs ile 'azm-i bağıdâd kıldılar

5 rāviler kıldı rivâyet hârici
çoğalup islâma itdiler güci

ol ebu'l-müslim horasân hazreti
ol zamân peydâ olup kırmış idi

anların birisi ölmez sağ qalur
bir hakem adlu anıñ oğlu qalur

büyüyüp mel'ün hakim oldı yigit
şunda bunda uğrılık ider pelid

ol la'in bir yirde itmez qarâr
dâ'imâ islâma eylerdi zarar

10 hayli mel'ün başına cem' olur
anda otuz biñ kadar er yığılur

leşker ile kendi mel'ün hayber'e
ol müsâfir oldı mel'ün 'anter'e

hoş tutup 'anter anı çok toyladı
yâ hakim bir söz diyem diñle didi

didi sende vardur otuz biñ çeri
ben daği virem yigirmi biñ çeri

biz seniñle şimdi el bir idelim
şehr-i bağıdād'a hemān dem gidelim

15 ol ħalīfe ħazretin öldürelim
begleriniñ boynunu hep uralım

sen ħalīfe ol vezīr eyle beni
bu sözüm tut pādīşāh idem seni

bu iki mel'ün pelīd el bir ider
elli biñ leşkerle bağıdād'a gider

265b ol ħalīfe otururdu bī-agāh
itdi şebĥūn ol iki şāhib-günāh

ol ħalīfe bozulup itdi firār
itdi mel'ünler çeriyi tārūmār

kendi gücle girdi ħal'aya hemān
bağıladı ħal' a ħapusın pāsübān

ol sa'ādetsüz çeriler geldiler
şehr-i bağıdād'ı araya aldılar

5 bu ħalīfe daği o gün nāmeler
yazuben dört yañaya ādam şalar

itdi anlar daği yidi gün cidāl
'āķibet buldı o mel'ünler mecāl

ħal'aya ħurdı olar bir nerdübān
toldılar ħal' a içine nāgihān

şehri aldı ol dem içre ol çeri
toldılar şehre olar ufağ iri

mutaşım şāh tamiñ üstine çıkar
ķibleye karşı durup baş açar

10 yüzlerin ħāke sürüp peygamberi
ağlayup eyler şefi' ol serveri

yitdi ol dem pehlüvānlar serveri
hem anıñla biledür tāmūs piri

bağıdı ħāl ayruķsı olmış pehlüvān
şehre karşı na'ra urdı nāgihān

eytdi ey kāfir sa‘ ādetsüz çeri
şandıñız hālimdür işbu pīri

ķorkmayup eylersiñiz işbu işi
ķande eylersiz hālāş imdi başı

15 böyle diyüp hāmle kıldı anlara
çekdi tiğm çaldı ol azğunlara

bu periler daħi hāmle kıldılar
kimse görmezdi kılcı urdılar

bağdılar oynardı kılc baş düşer
yoğdurur meydānda bir hāmle kılar

266a kıra kanlar oldu meydānda revān
hiç görünmez kimdürür kılcı uran

rāst gelür cenkde o baṭṭāl’a hākem
dürişüp anıñ ile ol ‘ aklı kem

bir kişi dir kim yā baṭṭāl işbu er
bil hākem’dür itdi mel‘ ün böyle şer

bu getürdi bunda işbu leşkeri
itdi bize bu mişillü işleri

5 eytdi seyyid hāy pelid mel‘ ün kişi
sen mi kıldıñ idesiñ böyle işi

ķaşd idersiñ bu hālīfe tahtına
ne münāsib sen mişillü bī-dīne

dir hākem yā pehlüvān ben milkime
ķaşdı kıldım bu sözi böyle dime

bu hilāfet ceddimiñdi evveli
zabṭ iderdük bunca iqlimi ileri

ol ebu’l-müslim bize itdi ġāzap
tācı tahtı cebrile ol aldı hep

10 müslümānsiñ hākķımı virgil baña
şüphe itme çok olur ecri saña

ġāzi dir la‘ net saña hem nesliñe
daħi saña tābi‘ olan mişliñe

hānedānı muşṭafa’ya ey la‘ in
itdi ol ceddiñ ihānetler hemīn

dökdiler evlâdınıñ hem qanı
ey la‘în şâh mı idem imdi seni

böyle diyince süñüsin ol hâkim
tiz havâle itdi battâl’a o dem

15 men‘ ider battâl tutar kuşâğı
qoparup atdan urur yire anı

ellerini arqasından bağladı
arqadaşı yanına anı qodı

yıqdı bir dârb ile daği ‘anter’i
bağladı tiz pehlüvânlar serveri

266b sünnilerle ol periler leşkeri
turmayup hâ kırdılar kâfirleri

elli biñden ol havâric leşkeri
cümlesi olur helâk qalmaz biri

geldi battâl ol hâlîfe qatına
ol yayâq gelür yayâq hâzretine

seyyid ile görüşüp sevindiler
şâh ile tāmūs daği görüşdiler

5 tāmūs’ı gâzi şâha medh eyledi
bu qafadardur baña her dem didi

nâsa ol yüz biñ çeri göründiler
qal‘ adan taşraya anlar qondılar

her gören insân alurdu heybeti
hem kızın gördi hâlîfe hâzreti

şâd olup eyler du‘âlar seyid’e
dir seni dâreynde allah şâd ide

seyyid’i tāmūs hikâyet eyledi
şâh-ı islâma işin hep söyledi

10 diñleyenler cümle hayrân oldılar
şâh-ı merdâna du‘âlar kıldılar

buyurur gâzi hâkem’le ‘anter’i
tiz getürdi meydâna mel‘ûnları

şâğ turuken gönlerin çıkardılar
anları çağırurâq mürd itdiler

şoñra destūr virdi tāmūs'a daħi
gıtdi tāmūs otururdu ol seħi

ol zamān geldi malatya'dan ħaber
mīr ' ömer itdi vefātı didiler

15 çok melūl olup yidi gün yasını
tutuben ol acıdı ġāyet anı

şoñra gördiler münāsib servere
kim ħalife kızını añā vire

şāh daħi gördi münāsib bu sözi
seyyid-i baṭṭāl'a virdiler kızi

267a ġāzi'niñ oğlanları hem geldiler
atasın anlar görüp şād oldılar

şoñra ' abdü'l-vahhāb'ı çağırdılar
añā ser-leşkerligi hem virdiler

hem daħi oğlanların koşdı añā
dir gidiñ sizler malatya'dan yaña

anda ayruķ ben varuben neyleyem
oturup bunda ' ibādet eyleyem

5 ħamdu li'llah müslümāniñ düşmāni
qalması hiç istemeñ ayruķ beni

hem esātūr kayser'in bir evlādı
var idi anıñ kanāṭūr'dı adı

geldi düşdi pehlüvāniñ yanına
didi sen rüm'ı baña virgil yine

sen merāmıñ üzre al benden ħarāc
rüm'a sulṭān eyle ur başıma tāc

eytdi ġāzi yā kanāṭūr müslümān
ol virem bu rüm'ı saña bī-gümān

10 dir severem dinimi yā pehlüvān
kes ħarāca vireyim her yıl hemān

eytdi ġāzi tūtma işi eger sen
hoş bilürsiñ ne kişiyem işte ben

eytdi şāh ħālī tūtam yavuz işi
qulıñam ben itme böyle endişe

her ne fermān eyler ise hazretiñ
ben muṭi‘ am görürem her hizmetiñ

virdi rüm’ı ol kanāṭur kayser’e
ḳavl ḳıldı kim harāc her yıl vire

15 ḳaldı bir niçe zamān ol pāk-i zāt
ol ḫalifeniñ ḳızı itdi vefāt

evvelā giderdi ḫacca her sene
ḫac ider dönerdi girü iline

dönmeyüp bu kez mücāvir ḳaldı ol
pes medine’de ‘ ibādet ḳıldı ol

267b eglenür anda tamām yidi sene
eyledi hizmet medine şehrine

şöyle ma‘ mür itdi kim peygamberiñ
kā`inātiñ faḫr-i ‘ ālem serveriñ

ol zamāniñ eşrafı mişli olur
hac idenler seyyid’e taḫsīn ḳılır

pādişāhlar çok hediyeye servere
gönderür taḫsīm ider dervişlere

5 kendi eylerdi ‘ ibādet rüz u şeb
ḫaḳ te‘ ālādan ḳılar cennet ṭaleb

işbu ḫalle otururken pehlüvān
çıḳa geldi bir yigit rüm’dan hemān

adı ‘ osmān idi ṭırdı ağladı
gāzi aña ağlama niçün didi

eytdi ol kim ḳanāṭur kayser’i
oldı yağı dirdi biş yüz biñ çeri

‘ uvcı firenkle el bir itdi ol kişi
imdi islāmı iderler şavaşı

10 kayser ile sivās’ı itdi ḫisār
eyleyüp gitdi malatya’ya olar

ḡayrı bilmem niçe oldı ḫālleri
altı yüz biñ idi küffār leşkeri

çok perişān oldı seyyid bu söze
dir zuhūr itdi yine hizmet bize

gice yatdı gördi bir düş ol hemān
görünür peygamber-i ahir zamān

dir yā baṭṭāl ṭurmağıl sen rüm'a git
sünniler ṭarlıkdadur imdāda yit

15 hoş diyüben uyanur ol ṭorğılur
alup abdest namāzını kıılır

yüzlerin yire sürüp ol bī-baḥṭlu
dir ilāhi cümleden seniñ ulu

ben umārdım bu diyārda ḳalayım
işbu ṭoprāk içre defin olayım

268a ammā senden her ne gelse rāzıyam
emrile fermān seniñ ben ne diyem

türbeye hem yüz sürüp çok ağladı
ḳıl şefā' at yā rasūlu'llah didi

geldi nāgāh bir şadā yā pehlüvān
hoşnudam olsun ḥudā hoşnüd hemān

ṭurmağıl islāmılara sen tiz eriş
zīrā her işden ḥayırludur bu iş

5 çün işitdi şāh-ı merdān bu üni
yire urdı yine ol dem yüzini

secde idüp ata bindi pehlüvān
oldı rüm'iñ yoluna ol dem revān

gider iken yolda dirdi ilāh
şāhibisiñ cümleñ ey pādişāh

pīr-i za' ifem saña ma' lüm yā ğani
şıgınuḫ pūşti penāh ḳıldım seni

dest-girsiñ ḳamu dermānsuzlarıñ
hem virürsiñ cānımı cānsuzlarıñ

10 bu ṭarafda seyyid'iñ oğlanları
'abdü'l-vahhāb hem daḥi yāranları

cümlesi bir yire anlar dirilür
baḳdılar kim bir kişi rümdan gelür

dir kanāṭur ḳayseri eyler sefer
ṭurmañız ğāfil size virdim ḥaber

işidüp qarçaşdı islâmlar qatı
dört tarafa gönderür anlar bitı

az vaqıtde kırk biñ âdam dirilür
ol dem içre bir qoca ordu olur

- 15 ‘abdü’l-vahhâb dir halife qatına
nâme yazup bildürek hazretine

yazdılar bir nâme şâha şaldılar
qayseriñ hâlin tamâm şerh kıldılar

leşker-i küffâr yaqıncaq geldiler
müslümânlar bunda hazır turdılar

- 268b eyleyüp bir gice anlar şebhünü
dün içinde kırdılar çok mel’ünü

‘abdü’l-vahhâb pîr iderdi na‘ rayı
mürd kılardı niçe niçe bed-hüyı

dirdi ‘abdül’vahhâb-ı ğâzi benem
ol ğazi peygamber aşhâbındanam

pâk mübârek yüzini ben görmişem
üç yüz on biş yaşıma hem girmişem

- 5 böyle dirken ol firenk adlu la‘în
geldi ‘abdü’l-vahhâb’a ol dem yaqın

tiğla çaldı kafasından anı
eyledi pîri şehid bed-gümânı

düşdi atıñ boynuna ol at anı
çıkarur taşraya ol aqar qanı

rahmetü’llahi aleyhi oldı şehid
oldı hurrem ‘uvic firenk mel’ün pelid

bu yaña ağlaşdılar yârenleri
oldılar ğâyet melül ufaq iri

- 10 irte oldı müslümânlar şındılar
yüzlerin bir tağa anlar virdiler

geldiler ulu tağa ol girdiler
dört yanın hendek idüp oturdılar

‘abdü’l-vahhâb’ıñ tenin hem buldılar
dirilüp anıñ namâzın kıldılar

tağ başında defn iderler ol piri
geldi yitdi anda küffār leşkeri

kırk biñ erden qaldı altı biñ kişi
çok perişān oldu islāmlar işi

15 bākisi anda şehid hep oldılar
leşker-i küffār malatya geldiler

yıkdılar şehri hārābe itdiler
taşını cümle yabana atdılar

ol gice geldi şehire pehlüvān
bağdı kim olmuş hārābe hānümān

269a qalmamış taş üzre anıñ bir taşu
hem haber şormağa yoğdur bir kişi

bağdı mü`minler penāh itmiş tağı
kāfirin tutmuşdı hem şolu sağu

ulu cenkdür iki leşker kırılır
bir ere kırk elli kāfir şarılır

qati tarlıq içre qalmış mü`minin
mağlūb olmuş küffāra anlar hemīn

5 buldı bir şu aldı abdest pehlüvān
tiz iki rek`at namāz kıldı hemān

giyinüp sāz u silāhı atına
bindi tutdı yüzini mevlāsına

didı yā rab `ömrüm irdi ağıre
yoğ mecālīm qarşu duram bir ere

pīr za`ifim cenge yoğdur taqatım
tayanuram saña yoğdur qudretim

luṭfiña yoğ ḥad nidem bu iḥtiyār
qıl `ināyet baña ey perver-digār

10 qahrıñ ile yaradılmış qavme ben
bulayım fırsat `ināyet eyle sen

üç kezin ol na`ra urur pāyı pāyı
işidenler şanki itdi `aql zāyi

çağırur ey `uvic firenk mel`ün saña
uş irişdim gel cevāb eyle baña

tiğı çekdi girdi ol dem leşkere
karşu durmaz bir la'ın hiç servere

şöyle bir tiğ çaldı kim ol pehlüvân
siyl gibi kâfir kıanın eyler revân

15 cündüvâl cāzū sūnūsın çıkarur
turmayup anıñla küffarı urur

her uruşda elli atmış kâfiri
od çıkup yakar kıomaz biri diri

na'rasın bildi nezîr ile 'ali
şād olup olar urur tiğa eli

269b 'aşkıla hamle kılurlar ol zamân
öldürürler niçe kâfir bî-îmân

bu yañadan çün halîfe bahtiyâr
geldi yüz biñ leşkери yanınca var

gördi seyyid çün halîfe leşkerin
şancağ-ı küffâra sürdi 'aşkar'ın

yâra yırtı ol dilîr şolı sağın
ol dem içre vardı buldı şancağın

5 kıayser'îñ tahtı önünden çıkdı ol
itdi bir âh ol kıanâtür'-ı fuzûl

karşu geldi seyyid'e firenk 'uvic
urdu seyyid ol la'ine bir kıılıç

tutdı kıalkın yardı indi başına
indi andan döşine hem dişine

yarılıp atdan düşer iki yire
düşürür heybet kıanâtür kıayser'e

döndürür atı başın gidi virür
ğâzi şancağdârını tiz ağıdarur

10 pâre pâre oldu şancağı 'alem
gök yüzinden geldi ol tāmūs hem

varıdı yanınca yüz biñ leşkери
kimse görmez anları kıovm-i pîri

virdi destür anlara tāmūs pîri
hamle kııldılar olar ufağ iri

görmez idi âdem oğlı anları
aķıdurlar kâfirinden anları

şöyle bir kıııldı küffâr leşkeri
altı yüz biñden alur biş biñ çeri

15 geldi seyyid şâh-ı islâm atına
şâh dağı arşu gelür azretine

görüşüp anlar olurlar şâdumân
seyyid’iñ oğlanları geldi hemân

ol ‘ali ile nezîr öpdî elin
görüşüp öpdî o server gözlerin

270a ol anâţur çünki itmişdi firâr
biş yüz erle eylemiş anda arâr

şehir öñünde otururdu ol çeri
yitdi nâgâh pehlüvânlar serveri

pâyı pây üç kez urur na‘ra hemân
çağırur ayser anı ‘ahdi amân

sen benimle ‘ahd-i peymân eylediñ
şanmayam islâma yavuzluğ didiñ

5 imdi bir iş ılayım mel‘ün saña
alvâ olsun itdüğim işler saña

amle ıldı leşkerine ayser’iñ
gördi ayser heybetin bu serveriñ

âh idüp dir ey dirîgâ bî-çâre
olmuşam arşu duramam bir ere

işbu erden atı miskîn olmuşam
şataşup buña melâmi bulmuşam

eyledi ol ovmi seyyid târumâr
ırdı biraz alanı itdi firâr

10 al‘aya anlar gücle girdiler
apuyı muĥkem yapup oturdılar

ġâzi gördi bir ulu taş dikilü
vardı taşîñ atına ol baĥtlu

azret-i işĥâĥ ‘aleyhimü’s-selâm
zincirin şaĥlardı çünkim ol imâm

çıkarup ol taş bağılar zinciri
atdı şehriñ yıkdı ol taş çok evi

taşı bir elmā gibi atardı ol
çok evi itdi harābe sağı şol

- 15 her nire toḡansa eylerdi helāk
burcları eyler harābe merd-i pāk

ziciriñ tutar elinde ucını
ḡal‘ aya atup çeker girü anı

ḡal‘ a içre buñalır ḡayser ḡati
öyle oldı döndi baḡḡāl ḡazreti

- 270b anda bir şu varidi abdest alur
ḡal‘ aya ḡarşu namāz anda ḡılur

çok şuşamışdı emir hūş olmadı
uyutup bir dem olam rāḡat didi

diñlenüp zincir ile bu burcları
hep yıḡup idem helāk bed-ḡayser’i

başınıñ altına bir taş alur
yatuben ol burca ḡarşu tiz uyur

- 5 varidi ol ḡayser’iñ maḡbūb kıızı
şāh-ı merdānda idi anıñ gözi

otururdu gördi burcda seyyid’i
ey dirīḡā yatdı sulḡānım didi

aḡlayup ol itdi ahile fiḡān
didi ḡorḡım seyyid’e ire ziyān

yidi biñ erile sercā`il gelür
didi atam kim gelür anı görür

ger uyanmazsa la‘inden servere
şübhe yoḡdur ki zarar imdi ire

- 10 ger çağırsam bellü rüsvāy oluram
şabrı ḡılsam yāre ḡasret ḡaluram

yazdı ol bir kāḡıda ey er uyan
geldi leşker ihtimāl ide ziyān

çok uyuma uyḡunıñ vaḡtı degül
cān-ı dilden ‘āşıḡam ben saña bil

ķayser'ĩn ben ķızıyam bilgil beni
cān-ı dilden sevmişem bende seni

uyanup ķal' a işin eyle tamām
bĩ-amān kes bu atam başın hem

15 ol zamān ben sūnni islām olayım
yār olup saña murādım bulayım

şardı taşa atdı ol ķız ũstine
gũyā bařtāl uyarmaķ ķařdına

eyle taķdĩr eylemiş kim mũste' ān
ķut ola ol taşıla řāhib-ķırān

271a

vefāt-ı bařtāl ģāzi

fā i lâ tũn / fā i lâ tũn / fā i lũn

eyle yazmış yazısın perver-digār
taşı ol dem aldı gitdi rũzigār

pehlũvānıñ ģögsine dũřdi hemān
taķdĩr-i ģaķ virdi cānın ol zamān

baģladı bābek la' ĩn ol lengeri
atdı deryā iĉine ol ca' fer'i

5 hem eliyle cāhe atdı ol eri
atdı yine ōlmeyũp ĉıķdı diri

' uķba ķādı zehri virdi ōlmedi
řaķladı ģaķ aña bir ķār ķılmadı

ĉũnki oldu va' desi anıñ tamām
bir kiĉi taş ile ōldi ol ĩmām

deprenũp bir kez virũr ol cānını
ģaķ te' ālā eylesũn raģmet anı

ģördi ķız kim deprenũr bir kez hemān
uyķu ģālibdũr uyanmadı hemān

ŗurmayup gitdi atasından yaña
dir ata destũr viriñ imdi baña

10 aĉdurup ķapuyı bir taşra ĉıķam
nā-bekār bařtāl'a ben bir iş idem

ol fulān yirde yatur ben başını
pes kesũp tamām ideyim işini

eytdi kayser ol kişi ‘ ayyārdurur
key řaķın saña ziyān elbet olur

itdi kız kim dövletiñde nār-ı nūr
neylerem ol ‘ ayyārı yā ata gör

açdurur kapuyı kayser ol zamān
geldi kız baṭṭāl katna tiz hemān

15 gördi teslīm eylemiş cānın o řāh
itdi ol kız āh u āh u āh u vāh

dir bu dünyāda naşib ben olmadım
şağ görüp bunu murādım bulmadım

271b bāri idem kendimi imdi helāk
ola aḥretde naşib bu zāt-ı pāk

çıkırap kor kabzasın kız ḥaņçeriñ
gögsi üzre řāh-ı merdān ca‘ fer’iñ

dutdı üzre řehādet söyledi
olup islām cānı teslīm eyledi

řoñra bulut çıķdı yil esdi kati
yağdı yağmūr itdi gāyet zulmāni

5 řāķıyup şimşek o nāzik tenleri
bellüsüz itdi hemān dem anları

öyle itmiş ḥaķ te‘ ālā anları
yil götürdi bellüsüz ol tenleri

bilmedi hiç kimse nirde kaldılar
ḥikmetu’llah kızla gāyib oldılar

baķdı kayser kim görünmez pehlüvān
yolına islāmbol’iñ oldı revān

kız muķaddem gördi buruçda kim çeri
şandı sercā`il la‘iñiñ leşkeri

10 korķdı baṭṭāl’ı uyarmaķ diledi
sercā`ildür bir ziyān irer didi

ol çerisi sünni islāmlar idi
altı biñ er arar idi seyyid’i

ol ‘ ali bile nezīr altı biñ er
baķdı ‘ ālem oldı zulmet ser-ta-ser

şıgınuþ bir tağa anlar tırdılar
tırdı yağmür ęal' aya hep vardılar

bağdılar boş ęal' a yokdur pehlüvân
isteyüp bulmaz olar anda nişân

15 ol gice ęal' a öñünde tırdılar
ęâzi'niñ oğlanları düş gördiler

gördi anlar ęâziler sultânını
kendiler atası hağ aşlanını

bir burâğa gördiler olmış süvâr
hulle geymiş hem başında tâcı var

272a hep şehidler öñine düşmiş gelür
ol ber-â-ber anlara ol dem olur

dir benim oğlanlarım sizler beni
istemeñ dünyâda ben virdim cânı

vâşıl oldı haęęa gitdi muhterem
ammâ sizler ile bile himmetim

her ne iş eyler señiz allah için
eyleyesiz hasbeten li'llah için

5 bî-vefâdur dünyâyı dost şanmañız
kimseye her giz hağâret kılmañız

hem esîri öksüzi hoş dutasız
daği yavuzlarla şöhet itmeñiz

cümle işde meşvere siz idesiz
işñiz ululara söyleyesiz

daği her bir işde hağdan yardımı
isteyüp ol işde hiç çekme ğamı

bu naşihatler ki sizler tutasız
yüzi ağ yarın yanıma gelesiz

10 böyle diyüp yıldırım mişli geçer
ol burâğ altında kuş gibi uçar

irte uyandı nezîr ile 'ali
ęati efgân eylediler ol veli

bir biri ęatına anlar gitdiler
iki ęardaş düşlerin şerh itdiler

dir nezîr kim mişilini bu rü`yânîñ
bende gördim yokdurur farkı anîñ

ağlayup hayli fiğânlar itdiler
göçdiler şehr-i malatya geldiler

15 seyyid için yâsı mâtem tıtdılar
şâh-ı islâm'a haber hem itdiler

ol halîfe oldu gâyetde melûl
gâzi için şanki oldu lâ-` aqûl

müslümânlar iqlimi işitdiler
yâs tıutup baṭṭâl'a rahmet didiler

272b bu hikâyet burada oldu tamâm
muştafa'nîñ rûhına yüz biñ selâm

çok şükür oldu kitâbım intihâ
fetih kıldı ol hudâ-yı muntehâ

kıldı mesrûr bu kemine kulını
itdi itmâm kendüsinden me`mûnı

rahmet olsun seyyid'in pâk cânına
ca` fer adlu gâziler sulṭânına

5 hem daḥi ecdâdına atasına
valideyni yâranına âline

din yolında ser viren gâzilere
bî-meşakḳat uçmağın allah vire

bu kitâbı okuyup diñleyeni
yazanı hem daḥi pes yazduranı

anlara yâ rabbenâ kııl rahmeti
eyle maḥşerde yarın hem nuşreti

hem şefi` olsun ḥabibiñ pür-vefâ
ma`den`ül-iḥsân muḥammed mußtafa

10 hem daḥi ecdâd ata anamız
rahmet eyle günâhdan eyle temîz

yarlığa üstâdumuz sen yâ ilâh
rahmetiñ erzânı kııl ey pâdişâh

daḥi şol bir mü`min-i kâmil kııla
bir du`â işbu **türâbi**'ye kııla

bu ğazāvāt bunda irdi āhire
vir şalāvāt ħazreti peygambere

söz dükendi ben giderdim miñneti
çok şükür yazıldı baṭṭāl sireti

- 15 feth ide fettāḥ-ı ʿālem bāb-ı raḥmetler aña
pes bu ḥaṭṭiñ şāḥibi bir duʿa ile aña

her kim diler ḥaḳ raḥmetin ḳazana
fatiḥa oḳıya bunı yazana

fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilāt
āḥiret gerekse ger dūnyāyı şat

- 273a fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilāt
vir muḥammed muştafā'ya şalavāt

tamām oldu kitāb elḥamdü li'llah
vire her mü`mine cenneti allah

eyle mazhar luṭfiña bu ʿabdi ʿāşi kemteri
kātibi muştafā behcet şeyḫ-zāde rehberi

- 4 rabbenā barmaḳlarım yaḳma nāre
ḳalem tutmaḳ ile hem buldı çāre

ḥarrirehu'l-faḳir'ül-muḥtāc-ı ilā raḥmetü'llah-i
rabbü'l-ġanī muştafā ibn şeyḫ aḥmed
el-maʿrūf veliyyüd'dīn-zāde
ġaferallahu lehā ve li-valīdeyn
ve'l-üstādhā

- 10 ve li-men nazār
fihī
sene 1272

BİBLİYOGRAFYA

1. BEKÂÎ Çelebi Darendevî, (ö. 1785) Battâl-nâme, 1270 [1853]
2. BERKAY, Prof. Dr. Fügen, Anadolu'nun Türkleşme Sürecinde Malatya ve Yöresi, I. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler, İnönü Üniversitesi, 1986
3. BORATAV Pertev Naili, İslam Ansiklopedisi, Battal maddesi C.2, İstanbul–1949.
4. CANARD, Marius : “Delhemma, Seyyid Battal et Omar al- Noman” Bizantion, XII, Brüksel 1937
5. ETHE, Herman: Die Fahrten Des Seyyid Battal, 2 Bde, Leipzig, 1871
6. EVLİYA ÇELEBİ, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1978
7. Hammer, Tarihi, c. 1, s. 238
8. İbn'ül-Esir, El-Kamil Fi't-tarih (terc.), c. 5, s.206-207, Bahar Yayınları 1986
9. KIRZIOĞLU, Prof. Dr. M. Fahrettin, XV. Yüzyıl Malatya Yazması Manzum Battal-Gazi Destanı, I. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler, s. 159 İnönü Üniversitesi, 1986
10. KÖKSAL Dr. Hasan: “Battalnamelerde Tip ve Motif Yapısı” Tur. ve Kül. Bak. Yay. Ank.1984. s.8
11. KÖKSAL, Prof. Dr. Hasan, Nezif, Battal Gazi Destanı, Akçağ Yay. 2003 Ank. (Türk Harflerine çeviri)
12. KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1966
13. KÜÇÜK Murat: “Roma döneminden Bektaşilere uzanan görkemli tarih Seyyid Battal Gazi” , Cem Dergisi Sayı:103, Temmuz 2000, S.28-32, İst
14. KÜÇÜKCAN İlyas, Nakoleia'dan Seyitgazi'ye Seyyid Battal Gazi ve Külliyesi
15. OĞUZ Mevlüt: “Malatya Tarihi”, İst.1985, s.34
16. OĞUZ Mevlüt: Malatya'lı Meşhurlar. İstanbul 1993
17. ÖZ Baki : “Seyyid Battal Gazi” Cem 106 (2000): 52-53; “Battal Gazi'nin Söylencesi, Kimliği ve Edebiyattaki Yeri” Cem 107 (2000-2001): 13-16.
18. ÖZTELLİ Cahit: “Seyyid Battal Gazi'nin Atı Aşkar Üzerine”, Foklora Doğru Dergisi. Şubat 1970

19. SAY Yağmur : “Seyyid Battal Gazi” Alevilik Araştırmaları 1 (1999): 45-83; Yağmur Say: “Seyyid Battal Gazi Külliyesinin Son Postnişini Hakkı Dede İle; Külliye, Battal Gazi, Alevilik-Bektaşılık ve Atatürk Türkiyesi Üzerine Bir Söyleşi” Yol 1 (1999)
20. SAY Yağmur, Anadolu Kültür, Edebiyat ve İnanç Tarihinde Önemli Bir Kaynak: Battalname ve Battal Gazi
21. SAY Yağmur, Anadolu Kültür, Edebiyat ve İnanç Tarihinde Önemli Bir Kaynak: Battalname ve Battal Gazi
22. SAY Yağmur, Kuruluşundan Günümüze Seyyid Battal Gazi Külliyesi H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1993(Danışman: Prof. Dr. Bahaeddin Yediyıldız)
23. SAY Yağmur: “Seyyid Battal Gazi ”, Alevilik AraştırmalarıAAA Dergisi, Yıl:1 say:1, 1999 S.45 - 83.
24. TOLASA Harun, I.Seyyid Battal Gazi Bilimsel Semineri (Bildiriler) Eskişehir–1977
25. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. c. 1, s.352 Dergah Yayınları, 1977

بوجده کورنده
 اشمی حتی باز ایده لوم مؤمنین
 سوزیموز انکله ایدک ابتدا
 ذکرینه مشغول اولندر غم یمن
 اولدر زهر ییزده حاضر بر الیه
 هم دخی اولدر قدیمی پر کمال
 اول قور در تکره هم در مان شفا
 اکادخی بر صلوات ویره لوم
 وصف ایدم بن غازی لر سلطاننی
 ز اولیر ویرکم خلیفه حضرت
 بند خیل لشکر الیه کتدی لر
 بقدی بر اغاج وینده بر کیشی
 قولغی یوزنی کیشی هم انک
 اغلیوب چق اه زاری ایلدی
 دیر خلیفه نولدی ای میکی سکا
 دیر حریف حجار ایدم کتدم رومه

یازا سنده
 جاز و نده هلا کرد
 دوجر هانده اوله لم خوفدن امین
 ابتدا و انتها دن اول خدا
 اول کر عیدن کسبه بولده قومز
 جمله نیک رزقن ویریجی پادشاه
 قادیری قیوم مدد زهری زوال
 اول رسولیدن محمد مقطفنا
 اندن صکه سوزموز کیره لوم
 ایلیم شار دیکله یئلر جاننی
 استدی بر کون شکار کولکلی قنی
 اول یارق بر محله نیندی لر
 او یقولر عریان انک اچق باشی
 قاقدی وشدی ایاغنه سلطانک
 پادشاهم واریمی الغل ویدی
 قولغک یوزنک کسولک سینه بکا
 اور عدم قیس اساطیر شومه

اول
 قه
 عی
 ۱۰

ایک ایله بن بزرف ایلدم ۲
ویر میوب انجیم ازینت ایلاک
بن دیدم بو مال خلیفه ندرت
فایوب بدر نعم قلاغم کسک
تیز خلیفه نیک قایتنه وار دیدی
ای خلیفه سیلام بن عالمی
بو یله دیدن زاری زاری اغلدی
بک کویندی شاه اسلامک اوزی
ندی اندن شیره کلدی اول ملوک
نامله ایندی پراننده هان
صوب دیاری اسلامی دعوت ایدر
کوجدی تیز شهر ملاطیه کلدی لر
عزله شهره الوب کلدی لر
ماجرای سیده شاه سیلادی
غازی دیر شافق بو زحمات سیزه
دیر خلیفه بو سوری راست سیلک
اما کولکم بر غزادیلر ایدی

جق قاشی ویرتیم الام انج دیدیم
دیحی درلو هدره سوری سیلادی
مالینی سنده قومان ای ویر
مالی اول ویر میوب کوستردی یول
سن المدن اکاشکوان دیدی
اول اساطور دن ای ویر مالی
پادشاهک جکرینی داغلدی
طوله فالدی شاه اسلامک کوزی
تیز سفر اتمکله ایندی سلوک
دیدن کلون جنکه حمله مسلمان
دیر لوز انده اوچکده بوز لوز
میرغله غازی طوبیوب فارشور
قوندروب خدمت اکا جوق قلدیلر
بوسف اصلین اکاشح ایلاک
اولدن فرمان ایده دیک بیزه
سابقا بواشدر جوق ایلاک
اول سبیدن ایچون غزیم ایلدی

سید بطلال ملاطیه ار لرین
حاضر اولدی آنده او توز بی چری
بو یکا قیسر دخی دیردی چری
ایردی بطلال دیدیلر برون اکا
دیدي واه کندی ایاقده ایلموز
جدی انم اولدی دستنده هلاک
بو یله دیوت یوزی او زره دندی اول
دیدي شاهانکا بر سوز سولیم
اسلام ایچیه اولماز ایسه اولکنی
فالدروب اولدم اساطور یاشینی
گر کورزک بو یله سن بو ایشیمی
زعم اوزره الو اندی ایلدی
صوفیانه طوندره کیردی ولید
مشائحه دخی بر نامه یزر
فادی اسلام لشکرینه واردی اول
طاک غارینی فلاردی مسلمین
سنی لر فاربع غارندن الور

نسبه ایتدی هب بر سرور لرین
ایلرو کندی ملاطیه ار لرین
یدی یوز بیک اولدی انک لشکر
طاغلوپ عفل یقلدی بریکا
ینه غارات اوله جاقدر مالموز
مجه بکله اولدی آلرینده خاک
کلدی اولدم عقبه نیک اولغوفول
نجه بطلال اواره ایدیم
قورقه اساندر خدا عیدر ایشینی
دیر بوسوز له مسرور اندک سن بنی
ویره ییم بلسکافین قر ایشیمی
بوسوزیمه شنه هج انمه دیدی
طاقلین اغرتدی اول ملعون پلید
در لو در لو حیله لر اکا دوز
نامه بوینونه اصوب طوزدی اول
اول مکله وار دی طوزدی بو یقین
بارکاهی شاه اول ملعون کلور

پیر ایوب اول نامه شاه صورت
اول قیوده طور دی غایت اغلدی
نامه اول خدا باز منی امیشی
هم خلیفه ادینی امشی ایدی
صده باز منی سنکه بطلال غارنیک
بنده اسلام محمد امشی
پادشاه مغربم طوبدم خیر
سینه اندازتمه مطلوب ایلدم
تسکرم قویدم کیمه اولن زمان
بر جزیره بیره بوم اوغردی
بزغبنی وان غول فرنگ دیرر اگا
هم کیمی بنیدی غارات ایلدی
ای خلیفه بولکه چاره اعدوا
گزارشمن سه بونجه مسلمان
شیر حبیب الله ایچون وی غلترن
اقنوب بولیکه بی شاه وکلدی
یدی کسه ایددی بطلال حضرتی

ترب ایله اول لعین کیرور
مسلماندر حکم بنی طهاغلدی
هم محمد رسول الله دیمشی
دجی حق مدح اتمیدی سیدی
پهلواندر شاه ارمی بار بسک
اما روشدم کیردابه غایت قتی
باشمه دیردیم ایدی التمنی بکوار
بیر الوپ کافر لوی فرم دیم
بویکا اولدوق ایدی آندن روان
قید مونه جزیره نیک ادی
کلدی طفسان بک صری بله بکا
هم حار ایوب قتی بولکه قوری
سیدی ضالک بئر بل ایچالوا
فریلور کفار الله بکان
کوندنک البتده سید حضرتی
چاره سنی بواشک ایددی دیدی
صعب باشنده در بولکه دولتی
الله

اولکه کتدی بیزیری یا نتملو
 قاتنه اول پیری بطل او قیدی
 دیزیلدیش کونده وارز بر کیشی
 بری دریا قایغله کتملو
 ایتدی غازی بر یقنچ بر ایش
 باله دستور و بریکین بن کیم
 پیرایه اندن روان اولدیلر
 نبدیلر بر قایغه نبر کتدیلر
 دیدی ملعون اول جزیره بودرز
 ابدست الوپ خازه غازی طدرز
 غازی قلدر کن غازی اول شفی
 چون غارتدن غازی فارغ اولر
 بقدیلم ملعون حجاز قایق ایله
 حایر قنده حجازک یا لعین
 عقبه نک اوغلو ولیدم بل بی
 بکله سک بوز بیل کورغز بونده جان
 بونده اجلقدن اولر سک اخیری

چاره سر جمله بر ایش کتملو
 قان قناده واریلور اکادیدی
 بولی دزدن یوقدر ریح خاشی
 اعتماد ایتدی اکارچی الو
 انده وارپ کله بر سانجه ایش
 وارن بو ایشی بر حال ایده نیم
 سور دیر دریا به انکر کلدیلر
 کلدیلر اول اریه چون نبدیلر
 غازی زورقدن چقار طشه بودرز
 زورق الوپ پلید اندن بودرز
 الدی قیدی دریا ایچره زورقی
 دوت یکایه بر نظر اولدم قلدر
 شاشدی بطل بلمد کی نه قله
 دیر لعین کلدیم حقدن بی هین
 بولایه اوغردم اشته سنی
 اجقور سک یوقدر بر لقه نان
 بن واروشن قیردرم اسلامیری

قَالِدِي بَطَالُ يَا لِكَيْزَجَهْ اِدَدَه
كَلَر مَيُوبِ اَصْلَا مَسْنَه اَغْلَدِي
يَا لَوَارِبْ حَقْدَن عِنَايَتِر دِيلِر
بِر قَرِيحُ حَقَه كَلَدِي اَوْلَزْمَان
دِي اَجُوق بِيَر كَرْدَه كَلْمَتِدِي قَرِي
شَاه مَرْدَانَه قَرِي وِيرِدِي سَلَام
اَوْل سَلَامِن اَلَدِي خِدْمَت اِيلَدِي
دِير جَكِر كُوشِم نِيچُون اَوْل مَلْعُونِك
اَمَّا حَقِّكَ تَقْدِيرِي بَرِي سِن اَلْوَر
كَل سَا دِير كُوشُورَه بِعَم خَضِر سِن
اِيكِي اَنْدَن بَر اَبَر كِتْدِيلِر
بَقْدِي بَر بُوْرَات اَوْر اِدَه بِيَر اَتِي
هَم دَخِي بَر بِيَر كَشِي قِلَار غَاز
اَوْل دِي فَا رِيغ اَوْل غَا رِنْدَه غَا ن
كُوشُر بَرِي بُوِي اَبْتِدِي صَحِيح اِيلَدِي
چُون نَصِيحَت وِيرِدِي اَكَا اَوْل سَنخِي
دِيدِي بَك حَقْلَه اِيله سِن بُوَاد قِلَارِي

بُو قِيدِي كَم بِيَر اَدَم سَوَل اِبْدَه
يَا اِلَهِي قِيْل بِنَا مَدَد دِيدِي
اَغْلِيُوبِ چُوُق زَار لِقِ اَنْدَه قِلَار
بَا قُوشِي بِلَدِي قَرِي سِي بَهْلُوَان
بِي سِ خَلَاص اِيْمَتِدِي بُوْلَدَن سَرُوِي
هَم اَو كُنْدَه قُوِيدِي بَر مَقْدَار طَعَام
اَجَدِي قَرِي هَم طَعَامِي اَوْل بِيَدِي
اَلدَا نُوْر سِيك سُوْر بَرِي نِه اَرْغُونِك
اِنَّلَه كَم يَا زِيْلَان بَا شَه كَلُوْر
بُوْلَه سِيك بُوْنَدَن سَلَامَت بِنَه سِن
كَلْدِيلِر بَر جِسْمَه سَا رَه بِنْدِيلِر
تَصْوِيرَه بَكْرَن اَوَات دِيلِر قَرِي
بُوْر سِيك نُوْرِي اَبْر دِي هَنِك سَا
وَار دِي دُشْدِي اِيَا غَنَه بَهْلُوَان
بِر كَم بَر كُون نَصِيحَت اِيلَدِي
هَم هَدِيَه وِيرِدِي اَوْج اَتِي دَخِي
اِسْكَه بَر اَت بُوْنِك هَم بَرِي

قَارِبَه اَوِي

قَالَ بَطَالُ بِالْكَبْرِ جَهْ أَدَدَه
كَلَامُ مَيُوتٍ أَصْلًا لِمَسْنَه أَغْلَدِي
يَا لَوَارِبْ حَقْدَنُ عِنَايَتِنَرِ وَيَلِرْ
بِرْ قَرِ بِحَقِّ جَهْ كَلَدِي أَوَّلِ زَمَانِ
ذِي رَاجِقْ بِنِيرْ رَدَه كَلَمَتِي قَرِي
شَاهِ مَرْدَانَه قَرِي وَيَرِدِي سَلَامِ
أَوَّلِ سَلَامِنِ أَلَدِي خِدْمَتِ أَيْلَدِي
بِرْ جِكْرِ كَوَشْمِ نِجُونِ أَوَّلِ مَلْعُونِكِ
أَمَّا حَقِّكَ تَقْدِيرِي بِرِينِ أَلَوْرِ
كَلْ سَا دِيرِ كَوَشْمُورَه بِعَمِ خَضِرِينِ
أَيْكِي أَنْدَنِ بَرَا بَرِ كَتَدِيلِرْ
بَقْدِي بِرِ بُو زَاتِ أُو رَادَه بِبِرِ أَدِي
هَمْدِي بِرِ بِبِرِ كَشِي قِلَارِ عَارِ
أَوَّلَدِي فَارِيعِ أَوَّلِ عَارِ نَدَفِ هَمَانِ
كَمُورِ لَرِينِ بُو كِي أَنْبَدِي صُحْبَتِ أَيْلَدِي
جُوقِ نِصْحَتِ وَيَرِدِي أَمَّا أَوَّلِ سِنْحِي
بِيدِي بِكَ حَقْلَه أَيْلَه سَنِي بُو رَادِ قِلَارِي

بُو قِيدِي كَمِ بِرِ أَدَمِ سَوَلِ أَيْدَه
يَا أَلَهِي قِيدِ بِنَا مَدَدِ وَيَدِي
أَغْلِيوِبْ جُوقِ زَارِ لِقِ أَنْدَه قِلَارِ
بِاقُو بِنِي بِلَدِي قَرِينِي بِهَلْوَانِ
بِسِي خِلَاصِ أَنْبَدِي بُو كَدَنِ سَرُورِي
هَمْمِ أَو كُنْدَه قُوِيدِي بِرِ مَقْدَارِ طَعَامِ
أَجَدِي قَرِيفْ هَمْمِ طَعَامِي أَوَّلِ يَدِي
أَلْدَانُورِ سِكْ سُو زَارِينَه أَرْغُونِكِ
أَنْلَه كَمِ بَارِ بِلَانِ بَاشَه كَلُورِ
بُو لَه سِكْ بُو نَدَنِ سَلَامَتِ بِنَسْنِ
كَلَدِيلِرِ بِرِ جِسْمِه سَارَه نِيدِيلِرْ
تَصَوِيرَه بِكَزَرِ أَوَاتِ دِيلِبِرِ قَفِي
بُو زِينِكِ نُوْرِي أَيْدَرِي خَلِكِ سَارِ
وَارِدِي دُشْدِي أَيْبَاغْنَه بِهَلْوَانِ
بِرِ كِي بِرِ كُونِ نِصْحَتِ أَيْلَدِي
هَمْمِ هَدِيَه وَيَرِدِي أَوْجِ أَلِي دُخْمِي
أَيْسَكَه بِرَارِ بُو نِكِ هَمْمِ بِرِي
قَارَه أَوْتِي

قاریه امر ایندی سن بونی کونور
 بوم کوزک دیر سیده ادم قری
 اچ دیدی اچدی یینه بطلال کوزین
 بقدی کوردی نه خضر وار نه قری
 دیکله ایمدی بویکا ملعون ولید
 ایندیکن بطلاله هب شرح ایلدی
 بسوزه اولدی اساهور شادمان
 بولید و پردی اکا وخی خبر
 دیر آره ایلمش سن سن انی
 صاورم خاکن کوه اسلامدرک
 سوزر ملعون نغاره چالدیر
 بویکا طویدی خلیفه سنلر
 بیس مقابیل بر برینه اولدیر
 کیردی میدان ایچه بر چارو همان
 طوردی اول ملعون بر سوز افیدی
 اللری ایاقدی صحیح طونمدک
 بر قلیجه چالری اول ملعون انی

شکرینه نین بونی ایمدی بیوز
 شاه مرزان دخی بومدی کوزینی
 بولدی دریا نیک کنارنده اوزین
 سجده ای دوپ حقه ایمدک هم زری
 قیسر وارپ ایسیدی اول بلید
 بر دخی چیفی ابد قالور دیدی
 کلدی هاروش جبار و دخی اول زمان
 شار اولوب ملعون ای دوپ اعتبار
 لشکری اسلامه اوزم بن بنی
 ادی صاین قومیم بولشکرک
 ائلنوب طشیه آندن کلدیر
 کیدیر ساز سلاصن بندیر
 طاف طونوب میدان ارشد قلدیر
 آله قرشو سوردی ات بر مسلمان
 اوف لیوب یاینه دستین بغلدی
 جازویه بر حمله اول ار ایمدی
 ایکی پاره اولدی ائلنوب جان

ار قسینجه اییدی ایه ایدرم شهید
عبد الوهاب جازویه قرشو کلوز
اوقیوب بریشیه ملعون اتار
پیر اوقور خضرتک دعاسن ادرمان
تا بدید اولدی هاندم اول صلاار
ایکی پاره اییدی اول ملعونک
در لوزر لوجازو لقلرا لیر اول
ای دخی ایکی قلدی انده اول
پس ورتک نقطسی اییدی انک ایدی
الدیلر عبدالوهابی اراسیه
بویکا باقوب خلیفه بیورر
نصر حبیب احمدی طرن دلیس
پس علی اوغلو محمد جعدده هم
یدی بک کفاره بونلر طال دیلر
اول چیری بر برینه اوز دیلر
سید کی اوقدیلر ال قانلری
پرا خور کر قلبه نقطک لشکری

کندینه مفرد اولور ملعون پید
بولعین شجر اتکله مشغول الار
عبدالوهاب اطرفن طوار طوستر
اولدی باطل ملعونک شجر قان
عبد الوهاب تیغله بر کز جلاار
ار صولر قر رایشی ملعون میلانی
عبدالوهاب پیر بولکه بولدی بول
یدی بیک اریله کلدی بر فضول
یدی بک فرنگله حمله اییدی
قصه ایدر لر ال پیری اولدزمیه
پهلوانلر صحرانوب نغره اورر
هم علی عبدالسلام هاشم چو شبر
بویدی ارسور بن ات چکدی دم
لاله رنگی قاز هب خرق اولدیلر
صید بکر کفار بوزی دندر دیلر
قان کتور دی نیج نیج جانلری
مرد ایدر لر بی عذر سور لرین
چوزار

چون اسطور قیسری حالی کور
 بر لغوردن حمله قلدی جمله ہی
 ایکی لشکردن دخی قوبدی غری
 صودی هاوس جار و ملعون اولر
 ایدی افسون تراب اول لعین
 شایوب شمشک بولونلر اویناری
 قاره قلدی کولق اولدی غایت بر نوری
 بغله نوب هپ سینه عز دیللری
 قالمیوب طاقلری هپ ضدیلر
 بو خلیفه بقدی کفار ظورلدی
 ایندی محمدن احدی اولدم باشی
 ویر بودله دخی نصرتی

دریا مثل لشکرینه بیورور
 طولدی اسلامک ایچی ادم سسی
 ات اوازی طولدی کولک هم پیری
 بر اوج طپراق اولر بیردن قانات
 صجدی اسلام اوستنه اول جمله کس
 واریلر ده مانکه جانلر قانیدی
 نطق اسلام طولور کور مر کوزی
 طولدی دخی سلاح هج اللری
 بار کاهی شاه طوغری دوندیلر
 قاچاچاغن لشکرین عقل یدی
 دیدی یارب سمراتمه بنی
 اول محمد مطفی نک ادمتی
 مطفضانک حق چون قیل شفقتی
 ایشدر اول مسلمین اول نعرتی
 حق تعالی به شکر لر قلدیلر
 هپ صوب فحاشه دنکی یوزلری
 نده سندن ای کار جان ویر

دیر الی اسلامه ویر قوتی
 اولرمان پنداره اولور بر اوز قتی
 جمله اسلام شاد حرم اولدیلر
 غازی دخی بقدی اسلام لشکری
 ایلیوب او بر دخی نوره اور

مخ مرد لر اولدی بیهوش اولرمان
عشقری ایرشدن زرر عاید لر
اولرمان هاروی حفر منی طوبی
بر اوج طبراق الور اول دستنه
جنگ اچنده اغردی سید اکا
ایرشوب بغیله چالر نیر احن
چوکه مرد اولدی قان هاروی لغبی
دفع الوب طلعت جهان دوشن اولر
ینه بریسته بر اجدن اولور
کوگره منی اصلانه دندی هزیری
صندی کفار قماغه بوز طندیلر
اقیدر لر کافر نیک قانلرین
چار لر چونک بطلال لور دیلر
قلعه نیک قبولرین بر کتدیلر
کلدی سید نیر خلیفه قاتنه
شکر شستن اکاجله سیددی
جمله یاران دخی حیران اولدیلر

بی بیهوش اولدی مردان قاز
تین بنوب کافر ره حمله قیلر
اونور پ افون اقدن ترا اولدی
اقیوب صجار دی اسلام اوشتنه
دیلدی معلون قایدی بریکا
باشی کندی طامویه کندی جان
بسی منور اولدی نیر روی زمین
اسلامک اعری دیلی هب اچلور
بیر بری کفاره حمله لر قیلر
دو کدیلر خاله صابسون کافر
اول لعنلر شهری ارضوا تیلر
قان کور دی جنگ نینه نندلر
چدیلر شهرک اچنه کتدیلر
سترواروب حاره بتدیلر
بیر اوب خدمت ایدر حضرتینه
شاه الوب حیران دعاس ایلدی
سیدی بطلاله محسن قیلدی

ایتدی غازی صاخ ایکن ملعون وید
 بوله حرم سندر اوتور دیر
 بویکا کلدی خبرلم قیسر
 شاد اولور قیسر بو ایچی سوریه
 ایتیه جعدی جازو استقباله
 بقدیلملم کلدی جازو لشکر
 نیک عظمتلر ایله جازو کلور
 جمله سی اغزندن انشرف صاخر
 واردی قیسر فرشو انده جازویه
 هیتندن قوریدی انک قانی
 لا علاج فرشو وارر قیسر اکا
 کوشوب کندی سرینه کانی
 قلم شربله اول لعین نوسی ایلادی
 بیل نامت کوهی قافک دیولدی
 اولسون صباح بظالی بی الدرهم
 نه حلیفه قویتمنه مسلمان
 کعبه دک اوره یقام ایلترین

چوق کدر ایلم بیره بدیسی لید
 غارینک ایاغنه هب وار دیر
 کلدی کوزده جازو بقیم بیره
 کیرمدی اولکجه ایقد کوزینه
 منتظر اولدی لعینک بولنه
 دیو صور تلدا اول لعینک قهربری
 زهرسی کور نلرک هب جان اولور
 کی ملعونک هوالر ذاجار
 بر نظر قلدی لعین اول بد حویه
 هج مجالی قالمیوب شتره جان
 ادر صجار اغزندن اول فالور طکا
 قوندروب پیدر دی نعت له نانی
 اول باقیسی ملول سن هج دیدی
 جمله سی حکمدار ادق ایری
 استکیزدن شرف بی فالدرم
 اولدرم هب ویر میتم هر کیر امان
 هم دجی غارت ایدم هب مالترین

رَبِّعْ مَكُونَدَه جَكْر لَر خَوْفِي
نَه كَشِيد زَكَم جَكْر كِ خَوْفِي
جَارُودَن قِسْر ايشْتَدِي بُو سُوِي
دِير دِير يَغَا ايشْتَدَم يَاوَز ايشِي
بَنِي الْمَلَّة بِالطَّه اُورْدَم بَا يِسْمَه
نَه خَلِيفَه قُور نَه بَطَال نَه بَنِي
يَقْدَرُوت بُو دِيوَه چَارَه نِيدَه يَم
دُو شَدِي اُولَدَم قِسْرَه بُو خَوْفِي
دِي بَلَكَه كَم بَطَالِي شَسَج اِيدَم سَكَا
طُولَنُور كَم قَلْعَه بَر يُول بُولَه
اُول كَزَر كَم قَلْعَدَن بَر اِن كَلُور
بَا قَدِي اُوقْدَه يَا زِيلَد اللهُ اَرِي
مَكْرَه سَيِدَه دُعَاكِر اَيْمَشَر
بَنِي بَنِي عَمَّاز لَدِي مَلْعُون وِلْد
اَشْكَا ز ايشْتَدِي بَنِي مَلْعُون كَبَر
دَخِي اَوْجِيك سَتِي اِسْلَام وَا رُور
حَبُّ صَارِي بِي رُو شَكَم بِنِي اَبِي يَكِن

سَن اَيْسَك بَطَال اِيچُون بِير كَشَمِي
بَلَاو دُر كَم يَلَمَشِي سَك سَن بَنِي
اِيچِنَه اُوْد دُو شَبِن يَا نَدِي اُو زِي
بِرَدَه بُو دِيوَدَن خَلَاص اِيدَم بَا شِي
كَمَه اَمْدَارَه كِيدَم اَيْمَدِي كَمَه
بَلَكِي بَطَالِك اَلْوَر دِي مَكِنِي
بَا شَم اَلْوَب قَانَقِي يَكَا كِيدَه يَم
كَمَدِي عَقْلِي قَالَدِي هَج طَافَتِي
اَيِرِنَه قَالَقَدِي كَلَدِي قَلْعَدَن يَكَا
اَلْمَعَه بُو شَسِر بَر اَمَكَا ن قِبَلَه
عَا زِي اَلْوَر بَر نَقَط اَكَا قَلُور
اَلت يَا نِنْدَه هَم رَسُول اللهُ اَرِي
بِيل بَنِي شَمَاسِي بَر مَ بَار دِي مَشِي
دُنْدَا نَه قُو دُر دِي بَنِي اُول بَلِيد
مَعْلُوم اُول سُون اُول مَشَم بُونَدَه اَشَبِي
جَمَلَه سِي دُنْدَا نَدَه اَشِي زَار دُر
بَك قَنَا دُر هَا لَمُور بَر چَارَه اَيْت

بنا کاهر ان لکون ايشي من صوم

برادر

بزدخی مسفول دعاله اوله له
غازی جوکم اوقیدی اول کاغدی
کلدی هر یارنده ویردی خبر
ویردی عبد الوصابه یوزیک آری
ایزته چقدی طشه کفار لشکری
صاغه المیدی کوزنده جازوی
هریریک صورتی عفرت کبی
اول کوزنده جازو ملعون اولمان
فرق ارشدی اول لعینک قامتی
کندی مثلی رخی هورت یوز جازولر
جمله سی کیزی کوزنده میدانه
واردی پس بطال خلیفه فاتنه
دیلدی دستور میدانه پهلوان
ارقینجه شاه دعالر ایلادی
شاه مردان کلدی جازو قارنه
دیددی کتینی ای کتینی سوبله بجا
جازو دیر بطال ایلدی اشرف

روز شب حقدن نیازی قله لدر
اغلیوب همتی واخ مجاره پیریدی
جمله سی اه ایدوبن اغلشدیلر
بکله دیر اول پیره بر پوصویری
اورتیه المیدی انلر قیسری
ایکی اوغلو ایله ملعون بدخوی
بشلایلر سحره انلر ایت کبی
بندی گرگر دایته بدین هجارت
قاره کیمشی رشته بگزر مورتی
سحریمه هزیری پراشی قیلار
بقدی اسلام فالهیلر صبرانه
پیراپوپ خدمت ایدر حضرتینه
کیدی جنک التلرین اولدم روان
کمال الله ویره چق قوت دیدی
بر نظر قلدی لعین حضرتینه
ایندی غازی کم کرک سینه سکا
اکا بوکون آرلکی بن کوشتم

ايندى بطلال ديدك اول ارينم
جانل دير بو عالمي بويله يقن
دير لي بن اشلمتم بواشلي
قلجه ملعون اودم الين اورر
اود كبي الله ينار دي طاش حان
قالدي اشكر ايجنده پهلوان
اجدهاكر اكا حمله ايلدي
اولدي باطل جلله جاز لقلدي
اولدم ايجه كلدي ينه اول قري
اول جنيزه ده خضر و يردى ايدى
ايندى سيداشته اقلر بنده دز
تير چغاردى براوقى قيدي يايه
قدرى صوق صاغ كوزندن جاز نك
قاني فريار ايندى ملعون اول زمان
اوقلرين بريم دخي نيز چقارر
اول دخي باشن دلوپ چوق كيدر
دير باقتال نايكار عيار سني

كافرك قاشن دوكن سسور بيم
ناس بويله قوز قابوقنه صوقن
كشم سيزانده نجه باشلي
ال صوقوب قوينونه برطاش چقارر
اندى غازى اوستنه اول بي امان
اولدي پيدا اجدها هم حق يلان
اول دغا و خضر هاي هاي ايدى
كلدي اولدم اول مبارك پير قارى
ويدى ياسيدنه يابديك اقلدي
لازم الور بوسكا بوكرده ويدى
بريني دير بولعنه طورمه اور
ايندى پرتا اول كوزنده جاز بيه
راست كلوب پرتاوق قانندن ائلا
ديلدي بطلال طوته ناكهات
صول كوزندن اول اوقى دخي اورن
اول زمان ملعون قني براه ايدر
يلدم اينديك هلاك ايدى سني

عَشْرِي بَطَال سَوْر نَبْر اَبْر
ايكي بولدي ايندي اسلام تكبيري
عَنْقَلَه ايلردي اسلام تكبيري
جَازُول الدى كوزندي كتدي بيلر
غَايِلِر سُلْطَان بَرِنَعَه اَوْر
بَغِي عَرَبَان ايندي يسه بَهْلَوَان
عِلْم دِي عِلْم اَرِي جَلَار
هَوَا سَاطِر قِي سِي ايندي اَسِير
كوكوش مَش اَصْلَان كِي كَر شِد بِلِر
جَد الوَهَاب اِيْلَه خُر زَم شَكْرِي
اَوْلَدَم اِيْجَه نَبْر بُوْدُون جَقْد بِلِر
كَازِي اَرَا يَه الوَب قَر د بِلِر
دِنْدِي اَلْمَر بَر بِيْرَه سِي هُو قَنَار
قِي سَرَك بَغْلُو اِيْدِي اِيْجِي اِلِي
بِنْدِي اِيْلَه سَيِّدَه اَلْمَا بِلِر
بِنْدِي بَطَال دِيْدِي اَبِي بِيْدِي لَعِيْنِي
اَبِي لَعِيْنِي كَافِر هَا نَدَم مَسْلَمِيْن

تَيْغَلَه جَلَار لَعِيْنِي اَرْقَر
قُوْپِدِي جَا زُو لَشَكْر دِن يَك غِرِي
شَر دُون تَكْبِيْر اَوْنِي كُوْكي بِيْرِي
طُوْر مَد بِلِر فَجْغَه بُوْر طَر د بِلِر
جَا زُوْر لَسِي الوَب قَا جَه طُوْر
سِل كِي كَفَار قَان ايندي رَوَان
تَا زَه خِيَار مِثِل اَوْل اِيْجِي بُوْلُر
اَوْلَدِي اِسْلَام هَر بِيْرِي بَر شَر بِلِر
جَكْد بِلِر كُوْر زِي قَلِيْج اُوْر شِد بِلِر
بَكَلَر اِيْدِي اَنْد كِي بُوْصُوْر كِي
بِي عَدَد كَفَارِي اَوْر ب يَقْد بِلِر
صَاخ قَلَان فَجُوْب شَهْرَه كِر د بِلِر
جُمْلَه سِي اَلْمَرَه جُوْ شَكْر قَلَار
بِنْد اِيْجَه اَوْر شَر دِي بَر قَلِي
بَغْلُو اَبِي قَر شُو سِنْدَه طُوْن د بِلِر
كِيْسه اَوْلَمَز اِيْمَدِي بِيْل سَا مَعِيْنِي
اَللّٰهُ يَقْسه پَارَه پَارَه اَبْدَر مَعِيْنِي

دیر اساطور پهلوان قفل کرم
یدی بیک قلعه ایکی شہر بن
ایندی اولم بورادہ بن مسلمان
کل بود فعه دخی اولد زمه بنی
بر دخی حج دور مایم قرشوسین
بیل بہیل ویرم خراجدر ہم سکا
سید بطل خلیفہ غازی لر
دیدیلر اولد سوز ایندی بونا
قباندر لر کافرین بو قلعه
قلعه سہی ضرب یقدر حج امکان
ایچزدہ وار دور قرق قتی
چارسی بار شمه بونیک دیدیلر
یدی سید یا اساطور قیسری
بیل بہیل هم ویر خراجی سن بکا
کون پیری اولسون بکا بوندہ نشان
راضی اولدی قیسری بوسوز سرہ
اندی چوب ایندی اولر عہد امان

بیل بہیل سکا خراجی سن ویرم
پادشاهم بوجواب دکله سن
جمله ایتم غاصی الور بیکان
اندیلہ اناندر مکہ بن سینی
اولہ عیم ہر دم مطیع امریکین
قبل کرم بود فعه دخی سن بکا
بر بریلہ مشورت انلر قلاز
شاء دیگر کافر لر انک اوغلی
بر طرف قارہ درر اوچی صوبہ
حج زمان بوندہ مکر او تور ملی
جنکہ یقدر لشکرک حج قدرتی
جمله ایلام اتفاق بولکہ قلاز
بوشہرزدہ ویر بکا بر کون پیری
بارشوب ویرم امانی بن سکا
طوت بوسوز لر قیل خلاص جانک
کون پیرین خراج دخی اکا ویرہ
تیرکتور دی غازی بر کون اولر

صوبه پيرى كوتى ايدى كون دى
 دورت بيك ارشون اولدى اوزنى
 پس نكندى شهر اچند بربرى
 اوزونجه يئر لرى ضبط ايلدى
 بقدير جوق اوى هم دكانلى
 اتلنوب كندى خليفه فاتنه
 ديدى بندن استدى بر كون يرد
 برياين شازاد خراب اول ايلدى
 يقدى جمله ديدى هائي هائي اغلدى
 بقدى بطل خشميله اول قيسره
 قورق دوشدى اول لسينك ايجنه
 دير مرادك ايله كل يا بهلوان
 غاز دير شماس چيكدن چقار
 جمله سين ياز قبو وير كوندن بجا
 بندينى محبوبكرك الدوردى اول
 جمله سنه سته سته طونلى
 سيدى بطل خليفه قالد ياز

خبر ايله چلدى صيرم اول سنجى
 طوبليوب شهر كوردى اول كوتى
 چلدى كوندك صيرم اين اول سررى
 يتلير بونده اولان ديري امر ايلدى
 اول اساطور قيسر كوردى انلىرى
 اتدى شكوا غازيدن حقر تينه
 ايمدى ضبط اتمك ديار جمله وارى
 نه دكان نه اونه كلسا لر قودى
 شاه لچون يقديك ياسيد سن ديدى
 قورق بندن از فالور جاين ويره
 كلدى دوشدى سيدك اياغينه
 اتمه دير بو قدر سكا بلكل طمان
 دى اوچ بيك ملمان چيكدن وائل
 يوزيدى قيسر چيلردن بجا
 اچدى زنده ائلك قبوسين ويرد بول
 كيدور ب بطله صالدى انلىرى
 اتلنوب شماس تر شو چقيد ياز

کورشوب عزیزت ایله قوندر د یاسر
الدری بیرر قازمه کورک لهر بری
خانکاه مسجد ایدر لر لهر برین
بر مناره باید یلز اول مسجده
ید کون صکه ایدر شماس و فایر
باید یلز قبرستان اند بر بری
پس یدی پللق خراجی الدی لر
کدی بار انده ملا طینه شهرینه
یدی کون اولدی مسافر باد شاه
غاز یلز قالدی بو حالده بر زمان
مقتصم شاه دید یلز ایتدی و فایر
برینه انی خلیفه قلد یاسر
میر عمر بطال دخی لقب غازی لر
دید یلز بر اتغاقله کیده لیم
جمله س کتمکلیکه حاضر اولور
اکا بو شهر امانت ایتدی یاسر
سیدک و آرایدا وچ اوغلناری

چوق دعالر سیده انلر قلد یلز
یتدی لر بی حد سزای لیم دیر لر
مسجدی محمد بیار لر بر برین
ایتدی لر جمعه نمازینی ادا ی
دخی اولمشا ردی انده خیلی ذات
دقین ایدر لر انده لقب اولنلر
قیسه و بداع ایدوب کوچ قلد یلز
شاه قلدی میر عمر طو یلز یینه
حاضر اولوب صکه قلدی عزیزم سراه
کدی بر کون بر خبر کیم ناکله مان
وازلدی بر اوغلو مأمون اولودا
اهل بغداد جملہ تابع اولدی یاسر
اوتوروبن مشوره انلر قلد یلز
لازم اولدی بو که بیعت اید لیم
عبد و لقب حفظ ایچون انده قالور
اتلنوب بغداد یولنی طو یلز
بیل علی بیار نذیر انکس بری

اهل بغداد

ایکس نوخت ایدو: اوله قودی
 پس بنیر ایله نذیری اول قودی
 اول علی اذ کوی الودی بهلولان
 بو بنیر ایله نذیر بر کون لمان
 ایسه یو جوق بو ما دیلر اناری
 عبده و هاب بوکه جوق مخزون اولور
 دید عقیجه بو اولانلر مکر
 چاسوسی بغداد اولدم کوندور
 عبده و هاب دوشوی غایت تشوینه
 اول بکا اصر لیدی او غلنلری
 نه جواب ویرتم دیو جوق اغلدی
 طور دیلر مرونه دخی بیایه صال دیلر
 دید یلر قیسرا پشی دخی فنا
 غایب اولمش نیچه بکلر او غلنلری
 جمله رومک بکلری سانشین تی
 جمله سینک بودور رکم اندیشی
 عبده و هاب دیر مرونه بن وار کیم

ایکسندن اول علی اولو ایدی
 عبده و هاب اما سند و مهر دیدی
 غازیلرله اولدی بقدا که روان
 غایب اولور لر شکار دن لمان
 بلده یلر اولدی یلر می با دیری
 جسست چابلا بر بیگه اولدم بو کور
 اته لری ارتمه سنجه کتدی یلر
 یوق دیو چاسوس خبر اگا ویر
 دیر صنادیم بن قتی مشکلی ایسه
 بلزم بن انلریک ایمدی پیریت
 ایچمزده وار دورر اوغری دیدی
 صور دیلر گرو ملا طیبایه کله یلر
 بو یله برایشی اولمش انک او غلنه
 یکی قیز کی اوفاق کی ایرک
 قیسرک لکم طاق اولدور طاقی
 دیر لر ایمش بطلال ایلر بوا بینه
 روم دیلرین جمله فنشیر اپنیم

اِنَّا لِلّٰهِ بِرُخْبَرِ اِيْسَدَنْ اَلَا نَم
اَوْلَدَم اِيْحَى طُوْنَارِيْن دِكُوْرِد اَوْل
اَوْلِدِي بُوْقَصْر دَخِي بُوْنَد تَمَام
بُوْكِيَاي دِيكَلِيْن مُؤْمِنَا سِرَه
مُوْنِي اَوْ قِيَايِي دِيكَلِيَايِي يَارَه فِي يَار دُوْرِي
بُوْقَصْرَه فَحَالَقِرَا حَا

ذِكْر اِيْدَه لِيْم اَوْل اللّٰه اِيْمِي
كِيْم چَاغِرَه اَكِه اِيَا اَوْل مَدَد
بُوْر مَكَا لَدُر بِي نَزْوَالَدَر اَوْل اِلَه
لَم صَلَوَات وِيْر حَمْد عَشِيْقَه
اِل اَحْبَاب نَزْوَجَه اَوْل سَوَا لَام
چُوْن مُقَدَّم عِبْد وِلَّاب اِخْتِيَا ر
رُوْم طُوغُرِي چِقِدِي اِيْدِي اَوْل سَخِي
بُو خَلِيْفَه اَوْل مَبِيْن چَا سُو سَارِي
دِيْدِي يَار اَوْل دِي خَلِيْفَه مُقْتَصِرَه
مَامُوْنِي دِيْر لَر خَلِيْفَه قَلِدِي يَار
سَيِّدِ بَطَال دَخِي بِنْدَتَدَه دُوْر

سَيِّدِيك اَوْ غَلَنَلَرِيْن بُوْلِيْ كَلِم
صِيْفَنُوْب اللّٰه اَوْل يَار طُوْتُوْرِي
جَقْفَرِيك يَالِك رُوْجَه بُوْرِيْلَه
بِي مَشَقَّت جَنَّتِيْن اللّٰه وِيْرَه
رَحْمَتِكَلَه يَار لِيَا غِيْل يَا غِي
سَيِّد اَدَه يَقْدِي هَسَر

اِيْر كُوْر مَلِكُرِيْر مُرَادَه تَا سِي
لَطِيْف جُوْقَدُوْر قُوْلَلَرِيْن بِي عِنْد
اَكِه كُتَا جَدُر كَدَا اَبَايِي مِيْر سَا
بِيْر لَرِي اَوْل قُوْتِيْدِي بُو طَفَرِي بُوْلَه
اَوْ مَتَلِيْ جَمَلَه سِيْنَه خَا صِلَه عَا نَم
دِيْلِدِي رُوْرِي كَزَه دِيَا ر دِيَا ر
لَهْم وِفَات اِيْمِيْدِي اِيْلَا مَلَا شَا لِي
قِيْسَرَه وِيْر دِي خَبَر بِيْر لُو يَرِي
دِيْر خَلِيْفَه مُسْلِمَانَه اَوْل دِي كِيْم
جَمَلَه اِيْلَا م اَكَا نَابِع اَوْل دِي يَار
بَلَلُو كِيْم بُو اِيْشَلَرِي هَسَب اَوْل قِيْلُوْر

حمله اوقا